EX LIBRIS
No 2051
SAMUEL LATHAM MITCHILL BARLOW

T3a
V2a

Johnny Bunnifer
Memorial
May 4th 1871
now in B.A.V.
for rests of xij.

B 415

John Carter Brown
Library
Brown University

Additions to the B. A. V. n° 44.

See in the epistle of Antonio de Lebrija to Iuner Ramirez, on the recto of aij, the passage beginning in these words: hispanie fines cum indorum fronte commississe: alterum hi mispthericum maioribus nostris incognitum indagasse....

This epistle is not to be found in all the copies of this edition, which, Brunet says, "recommande son excellent commentaire, ce qui se trouve difficilement. Le même commentaire fait partie des éditions d'Anvers, 1534 et 1546, in-8."

Note in B.A.V.

Prudentij opera que in hoc libro continentur.

Cathemerinon. idest hymni per horas diei.
Peristephanon. idest de coronis martyrum.
Psycomachia. idest de pugna anime.
Apotheosis. idest de diuinitate.
Amartigenia. idest de origine peccati.
Contra symmachum oratorem senatus.
Dittocheon. idest de duplici cibo.

Vide et laudat Cl. Augustinus in speculo suæ bibliothecæ pag. 26.

. Henri Harrisse,
rue Cambacérès, 30,
a PARIS.

er quam reuerendum in christo iesu patrẽ ac nobilissimum Iacobum raimirum auillascusa Episcopum malacita
. Elij Antonij Nebrissen. regij historiagraphi in opera clementis prudentij prefatio.

Um principis nostri Ferdinandi res gestas gerendasq; considero pater clementissime : non tam felicitatem quam sapientie: non tam fortunam quam prudentiam non tam inuictam animi magnitudinem : q̃ diuinam m prouidentiam admirari soleo. Atq; et omittam nunc il :membro hyspanie dissipata collegisse: dedisseq; illi vnuq ie fuerant abalienata atq; a potentissimo gallorum Re= xe detenta iusta clarigatione repetita deinde recepta in suum cor pus redegisse: fluctuantia Campanie t Lucanie atq; Appulie re gna constituisse: traiecisse in Aphricaq; copias quam maximas : hi spanie fines cum indorum fronte commisisse : alterum hiniispheri um maioribus nostris incognitum indagasse: venio ad presentia Cuius per deum immortalem prouidentie fuit: cum res nostre in Italia forent superiores : dedisse litteras cum mandatis ad eos prefectos qui exercitus hispanienses ductabant: ne Bononiam a bentiuolis tyrãnis validissimo presidio munitam vlla ratione ob siderent: Obsederunt nihilominus: sed tandem ab hostibus solu= ta obsidio est. Facti deinde galli exercitu auctiores. Non conten= tus eadem illa eisdem ducibus per litteras imperasse: sed etiãval desium cohortis pretoriane prefectum misisse: vt milites intra mu nitionem castrorum continerent: et quo ad auxiliares copie contra heremus non sinerent castris erumpere. Eruperunt . superati sunt. victoria hostibus cessit: si victoria dicenda est : in qua propi= ores fuere periculo qui vicere. si victoria cadinea victoria est appel landa Illa enim sola nobis restituit rem. illa fugauit hostes : atq;

tota ex Italia exturbauit:illa superbiam gallorum cõtudit. Nec̃ possumus hoc nomine de principis nostri fortuna conqueri aut de prouidentia quod idoneos duces non prefecerit. Maz quid aliud fieri potuit altero exercitus cornu profligato:quam belli reliquias colligere.partemq̃ exercitus seruare? Nã quis probro dedit. M. Terentio varrom:quod fuso ad cannas Romanoruz exercitu cũ altero consule ipse cum parte copiarum Romam se recepit? dubi tatumq̃ est potius:vter illorum maiore animo fuerit:quem pudu it fugere:an qui non desperarit. Quare senatus obuiam processit gratiasq̃ egit quod de rep. Romana bene sperarit. Nunc vero moderatoris nostri prouidentiam contemplare. Dum contrahit exercitus vt per cãtabros belluz gallis inferat:dum parat classes vt mare interius exteriusq̃ tutum atq̃ tranquillum reddat: dum alteras copias conscribit quas in Aphricam limitibus tuendis: quas in Italiam supplemento mittat:tamẽ in academiam nostrã respicit imitatus rectorem illum ac mundi arbitrium: qui ita pro spicit magnis rebus:vt paruas non dissimulet. O magna fecun- ditas animi. O prouidentia incredibilis. O prestẽtissima solertia In tanta rerum maximarum difficultate positovacat res tam par uas respicere. At opinor ministro atq̃ speculatore deceptus est. non potuit ex omnibus quenq̃ eligere sapientiorem. non sagacio rem.non qui magis res nostras calleret:quam te Pater amplissi me Molo amplius in hac parte immorari: ne aliquam bonam gra tiam a te aucupari videar:tantum meo atq̃ omnium sermonis la tini.studiosorum noie gratias agã:quod in hoc tuo munere nõ es passus bonas artes in luto iacere.quod superbientes in omni di- sciplinaruz genere ad grammaticen reuocasti:quod ita maiora cu res vt maiora non despicias: quod vt eloquentiam sapientie ad- misceres iunxisti etnicis poetas Christianos: vt inde proueniret quoddam dicendi genus temperatum. Alij alia beneficia tibi de- bebunt ego tantum hoc quod grãmatice prospectum est me debe

re profiteor.neq enim illius ratio haberi potest:quin de me quoq habeatur Hec volui profiteri apud te procul humanissime antea quam descenderem ad id quod est proprium huius operis quod ante hac latebat:et nunc tua fretus auctoritate audet prodire in lucem. Judicium meum semper fuit synceri atq puri sermonis eos tantum fuisse autores:qui floruerunt intra ducentos ãnos qui sũt ab etate Ciceronis ad antonium pium: et ad phrasim eloquentie faciendam hos tantũ esse proponendos imitandosq: ceteros vero quia plurimum conducunt ad multarum rerum cognitionem non esse contemnendos atq in primis christianos qui nos ad religionem erudiunt:t magna ex parte facundiam augent. Sed quẽ admodum cum autores illos vetustissimos exponimus auditores solemus admonere quedam esse verba osca:quedaz opica:que nullo modo sunt in vsu admittanda: aliamq fuisse orthographie atq accentus et declinationis rationem:quam etas eruditior exclusit:idem quoq censeo in poetis christianis faciendum quandoquidem non contigit illis intra perscriptum tempus fuisse: vt ea q̃ non consentiunt cum exactissimo latine lingue vsu:neq ignorem⁹ neq imitemur. Et quemadmoduz cum in Terentio legim⁹ quod in prologis scribundis operaz abutitur pro eo quod esse debuit in prologis scribendis opera obutitur et ipsius Dauos michi dixit p ipse Dauus michi dixit: et in Plauto vt vos in vostris voltis: mercimonijs emundis vendundisq pro eo quod esse debuit. vt vos in vestris vultis mercimonijs emendis vendendisq ꝛc. ex paraphrasi permutamus:sic in Prudentio Sedulio Juuenco Aratore prospero et si qui alij sunt: quia purissimo illo vsu degenerarunt nostros admonebimus discipulos:si quid ab illis contra regulas artis grãmatice: aut contra sermonis latini vsum est inductum:vt locos huiusmodi obelisco signent:non vt imitentur sed vt fugiant quemadmodum tenias atq latentia saxa naute cum in suspectis locis trangulas atq anchoralia prospiciunt. An quam

Prudentio nostro per pauca sunt verba depravata quod vitium nō fuit hominis sed temporis: idcirco michi totus est ablegand⁹: Quare admonendi erunt lectores ne autoritate decepti in simile vitium incurrant. Itaqz libuit in prima codicis fronte illius errata proponere: quorū causas in aliud tempus reddituri differimus

Adiecimus preterea in paginarum marginibus scholia quedā atqz difficiliores locos paraphrasi vertimus: ne sit opus grammaticis sacrarum litterarum codices euoluere: aut remotiores antiquorum historias inuestigare.

Admonendos in primis lectores ducimus: neminem illorum debere mirari: quod Prudentius prepositionibus integris vtitur in compositione cum aliis partibus orationis. Nam quēadmodum Quintilianus ait orthographia consuetudini seruit: atqz ideo sepe mutata est. Antiquissimi enim latinorum prepositiones integras in compositione ponebant. Postea cum obtinuisset illa consuetudo: vt ita scriberent: vti proferebant: ceperunt illas corrumpere: vt designarent voces illas que proferebātur: non eas esse quas cōpositionis partes exigebāt. Deinde iuniores q̄bus illa ratio non placuit: vetustissimos illos sequi placuit: ceperunt que rursus prepositionibus integris vti. id quod videmus in nomisinatis. marmoribus atqz libris longobardorum t gothorum inter arabes: quos vulgo moçarabes appellant: circa quorum tempora constat fuisse prudentium Qui pretereaviderunt pandectarū libros qui florentie adhuc aduersantur: hac ratione scriptos esseaffirmant.

Arthresis penultima breui posuit pro eo quod esse debuit arthritis penultima longa. qui appellatur morbus articularis.

Dee bis dixit in vocatiuo cū omnes qui de arte grammatica scripserunt deus potius quam dee analogiam secuti protulerunt

Dauiticus ab eo quod est dauid dixit per .t. pro eo quod esse debu

it dauidicus per. d. nisi forte vitiuz impressoribus imputetur
Factor non posse dici latine sed auctor affirmat valla vt memento
salutis auctor. et beatus auctor seculi. hymnographi.
Grates reddimus dixit pro eo qō grates agimus. sicut Ouidius
o referant grates tibi dij pro gratiam contra vallam.
Harmonia penultima lōga. vius est cū sit breuis: in symphonia ve
ro regulam secutus est latini sermonis.
Helias penultima longa posuit pro eo quod poni debuit penulti-
ma breui id quod fecit Ausonius poeta.
Jacob secutus hebreos dissyllabum posuit alij vero secuti grecos
trissillabum faciunt: quia consonante carent.
Jesus dissyllabum semper posuit in fine carminis: sed non stāt ver
sus. si vero trissyllabum legas erit carmen hypermetrum.
Jdolum aliquando protulit penultima breui. aliquando longa: cū
semper producatur quia per o mega scribitur.
Jdolo latriam penultima breui ponit: cum sit longa quoniā apud
grecos per ei diphtongon scribitur.
Lito. as. cum significet aliquid sacrificio impetrare: ipse plerunqz
pro eo quod est sacrificare tantum ponit.
Mariam cum alij penultima breui: alij eadem longa proferāt ne-
qz sibi constent: ipse breuem ex ratione grecorum posuit.
Machabeus quod interpretatur pugnax primam habet breuem
quoniam a mache componitur: ipse vero porrectam posuit.
Pleuresis penultima breui protulit pro pleuriti penultima longa
vt supra diximus de arthresi pro arthriti.
Phrenesis pro phrenitis posuit sed non peccauit in syllabe quan
titate: sed in permutatione litterarum
Sanctilogum appellat lucam euangelistam facta compositione
ex latino z greco: quod in sermone latino rarum est.
Sodomita libido dixit p sodomitis libido: quia nomina ītes que
sunt prime declinationis semper sunt masculina.

Sophiam penultima longa posuit cum sit breuis Vergilij Martialis atq; doctissimorum omnium auctoritate.
Tobias cum ex ratione superius dicta penultimam breuiet: Prudentius accentu greco deceptus eandem produxit.
Viare pro eo quod est iter facere ⁊ vians pro viatore quibus hic vtitur: si valle credi oportet apud idoneos non reperitur.

E Aurelij prudentij vita nichil aliud compertum habemus: quam quod Gennadius presbyter in catalogo virorum illustrium post diuum Hieronymum scripsit: ⁊ quod ex eiusdem Prudentij operibus colligimus: fuisse videlicet natione hispanum ex Cesaraugusta vrbe clarissima: adolescentiam in artibus ingenuis ac iuris ciuilis disciplina consumpsisse. Militasse preterea atq; stipendia fecisse sub Honorio imperatore atq; sub eo ad prefecturam cohortis pretoriane peruenisse. Prefuisse quoq; iuridicundo beneficio principis in aliquot ciuitatibus: egisseq; causas tum accusantem tum defendentē. Tandem cum ad septimum ⁊ quinquagesimum annuz peruenisset res ad christianam religionem pertinentes vario carminis genere cepisse componere sub titulo ⁊ inscriptione greca psycomachiam id est de pugna anime. Cathemerinō id est diurnis rebus: a tempore matutino ad vesperum. Apotheosin id est de diuinitate. Amartigeniam. id est de peccati origine. Peristephanon id est de coronis hoc est in eorum laudez qui sunt martyrio coronati. Dittochaeum id est duplicem cibum hoc est veteris ⁊ noui testamenti deflorationem. Duos preterea libros contra symmachum oratorem atq; vrbis Romane prefectum. Commentatus quoq; est vt Gennadius inquit hexahemeron de mundi fabrica vsq; ad conditionē primi hominis et eiusdem preuaricationem. quod opus non extat aut nobis non vidisse contigit. Floruit sub imperatoribus Valentiniano secundo Theodosio magno eiusq; liberis Arcadio et Honorio.

Aurelij Prudentij Clementis
viri consularis Libelli Cum cõ-
mento Antonij Nebrissensis.
Cum priuilegio.

Aelij Antonij nebrissen̄ ad pru dentium ex britannis reducē.

Aureli clæmens prudenti dic mihi quæso:
Quis te tam durus misit in exilium:
An libuit toto diuisos orbe britannos:
Atq; chaledonij visere monstra maris:
Balænas.orcas. t physeteras anhelos.
Et grandes cetos arboribusq; pares.
Nonne fuit melius celtas non linquere iberos:
Et nunquam patrios deseruisse lares:
Cæsaris augusti dictas de nomine terras:
Hic vbi fundit opes liber t alma ceres.
Hic vbi dat fruges inuerso copia cornu:
Et pomona suas:atq; minerua suas.
Sed tibi nunc recta:nisi desipis:ire necesse:
Vt post liminij iure relicta petas.
Vt possessores iniustos pellere possis:
Qui tua nunc lacerant: diripiūtq; bona.
Qui sunt hi dices:sunt barbaros atq; soloetos.
Est horum proles: t numerosa manus.
Ergo citus propera.domui succurre labanti.
Nam res absentis:iustaq; causa perit:
Si te forte tui nequeunt agnoscere ciues:
Illis sermo tuus si peregrinus erit:
Interpres veniam.si tentant pellere tectis:
Assertor veniam:suppetiasq; feram.

PEr quinquennia. Carmen est tricolon tristrophon primus versus est gliconscus constans spondeo chorambo ⁊ pyrrhichio. secundus asclapiadeus cõstans spõdeo ⁊ duobus choriambis ⁊ pyrrhichio. tertius est chorambicus sapphicus constans spondeo tribus choriambis ⁊ pyrrhichio. Cum poeta ageret annũ ętatis septimum ⁊ quinquagesimũ quod reliquum erat vitę dedicat rebus diuinis. itaq; numerat studia sua puerilia et adolescentię: tũ q in iuuentli ętate egerit causas ⁊ deinde rexerit vrbes. ⁊ in palatio cũ cęsaribus sit versat' vsq; ad senectutem. Fulmus iã. ad illud vergilianum alludit fuimus troes.

Aurelij Prudentij Clementis viri consularis in librum Cathemerinon Praefatio.

PEr quinquennia iam decem
(Ni fallor) fuimus: septimus insup
Annum cardo rotat: dum fruimur
sole volubili.
Instat terminus: et diem
Vicinum senio iam deus applicat.
Quid nos vtile tãti spatio temporis egimus?
Aetas prima crepantibus
Fleuit sub ferulis. mox docuit toga
Infectum vitijs falsa loqui non sine crimine.
Tum lasciua proteruitas
Et luxus petulans (heu pudet ac piget)
Foedauit iuuenem nequitiæ sordibus ac luto.
Exin iurgia turbidos

per quinquẽnia. quinquaginta ãnos. Septimus cardo. i. septima vertigo siue reuolutio solis.

Rotat annum. i. voluit. vergili' atq; in se sua per vestigia volutur annus. Insup. i. vltra quinquaginta. Instat terminus. i. mors. quę omniũ finis est. Et diẽ vicinũ senio. i. mortẽ quę est senectuti proxima.

Quid egimus. q. d. nihil quod esset animę cõducibile. Aetas prima. s. puerilis q̃ fuit sub pędagogis. Sub ferulis crepantibus. i. sonantibus. nã ferulis pedagogi in pueros sęuiunt Martialis in disticho cuius lẽma est ferula. Ingratę nimiũ pueris gratęq; magistris clara prometheo munere ligna fumus. Columela nec manibus mites ferulas nec curibus ęquas. Iuuenalis. ⁊ nos ergo manũ ferulę subduximus. Mox docuit toga. subaudi virilis. nã post togã prętextam pueri anno ętatis octauo decimo sumebãt togam virilem: quo tẽpore vt inquit Terentius libertor cecat viuendi potestas. ⁊ Persius. totaq; impune subura permisit sparsisse oculos tã candidus vmbo. Falsa loqui. blandiri ęquab' nã adulationis est mentiri. persius cum blandi comites. aut p togã intellexit vitã togatorum qui regibus suis adulantur. Tum. i. eo tẽpore aut deide. Proteruitas lasciua. oia hęc ad libidinem spectant. lascinia. proteruitas. petulantia procacitas nequitia

Exin iurgia. tempus illud designat cũ in foro causas egit. Iurgia. i. litigia. Seneca in hercule furente. hic clamosi rabiosa fori iurgia venereas improbus iras ⁊ verba locat.

Turbidos animos. non perspicientes iustã an insustam causam defenderemus. Studium vincendi.i.nimia ⁊ immoderata cura vincendi causam turpem. Male pertinax. idest in malã partẽ pertinax. Horatius in alia significatione dixit ⁊ digito male ptinaci.

Casibus asperis. quia sollicitus erat ⁊ sub ancipiti sorte vinceret ne an vinceretur. Bis legum. dicit se rexisse vrbes cum potestate iuris dicundi hoc est fuisse prętorem principis beneficio. idq; bis sibi cõtigisse. Reddidimus ius ciuile. i. iusta petentibus per ius ciuile restituimus. Reos. videt accipere in ea significatione qua recẽtiores accipiunt cum sit reus a quo in iudicio aliqd petit iuste siue iniuste. Tãdẽ militię gradu. significat se peruenisse ad pfecturam prętorij. nam post principem is erat ordine pm⁹. fuerũt autem sub imperatorib⁹ prefecti prętorio qui sub regib⁹ fuerũt tribuni celerũ sub cõsulib⁹ magistri equitũ. Pietas principis. i. princeps pientissimus qui me eo dignitatis euexit. Vita volans. Ouidius labit occulte fallitq; volatilio ętas. Irrepsit subito. vt vergili⁹ ait non intellecta senect⁹. Arguẽs. i. reprehendẽs me. Oblitã. veteris massalię cõsulis. sub hoc cõsule videt natus prudẽtius. Prima dies. i. natalis. Quã multas hyemes. i. annos. Nix capitis. i. canicies. Post obitũ carnis. qa aia nõ interit. Vel bona vel mala. nõ simplicit bona vt mala q̃ sunt animi. sz fortunę ⁊ naturę bona ⁊ mala dicit. Mors aboleuerit. qa cotidie morimur ⁊ cotidie cõmutamur. neq; aliud est in nobis viuere q̃ morte accedere. Quidquis es. i. cũ quo mihi sermo est. Perdidit mundũ. i. oia bona mũdana quę vt dixi aut fortunę aut naturę sunt. Nõ sunt illa dei. qa sola animi bona tendũt ad deũ. cętera cũ vita terminant. Cui⁹ habeberis. i. in cui⁹ potestate futur⁹ es. Fine sub

Armarunt animos: ⁊ male pertinax
Vincendi studium subiacuit casibus asperis.
Bis legum moderamine
Frenos nobilium reximus vrbium.
Jus ciuile bonis reddidim⁹. terruimus reos.
Tandem militię gradu
Electum pietas principis extulit
Assumptũ propi⁹ stare iubens ordine primo.
Hęc dum vita volans agit:
Irrepsit subito canities seni
Oblitum veteris Massaliæ consulis arguẽs.
Sub quo prima dies mihi
Quam multas hyemes voluerit: ⁊ rosas
Pratis post glacię reddiderit: nix capiti pbat.
Nunquid talia proderunt
Carnis post obitum vel bona vel mala:
Cũ iã quicqd idest: qd̃ fuerã: mors aboleuerit?
Dicendum mihi quisquis es:
Mundum quem colui mens tua perdidit.
Nõ sunt: illa dei: quæ studuit. cui⁹ habeberis.
Atqui fine sub vltimo

vltimo.i.prope mortem. Stulticiã exuat.i.deponat amorem taliũ rerũ. Si nequit meritis.i.operibus iustis.quãquam ꝛ ipsa concelebratio meritoria est. Cõtinuet.s.anima laudet deum die noctesq. Pugnet cõtra hereses.hyc futura est totius operis materia.

Peccatrix anima stultitiam exuat:
Saltẽ voce deũ concelebret: si meritis nequit.
Hymnis continuet dies:
Nec nox vlla vacet:quin dominum canat.
Pugnet cõtra hereses.catholicã discutiat fidẽ.
Conculcet sacra gentium.
Labem roma tuis inferat idolis.
Carmen martyribus deuoueat.laudet apl'os.
Hæc dum scribo:vel eloquor:
Vinclis o vtinam corporis emicem
Liber: quo tulerit ligua sono mobilis vltimo.

Emicem liber.illud apostoli ẽ.miser ego homo qs me liberabit a corpore mortis hui⁹. ꝛ illud cupio dissolui ꝛ esse cũ christo. Quo.i. eo quo. Ligua mobilis.i.loquẽs talia. scilicet diuina. Tulerit me sono vltimo.i. optauerit me:ferri aut latũ iri vltimis precibus. hoc est vtinam intercanendum talia moriar.

Hymnus ad gallicantum.

Ales diei nuncius. Carmen est dimetrũ iambicum recipiens in locis imparibus tãbum spondeũ ꝛ interdum anapestum:in locis vero paribus semper iambum. Incipit Prudentij cathemerinon.hoc est hymnorũ per horas diei.atq; auspicatur a galli cãtu.hoc est a media nocte quã varro gallicinium vocat. nam media nocte inclinante gallus prope semp canit.hortatur itaq; hymnographus vt gallo canente omnes surgant ad canendum christo deo: petendũq; peccatorum condonationẽ.dicit itaq; primo q̃ per gallũ figurate debemus intelligere christum.ꝛ quẽadmodum ille predicit lucem prope futurã:ꝛ tenebrarũ noctis magnam partem abscessisse ita christus vocat nos vt relictis tenebris peccatorũ surgamus ad vitã.iuxta illud apostoli.panlus ro.xtij.nox precessit dies autẽ appropinquauit.abijcite ergo opera tenebrarũ

Hymnus ad gallicantũ.

Ales diei nuncius
Lucẽ propinquam
præcinit:
Nos excitator mẽtiũ
Iam christus ad vitam vocat.
Auferte clamat lectulos
Egros.sopores desides.

Ales nuncius dici.i.gallus qui nũciat diẽ aduẽtare. Vergilius in moreto. excubitorq; diem cãtu prædixerat ales. Christus.qui per gallum figuratur. Vocat ad vitam.i.ad se.qui dixit ego sum via veritas ꝛ vita.ꝛ alibi ego sum lux mundi. Auferte clamat lectulos.clamat per gallũ excitatorẽ. Lectulos egros.idest in quibus egroti solent iacere:neq; possunt inde surgere. Sopores desides.scilicet.ab effectu,quia nimius somnus desidiam et langorem parit.

Jam sum proximus. i. ego qui sum sol
lux vera quę illuminat omnẽ hominẽ ve
nientẽ in hũc mundũ iam appropinquo.
iuxta orietur timẽtibus nomẽ meũ sol iu
sticię. Post solis ortũ dicit peruenẽdũ
esse Neq; expectãdũ quousq; sol oriatur.
iuxta illud anacharsis ad misonem. ante
diẽ properas o miso munus aratri. ille
refert, pperat viuere nemo satis. addẽda
igitur est pars noctis laudibus diuinis.
Serũ est spernere cubile. i. relinquere le=
ctum. post ortũ solis tardi est ꝛ desidiosi.
ꝛ subaudi culpãdi nisi partẽ noctis adie
ceris labori. i. vigilię. nã quẽadmodũ sõ=
nus est quies rex placidissima vt dicit o=
uidius. ita vigilia est labor. Vox ista. nõ
solũ galli sed etiã ceteraꝝ autum quę sub
lucẽ canũt. Strepunt. i. sonãt. aut ad il=
lud respicit q; cũ gallus cantaturus est a
las excutiens strepitũ facit. sub ipso cul=
mine. ex vergilio. viij. ẽn. ꝛ matutini volu
crum sub culmine cãtus. Figura nostri
iudicis. i. figurate p illã volucrũ vocez in
telligimus christũ qui est iudex viuoꝝ et
mortuoꝝ. iuxta illud. pater omne iudiciũ
dedit filio. Die iam iã. i. cito vẽturo sua
det nos mortales. Tectos tenebris. i. in
uolutos peccatis. ꝛ opertos. Stratis se
gnibus. i. lectis qui faciunt nos segnes li
quere quietem. i. somnũ vt supra laboreꝫ
appellãs vigiliã. Aurora sparserit coe=
lum. vergilius. iiij. ẽn. Et iã prima nouo
spargebat lumine coelum titoni croceuꝫ
surgens aurora cubile. Coruscis flati=
bus. i. flãmis. aut quia sub auroram spi=
rant aurę. Cõfirmet. i. preparet. i. auro=
ra hoc est tẽpus matutinum. Illos omnes exercitos. i. exercitatos. Labore. i. vigilia. vt
supra. Ad spem luminis. idest christi paulo post orituri vt nos illuminet. Hic somnus
moraliter dicit per somnum qui est mortis imago intelligimus animę morte ꝛ per tene=
bras noctis intelligimus peccata. quę suo tempore cogunt nos somno grauatos iacere ꝛ
dormire. Sed vox christi docentis ab alto culmine vnde gallus et aues canunt. vt dixi
mus. Adesse proprie pro accedere. Somni desidia sub peccato. Ad terminos vi=
tę. idest vsq; ad horam mortis. Socordis. languentis.

Lastię recti ac sobrij
Vigilate: iam sum proximus.
Post solis ortum fulgidi
Serum est cubile spernere:
Ni parte noctis addita
Tempus labori adieceris.
Vox ista qua strepunt aues
Stantes sub ipso culmine:
Paulo anteq; lux emicet:
Nostri figura est iudicis.
Tectos tenebris horridis
Stratisq; opertos segnibus
Suadet quietem linquere
Jam iam que venturo die.
Vt cum coruscis flatibus
Aurora coelum sparserit:
Omnes labore exercitos
Confirmet ad spem luminis.
Hic somnus ad tempus datus
Est forma mortis perpetis.
Peccata ceu nox horrida
Cogunt iacere: ac stertere.
Sed vox ab alto culmine
Christi docentis præmonet:
Adesse iam lucem prope:
Ne mens sopori seruiat.
Ne somnus vsq; ad terminos
Vitæ socordis opprimat

Pectus sepultum crimine:
Et lucis oblitum suæ.
Ferunt vagantes dæmonas
Lætos tenebris noctium
Gallo canente exterritos
Sparsim timere: & cedere.
Inuisa nam vicinitas
Lucis. salutis. numinis
Rupto tenebrarum situ
Noctis fugat satellites.
Hoc esse signum præscij
Norunt repromissæ spei:
Quam nos soporis liberi
Speramus aduentum dei.
Quæ vis sit huius alitis:
Saluator ostendit Petro.
Ter ante q̃ gallus canat
Sese negandum prædicans.
Fit nanq; peccator prius:
Quam præco lucis proximæ
Inlustret humanum genus:
Finemque peccandi ferat.
Fleuit negator denique
Ex ore prolapsum nefas:
Cum mens maneret innocẽs:
Animusque seruaret fidem.
Nec tale quicquam postea
Linguæ locutus lubrico est.
Cantuq; galli cognito:
Peccare iustus destitit.
Inde est q̃ omnes credimus
Illo quietis tempore:
Quo gallus exultans canit
Christum rediisse ex inferis.

Sepultum. obrutum. Vergilius. ij. ẽn.
Inuadũt vrbem somno vinoq; sepultã.
Suę lucis. idest coelestis vnde traxit origi-
nem. aut Suę lucis. idest christi. Ferunt. ea est hominum opinio atq; hodie vulgo id creditur. Sparsim timere. qui prius agminatim incedebant. Quod videtur simile illi quod anchises apud vergilium in. vi. ẽne. dicit. et me seuus equis oriens afflauit anhelis. Inuisa vicinitas. reddit causam cur dæmones fugiũt: quia. s. ciuitas lucis fugat satellites noctis. i. christus dæmones. Rupto situ. i. squallore siue torpore noctis. vnde vergilius. vi. ẽn. per loca senta situ dixit. Hoc esse signum. s. cum gallus canit scim' q̃ lux nostra prope est. Liberi soporis. id est sopore liberati. Vis lique alitis. idest galli potestas. Fit nanq;. sensus & ordo est. petrus et quilibet homo fit peccator prius q̃ præco lucis. i. gallus hoc est christus illustret &c. Fleuit negator. s. petr⁹ Prolapsum ex ore nefas. quia oblitus fui christum negauit. vnde ad cantũ galli resipuit & ad se rediit. Nec tale quicq̃. sed postea petrus permansit in fide vsq; ad mortem. Lubrico linguę. i. lubricitate quia nunquã tale verbum est lapsum ex ore illius. Inde est. q̃ illo tempore quo gallus canit credibile est christus spoliata morte rediit ad superos. Tempore quietis. idest somni vt supra.

Tũc mortis oppũsus vigor.
Tunc lex subacta est tartari.
Tunc vis diei fortior
Noctem coegit cedere.
Jam iam quiescant improba.
Jam culpa furua obdormiat.
Jam nox letalis suum
Perpessa somnum marceat.
Vigil vicissim spiritus
Quodcunq; restat temporis:
Dum meta noctis clauditur:
Stans ac laborãs excubet.
Jesum ciamus vocibus.
Flentes. precantes. sobrij.
Intenta supplicatio
Dormire cor mundum vetat.
Sat conuolutis artubus
Sensum profunda obliuio
Pressit. grauauit. obruit
Vanis vagantem somnijs.
Sunt nempe falsa & fruola:
Quæ mundiali gloria
Seu dormientes egimus.
Vigilemus: hic est veritas.
Aurum. voluptas. gaudium.
Opes. honores. prospera
Quæcunq; nos inflant mala:
Fit mane: nil sunt omnia.
Tu Christe somnum disijce.
Tu rumpe noctis vincula.
Tu solue peccatum vetus:
Nouumq; lumen ingere.

Vigor mortis. iuxta illud prophetę ero mors tua o mors. Vis diei. i. christus q̃ dies est. Noctẽ. i. diabolũ. Jamiam. hortatur occasione tẽporis. vt cessemus a peccatis: & vigilemus christo. Improba quiescant. i. mala nostra cessent. Et culpa furua. i. nigra & tenebrosa quia vt dixim⁹ p tenebras peccata intelligimus. vnde est illud abijciamus opa tenebrax

Nox letalis. peccatũ quod mortẽ parit. Perpessa suũ somnũ. i. cessationez a peccatis. Marceat. torpescat & cesset. Vicissim. quia vt somni & vigilię vicissitudo est: ita esse debet peccatorũ & resurrectionis a petõ. Meta noctis claudit. i. termin⁹ noctis finit. hoc est sub ortũ sol. Ciamus. i. vocemus siue moueamus. et declinatur cio. cis. & cieo. es. Sobrij. ante cibum. Intẽta. attenta. nã qui remissus est in orando facile dormitat. Obliuio profunda. qm̃ in profũdo somno omniũ rerũ obliuiscãtur. Pressit sensum. i. vim sentiendi. quia omnia mẽbra in somno torpent. Conuolutis artubus. i. oibus mẽbris impeditis neq; officiũ suum exercentibus. Sensum dico vagantẽ vanis somnijs. i. solutum ad vana tantum phantasmata. Sunt ne mire. comparat bona fortunę tenebris noctis. vera autez bona hoc est animi comparat luci diei. itaq; illa agimus quasi in tenebris. hęc autem in luce. Aurum voluptas. oẽs ia hęc bona opinata et falsa quę nos inflãt in superbiam aduenięte luce euanescũt. ideo dicit Fit mane. i. si lux oriat. Disijce. i. dissipa. Vergilius primo ẽn. & disijce corpora ponto. Vincula noctis. i. peccatorum quibus impliciti sumus. Peccatum vetus. quo sumus inueterati. Ingere lumẽ. i. illustra nos tuo lumine. hoc est gratia & venia tua.

Hymnus ad matutinum.

Ox. ⁊ tenebræ ⁊ nubi=
la
Confusa mũdi ⁊ tur
bida:
Lux intrat. albescit polus.
Christus venit. discedite.
Caligo terræ scinditur
Percussa solis spiculo.
Rebus q̃ iam color redit
Vultu nitentis sideris.
Sic nostra mox obscuristas
Fraudis q̃ pectus conscium
Ruptis retectum nubibus
Regnante pallescit deo.
Tunc non licebit claudere:
Quod quisq̃ fuscum cogitat.
Sed mane clarescent nouo
Secreta mentis prodita.
Furante lucem squalido
Impune peccat tempore:
Sed lux dolis contraria
Latere furtum non sinit.
Versuta fraus ⁊ callida
Amat tenebris obtegi:
Aptam q̃ noctem turpibus
Adulter occultus fouet.
Sol ecce surgit igneus.
Piget. pudescit. poenitet.
Nec teste quisquam lumine

NOx ⁊ tenebræ. Hymnus qualis sit, perior. ales dici nuncius. Matutinum tempus est inter gallicinium et ortum solis. ex occasione temporis in quo incipiunt tenebræ euanescere ⁊ lux increbescere. multa dicit de tenebris hoc ẽ peccatis. ⁊ de luce. i. de christo. dicit igitur. O nox ⁊ o tenebræ. ⁊ o nubila mundi confusa ⁊ turbida. quia in tenebris oĩa cõfunduntur: sicut in luce discernuntur. Lux intrat. subaudi fenestras. Persius iam clarũ mane fenestras intrat. Albescit. lucescit. Christus venit. qui est sol iusticiæ. Caligo terre. i. tenebræ quæ fiũt sole ab aspectu nostro subtracto terra interueniẽte. qa si terra nõ esset nullæ essẽt tenebræ quia sol cuncta illustraret. Spiculo solis. ad fabulã alludit quæ in apollinem sagittas refert propter radios. nã spiculum sagitta est. Color redit rebus qui fuerat ablatus a tenebris noctis. vnde vergilius ⁊ reb⁹ nos abstulit atra colorem. Vultu nitentis sideris. i. ex presentia solis. Sic nostra. sensus ẽ q̃ quẽ admodum sole oia illustrãtur: sic nostræ tenebræ: hoc est peccatorum sordes a christo purgẽtur. Pectus conscium fraudis. i. in quo fraudes latent. Retectum. i. apertum. Vergilius. radijsq̃ retexerit orbem. Pallescat. pro albescat. et alludit ad tempus matutinũ quo aurora pallet. Vergilius. iiij. cñ. titoni croceũ linquens aurora cubile. Tunc. cũ christus sol iusticiæ ortus fuerit: qui oĩa occulta reteget Fuscũ. i. nigrũ hoc est turpe. Nouo mane. i. noua luce. quia deum nihil latet: cũ sit lux. Vergili⁹. iij. geor. dũ mane nouum dũ gramina canent. Secreta prodita. i. manifestata. Ante lucẽ. qa qui male agit odit lucẽ. Squallido tẽpore. i. tenebroso hoc est inerti ⁊ inculto. Peccat impune. quia sine arbitris furatur. sed non impune nisi ad tempus. quia nihil occultũ quod non reueletur. Lux. i. dies. Contraria dolis. idest fallere cupientibus. Fouet noctem. idest amplectitur et amat. quia vt diximus qui male agit odit lucem. Sol igneus. ex opinione antiquorum aut ab effectu. Piget pudescit poenitet. quia turpiter facta patescunt.

Peccare cõstanter. quia nõ constabit sibi ipsi: sed mutabit vitę modũ. Sumptis poculis. s. nocte hesterna: ꝙa pudet nos fuisse ebrios. Cũ. i. quo tempore. s. matutino. Libido fit tẽperans. i. libidi nostis cõtinet a voluptatibus. Nugat. i. qui p noctẽ nugas agebat ⁊ delirabat. Sapit. i. sapiẽs est ⁊ resipiscit. castũ. i. caste ⁊ mũde. Hũc nũc. s. tẽpore matutino Tunc seuerũ. p seuere. Ludicrũ. i. nemo ludit. Oẽs colorãt vultu serio. i. accomodãt vultũ graue ⁊ tristẽ ⁊ dissimulãt suas ineptias. Hęc hora. s. matutina. Est vtilis. i. est accomodata vsui ⁊ opibus. Gerat qõ studet. i. administret suũ officium. Miles ꝙ versat in bello. Togat⁹. ꝙ exercet artes pacis. vñ est illud ciceronis cedãt arma togę. Institor. mercatores ꝙ merces exercẽt. Illũ forẽsis glia. s. togatũ ꝙ agit causas in foro. Hũc rapit. classicũ triste. i. militẽ. nã classicũ est son⁹ tubę cũ canit ad pugnã qõ tristiciã affert pugnaturis militib⁹. Hinc. i. a tẽpore matutino. Suspirãt lucra. ꝙa negociãtur vt lucrẽtur. At nos. s. boni christiani ⁊ religioni dediti. Nescij lucri ⁊ fœnoris. vt mercatores. ⁊ nescij fandi. i. agẽdi causas in foro. Arte bellica. vt milites. Pura ⁊ simplici. i. vni tantũ rei intẽta. Iuuenal. tũ fœmina simplex. ⁊ horati⁹. simplex mũdicijs. Dicim⁹ te. i. laudam⁹ te. horati⁹ pima dicte mihi summa dicẽdi camœna. His questib⁹. i. lucris. an quęstibus vt vult valla. Hęc munera. i. officia. vnde munus ꝙ officio carẽt. Nostris sensibus. i. p̃cib⁹ ꝭs mẽte cõcipim⁹ ⁊ voce effundimus. Dispice. aspice ⁊ circũspice. ⁊ tuo fauore psequere. ꝙa vt inqt Seruⁱ aspect⁹ dei semp fauorem affert. Illita fucis. i. maculata vitijs. legit et fuscis. i. inq̃nata tenebris ⁊ sic magis cohęret sequẽs litera: cũ dicit luce purgẽtur tua. aut respicit ad altã solis ꝓprietatẽ ꝙ nõ solũ illustrat sꝫ etiã purgat. Durare tales. i. pseuerare

Peccare constanter potest.
Quis mane sumptis nequiter
Non erubescit poculis?
Cum fit libido temperans:
Lasciuum qꝫ nugator sapit.
Hunc nunc seuerum viuitur.
Hunc nemo tentat ludicrum.
Ineptia nunc omnes sua
Cultu colorant serio.
Hęc hora cunctis vtilis.
Qua qsqꝫ qõ studet: gerat.
Miles. togatus. nauta.
Opifex. arator. institor.
Illum forensis gloria.
Hunc triste raptat classicum.
Mercator hinc ac rusticus
Tuara suspirant lucra.
At nos lucelli ac fœnoris
Fandi que prorsus nescij
Nec arte fortes bellica
Te Christe solum nouimus.
Te mente pura ⁊ simplici.
Te voce. te cantu pio
Rogare curuato genu:
Flendo ⁊ canendo dicimus.
Ni nos lucramur quæstibus.
Hac arte tantum viuimus.
Hęc inchoamus munera:
Cum sol resurgens emicat.
Intende nostris sensibus.
Vitam que totam dispice.
Sunt multa fucis inlita:
Quæ luce purgentur tua.
Durare nos tales iube:

Cathemerinon.

Quales tinctos flumine iordane. idest aqua baptismatis. quę iam inde a christi baptismate fuit consecrata, remotis sordibus. quia p baptisma delentur peccata hoc est originale ꝛ actuale. Nox mundi. idest peccata quę per noctē intelliguntur. Dehinc. idest post baptisma. Atris nubibus. quę subtrahunt lucē. Syderis eoi. idest lucis matutinę. Illumina. abiiciendo tenebras ꝛ inferēdo lucē. Tetram picē. idest nigrorē peccatorum. Tingis. lauas ꝛ in candorē vertis. Iuuenalis quāquā in diuersa sentētia qui nigrū in candida vertunt. Esaie ṗmo. si fuerint peccata vestra vt coccinū quasi nix dealbabuntur. Crystallum. aquam congelatam siue lapidē quę alba sunt. Ebeno. idest ex ebeno. quę materia nigra est. Vergilius primo geor. india nigrum fert ebenū. Liuida. nigra vt sępe diximus. Sub nocte. p exemplū iacob luctantis cū angelo probat qō dixit qō p tenebras intelligimus peccatū ꝛ per lucem culpe remissionē. nam quēadmodū legimus genē. cap. xxxij. iacob rediens ex mesopotamia. cū ventisset ad locum quez ipse vocauit phanuel: per totā noctem luctatus est cū angelo. quod erat quasi deo resistere. sed postea sub aurorā hoc est luce aduentante cessit quia tacto ab angelo exendicis nerno claudicauit atqꝫ ita victus est. Sub nocte. ordo est. iacob luctator audax impar prelio āgeli fudauit. Eousqꝫ. i. quoad surgeret. quod factū est. Sub nocte coerula. idest nigra. vel poti⁹ ad coeli colorem rettulit. Poplite lapsā te. idest labenter succiduo. Vergilius. ij. ecl. multo lapsantem sanguine nati traxit. Victus femur debile. idest ab angelo debilitatum. et est synechdoche. Perdidit vigorem culpe. idest vires suas quibus angelo resistens peccabat. Inguen pro exendice ponit: quę e regione inguinum est. Mutabat. vacillabat ꝛ claudicabat. Pars vilior corporis. Horatius primo sermonum. inguen ad obscenum subductis vsqꝫ facetus.

Longe sub loco cordis. quia inguina ꝛ partes genitales distant a corde in quo viget sapientia.

Quales remotis sordibus
Mitere pridem iusseras
Iordane tinctos flumine.
Quodcunqꝫ nox mundi dehic
Infecit atris nubibus:
Tu rex Eoi syderis
Vultu sereno inlumina.
Tu Sancte: qui tetram picem
Candore tingis lacteo.
Ebeno que crystallum facis:
Delicta terge liuida.
Sub nocte iacob coerula
Luctator audax angeli
Eousque lux surgere:
Sudauit impar prælio.
Sed cum iubar clarescceret:
Lapsante claudus poplite.
Femur que victus debile
Culpæ vigorem perdidit.
Mutabat inguen sauciu:
Quæ corporis pars vilior.
Longe que sub cordis loco
Diram fouet libidinem.

Dę imagines.i.figurę. Hominē obsti tū tenebris.i.peccatis inuolutū. Tires rebelles.i.quibus deo resistit. Perdere quia frustra resistit. Sed ille est beatior cui membrū intēperans ⁊ inobediēs. Dies inuenerit claudū ⁊ tabidū.i.luxatū et cōuulsum. Tandē facessat.hortatur fugiēdas esse tenebras ⁊ sequēdā esse lucē. Facessat cęcitas.i.recedat.nā facessere tū facere tū recedere significat.liuine facessę hinc tarquinias aut corinthū. Sinistris gressib⁹.qa via sinistra in precipitiū trahit ex sentētia litterę pythagoreę. Serenū.animi trāquillitatē. Puros.sine vlla yturbatiōe. Obscurū.i.tenebricosum. Oculi lubrici.i.libidinosi.⁊ qbus duc ib⁹ pcipitamur. Speculator.testis ⁊ arbiter quē nō possum⁹ quicq celare. Qs mēs cōcipit.qa scrutās corda ⁊ renes.

Hymnus ante cibum.

O Crucifer bone lucisator. Carmē est monocolon alcmanicū.dactylicū.trimetrū.hypcatalecticū cōstās trib⁹ dactylis ⁊ syllaba. Principio inuocat christū ac proide totā trinitatē.hortatq seipsum ad cibi parsimoniā.⁊ sobriā coenā. qsi sit ieiuniū ecclię cōpletur⁹. O crucifer q tu fixisti crucē ad locum caluarię vbi passus es:⁊ nunc fers illaq qsi victorię insignia. Lucisator.i.lucis creator. Omniparēs .i.omniū rex pater.qa p filiū pr̄ oia creauit.⁊ ipse p se cū pr̄e ⁊ spū scō creator est. Verbigena fuit tēpus quo nō putabam⁹ de christo posse dici verbigenā ⁊ reuera si x̄bigena exponat x̄bō genitū recte dicit. sed nos cōsimilitū seqbamur rationē.naq x̄bigena ita exponendū est x̄bo genitus sicut martigena marte genit⁹.iunonigena iunone genitus. improprie igitur dixit verbigena sicut infra in hymno natalis christi dixit Ex ore quamlibet patris sis ortus et x̄bo editus.neq eni est part⁹ x̄bo sed est x̄bū a patre partū siue editū.

Hæ nos docent imagines.
Hominem tenebris obsitum
Si forte non cedat deo.
Tires rebelles perdere.
Erit tamen beatior
Intemperans membrum:cui
Luctando claudum ⁊ tabidus
Dies oborta inuenerit.
Tandem facessat cæcitas.
Quæ nosmet in præceps diu
Lapsos sinistris gressibus
Errore traxit deuio.
Hæc lux serenum conferat:
Puros que nos præstet sibi.
Nihil loquamur subdolum.
Voluamus obscurum nihil.
Sic tota decurrat dies:
Ne lingua mendax: ne manus
Oculi ue peccent lubrici:
Ne nota corpus inquinet.
Speculator adstat desuper:
Qui nos diebus omnibus.
Actus que nostros prospicit
A luce prima in vesperum.
Hic testis.hic est arbiter.
Hic intuetur quicquid est
Humana quod mens concipit.
Hunc nemo fallit iudicem.

Hymnus ante Cibum.

Crucifer bone lucisator.
Omniparens pie verbigena.

Edite corpore Virgineo.
Sed prius in genitore potens
Astra.solum.mare q̄ fierent.
Huc nitido precor intuitu.
Flecte salutiferam faciem
Fronte serenus. ⁊ inradia.
Hominis vt sub honore tui
Has epulas liceat capere.
Te sine dulce nihil domine.
Nec iuuat ore quid appetere
Pocula ni prius.atque cibos
Christe tuus fauor imbuerit
Omnia sanctificante fide.
Fercula nostra deum sapiāt.
Christus ⁊ influat in pateras
Seria.ludicra.verba. iocos.
Deniq; qd̄ sumus.aut agim⁹
Trina superna regat pietas.
Hic mihi nulla rosæ spolia.
Null⁹ aromate fragrat odor.
Sed liquor influit ambrosi⁹.
Nectarea quæ fidē redolet
Fusus ab vsq; patris gremio.
Spne camoena leues ederas.
Ligere tēpora quis solita es.
Serta que mystica dactylico
Texere docta. liga strophio
Laude dei redimita comas.
Quod generosa potest anima
Lucis. ⁊ aetheris indigena
Soluere dignius obsequium?
Quā data munera si recinat
Artificem modulata suum?

Edite.generate ⁊ parte. Juuenal⁹ si bos ederet agnū. In genitore.i.cū genitore
Nitido intuitu.i. sereno vultu. Irradia.inspira sanctifica subaudi nos. Tu⁹ fauor imbuerit.i.inspirauerit ⁊ impleuerit. Fide sanctificante.i.nobis omnia p fidem cooperātibus: quę nos sanctificat tibi. Sapiāt deū.i.diuinū habeant saporem. sicut dicimus melimela poma q̄ sapiunt mel. Influat in pateras.i.inspiret in vina.vt vinū quoq; sapiāt christu⁹.
Seria.quę opponuntur iocis. Ludicra.i.ludos:qui permissi sunt ad cessationem ⁊ quietē. ⁊ denicq; omnia verba quę loquūtur.nā ⁊ virtutē quādam ponit aristoteles in huiusmodi rebus in.ij.etiq;.ethi. Hic mihi.i.in hoc meo prandio siue coena:nō facto qđ solēt diuites ⁊ potētes in cōuiuijs sumptuosioribus: qui coronati ⁊ vnguentis delibuti discūbunt.
Spolia rosę.i.corone ex rosis quę ad hoc afferūtur ex rosetis. Ex aromate. ex rebus odoratis. Sed ambrosius liquor.i. succus diuinus.i.qđ supra dixit qui deus sapiāt. Est nāq; ambrosia quēadmodum poetę dicūt cibus deor⁹ sicut nectar illorū potus. Fusus.i.descēdens ex eęlo. Camoena.o musa christiana. Sperne hederas.qb⁹ coronaris in describēdis poematis sęclarib⁹.nā hederę cōsecratę sunt bacchо poetar⁹ deo peculiari. sicut laur⁹ phębo. Martialis.qđ possūt hederę bacchi dare. Sertaq;.ordo est.tu o musa docta terere serta mystica.i.coronas nō laureaceas ⁊ hederaceas sz ex sacris litteris cōtexta:tu inquā. Redimita.laude dei.i.ornata ⁊ instructa rebus diuinis. Liga caput.i.corona ⁊ cinge caput. Strophio .i.corona.vergili⁹ in copa. Et grauidā roseo necte caput strophio. alias accipit⁹ p cingulo. Anima indigena.ętheris.quę hēt celestē originē. Juuenalis sensū a celesti demissū traxim⁹ arce. Modulata suū artificē.i.laudās deū canēdo. Recinat munera data.i.cātet beneficia a deo accepta

quę oſa numerat per genera. ꝛ ꝑmo volucres cęli. deinde piſces maris. poſtea terre frūct⁹ iuxta illud geneſis ꝑmo. faciamus hominē ad imaginē ꝛ ſimilitudinē noſtrā ꝛ pręſit piſcibus maris ꝛ volatilibus cęli. ꝛ beſtiis vniuerſe terre. Ipſe homini. quia oia ſubiecit pedibus eius. ꝛ hominē ſibi. Quę polus. i. volucres cęli. hoc eſt aeris. Callidus dolus. quia niſi parentur inſidię volucribus nō poſſumus illas capere. itaq; opus eſt calliditate ꝛ dolis. Aut pedicis. i. laqueis q̄ bus a pedibus capiātur. vergilius ꝑmo geor. tūc laqueis captare feras ꝛ fallere viſco. ꝛ ibidem. tunc gruibus pedicas et retia ponere ceruis. Aut maculis. retibus maculoſis. ſunt autē maculę ipſa retis foramina mallas hiſpani vocant. Vimina illita. i. virgę perūctę. Glutine corticeo. i. viſco quod fit aut ex corticib⁹ quarūdam corboꝝ aut ex viſco quod innaſcitur ex ſtercore turdorū. de quo vergilius in. vi. ęn. Quale ſiluis brumali frigore viſcum fronde virere noua qū nō ſua ſemina ꝛ croceo foetu teretes circūdare truncos. Seriem plumigerā. i. aues q̄ gregatim ꝛ ex ſerie volant ſicut grues. Abetant abire. i. capiunt illas. Texta ſinuoſa. i. retia ſinus multos habētia contexta ex canabe aut lino. Greges fluctiuagos. i. piſces qui vt dicit pſalmiſta perābulant ſemitas maris. Acumine vulnifico. i. hamo qui nō poteſt capere piſcē niſi vulnus inferat. Sequitur calamū. i. harundinem qua trahitur. piſcis inquā Saucius ora credula cibo. i. q̄ nimiū crediderunt eſcę latenti in hamo. Opes ingenuas. i. quas decet homines ingenuos eſſtare. Segetis ariſtifere. i. frumenti. quę ſola habent ariſtas. puta ordeū. triticum. tipha. far. ſemen. Brachia vitea. ideſt vitium que a ſimilitudine noſtrorum brachiorum brachia dicuntur. in arboribus: quę ex trunco diuiduntur ſicut rami ex brachijs. et germina ex ramis. Vergilius ſexto eneidos. In medio ramos annoſaq; brachia pandit vlmus opaca ingens. Luxurſant palmite. ideſt effunduntur in palmites. qui ſunt quaſi rami in vite. Pampineo. ideſt pampinis hoc eſt frondibus pleno. Bacca alūna pacis. ideſt oliua quę eſt inſigne pacis. Vergilius ſecundo georgicorum. et placitam pacinutritor oliuam. Et ouidius ſexto meta. circuit extremas oleis pacalibus oras. Suppeditat. ſubminiſtrat. Abſit. chriſtianos non decere eſus carnium dicit: ex ſententia py-

Ipſe homini. quia cūcta dedit.
Quae capim⁹ dñante manu
q̄ polus. aut hum⁹. aut pelag⁹
Vere. gurgite rure creant
Hęc mihi ſubdidit. ꝛ ſibi me.
Callidus inlaqueat volucres
Aut pedicis dol⁹. aut maculis.
Inlita glutine corticeo
Vimina plumigeram ſeriem
Impediunt. ꝛ abire vetant.
Ecce per æquora fluctiuagos
Texta greges ſinuoſa trahunt.
Piſcis item ſequitur calamus
Raptus acumine vulnifico
Credula ſaucius ora cibo.
Fundit opes ager ingenuas
Diues ariſtiferæ ſegetis
Hic vbi vitea pampineo
Brachia palmite luxuriant.
Pacis alūna vbi bacca viret.
Hæc opulentia Chriſticolis

Pythagoras qui mortalibus esu carnium interdixit. Illa fames.i.cibi appetitus. Cædibus pecudum. Vergilius.ij.geor. ante impia ꝙ cæsis gens est epulata iuuencis aureus hanc vitam in terris saturnus agebat. ⁊ in sacris litteris legimus ante diluuium non fuisse vsus carnium. Oleris coma.i.folia herbarum hortensium. Siliqua focta.i.plena.fūt autem siliquæ folliculi illi siue vaginæ in quibus legumina prouentunt. Epulis innocuis.idest quæ nulli nocent animali. immo præstant ne noceatur. Mulctra.vasa illa lactis exceptoria.quæ ⁊ mulctraria dicuntur. Vergilius in bucolicis.bis venit ad mulctram vnus alit vbere foetus.idē in georgicis.implebunt mulctraria vaccæ. Spumea.spumantia cū lac, emungitur. Mucos latices.i.lac. Gemino vbere.puta caprarum ⁊ ouium ⁊ boum.nasq; quæ plurimos procreāt foetus plures habent papillas.vt sues. Per coagula dēsa.effectiue pro condensantia. Liquor.i.lac liquidum. Coit.idest solitadescit in spissaturq;. Lac tenerū.idest nō pingue sed subtile.serum significat. nam pingue coagulatur in caseum. Calatho fragili idest fiscina vnde lac exprimitur. Mella recens.ordo est. Fauus qui constat melle ⁊ cera. Recens cum primum eximit ex alueo apum. Sudat mihi. idest quasi sudorem mittit. Mella cecropia.idest optima ⁊ generosa qualia sunt ex hymetto monte attico.celebratur autem mel atticū apud omnes autores maxime apud galenum. Nectare olente. ad thymi odorem rettulit.de quo vergilius pmo ẽn. redolentq; thymo fragrantia mella. Apis opifex.idest mellis operatrix. Et tōt hæc.s.mella. ex rore coeli ⁊ floribus thymi conficiunt in liquorem. Nexilis inscia connubij.idest quæ non nectitur alteri eiusdē speciei vt prolem generet. neq; enim apis generat more aliarum animantium ex coitu. Vergilius quarto georgicorum. Illum adeo placuisse apibus mirabere morem

Quod nec concubitu indulgent nec corpora segnes
In venerem soluunt aut foetus nixibus edunt
Verum ipse natos folijs et suauibus herbis
Ore legunt.ipse reges paruosq; quirites
Sufficiunt. Munc quoq;.idest vltra superiora quæ diximus ex agro prouentunt poma.

Seruit ⁊ omnia subpeditant.
Absit enim procul illa fames:
Cædibus vt pecudus libeat]
Sanguineas lacerare dapes.
Sint fera gentibus indomitis.
Prandia de nece quadrupedū
Flos oleris coma nos siliq̄ foeta
Legumine multimodo
Pauerit innocuis epulis.
Spumea mulctra gerūt niueos
Vbere de gemino latices.
Perq; coagula densa liquor
Insolidum coit. ⁊ fragili
Lac teneru; premitur calatho
Mella recens mihi cecropia.
Nectare sudat olente fauus
Hæc opifex apis aerio
Rore liquat.tenuiq; thymo.
Nexilis inscia connubij.
Hinc quoq; pomifери nemoris
Munera mitia prouenium.

Munera mitia.idest poma matura. Vergilius in bucolicis.sunt nobis mitia poma.

Arbor tremefacta.cõcussa. Grauis.i.onusta pomis. Pluit imbre deciduo.i.ad mo dũ imbris demittit Suũ onus.i.suos foetus quibus est onusta. Quę veterũ. sensus te lyrici poterit laudibus exequare munera q̃ accepimus a deo. Flatibus refertur ad tu bam.ꝛ fidibus ad lyrã. Opus.i.quę operatus est hominis causa. Te pater optime. ex hoc infert sibi omni tẽpore agendas esse gratias deo pro muneribus acceptis.

Mane nouo.vt supra ex autoritate vergi lij. Sumere cũ monet hora cibũ. antiq nõ cõsueuerunt sumere cibum ante horã vespertinã.tẽporib' saluatoris nostri ho ra nona diei coenabãt.sed ꝛ in nostra re ligione ieiunãtes nõ sumebãt cibos an te horã vespertinã. Nostra harmonia. nota accentũ in ãtepenultima. Quod calet.omnia sua dicit autor debere lauda re deũ. Quod halitus interior calet.i. spiritus qui attrahit vt refrigeretur cor: ꝛ in corde calescit. Et quod vena abdita tremit.i.arteria abscõdita palpitat. Et incitata pulsat. vnde ꝛ arteriarũ pulsus dicitur. Et quod lingua latẽs in cauea .i.in oris cõcauitate.sꝫ caueã appellauit: quia aues quę gurriũt caueis cõtinẽtur: ita ꝛ lingua garrula in cauea est. Esto mihi laus.i.totũ explẽtur in laudem dei

Nos igitur.igitur hoc in loco nõ illatiue sed cõpletiue tenetur. Tua man' cõ posuit nos.i.plasmauit ꝛ fruxit. Cespite madido.i.terra humẽti. quia terra alias nõ cõstaret. Ouidius ꝓmo meta. quã .s.terrã satus iapeto mixtam fluuialibus vndis fruxit in effigiem moderantũ cun cta deorum. Meditata.i.exercens et fa ciens similitudinẽ suam. non q̃ deus ha buerit tunc efficiem humanam vt puta uit Epicurus. At materia.i.corpus sic formatũ. Foret rata.quia informe cada uer iacebat. Flauit.genesis cap.ij.formauit dominus deus hominem de limo terre.ꝛ in spirauit in faciem eius spiraculum vitę. Ore.idest spiritu oris sui.intus dedit animaz.

Tunc.idest postquam illum creauit.genesis.ij.tulit dominus deus hominem ꝛ posuit eum in paradiso voluptatis:vt operaretur ꝛ custodiret illũ Jubet hominẽ.s.creatum.

Arbor onus tremefacta suũ
Deciduo grauis imbre pluit.
Puniceos q̃ iacit cumulos.
Quæ veterꝫ tuba.quæ ue lyra
Flatibus incita.vel fidibus
Diuitis omnipotentis opus.
Quæq̃ fruenda patẽt homini
Laudibꝰ æquiperare queat:
Te pater optime mane nouo.
Solis ꝛ orbita.cum media est.
Te quoque luce sub occidua
Sumere cuꝫ monet hora cibũ.
Nostra deus canet harmonia.
Quod calet halitus interior
Corde.qõ abdita vena tremit:
Pulsat ꝛ incita.quod resonat.
Lingua sub ore latens cauea:
Laus superi patris esto mihi.
Nos igitur tua sancte manus
Cespite composuit madido
Effigiem meditata suam:
Vtque foret rata materies:
Flauit ꝛ indidit ore animam.
Tunc per amoena vireta iubet

Locis frondicomis.i.arboreſis.nam frondes tantum ſunt arborum. Ver perpetuū. i.flores qui veris tempore prouenimnt. Martialis.cuz breue ſicanius ver populantur apes. Redolet.ad flores refertur ille odor. Latex celer.i.aqua celeriter fluens. Rigat prata multicolora.propter florum varietatē in coloribus. Amne quadrifluo.i.qui diuidi

Frōdicomis habitare locis.
Ver vbi perpetuum redolet.
Prata que multicolora latex
Quadrifluo celer amne rigat
Hæc tibi nunc famulentur ait.
Vſibus omnia dedo tuis.
Sed tamen aſpera mortifero
Stipite carpere poma veto.
Qui medio viret in nemore.
Hic draco perfidus indocile
Virginis inlicit ingenium.
Vt ſocium maleſuada virum
Mandere cogeret ex vetitis
Ipſa pari peritura modo.
Corpora mutua noſſe nefas
Poſt epulas inoperta vident
Lubricus error & erubuit.
Tegmina ſuta parant foliis:
Dedec⁹ vt pudor occuleret.
Conſcia culpa deum pauitās
Sede propria procul exigitur
Innuba foemina quæ fuerat:
Cōiugis excipit imperium

tur in quattuor illa flumina quę oriūtur ex paradiſo voluptatis phiſon.ſ.gion.tigris.euphrates.geñ.ij. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradiſum qui inde diuiditur in q̄t tuor capita. Famulentur ait.i.ſeruiant geñ.ij.p̄cepitq; deus homini dicēs.ex omni ligno paradiſi comede. de ligno autez ſcientię boni ⁊ mali ne comedas. Medio nemore. geñ.ij. produxit lignum vitę in medio paradiſi ⁊ lignum ſcientię boni ⁊ mali. Hic. tunc. Illicit. blādiciis attraxit. Ingenium indocile. aut p in docto poſunt hoc rudi.aut indocile bonarum.ſ.artium ⁊ virtutum.quę in foemina nō reperiuntur.teſte ariſtotele. Maleſuada.i. q̄ ſemper malū ſuadet. Vergili⁹ ſexto ęñ.maleſuada fames. Corpora.ordo eſt.poſt epulas.i.poſtquā comederūt de ligno vetito. Vident corpora inoperta .i.nuda.mutua.i.alter alterius.⁊ mutuo ⁊ ſubaudi q̄ corpora erat nefas noſſe.ḋa prius q̄ comederent nō videbant verenda ſua. Lubricus error erubuit.i. poſt q̄ ſunt preuaricati per errorē erubuerit. Tegmina perizomata. Conſcia culpa. i.culpe conſcij. Exigitur.i.expellitur. Ex ſede,ppa nō,ppa q̄ illam perdidit:ſz quę fuiſſet propria ſi non peccaſſet. Innuba.i.viro nō ſubiecta ſed ſocia ⁊ omnium particeps.nā nubere eſt minori conditioni ſe cōiugi ſuo dare. Martial. vxori nubere nolo mec.⁊ ſequit inferior matrona ſuo ſit priſce marito non aliter fiunt foemina virq; pares. Ouidius quoq; metamor: tibi nubere nympha volentis votis cede dei. vides quid eſt virum nubere vxori ſuę. hoc ē eſſe inferiorem et ſubiectum illi. Igitur innubam dixit euam ideſt viro nō ſubditam. vnde ſubdit:coniugis excipit imperium. ideſt ſubditur illi. vnde mulieri dixit deus ſub poteſtate viri eris et ipſe dominabitur tui. Foedera triſtia.ideſt mulieri iniqua.ḋa foedera equa lia eſſe debent vtriq; parti. Plectitur. ideſt punitur. Colla trilingua.ideſt ſerpentis

qui vulgo putatur triplices habere linguas. Vergilius. iij. geor. linguis micat ore trifulcis. Calce terat. ad illud respicit quod serpenti dixit. ipsa cõteret caput tuũ. Muliebre solum. idest terram quã mulier calcat. siue plantam pedis vnde solea dicta. Suspicit. i. observat ⁊ veneratur ⁊ mulier suspicit virum. in priori tamẽ significatione est prorsum aspicere. vt vergilius daphni qd antiquos signorum suspicis ortus. In secundo pro venerari. vt plinius cecilius in epistolis patrẽ tuũ suspexerim magis an amauerim. His ducibus. idest autoribus. Glomerans. miscens ⁊ inuoluẽs.

Luit morte. i. pocna mortis. Impia. quę. s. in deum cõmisit. Ecce venit. prosequitur hominis a morte peccati liberationem. Noua progenies. ad illud vergilij alludit. Jam noua progenies coelo demittitur alto. vel ad illud Jere. xxxi. Creauit dominus nouũ super terram fœmina circũdabit virũ. Proditus a procul datus. Alter homo. secũdus adam. quem paulus vocat nouum hominẽ ad ephe. v. induite inquit nouum hominẽ.

Non luteus. verus homo sed non propagatus cũ traducẽ peccati primi hominis. ideo dixit carens vitijs. Sermo patris. verbũ. sapiẽtię. xviij. dum medium silentiũ tenerent omnia ops sermo tuus a regalibus sedibus descendit. Rumine quam. ordo est. quã carnem puella intemerata parit. Grauis. i. grauida. Vergilius in bucolicis. non infucta graues tentabunt pabula foetas. Rumine rutilante. idest spiritu sancto splendenti. et respicit ad ignis naturam in qua spiritꝰ sanctus ad discipulos venit. Non thalamo. i. matrimonio virili. Necꝫ illecebris. idest voluptatibus. genialibus. idest cõiugalibus. Horatiꝰ lectus genialis in aula est. nam genius generationis erat deus. Hoc erat illud odium vetus. de quo deus ad serpentem loquitur. inimicicias ponam inter te et mulierem. et semen illius. Discidiũ digladiabile. idest discordia in qua digladiati sunt homo ⁊ diabolus. Vipera cernua. idest serpens in humum defectus. nam illud significat cernuus. vnde illi dixit deus super pectus tuum gradieris. Proteritur pedibus. scilicet. virginis deipare.

Fœdera tristia iussa pati.
Author ⁊ ipse doli coluber.
Plectit improbus. vt mulier
Colla trilinguia calce terat.
Sic coluber muliebre solum
Suspicit. atꝫ virum mulier.
His ducibus vitiosa dehinc
Posteritas ruit in facinus.
Dumꝫ rudes imitatur auos.
Fasꝫ. nefasꝫ simul glomerans
Impia crimina morte luit.
Ecce venit noua progenies.
Aethere proditus alter homo.
Non luteus. vel vt ille prius.
Sed deus ipse gerẽs hominẽ
Corporeis que carens vitijs.
Fit caro viuida sermo patris
Rumine quam rutilãte grauis
Non thalamo. necꝫ iure tori.
Nec genialibus inlecebris
Intemerata puella parit.
Hoc odium vetus illud erat.
Hoc erat aspidis atꝫ hois
Digladiabile discidium.
Qõ modo cernua foemineis
Vipera proteritur pedibus.

Domat venena.s.serpentie venenati. Tractibus.ordo est. Anguis concolor in viridi gramine.quia viridis est.vnde horatius virides colubros dixit.t vergilius virides occultant spineta lacertos. Piger.i.frigidus Vergilius frigidus in pratis cantādo rūpitur anguis. Aut piger.i.iā debilitatus.vnde dicit renouit virus inerme.s. post christi incarnationem. Tractibus inexplicitis.i.sinuosis.t in spicas conuolutis. Que feritas.i.omnes fere timēt inuadere gregē christianum. De grege cādidulo.i.baptismate mundato. vnde t baptizati veste candida induuntur. et inde dominica in albis celebratur. quia ea die cathecumeni baptizabantur. Immemor sanguinis.quia tam dediscit vesci sāguine humano. Vice mirifica.i.facta vicissitudine contra cōmunem nature cursum. Imperitat leonibus. cum agnus sit preda leonum. Et columba lapsa sydere.idest de coelo descendens.hoc ē christus alias spiritus sāctus qui in illa specie descendit post christi baptismum exagitans aquilas truces. tc. Auis pasta sanguine. hoc est aquila.idest demō qui solet in mortales grassare. per lupū quo q; et tigridem q;que diabolum intelligit.

Da locuples.post longam erbasim redit ad propositum. Leuent membra.id est membra habeant non grauata cibo sed leuia et agilia. Stomachus grauet viscera tota. quasi dicat satis est ipsum esse aliquatenus cibo grauatum sed non occupet alia membra. Sed proprie stomachus est ipsum ventris os. et sic stat melius sententia. Haustus amarus.id est potus qui in amaritudinem terminatur. Vnde est illud Anacharsis scythe. tres vuas vitis fert quarum prima voluptas. secunda ebrietas. tertia moesticia.

Exitiale.idest mortiferum ipsi anime. Jecur incolume.per iecur affectus intelligit.ex Platonis opinione.

Edere nanq; deum merita
Dia virgo venena domat.
Tractib⁹ anguis inexplicitis
Virus inerme piger renomit
Gramine concolor in viridi.
Que feritas mō non trepidat
Territa de grege candidulo?
Impauidas lupus interoues
Tristis obambulat. t rabidum
Sanguis inmemor os cohibet.
Agnus enim vice mirifica.
Ecce leonibus imperitat.
Exagitans q; truces.aquilas.
Per vaga nubila.p q; notos
Sydere lapsa columba fugat.
Tu mihi Christe columba potēs
Sanguine pasta cui cedit auis.
Tu niueus per ouile tuum.
Agnus hiare lupum prohibes
Subiuga tigridis ora pmēs.
Da locuples deus hoc famulis
Rite precantibus. vt tenui
Membra cibo recreata leuēt.
Heu piger immodicis dapib⁹
Viscera tanta grauet stomach⁹
Haustus amarus abesto,pcul.
Nec libeat tetigisse manu
Exitiale quid.aut vetitum.
Iustus. t ipse modum teneat:
Sospitet vt iecur incolume.

Angulbus horrificis.ideſt demonibus. Libamina.q̃ ante chriſti natalem offerebant demonibus. Semel. hoc eſt morte naturali qua vt ait apoſtolus ſtatutum eſt hominibus ſemel mori ſed non morte animę. Vigor igneolus.ideſt anima. et eſt vergilij.vi.ſñ. igneus eſt ollis vigor ⁊ cęleſtis origo.appoſitiue. Oris opus.i.in quod vt paulo ante dixímus inſpirauit ſpiraculum vitę. Compoſitus.i.citatus. De ſolio patris.hoc etiam ex ſententia ariſtotelis qui dicit animas non ex traduce corporis ſed a deo infunditur. Liquida rationis.i.purę ⁊ ab omni contagione immunis. Viſcera mortua.i.corpus caducum etiam reparabitur in die iudicij. Effigies priſca.ideſt prior. Innaſcitur.pro renaſcitur vt ſtet verſus. Situ puluereo.i.puluere ſqualido ⁊ reſoluto. Credo equidem necvana fides.vergilij eſt ex quarto ſñ. Corpora viuere. pro eſſe victura vt ſupra renaſcit pro renaſcetur. More animę.i.ſicut anima corpori ſuperſtes viuit.et eſt Juuenalis.vulgi perit omne cadauer more animę.quãquã in diuerſa ſententia. Nã modo. Argumentum eſt pauli apoſtoli ad probãdum q̃ ſumus reſurrecturi da chriſtus primitię dormientium reſurrexit. Deum corporeum.i.chriſtum. De phlegetonte.i.ab inferis. quia phlegetõ inferorum fluuius eſt. Gradu facili.nõ laborioſo.cum ceteris facilis ſit deſcẽſus auerni vt vergilius in.vi.ſñ.dicit.ſed reuocare gradum ſuperaſq̃ euadere ad auras hic labor hoc opus eſt. Eadẽ ſpes ideſt reſurgendi a mortuis ad ſuperos. Manet mea.i.expectat.ideſt expecto reſurrectionem mortuorum. Quę redolẽtia.more antiquorum qui odoribus aromaticis condiebãt corpora. Sarcophago.ſepulchro. Chriſtus homo redíuiu⁹ ideſt q̃ ex morte rediit ad vitaã Juuenal. ac velut exauſta rediuiuus pullulet arca nũmus. Dux parilis.ideſt mihi equalis in natura humana.⁊ dux meus vocat membra ⁊c. Ad aſtra ignea.ſecundum platonem ⁊ antiquos.ſed vt inquit ariſtoteles in primo de coelo illa opinio adhuc vigebat ſuis temporibus:

Sit ſatis angubus horrificis.
Liba quod impia corporibus
Ah miſeram peperere necem.
Sufficiat ſemel hoc facinus.
Plaſma dei potuiſſe mori.
Oris opus.vigor igneolus.
Non moritur.quia flante deo
Compoſitus.ſupo q̃ fluens
De ſolio patris artificis
Vim liquidæ rationis habet.
Viſcera mortua.quum etiam
Poſt obitum reparare datur.
Eque ſuis iterum cumulis
Priſca renaſcitur effigies
Puluereo coeunte ſitu.
Credo eq̃dem(neq̃ vana fides)
Corpora viuere more aiæ.
Nam modo corporeũ memini
De Phlegethõte gradu facili
Ad ſuperos remeaſſe deum.
Spes eadẽ mea mẽbra manet.
Quæ redolentia funero
Juſſa quieſcere ſarcophago.
Dux parilis rediuiuus homo
Ignea chriſtus ad aſtra vocat.

Ode poſt cibum.

Cathemerinon

Pastis visceribus. Carmen est monocolon. phaleucium hendecasyllabū. acatalecticum. constans spondeo dactylo. et tribus trocheis. Continuatur hec oda ad pcedētem nam sumpto cibo reliquū est vt deo gratias agamus. Cōmendat itaq; in primis dei omnipotentiam. cui omnia debemus. deinde dicit nos debere mundatū habere domicilium hoc est corpus ab ingluuie et crapula et aiam a peccatis vt possim⁹ fieri tēplū spūs sācti: qui verus est hominis cibus. Sed pro vtroq; cibo agēdas esse gratias. probat Danielis exemplo. ex cui⁹ historia moraliter aliquid infert quod ad nos pertineat. Visceribus. interioribus et exterioribus. naz et de carne Vergi. pri. eñ. dixit. tergora diripiūt costis z viscera nudant. z Lucretius visos gigni sanguemq; creari. Lex corporis. quod nisi reficiatur cibo durare non potest

Ode post cibum.

Pastis visceribus ciboq; sumpto:
Quem lex corporis imbecilla poscit:
Laudem lingua deo patri rependat
Patri: qui cherubim sedile sacrum
Nec non z Seraphim suum supremo
Subnixus solio tenet: regit que.
Hic est: quem Zebaoth deum vocamus:
Expers principij: carens que fine.
Rerum conditor. et repertor orbis.
Fons vitæ liquida fluens ab arce
Infusor fidei. fator pudoris.
Mortis perdomitor. salutis author.
Omnes quod sumus: aut vigemus inde est.

Patri. agēdas esse grās ait pmū pri deinde filio tū spūi sācto. Patri subaudi iquā. Qui subnix⁹. i. sedēs. Solio supremo. i. sede qua nulla est superior. quia dei duo sunt propria. maxim⁹ propter eminantiam. et optimus propter beneficentiam. Tenet et regit suum sedile sacrum. cui inititur. et per sedile intelligimus rerum omniū prouidentiam et arbitriuz potestatēq; quale est illud super solium dauid sedebit et regni eius non erit finis. Cherubim et seraphim. in numero plurali. nam cherub et seraph sunt singularis. Et possunt esse casus accusatiui per appositionē ad cubile sacrum. quasi velit dicere q; cherubim et seraphim sunt dei sedile quibus tanq; sedi inititur possunt esse et genitiui. quia sedile illud ex cherubim et seraphim constat. Deum sabaoth. i. exercituū. et scribit per sama non per. z. vt aldus manutius castigauit. nam zeta aliud sonat q; sama. Expers. i. infinitus et eternus quia caret principio z fine. Rerum conditor creatio rerū ad totā trinitatē pertinet sed attribuit patri quasi principi creationis. vnde est in symbolo. patrem omnipotentem creatorem coeli et terrę. Repertor orbis. q; orbem vt sic dixerim peperit. Sic vergi. eñ. hominū rerūq; repertor dixit. Fōs vitę. ad filiū hoc ptinet. ex quo p redēptionē vita nra pendet. Fluēs ab arce liquida. i. emanans a patris celsitudine p eternā gnationē. Infusor fidei. i. qui nobis quid esset credendū faciendūq; ad salutē reuelauit. et infudit prędicauitque. Sator pudoris. i. castitatis z integritatis vitę auctor. Q. sum⁹. p creationē q; vigemus. p ba-

ptisma!is regenerationē. Indē subaudi a christo. Regnat.s.cuz patre ⁊ filio. Missus aut exponendū est missus pro inspiratus a patre et filio.aut pertinet ad missionē personarum quoniā pater mittit filiū.et non contra.mittit spiritū sanctū et nō contra filius mittit spiritū sanctus ⁊ non cōtra.Missus itaq; fuit spiritus sanctus a patre et filio aut in noie filij sup centū et viginti illos qui erant in cenaculo sion in die pētecostes.Mittitur cotidie in eos qui sūt digni vnde subdit. Intrat pectora candidus pudica. Candidus.aut ad colū bę candorem rettulit in cui⁹ specie super baptizatū christum descendit aut candidus.i.candorem in se habens ⁊ nobis eundem cōicans. Que pectora rident. i. ornata sunt per metaphorā quia que ornata sūt ridere videntur.

Regnat spiritus ille sempiternus
A christo simul et parente missus.
Intrat pectora candidus pudica:
Que templi vice consecrata rident:
Postq; combiberint deum medullis.
Sed si quid vitij doli ve nasci
Inter viscera iam dicata sensit:
Ceu spurcum refugit celer sacellum.
Tetrum fragrat enim vapore crasso
Horror conscius æstuante culpa:
Offensum que bonum niger repellit.
Nec solus pudor innocens que votum
Templum constituunt perenne Christo
In cordis medij simu ac recessu:
Sed ne crapula ferueat cauendum est:
Quæ sedem fidei cibis refertam

Vice templi.i. ad similitudinez tēpli ornati:in quo deus peculiariter habitare creditur. Sed si quid.i. si spiritꝰ sanctus qui templū nostrum mundatū intrat et habitat:si sensit in nobis aliquod vitium innasci qđ templū coinquinet fugit. Viscera dicata.i.consecrata et digna in quibus habitaret:ita fugit quasi a templo foetido et peccatis cōmaculato. Horror conscius.i.peccatuz quod facit horrorē ex turpitudine sua ⁊ peccator ipse conscius sibi. Culpa æstuante.i.nō permittente peccatorem quiescere: quia vermis ille non potest mori. Iuuenalis exemplo quodcūq; malo cōmittitur ipse displicet autori.⁊ illud eiusdem.tacita sudant precordia culpa. Niger.s.ille horror immundus. Repellit bonum offensum.i. spiritum sanctum quez offendit sua illuuie et spurcicia. Nec solus pudor. non satis inquit esse hominez castum pudicū et innocentem ad hoc vt sit templum dei. sed debet esse sobrius et a cibi nimietate temperans. Templum perenne.i.continuū ⁊ non intercisum. In sinu ac recessu cordis nam cor tres habet sinus. vnde persius vt mihi te quantuz sinuoso in pectore fixi. sed hic simum posuit pro interiori recessu.igitur exponendū in sinu medij cordis.i.medio sinu cordis. Ferucat. ad naturam vini rettulit.persius.indomitum quod despumare falernum.

Sedem fidei.i.cor in quo fides habitat Paulus ad romanos capi.x. Corde creditur ad iusticiam.ore autem confessio fit ad salutem.

Coarctet.angustet et constringat. Usq; ad congeriem.i.epularē repletionem. Corda expedita.i.non impedita et occupata. Eum insusum.i.christū receptuz. Hic pastus verus.qui dixit Joannis.vi.Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. Sed nos.tu inquit o christe reficis nos epulis que non solum corpus sed et animū reficiunt. Fouens.i.recreans Paratu gemino.i.cibi apparatu ad vtrumq; valenti.s.ad membra et ad animum. Confirmas pater si pater ad christum referatur.nomen honoris est alioqui per adoptionem fratres illius sum⁹.vel ad deum patrem apostrophat.vel ad totam trinitatē. Sic oli Affert exemplum ex historia Danieli que scribitur in ipsius libro.cap.xiiij. qui positus in lacu leonū pastus ē vtroq; cibo ab abbacuc propheta aducto per angelū. Sic.s. pascendo corpus et animū. Preclues potestas.i.pollēs vt exposuimus in psychomachia.qui patria virtute cluis. Rauisonos leones .i.raucisono quodā rugientes. Refouit virū.i.recreauit Danielē. Dapib⁹ illapsis.i.decocte descendētib⁹. Illi fusile.ordo ē. Plebs et tyrān⁹.i.cyr⁹ rex sub quo hec gesta sūt. Subdiderāt illi morti.i.obtulerāt. Execrantē numē fusile.i.statuā beli ex ere susile fabrefactā. Et putantē nefas curuare caput.i.adorare numen belis. Sub expolita materia aeris.i.qui belus erat ere a materia. Astāt comin⁹.i.q̄si ministri apparēt Danieli. Jubas reponūt.q̄s ira solēt erigere. Rabies ingenita leonib⁹ et hic maiorē ex fame laborarēt. Vergi.s.ē.quos ipsa vētris exegit egeos rabies. Et rabies illa vescēdi. Lābit prędā.i.danielē: q̄ futur⁹ erat leonib⁹ esca. Fame blanda i.nō rabiosa sed placida.

Usq; ad congeriem coarctet intus.
Parcis victibus expedita corda
Insusum melius eum receptant.
Hic pastus animæ est: sapor que verus.
Sed nos tu gemino fouens paratu
Firtus atq; animas vtroq; pastu
Confirmas pater: ac vigore comples.
Sic olim tua præcluens potestas
Inter rauciſonos situm leones
Illapsis dapibus virum refouit.
Illum fusile numen execrantem
Et curuare caput sub expolita
Veris materia nefas putantem
Plebs dirę Babylonis ac tyrannus
Morti subdiderant. feris dicarant
Seuis protinus haustibus vorandum.
O semper pietas fides que tuta.
Lambunt indomiti virum leones.
Intactumq; dei tremunt alumnum.
Astant comminus. et iubas reponunt.
Mansuescit rabies: fame que blanda
Prædam rictibus lambit incruentis.
Sed cum tenderet ad superna palmas:
Expertumque sibi deum rogaret

Clausus iugiter.per dies septem. nam tamdiu fuit in lacu leonum. indigens victus. .i.alimenti. Nuncius.qui grece dicit angelus. Jussus.i.adeo.terris. i.in terras. Vergi. pri.cñ.et libyce dñrit lumina terris. Obsequente mundo.i.coelo per quod angelus volans delapsus est:obtemperãter cedẽte ipsi angelo descẽdenti. Dapes.inemptas.i. quas abbacuc non emerat ex primijs ex foro pecunijs.sed domesticas. Arte agresti. erant autẽ dapes ille pulmentum et panes vt refert historia in qb⁹ cibis concinnãdis non erat opus arte aliqua. Cesarie huius. s. abbacuc. Prehensa manu. subaudi angeli.nã capillo capitis angelus illum portauit babylonẽ. Sẽsim.i .non precipiter. Angelus xpi prolepsis est. nondum enim verbum erat christus:quidicet vtramq naturã diuinam et humanam. Libatibus gustui tuo. Danielus .ex forma quã diximus alijs in locis. Excitauit erexit. Cibocq fortis refocillatus et refectus. Amen reddidit.i. geminauit Alleluia dixit. i. dei laudes. Sic nos. ad propositum redit. Sic quẽad modũ Daniel⁹ fecit:q̃ sũpto cibo deo gras egit. Tu nos Danieli historiã moralit exponit vt poti⁹ pabolice dicẽs q̃ quẽadmodũ Daniel⁹ carcere leonũ iclusus past⁹ fuit ab abbacuc ppheta et liberatus tandem ab ira leonũ ita et nos liberati a potestate demonũ pascemur cibo coelesti. ꝛc.

Clausus iugiter indigens que victus:
Jussus nuntius aduolare terris:
Qui pastum famulo daret probato.
Raptim desilit obsequente mundo.
Cernit forte procul dapes inemptas:
Quas messoribus Abbacuc prophęta
Agresti bonus exhibebat arte.
Huius cæsarie manu prehensa
Plenis sicut erat grauem canistris
Suspensum rapit:et vehit per auras.
Tum raptus simul ipse prandium que
Sensim labitur in lacum leonum:
Et quas tunc epulas gerebat:offert.
Sumas letus ait:libens que carpas:
Quæ summus pater angelus que Christi
Mittunt libatibus sub hoc periclo.
His sumptis Danielus excitauit
In coelum faciem:cibo que fortis
Amen reddidit.alleluia dixit.
Sic nos muneribus tuis refecti
Largitor deus omnium bonorum
Grates reddimus:et sacramus hymnos.
Tu nos tristifico uelut tyranno
Mundi scilicet impotentis actu

Tu.subaudi deus. Regis nos concluſos actu mũdi.i.actionib⁹ mũdanis. Impotẽtis i.nimiũ potentis et seuientis in nos. nã ipotens a latinis sic accipitur.vnde et tyrãni impo

tentes dicuntur ꝛ impotẽtiam tyrannorũ dicimus cũ per potentiã aliquid sentẽte exercẽt.
Repellis ferã.hoc est diabolũ a nobis. Quę circumfremit.iuxta illud apostoli. prima ꝑri.v.aduersarius videt diabolus tanquã leo rugiens circuit quęrens quem deuoret.
Tunc.s.cum sic claudimur. Vexamur premimur.i.si quando sumus in huiusmodi angustia illata a carne a mundo a diabolo qui sunt publice hostes nostri. Fides est iuncta pro sit adhibita vt sit presens pro futuro imperatiui siue optatiui vel ꝑ erit.

Conclusos regis:ꝛ feram repellis:
Quæ circum fremit:ac vorare tentat
Insano sacuens furore dentes.
Tunc te summe deus precemur vnum.
Vexamur.premimur malis.rotamur.
Oderunt.lacerant.trahunt.lacessunt.
Iuncta est supplicijs fides iniquis.
Nec defit tamen anxijs medela.
Nam languente trucis leonis ira
Illapsæ super ingeruntur escæ.
Quas siquis sitienter hauriendo
Non gustu tenui:sed ore pleno
Internis velit implicare venis:
Hic sancto satiatus ex propheta
Iustorum capiet cibos virorum:
Qui fructum domino metunt perenni.
Nihil est dulcius ac magis saporum:
Nil quod plus hominem iuuare possit:
Quam vatis pia præcinentis orsa.
His sumptis licet insolens potestas
Prauum iudicet:inrogetq; mortem:
Impasti licet inruant leones.

Inĩqs supplicijs i.iniquorũ qui nos sic vexant ꝛ premũt
Nec defit.pro non deficiet presens pro futuro vt supra vergi.hac mihi nõ ꝑstante nouũ non frigore defit. ꝑ deficit.
Languente ira.i. debilitata virtute diuina. Escę illapsę super.i. ex coelo aduenientes. Ingerũtur pro ingerent nobis. Quas.s. escas coeleſtes. Si quis hauriendo sitienter. i. non cum fastidio et quasi qui degustat. Sed pleno ore deuorauerit. Hic satiatus ex sancto propheta sicut Danielus ab abbacuc. Virorũ iustorum qualis fuit abbacuc. Qui metunt domino. hoc ad illud ꝓtinet quod abbacuc cibos illos quos detulit ad Danielũ messoribus parabat vt ibidem legitur hi sunt messores de quibus apostolus.qui parce seminat parce et metit.ꝛ psalmographus venientes venient cum exultatione portantes manipulos suos. Pia orsa.i.verba diuina q̃ nobis deus per prophetas denunciat:quibus nihil dulcius excogitari potest dicente propheta. quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. His sumptis.s.cibis hoc est diuinis preceptis. Potestas insolẽs.i.arrogans ꝛ superba.nã insolens illud significat vnde est insolẽtia.superbia. Iudicet prauũ.ꝑ praue nemẽ ꝑ aduerbio figura nota irroget.i.itẽtet ꝛ minet.

Leones impasti.quales erãt quib⁹ obiectus est danielus. Ferem⁹ tuã crucẽ.t.in hac confessione si oportuerit moriemur.et alludit ad illud.si quis vult venire post me abneget semetipsum ⁊ tollat crucem suam ⁊ sequatur me.

Ode ad accensionẽ lucerne.

Iluentor rutili.Carmẽ est monocolon a sclepiadeũ cõstans spõdeo. duob⁹ chori ambis ⁊ pyrrhichio.

hic hymn⁹ in principio noctis cũ lumina accendũtur cantari debet.vel potꝰ ⁊ peculiariter i sabbato sancto vesperi cũ lumina nova incendũtur: aut incẽdi deberẽt.nã officium illud vesperinus anticipatur hodie⁊ quod deberet fieri sub lumina prima precipit fieri hora nona.⁊ nihilominꝰ hodie fit hora decima.quod est incongruũ toti officio in quo noctis fit mentio. In hoc igit̃ carmine mira de ignis laudib⁹ atq; pinde lumis dicãtur.deinde affert exẽpla ex testamento veteri: qõ moses deũ in rubo ardẽti vidit.qõs ignis colũna hebreis per desertũ ductauit.⁊c. Inuẽtor creator luminis de quo hic agendum est.et lumina quo mortales illustras. Certis vicib⁹.t. vicissatim vt nũc dies nunc nox sit. Chaos horridũ.tenebre ⁊ caligo. Redde lucẽ.vtraq; ⁊ hãc qua media videmus ⁊ lucẽ que a nobis ignorãtie tenebras pellat. Quãuis inquit feceris stellas ⁊ luminare minus quod preesset nocti:tũ ostẽdisti hominib⁹ aliã viã noctis illustrãdi.s.ex igne excusso ictu silicis. Regiã.domꝰ celestẽ. Incussu silicis.vergilꝰ primo eneid. ac primꝰ silicis scintillã excudit achates.ex semine sarigeno.t.ex principio qõ habet a saro ignis. Hoc signas quod significat nos debere quẽrere verã lucẽ a christo qui est lapis quẽ reprobauerũt edificãtes.⁊ petra de qua primo corin.x.aplus scribit petra aũt erat xps. Stabilẽ petrã de qua luce.vi.posuit dominꝰ fundamẽtũ supra petrã. Nostris ignibus.t.animis nostris.de qui

Nos semper dominũ patrem fatentes
In te Christe deus loquemur vnum:
Constanter que tuam crucem feremus.

Ode ad accensionem lucerne.

Iluentor rutili Dux bone luminis:
Qui certis vicibus tempora diuidis:
Aerso sole chaos ingruit horridum:
Lucem redde tuis Christe fidelibus.
Quamuis innumero sydere regiam
Lunarisq; polum lampade pinxeris:
Incussu silicis lumina nos tamen
Monstras sarigeno semine quærere.
Hoc signas opere Conditor inclyte
Lumen veridicum mentibus omnium
In Christo domino quærere iugiter:
Quem petram loquitur doctor egregius.
Ne nescirẽt homo spem sibi luminis
In Christi solido corpore conditam:
Qui dici stabilem se voluit petram:
Nostris ignibus vnde genus venit.

bus dicit vergili⁹.vi.eneid⁹.igneus est ollis vigor ⁊ coelestis origo. aut reuera ignes quib⁹ vtimur in nocte. Quod si prior sententia placet:quod sequit.. ¶Pinguis quos olei.quos exponēdi est nō min⁹ sed ignes per quos animi nostri designātur. Igitur ques.i.ignes ¶Pascimus fouem⁹. Lychnis myris ex lino. Madentib⁹ intinctis oleo. Aut facib⁹ aridis.ex lignis fissis.vergil.in buco.mopse nouas incide facis.nā ille ꝓprie dicūtur faces. quę cū sint aridę lucem clarā effundūt cū virides fumo immittā. Ouidi⁹.fax quoq; quā tenuit lachrymoso.stridula fumo. Quin etiā fingim⁹. figuram⁹ in cereos. ¶Fila scirpea.i.papyros ex q̄ bus vt scribit ¶Plini⁹ fiebant lychni ad vsus lucernarū

¶Pinguis quos olei rore madentibus
Lychnis aut facibus pascimus aridis.
Quin ⁊ fila fauis scirpea floreis
¶Presso melle prius collita fingimus.
Viuax flamma viget:seu caua testula
Succum linteolo suggerit ebrio.
Seu pinus piceam fert alimoniam.
Seu ceram teretem stuppa calens bibit.
Nectar de liquido vertice feruidum
Guttatim lacrymis stillat alentibus:
Ambustum quoniam vis facit ignea
Imbrem de madido flere cacumine.
Splendent ergo tuis muneribus pater

Collita.i. perunc̄ta ⁊ mnoluta.a lino is.litū. ¶Fauis floreis.i.quos apes cōfictū sūt ex floribus sed non illita totis fauis sed cera tantū ideo dicit presso prius melle. Viuax flamma.tres modos tetigit pascendi ignem primus ex oleo ⁊ lychnis.secundus ex facibus lignorū.tertius ex lychnis papyraceis ⁊ cera. Nunc duos illorum repetit ⁊ tertium addit.de primo. Igitur dicit viuax flamma viget. Seu testula cauа.idest lucerna fictilis in qua oleum cōtinetur. nam testa vas fictile est.vergilius primo geor.testa cum ardente viderent scintillare oleum. Suggerit succum.idest subministrat oleum. Linthyeolo.idest lychno siue myro ex lino. Ebrio. idest madefacto oleo. Pinimoniā piceam.i.tedas pineas.quę prębent igni fomitē ⁊ alimētum. Stuppa.i.lychnus ex stuppa. Ceram teretē. idest formatam in teretem figuraz. hoc est aereum.de quo supra dixit. Nectar.idest cera liquefacta ab igne cereo.quā nectar vocauit:quia cum melle ab apibus ex rore coelesti concinnata est. vnde vergilius.et dulci distendunt nectare cellas. Feruidum concalefactum. De vertice liquido.idest claro et lucenti igni.vergilius in bucolicis.et liquidi simul ignis. Stillat guttatim.defluit in guttas. Lachrymis.idest quę guttę sūt quasi lachrymę quę alunt ignem . vel potius quę cū debuerint alere defluxerunt vi caloris non valentis totum quod liquefecit resoluere. Ideō dicit. ⁊ Vis ignea facit imbrem imbustum.idest ceram in circuitu liquefactam. Flere. pro stillat in translatione quia lachrymarum fecit mentionem . ⁊ posuit flere pro fluere. Tuis muneribus.tuo beneficio.

Flammis mobilibus.aut ad radiorum naturam retulit quoniam vibrantur. aut quoniam lychni pendentes et lucernę ⁊ cerei huc et illuc agitantur. vt infra. pendent mobilibus lumina funibus. Lux emula.i.diei imitatrix. Agit diem adsentem. i. per noctem representat diem.nam agere aliquando est representare iuuenalis.vxorem comędus agit.

Quam nox fugit.quia luci contraria. Victa. lucernarum splendore Peplo lacere. i. palla qua tegitur nox luce intercisa ⁊ quodāmodo lacerata.vergi.pu.eñ. peplūq; ferebāt supplici ter tristes. Sed quis.ignē precipuā quādaz habere cognationē ⁊ originē adeo dicit. Rapidi luminis.i.lucentis intense sicut vergi. .i.gcor.dixit rapidine potentia solis. Deo.i.in deo. Moses nō moyses dixit Flāmeū. quasi igni flagrantē Sacris sentib⁹.i.in spinis rubi ꝗs sacras dixit qz in illis vidit deū. Vincula pedum nexa. i. quib⁹ calcei erant ligati. Exhodi.iij.solue inquit domin⁹ calciamentū de pedibus tuis.locus eñ in quo stas terra sancta est. Innolucris.i.laqueis et vinculis calceorum. Pollucret locum.quoniam calcei ex morticino constant.vnde etiam in sacris magicis Vergilius.libro .iiij.eñ. dixit vnū exuta pedem vestes in vincla recincta. Nunc ignem.aliud ponit exemplum ad confirmandam ignis in dinitatem. Populus inclyti sanguinis. i. ab abraam quem deus elegit ex tanta hominum multitudine.originem ducens. Meritis maiorum non suis sed patrum suorum. Et impotens.pro valde potens. nam in particula in compositione aliquando auget.non qua ratione supra dixit Mundi scilicet impotentis actio. nam qui malum agit impotens dicitur.nisi forte et hic.impotentem hebreorum populum vocat quasi in malum esset pronus. Barbaris.i.aegyptijs.vt in psalmo.dominus iacob de populo barbaro. Per longa auia.idest per desertum. Mouerant castra. euntes in deserto per quadraginta mansiones illas de quibus in Exhodo.capi.xv.et infra.et in libro numerorum.cap.xxxiij. Cæruleę noctis. ad coeli colorem retulit vt supra.

Flammis mobilibus scilicet atria.
Absentem que diem lux agit æmula:
Quam nox cum lacero victa fugit peplo.
Sed quis non rapidi luminis arduam
Abanentem que deo cernat originem?
Moses nempe Deum spinifero in rubo
Vidit conspicuo lumine flammeum.
Felix:qui meruit sentibus in sacris
Coelestis solij visere principem:
Jussus nexa pedum vincula soluere.
Ne sanctum in volucris pollueret locum.
Hunc ignem populus sanguinis inclyti
Maiorum meritis tutus ⁊ impotens
Suetus sub dominis viuere barbaris.
Jam liber sequitur longa per auia.
Qua gressum tulerant:castra que cæruleæ

Radius sole micãtior.colũna ignis.quę illos in deserto per noctẽ ductabat: quẽadmodũ nubes per diẽ. Et incidẽter deinde narrat quomodo deus mose duce liberauit populum ex egyptior dominatione. Miliaci littoris.i.egypti quã nilus rigat. Felle inuido.quia in felle est inuidię sedes. Ouidius.ij.meta.de inuidia.pectora felle virent.. Clangere classicũ. vtrũqꝫ tubarũ est. vergili⁹. insequitur clamor qꝫ virũ clangorqꝫ tubarũ.et classicũ sonus ipse tubarũ dicitur. Tuba canit triste.i.bellicũ quendã sonum. Prefigit spicula. idest ferreos aculeos. calamis gnosijs.i.cretensibus. nam illi sunt optimi ad sagittarum vsum.vergilius libro.v. ene. gnosia bina dabo leuato lucida ferro spicula.et in bucolicis. non licet torquere cydonia cornu spicula.nã gnosos et cydon vrbes cretę sunt. Tumidis draconibus. nam i vexillis illa erãt forte egyptiorum insignia. vel potiꝰ romanorũ signa fuerant dracones apud quos draconarij dicti sunt antesignarij. Hẽs hebreorũ.s. Nescia pristini seruitij.i.iã liberata a seruitute. Visto vaporibus pelusiacis.i.egyptiacis. nã pelusiũ egypti est vrbs iuxta quã hebrei fuerunt in seruitute. Hospita maris purpurei.i. castrametans iuxta mare rubrum. Hostis dirus.p hostes diri. vt vergilius vtersicqꝫ armato milite cõplẽt. Stagna rupta.i. mare in partes diuiso littorib⁹ tantũ distantibus

Noctis per medium concita mouerant:
Plebem peruigilem fulgure prævio
Ducebat radius sole micantior.
Sed Rex Miliaci littoris inuido
Feruens felle iubet prævalidam manum
In bellum rapidis ire cohortibus:
Ferratas qꝫ acies clangere classicum.
Sumunt arma viri:se que minacibus
Accingunt gladijs.triste canit tuba.
Hic fidit iaculis.ille volantia
Præfigit calamis spicula gnosijs.
Densatur cuneis turba pedestribus.
Currus pars ꝛ equos ꝛ volucres rotas
Conscendunt celeres:signa que bellica
Prætendunt tumidis clara draconibus.
Hinc iam seruitij nescia pristini
Gens pelusiacis vsta vaporibus
Tandem purpurei gurgitis hospita
Rubris littoribus fessa resederat.
Hostis dirus adest cum duce perfido:
Infert ꝛ validis prælia viribus.
Moses porro suos in mare præcipit
Constans intrepidis tendere gressibus.
Præbent rupta locum stagna viantibus
Riparum in faciem peruia.sistitur
Circustans vitreis vnda liquoribus:

quantũ sufficeret populo trajiciendo. Unda circũstans.i.ab vtraq; parte. Uitreis liquorib'.i.perlucẽtib' aquis in vitri modũ. Sistit.i.stat et nõ fluit. Pubes decolor.i.egyptij nigri.nã fusci sunt ad maris nri orã iteriora vsq; egypti ethiopię tũgunt. Cõcauo pelago q̃ hebret trãsierũt Percita.i.incitata ad modum turbinis. Unda confusa.i.ab vtraq; parte cõfluentis in mediũ concauũ Reuolutũ in semet.i.contra se inuicem. Nigrorum satellitum.s.regis qui vt diximus nigri sunt. Triste iusticiũ. appositione.i.ex qua strage egyptiorũ indicendum erat iusticiũ. qui fiebat in magna aliqua reipublicę calamitate. est autem iusticium cuj ob eã causam non redditur tus.hoc ẽ tacetur. Lucanus in.ij. fe rale per vrbem iusticium.ꝛc. Juuenalis.si magna arturi cecidit dom' horrida mat pullati proceres differt vadamonia p̃ton. Triste autez dixit ab effectu.vt vergilius.triste lupus stabulum. Reterere.Hymnographus.quę vox quę poterit lingua reterere. quę tu martyribus munera pręparas.idest componere in modum texentis.nam hoc in loco pro iterum accipitur.alias vertit verbi significationem in contrarium.vt Ouidius. Domitã pharon.idest ęgyptũ et posuit partem pro toto.nã pharos contra alexandriã ęgypti posita est. Pręsuli iusticię.idest iusto tuo iudicio: qui przsides.nam pater omne iudiciũ filio tradidit. Inuitum.ex natura sua. Rapidis ęstibus. idest maris inundationibus cum feruore quodam.Uergilius primo eneidos.furit aestus harenis.et Lucanus in primo.Tethios vniuage lunaribus aestuat horis. Uetas persultare.idest influere in vię inanitatem.et hoc contra maris naturam. In salo refluo.idest quod alias ex natura sua refluum est. Cui ieiuna.duo miracula tãgit a deo facta de quibus in Exhodo capdecimoquinto et decimoseptimo.sed a Prudentio prępostere narrantur. nam primo se-

Dum plebs sub bifido permeat æquore.
Pubes quin etiam decolor asperis
Irritata odus rege sub impio
Hebræum sitiens fundere sanguinem
Audet se pelago credere concauo.
Ibant præcipiti turbine percita
Fluctus per medios agmina regia.
Sed confusa dehinc vnda reuoluitur
In semet reuolans gurgite confluo.
Currus tunc & equos tela que naufraga
Ipsos & proceres & vaga corpora
Nigrorum videas mare setellitum:
Arcis iustitium triste tyrannicæ.
Quæ tandem poterit lingua retexere
Laudes Christe tuas: qui domitam Pharõ
Plagis multimodis cædere Præsuli
Cogis iustitiæ vindice dextera.
Qui pontum rapidis æstibus inuium

cundum.id est secundo in loco primum exponit. Cui.idest ad cuius gloriam siue potestiam. Saxa ieiuna.idest arida et sine succo.hoc factum in petra oreb. quam virga percutiens moses erumpente aqua populum satiauit.de quo Exhodi cap.xvij. Scatebris loquacibus.idest aquę ebullitionibus sonoris.quęq videbantur loqui.sunt autem scatebrę ebullitiones aquarum siue alterius liquoris aut alterius rei erumpentis. Vergilius primo georgicorū

Ecce supercilio cliuosi tramitis vnda elicit. illa cadens raucum per leuia murmur saxa ciet scatebrisq arentia temperat arua. Scissa silex. vt Vergilius i bucolicis. ah silice in iuida commixta reliquit. alias generis est masculini. Sub axe igneo.idest sub Coelo calido. quia arabię pars illa vbi hebręi peregrinabūturvalde meridionalis est.

Persultare vetas:vt refluo in saluo
Securus pateat te duce transitus:
Et mox vnda rapax deuoret impios.
Cui ieiuna viæ saxa loquacibus
Exundant scatibris: & latices nouos
Fundit scissa silex:quæ sitientibus
Dat potum populis axe sub igneo.
Instar fellis aqua tristifico in lacu
Fit ligni vena mel velut atticum.
Lignum est quo sapiunt aspera:dulcius.
Nam præfixa cruci spes hominum viget.
Implet castra cibus.tunc quoq; ninguidus
Illabens gelida grandine densius
His mensas epulis hac dape construunt:

Instar fellis. Hoc narratur in exhodo cap.xv. venerunt inquit hebręi in mare neq; poterant bibere aquas de mari.eo quod essent amare.et sequitur.ostendit deus mosi lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem verse sunt. Lacu tristifico.idest amaro nam triste pro amaro posuit vergilius in primo georgicorum cum dixit tristesq; lupini.& in secundo.Media fert tristes succos tardumq; saporem. Venia ligni.t.beneficio. vergilius primo ęn.orantes veniam et templum clamore petebant. Mel atticum. quod vt supra diximus generosissimum est. Lignum est dulcius pro dulce. Quo aspera. idest amara.saptunt.idest dulcescunt.Designabat autem lignum illud crucem domini: p quā omnes nostre amaritudines erant dulcorande. vnde hymnographus cecinit dulce lignū dulces clauos.dulce pondus sustinet. Sed suspicor eo in loco mendum esse legendumq; lignum dulce claui dulce pondus sustinet.vt versus stare possit. Præfixa cruci. idest omnis spes nostra posita est in cruce quę per lignum vt diri illud significatur. Implet castra.duo quoq; miracula narrat prepostere quę scribuntur in exhodo cap.xvi. hoc est mana quod pluit.et coturnices quę ceciderunt in castris hebręorū. Cibus ninguidus.id est in modum niuis candicans & cadens.erat enim quasi semen coriandri album. Illabens.cadens. Construunt hebrei. instruunt.

Christus.tunc deus nũc deus ⁊ homo cibans nos angelorũ pane. Necnon ventus im uehit alites.i.coturnices. Anhelitu imbrifero.i.spiritu ferente illas quasi imbrem. Nu be crassa.i.in morem nubis crasse. Que agmina.coturnicũ.Conflata in humũ.i.flatu proiecta. Fuga reduca.i.a periculo illas liberanti.alias reduces a periculo liberati pas sine.sic vergilius.reduces socios ⁊ reduces agnos pmo cũ.dixit. Pietas numinis vnici .i.vnius dei. non multi vt apud ętnicos habebãtur. Mysticis dapib⁹. .i.figuratis in le= ge veteri. Fessos ille. quod narrat in exhodo de po= puli israelitici ex egypto liberatiõe. ⁊ reductiõe in ter= ram canaan p de= serta hoc est in ter ram lacte ⁊ melle fluentez: designat ꝙ deus vocat nos p labores ad para disum voluptatis dicit igitur. Ille. scilicet deus vnic⁹ Regẽs populũ.s. christianũ sibi pe= culiarẽ. Discissis turbinibus.i.dissi patis. omnibus q̃ possunt nos ptur= bare. Vocat nos fessos. ex hac via qua peregrinamur fatigatos. Per freta sęculi. vt hebręos vocabat per mare rubrũ. Et pręcipit. animas iactatas mille laboribus. vt he= bręos per deserta huc ⁊ illuc vagantes. Scandere in patriam iustorum. vt hebręos in terrã promissionis quo illos vocabat. Illic.i.in patria quo nos vocat quã metaphorice describit:quasi paradisum hoc est ortũ voluptatis. Fragrat.odorẽ spirat. Unda ex fon= ticulis fugacibus.i.fluẽtibus per terre superficiẽ.atq; illam rigantibus. Fundit.i.per= fundit et rigat. Caltha pinguia.idest flores eximios qui calthe genere foemineo poti⁹ dicuntur.Uergilius in bucolicis.mollia luteola pingit vaccinia caltha.⁊ Columela.Fla= uentia lumina calthe.nam flos ille pallens est. Et molles violas.cũ vergilio dixit mol= les nã ille mollia vaccinia scribit. Balsama desudata.quę quasi ex sudore defluunt:erci= piunturq;. Spirant.idest suauem odorem emittunt. Iuuenalis. spiranteſq; crocos ⁊ in

Quam dat sydereo Christus ab æthere.
Necnon imbrifero ventus anhelitu
Crassa nube leues imuehit alites:
Quæ conflata in humum cum semel agmina
Fluxerunt reduci non reuolant fuga.
Hæc olim patribus præmia contulit
Insignis pietas numinis vnici:
Cuius subsidio nos quoque vescimur
Pascentes dapibus pectora mysticis.
Fessos ille vocat per freta sæculi
Discissis populum turbinibus regens.
Iactatasque animas mille laboribus
Iustorum in patriam scandere præcipit.
Illic purpureis tecta rosarijs
Omnis fragrat humus:calta que pinguia.
Et molles violas ⁊ tenues crocos
Fundit fonticulis vnda fugacibus.
Illic ⁊ gracili balsama surculo
Desudata fluunt. raraq; cinnama

vena perpetuũ ver. Et folium quod sic proprie dicitur vnde vnguenta foliata. de quib⁹ Iuuenalis. nocchis foliata parantur. Fonte quod abdito vult significare folium ex paradiso voluptatis originem habere ex fonte vnde oriuntur quattuor illa flumina. Portat in exitum. i. ostiuz quo exit in mare. Concentu parili. Atqui vergilius dixit. est mihi disparibus septem compacta cicutis fistula. sed cum per se voces sint disparis in consonãtia sũt pares. Sunt ꝛ spiritibus. quod apud inferos aliquando sunt ferie hoc est festa in quibus iudicia non exercentur sicut legim⁹ apud Ouidium libro. x. meta. ꝛ apud Vergiliũ. in. iiij. geor. cũ orpheus descendit ad inferos petiturus a diis infernis Eurydicen vxorem suaz. vt poetꝫ fabulantur. Hunc itaqꝫ dicit autor idem cõtigisse quo tempore saluator noster descendit ad inferos vt inde educeret sãctorum animas

Spirant ꝛ folium. fonte quod abdito
Prælambens fluuius portat in exitum.
Foelices animæ prata per herbida
Concentu parili suaue sonantibus
Hymnorum modulis dulce canunt melos.
Calcant ꝛ pedibus lilia candidis.
Sunt ꝛ spiritibus sæpe nocentibus
Poenarum celebres sub styge feriæ
Illa nocte: sacer qua rediit deus
Stagnis ad superos ex Acheronticis:
Non sicut tenebras de face fulgida
Surgens oceano lucifer imbuit:
Sed terris domini de cruce tristibus
Maior sole nouum restituens diem.
Marcent supplicijs tartata mitibus.
Exultat que sui carceris otio
Umbrarum populus liber ab ignibus:
Nec feruent solito flumina sulphure.

Feriæ celebres. q̃ celebrantur apud illos nos exercendo poenas solitas.

Sub styge. palude inferna. diꝫ cuius iurare timent et fallere numẽ. vt dicit Vergi. in. vi

Illa nocte subaudi tales feriæ fuerunt. Et stagnis acherontiꝫs. i. ab inferiꝫs. vbi est acheron fluuius. Nam quemadmodũ in argumento huius odes diximus: illa nocte qua christus rediit ab inferis hic hymnus peculiariter canitur: in quo fuit consuetudo apud antiquos per domos lumina complura disponere ex omni materia quepotest prebere alimentum igni. Illa nocte suspẽditur sententia vsqꝫ ad illũ versuz nec feruent solito flumina sulphure. Surgens. s. deus homo. Imbuit tenebras. i. implet inferos. De face fulgida. i. suo splendore. nõ sicut lucifer imbuit tenebras: quia lux illa luciferi breuis ẽ atqꝫ maligna.

Sed maior sole. i. maior lucem pꝛeferens q̃ sol. Restituens diem. s. fugatis tenebris.

Marcent. languescunt. Umbrarũ populus. i. animarũ quecrant apud inferos. Solito sulphure. phlegetontẽ sigt q̃ igneus est nã phlor. gos. Est ignis quo miserorꝫ aiꝫ purgãtur. Verg. i. vi. ifestũ eliciscel⁹ aut exurit igni. Et iuuenalis. s. q̃ darent sulphura cũ tædis

Prudentii

Nos christiani representantes lucem illam qua christus noctẽ illam illuminauit. Trahimus noctem.i vigilamus. Conciliis festis.i.celebribus. Per pia gaudia.i.religiosa. et spiritalia. Congerimus vota.i. concipimus vota. Et agimus liba.i.offerimus munera. Extructo sacrario.i.composito vbi talia dona reponũtur. Mobilibus fumbus. i.qui hinc et illac agitantur. vt supra flaminis mobilibus dixit. Que suffixa pendẽt. Vergilius pri.eñ.dependẽt lychni laquearib⁹ aureis. Fota natantib⁹. quia in lucerna flãma illa natat super oleo qđ ẽ fomes et alimentũ ignis.

Vitro perspicuo. i.trans lucẽti. Credas cõparat luminа ex laquearibus dependentia coelo stellato. Credas.i credere possis. Aream stelligeram .i coelum stellatum quod in pellis modum est expansum

Stare desuper.i. in tecto splendere. vergili⁹ stant lumina flãmę. Geminis triombus quia due sunt arcti.s.maior et minor Verg. pri. geor. percꝫ duas i morẽ fluminis arctos ꝛ credas Desperos purpureos.

Nos festis trahimus per pia gaudia
Noctem conciliis: vota que prospera
Certatim vigili congerimus prece:
Extructo que agimus liba sacrario.
Pendent mobilibus lumina funibus:
Quæ suffixa micant per laquearia.
Et de languidulis fota natatibus
Lucem perspicuo flamma iacit vitro.
Credas stelligeram desuper aream
Ornatam geminis stare triombus.
Et qua bosphoreum temo regit iugum
Passim purpureos spargier hesperos.
O res digna deus: quam tibi roscidæ
Noctis principio grex tuus offerat:
Lucem. qua tribuis nil preti osius.
Lucem. qua reliqua præmia cernimus.
Tu lux vera oculis. lux quoꝫ sensibus.
Intus tu speculum. tu speculum foris.
Lumen. quod famulans offero. suscipe.
Tinctum pacifici chrismatis vnguine.
Per christum genitum summe pater tuum:

i.luciferos pulchros.nã eadẽꝫ stella ẽ lucifer ꝛ hesper⁹.eadẽ veneris stella dr. Spargier ꝓspargi i coelo.ca pte. Qua temo regit iugũ bosphoreũ.i.in parte septẽtrionali vbi est bosphor⁹ siue thracius siue cimer⁹. Nã vterꝫ subiect⁹ est arctino siue boocty et plaustro. O res digna de⁹.ordo est. Lucem pro lux.sic Vergi.vrbẽ quã statuo vestra ẽ.p vbs. Principio noctis roscidꝫ a rore qui per noctem spargit et per diẽ euanescit. Reliqua præmia.s.tua et a te nobis data. Tu lux quasi offerat lucernã olei hoc dicit. Lux oculis exteri⁹. lux sensib⁹ interi⁹. Suscipe lumẽ lucernã hanc. Tinctũ vnguine.i.pingui oleo sed cũ sit vnguẽ oẽ pingue quo vngi possum⁹: vt persi⁹ foenisecꝫ crasso vitiarũt vnguine pultes. addit Chrismatis pacifici.i.olei. quod ex oliua cõcinatur q̃ insigne pacis est vt supra dixim⁹. Per te clausula est in omnibus petitionib⁹ christianorũ cõsueta. Suscipe inquam o summe pater.

In quo stat gloria visibilis.cum sis tui inuisibilis. Qui noster domin⁹. per redemptionem peculariter dominus vt in symbolo confitemur vnicū dominū nostrum.Spirat paraclitū de patrio corde.q.d.q ipse spirat et pater spirat. Per quem.s.vnigenitum.nā pater per filiū oia agit

In quo visibilis stat tibi gloria.
Qui noster dominus.qui tuus vnicus
Spirat de patrio corde paraclitum.
Per quem splendor.bonos.laus.sapientia.
Maiestas.bonitas.t pietas tua
Regnum continuat numine triplici
Terens perpetuisecla seculis. Amen. Finis.

Continuat regnū .i.regnat et viuit.

Numine triplici. i.personarū trinitate. Terens. i.continuās. Saecula saeculis.i.nō dura-tione aliqua finita nam saeculū est spacium centum annorum sed cum dicimus saecula saeculoꝝ aeternitatē intelligimus.

Hymnus ante somnū.

Hymnus ante somnum.
ADes pater supreme:
Quē nemo vidit vnquam:
Patrisq; sermo Christe
Et spiritus benigne.
O trinitatis huius
Tris vna.lumen vnum.
Deus ex deo perennis.
Deus ex vtroq; missus.
Flurit labor diei.
Redit et quietis hora.

ADes pater supreme. Carmen monocolon. dimetrū iambicū cathalecticum.constat tribus pedibus et syllaba. cui si altera adderetur esset dimetrū integrum.hymn⁹ hic canitur siue canendus esset antaeq; irem⁹ cubitū. Inuocataq; in primis trinitate multa de somno narrat qui cum datus sit homini a deo immortali ad reparandas corporis et animi vires multa in eo contingunt partim honesta et parti turpia. dicitq; debere nos lecto tradere signatos cruce: vt aduersari⁹ noster diabolus non suggerat nobis aut vigilantib⁹ aut dormientib⁹ vanas imagines.&c. Pater supreme.a quo est omnis paternitas in coelo et in terra.ad ephesios ca. .iij. Quē nemo vidit vnquā. Joh.cap.pri. Christe sermo patris.i.verbū. Sap.xviij. dū medium silentium tenerent oia omnipotens sermo tuus a regalibus sedibus descendit.

Spiritus benigne.proprie de spiritu sancto benignus quasi bonus ignis propter amorē.

Tris vna huius trinitatis.de spiritu sancto loquitur. Nam et filius brachiū dei figurate dicitur.vt Esaię ca.ij.brachiū domini cui reuelatum est.et spiritus sanctus dei appellat⁹ digitus.vt luce cap.xi. si in digito dei ejcio demonia et tamē omniū triū personarum eadē est vis et potestas lumen vnum.quia quamuis filius sit lumen delumine vt in symbolo canimus.et ad hebreos cap.pri.qui cum sit splendor patris et figura substantię eius et spiritus sanctus sit ignis hoc est amor ab vtroq; inspiratus:omnium tamen trium vnus est lumen. Deus ex deo. de filio vel spiritu sancto potest dici potius qꝝ subditur deus ex vtroq; missus.i.inspiratus. Labor dei. quia per diem vigilamus cum vigilia sit labor etiam si nihil agamus quemadmodum e diuerso somnus sit quies.

Vicissim. quia nunc laboramus nec quiescimus. Mens aestuans. i. per diez negotijs perturbata et diffusa. Pocu lum obliuiale. i. somnū perfusum succo letheo. i. qui obliuionem omnium rerum affert secum vnde subdit vis lethea .i. le thes fluuius inferorum de quo Verg. in vi. letheū ad fluuiū deus cuocat. et ibidez lethei ad fluminis vndas securos latices et longa obliuia potant. Serpit per om ne corpus. Vergi. pri. eñ. temp' erat quo prima quies mortalibus aegris incipit et dono diuū gratissima serpit. Lex hec. quoniam dei munere hoc datū est morta libus. Membris caducis. labore defa tigatis. Voluptas medicabilis. i. volu ptuosa medicina laboris. Quies amica somnus. Omnes venas. i. omnia in teriora. Placat mulcet. Pect' feria tum. i. otiosum et nihil agens. qui per fe rias nihil operamur Rigante somno. vergi. in pri. at venus assanio placidā p mēbra quietem irrigat. Sensus. i. ani mi acrimonia. quę homine dormiēte vi gilat vnde canticorū. v. Ego dormio et cor meuz vigilat. Per figuras. i. per phan tasmata: quę sunt rerū quas vigilantes sensim' imagines. Quę sunt operta. i. alioqui occulta. Purus fons ab ethra. idem alijs verbis dicit. Est autez ether aethris splendor. vergilius. tij. eñ. et luci dus aethra syderea polus. Fingit sibi facies. i. phātasmata. Actu tenui. i. sub tili quadā contemplatione. Sed sensa i dimidio vitę bonos amalis nihil differ re scribit Aristoteles in pri. ethicoz. hoc est in somno: nisi quantum meliora sunt visa proborū hominū & quoruncūq. id nūc dicit prudenti'. & dispar horror. i. in somnijs quod homines terret somniātes Sensa. pro sensus animi interiores. Splendor intererrat. i. lumen quoddam occurrit ipsi animo.

Prudentij

Blandus sopor vicissim
Fessos relaxat artus.
Mens aestuatis procellis
Curis que sauciata
Totis bibit medulis
Obliuiale poculum.
Serpit per omne corpus
Lethaea vis nec vllum.
Miseris doloris ægri
Patitur manere sensum.
Lex hæc data est caducis
Deo iubente membris:
Vt temperet laborem
Medicabilis voluptas.
Sed dum pererrat omnes
Quies amica venas:
Pectusq; feriatum
Placat rigante somno:
Liber vagat per auras
Rapido vigore sensus.
Variasq; per figuras.
Quæ sunt operta cernit.
Quia mens soluta curis
Cui est origo coelum
Purusq; fons ab æthra:
Iners iacere nescit.
Imitata multiformes
Facies sibi ipsa fingit:
Per quas repente currens
Tenui fruatur actu.
Sed sensa somniantum
Dispar fatigat horror:
Nunc splendore intererrat:

Qui dat futura nosse.
Plerumq; dissipatis
Mendax imago veris
Animos pauore moestos
Ambage falli atra.
Quem rara culpa morum
Non polluit frequenter:
Nunc lux serena vibrans
Res edocet latentes.
Atqui coinquinatum
Vitiis cor impiauit:
Lusus pauore multo
Species videt tremendas:
Hoc patriarcha noster
Sub carceris catena
Gemmis simul ministris
Interpres adprobauit.
Quorum reuersus vnus
Dat poculum tyranno.
Ast alterum rapaces
Fixum vorant volucres.
Ipso deinde regem
Perplexa somniantem
Nouit famem futuram
Clausis cauere aceruis.
Ador præsul ac tetrarches.
Regnum p̄r omne iussus
Sociam tenere virgam
Dominæ resedit aulæ.
Q̄ profunda iustis
Arcana per soporem
Aperit tuenda Christus.

Qui dat nosse futura. vnde ex somno visis imaginibus. multi predicũt futura. qualia fuerunt que de ioseph et danielo legimus. Plerũq; dissipatis. hoc et Aristoteles dicit quod ebriis et crudis phantasmata perturbantur. et illorum insomnia nihil habẽt veritatis. Mendax imago. i. phantasma nihil significans. Animos mœstos. timentes sibi aliquod inde infortunium. Atra ambage. i. obscura aenigmate: quod non possunt interpretari: cum nihil vt dixim⁹ significent. Quẽ rara. i. quì raro peccat. Nam si dixerim⁹ quod peccatum non habemus nos metipsos fallim⁹. quoniã vicijs nemo sine nascitur. Vibrans hunc. i. irradiãs et illuminans sic infra econtrario gladius fulgurans pro vibrans. Imprauit. impiũ et immũdum fecit. sicut expiare est mundare sacrificio. Species imagines. Hoc patriarcha. exemplo Joseph probat qđ dixit. ex Genẽ. ca. xl. ordo est Joseph noster patriarcha subaudi positus sub catena carceris. Interpres. i. somniorũ coniector approbauit hoc. i. verũ esse probauit. Gemmis ministris. i. pincernę et pistori regis. Quorũ vnus. s. pincerna. Ast alterũ. s. pistorem. Somniante perplexa ex. cap. xli. quod somniũ pharaonis nemo poterat interpretari: sed Joseph illud explicauit. Nouit cauere. i. areire Clausis aceruis. s. frumenti. Præsul. a rege non solũ annonę sed ⁊ caeteris rebus præfect⁹: ita vt post regẽ esset primus. dixit enim illi pharao vno tantũ regni solio præcedẽte. et quę sequũtur. Tetrarches. vnus de quattuor regibus dicitur. vt herodes tetrarcha herodis superiores filius quia parti quartę regni erat prefectus. sed hic tantum pro regni participe posuit vt horatius prio. sermo. modo reges atq; tetrarchas. Resedit aulę domine. i. præcedit in aula domini omnium rerum aegiptiarum. Tuenda. i. intuenda. et videnda.

Quam tacēda. vt de paulo qui vidit secreta que non licet homini loqui. Euangelista. s. Ioannes qui per angelū vidit ea quę in apocalypsi. narrantur. viditautē nō occultis sed mē te neqz in somnis sed vigilans. quanquā sedulo videt inuere qō in somnis vidit Ioannes omnia illa: quę scribit. Hieronym⁹ aūt in prologo apocalipsios vbi tria visionum ge nera ponit hanc Ioannis reuelationez: in qua reuelāte angelo vel pot⁹ spū sancto nō tīn figuras spū vidit: sed etiā sīgta mēte itel lexit. Remotis nebulis. i. sine vllo ipedimē to ad cōtēplandū. Quę latebāt signata. i li bro. s. de quo Apoca. ca. v. et vidi inqt librā scriptū ir⁹ z foris signatū sigillis septē. Ip sū tonātis agnū. i. dei pris filiū: q̄ est agn⁹ tollēs pctā mūdi. Purpurātē decede de quo subdit euāgelista. z vidi iqt agnū stātē tāquā occisū hītē cornua septē z oculos se ptez. Qui resignat. i. aperit. Uerg. i. iij. eñ et lumia morte resignat. Nā sic itelligēdū q̄ dat sonos. i. mortē. z adimit dās vitā et resignat. i. aperit ex morte. Cōsciū futuri. i i quo vētura scripta erāt. Sladi⁹ anceps de quo in apocalypsi. ca. xix. de ore eius pro cedit gladius ex vtraqz parte acutus: vt in ipso percutiat gētes. Fulgurans p vibrās sicut supra econtrario posuit lux serena vi brans p fulgurans. Quesitor pro crimi nū quęsitor. vt apud Uerg. li. vi. eñ. quesitor minos vrnā mouet ille silentū. et hoc quia pater oīe iudiciū dedit filio. Bis timen dus. i. anceps hoc est ab vtraqz parte scin dens. Pria z secūdas. hoc est naturalis z que per petā venit de qua apocalypsis. xx. mfern⁹ et mors missi sūt in stagnū ignis. hec est mors secunda. Ultor criminū vin dex tīn benign⁹. quia mia z veritas obuia uerunt simul iusticia et pax osculatae sunt

Retūdit reprimit: neqz tīn in nos saeuit quantū nos peccauim⁹. paucos qui sci licet sunt imedicabiles. Tribunal peren ne. q̄ illi data est potestas in coelo et i ter ra. Mat. vlti. et qō paulo aū dixi. pater oē iudiciū dedit filio. Nomē supra omne no mē ad Phil. ca. ij. ppter qō et de⁹ exaltauit illum z dedit illi nomen qō est super o. no

Quam clara. quam tacenda.
Euangelista summi
Fidissimus magistri
Signata quæ latebant
Nebulis videt remotis.
Ipsum tonantis agnum
Decede purpurantem.
Qui conscium futuri
Librum resignat vnus.
Huius manum potentem
Gladius perarmat anceps.
Et fulgurans vtrinqz
Duplicem minatur ictum.
Quæsitor ille solus
Animæ que corporis que
Ensis que bis timendus
Prima. ac secunda mors est.
Idem tamen benignus
Ultor retundit iram:
Paucos que non piorum
Patitur perire in æuum.
Huic inclitus perenne
Tribuit pater tribunal:
Hunc optinere iussit.
Nomen supra omne nomen.
Hic præpotens cruenti
Extinctor antichristi
Qui de furente monstro
Pulchrus refert trophæum.
Quam bestiam capacem
Populosqs devorantem.

Quã sanguinis charybdim
Joannes execratur.
Hanc nempe quæ sacratum
Præferre nomen ausa
Imam petit gehẽnam
Christo perempta vero.
Tali sopore iustus
Adentem relaxat heros:
Vt spiritu sagaci
Coelum peragret omne.
Nos nil meremur horum:
Quos creber implet error:
Concreta quos malarum
Vitiat cupido rerum.
Sat est quiete dulci
Fessum fouere corpus.
Sat si nihil sinistrum
Vanæ minentur vmbræ.
Cultor dei memento
Te fontis et lauacri
Rorem subisse sanctum
Te chrismate innotatum.
Fac cum vocante somno
Castum petit cubile:
Frontem locumq; cordis
Crucis figura signet.
Crux pellit omne crimen.
Fugiunt crucem tenebræ.
Tali dicata signo
Mens fluctuare nescit.
Procul procul vagantum
Portenta somniorum
Procul esto peruicaci
Præstigiator astu
O tortuose serpens:

men. ꝛc. Extinctor antichristi quẽ interfecit iesus spiritu oris sui. de quo paul⁹ et Joannes multa in apocalypsi. Christo vero. quia antichristus nõ est christus verus vnde ab anti quod est p et christ⁹ dictus est: quasi p christo se gerens. Tali sopore. qualis fuit ille ioseph. vt hic Joãnis. Justus heros. i. vir semideus. vt dicit Aristoteles. vij. ethicoꝝ. si ex hominibus fiunt dij ppter virtutẽ: talem heroicam intelligimus. Relaxat mentẽ. i. soluit partem illã qua intelligim⁹ et memnim⁹: vt contemplet diuina: Vt peragret coelũ. quia vt dicit Cicero i pri. thus. Nulla est tanta velocitas que possit cum animi velocitate comparari, et illud thaletis velocissima mens oia cũ penetret. Sed heroes possunt hoc. Nos. s. qui nõ sum⁹ tales. Creber error. i. qui sumus multis perturbationib⁹ inuoluti. Nã quanquaꝝ aio sit caelestis origo vt dicit Vergi. i. vi. in tm viget in quãtuꝝ nõ noxia corpora tardãt: terrenisq; hebetant artus membrisq; dataq; mẽbra. hinc metuũt. cupiũtq; dolẽt gaudẽtq; ꝛc. Cupido concreta. Vergi. est ibidem. Nec fundit⁹ inquit oẽs corpore excedunt pestes, penitusq; necesse est multa diu concreta modis inolescere miris. Sat est. sensus est satis est nobis p quietem reficere vires deperditas, ꝛ si nõ meremur diuinã reuelationẽ: saltem non occurrẽt nobis isomnia que nos deludãt

Cultor dei. i. o christiane. Subisse rorẽ. i. fuisse baptizatũ. et chrismate inunctũ. Tenebre fugiunt. i. demones. quos paulus vocat potestates tenebrarũ. Procul esto prestigiator. i. diabol⁹ qui per prestigias deludit homines maxime in somnis. Tortuose serpens. i. sinuose quoniam serpentes ita mouentur sinuando se Vergili⁹. iij. eñ. sinuantq; immensa volumina terga. idẽ in. v. Qualis saepe via deprehensus in aggere serpẽs ne quicquã longos fugiens dat corpore tortus.

Per maeãdros mille.i. per multiplices flexus ⁊ dolos. est autẽ maeandrus ca-rię fluuius qui ꝓpterea quod per plana labitur multos facit flex⁹. vnde ⁊ res in se reuolutę ⁊ ꝓplexę macandri dicãtur vergilius. v. eneiõ. purpura maeãdro duplici meliboea cucurrit. Hic christus lux est. cum tu sis tenebrę: quę nõ possũt simul esse cum luce. Liquesce. i. tabesce siue langueſce: vt nil possis contra me Signũ. s. crucis. Damnat tuã cater-uam. i. te atq; angelos tuos. Corpus fathiscens. i. defessum. nã fessus ab eo quod est fathisco deriuatur. Jaceat recline. i. reclinatum in lecto. Paulo. i. ad breue tempus. Meditabimur christum. non actu quandoquidem dormimus: sed habitu ⁊ intellechia: Juxta illud quod supra diximus ego dormio ⁊ cor meũ vigilat.

Qui mille per mæandros
Fraudesq; flexuosas
Algitas quieta corda:
Discede. Christus lux est.
Hic Christus est. liquesce.
Signum quod ipse nosti
Damnat tuam cateruam.
Corpus licet fatiscens
Jaceat recline paulo:
Christum tamen sub ipso
Meditabimur sopore.

Hymnus ieiunantium.

Oratio fidelis canendũ a ieiunantibus. Multa de ieiuniorũ laudibus narrat: ⁊ quantũ conferant ad animi vires erigendas atq; a diuerso carnis libidines domandã affertq; in exemplum helię mosis ioannis baptistę ninuitarum et tandẽ christi ieiunium. cui adiungit elemosynã in pauperes. Itaq; in primis christũ inuocat: ũt ieiunij suo ieiunio sanctificatorem. O nazarene dux bethleem. duplex patria tãgitur in qua conceptus ⁊ nutritus ⁊ in qua natus est: additur etiã ex euangelio capharnaũ vt dicit hieronymus signor dñi familiaris. Dux bethlem. ad illud respicit quod matheus scribit cap̃. ij. citans testimonium michee prophetae ex cap̃. v. et tu bethleem terra iuda nequaquã minima es in principibus iuda. ex te enim exiet dux qui regat populũ meũ israel. Castis parsimonijs. i. ieunijs que nos castos faciũt. sed parsimoniam posuit pro parco cibo. sicut ⁊ hymnographus quoq; cecinit potus cibiq; parcitas. Rex serenus. i. vultu placido ⁊ fauẽti. Festũ nostrũ. i. ieuniũ quo nos alicui festo prepa ramus. vel ipm ieuniũ ꝑ se festũ vocat. vt in sequẽti hymno. soluim⁹ festũ fruimurq; mẽ

Hymnus ieiunantium.

O Nazarene dux Bethlem verbum patris:
Quem partus alui virginalis protulit.
Adesto castis Christe parsimonijs:
Festumq; nostrum rex serenus aspice.
Jeiuniorum dum litamus victimam.
Nil hoc profecto purius mysterio:

ſis. Litamus victimã.qñ in ieiunio noſmetipſos ſacrificamus deo. Myſterio.i.myſtico ſacrificio. Fibra cordis liuidi.i.peccato coinquinati.ſed fibra potiꝰ t3 iecore ꝙ de corde dicitur. Ne aruina.i.nimius luxus qui p arumã hoc eſt pinguitudinẽ deſignatur. Reſudans crapulã.i.vinũ quod vt ait hieronymꝰ deſpumat in libidinẽ. Mentis obſtrãgulatae.i.quã ſtrangularet ſi nimio cibo t potui indulgeremꝰ. Hinc.ex ieiunio. Luxus. oim rex ſupfluitas.

Quo fibra cordis expiatur liuidi.
Intemperata quo domantur viſcera:
Ne ruina putrem ne reſudans crapulam
Obſtrangulatæ mentis ingenium premat.
Hinc ſubiungatur luxus t turpis gula.
Vini atq; ſomni degener ſocordia.
Libido ſordes.inuerecundus lepos.
Variæq; peſtes languidorum ſenſuum
Parcam ſubactę diſciplinam ſentiunt.
Nam ſi licenter diſſluens potu t cibo
Ieiuna rite membra non coercęas:
Sequitur frequenti marcida oblectamine
Scintilla mentis vt tempeſcat nobilis.
Animuſq; pigris ſtertat vt præcordijs.
Frenentur ergo corporum cupidines.
Deterſa vt intus emicet prudentia.
Sic excitato perſpicax acumine
Liberq; flatu laxiore ſpiritus
Rerum parentem rectius precabitur.
Helias tali creuit obſeruantia
Vetus ſacerdos ruris hoſpes aridi:
Fragore ab omni quem remotum t ſegregẽ
Spreuiſſe tradunt criminum frequentiam
Caſto fruentem ſyrtium ſilentio.

Sula vini.qua illa precipue mẽti nocet. Socordia ſomni.i. que ſequit ebri etate. Degener.q̃ facit homines degenerare. Lepos inuerecundus .i. verba impudica dũ volumus videri lepidi

Varie peſtes. ita proprie appellãtur peſta animi peſtes.

Sentiunt.i.dolẽter recipiunt: nã de ſenſu qui eſt cũ dolore intelligit:quod incõtinẽtibꝰ contingit. Diffluens. turredundãs. Scintilla. igniculus ille animi.nobilis mentis. ex origine quaz vt ſepe ex cœlo duxit. Marcida oblectamur .i. languẽs voluptatibꝰ. Tepeſcat.refrigeſcat ex ingenito illo calore.

Prudẽtia deterſa .i.anima ratiõalis mũdata. Sic.ſ.p ieiunia. Spũs pſpicax.i.qui oia pſpicit cũ ex ieiunio excitat. Liberq; flatu laxiore.i.cũ arctaret ex nimio cibo t potu: ex illa anguſtia liberabit p ieiuniũ t vtetur libertori ſpacio. Helias vetꝰ ſacerdos.i.ppheta. Tali obſeruãtia.i.obſeruatiõe ieiunij. Hoſpes ruris aridi.nã fugiẽs ipotẽtiã Jezabel vt legimꝰ in.iij.reg.capꝫ.xix.pfectꝰ eſt in deſertũ viã vnꝰ dieꝫ cũ comediſſet panẽ ſubcinericiũ ab angelo mõſtratũ ambulauit in fortitudine cibi illius q̃draginta diebꝰ t q̃dragita noctibꝰ vſq; ad mõtẽ dei i oreb.vbi mãſit iſpelũca. Fragore.

strepitu hoium. Frequẽtiã criminũ.i.vbi frequẽtãtur crimina. Silentio syrtiũ.i.deserti vbi nõ magis est habitatio q̃ in syrtibus aphrice. Sed mox raptus.hic raptus in.iiij. lib.Re.cap.ij.legitur. Igneis iugalib⁹.ecce inquit currus igneus ⁊ equi ignei diuiserũt heliã ⁊ eliseũ. Afflaret.coinquinaret. Non ante.idem confirmat mosis exemplo de quo exhodi.xxxiij.in calce. Ingressus inquit moyses mediũ nebule ascendit in montẽ ⁊ fuit ibi q̃draginta dieb⁹ et draginta noctibus. Coeli septẽplicis.i. septẽ plãcta ꝛ. quid nõ ⁊ alioꝛ globoꝛ? Decez recursib⁹.i. diez reuolutionib⁹. q̃rte hoc ẽ q̃dragita dieb⁹. Joãnes.i.pre cursoꝛ dñi. Vui⁹ artis.i.x̃ti hoc ẽ iesiunij. Curuos viarum tramites.ex eo quod scribit Marcus in principio sui euãgelij citãs illud ex Esaia cap̃.xl.vox clamãtis in deserto parate viam dñi.rectas facite semitas eius. Retorsit.i.ex curuitate rectitudinem reduxit. Dispendia.i. viaꝛ ambages. Dedit lineã .i.iter rectuz. Calle recto. sz ãgusto qñ arcta est via que ducit ad vitã. Nuncius. Joannes quem malachias capt.iij. appellat sic.ecce ego mitto angelũ meũ: qui preparabit viã tuã ante te. Manc obsequelã.i.obsequiũ siue ministeriũ. Construẽs iter.i.sternẽs viã. Deo affuturo.xpo paulopostvẽturo. Ut cliuosa.ex eo qõ scripsit Esaias cap̃.xl.ersũt praua in directa ⁊ aspera in vias planas. Leuib⁹.i.planis ⁊ nõ asperis. Veritas illapsa.i.xp̃us de celo descendẽs

Sed mox in auras igneis iugalibus
Currusq; raptus euolauit præpetis:
Ne de propinquo sordium contagio
Dirus quietum mundus afflaret virum
Olim probatis inclytum ieiunijs.
Non ante coeli principem septemplicis
Moses tremendi fidus interpres throni
Potuit videre:quam decem recursibus
Quater volutis sol peragrans sydera
Omni carentem cerneret substantia.
Elictus precantis solus in lachrymis fuit
Nam flendo pernox inrigatum pulueren
Humi madentis ore pressit cernuo:
Donec loquentis voce præstrictus dei
Expauit ignem non ferendum visibus.
Joannes huius artis haud minus potens
Dei perennis præcucurrit filium:
Curuos viarum qui retorsit tramites.
Et flexuosa corrigens dispendia
Dedit sequendam calle recto lineam.
Hanc obsequelam præparabat nuntius
Ador affuturo construens iter Deo
Cliuosa planis:confragosa vt leuibus
Conuerterentur:ne ve quicquam deuium
Inlapsa terris inueniret veritas.

qui dixit ego sum via veritas & vita. Hic ortus.s. Joannes. Non visitatis. quia ex patre sene & matre anu. Tetendit vbera.quia repugnātib⁹ vbera distēdūtur. Oblita lactis. idest quę & ppter aetatē & ppter desuetudinē erant sicca. In pectore victo.i.languido & viribus destituto.vicre apud antiquos crāt viuare.Terē.in eunucho. victus veternosus.&c. Prędicaret.cū exultauit gaudio infans in vtero matris.luce primo. Pellib⁹ hirtis.bestiarum.idest camelox Mar.cap. primo.& Math.iij.& erat Joannes vestibus pilis camelox.& zona pellicea . circa lumbos eius.& locustas & mel siluestre edebat.Horrēs. timēs Oppidox morib⁹ oppidanox.vñ & de illo dixit saluator nr qui mollibus vestiuntur in domib⁹ regum sūt &c. Dicata abstinētia.i. teiunio dedicato. Hortator.p dicās poenitentiā agite appropinquabit enim regnū coelox.Math. iij. Sacrato in flumine in Jordane. Vetex errox notas .i.maculas.qō vero habetur pietas mēdum est.& nescio an debeat legi vict⁹ vt supra.in pectore vice o. vel pietas interiectiue positū est:vt apud vergilium. vi. eneidos.heu pietas heu prisca fides.

Non visitatis ortus hic natalibus
Oblita lactis iam victo in pectore
Matris tetendit serus infans vbera.
Recante partu de semli effusus est:
Quam prædicaret virginem plenam deo.
Post in patentes ille solitudines
Amictus hirtis bestiarum pellibus
Setis ve tectus hispida & lanugine
Secessit horrens inquinari:ac pollui
Contaminatis oppidorum moribus.
Illic dicata parcus abstinentia
Potum cibumq; vir seuerę industriæ
In vsq; serum respuebat vesperum:
Parum locustis & fauorum agrestium
Liquore pastum corporis vetus dare.
Hortator ille primus & doctor nouæ
Fuit salutis.nam sacrato in flumine
Veterum pietas lauit errorum notas.
Sed tincta postquam membra defecauerat:
Coelo refulgens influebat spiritus.
Hoc ex lauacro labe dempta criminum
Ibant renati non secus:quam si rudis
Auri recocta vena pulchrum splendeat:
Nitet metalli siue lux argentei

heu prisca fides. Quod vero dicit lauit.quō debeat intelligi vide.nā baptismū Joānis nō ablucbat peta.& qō sequit q descēdebat spūs sctūs.de solo xpo legit cū fuit baptizat⁹ a Joanne q descēdit spūs sanct⁹ in specie colūbę vel pot⁹ velut colūba. Vena auri recocta.i. balnea igni purgata nā ita per recoctionē aurū purgat.fit obrizū. Lux metalli argēti.i. splendor argenti.quia nec vena est aurum nec argentū metallū:sed eruuntur ex vena siue metallo. Purgamine polito.idest politę.

Sudum.i.clarũ et serenũ.et positum nomen pro aduerbio sudũ pro sude sicut pulchrum p pulchre.sic Vergili⁹ torumq; repente proclamat. et sedet aeternumq; sedebit:pro torne ⁊ aeterne. Referre.prosequi de ieunio ninuitarũ. Stẽma.i.nobilitatẽ ⁊ laudes ductã ab antiquitate. Proditũ.i.litteris mandatũ. Volumine fideli.in iona propheta qui est ex sacro canone. Ut diruendæ.ordo est. Ut .i.quomodo.flumen benigni patris.i. ira ex bonitate dei placata. Pepercerit nicolis habitatoribus ninine. Repressis ignib⁹. aut quod igne vastaturus erat vbẽ. aut quia hoc non legit in predicto libro:ꝛ quod erat euersur⁹ exponendũ potius vt supra ignibus.p furore siue ira.

Sudum polito prænitens purgamine.
Referre prisci stemma nunc ieiunij
Libet fideli proditum volumine:
Ut diruendæ ciuitatis incolis
Flumen benigni mansuefactum patris
Die repressis ignibus pepercerit.
Gens insolenti prepotens iactantia
Pollebat:olim quam fluentem nequiter
Corrupta vulgo soluerat lasciuia:
Et inde bruto contumax fastidio
Cultum superni negligebat numinis.
Offensa tandem iugis indulgentiæ
Censura iustis excitatur motibus.
Dextram perarmat rhompheali incendio
Nimbos crepantes ⁊ fragosos turbines
Vibrans tonantũ nub⁹ flammarũ quatit.
Sed poenitendi dum datur diecula:
Si forte vellent improbam libidinem
Vetereſq; nugas condomare ac frangere:
Suspendit ictum terror exorabilis.

Gens prepotens. Iucan⁹ et foelix sic fama ninus. Fluentes nequiter.i.lapsam in libidinem Lasciuia. corrupti. .i.ipsi corrupti per lasciuiã. Soluerat dissolutã fecerat. Vulgo.i.cõmuniter passim. siue differẽtia personarũ. Cõtumax rebellis. Fastidio bruto.i .superbia bestiali. Tandem post multa illorum ciuium crumina. Censura indulgentiæ iugis.i. deus censor indulgentissimus iugiter nã indulgentia proprie est patrũ in filios mollis et delicata educatio. vt dicit quintilianus. Offensa illorũ vitijs. Excitatur motibus iustis.i.iusta ira ad puniẽdũ illos. Incendio rhomphealꝰ.exponendum vt supra.i. ense illo de quo Gen.cap.iij. Collocauit ante paradisum voluptatis cherubim et flãmeum gladium atq; versatilem. est enim rhomphea graece latine gladius siue framea. Vibrans nymbos crepantes.i. sonoros et cum fragore venientes. Flãmarum tonantũ.i.fulminũ que cum erumpũt:tonat nubibus ruptis. Sed poenitendi.ordo est. Sed terror exorabilis.i.deus minis territans:qui tamen potest exorari hoc est ab illo venia impetrari. Suspendit ictum.i.continuit manũ neq; misit fulmen paratum. Diecula.poenitendi.i.in quo penitentiam agerent.

Paulum que dicta subſtitit ſententia.
Jonam Prophetam mitis vltor excitat:
Pœnæ imminentis iret vt prænuntius.
Sed nocet ille cum minacem iudicem
Seruare malle: q̃ ferire ac plectere.
Tectam latenter vertit in Tharſos fugam.
Celſam paratis pontibus ſcandit ratem.
Udo reuincta fune puppis ſoluitur.
Itur per altum. fit procelloſum mare.
Tum cauſa tanti quæritur periculi.
Sors in fugacem miſſa vatem decidit.
Juſſus perire ſolus e cunctis reus:
Cuius voluta crimen vrna expreſſerat.
Præceps rotatur. t profundo immergitur.
Exceptus inde beluinis faucibus
Alui capacis viuus hauritur ſpecu.
Tranſmiſſa raptim præda caſſos dentium
Eludit ictus in cruentam tranſuolans
Impune linguam: ne retentam mordicus
Offam molares diſſecarent viuidi.
Os omne tranſit. t palatum præterit.
Ternis dierum. ac noctium proceſſibus
Manſit ferino deuoratus gutture.
Errabat illic per latebras viſcerum.
Ventris receſſus circumibat tortiles
Anhelus: extis intus æſtuantibus.
Intactus exin tertiæ noctis vice

Sententia dicta. i. iam lata. Subſtitit. i. ceſſauit parto tẽpore. ſ. vno die. Vltor mitis ſicut ſupra fulmẽ manſuetũ Vertit in tharſos fugã. videtur ſignificare quã ſcriptura vocat tharſis eſſe tharſum ciuitatẽ cilicie: ſeptuaginta tamẽ dbus aſſentitur hieronimus carthaginẽ interpretant. q̃ ōtib⁹. quas vulgus appellat ſcalas. t omnia que ſequũtur patent ex lectione ipſius pphete. Vrna. vas in quo iaciunt ſortes. vergili⁹ in. vi. ſtat ductis ſortib⁹ vrna. Belluinis. balene. Preda. i. ionas. qui ita vocatus eſt ac ſi eſſet balene cibus.

Tranſmiſſa. ideſt tranſglutita ſubito

Eludit ictus. quia non fuit dentibus lyſa. Linguam a qua etiam nõ eſt lyſa. quod fecit de⁹:

Ne molares viuidi. ideſt acuti Diſſecarent mordicus. id ẽ morſu ſine mordendo. Offam. id eſt carnem. Retentam. ideſt ſi inter dentes t linguã fuiſſet retenta.

Tranſit t pterit. nulla in oris mantate facta mora.

Ternis proceſſib⁹ pro tribus ſpaciis. more poetico poſito diſtributiuo p numerali vt vergilius primo eneidos. bina manu lato criſpãs haſtilia ferro. Per latebras. per tubos hoc eſt laryngam t ventrem.

Receſſus tortiles. id ẽ penetralia cur

ua. Anhelus extis aeſtuantibus. quia cum balene inteſtina aeſtuarent: neceſſe erat pro⁹

phetam anhelare. Exin.deinde. Vice tertie noctis.id est cū aduenisset nox tertia postq̄ fuit deuoratus.vice autem noctis dixit:quia nox z dies inuicem sibi succedunt. vnde illud Cauij vicissitudines noctium faciunt dies alacriores. Qua fluctus. descriptio est littoris

Qua.idest ea parte maris qua fluctus frangitur. Fine murmuranti.idest in termino maris vbi fit murmur ex collisione vndarum ad saxa.nam in mari summo nō fit talis fragor. Pumices salsos.idest saxa cauernosa ex salsedine aquę illisae. vergil⁹. dulces latebroso in pumice nidi. Percito gressu.veloci. Cēsor.s.tionas quasi censor.idest magister morum. Imputans.i. cū reprehensione cōmemorans. Impendit. idest instat z imminet super vos. Apicem.verticem. Fumum ruine.idest urbis euersę. Et struem.pro stragem. Tect⁹. idest adumbratus. Flagellis flagella sūt summę arbor partes dicta ab eo quod vēto flagellātur.vt ait Seruius in illud.vergilij.ij.geor.neue flagella summa pete aut summa decrimge ex arbore plātas

Monstri vomentis pellitur singultibus:
Qua murmuranti fine fluctus frangitur:
Salsos que candens spuma tundit pumices
Ructatus exit:se que seruatum stupet.
In Finuitas se coactus percito
Gressu reflectit:quos vt increpauerat
Pudenda censor imputans obprobria:
Impendet inquit ira summi vindicis.
Vrbem que flamma mox cremabit:credite.
Apicem deinde ardui montis petit
Visurus inde conglobatum turbidæ
Fumum ruinæ cladis z dirę struem
Tectus flagellis multimodi germinis:
Nato z repente perfruens vmbraculo.
Sed moesta postquam ciuitas vulnus noui
Hausit doloris:heu supremum palpitat.
Cursant per ampla congregatim moenia
Plebs z senatus omnis ætas ciuium.
Pallens iuuentus.eiulantes foeminæ.
Placet frementem publicis ieiunijs
Placare Christum.mos edendi spernitur.
Glaucos amictus induit monilibus

Germinis multimodi.idest plantę illius effusę in multos ramos.sed quę fuerit illa plāta dubium est.hieronymus hederam interpretatur alij cucurbitam fuisse dicunt. hebrei neutrum esse dicunt.sed suffruticē palestinę familiarem quod cicaion apud illos dicatur. vulnus doloris.quod ex penitētia sequebatur. Palpitat supremum.idest tremit ad morientium similitudinē.quorum membra non mouentur sed palpitant. z posuit supremum nomen pro aduerbio.Christum.idest deum.vt supra diximus per prolepsim. Mos edendi idest conuictus cibus. Glaucos.virides quod in luctu etiam hodie in italia faciunt.vt illu-

gentes vtantur vestibus eius coloris tendentis in nigrorem: & que fere imitẽtur cupressos. vergilius tertio eneidos. stant manibus arę ceruicis męstę victis atraq; cupresso. Pullati patres. idest vestibus nigris indutti. Iuuenalis. horrida mater pullati proceres. Recincta veste. quod etiaz in summo luctu scribit vergilius in. iiij. eneidos. fecisse dido. refles inquit in veste recincta testatur monitura deos. Setas textiles. idest cilicium quod texitur ex villis capraz vergilius tertio georgicoz. setas intensaq; menta cuntpiś tondent hirci. Ve lamine nigrante. sicut in nuptiis vtebãtur flammeolo.

Rex ipse. minutarum. Laenam vestem preciosam. Aestuantem murices. idest purpuras quę imitantur flagrãtem ignem. vergilius in. iiij. eneid. tyrioq; ardebat murice lęna. Coos. a co insula prope rhodũ. vnde vestes coę dictę Ouidius. hinc & auaricię causas & coa puellis vestis & erubro lucida concha gemma. & properti. & tenues coa veste mouere sinus

Fibula. zona qua vestes cinguntur.

Gemmas viren-

Patrona demptis. pro que gemma. & serico
Crinem fluentem sordibus spargit cinis.
Squalent recincta veste pullati patres.
Setas que plangens turba sumit textiles.
Impera villis virgo bestialibus.
Nigrante vultum contegit velamine.
Jacens harenis & puer prouoluitur.
Rex ipse coos æstuantem murices
Lænam reuulsa dissipabat fibula.
Gemmas virentes. & lapillos sutiles
Insigne frontis exuebat vinculum
Turpi capillos impeditus puluere.
Nullus bibendi nemo vescendi memor
Jeiuna mensas pubes omnis liquerat.
Quin & negato lacte vagientium
Fletu madescunt paruulorum cunulæ.
Succum papillæ parca nutrix denegat.
Greges & ipsos claudit armentalium
Solers virorum cura: ne vagum pecus
Contingat ore rotulenta gramina:
Potum strepentis neve fontis hauriant.
Vacuis querelæ personant præsepibus.

es. smaragdos. Lapillos sutiles. vnienes & margaritas dicit quę ideo terebrantur vt vestibus attiaris insuantur. Vinculum frontis. idest coronam ex gemmis & margaritis onstructam. vergilius primo eneidos. & duplicem gemmis auroq; coronam. Nux parca denegans succum infantibus. Rotulenta gramina. vergilius cum ros intenta pecori gratissimus herba est. Potum. idem. nulla neq; amnẽ libauit quadrupes, nec gramis attigit herbam. Vacuis. manibus & sine pabulo.

Iram breuem.quia ira furor breuis est vt dicit Horatius in pri.epistolarū - t psalmographus.nunquid irascitur per singulos dies. Prosper.prosperitatem afferens. Oraculū quod per prophetam iussit predicari. Reatum.cuius erant rei. Fit fautrix.idest fauet.

Sed cur vetustę.quasi dicat cum habeamus exempla recentiora:omittamus antiqua.

Pridem.non multo tempore ante annos circiter trecentos. Grauatus artubus.qui et itinere defatigabatur. et sitiebat ad puteuz.t esuriebat in deserto. Dicato corde.id ē ad hoc ieiuniuz sacrum dedito. Ore prophetico. scilicet esaię.q dixit capi.vij. Ecce virgo cōcipiet t pariet filium t vocabitur nomen eius emmanuel. Qui. scilz emmanuel.i. sumpta carne fact' homini familiaris

Arta lege virtutis.idest predicans virtutis viam que arta est t difficilis.

Fecit liberum.id est a seruitute peccati liberauit.Corpus molle naturaliter.i. ad molliciē t voluptatē procliuo. Jugo laxo.nō arto qualis est virtutuz sed laxo.quia lata est via que ducit ad perditionē.

Emancipator.i. assertor et vindex

Mollitus his t talibus breuem deus
Jram refrenat temperans oraculum
Prosper sinistrum.prona nam clementia
Haud difficulter supplicem mortalium
Soluit reatum.fit que fautrix flentium.
Sed cur vetustæ gentis exemplum loquor?
Pridem caducis cum grauatus artubus
Jesus dicato corde ieiunauerit:
Prænuncupatus ore qui prophetico
Emanuhel est siue nobiscum Deus.
Qui corpus istud molle naturaliter
Captum que laxo sub voluptatum iugo
Virtutis arta lege fecit liberum
Emancipator seruientis plasmatis
Regnantis ante victor t cupidinis.
Inhospitali namq; secretus loco
Quinis diebus octies labentibus
Nullam ciborum vindicauit gratiam
Firmans salubri scilicet ieiunio
Vas appetendis imbecillum gaudijs.
Miratus hostis posse linum tabidum
Tantum laboris sustinere ac perpeti
Explorat arte scisscitator calida:
Deus ne membris sit receptus terreis.

plasmatis seruiētis.i.hominis sub iugo peccati existentis. Cupidinis regnātis ante.s.q̄ nām carnē sumeret. Loco inhospitali.i.in deserto Quinis octies.i q̄dragita. Vindicauit.i.sibi assūpsit. Cibū.i.suauitatē. Firmās.cōfirmās t firmū faciēs.Vas imbecillū.i.corp' qđ est q̄si animi vas.vñ apt⁹ scientes vnusq̄sq; suū vas possidere. Imbecillū.i.fragile alioq̄n t pnū ad voluptates q̄ vt ait Christ.nobis cognatę sūt. Limū tabidū. i.hominē ex luto factū atq; ex cōsequēti mortale. Explorat.inquirat t tentat post tergū.

cum dixit illi christus vade retro satana. ꝛc. Quisq; pro viribus. Aergillus quisq; viri. Liuor hostis atri. i. diabolus liuidus et inuidus. inuidet in nobis cum videt nos ieiunãtes Probat. approbat et laudat. Aram altaris. i. deuz propter quẽ placandũ facimus sacrificium. Limat rubiginem. i. abstergit peccati sordes. Perfusa. illud qð de eleemosyna scribitur sicut aqua extinguit ignẽ: ita eleemosyna extinguit pctm̃ de ieiunio posse veri' dici putat autor. nihilomin' tamen illã ieiunio adiungit. Seges scabra. i. spinosa et aspera que non fũt bonũ semen crescere. Vanescit interit. Largitas blanda. i. mitte op' misericordiæ. ẽ quippe. misericordiæ opa adiungit ieiunio. Inter potentes egenus ducere. i. putare omnes homines natura esse equales atq; vt ait iuuenalis paribus constare elementis. Non vt femina illa arrogans et immitis apudeundẽ clamat o deinẽs ita seruus homo. Laudis rapacem. i. auarã gloriã. Cuius sinistra

Sed increpata fraude post tergum ruit
Hoc nos sequamur quisq; nunc pro viribus:
Quod consecrati tum magister dogmatis
Tuis dedisti Christe sectatoribus.
Vt cum vorandi vicerit libidinem:
Late triumphet Imperator spiritus.
Hoc est quod atri liuor hostis inuidet
Mundi: poliq; quod gubernator probat:
Altaris aram quod facit placabilem.
Quod dormientis excitat cordis fidem.
Quod limat ægram pectorum rubiginem.
Perfusa non sic amne flamma extinguitur:
Nec sic calente sole tabescunt niues:
Vt turbidarum scabra culparum seges
Vanescit almo trita sub ieiunio:
Si blanda semper misceatur largitas.
Est quippe et illud grande virtutis genus
Operire nudos. indigentes pascere.
Opem benignam ferre supplicantibus.
Vnam paremq; sortis humanæ vicem
Inter potentes atq; egenos ducere.
Satis beatus quisq; dextram porrigit
Laudis rapacem prodigam pecuniæ:
Cuius sinistra dulce factum nesciat.
Illum perennes protinus complent opes.
Ditatq; fructus foenerantem centuplex

ad illud ex Matth. cap. vi. nesciat sinistra tua quid faciat dextera. Illum foenerantem. qui dat simplum vt accipiat centuplum ex Matth. cap. xix. omnis qui reliquerit domum aut fratres aut sorores. centuplũ accipiet.

Cathemerinon.

Hymnus post ieiunium.

Q Hriste seruorũ. Carmen sapphicũ mixtũ adonico. Canitur post solutũ ieiuniũ hoc est post coenam ieiunantium canitur hic hymn⁹ hora nona: quando ieiuniũ solutur hoc est tempore coenae. In quo primo dicit quanta indulgentia deus christianos tractet qui sub lege astrictys tamẽ habenas laxas dat permittẽdo illis vt largiori cibo ieiunia soluant et faciẽ lauent. quanto pręterea nos amore, prosequatur et eo demonstrat: quod relictis non aguntа noctem oribus hominem perditum quę sunt deoqꝫ restituit pro quibus beneficijs gratias a nobis agendas. esse dicit.

Regimen pro rector. Frenas leniter et eo quod euangelista scribit. Matth. xi. iugũ meum suaue est et onus meum leue. Lege facili. non qualis fuit vetus quę iubebat ex talione poenas luere hoc ẽ ocꝫ p oculo manũ p manu.

Hymnus post ieiunium.

Q Hriste seruorum regimen tuorum:
Mollibus qui nos moderans habenis
Leniter frenas: facillicꝫ septos
Lege coerces:
Ipse cum portans onus impeditum
Corporis duros tulerit labores
Maior exẽplis: famulos remisso
Dogmate palpas.
Hona summissum rotat hora solem:
Partibus vix dum tribus euolutis.
Quarta deuexo superest in axe
Portio lucis.
Hos breuis voti dape vindicata
Soluimus festum. fruimurqꝫ mensis
Adfatim plenis. quibus imbuatur
Prona voluptas.
Tantus aterni fauor est magistri
Doctor indulgens ita nos amico
Lactat hortatu leuis obsequela vt

Ipse cũ portãs. Ordo ẽ. cũ tu ipse maior exẽplis. vel maior. i. magister. vt poti⁹ maior. qꝫ oia quę nobis precepit facere ipse maiorẽ in modũ fecit ⁊ subiit oẽs labores humanas vt nobis esset exẽplo. Corp⁹ ipeditũ. ⁊ quod aio poti⁹ est ipedimẽto q̃ auxilio. Palpas famulos. i. blandiris illos molliter tractans. Iuuenalis. quẽ munere palpat charus. Dogmate remisso. i. non rigido. sed molli. Hona hora qua antiqꝫ soliti erãt soluere ieiuniũ. Partibus tribus subaudi ex quattuor in ꝗs dies diuidit: quẽadmodũ ⁊ nox i quattuor vigilias. prima. tertia. sexta. nona. Hos solum⁹ festũ. i. ieiuniũ vt i superiori hymno festiꝫ nostrũ rex seren⁹ aspice. Breuis voti. i. qđ voluim⁹ in obsequiũ. Dape. vindicata i. accepta. Imbuatur voluptas. i. impleat fames quã euacuãdo sequit voluptas cũ ipsa dolore poti⁹ afferat pronã appellat. i. ad quã sum⁹ natura pni. ex Aristo. vt diximus supra. Fauor magistri. i. ita fauet nobis: qđ nõ phibet nos vesci cibo sufficiẽti. Sed indulgẽs. i. molliter ⁊ delicate nos educãs

quia significat idul gere vt supra dixim⁹. Lactat nos.i.nutrit quasi infantes lacte. Et obse quela.i.nos illi obsequentes mulceam⁹.i.Reficiam⁹ mẽbra ieiunio debilitata. Addit sub audiad superiora. Nequis velit macerare frontem.ex eo quod scribitur Mathei.cap. vi. cũ ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes exterminant enim facies suas vt videãtur hoĩb⁹ ieiunãres est autẽ exteriare extra terios ponere qõ facitũt q̃ se vltra modũ macerãt Inue⸗

Mulceat artus.

Addit t nequis velit inuenuste
Sordidus cultã macerare frontem.
Sed decus.vultus capitisq; petum
Lomat honorem.
Terge ieiunans ait omne corpus.
Ne ve subducto faciem rubore
Luteus tingat color.aut notetur
Pallor in ore.
Rectius læto tegimus pudore
Quicquid ad cultum patris exhibem⁹.
Cernit occultum deus.t latentem
Munere donat.
Ille ouem morbo resídem.gregiq;.
Perditam sanat.male dissipantem
Vellus adfixis vepribus per hirtæ
Deuia siluæ.
Impiger pastor reuocat.lupisq;
Sestat exclusis humeros grauatos.
Inde purgatam reuehens aprico

nuste.turpiter.quia venustũ ẽ pulchrũ. Sycomat dec⁹ vult⁹ i.ornet faciem et ex hilaret illã.ex eo qõ dixit.tu autẽ cuz ie iunas vnge caput tuuz olco et faciem tuã laua.Et comat honorẽ pcrũ capi⸗ tis.i.ornet caput expectat illud vnde caput maneat pul⸗ chrũ naz horror hic pro pulchritudine pontif.vt apud Ver gil ũ.pri.eñ.et lae⸗ tes oculis afflarat honores. Color li⸗ teus.i.pallid⁹ Tin gat faciem subdu⸗ cto rubore. puta suf fitu cymini. vnde horati⁹ quod si pal leres casu biberẽt exangue cyminum .i.quod sanguinez extinguit ex quo ro

bur constat. Lacto pudore.i.rubore.quoniam quos pudet rubent.vnde pudor pro rubor et econtrario rubor pudore:nam vt dixit Diogenes ille est color virtutis. Cernit occultã deus.ex eo quod ibidem scribitur.pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi Ille ouẽ quãt⁹ sic amor dei erga nos ostẽdit q̃ relictis nonaginta nouẽ ouib⁹.i. nouẽ ordinib⁹ an⸗ gelorũ hominẽ deperditũ,perfect⁹ est quesitũ ex eo qõ scribit Math.xviij.si fuerint alicui centũ oues et errauerit vna ex eis.nõne relinqt nonaginta nouẽ .ouẽ morbo desidem.i.tardã t pi grã qualẽ Vergi.li.iij.geor.Describit.quã procul aut molli succedere sepius vmbre videris aut fumas carpentem ignanj herbas Extremamus sequi aut medio procumbere campo pascentẽ et ferę solã decedere nocti:continuo culpã ferro cõpesce. Gregiq; perditã.i.agrege aberrantẽ. Exclusis lupis.fugatis. Sestat humeros grauatos.i.ouẽ humeros grauãtem Purgatam.s.sentibus.Muli aprico.ecclesiae aut beatorũ numero.

Campo viridi patres.i.paradiſo. Vbi nulla ſpina.quę ſcilicet oſtium vellera animo ꝛ cu
tem lędat. Vibrat criſpatur. Implexis lappis.i.inuolutis illis herbis de quibus vergi
lius primo geor.ſubit aſpera ſilua lappeęꝫ tribuliꝫ. Sudibus perarmat.i.ſpinis erectis
in modũ ſudiũ Iuuenalis.erectas in terga ſudes. Carduus horrẽs.hirtus ſpinis.vergi.
ſegniſꝫ horrerẽt in aruis cardu⁹. Coma herbarũ.ideſt foliuz emittit flores. Obumbrat
.i. incumbit fluuio vitreo.i.pellucido et tranſparenti. Fluentis viuis.i.mobilibus ꝛ ex aqua natura ſcaturienti. vt vergilius viuoꝫ ſedilia ſaxo. Compenſant. exequare poſſunt. Quamlibet. ſenſus ē ꝙ quãtumcunꝫ nos ieiunio maceremus et oremus die noctuꝫ omnia beneficijs diuinis ſunt minora. Minor cura vincitur.i.omne illud qõ curamus. Frangit at cratem. Sed inquit quanquã ita ſit: ſi nos vltra modum macerem⁹ diſſoluetur hoc figmẽtũ. Grandior vſus labor. quia nimiũ vtendo teſtaceo vaſe aliquãdo frangit ꝛ ita corpus noſtrũ qõ eſt ex luto cõpoſitũ. Cratẽ.q̃ ex virgis conteritꝫ.hic pro figlino opere ponit Humor aquoſus. qꝝ vẽtre vacuo conſtituunt eo humores quare cibus eſurię tib⁹ imperat. Laxus ꝛ liber.i.ſolut⁹ ꝛ vt ad ſaturitatẽ edam⁹:ſed nõ ad ſatietatẽ. Neꝫ terror ſeuer⁹.i.de⁹

Reddit ouili.
Reddit ꝛ patris.viridiꝫ campo
Vibrat in plexis vbi nulla lappis
Spina.nec germẽ ſudibus perarmat
Carduus horrens.
Sed frequens palmis nemus.ꝛ reflexa
Vernat herbarum coma. tum perẽnis
Surgitem viuis vitreum fluentis
Laurus obumbrat.
Hiſce pro donis tibi fide paſtor.
Seruitus.quæ nam poterit rependi
Nulla compenſant pretium ſalutis
Tota precantum.
Quamlibet ſpreto ſine more paſtu
Sponte confectos tenuemus artus.
Teꝫ contemptis epulis rogemus
Nocte.dieque.
Vincitur ſemper minor obſequentum
Cura.nec munus genitoris æquat.
Frangit at cratem luteam laboris
Grandior vſus.
Ergo ne limum fragilem ſolutæ
Deſerant vires.ꝛ aquoſus albis
Humor in venis dominetur ægrum
Corpus eneruans.
Laxus.ac liber modus abſtinendi
Ponitur cunctis.neꝫ nos ſeuerus
Terror impellit.ſua quenque cogit

Uelle poteſtas.
Sufficit quicquid facias vocato
Numinis nutu prius inchoare.
Siue tu menſam renuas.cibum ve
Sumere tentes.
Annuit dexter deus.et ſecundo
Proſperat vultu.velut hoc ſalubre
Fidimus nobis fore.quod dicatas
Carpimus eſcas.
Sit bonum ſupplex precor.et medelam
Conferat membris.animumq; paſcat
Sparſus in venas cibus obſecrantum
Chriſticolarum.

ſeuerus et terrens. Impellit nos.i.cogit nos ſubaudi vltra modũ a cibo cõtinere. Sua poteſtas cogit quemq; velle.i.vt quiſq; velit ſecũdũ ſuã poſſibilitatẽ. Sufficit. iuxta illud apoſtoli quic quid facitis in noĩe dñi nr̃i ieſu chriſti facite. Hoc ſalubre.ſ.qõ carpimus eſcas.ꝛc. animũ päſcat. quia ex ſalubritate corporis ſequitur animi libera cõtẽplatio.

Hymnus ad omnes horas.

O Da puer plectrum. Carmen monocolon tetrametrũ trochaicuz catalecticũ archilochiũ conſtans ſeptem pedibus et ſyllaba recipiẽs in locis paribꝰ ſpondeos in iparibꝰ vero trocheos ſemper habet. eſt carmẽ accõmodatũ qõ ad oẽs horas canat. Cõmemorat duplicẽ chriſti ortũ aeternũ a patre et tẽporalẽ a matre. deinde miracula cõplura que fecit ꝛ paſſiones deſcenſumq; ad inferos: et ad coelũ aſcenſionẽ vñ vẽturꝰ eſt iudex vinox ꝛ mortuox tandẽ hortat oẽz ſerũ ꝛ aetatem ad illꝰ laudes concelebrandas.

Hymnus ad omnes horas.

O Da puer plectrum choreis. vt canaz fidelibꝰ
Dulce carmẽ.ꝛ melodũ geſta chriſti ſignia
Hũc camoena nr̃a ſolũ pãgat. hũc laudet lyra.
Chriſtus eſt.quẽ rex ſacerdos ad futurũ protinus
Infulatus cõcinebat voce.corda et tympano.
Spiritũ coelo influentẽ p medullas hauriens.
Facta nos etiã probata pangimus miracula.
Teſtis eſt orbis.nec ipſa terra.qõ vidit.negat

Da puer. famuluz ſuuz alloquit̃ more poetico iubetq; ſibi afferri muſicum inſtrumentũ vt cãtet voce ꝛ chordis chriſti miracula. Plectrũ.iſtrumẽtũ quo tãguntꝰ chordeſz hic pro ipſo iſtrumẽto ex fidibꝰ poſuit. Choreis fidelibꝰ.i.nõ aetnicis ſz chriſtianis. Et melodũ.ſ.carmẽ.neq; eñi declinat melos melodis vt quidã putãt.ſz melos melu.ergo carmẽ melodũ.i. dulce a meli quod ẽ mel ꝛ ode cãtꝰ. Geſta iſignia appoſitiue. Camoena.i.carmẽ p metonimiã. Laudet lyra.i.carmẽ lyrae applicatũ Rex ſacerdos.i.dauid qui fuit rex ſed ſacerdotẽ cur illũ vocet nõ video: qñi ſacerdotiũ cũ regno in xp̃z cõuenit niſi forte qr vnctꝰ fuit. Ad futurũ ptimꝰ.i. paulo poſt

infulatus.more pōtificis infula idut⁹. Voce cātando.chorda in psalterio decachordo aut ci thara plurīū chordax.Tympano.instrumēto noto. Coelo ifluēte.i.qui e coelo ifluebat aspi rabatq; Facta ꝛ pbata.i.nō solū facta sz etiā veris euāgelistax testimoniis pbata. Te stis orbis imo inct ois terra iquā extuit son⁹ apostolox.Deū,pditū.i.ptu virginis editū. Cō mun⁹.i.ppe ad illud Baruch. v.in terris visus ē et cū hoib⁹ cōuersat⁹ ē. Ex parentis corde. qz quēadmodū sa=

piēta,pficiscat̄ cercc de scōz platonē vī vecordes dicim⁹ in sanos:ita xps q̄ est sapientia patris p eternā gnationez ort⁹ ē ex corde pris. Alpha et ω.cogno minat⁹.Apo.pri.xp se fons.i.principiū Et clausula.i.finis in quē omnia clau dunt̄ terminant̄q;. Verg.in buco.ante diē clauso cōponet vesper olympo. Ipse iussit ex psal.xlviij qz ipse dixit ꝛ facta sūt ipse mādauit et creata sūt. Fossa pō ti, i.maris receptac eulā sunt altneū. Coe lū pcre posuit.subdit namq; quicq; vi gēt in his sub alto globo solis.significatq; tria. elemēta in qb⁹ aialia vivūt Corporis caduci. i. mortalis obnoxia.i obligata. Priopla sti cur nō pot⁹ pto plasti ne fit cōpositio ex latino ꝛ greco. Ex noxialis.nō qō lex nocuit nisi per accidēs:sz qō ipsi peccādo ptra legē acceperūt nocumētū. Protulit os.extulit facie ex vtero virgis. Turturis.i.potestatis Pagine fideles.q̄ nō poterāt menturi. Cantharis.primū signū qō fecit ihesus i cana galilee ex Joh.ca.ij.falernū nobile.gnosissimū ex cāpania vinū vt sit species p gre. Ipse rex.cōmunis princeps,hoc ē architriclin⁹,rex in hac significatōe apō martialē iuuenalē ꝛ columellā sa epe

Commin⁹ deū docendis proditum mortalib⁹.
Corde natus ex parentis ante mundi exordium
Alpha ꝛ ω cognominatus ipse fons.ꝛ clausula
Omniū.quæ sunt.fuerūt.quæq; post futura sūt.
Ipse iussit.ꝛ creata.dixit ipse.ꝛ facta sunt.
Terra.coelux.fossa.ponti.trina rerū machina.
Quæq; i his vigēt sub alto solis.ꝛ lunæ globo.
Corporis formam caduci.mēbra morti obnoxia
Induit.ne gens periret prioplasti ex germine.
Averserat quā lex profundo noxialis tartaro.
O beatus ortus ille.virgo cum puerpera
Edidit nostram salutem foeta sancto spiritu.
Et puer redemptor orbis os sacratū protulit.
Psallat altitudo coeli. psallant te omnes angeli.
Quicq̄d est virtutis vsquā psallat in laudē dei
Nulla linguax silescat.hoc et omnes consonet.
Ecce quē vates vetustis.cōcinebant seculis.
Quem prophetax fideles paginæ spopōderāt.
Emicat.promissus olim.cuncta conlandēt eū.
Cantharis infusa lympha fit falernum nobile.
Nuntiat vinū minister esse promptū ex hydria
Ipse rex sapore tinctis obstupescit poculis.
Mēbra morbis vlcerosa viscerum putredines
Mādo.vt abluātur inquit.fit ratū.qō iusserat.
Turgidā cutem repurgant vulnerū piamina

Mẽbra morbis vlcerosa. de hoc Mat. viij. ecce leprosus adorabat eũ dicẽs. dñe si vis potes me mũdare ⁊ extẽdẽs iesus manũ tetigit eum dicẽs volo mũdare. Piamia vulnera. i. munera q̃ iussus ẽ offerre sacerdotib⁹. Tu perẽnib⁹ tenebris. de caeco illo a natiuitate loquit quẽ iesus facto luto ex terra ⁊ sputo punxit. statiq; vidit ex Joh. ca. ix. Nectare oris. i. salutifera illa diuina q̃ nectar pot⁹ ẽ deor. Orbib⁹. oculor. simib⁹ Increpas vẽtũ furẽtẽ. ex eo qõ scriptũ ẽ Math. viij qõ dormiente xp̃o i nauicula qua vehebat cũ discipulis cũ ingruisset tẽpestas expergefact⁹ ab illis in sũmo discrimine positis iperauit vẽtis ⁊ facta ẽ trãquillitas magna. Extimũ vestis sacratę. ex eo quod scribitur Mat. viij. q̃ eũte iesu ad domũ principis synagogę: mulier q̃dã q̃ sanguis fluxũ patiebat accessit retrorsum tetigit fimbriã vestimẽti eius dicebatq; intra se. si tetigero fimbriã vestimẽti ei⁹ salua ero. ⁊ saluata ẽ Extitu dulcis. de hoc miraculo Lucas. cap. viij. ibat inqt iesus in ciuitatẽ q̃dã naim. et ecce defunct⁹ efferebat filius vnic⁹ matri sue. et ibidẽ quõ suscitat⁹ ẽ. Sole iã quarto. quõ lazarũ a mortuis suscitauit. ex Jo. ca. xi. Vigere. vitã ⁊ vigorẽ habere. Spiramine aia id qõ sequit p eo qõ pcedit. Nalitus reddit⁹. eodẽ modo. i. anima. Ambulat p stagna. ex Matheo. ca. xiiij. qõ cũ discipulor. nauicula quateret fluctib⁹ venit ad eos quarta noctis vigilia ãbulãs p ssimos fluct⁹ nec vnda sathiscit. i. debiscit aut cedit: sz sustinet vestigia. Suet⁹ antro. hoc gestũ narrat i Mar. c. v. quo pctõ exeũte iesu de naui statim occurrit demoniũmẽtis homo in spũ imũdo. ⁊c. In antro bestiali. i. sepulchro vbi erãt cineres alicui⁹ sepulti. Mẽtis ipos. q̃ exagitabat a dẽmone nec⁹ quicquã suo arbitrio faciebat. lege ex euãgelista. Fertq; q̃lis. quo acto multa hoim milia ex quiq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ saturauit. ex Math. ca. xiiij.

Tu perennibus tenebris iam sepulta lumina
Inlinis limo salubri sacri. ⁊ oris nectare
Mox aptis. hac medela lux reducta ẽ orbib⁹.
Increpas ventum furentẽ quod procellis tristib⁹
Tertat æquor fundo ab imo. vexet. ⁊ vagã ratẽ
Ille iussis obsecundat. mitis vnda sternitur.
Extimũ vestis sacratæ furtim mulier attigit
Protinus salus secuta est. ora pallor deserit.
Sistitur riuus cruore. qui fluebat perpeti.
Exitu dulcis iuuentæ raptum ephoebum viderat
Orba quem mater supremis funerabat fletib⁹
Surge dixit. ille surgit matri. et stans redditur.
Sole iam quarto carentẽ iaz sepulchro abscõditũ
Lazarum iubet vigere reddito spiramine
Fœtidum iecur. reduct⁹ rursus intrat halit⁹.
Ambulat per stagna ponti. summa calcat fluctuũ
Mobilis liquor profundi pendulã præstat viã.
Nec fatiscit vnda sanctis pressa sub vestigijs.
Suetus antro bustiali sub cathenis frendere
Mentis impos effetatis percitus furoribus
Prosilit. ruitq; supplex. xp̃z adesse. vt senserat.
Pulsa pestis lubricorum mulleformis dæmonum
Corripit gregis stulli sordida spurcamina.
Secq; nigris mergit vndis. vt pec⁹ lymphatici.

Qualis ter quaternis.i.duodecim coplꝭnis:nam quali sunt canistra ex vimi nibus con texta. Peresis.i.comestis a per ꝛ edo.gemellis pro duobus posuit. Tu cibus.quia di xit tot milia saturasse.ꝛc.nunc dicit christum esse verum cibum verumq; panem. Juxta il lud.Caro mea vere est cibus.ꝛ illud eiusdem. ego sum panis vivus qui de coelo descendi. In aeuum.ad illud qui manducat hunc panē vivet in aeternum. Lacunam.recepta cula. Vitalia.idest animi penetralia.

Clausus aurium. de surdo illo intelligendum quē iesus curauit expuens in manum tetigit lin guam eius dicens epheta.ꝛc.ex Mar co.cap.vij. Mesci' sonoꝝ.quia surdus ille nunquā audie rat. Crassa obsta cula.i.auriū sordes

Omnis aegritudo. oīne genus mor bi. Lingua fatur multa miracula cō plectitur. sed maxi mè de mutj. Mar. ix. Luce.xij. Silen tia veterna. pro in ueterata posuit.aut pro torpore linguę. suum lectulū.vt ille de quo Marci.ij.et Joannis.v. Illa prompta ad irruen tes.i.ad recipiendū intrantes. Et te nax.difficilis ad re uertentes. Jurta il lud. vergilij.lib.vi.

Fertq; qualis ter quaternis ferculorū fragmina
Affatim referta iam sunt accumbentū millia.
Quinq; panibus peresis. ꝛ gemellis piscib⁹.
Tu cibus.panisq; noster.tu perennis suauitas.
Mescit esurire in æuum.qui tuam sumit dapē.
Nec lacunam vētris implet. sed fouet vitalia.
Clausus aurium meatus.ꝛ sonorum nescius
Purgat ad p̄cepta xp̄i crassa quæq; obstacula
Vocibus capax fruēdis. ac susurris peruius.
Omnis ægritudo cædit.langor omnis pellitur.
Lingua fatur quam veterna vinxerant silētia.
Sestat ꝛ suum per vrbem lætus æger lectulū.
Quin ꝛ ipsum(ne salutis inferi expertes forent)
Tartarū benignus intrat. fracta cedit ianua:
Vectib⁹ cadit.reuulsis cardo indissolubilis.
Illa prompta ad irruentes.ad reuertētes tenax
Obice retrorsuq; repulso porta reddit mortuos
Lege versa.ꝛ limē atrū iam recalcandū patet.
Sed deus dū luce fulua mortis antra inluminat
Dū stupētibus tenebris candidū præstat diē.
Tristia squalentis æthræ palluerunt sydera.
Sol refugit.ꝛ lugubri sordidus ferrugine
Igneum reliquit axem. seqz moerēs abdidit.
Fertur horruisse mūdus noctis æternæ chaos

facilis descensus auerni.sed revocare gradū ꝛc. Recalcandū.i.retroeundū. Luce fulua.colore auret. Sydera æthrę tristia,ppter christi mortē. in qua sol eclipsim passus est Squallentis.lugubris. Palluerunt.in nigrorē versa sunt.vergilius pallētes vmbras herebi. Refugit.indignatus tantū scelus admissū.vt vergilius in p̄mo eneid. nec tam a uersus equos tyria sol iungit ab vrbe. Lugubri ferrugine.vergilius p̄mo geor.cum caput obscura nitidū ferrugine texit. Fertur horruisse,ex eo quod tenebrę factę sunt ad horā no

nam.ꝛ eſt imitatio ex vergilio ꝓmo geor. Impiaq; eternũ timuerunt ſeecula noctẽ. Vox mobilẽ.quę mouetur per mediũ ſpacium extenditurq;. quid ſi legas lingua mobilis.quę ad hoc mouetur.vt de fama.vergilius libro.iiij.mobilitate viget viresq; acquirit eundo. Trophęũ paſſionis.qualis deſcribitur a vergilio in lib.xi. Ingentẽ quercũ decuſſis vndiq; ramis.ꝛc. Frontibus notatis.i.crucẽ in qua eſt altitudo latitudo ꝛ ꝓfunditas. vnda cruoris. ex eo qđ ſcribit Johannes caꝑ.xix. vn' militũ lancea latus aperuit.ꝛ continuo exiuit ſanguis ꝛ aq. Corona ex ſanguine eſt.an forte martyrij coronã ſignificat quia effuſio ſanguinis pro baptiſmo habet. Vidit anguis. ſerpẽs ille qui erat callidus cũctis animãtibus. Fellis puſti.i.incocti.ꝛ rettulit ad diaboli iuidiã. Aſtutia verſipelli.tractũ ab arcadib' qui tranſecto flumine in lupos ſe tranſfigurabant.ꝛ rurſus ex lupis in hoies.itaq; ꝓ prũs q̃ nũc hoc nũc illud factũ dicũtq; vt decipiãt.plautus in amphitryone verſipellem ſe facit qñ lubet. Forma mortalis.i.hõ. Ad breuẽ vſum. ꝑ quadraginta horaꝝ ſpaciũ Inſueſceret. pro aſſuefaceret.aut pro impſonali ponit. Mortuos ſepultos.i.pctõres q̃ in pctõ crãt. Redire.ſubaudi ad vitã. Tũc patres.ad illud refertur qđ ſcribit euãgeliſta.Mat.caꝑ.xxvij.

Solue vocẽ mens ſonorã.ſolue lingua mobilem
Dic Throphæũ paſſionis.dic triũphalẽ crucẽ.
Pãge vexillũ notatis. quod refulget frõtib'.
O nouum cæde ſtupenda vulneris miraculum
Dic cruoris fluxit vnda.lympha pte ex altera.
Lympha nẽpe dat lauacrũ. Tũ corõa ex ſãguĩe
Vidit anguis immolatã corporis ſacri hoſtiam.
Vidit ꝛ fellis peruſti mox venenũ perdidit.
Saucius dolore multo.colla fractus ſibilat.
Quid tibi profane ſerpens profuit rebus nouis
Plaſma primũ perculiſſe verſipelli aſtutia?
Diluit culpam recepto forma mortalis deo.
Id breuem ſe mortis vſum dux ſalutis dedidit.
Mortuoſq; olim ſepultos vt redire inſueſceret
Diſſolutis priſtinorũ vinculis peccaminum.
Tunc patres.ſanctiq; multi.conditorẽ prævium
Jam reuertentẽ ſecuti.tertio demum die
Carnis indumẽta ſumunt.eque buſtis ꝑdeũt.
Cerneres coire membra de fauillis aridis
Frigidũ venis reſumptis puluerem tepeſcere
Oſſa.neruos.ac medullas.gluttino cutis tegi
Poſt vt occaſus reſoluit. vitæ ꝛ hominẽ reddidit
Arduum tribunal alti victor aſcendit patris
Inclytam coelo reportans paſſionis gloriam.
Macte iudex mortuorꝝ.macte rex viuentium
Dexter in parentis arce.qui cluis virtutibus
Omniuz venturus inde iuſtus vltor criminũ.
Te ſenes.ꝛ te iuuentus.paruulorũ te chorus.

et multa corpa sanctorũ qui dormierãt surrexerũt. ꝛc. Glutino cutis. qꝫ cute membra quodãmodo cõglutinãtur cõtinẽturqꝫ. Resolvit occasum. i. mortẽ dissipauit. Coelo. i. coelũ. vt vergilius. It coelo clamorqꝫ virũ. clangorqꝫ tubarum. Dexter. i. ad dextram patris sedens. Te senes. omnia ad dei laudes exhortatur.

Prudentij

Turba matrũ. virginumqꝫ simplices puellulæ
Voce cõcordes pudicis perstrepãt cõcẽtibus
Fluminũ lapsus. ꝛ undæ. littorum crepitudines
Imber. æstꝰ. nix. pruina. silua. ꝛ aura. nox. dies.
Omnibus te concelebrent seculorum seculis.

Hymnus in exequijs mortuorꝫ.

DEus ignee fons animarꝫ. Carmen est monocolon anapesticũ. partheniacum. dimetrũ. catalecticũ. constãs tribus pedibꝰ ꝛ syllaba. recipit aũt in duabus primis sedibus. anapestũ ꝛ spondeũ indifferẽter in tertia aũt semꝑ anapestũ ꝛ syllabã. Canitur in exequijs mortuorꝫ et imprimis dicit hominẽ a deo cõpactũ ex anima celesti ꝛ corpore caduco. sed cũ in morte aia dissoluitur a corpore: quodlibet illorꝫ suã repetit originẽ. deinde subiũgit multa de resurrectione. ꝛ quod propter illã spem debemus mortuos sepelire ꝛ colere cineres illorꝫ. quod probat exemplo tobiæ. dicit preterea quod mortui ex ea causa nõ sunt lugẽdi. Fons ignee ex opinione antiquorꝫ dicit qui deum et omnia coelestia ignea esse dixerũt. ꝛ ipm animũ ex natura ignis esse putauit Cicero in primo thusculanarũ. ꝛ Vergilꝰ. vi. eneidõ. eũ dixit igneus est ollis vigor ꝛ coelestis origo. Duo elementa. s. viuũ hoc est animã igneã. Et moribundũ. s. corpus. vnde vergilius ibidem moribundaqꝫ mẽbra dixit. Vtraqꝫ. corpus ꝛ anima. Tua sunt. iure creationis. Copula. i. homo ex his duobꝰ copulatus. Spiritus ꝛ caro. vnde canit eccla. regẽ cui omnia viuũt. Ista. s. duo elementa. Liquorẽ animę. i. animã ex elemento liquido ꝛ puro constantẽ aura rapit in sublime.

Et texta dissona. ex contrarijs elemẽtis composita. Reteri. i. resolui in ea ex quibꝰ texta ideſt composita sunt. vt Ouidius. tela retexta dolo. Hanc tu deus. sensus est quod deus monstrat nobis viam qua possumus resurgere in vitam aeternam. nam impij nõ resurgũt in iudicium vt vitam illam viuant: sed potius resurgent in mortem aeternã. Iter inimo-

Hymnꝰ in exequijs defunctorꝫ.

DEus ignee fons animarũ.
Duo qui socians elementa.
Viuum simul. ac moribundũ
Hominem pater effigiasti.
Tua sunt. tua rector vtraqꝫ.
Tibi copula iungitur horum.
Tibi dum vegetata cohærent
Spũs simul ꝛ caro viuit.
Resciſſa sed ista seorsum.
Soluunt hominẽ perimuntqꝫ.
Humus excipit arida corpus.
Animæ rapit aura liquorẽ.
Quia cuncta creata necesse est
Labefacta senescere tandem.
Compactaqꝫ dissociari.
Et dissona texta reteri.

Hanc tu deus optime mortem
Famulis abolere paratus.
Iter inuiolabile monstras.
Quo perdita mẽbra resurgant.
Vt dum generosa caducis.
Leu carcere clausa ligantur:
Pars illa potentior exeat.
Quæ germẽ ab æthere traxit.
Si terrea fortè voluntas.
Luteũ sapit & graue captat.
Animus quoq; põdere victus
Sequitur sua mẽbra deorsum.
At si generis memor ignis
Contagia nigra recuset:
Vehit hospita viscera secum.
Pariterq; reportat ad astra.
Nam quod requiescere corpus
Vacuũ sine mente videmus.
Spacium breue restat. vt alti
Repetat collegia sensus.
Venient cito secula. cum iam
Socius calor ossa reuisat.
Animataq; sanguine viuo.
Habitacula pristina gestet.
Quæ pigra cadauera pridem
Tumulis putrefacta iacebãt:
Volucres rapientur in auras
Animas comitata priores.
Hinc maxima cura sepulchris
Impeditur. hinc resolutos
Honor vltimꝰ accipit artus.
Et funeris ambitus ornat.
Candore nitentia claro

labile. i. incorruptũ & rectum. Vtrum. hæc est via quã dixit. vt q̃diu sumus in hac vita mortali cogamus partẽ illam irrationalẽ quæ luctatur aduersus spiritũ obtẽperare rationi. quod est philosophari hoc est animũ a corpore separare per cõtemplationẽ. Generosa caducis. i. anima immortalis cum corpore mortali. Clausa ceu carcere. secũdũ platonis opinionẽ. atq; illud etiam significat apostolus cum dicit miser ego homo quis me liberabit a corpore mortis huius. Pars illa. s. animus. Exeat. emineat & dominetur parti illi appetituę. Si terrea. sensus: q si ratio sequitur appetitũ vincitur q; ab eo: vterq; descendet in gehennã ignis. Voluntas terrea. i. appetitus irrationalis: qui corp⁹ & terrena sapit. quę ponderosa sunt. Si sapit luteũ. nõ obediens rationi. Et captat graue. i. ea quæ se habent ex parte carnis. Animus victus. a parte illa irrationali. Sequitur sua membra. cum alio qui ex natura sua quę est ignea tẽdere debuerit in sublime.

Ignis generis. i. a quo ducit genus vt supra diximus. Contagia nigra. ab effectu quę illum reddunt pice nigriorẽ. Vt scelera hospita. i. carnem cuius natura est deorsum tendere. quę in cœlo hospes erit animus autem indigena. Spaciũ breue. comparatione ęternitatis. Collegia alti sensus. i. societatem animi qui altius sentit: & profunde intelligit. Calor soci⁹. idest animus ad cuius præsentiam in corpore sequitur calor. Gestet habitacula. idest corpus quod est suum domicilium.

In auras volucres. i. quas velociter penetrabit. Priores. i. quas prius habuerant. Hinc. idest propter resurrectionis spem. Vltimus honor. vergilius et cineri nigrato suprema ferebat munera. Funeris ambitus. i. finus ambitio sum. hoc est quod honoris causa paratur.

Prætendere lintea mos est.
Aspersaq; myrrha sabaeo
Corpus medicamine seruat.
Quid nam sibi sacra cauata?
Quid pulcra volũt mõumẽta?
Res quod nisi creditur illis
Non mortua sed data sõno:
Hoc prouida christi colarũ
Pietas studet: vt pote credẽs
Fore protinus omnia viua.
Que nũc gelid⁹ sopor urget.
Qui iacta cadauera passim
Diuerans tegit aggere terrae:
Opus exhibet ille benignum
Christo prius omnipotenti.
Quia lex eadem monet omnes
Semitũ dare sorte subima:
Conataq; funera nobis
Aliena in morte dolere.
Sancti sator ille Tobiæ
Sacer ac venerabilis heros
Dapibus iam rite paratis
Jus prætulit exequiarum.
Jam stantibus ille ministris
Cyathos et fercula liquit.
Studioq; accinctus humãdi
Fleto dedit ossa sepulchro.
Veniunt mox præmia coelo:
Pretiumq; rependit ingens.
Nam lumina nescia solis
Deus inlita felle serenat.
Jam tunc docuit pater orbis
Quam sit rationis egenis
Mordax et amara medela

Lintea. velamina quibus mortui inuoluũtur. aut que super iniciuntur. Myrrha. martia. et olentem funera myrrhã.

Sabaeo. thureo. Data somno. vnde in sacris litteris mortui dormire dicuntur. vt non est mortua puella sed dormit et illud amicus noster lazar⁹ dormit. Sopor gelid⁹. mors. Frigida. ab effectu. Tergi. in. iiij. cẽ. et cuz frigida mors. aia subdu⁹ erit art⁹. Opus. benignũ. vnũ ex septez operibus misericordiæ. Prius. hoc est inprimis. quia opera misericordie que pauperibus exhibentur: sibi imputãdas christus fatetur. Semitũ dare sub vna sorte. i. in morte alicuius vt gemamus. Juuenalis. mollissima corda humano generi dare se natura fatet que lachrymas dedit Natura imperio gemimus cũ fun⁹ adulte virginis occurrit. Cognata nobis. i. eiusdez speciei quam omnes homines ex aequo participant. Sator tobiæ. Ex volumine ipsi⁹ Tobiæ. cap. iij. vbi hoc narratur. Prætulit quia relicto prãdio mortuum detulit in domũ vt sub temp⁹ vespertinum sepeliret. Stantibus. vt i ferrent fercula pransuro. Lumina nescia solis. i. oculos excaecatos. Illita felle expisce. vt scribitur eiusdem libri. cap. xi.

Mordax et amara. quale est fel ex quo Tobias visum recepit.

Cum lux animũ noua vexat.
Docuit quoq; nõ prius vllum
Coelestia cernere regna.
Quã nocte ⁊ vulnere tristi
Tolerauerit aspera mundi.
Mors ipsa beatior indest.
Quod per cruciamina leti
Tlia panditur ardua iustis.
Et ad astra doloribus itur.
Sic corpora mortificata
Redeunt melioribus annis.
Nec post obitum recalescens
Compago fatiscere nouit.
Nec quæ mõ pallida tabo
Color albidus inficit ora:
Tunc flore venustior omni.
Sãguis cute tinguet amoena.
Jam nulla deinde senectus
Frontis decus inuida carpet.
Macies neq; sicca lacertos
Succo tenuabit adeso.
Morbus quoq; pestifer artus.
Qui nũc populatur anhelos
Sua nunc tormenta resudans
Lucet inter vincula mille.
Dunc eminus aere ab alto
Victrix caro ianq; perennis
Cernet sine fine gementẽ
Quos mouerat ipse dolores
Quid turba superstes inepta.
Clangens vlulamina miscet?
Cur tam bene condita iura?
Luctu dolor arguit amens?
am moesta quiesce querela.

Lux noua. quę nõ potest acipi nisi ex amaritudine. Coelestia regna. vbi est illa lux inaccessibilis. Nocte ⁊ vulnere idest ex tenebris vulnere factis. sicut tobias ex stercore hirundinis caecatus. Astra itur doloribꝰ. vergilius. disce puer ex me virtutẽ verosq; labores: quia sic itur ad astra. Redeũt melioribꝰ annis idest in aetatẽ plenitudinis christi vt ait apostolus. Fatiscere. quia post resurrectionem non erit alia mors. Color albidus. qui sequitur cadauera. Sanguis venustior. pulchrior. Tinguet. colorabit. vnde dicti tinctores. Cute amoena idest quę infectio faciet cutẽ hylarem. Senectus inuida. i. que nobis inuidẽs cito venit. vnde gallus aemula quid cessas finem properare senectus. Decus frontis. i. pulchritudinẽ facici. Macies sicca. sicut econtrario corpulentia succi plena. Succo adeso. i. consumpto ab adedendo. Morbꝰ pestifer. quasi de deo morborum pręside dicit. de quibus vergilius in sexto. pallentesq; habitant morbi tristisq; senectus. Resudans sua tormenta. i. qui nos torquet ⁊ sudare cogit Lucet inter vincula. i. regnat inter nos impediens operationes membrorum. Caro victrix. i. corpora nostra iam glorificata ⁊ voti sui cõpos. aut quę vicit mundum. Gementẽ. quasi deum vt diri more poetico illum fingit. Quid turba. inuehitur in eos qui mortuos lugent: quoniam videntur de resurrectione desperare. Clangens. clamitans. aut ad tubarum clangorem rettulit: quibus in funeribus vtebantur. vergilius. insequitur clamorq; virum clangorq; tubarum.

Condita iura. idest leges adeo ⁊ natura bene ⁊ iuste latas.

Sua pignora.suos filios. Reparatio vitę.quia per hanc mortẽ itur ad illam vitam. Sic femina ficca. Joannis cap.xij.nisi granum frumenti cadens in terrã mortuũ fuerit.

Meditantur.an imitantur immo vero referunt. Hunc suscipe.terrã alloquitur quasi defuncti matrem. Membra nominis, idest partem minimã totius:que retinet tantum nomẽ vt dicatur hic est sepultus antonius aut ioãnes. Sequestro.idest ad tempus depono. Fragmina.i.frusta ꝛ partẽ. Generosa, quia fuit vt statim dicet habitaculũ animę. Ab ore factoris, qui spirauit in hominẽ spiraculũ vitę. Sapientia feruens. quia saput ꝛ viguit.vnde ꝛ illa dicuntur feruere que frequentantur.vt vergilius primo eneid. feruet opus. sicut econtrario frigere que torpescunt. In illis.subaudi membris.

Principe christo.qui fuit christianus et in baptismate accepit falem sapientię.

Tu,o terra. Tege depositum, quod summa fide reddendum est. Ille fictor idest deus hominis plasmator. nam fictor dicitur qui ex luto formal figulus.

Requiret sua munera. idest suum opus in die resurrectionis omniũ hominũ.

Et ænigmata proprij vultus.i. figuraꝫ ad imaginẽ suam factam. quid si legas scemata. Tempora iusta.quę pater posuit in potestate sua. Impleat omnem spem.i.resurrectionẽ quã speramus ꝛ expectamus vt in symbolo canimus. Pdatefacta.i.tu o terra aperta. Qualẽ trado.idest non solum quantum ad corporis lineamenta sed etiam quantum ad qualitates:modo non sũt ad imperfectionẽ

Non si.sensus est: ꝙ etiam si homo dilapsus fuerit in cineres ꝛ cinis ipse dissipatur nõ tamẽ neqꝫ capitis capillus ex eo peribit vt scribitur. Faullis.i.faullas. Cinisculus arens.quod proprium cineris est:vnde ꝛ plurimũ humoris bibit.vergilius.vi.eneid. postquã collapsi cineres ꝛ flãma quienit reliquias vino ꝛ bibulam lauere faullã. Mensura pugilli.i.quẽ possit capere pugillus. Vaga flamina.i.venti.

Lacrymas suspẽdite matres.
Nullus sua pignora plangat
Mors hæc reparatio vitæ est.
Sic semina sicca virescunt.
Jam mortua.iamqꝫ sepulta.
Quæ reddita cespite ab imo
Ceteres meditantur aristas.
Hunc suscipe terra fouendum.
Eremioqꝫ hunc concipe molli
Quis tibi membra sequestro
Generosa ꝛ fragmina credo.
Animæ fuit hæc domus olim
Factoris ab ore creatæ
Feruens habitauit in istis
Sapientia principe Christo.
Tu depositum tege corpus
Non immemor ille requiret
Sua munera fictor ꝛ auctor
Proprijqꝫ enigmata vultus.
Veniant modo tempora iusta
Cum spem deus impleat oẽm
Reddat patefacta necesse est
Qualem tibi trado figurã.
Non si cariosa vetustas
Dissoluerit ossa faullis.
Fueritqꝫ ciniscula arens.
Minimi mensura pugilli.
Nec si vaga flamina. ꝛ aurę
Lacunm per inane volantes
Tulerit cum puluere neruos.
Hominem perisse licebit.

Sed dum resolubile corpus
Reuocas deus. atq; reformas
Qua nam regione iubebis.
Animam requiescere puraz:
Gremio senis abdita sancti
Recubabit vt est Eleazar
Quē floribus vndiqz septum
Diues procul aspicit ardens.
Sequimur tua dicta redēptor:
Quibus atra morte triūphans
Tua per vestigia mandas
Socium crucis ire latronē.
Patet ecce fidelibus ampli
Via lucida iam paradisi:
Licet t nemus illud adire
Hominū qd ademerat anguis.
Illud precor optime ductor
Famulam tibi precipe mentē
Gentali in sede sacrari.
Quā liquerat exul t errans.
Nos tecta fouebimus ossa
Violis t fronde frequenti.
Titulumq; t frigida saxa
Liquido spargemus odore.

Sed dum. idest inter diem mortis t diē iudicij. Animā puram. peccatis nō inquinatam. Gremio sancti senis. i. in sinu abraam. Vbi est eleazar. idest lazarus de quo in euāgelio. et eleazar nomen est integrum a quo est abscisus lazarus.

Floribus septum. alludit ad paradisi hoc est horti nomen. Diues. qui induebatur purpura t bysso. Morte atra. i. de morte. Socius crucis: idest qui etiā in cruce passus est tecum: cum illi dixisti Hodie mecum eris in paradiso. Patet ecce. ex eo tempore. Illud precor. quid si legas illic precor. In sede genitali. i. vnde duxit originem. Exul. propter peccatum inde pulsa. Nos. viii. s. colemus ossa defunctorum. Violis. quod hodie faciunt mahumetis sectatores.

Prudentij

Hymnus octauo kalendas Januarij.

QUid est quod arctū. Carmen est quale illud ales dici nuncius. canitur in die natalis christi in quo multa de vtraq; illius generatione hoc est aeterna et temporali et de ijs quę contigerunt circa christi natalē: quęq; dicit tandem esse venturum iudicem bonorum et malorum. Illam de vtroq; eius aduentu ecclesia facit mentionē eo tempore. atq; addit eti ā de cotidiano aduētu per gratiā. Quid est. phantasia est poetae qui fingit se mirari qd illud est qō dies qui ante illud tēpus decrescebāt nascent christo incipiūt crescere: vt possit cōmodissime aptari qō de illo Joannes dixit oportet illū crescere me autem minui. nā Joannes natus est sole peragrante cancri principiū quo die inciptūt dies decrescere christū vero satis cōstat natū sole intrāte primū pūctū capricorni quo die icipies dies crescere Arctū circulū. i. tropicū capricorni quē sole describēte relinqt supra horizōtē minimā portionē. vñ dies ē breuis. de quo Virg. i. cū quid cantū oceano properent se tingere soles hiberni. Sol recurrens. i. retro et versus nos currens cū antea procurrisset a nobis. Deserit subaudi arctū circulus

Tramitē lucis. i. facit dies lōgiores. et icipit in dies minuere tenebras noctis. Festia dies. i. q̄ breuis erat iā ꝛ appropinquabat ad occasuz. q. d. oia iā ppe erant tenebris inuoluta cū natus est christ⁹. Gratiā fugacem. i. diem ab effectu gratiosa omnia faciens qui tunc breuis erat. Et recisa. s. dies diminuta luce. quā pene Extinxerat facē. i. lucē. Subductam sensim. i. subtractam paulatim. Jubar. i. sol. aut lucifer. Virgilius. it portis iubare exorto delecta iuuentus. Scandit priores lineas. i. circulos siue paralellos contrariores breuioresq;.

Hymnus octauo Kalendas ianuarias.

QUid est qō artū circulum
Soliam recurrēs deserit:
Christus ne terris nascitur:
Qui lucis auget tramitem:
Heu quam fugacem gratiam
Festina voluebat dies.
Quā pene subductā facē
Sēsim recisa extinxerat.
Coelum nitescat lactius.
Gratetur et gaudēs humus.
Scandit gradatim denuo
Jubar priores lineas.
Emerge dulcis pusio:
Quem mater edit castitas.
Parens et ipse coniugis.
Mediator et duplex genus.
Ex ore quamlibet patris
Sis ortus ꝛ verbo editus:
Tamen paterno in pectore

Pusio. puer nascere.

Mater castitas. per emphasim hoc non solum casta sed ipsa castitas. Parens et ipse. subaudi qui est filius est pater matris. Nam quod legitur parens et christus coniugis: nō potest versus stare. coniugis vero ꝑ aeternus cum patre. a con ꝛ iugis iuge compositum

Mediator dei. s. et hominis qui graece dicitur mesotes. Et duplex genus. i. ex duplici natura cōstās. s. humana ꝛ diuina. Ex ore. sīgntius supra ex corde verbū fuisse genitū dixit: quā nūc ex ore. sed hae translationes in diuinis recipiunt. Et verbo editus. imo verbum editū: vt supra dixit verbigena. In pectore. i. in corde sicut supra.

Sophia callebas prius.
Quæ prõpta coelũ condidit
Coelum diemq; et cætera.
Virtute verbi effecta sunt
Hæc cuncta.nam verbũ deus.
Sed ordinatis seculis
Rerumq; digesto statu
Fundatur ipse:et artifex
Permansit in patris sinu.
Donec rotata annalium
Transuoluerentur millia.
Atq; ipse peccantem diu
Dignatus orbem viseret.
Nam cæca vis mortalium
Venerans inanes venias
Vel aera vel saxa algida
Vel ligna credebat deum.
Hæc dum sequuntur:perfidi
Predonis in ius venerant
Et mancipatam sumido
Vitã barathro immerserant.
Stragem sed istam non tulit
Christus cadentum gentium
Impune:ne forsan sui
Patris periret fabrica.
Mortale corpus induit:
Vt excitato corpore
Mortis catenam frangeret:
Hominemq; portaret patri.
Hic ille natalis dies:
Quod te creator arduus
Spirauit:et limo indidit
Sermone carnẽ glutinans.
Sentis ne virgo nobilis

Sophia.sapientia.q;pdurit penultimas cum sit brevis Callebas.i.eras sapiens. nam illud est callere. Quae.s.sophia. Prompta.i.ex corde patris edita. Condidit.quia per illum pater omnia condidit.Juxta illud Psal.xxxij. verbo domini coeli firmati sunt. Verbum deus.Joannes.pri.et deus erat verbũ. Ordinatis seculis.i. mundi series ex qua dependent secula. Digesto.i. rebus in suo loco dispositis. Fundatur ipse.s. rerũ status. Artifex.s.patris verbũ eiusdẽq; filius. In sinu.vt supra in corde siue in pectore.hoc est in patre.Juxta illud. nescis quod ego in patre et pater in me est. Annualium. pro annorũ cum sint annales historiæ per annos singulos digestæ. Haec cæca.haec causa est cur venit quia ignorabant mortales verũ dei cultũ. Haenias.i.res inanes quales sunt neniæ mulierarcularum. Aera. statuas aereas. In ius. in potestatem.lucanus.iusq; datũ sceleri Mancipatam.obnoxiã q subiectã. Impune. quia vltus est vicem humanã spoliando inferos et vindicando nos a potestate diaboli. Fabrica patris. homo factus ad illius imaginem. Excitato corpore.i.assito et assumpto. Hic ille natalis christum alloquitur dicẽs. hic est ille natalis dies:in quo pater. Arduus creator.i.summus pater. Spirauit te.progenuit te.nam filiꝰ generat spiritus sanctꝰ spiratur. Et indidit limo.i.limisit in carnem humanã.ex limo compactã. Glutinans carnem sermone.i.hominem verbo coniungens.sed illud non est factum die in quo natus est: sed in instanti conceptiõis autor tñ alludit ad illud psalmi secundi.dominus dixit ad me filius meus es tu et ego hodie genui te.

Per fastidia. non quod virgini contigerint fastidia: quę pregnãtibus solent: de quibus dixit Vergili⁹ in bucolicis matris longa decem tulerant fastidia mẽses sed loquitur ex more aliorũ foeminarum. sicut quod dicit Enixa est puerpera. et alibi enixa puerpera regẽ nẽ

qđ in partu fuerit ille nixus cũ doloribꝰ qui alijs foeminis contingit: sed quod salua integritate peperit quemadmodũ et caeterę mulieres. Decus pudoris. i. virginitatis intactę. Crescere honore partus. i. christi nati. q. d. non solum virginitas permansit eadem q̃ prius sedetiã aucta est honore qm̃ virgo et mater. Quãta gaudia. s. non solum matris sed omnium. mortaliũ. Nouellũ saeculũ. qr oĩa renouata sunt iurta illud Esaye. xliij. ecce ego noua facio omnia. et nunc orientur et Vergili⁹ in bucolicis toto surget gens aurea mundo. Vagitus ille. s. qui in reliquis mortalibus est auspiciũ futurae calamitatis. in christo fuit exordium orbis vernantis. i. renascentis. Plinius libro. vij. in principio. Nam illud significat vernare. qm̃ flos aetatis veri assimulatur. vnde subdit mundus depulit veternũ pro vetustatẽ. alioqui veternus est torpor qui contingit hydrope laborantibus vnde Vergi. li. pri. geor. nec torpore graui passus sua regna veterno. Floribus. aemulatio est vergiliana in bucolicis. at tibi pria puer nullo munuscula cultu florentes hederas passim cũ baccare tellus primaq; ridenti colocasia fundet acantho. & infra ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. Syrtium harenas. syrtes in aphrica loca ab ipsa natura vt ait Lucanus. li. ix. ad sterilitatem dãnata tunc sactę sunt fertiles. Fragrasse. i. odorem spirasse: vt Vergili⁹. redolentes thymo fragrantia mella. Senserę. quia mollita sũt et rigorem deposuerunt. Obduxit herbam cotibus. i. terit cotes herbis. Vergi. in bucolicis. obducat pascua iunco. sudãs

Natura per fastidia
Pudoris intactum decus
Honore partus crescere:
O quanta rerum gaudia.
Illius pudica continet:
Ex qua nouellum seculum
Procedit et lux aurea.
Vagitus ille exordium
Vernantis orbis prodidit.
Nam tunc renatus sordidum
Mundus veternum depulit.
Sparsisse tellurem reor
Rus omne densis floribus:
Ipsasq; harenas Syrtium
Fragrasse nardo et nectare.
Et cuncta nascentem puer
Sensura dura et barbara.
Victusq; saporum rigor
Obduxit herbam cotibus.
Jam mella de scopulis fluunt.
Jam stillat ilex arido
Sudans amomum in stipite.
Jam sunt in iricis balsama.
O sancta praesepis tui
Aeterne rex cunabula:
Populisq; per seculum sacra:
Mutis et ipsis credita.
Adorat hec brutum pecus
Indocta turba scilicet

amomũ ad illud vergilij respicit. assyriũ vulgo nasceret amomũ. Myricis & hoc ad illud pingnta cotibus sudent electra myricis Mutis et ipsis credita. quis etiaz ipsa animalia muta crediderũt in presepibus illis iacere christũ deũ & hoiez vnde subdit. Adorat hęc. &

Adorat exors natio:
Cis cuius in pastu sita est.
Sed cum fideli spiritu
Concurrat ad præsapia
Pagana gens et quadrupes:
Sapiatq; :quod brutū fuit:
Negat patrum prosepia
Speroſa præsentem deum.
Credas venenis ebriam
Furijs ve lymphatam rapi.
Quid prona per scelus ruis?
Ignosce si quicquam tibi
Adentis resedit integræ
Ducem tuorum principum.
Hūc quē latebræ t obstetrix
Et virgo foeta et cumulæ
Et imbecilla infantia
Regem dederunt gentibus:
Peccator intueberis
Celsum conuscit nubibus
Deiectus ipse et inritis
Plangens reatum fletibus.
Cum vasta signum buccina
Terris cremandis miserit.
Et scissus axis cardinem
Mundi ruentis soluerit.
Insignis ipse t preminens
Meritis rependet congrua
His lucis vsum perpetis:
Illis gehēnam t tartarum.
Judæa tunc fulmen crucis
Experta quid sit senties.
Quem te furoris præsule
Mors hausit et mox reddidit.

quod aūt dr̄ bouē et asinū fuisse in præsepi allegatos: nō dicit euāgelista. sed sumptū est ex eo qđ scribit Lucę. cap. ij. q̄ mater reclinauit infantē recēs natū i præsepio et ex eo qđ legit Esaie. i. cognouit bos possessorē suū et asin' præsepe dñi sui. Exors natio. quę p asinū intelligit et bouē In pastu. q̄ nihil habēt ratiōis sz causa vēritatis monent. Sed cū. sensus est qđ pagani hoc ē magi q̄ erāt perse venerūt adorauerūt xp̄z. et q̄drupedes etiā cognouerūt possessorē suū. Sed psapia patrū. i. posteritas patriarcharū. Speroſa deū presentē q̄ in bethlē nat' est. q. d. i media tudea. Ebriā venenis. i. q̄si veneficio mentē alienatā habere. Lymphatā. i. furiosū tractū a canibus rabie percitis: q̄ limphā. i. aquā fugiunt vnde agraecis hydrophobi vocantur. i. aquam timentes. Resedit. i. remansit. hoc est si tota non abijsti in infantam

Ducem principum. ex eo quod supra dixit ex auctoritate prophetę Mathei. v. ex te inquit exiet dux qui regat populū meū israel. Obstetrix. atqui nulla legitur obstetrix interfuisse in ortu christi: sed ipsa virgo sibi ipsi obstetricata est. Gentib'. aut peculiariter gentilib' aut cunctis. Flenibus irritis. i. nihil proficientibus.

Buccina. vt apostolus dicit pri. cor. xv. omnes quidem resurgemus in momento in ictu oculi. in nouissima tuba. et pri. thes. iiij. Ipse dñs in tuba dei descendet de coelo. Scissus axis. nō quod mūdus soluend' est sed quod in aliā formā mutand'. Meritis. bonis aut malis. nā demeritū latine nō dr̄ p eo qđ opponit bene merito. Vēnes nō simpliciter sz cū maxio dolore. Quē. s. xp̄s. Mors hausit t reddidit q̄ de eo dixit ppheta ero mors tua o mors morsus tuus inferne. t illō quod Ecclesia cant. qui mortē nostrā mortuo destruxit tc. Te præsule furoris. sub. o iudea qui e per furorē. hristū crucifixisti.

QVicunqꝫ christum. Carmen est quale illud ales diei ꝛ superior. Canendū est in festo epiphanię. Multa in laudē stellę dicit: ex qua magi cognouere christum esse natum et qua duce vt illū adorarēt in bethleem venerūt: quē locū laudibus effert: quod fuerit christi genitale solum. deinde infantium occisionē prosequitur. Et christus in mose dicit fuisse figuratū ponitqꝫ vtriusqꝫ multas conueniētias. Et tandē oēs ad christi laudes hortatur indifferēter. Queritis sicut magi quęrebant. Signū. s. stellā. Glorię perennis. i. xpi: qui est gloria patris. Rotam solis idest currum. Secuta lunā. i. cursum noctis cui luna prę est. nam ad hoc creata est vt prę esset nocti. et quēadmodū luna sequitur solem. ita ꝛ illam stellę. Arctoa sydera. i. duę arcti hoc est maior ꝛ minor. Motibus retortis. quia rotātur circa polum mundi. Obire nolunt. i. occidere. vnde ꝛ obitus stellarū sepe pro occasu illarum ponitur. stellę aūt ille siue cōstellationes nunquā occidūt nobis. sed quātuis nō occidant tamē per diē nō videntur subtrahente illa solis luce. ꝛ per noctem aliquādo nō apparent quia subducuntur nubibus. stella aūt christi indeę et per diē ꝛ per noctē semper lucebat. Aeternum. nomē pro aduerbio. sed hic nō proprie ponitur sed pro perpetuo dūca fuit opus. nā postea in ea est resoluta et quibus fuit cōpositā elementis nunquā mergitur sicut alię stellę. Obductā facē. i. splendorē. Tristis cometa. quia tristi aliqd semp minatur cū apparet.

Intercidat. i. pereat siue cedat. Sirio vapore. sirius stella est in ore canis pestilens. de qua vergilius. iij. eneidos. tūc steriles eurere sirius agros. Sub luce dei. i. stella q̄ deū natū demonstrat. Magi persici. nā magi nomē est patrię et nomē ꝓfessionis. fuit eīm magi ꝓsarum

Hymnus epiphaniæ.

QVicunqꝫ Christū queritis:
Oculos in altum tollite.
Illic licebit visere
Signum perennis gloriæ.
Hæc stella quæ solis rotam
Vincit decore ac lumine:
Venisse terris nuntiat
Cum carne terrestri deum.
Non illa seruit noctibus
Secuta lunam mensuam:
Sed sola coelum possidens
Cursum dierum temperat.
Arctoa quamuis sydera
In se retortis motibus
Obire nolint: attamen
Plerumqꝫ sub nymbis latent.
Hoc sydus æternum manet.
Hæc stella nunquā mergitur.
Nec nubis occursu abdita
Obumbrat obductam facem.
Tristis cometa intercidat.
Et si quod astrum sirio
Feruet vapore. iam dei
Sub luce destructum cadat.
En Persici ex orbis sinu
Sol vnde sumit ianuam
Cernunt periti interpretes
Regale vexillum magi.

Quod vt refulsit: cæteri
Cessere signorum globi.
Nec pulcher est ausus suam
Conferre formam lucifer.
Quis iste tantus inquiunt
Regnator: astris imperans:
Quem sic tremunt coelestia:
Cui lux et aethra inseruiunt:
Inlustre quiddam cernimus:
Quod nesciat finem pati.
Sublime. celsum. interminuz.
Antiquius coelo et chao.
Hic ille rex est gentium
Populi quæ rex iudaici
Promissus abraæ patri:
Eiusqꝫ in æuum semini.
Nequanda nam stellis sua
Cognouit olim germina
Primus sator credentium
Fati immolator vnici.
Iam flos subdit dauidicus
Radice iesse editus
Septricꝫ per virgam virens
Rerum cacumen occupat.
Exin sequuntur perciti
Fixis in altum vultibus:
Qua stella sulcum traxerat.
Claramqꝫ signabat viam.
Sed verticem pueri supra
Signum pependit imminẽs.
Pronaqꝫ submissum face
Caput sacratum prodidit.
Videre quod postqꝫ magi:
Eoa promunt munera.

populi artis magicæ vedistissimi. Nexillum signum quasi vexillum. Caeteri globi. quia vt mathematici probant stellæ globosæ sunt sphericæ sunt. Lucifer pulcher. quem vt Vergilius inquit venus ante alios astrorum diligit ignes. et Aristoteles. v. ethicorum. Necꝫ lucifer necꝫ hesperus ita admirabilis vt est iustitia. quã iri pulcherrimꝫ comparat. Lux et aethra. idem prope significant. nã aethra splendor aetheris est. Vergilius. iij. eneï. et lucidus æthra syderea polus. Cernimus illustre. i. stellam quæ designat deũ immortalẽ. Et chao. ex quo Anaxagoras dixit deum cuncta creasse. Eius semini. i. posteritati. cuz dixit illi deus in semine tuo benedicẽtur omnes gentes. Sua gemina. i. suos nepotes. Nequanda stellis ex Genesi. ca. xv. suspice coelum et numera stellas si potes. sic erit semen tuum ꝛc. Primus sator credentium. i. qui primus deo credidit. Radice iessae. ex eo quod scribitur Esaie. cap. xi. Egredietur virga de radice iesse. Stella sulcum traxerat. Vergilius. ij. eneï. tum longo limite sulcus dat lucem. Signum. i. stella.
Prona face. i. splẽdore stellæ sub misso.
Prodidit ostendit.

Aurum regium. i. coronarium et quod regibus offertur. Indolem trinã. i. tria insignia futurę virtutis tuę. nam signus est indoles futurę probitatis. nam christus homo deus rex et mortalis erat.

Maior magnarum vrbium. i. maxima. vt sit comparatiuũ pro superlatiuo. et eo quod scribitur Micheę. v. et citatur ab euangelista. Matth. cap. ij. tu bethleem ephrata parvulus es in milib⁹ iuda. ex te mihi egredietur qui sit dñator in israel

Incorporatum coelitus. i. humanatus vt dicunt graeci a spiritu sancto. Te altrice. te procreante. Hunc et prophetis. ordo est. Testator. i. de⁹ pater. q̃ testimonium filio perhibuit. d. hic est filius me⁹ dilectus. ꝛc. Et sator. i. genitor. Jubet hunc. i. christum. Adire regnum. iuxta illud Mar. vlti. mihi data est omnis potestas in coelo et in terra. Et cernere. i. dicernere et iudicare. ex eo quod scribitur Joh. v. pater omne iudicium dedit filio.

Prophetis testibus et signatoribus. ad illud alludit quod testes qui adhibebantur testamento signabant illud. Juuenalis me prior ille signabit. Dia. aerea vnde et sub dio et sub iove dicimus aliq̃d fieri. i. sub aere vel sub coelo et non sub tecto. Ad exitũ. i. occasũ qua parte sol exit a nobis hoc est a nostro hemispherio.

Tartara et coelum. nam eo vsq̃ regnũ christi penetrat dicente apostolo ad philipẽs. ca. ij. vt in nomine iesu omne genu flectatur coelestium terrestrium et infernorum. Nomen israel. i. populũ iudaicum ꝛ diximus ex Micheа ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel.

Stratiq̃ votis offerunt
Tus myrrhã et aurũ regiũ.
Agnosce clara insignia
Virtutis ac regni tui
Puer o cui trinam pater
Prædestinauit indolem.
Regem deumq̃ adnunciant
Thesaurus. ꝛ flagrans odor
Turis sabæi. ac myrrheus
Puluis sepulchrũ prædocet.
Hoc est sepulchrũ quo deus
Dum corpus extingui simit:
Atq̃ id sepultum suscitat
Mortis refregit carcerem.
O sola magnarum vrbium
Maior bethlem: cui contigit
Ducem salutis coelitus
Incorporatum gignere.
Altrice te summo patri
Hæres creatur vnicus
Homo ex tonantis spiritu:
Idemq̃ sub mẽbris deus.
Hunc et prophetis testibus
Iisdemq̃ signatoribus
Testator et sator iubet
Adire regnum ꝛ cernere.
Regnũ quod ambit omnia
Dia et marina et terrea
A solis ortu ad exitum
Et tartara et coelum supra.
Audit tyrannus anxius
Adesse regnum principem:
Qui nomen israel regat:
Teneatq̃ dauid regiam.

Exclamat amens nuncio
Successor instat. pellimur.
Satelles in ferrum rape.
Perfunde cunas sanguine.
Mas omnis infans occidat.
Scrutare nutricum sinus:
Interqꝫ materna vbera
Ensem cruentet pusio.
Suspecta per bethleem mihi
Puerperarum est omnium
Fraus: nequa furti subtrahat
Prolem virilis indolis.
Transfigit ergo carnifex
Mucrone districto furens
Effusa nuper corpora:
Animasqꝫ rimatur novas.
Locum minutis artubus
Vix interemptor inuenit.
Quo plaga descendat patens.
Jugulumqꝫ maior pugio est.
O barbarum spectaculum.
Inlisa ceruix cautibus
Spargit cerebrum lacteum:
Oculosqꝫ per vulnus vomit.
Aut in profundum palpitans
Aversatur infans gurgitem.
Cui subter arctis faucibus.
Singultat vnda et halitus.
Saluete flores martyrum:
Quos lucis ipso in limine
Christi insecutor sustulit
Ceu turbo nascentes rosas.
Vos prima christi victima
Grex innocentum candidus

Amens herodes prorumpit in exclamationem dicens ego nuncio vobis o iudęi. Successor. in regno. Pellimur. s. ex regno. Pusio. puer et sunt casus singulares pro pluralibus figurata vsitata etiaꝫ in sacris litteris. vt Exo. viij. venit musca grauissima in domos. Per bethleem. vnde christus erat oriturus. q.d. si in bethleem natus est quem ego timeo mihi successurum tutius tamen est vt omnes pueri abimatu et infra pereant. Districto mucrone. i. euagmato ense. Nuper effusa. i. paulo ante parta. Rimatur. i. quasi per rimas erui et extrahit. Animas novas. i. nuper in corpora infusas. Minutis artubus. qui adeo erant parui vt vix esset locus vulneri. Jugulo. i. parte colli anteriori qua erat iugulandus O barbarum. i. o crudele spectaculum. Cerebrum lacteum. i. lactanctiuꝫ infantium. Vomit. oculos. i. reiectat. Arctis faucibus. per quas spiramus et respiramus. Unda et halitus singultat. quia loco halitus succedebat aqua ex quo necesse erat singultus fieri. Flores martyrum. i. primicię. in limine lucis. i. introitu vitę. Vergi. li. vi. continuo audite voces vagitus et ingens infantumqꝫ animę flentes in limine primo. ꝛc. Turbo tempestas.

Palma ꝛ coronis. quib⁹ victores do⁹
nabantur. Inter coꝛui. oꝛdo eſt. ſolus
partus virginis integer fefellit ferrum.
idest fruſtratus eſt. Inter fluenta. idest
nurus ſanguinis. coeui. i. eiuſdem aeta
tis. Sic ſtulta. hoc figuratum fuiſſe di
cit in moſe qui vt ſcribitur exhodi cap. ij
a filia pharaonis educatus eſt: cum rex
preceptſſet quicquid maſculini ſexus na
tum eſſet in flumen proijci. Moſes re=
ceptoꝛ. idest aſſertoꝛ ſiue recuperatoꝛ ex
aegyptia ſeruitute. Mens obſtetricis.
aut mater moſes quę pariens ſibiſpſi ob
ſtetricata eſt. aut alicuius obſtetricisquę
noluit prodere pharaoni oꝛtum pueri.
vt exhodi capitulo primo legitur. Mēs
obſtetricis ſedulę. idest obſtetrix ſedulę
mentis. Cōtumaꝛ in tyrannum. idest
non obediens illi quod fuit pietatis op⁹
Ad ſpem gloꝛię potentis. idest qui ſer=
uabatur vt per illum fierent dei mirabi
lia. Sacerdotem. qui res diuinas tra=
ctaret ꝛ per quem populo legem daret.
alioquī aaron peculiaris erat dei ſacer=
dos. Eſo aegyptio. de quo exhodi cap̄.
ſecundo. vidit inquit moſes virum aegy
ptium percutientem quendā de hebreis
fratribus ſuis quem percuſſum abſcon=
dit in ſabulo. Abſoluit iugo. idest expe
diuit ex aegyptia ſeruitute. Hoſte ſau
cio. idest diabolo victo.

Aram ante ipſam ſimplices
Palma ꝛ coꝛonis luditis.
Quid proficit tantum nefas?
Quid crimē Herodem iuuat?
Unus tot inter funera
Impune Chriſtus tollitur.
Inter coœui ſanguinis
Fluenta ſolus integer
Ferrū. quod oꝛbabat nurus
Partus fefellit virginis.
Sic ſtulta Pharaonis mali
Edicta quondam fugerat
Chriſti figuram pꝛæferens
Moſes receptoꝛ ciuium.
Cautum ꝛ ſtatutum iuſſerat:
Quo non liceret matribus
Cum pondus alui abſolueret:
Puerile pignus tollere.
Mens obſtetricis ſedulæ
Pie in tyrannum cōtumaꝛ
Ad ſpem potentis gloꝛiæ
Furata ſeruat paruulum.
Quem moꝛ ſacerdotem ſibi
Aſſumpſit oꝛbis conditoꝛ:
Per quem notatam ſaꝛeis
Legem tabellis traderet.
Licet ne Chriſtum noſcere
Tanti per exemplum viri?
Dux ille cæſo Aegyptio
Abſoluit iſrael iugo.
At nos ſubactos iugiter
Erroꝛis imperio graui
Dux noſter hoſte ſaucio
Moꝛtis tenebꝛis liberat.

Hic expiatam fluctibus
Plebem marino in transitu
Repurgat vndis dulcibus
Lucis columnam præferens
Hic præliante exercitu
Pansis in altum brachijs
Sublimis Amalech premit:
Crucis quod instar tunc fuit.
Hic nempe Jesus verior
Qui longa post dispendia
Victor suis tribulibus
Promissa soluit iugera.
Qui ter quaternas deniq3
Refluentis amnis alueo
Fundauit: & fixit petras
Apostolorum stemmata.
Jure ergo se Judæ ducem
Vidisse testantur magi:
Cum facta priscorum ducũ
Christi figuram pinxerint.
Hic rex priorum iudicum
Rexere qui Jacob genus:
Dominæ que rex ecclesiæ.
Templi & nouelli & pristini.
Hunc posteri Effrem colunt.
Hunc sancta manasse domus.
Omnesq3 suspiciunt tribus
Bissena fratrum semina.
Quin & propago degener
Ritum secuta inconditum
Quæcunq3 durum feruidis
Baal caminis coxerant.
Fumosa auorum numina
Saxum, metallum, stipitem.

Hic expiatã. s. moses qui populũ p mare rubũ traiecit: p quod significabat xp̃i baptisma qõ in dulcib⁹ iordanis aquis est postea cõsecratũ. Præferẽs colũnã lucis. de qua luce Esaiæ cap̃. ix. populus q̃ ambulabat in tenebris vidit lucẽ magnã. & alludit ad colũnã quæ præcedebat hebreos exhodi. xiij. & xxxiij. Hic præliãte. exhod. cap̃. xvij. legit̃ q̃ israel pugnãte cõtra amalech i raphidim cũ leuaret moses man⁹ vincebat isrl. sinautẽ paululũ remisisset superabat amalech. qõ significabat xp̃m: q̃ expansis brachijs in cruce reportatur⁹ erat victoriã suis. Verior iesus .i. saluator. qr & alij saluatores populi dicebant̃ sicut iosue q̃ aeque dicebat̃ saluator. sed illi a seruitute corpis hic a seruitute animi liberauit. Post lõga dispendia. i. multos annos tandẽ pepit verã libertatẽ. Suis tribulib⁹. qr venit ad saluandas q̃ pereãt de domo vel q̃ erant extrã gẽte sua siue tribu. nã tribules dicũtur ex eadẽ tribu. Jugera ꝓmissa. i. terrã promissionis qõ Josue fecit vt in libro Iosue legim⁹ sed p terrã ꝓmissionis nos terrã viuẽtiũ intelligim⁹ hoc est vitã eternã.

Qui ter ãter. i. duodeci lapides quos Iosue iussit poni in medio iordãis cũ traiecit flumẽ. de quo Iosue cap̃. iiij. p quos designãtur duodeci aplor noia. stẽmata qr ois eccl̃ie nobilitas inde emanauit. Jure ergo. i. merito magi intellexerũt illũ esse regẽ mũdi cũ viderẽt oia q̃ dicta & facta sũt p ꝓphetas in illo cõplere. Rex iudicũ. rex regũ & dñs dñantiũ. Templi nouelli. i. eccl̃ie & synagoge. Effrem. litteraturã sequit̃ graecã cũ ab hebreis ephraim dicat̃. Ephraim & manasse filij Ioseph q̃b⁹ iacob portiões aequas iussit distribui cũ reliq̃s filijs suis: q̃ erãt duodecim. vt legit̃ gen̄. xlix. Suspiciũt. i. venerant̃. sicut ecõtrario despiciũt p cõtemnũt. Quin & ꝓpago. nõ solũ iacob posteritas xp̃m colit sz & gẽtes q̃ colebãt idola

cesserũt illi. Ritũ incõditũ.i.religionẽ falsaz dęmoniũ ppago illa deserit. Quę cum ęs coperat durũ.i.metallũ aliquod in effigiẽ idoli cõflauerat in caminis feruidis. Baal.i.honorẽ ꝛ cultũ demoniũ. Numina fumosa .i.statuas antiquas. Juuenalęs fumosos equitũ cũ dictatore magistros. Judęa roma.totũ orbẽ intelligit per has nationes. Laudate, oñe genus hominũ ad christi laudẽ inuitat. Nemo post hac mortuus.i,cui omnia viuunt vt canit ecclesia.

Rasum.dolatum.fectile.
In Christi honorem deserit
Gaudete quicquid gentiũ est
Judæa.Roma.ꝛ Græcia.
Ægypte.thrax. persa. scytha.
Rex vnus omnes possidet.
Laudate vestrum principẽ
Omnes beati.ac perditi
Viui.imbecilli.ac mortui.
Jam nemo post hac mortuus.
Finis.

Aurelij prudentij Romanus.

ROman anc. Carmẽ est quale illõ senex fidelis. Romani antiochęni monachi qui sub diocliciano passus est iudice asclepiade martyriũ prosequit. Infra tamẽ dicit sub galerio. sęu imitrũ psecutio christianoꝝ quę sub dioclitiano cocpit:ad galerij principatũ vsq; durauit. Cui' fauorem ad dicendũ implorati cũ ipe abscissa lingua sit locut'. ꝛc. Adsertor fortis .i.testis ꝛ illi' fidei defensor. nã adserere est in libertatem vindicare:ꝛ,phibere ne cui libero seruitus indicat. Tu fautor.i.mihi fauẽs

Oris elinguis.i.q̃ loq̃ nescio tuas laudes. Cõptũ.ornatũ ꝛ elegãs. Mira laudũ.i. miras laudes.vel miracula,pter quę laudãdus es. Mutos eloq̃ scis.i.exptus es:cũ tibi fuit abscissa lingua. Plectrũ palati.i.linguam: qua in loquẽdo vtimur quasi plectro in musicis instrumẽtis. Persius picte plectrem linguę.et plini' plectea linguę dixit palati ꝛ fauciũ ad quę loca lingua illisa format voces.

Silentiũ.quia nihilominus abscissa lingua christũ confitebatur vt in eius vita ex Eusebio legimus. Fortestis veritatis.vide Mar.de elinguate.nescit tu populũ quod tacet ille loqui.ꝛ de Cicerone idem.incipient omnes pro Cicerone loqui etiã si illi caput sit auulsum. Nerẽs linguę debili.iuxta illõ psalmi.xxi. Lingua mea adhęsit faucib' ꝛ ps.cxxxvi adhęreat lingua mea faucib' meis.modis absonis.i.versib' absurdis.ꝛ male sonãtibus.

Eu. Pru. Cl. C. Romanus Martyr.

ROmane Christi fortis adsertor dei
E linguis oris organũ fautor move.
Largire comptũ carmẽ infantissimo.
Fac vt tuarũ mira laudum concinã.
Nam scis ꝛ ipse posse mutos eloqui.
Plectrum palati.ꝛ fauciũ sæuus tibi
Tortor reuulsit:nec tamen silentium
Indixit ori.quo tu fatebaris deum.
Vox veritatis testis extingui nequit:
Nec si recisis palpitet meatibus.
Sic noster hærens sermo linguæ debili
Balbutit:ꝛ modis laborat absonis.

Superno rore.i.diuina gratia mihi a tuo christo obtenta. Lacte spiritali.nõ corporeo qui cibus est corporis. Vox rauca.vertetur in tinnulã ꝛ sonoã. Larabit. extendet quod erat contractũ.ꝛ impeditũ. Præcepta. Ordo est.euangelista Matthæus.cap.x. cum tradent vos nolite cogitare quomõ aut quid loquamini. Ipsum messian.i.christũ qui dr hebraice messias. Nolite,puidẽter querere verba.i.nõ prouideatis ꝛ pmeditemini quid sit loquendũ. Sacramentũ meũ.i.legem quã ego vobis pmũ reuelaui. Ego suggerã.i. subministrabo. Imparatis. impmeditati. Sed mea lingua.patens facundiæ xpo.i. per xpm. nã vt stet carmen mea lingua casus nominãdi est:vt nõ possit legi christ⁹ vt oẽs codices hñt.

Ipse.s.christus.explicabit quos tumꝰtus dæmon moueri in supremo spiritu. idest cũ martyr moreretur. aut dũ ipse dæmon vinceretur a martyre qꝛ dicit dũ domaꝝ. ꝛ quod subdit dæmon dico pestis peior in nouissimo furore. qõ magꝭ declarat per similitudinẽ anguis vulnerati. Quassando.i.hastile labefactando. sed quo magis hastile quassat eo profundius vulnus sedet.nec sentit.legendum sic. Et non sentit pericula morsuum.i. morsus alioqui periculosos esse cassos.idest manere.quia maniter mordet hastile. Galerius.cæsar qui creatus cum constantio augustus imperium totius orbis cum illo partitus est.ita vt gallias.italiam ꝛ aphricam constantius illyricum ꝛ asiam galerius obtineret. In omnem mundum qui tunc erat sub dictione romanorum.

Sed si superno rore respergas iecur:
Et spiritali lacte pectus inriges:
Vox impeditos rauca larabit sonos.
Euangelista scripsit ipsum talia
Præcepta Messian dedisse apostolis.
Nolite verba:cum sacramentum meum
Erit canendum:prouidenter quærere.
Ego imparatis quæ loquãtur:suggeraz.
Sum mutus ipse:sed potens facundiæ
Mea lingua Christo luculenter disseret.
Ipse explicabit quos supremo spiritu
Dæmon tumultus:dũ domatu mouerit
Furore pestis peior in nouissimo.
Sic vulneratus anguis ictu spiculi
Ferrum remordet:ꝛ dolore sæuior
Quassando pressis immoratur dentibus.
Astile fixum sed manet profundius:
Nec cassa sentit morsuum pericula.
Galerius vrbis forte Romanæ statum
Ductor regebat(vt refert antiquitas)
Immitis.atrox.asper.implacabilis.
Edicta late mundum in omnem miserat.
Christum negaret quisq; mallet viuere.

Hæc ille serpens ore dictat regio:
Qui mortuorum de sepulchris exiens
Clamabat: quid ante tempus aduentu cito
Mea regna solus? parce fili altissimi:
Vel possidere corda porcorum iube.
Præfectus istis imminens negotijs
Asclepiades ire mandat milites:
Ecclesiatenus quæ de sacrarijs
Raptare plebem mancipandam vinculis:
Ni disciplinam Nazarenam respuat.
Mox ipse templum cogitans inrumpere:
Et dissipare sancta sanctorum studens
Armis profanis præparabat impijs
Altaris aram funditus pessundare:
Foresq; et ipsas in ruinam soluere.
Præcurrit index his repente cognitis
Romanus sacræ heros excellentiæ:
Venire in armis perduelles nuntiat:
Animos pauentum præstruens hortatibus:
Stent vt parati: ne ve cedant turbini.
Conspirat vno foederatus spiritu
Grex Christianus agmen imperterritum
Matrum. virorum. paruulorum. virginum.
Fixa t statuta est omnibus sententia
Fidem tueri: vel libenter emori.
Refert repulsus miles ad subsellia
Plebis rebellis esse Romanum ducem:
Flagrare cunctos peruicaci audacia:
Jugulos retectos obstinate opponere:
Quo glorioſa morte sortes oppetant.
Præceps iubetur inde Romanus rapi:
Solusq; et incitator: et fax omnium
Pro contumaci plebe causam dicere.
Jt non resistens: seq; vinciri petit:

Ille serpens. i. diabolus ore regio. i. pro os principis dictat. vt notarij scribant edictum: edictum autem erat vt qui mallet viuere negaret Christum.

Qui exiens de sepulchris. Mat. ca. viij. t Marci. v. hoc quo pacto gestum est narratur. Mãdatur. et raptare. i. rapere de ecclesia t de sacrarijs. Plebem s. christianam

Præcurrit index. i. ipse nunciat futuram pestem et munit animos christianorum. Repulsi mites. i. milites vergilij veterũq; armato milite complent. Ad subsellia. i. ad tribunal asclepiades. Opponere iugulos. i. offerre sub audi refert. Fax omnium. i. inflammator et incentor.

Manus in tergũ. vt vinceretur. vergilius. inuenẽ post terga reuinctũ. Amor coronæ. ipse qui capiebat subire martyriũ. Artẽ lictoris. i. facit quod lictor debuit facere. Ungulis bisulcis. i. bifidis aut forcipatis quod genus tormenti crebro in martyribus legitur. Irrumpit altũ limen. i. iudicis prætorii ingreditur. Præconibus. qui plerique. i. ipsi carnifices sunt. Ob ora. i. ante faciẽ nudicis. Infame monstrum. ignominiose martyrẽ alloquit iudex. Atlis. parui precij homo. Intestabilis. idest infamis quippe qui vel ex hoc facto non habes unde testandi. Ventilator. idest tranquillitatis v bis t ciuiuz cõmotor t concitator tumultus. Legibus. subaudi imperatorijs. Frequẽtia illiterata. idest christiana vulg' imperituz. Credidit subaudi te predicante. Quiddã popularc. i. indoctũ t stolidum t quale populus sapit t nõ quale sapientes. Autumant. i. dicunt. Ceu gigãtes. quia nihil aliud est volũtati deorũ resistere nisi gigantum more diuis bellũ mouere. Et victi obruuntur. sicut gigãtes fulminati sunt a ioue qui fulminibus montes deiecit per quos volebãt in coelum ascendere. Quos. scilz ciues.

Flexas t vltro torquet in tergum manus.
Amor coronæ pene præuenit trucem
Lictoris artem sponte nudas offerens
Costas bisulcis execandas vngulis.
Irrumpit altum limen: t præconibus
Stupore mutis ipse tortorem trahit.
Adstanti ob ora sic tyrannus incipit.
Infame monstrum. vilis. intestabilis.
Tu ventilator vrbis t vulgi leuis
Procella mentes inquietas mobiles:
Ne se imperita turba dedat legibus.
Populare quiddam sub colore gloriæ
Inlitterata credidit frequentia:
Et se per æuum consecrandos autumãt:
Si bella diuis ceu gigantes inferant:
Victiq; flammis obruantur montium.
Hoc tu parasti perdite spectaculum
Cladis cruentæ de necandis ciuibus:
Quos vt profanos impiati. t seculi
Reos necesse est te magistro interfici?
Tu ansa mortis. tu malorum signifer.
(Si fallor) æquũ est: vt qd author improbus
Tolerare multos compulisti: vt carnifex
In te recurrat. proq; tantis cædibus:
Quæ mox futuræ: primus exitum luas.
Feras t ipse quod ferendum suaseras.
His ille contra reddit ore libero.

Profanos. i. a te pfanatos t factos reos seculi ipiati. i. religiõis false inducte a te. Tem gistro. i. te artifice tãtoz malor. Ansa mortis. i. p quẽ illi mortẽ apphẽdẽt quasi p ansam quandã. Que mox futurę. subaudi sũt in tuos discipulos. Luas exitum. idest mortem.

Amplector.i.volo z amo. Si me consulis.idest si mihi credis. Domum sanctam.idest ecclesiam. Factus noster.idest christianus. Uncis vinculisq; crescere.i.quod vndiq; distraherentur et sic membra extenderẽtur. Uenusta prosapia.idest honesta et familia et bene de cunctis merita. neq; licere talem virum ita puniri. Mortalem stipitem idest eculeum. Poena plebeia.i. qua plebei plectuntur. Tũdatur terga. synecdoche per verbum passiuum. Plumbo. idest plũbatis. Extuberet. turgescat contusionibus. Persona quæq;. idest cuiuscunq; conditionis sit. Plectitur cõpetenter. idest plecti debet. Magnitq; refert.idest differentia magna est. Gradu. idest conditione z statu. Forma reorum. idest genus vnumquodq; reorũ datur tormentis sed diuersorum generum. Erect⁹. ex tormentis quib⁹ erat incuruatus. Infit.idest incipit loqui. Absit.id ẽ non est vera nobilitas quæ prouenit ex parẽtibus aut quæ legibus humanis defluitur.sed generosa secta christi nobilitat viros.

Amplector o præfecte:nec me subtraho
Ut pro fideli plebe solus immoler.
Dignus subire cuncta: si me consulis:
Quæcunq; vestra iusserit crudelitas.
Intrare seruis idolorum ac demonum
Sanctã salutis nõ licet nostræ domũ:
Ne polluatur purus orandi locus.
Confido in sancto spiritu nunquã tibi
Dandũ:vt beatũ limẽ attingas pede:
Misi forte noster factus in nostrũ gregẽ
Uereare fumi:quod pater fecit deus.
Incensus his Asclepiades iusserat
Euiscerandũ corpus eculeo eminus
Pendere:z vncis vinculisq; crescere.
Apparitores sed furenti suggerunt
Illum venusta nobilem prosapia
Meritisq; multis esse primũ ciuium.
Jubet amoueri noxialem stipitem:
Plebeia clarũ poena ne damnet virũ.
Tundatur inquit terga crebris ictib⁹:
Plũboq; ceruix verberata extuberet.
Persona quæq; competẽter plectitur:
Magniq; refert vilis an sit nobilis
Gradu reorum forma tormẽtis datur.
Pulsatus ergo martyr illa grandine
Postquã inter ict⁹ dixit hymnũ plũbeos
Erectus infit.absit vt me nobilem
Sanguis parẽtũ præstet:aut lex curiæ.
Generosa Xpi secta nobilitat viros.
Si prima nostris quæ sit in cunabulis

Textu stēmatis.i.seriem auoꝝ recensere velis. Ab ore patris.quādo primū creauit hominē inspirando in eum spiraculū vitę.cui qui nō obedit ille ignobilis.ꝛ hęc est vere nobilitatis origo.sed accedit inquit huic nobilitati decus insigne si quis mortē oppetat in testimonium vere religionis. Ut magistratus venit.vt tu nunc venisti: si vulnera ignis et ferri inusta signent hoc est insignē reddant probū testē hominis cōtendi.s.xpi. ꝛ mors inclyta sequatur vim dolorū.i. vulnerum copiā. Peruerse benignus.i.malevolens benignitati iratę. quā nolo erga me exercens. Ut sim nobilis vera nobilitate que ex preclare gestis cōparat. Amplitᵒ. honoratus vnde amplitudo pro honore. Vis successibᵘ.i.ad vota ventētibᵘ fœlicitatibus. Cursim cito.quia annui sūt magistratus. imo ꝛ si p vitā durent breues tamē sūt. Fasces secures. insignia consulū ꝛ practorū. Sella curulis. que aediliuꝫ erat. vnde aediles curules dicti. Pretexta toge insignia erant triū phantiū. Liuiᵘ. lib. iij. ab vrbe con. triū phantes inqt togā pretexta. ꝛ tunica palmata ꝛ toga picta ꝛ corona triūphali laurea qꝫ honoratos fuisse scribit inuc. pretexta ꝛ trabes. fasces. lectica tribunal. Erat aūt trabea regū ex purpura ꝛ albo. augurū ex cocco ꝛ purpura. decoꝝ ex purpura tm̄. vt notat seruiᵘ. Tribunal. vñ redditur iudicia a pretoribᵘ maris. Lictor. q̄ pferebat insignia cōsulū. ꝛ erāt. xij. sicut ꝛ fasces ꝛ secures. Tumetis. superbitis. Detumescis. cū defuncti estis magistratu. Cū cōsulatū initis. i. incipitis cōsulatus officia exercere. Pascitis pullos farre. p pullarios qui nihil magnū inchoebāt priꝰ q̄ pullos cōsulerēt ex tripudijsq; captarēt auspicia. Ut vernę solēt. qui illō potiꝰ seruoꝝ officiū est q̄ liberoꝝ. Aqla ex eburnea. Triūphāres nāq; vt scribit Liuiᵘ. lib. iij. scipionē eburneū pferebāt extante in sūmitate aqla ex cadē materia. de qua Iuue. da nūc ꝛ volucrē sceptro que surgit eburno.

Origo textu stēmatis recenseas:
Dei parentis esse ab ore cœpimus.
Cui quisq; seruit: ille vere est nobilis.
Patri rebellis inuenitur degener.
Honos deinde stēmati accedit nouus:
Et splendor ingēs: vt magistratus venit:
Si confitendi nominis testem probum
Signent inusta ferri ꝛ ignis vulnera.
Et vim dolorum mors sequatur inclyta.
Caue benignus esse peruerse velis:
Nec mi remissus leniter peperceris.
Incūbe membris torto: vt sim nobilis.
Vis ampliatus si fruar successibus:
Genus patris matrisq; floccifecero.
Hæc ipsa vestra dignitatum culmina
Quid esse censes? nonne cursim transeūt
Fasces. secures. sella. prætexta. togæ.
Lictor. tribunal. ꝛ trecenta insignia
Quibus tumetis: morq; detumescitis?
Cum consulatum initis: vt vernæ solent:
(Pudet fatem) farre pullos pascitis.
Aquila ex eburna sumit arrogantiam

Osse beluę. i. ebore ex cuius materia erat sceptrum et aquila. Figura alitis. i. aquilę. Jam si suberis. ordo est. quid ego existimē esse proiectū. i. abiectū et vilius vobis: si iaceatis proni et adorantes ad pedes sigillorum. et statuarū suberis. i. ex materia suberna delatorū. siti infra quercū sectilem. i. statuā factaz ex querna materia. Mudare plautas. hoc in sacris cibeles matris deorum fiebat. Et est ordo ego scio proceres rogatos i. principes romanos. mudare plantas. i. incedere nudis pedibus. In sacris matris idęę. i. cybeles magne deorū matris. Ante carpentum. i. currū in quo precedente pompa eius simulacrum p mediā vrbē vehitur Lapis nigellus. i. statua ex nigro lapide. Muliebris oris. i. foeminęę similitudinis. Clausus argēto. i. capsula argentea. Euehend' essedo. i. curro per mediā vrbez Sedet. s. i cathedra impositā curru i. Ad lauacrum. nam statua cibeles ad almonē fluuiū deferebatur lucanus i primo Et lotaz paruo reuocant almone

Bestator: eius: ac superbit beluæ
Inflatus osse: cui figura est alitis.
Jam si suberis ad sigillorum pedes
Jaceatis infra sectilem quercum siti:
Quid esse vobis æstimem proiectius?
Mudare plantas ante carpentum scio
Proceres rogatos matris idææ sacris.
Lapis nigellus euehendus essedo
Muliebris oris clausus argento sedet:
Quem dū ad lauacrū præeūdo ducitis
Pedes remotis atterentes calceis
Almonis vsq; peruenitis riuulum.
Quid illa turpis pōpa: nempe ignobiles
Vos esse monstrat: cum luperci curritis.
Quem seruulorum non rear vilissimum:
Mudus plateas si per omnes cursitans
Pulset puellas verbere actas ludicro:
Adiseret tuorum me sacrorum et principum
Aborumq; roma sęculi summum caput.
Alge explicemus: si placet: misteria

cibelen. Illa pompa de qua statim dicturus sum. Cum curritis luperci. i. lupercalia. exercitis quę erant sacra panes lycaei. et per lupercos sacerdotes fiebant vnde lupercalia dicta. Quem. s. ex vobis. non rear vilissimum seruulorum. q. d. in eo estis viliores seruis.

Mudus. nam luperci mense februario nudi per vrbem discurrebant. vt scribit Ouidius in secundo fastorum: cum hircina pelle. Pulset puellas. nam vulgo persuasum erat si puellę a luperco in manu pulsarentur mox posse fieri foecundas. Ouidi⁹. Nupta quid expectas non tu pollentibus herbis nec prece nec magno carmine mater eris. Excipe foecundę patiēter vulnera dextrę iam socer optatum nomen habebit aui. Juuenalis quoq; nec prodest agili palmas præbere luperco. Verbere ludicro. i. pulsatione per ludum.

Summum caput. sæculi. i. mundi huius princeps. Alge o prefecte o asclepiades sub quo iudice causam meam ore. Misteria vestra. i. sacra vana.

Nequid sordium.i.sordidos deos. Vultuosus.i.vultu mirabundus. Supinus. superbus. Iuuenalis. et multum referens de mecoenate supino. Rigens. rigidus asper et durus. Ratione.argumētationibus.non viribus a furore procedentibus. Patris et christi.quem dixit supra suum esse patrē hoc est creatorē.et a quo est nobilitas. Stuprorū.quia sic multi deorum secundū vos procreati sunt. vt bacchus a ioue ex semele.hercules ab eodem. & ex alcmena Rubunt puellę. vt proserpina plutoni hebe herculi. Ludūtur. vt europa agenoris ab ioue.& aegina ab eodem.

Præfecte vestra.iam necesse est audias
Nolis velis nequid colaris sordium.
Nec terret ista:qua tumes vesania.
Quod vultuosus.quod supinus quod rigens.
Tormenta leti comminaris asperi.
Si me mouere rebus vllis niteris:
Ratione mecum:non furore dimica.
Jubes relictis patris et Christi sacris.
Vt tecum adorem foeminas ac mille mares
Deas deosqs deqs sexu duplici
Natos nepotes abnepotes editos
Et tot stuprorum sordidam prosapiem.
Rubunt puellæ.sæpe ludūtur dolis.
Amasionum comprimuntur fraudibus.
Incoesta feruent.furta moechorum calent.
Fallit maritus.odit vxor pellicem.
Deos catenæ colligant adulteros.
Ostende quæso quas ad aras præcipis:
Veruece cæso fumet vt cespes meus?
Delphos ne pergam?sed vetat palæstrici
Corrupta ephoebi fama:quem vester deus
Effoeminauit gymnadis licentia.
Horsfleuit impuratus occisum graui
Disco:& dicauit florulentum succubam.

Amasionū.i.deorum amatorum illaruz. Incesta feruent.i. frequentantur. Vergili' pri.eñ feruet opus. Furta moechorum. vt mars qui venerem vulcani adulteravit. et iupiter alcmenaz amphitryonis. Fallit marit' tupiter relicta vxore nymphas comprimens. Vxor iuno callisto et semelen et alias complures. Adulteros.pter. martem dicit: fuit a vulcano retibus implicitus vti iij. meta. ouidius.

Cespes fumet.nā ex cespitibus fiebāt arae in quib' erat sacrificandū Iuuenalis.qua festus promissa deis animalia cespes expectat. Delphos.vbi colit apollo ad radices montis parnassi. Ephebi palestrici.hyacinthi pueri quē in ludo dici p errorē phoebus occidit de quo multa Ouidius in.x.meta.effoeminauit.i.stuprauit. Licētia gymnadis.i.in ludo gymnastico hoc est in disci ludo in quo multa licēter tali cōmittunt. Impuratus.īpurus et turpis deus. Dicauit.i.vt vocis diutis cosecrauit mercede stupri. Succubam.i.concubinū sine cyneduin florulentū.i.in florem sui nominis conuersum.

Conductus.ſ.ab admeto pherco rege:cui phebus paſtoricium famulatũ exhibuit. Vergilius.iij.geor.paſtor ab amphryſo. Furem paſſus. ſ.mercurium qui furto obduxit illi boues.de quo Ouidius.ij.meta. Perdidit tela.a mercurio ſubducta.horatiꝰ.viduus pharetra riſit apollo. Lucum pineum cybelles. idã ſiluam ſiue dindyma ſiue berecyntum ſiue cybelum montes phrygiſ dicit :qui pinis abundant que arbores cybelo ſacrę ſunt Martialis de nucibus pinetis.poma ſcimus cybeles ꝓcul hinc diſcede viator Puer gallus. i. atys. qui p:r furorem ſe ipſũ caſtrauit. Ob libidinem. quia deprehenſus fuit a cybele in nympha ſagaritide.triſte vulnuſ quo ſibi abſcidit genitalia. Per dedecus ſectũ.i.pvirilia abſciſſa qõ dedecꝰ ẽ i viris.Spado ploraãdꝰ matri ſubaudi deor.ꝙ multa ſacra qꝛ in ſacris matris deor ploraba agallis ſacerdotibꝰ illiꝰ. Julię minacis .ſ. legis que punit mocchos. de qua Juuenalis.vbi nũc ler iulia dormis et Martialis ſaepe. Minacis.quę poenas minatur. Victus. conuictus in iudicio. Luct ⁊ ſcatiniam.i. nõ ſolũ iuliaꝫ .ſz ⁊ ſcatiniã quę punit pathicos et pręditones.lex ſcatini a dicta eſt a.C.ſcatinio q̃ ea dãnatus eſt:qõ ſtupꝛũ adoleſcenti Marcelli filio itulerit. Te cognitore.i.etiã te iudice. Aureorũ tẽpoꝛ.i.ſaturnũ ſub quo fuit aetas aurea. Quẽ fugacẽ.qꝛ iouẽ filiũ fugit ab illo pulſus regno latuiſſe.ſ.in latio vnde latiũ dicta terra latente deo vt ſcribit Ouidi. Cõſcios occulẽdi.i.occultãdi illũ Diſſidentiũ.qui diꝯ ipſi iter ſe diſcordes ſũt ⁊ tales iducunt ab homero caeteriſq; poetis. Virtꝰ martis.i.fortis mars qꝛ bellorũ deꝰ. Lẽnius vulcano q̃ colit i lemno inſula.cuiꝰ eſt rivalis qꝛ maritꝰ veneris.herculẽ qꝛ iunonis priuignꝰ ex alcmena pellice

Conductus idem pauit alienum pecus.
Furem deinde perditi paſſus gregis
Segnis bubulcus tela et ipſa perdidit.
An ad cybellis ibo lucum pineum?
Puer ſed obſtat gallus ob libidinem
Per triſte vulnus perq; ſectum dedecus
Ab impudicæ tutus amplexu deæ.
Per multa matri ſacra ploraudus ſpado.
Sed credo magni limen amplectar Jouis:
Qui ſi citetur legibus veſtris: reus
Laqueis minacis implicatus Juliæ
Luet ſeueram victus et ſcantiniam
Te cognitore dignus ire in carcerem.
Quid aureorum conditorem temporum
Cenſes colendum? quem fugacem non negas
Latuiſſe furtim: dum reformidat malum.
Quem ſi beate viuere audit Juppiter:
Plectat neceſſe eſt occulendi conſcios.
Quid inter aras diſſidentum numinum
Putas agendum? Martis indignabitur
Offenſa virtus ſi colatur Lemnius.
Junonis iram ſentiet quiſq;: vt deum
Signo aut ſacello conſecrarit Herculem.

natus. Dices licenter.i.qđ poetę habent hanc fingendi licentiã.ad quod roman⁹ respondet quod ꝛ ipse iudex cũ poetis id credit.id spectat et cõprobat.et colit. Piaclũ.i.piaculuz qđ cõmittitur legẽdo talia. Id plaudit.i.cũ plausu auditur ꝛ recipit. Cycnus.i.fabula q̃ fingitur ꝙ iupiter in specie cygni adulterauit ledam tyndarei vxorẽ atq; ita genuit helenaz et pollucẽ.ꝛc. Lydius histrio qui eaz fabulã agit.Ouid⁹ lydius aequatã ter pede pulsat humũ. Sũm⁹ põtifex.q.d.iudex ꝛ cẽsor religionis.Nec deluis negando.i. nõ purgas ꝛ lauas sed poti⁹ assentiẽs videris confiteri. Sacrate.tu o marti me sacerdos. Solucris ꝙ cachinnos. i.in nimios risus. Maritum alcmenę.i. amphitryonẽ cum.s. agit fabula plauti de hac re. Meretrix scaenica aut ipsa venus plãgens adonim. aut meretrix venerẽ representans. Vulneratum .s. ab apro. vt scribit.x. meta. Sanctę cypridis. i.veneris quam tu sanctã dicis:quam tamen sacras in lupanari. Sub ipsis signis. i. statuis. Patet veritas.qz designant crimina deorum. Sigillum statua paruę aquile que fuit administra rapt⁹ ganymedis.affixum iouī.i.qđ iouī apponit. Armiger velox.qui gerit iouis arma.i.fulmina vnde armiger iouis dicit. Leno qui catamytũ iouī raptũ ex ida silua detulit. Ceres.dã quęrit filiã proserpinã raptã a plutone. Recincta veste imo precincta dã q̃rit filiã Nã recincta est soluta.vt apud Vergi.nũ.est.vnũ exuta pedẽ vidis in veste recincta.Si nemo deoz.qz ergo aliqs rapuit ideo quęrit.quã mater quęrẽs pretendit facẽ accẽsaz.Tyrinthiũ i.herculẽ a tyrithe vrbe cognominatũ.rotãtẽ fusos cũ seruiuit iole Euryti regis filię. vl potius omphtalydis reginę.

Dices licenter hæc poetas fingere.
Sed sunt et ipsi talibus mysteriis
Tecum dicati:quodq; describunt:colũt.
Tu cur piaclum tam libenter lectitas?
Cur in theatris te vidente id plauditur?
Cycnus stuprator peccat inter pulpita.
Saltat tonantem tauricornem lydius
Spectator horum pontifex summus sedes.
Rideſq;:et ipse nec negando deluis:
Cum fama tanti polluatur numinis.
Cur tu Sacrate per cachinnos solueris:
Cum se maritum fingit Alchmenæ deus?
Meretrix adonin vulneratum scænica
Libidinoso plangit affectu palam.
Nec te lupanar cypridis sanctæ mouet.
Quid quod sub ipsis veritas signis patet
Formata in ære criminum vestigijs?
Quid vult sigillum semper adfixum Jouī
Alus ministræ:nempe velox armiger
Leno exoletum qui tyranno pertulit.
Facem recincta veste prætendit Ceres:
Cur si deorum nemo rapuit virginem?
Quam nocte quærens mater errat peruigil.
Fusos rotantem cernimus tyrinthium.

Fistularũ præsides. propter pana dicit fistularũ inuentorẽ. vergilius. pan primus calamos aera contungere plutes instituit. In algis vilibus. i. habitantes in paludibus more ranarũ. Quicquã tale. quale nunc dicimus. Derisus mouet pulmonẽ. ex iuuenale perpetuo risu sermonẽ agitare solebat democritus. Vanitatis mysticę. i. false religionis Deos latinos. picta romulum hersiliam florã. Deos aegyptios. quos hic cõmemorat.

Quis. pro quib⁹ roma sacrificat. Canopus. aegypti ciuitas. Compręcare simiaz. i. cercopithecum simiã caudatã. Iuuenalis. effigies sacri iubet aureacercopitheci. Aspis aesculapij. i. serpẽs sub cuius effigie colitur aesculapi⁹ de⁹.

Crocodilus. ibis. canis. hęc numina putantur ab aegyptijs. Iuuenalis. crocodrilon aderat ps hęc illa pauet saturam serpẽtib⁹ ibim. ⁊ ibidem oppida tota canẽ venerantur

Porris. Iuuenalis. porrũ ⁊ cepe nefas violare ⁊ frãgere morsu. Acerbũ cepe. quia monet lachrymas. Mordax alliũ. quia vim habet mordicandi.

Lares fuliginosi. idest fuligine obscuri quia illis sacrificatur ex rebus fumum exhalantib⁹.

Respuũtur. a quibusdam. Moluscula consecrata. s. ab aegyptijs. Aut vnde maior. quasi dicat aeque vtraq; numina sũt cõtẽnẽda. Quã nata in hortis. Iunc, o sanctas gẽtes q̃b⁹ hęc nascũtur in hortis numina. Forma scu lptilis.

Cur sine ære non fuit ludibrio?
Quid rusticorum mõstra detester deum?
Faunos. priapos. fistularum præsides.
Nymphas natantes. incolasq; aquatiles
Sitas sub alto more ranarum lacu?
Diuinitatis ius in algis vilibus?
Ad hæc colenda me vocas censor bone?
Potes ne quicquam tale? si sanum sapis?
Sanctum putare? nonne pulmonẽ mouet
Derisus istas intuens ineptias
Quas vinolentæ somnijs fingunt anus?
Aut si quid vsquã est vanitatis mysticæ?
Nobis colendum est: ipse primum incipe:
Pronusq; adora quicq̃d in terris sacri est:
Deos latinos ⁊ deos Aegyptios
Quis Roma libat: q̃s canopus supplicat.
Venerem precaris? cõprecare ⁊ simiam.
Placet sacratus aspis Aesculapij?
Crocodilus. ibis. ⁊ canes cur displicent?
Adpone porris religiosas arulas.
Venerare acerbum cepe. mordax allium.
Fuliginosi ture placantur lares.
Et respuuntur consecrata holuscula.
Aut vn de maior esse maiestas focis
Quam nata in hortis sarculatis creditur:
Si numẽ ignib⁹. ollis numẽ ⁊ porris inest?
Sed pulchra res est forma in aere sculptilis.

.i.imago dei fabrefacta. Imprecabor quasi tanti mali autorib⁹ Mironis et polycleti.sta tuariorũ iter grecos celebriũ. Aerorũ coelitũ.i.qui a vobis putant vere. Rigentẽ barbã qr ex aere factã. nam quod Horatius dixit r molles imitabitur aere capillos. ad artis laudẽ pertinet ideo subdit.leniter defluentem flectens comã. Pectus hydris. ad aegida rettulit in qua erat caput medusae hydris exasperatũ. Fulmẽ aeris. ex acre fabricatũ. Sibilantis gorgonę.i.medusae quaz dixim⁹ aegidi minerue institutã habereq; hydros. Ephebum bacchũ. Triũphos indicos. vnde victor rediit. Thyrso quo furorẽ mittet cum volet. Molle succinctam.i. muliebriter nomen pro aduerbio. Massa fusilis i.aes fusile. Liquore crispo.i. aere liqdo crispos ducens capillos. Clauã an claua? Jã quis terror.q.d timent qs minime est timẽdũ Expresserit polite.a supiorib⁹ intelligẽdũ est ars. sicut superius circũligat limat asperat iterit Fmrit vultib⁹ retortis.i.transuersis. Tuertat ora.i. faciem. Litãtis.sacrificantis ipropie id qd̃ precedit q; eo qd̃ se qui debet: cuz sit litare sacrificio ipetrare. Intẽtet mi

Quid imprecabor officinis græciæ:
Quæ condiderunt gentibus stultis deos?
Forceps Myronis. Polycleti malleus
Natura verorum est atq; origo coelitum
Ars seminandis efficax erroribus:
Barbam rigentem dum iouis circumplicat.
Dum defluentem leniter flectens comam
Limat capillos:et corymbos Liberi:
Et dum Mineruæ pectus hydris asperat.
Jniecit atram territis formidinem:
Vt fulmen aeris ceu tonãtis horreant.
Tremant venenum sibilantis Gorgonæ.
Putent Ephoebum post triumphos indicos
Ferire thyrso posse cum sit ebrius.
Tum quod Dianam molle succinctam videt:
Venantis arcum pertimescunt virginis.
Si forte vultum tristioris Herculis
Liquore crispo massa finxit fusilis:
Clauam minari:ni colatur:creditur.
Jam quis pauentum corda terror occupat?
Junonis iram si polite expresserit:
Velut retortis intuens obtutibus
Auertat ora delicantis hostia.
Lapis seuera fronte mentitur minas.
Miror quod ipsum nõ sacratis Mentorem:
Nec templum et aras ipse Phidias habet
Fabri deorum vel parentes numinum.
Qui si caminis institissent segnius:
Cum condiderunt gentibus stultis deos:

ge.i.videri minari statua lapidea. Ipsũ mentorẽ statuariũ nobilissimũ atq; celatorẽ egre-

ſtũ. Iuue. rarę ſiue mẽtore mẽſę. Martialis. mẽtoris haec man⁹ eſt an polyclete tua Phidias. de quo Iuuena. phidiacũ viuebat ebur. Fabri deor causa cur debeãt ſacrari. Inſtitiſſent ſegni⁹. i. nõ fuiſſẽt tã igentoſi ꝛ diligẽtes nõ eſſet. Iupiter vltus ꝙ colerẽt. Tãta obſonia. i. liba ꝙ obtuliſti diis manib⁹. Quos trulla. i. ꝙ cõflati ſũt ereaſis aeneis fractis. Liq̃ta cõflata cõtulerũt. i. in vnũ cõflata fuerũt materia vñ fierẽt. Vulgarib⁹ fatuis. i. vulgo ipe

rito. Lana diſcolo
ra i ſtipite. preſtigi
as circulatoris alis
cui⁹ ſignificat ex co
lor mutatiõe Fal
ſi circulator. i. qui
fallit hoies iperitoſ
Sanctũ eſt. i. vene
randum adorandũ
q̃. Edẽtulax. i. ve
tulax quę hmõi ne
uias cãtitãt. Regu
la ppẽſa. i. examina
ta et recta. i. qui ha
betis rectã viuendi
rationẽ. Diuina ꝛ
mortalia. i. humaꝛ
na. Quo iure con
ſtẽt. que hoies ob
tẽperare debẽt deo
vero oiq̃ rex crea
tori nõ facticiſ deiſ
Quãta maieſtas.
q. d. nõ dei fictiles ꝛ
cõtemnẽdi q̃les voſ
colitis. Edat. erect
et pariat: qõ nõ po
tuit fieri niſi ab in
finita potentia et
virtute. Nõ claudit
. i. nõ cõprehendit.
Viſibus nr̃is. q⁹ de
um nemo vidit vn⁹
quã. Io. pti. Extra
ꝛ int⁹. i. oẽm mũdi
machinã iplet ꝛ qõ extra ẽ hoc ẽ totũ ianeꝛ adhuc redũdat. itẽporalis q⁹ ei⁹ duratio nõ meſurat tẽpore ſ3 aeternitate. Obtinet eſſe ꝛ fuiſſe. q⁹ in deo eſſe et fuiſſe ꝛ futuꝛ eſſe oia ſimul ſunt. vnde aeternitas definit interminabilis vitę tota ſimul et perfecta poſſeſſio. Lux ipſe vera p̃ lux lucẽ filiũ genuit vide i ſymbolo deũ de deo lumẽ de lumie cõfitẽtes canim⁹. Effu

Non eſſet vllus Iuppiter conflatilis.
Non erubeſcis ſtulte pago dedite
Te tanta ſemper perdidiſſe obſonia:
Quę diis ineptus obtuliſti talibus.
Quos trulla. peluis. cantharus. ſartagines.
Fracta ꝛ liquata contulerunt. vaſcula:
Ignoſco fatuis hæc tamen vulgaribus:
Quos lana terret diſcolora in ſtipite.
Quos ſæpe falſus circulator decipit:
Quibus omne ſanctũ eſt: ꝙd pauendũ vanulæ
Edentularum cantilenæ ſuaſerint.
Nos eruditos minor et doctos viros:
Perpenſa vitæ quos gubernat regula
Neſcire vel diuina vel mortalia
Quo iure conſtent. quanta maieſtas edat
Quicquid creatum: quæ creauit omnia.
Deus perennis res inęſtimabilis
Non cogitando non videndo clauditur.
Excedit omnem mentis humanæ modũ.
Nec comprehendi viſibus noſtris valet.
Extraq̃ et intus implet: ac ſuperfluit.
Intemporalis ante quam primus dies
Eſſe et fuiſſe ſemper vnus obtinet.
Lux ipſe vera veri et author luminis
Cum lumen eſſet: lumen effudit ſuum.
Ex luce fulgor natus hic eſt filius.

dit.ex se genuit aeterna gñatiõe. Fulgen.ad hebreos ca.pri.qui cũ sit splẽdor pris ⁊ figura
substantię ei⁹. Vis vna.i.eadẽ est ptãs pris ⁊ filij natura simplex.i.quãquã sit lux ex luce
et splẽdor ex lumine nõ tñ est duplex lux et duplex natura sed vna tñ. Una virtus. i. vna
potestas. Solũ.i.terrã Vim.i.magnitudinẽ maris. Globos spheras vel poti⁹ ipsos stellaꝝ

Vis vna patris. vis et vna est filij
Unusq; ab vno lumine splendor satus
Pleno refulsit claritatis lumine.
Natura simplex pollet vnius dei.
Et quicquid vsquã est: vna virtus condidit.
Coelum. solumq;. vim marini gurgitis.
Globos dierum noctiumq; præsides.
Uętos. procellas. fulgura. imbres. nubila.
Septentriones. hesperos. æstus. niues.
Fontes. pruinas. et metalla. et flumina.
Prærupta. plana. montiũ conuallia.
Feras. volucres. reptiles. natatiles.
Jumenta. pecua. subiugales beluas.
Flores. fruteta. germina. herbas. arbores.
Que sunt odori quæq; vernantes esui.
Hæc non labore et arte molitus deus:
Sed iussione quam potestas protulit
Mandauit esse: facta sũt; quæ nõ erant.
Verbo creauit omniformem machinam.
Virtus paterna semper in verbo fuit.
Cognoscitis ipsum: nũc colendi agnoscite
Ritum modumq;. quale sit tẽpli genus.
Quæ dedicari sanxerit donaria.
Quæ vota poscat. quos sacerdotes velit.
Quod mandet illic nectar immolarier
Uedẽ sibi ipse mente in hominis condidit
Uiuam. serenam. sensualem. flabilem.

globos hoc est solẽ et lunã. Præsides dicx. ad illud Gen. luminare maiꝰ qõ præesset diei et minus qõ nocti. Septentriões duas arctos dicit. Hesperos i. lucifer q̃ idẽ ꝓ diuersitate ortꝰ et occasus hesperus est. Montiũ conuallia i. conualles iter mõtes positas. Subiugales. q̃ dicunt iumenta a iungẽdo. hoc ẽ qb⁹ aramꝰ ⁊ vehimus onera. Quę sũt vernãtes. .i. florentes odori. i. gña odoris. Et esui gratia pomoꝝ edendoꝝ. Labore ⁊ arte .i. arte laboriosa. Molitꝰ edificans. Sed iussione. i. verbo. Mãdauit esse. ex Psal. ipse dixit ⁊ facta sunt ipse mãdauit et creata sunt Cognoscitis ipꝫ. i. dixi vnde illũ. cõgnoscere debeatis Ritũ colendi. i. quomodo coli debeat. Quale genꝰ tẽpli. qõ illi ex

ẽdũ ẽ vt rite colaꝫ. Quę donaria. i. munera ⁊ sacrificia. Nectar. vinũ qõ offerri debeat. edẽ vinã. i. tẽplũ nõ manu factũ iuxta illud apostoli. nescitis qꝛ mẽbra vra tẽplũ sũt spũs ti q̃ i vobis ẽ. ⁊ alibi. vos cũ estis tẽplũ dei. Serenã nõ obscurã sꝫ rõis luce clarã Sẽsua i. quę habet vires sentiendi et intelligendi. Flabilẽ. i. spiritalẽ. quid si legas flabilem.

Incapacem posse solui. quod exponit nō destructilem. Juxta illud ad ephesios cap. ij. in quo omnis edificatio constructa crescit in templū sanctū dei. Pulchrā venustā. pulchritudine vera hoc est honestatis. Præeminentē. fastigiatā in tolū more templi manu edificati. Illitam. depictam variis coloribus. Sacerdos. ille ipse cuius anima tēplū dei est: qui seipsum deo per ieiunia & orationes & innocentiā deo sacrificiū offert. Virgo fides. q religiōis fundamētum est fides. & per eam intrandum est

Innexa crines. i. coronāta. Vinculis regalibus. i. corona regia. Victimas candidatas. quēadmodum bones & oves candidas solebāt offerri. & quę sint ille victimę ostendit.

Frontis. pudorē. quia verecūdia est color virtutis vt dixit diogenes. Quietem pacis. de qua pace angeli canūt & in terra pax hominib⁹ bona voluntas.

Regulas scientię. i. scientiā per quā actus nostros regam⁹

Parcitatē sobriā t̄ est quę faciat nos sobrios. Spem nō iacentē. sed quę erigat nos ad coelestia speranda. Largā manus. liberalē in mendicos & pauperes. Amoenus vapor. sicut ex hostijs ascendebat fumus ad deum.

Solui incapacem posse nec destructilem.
Pulchrā. venustam. præeminentē culmine.
Discriminatis inlitam coloribus.
Illic sacerdos stat sacrato in limine.
Foresq3 primas virgo custodit fides.
Innexa crines vinculis regalibus
Poscit litari victimas Christo & patri:
Quas scit placere. candidatas. simplices.
Frontis pudorem. cordis innocentiam.
Pacis quietem. castitatem corporis.
Dei timorem. regulam scientiæ.
Ieiuniorum parcitatem sobriam.
Spem non iacentem semper & largam manum.
Ex his amoenus hostijs surgit vapor
Vincens odorem balsami. turis. croci.
Auras madentes persicorum aromatum.
Sublatus inde coelum adusq3 tollitur.
Et prosperatum dulce delectat deum.
Hanc disciplinam quisquis infensus vetat:
Vetat probatum viuere: & sanctum sequi.
Vetat vigorem mentis alte intendere:
Hostriq3 acumen ignis ad terram vocat.
Nec excitari vim sinit prudentiæ.
O mersa limo cæcitas gentilium.

Auras madentes. i. sparsas. Aromatū persicor. quia ex persia & arabia odores, pueniūt nobis. Sublat⁹ inde. s. ex tēplo viri boni & iusti. Dulce. pſperatū. i. illud sacrificiū, pſpere cumulatū & oblatū. Delectat deū. i. est deo acceptū. Hāc disciplinā. quā ego modo ꝓposui. Infensus. irat⁹ & phibēs. Probatū viuere, i, pbe & sācte. Vigorē mētis. i. diuina cōtēplari. Acumē ignis. i. vim intelligēdi igneā q̄ ex coelo traxit originē, vergi. igneus est ollis vigor & coelestis origo. Vim prudētię. i. partis intel-

lectiue. Mersa limo.i.terrestrib⁹ inuoluta. Carnulēta.i.carni ⁊ nō spiritui subiecta. Spissus error.i.frequens ⁊ creber.aut nubilosus ⁊ tenebrosus vt statim subdit. Amicū terris.i.quod amat terrestria. Cadaueri.i.corpori ⁊ rebus corporeis. Subiecta.i. terrestria ⁊ infima nunquā superna ⁊ coelestia. Furor ne summus. q.d. furor est maximus. Terrulenter.i.quasi terrestria. qr diuina aliter querūtur. Deasceato.i. ascia siue dolabra dolato. Scripta saxa. aras alicui deo iscriptas et marie cereri siue bonę deę qbus porco sacrificabat. Obsecrare aras.i. deos quib⁹ sunt arę dedicate. Lambere venas morticinas deorū.i.qui fuerūt mortales ⁊ repete a superioribus semp furor est de idolothito māducare. Viris ⁊ fortib⁹ ⁊ liberis. hoc est xp̄ianis. Asserentib⁹. cōfitētib⁹ Mors subiacet.i. vincit contēnitq̄. Iram subdolā.i.latēter doloſam. Stomachat⁹ alto felle. idest irat⁹ ⁊ tñ iraz alte cōprimēs. Dū silet longū.i.dū longū silentiū martyri accōmodat. Bilē cholera in q̄ est irae sedes. Vomit.i. in

O carnulenta nationum pectora.
O spissus error.o tenebrosum genus.
Terris amicum.deditum cadaueri
Subiecta semper intuens:nunquam supra.
Furor ne summus vltima ⁊ dementia est
Deos putare:qui creantur nuptijs:
Rem spiritalem terrulenter quærere.
Elementa mundi consecrare altaribus.
Id quod creatum est conditorem credere.
Deasceato supplicare stipiti.
Terris cruore scripta saxa spargere.
Aras offellis obsecrare bubulis.
Homines fuisse cum scias quos consecras:
Urnas deorum morticinas lambere.
Desiste iudex seculi tantum nefas
Viris iubere:fortibusq̄ ⁊ liberis
Nil est amore veritatis celsius
Dei perennis nomen asserentibus.
Nihil pauori est.⁊ mors ipsa subiacet.
Dudum coquebat differente martyre
Asclepiades intus iram subdolam:
Stomachatus alto felle dum longum silet:
Bilem que tectis concipit præcordijs.
Tandem latentis vim furoris euomit.
Pro Iuppiter quid est:quod ex hoc audio:
Stat inter aras ⁊ deorum imagines:
Et quod fateri cogor in medio foro
Tacente memet hic perorat perditus:
Quicquid sacrorum est ore foedans impio:

exclamationē prūpit. Et in medio foro.vbi ego p̄sum. Et perorat.i.nō solū oratione vti sed etiā p oratione in qua mouētur affect⁹ vt psuadet auditor ub⁹ quod in oratiōe dictū est.

Ore impio.i.sacrilego. O fas plorũ.q.d.heu pietas t fas.i.qs p religionẽ licet. O sta tus prisci moris.i.o prisca fides. Nostra saecula.i.hoies nri saeculi.carpũt inuenta regũ põpiliorũ.i.numę põpilij qui religionẽ in vrbẽ romã prim⁹ induxit.t aliorũ qui similes põ= pilio numę fuerũt. Sophistas.qui versutis argumẽtationib⁹ tollũt religionẽ nostram.

Post mille cõsules.i.mille annos.qm̃ anni a cõsulib⁹ denoiabant̃. vñ lucan⁹.annũ a cõ sule nomẽ habentẽ

Ab vrbe. roma sub audi condita.nõ qs semp a cõsulib⁹ re= fuerit adminiſtra= ta. qm̃ ex mille an= nis qui fuerũt a cõ dita vrbe ad tẽpora romani martyr⁹ ro ma sub regib⁹ fuit q ducẽtos q̃nquagin ta annos. Nestho= ras.i.heroũz tba ex quibus nra religio habuit ortũ. Quic quid nouelluz.q.d. hoc nouũ est atq; ex cõseq̃nti odiũ affert secũ. Pyrrhã con sule.q̃ fuit vxor deuca liõis sub quo fuit diluuiũ. Uester de⁹ .q.d.dormiebat ne. aut q̃d tũc faciebat. Romul⁹ puer mar tiorũs.i. martis fi lius. Arcẽ septicol lem.i. romam q̃ se= ptẽ mõtes cõplectit capitolinũ.exq̃linũ anẽtinũ viminalẽ. palatinũ.celiũ ma= iorem celiũ minorẽ.

O fas piorum.moris o prisci status
Inuenta regum pro salute publica
Pompiliorum nostra carpunt saecula.
Quis hos sophistas error inuexit nouus:
Qui non colendos esse diuos disputent:
Nunc dogma nobis Christianum nascitur
Post euolutos mille demum consules
Ab vrbe Roma:ne reteram nestoras:
Quicquid nouellum surgit:olim non fuit.
Vis summã rerum nosse:pyrrham consule.
Vbi iste vester tunc erat summus deus.
Diuum fauore cum puer martius
Fundaret arcem septicollem Romulus:
Quod Roma pollet auspicato condita
Ioui statori debet t dijs ceteris.
Hoc sanctũ ab æuo est:hoc ab auis traditũ.
Placanda nobis pro triumphis principis
Delubra:faustus vt secundet gloriam
Procinctus:vt que subiugatis hostibus
Ductor quietum frenet orbem legibus.
Accingere ergo quisquis es nequissime
Pro principali rite nobiscum deos
Oare vita:vel quod hostem publicum
Pati necesse est:solue poenam sanguine.

vñ roma sacra septimõtialia fiebãt. Cõdita auspicato.i.optimis auspicijs sub romulo cõ dita q̃ duodecim vultures in eius fundatiõe vidit. Ioui statori.i.q̃ in pugna cõserta cui⁹ sabinis turpẽ fugã militũ romuli stitit.i.stare fecit.vñ iupiter stator dict⁹. Delubra placã da.i.dijs q̃ in delubris colũtur. Faustus procinctus.i.foelix exercit⁹ siue belli expeditio. Secũdet gloriã.i.fortunet pncipis nri victoriã. Frenet orbẽ.i.regat. vergt. gẽtes frenare supbas. Pro pncipali vita.i.pro pncipis icolumitate. Hostẽ publicũ.i.lesę maiestatis reũ.

Spreuisse tẽpla.i.religionẽ violasse est cõtẽpsisse iussa principis qui religionẽ suam obseruari precipit. Ut fideles.i.sub christi fide. Renascantur lymphis.i.baptizentur. Capiant paraclitũ.spm̃ sanctũ qui in baptizatos descendit. Idolox caliginẽ.contrarias luci quę deus est vt supra dixit. Illud lumen. ipsum deus quo speramus nos fruituros. Hõ obtutibus succulentis .i.oculi vitu quę in humore consistunt

Fenestras corporales. idest oculos.

Crassum.i. nõ spirituale sed carneũ.

Res caduca.i.oculus qui corrumpendus est nõ potest videre nisi qđ corrũpẽdum est vel immutandum. Liquor animę. idẽ puritas siue claritas. Natura feruens. idest animus igneus vt sępe dictum est.

Hoc lumen.s. diuinum. Fieri meus idest christianus ordine cuius ego sum

Iubenti scelus.i. impietatem. Statis.idest cessatis abultione. Vindices idest punitrices.

Sulcis. sulcando et rumpendo viscera.

Rimamini. idest per rimas excludatis. Viri pensilis. idest in aculeo pendentis. Mucrone hiulco.ab effectu quod hiare facit vulnera. Tractim.per tractus.hoc est trahẽdo vngulas et pectim. Longa vulnera.idest in longum porrecta.

Spreuisse templa:respuisse est principem.
Tunc ille:nunc̃ pro salute et maximis
Fortissimisq̃ principis cohortibus
Aliter precabor:quem fidele vt militent:
Christiq̃ lymphis vt renascantur patri:
Capiant et ipsum coelitus paraclitum:
Vt idolorum respuant caliginem:
Cernant vt illud lumen ęternę spei
Non succulentis influens obtutibus:
Nec corporales per fenestras emicans:
Puris sed intus.quod relucet mentibus.
Pupilla carnis crassa crassum perspicit.
Et res caduca:quod resoluendum est:videt.
Liquidis videndis aptus est animę liquor.
Natura feruens sola feruentissimę
Diuinitatis vim coruscantem capit.
Hoc opto lumen Imperator nouerit
Tuus meusq̃ si velit fieri meus.
Nam si resistat Christiano nomini:
Deus ille talis Imperator non erit.
Scelus iubenti crede nunquam seruiam.
Statis ministri clamitans iudex ait.
Statis:manusq̃ continetis vindices:
Non rupta sulcis dissecatis viscera:
Animam nec intus abditam rimamini:
Erumpit vnde vox profana in principem:
Scindunt vtrumq̃ milites teterrimi
Mucrone hiulco pensilis latus viri.
Sulcant per artus longa tractim vulnera.

Obliqua rectis. ita vt vulnera ex transuerso in vulnera incurrent. Albet pectus, quia ossa alba sunt. Mitendo, i. dum nituntr infligendo vulnera Quicquid lancinemur. i. in quo laceramur. Non dolet. Martialis vulnus qđ fieri non dolet inquit. Heu gemenda. verba sũt Romani de ijs qui concurrebant ad spectaculum. qui potius miserandi erant: ꝙ is qui pendebat: Nostre sortis .i. nostrorũ tormen torum timenterem plum. De catasta. vinculis siue compedibus Splẽdor vt supra dixit epistola ad hebreos qui cum sit splendor patris et figura substantie eius. Particeps noster. i. homo ciuiusmodi nos sumus Perpetẽ. non hanc breui duraturam. s. corporis sed animę. Nõ occidit i. quę immortalis est. Dispares casus. qđ statim declarat quo modo dispares. Mercis qualitas. .i. q̃ merx sit pretiosior curandum est. Quę nam. s. merx. Perpetis substantię. i. animę immortalis. nam corpus cõtinuo. Casura. i. q̃ alioqui sunt corrũpenda suapte natura. Instat. i. occidit modus que fuit cõsumenda. Nec distat. i. non refert. Fidiculę. tormenti genus per chordas siue quod eo fides extorqueatur siue ab ipsis fidibus dictum.

Obliqua rectis: recta transuersis secant.
Et iam retectis pectus albet ossibus:
Mitendo anhelant: diffluunt sudoribus:
Cum sit quietus heros in quem sæuiunt.
Hæc inter addit sponte Romanus loqui.
Si quæris o prætecte verum noscere:
Hoc omne quicquid lancinamur: non dolet.
Dolet: quod error pectori insidet tuo.
Populos quod istos tecum trahis perditos.
Currunt frequentes vndiq; ad spectaculum
Gentile vulgus. heu gemenda corpora.
Crudumq; nostræ sortis exemplum tremũt.
Audite cuncti. clamo longe. ac prædico.
Emitto vocem de catasta celsior.
Christus paternæ gloriæ splendor. deus
Rerum creator: noster idem particeps
Spondet salutem perpetem credentibus
Animæ salutem: sola quæ non occidit:
Sed iuge durans dispares casus subdit.
Aut luce fulget. aut tenebris mergitur.
Christum secuta patris intrat gloriam.
Disiuncta Christo mancipatur tartaro.
Curanda mercis qualitas: quæ nam mihi
Contingat olim perpetis substantiæ.
Nam mẽbra paruipendo quo pacto cadant
Casura certe lege naturæ suæ.
Instat ruina. quod resoluendum est ruat.
Nec distat ignis t fidiculæ seruant:
An corpus ægrũ langor asper torqueat:

Armet morbos. qui longe magis excruciant aliquando ꝙ tormenta. Pleuresis. pro pleuritis. i. dolor lateris. Atro felle. idest melancholia. que fellatrum interpretatur. Ignis obductus. idest febris cutem inflammans ab omni corporis parte. Papulas. cutis exularationes cum rubore. vergilius. iij. geor. ardentes papulęq; immundus olentia sudor membra sequebatur. Cauteribus. idest ferramētis chirurgicis quibus inurāt corpora. Revellūtur idest luxantur dislocanturq;. Nervis crepitantibus. perinde ac si rumpantur. Ossa diuidi. idest rumpi ꝛ frāgi illorum opinione qui podagra ꝛ arthresi. hanc vulgus indoctum arteticaq; vocant. idest morbū articularem. Medentiū. i. chirurgorum. Lanena carnificina. Hippocratita. quia hippocrates vinceri iubet illos qui secādi sūt. Viuum viscus. i. caro. vergilius primo eneid. et viscera nudant. vnde visceratio dicta cum carnes distribuebātur viritim. Scalpellum tingit. i. madefacit ferramentum illud quo scalpitur caro. Putredo. pars putrida. Ouidius primo meta. sed immedicabile vulnus ensę rescinden

Cum sæpe morbos maior armet seuitia.
Non vngularum tanta vis latus fodit
Ducronæ: quanto dira pulsat pleuresis.
Nec sic inusta lamnis ardet cutis:
Vt febris atro felle venas exedit:
Vel summam pellis ignis obductus coquit:
Papulasq; feruor æstuosus excitat.
Credas cremari stridulis cauteribus.
Miserum putatis quod retortis pendeo
Extentus vlnis quod reuelluntur pedes.
Compago neruis quod sonat crepitantibus.
Sic eiulantes ossa clamant diuidi:
Nodosa torquet quos podagra ꝛ arthresis.
Horretis omnes hasce carnificum manus.
Num mitiores sunt manus medentium:
Lanienа quando sæuit hippocritita:
Viuum secatur viscus: ꝛ recens cruor
Scalpellum tinguit: dum putredo abraditur:
Putate ferrum triste chirurgos meis
Inferre costis: quod secat salubriter:
Non est amarum: quo reformatur salus.
Videntur isti carpere artus tabidos:
Sed dant medelam rebus intus viuidis.
Quis nescit autem quanta corruptela sit
Contaminatæ carnis ac solubilis:

dū est ne pars syncera trahatur. Putate. idest perinde est me a carnificibus laminari ac si chirurgi deberent murere ꝛ secare partes corporis mei lęsas. Secat salubriter. idest salutis gratia comparandę. Non est. esse non debet. Artus tabidos. membra putrida. Rebus viuidis. idest animę. Quanta corruptela. quia caro concupiscit aduersus spiritū ad galatas capi. v.

Sordet.pestes animę notat que ex parte carnis oriuntur. Sordet.ad auaritiã referri potest.qñ sordes pro auaricia sepe legimus.Horatius.sepulchrũ siue sordibus extruc. Tumescit.hoc ad superbiã. Liquitur.defluit in delicias. Foetet.si legas gaudet quatuor animi perturbationes tangit. Liuores.inuidiam. Regestum.congestum ꝛ coadunatum. Carni.voluptatib' corporeis

Illusa vestis.id ẽ picta et auro intertexta. Vergilius .ij. geor. illusasq; auro vestes.i. in quibus artifex quasi ludẽs aliquid varietate colorum depinxit.

Bombix. vestes p bombycinę. Aruinam fouet.i.pinguitudinẽ creat carnis nã illud pingue dicitur aruina. Tantis malis. quasi dicat his morbis carnis. Fomitẽ.materiaq; peccãdi hoc est corpus. Situ.squalore ꝛ illuuie ac sordibus carnis rescissis. Libera ab oi dolore.i.quę afferũt animę dolorẽ.hoc ẽ vitia. Tyrãnus. q̃ nõ potest saeuire nisi in partes corpis. animũ vero nõ põt cruciare. Hoc solum.s.corp⁹. Omnibus . qr paulopost oĩbus est moriẽdũ.

Tabescit. in tabẽ defluit ꝛ resoluitur.

Sordet.tumescit.liquitur.foetet.ꝛ dolet.
Inflatur ira.soluitur libidine.
Plerunq; felle intincta liuores trahit.
Aurum regestum nonne carni adquiritur?
Inlusa vestis.gemma.bombix.purpura
In carnis vsum mille quæruntur dolis.
Luxus vorandi carnis aruinam fouet.
Carnis voluptas omne per nefas ruit.
Adedere quæso carnifex tantis malis.
Concide.carpe fomitem peccaminum.
Fac vt resecto debilis carnis situ
Dolore ab omni mens supersit libera:
Ne gestet vltra quod tyrannus amputet.
Nec terrearis turba circunstantium.
Hoc perdo solum:quod peribit omnibus.
Regi.clienti.pauperiq; ꝛ diuiti.
Sic vernularum.sic senatorum caro
Tabescit:imo cum sepulchro recondita est.
Jactura vilis mordet ꝛ damnum leue:
Si quo carendum est:perdere extimescimus.
Cur quod necesse est non voluntas occupat?
Natura cur non vertit in rem gloriæ?
Legale damnum deputemus præmijs.
Sed præmiorum forma quæ sit fortibus
Videamus.illa nempe quæ nunquam perit:
Coelo refusus subuolabit spiritus.
Dei parentis perfruetur lumine

Carẽdũ est.s.vita.quã alioqui sum⁹ amissuri. Volũtas occupat.i. ꝓcipit i suã laudẽ qõ postea necessitate subituri sum⁹. Natura.i.mors naturalis.nõ vertit pro vertit. In rem glie.i.vsi laudẽ assequmur. Legale dãnũ.i.poenã a lege inductã. Premijs.i.cõuertam⁹. in volũtatẽ vñ ꝑmiũ reciptam⁹. Forma ꝑmiorũ.i.species. Spũs refusus.i. q̃ ex coelo ha

buit origine eodē refundet. Regente christo.i.sub xpō rege. Coelum ceu liber. Esaie. cōplicabūtur sicut liber coeli.ꝛ omnis militia eoꝝ defluet sicut defluit foliū de vinea. ꝛ saluator noster dicit coelū ꝛ terrā transituros in aliā formā. Globus solis. oia interitū ꝛ in aliā formā mutāda scriptura sacra sepe memorat. sed impīmis solē ꝛ lunā. Sphęrā monstruale. t. lunā cuius cursus mōstruo tēpore cōficitur. Presens vtile. t. quod in presentiarum vtile videtur.

Regente Christo stans in arce regia.
Quandoqꝫ coelum ceu liber plicabitur.
Cadet rotati solis in terram globus.
Spæram ruina menstrualem destruet.
Deus superstes solus. ꝛ iusti simul
Cum sempiternis permanebunt angelis.
Contemne præsens vtile o prudens homo:
Quod terminādū: quod relinquendū est tibi.
Omitte corpus rem sepulchri ꝛ funeris.
Tende ad futuram gloriā. perge ad deum.
Agnosce qui sis. vince mundū ꝛ seculum.
Vix dum elocutus martyr hanc peregerat
Orationem: cum furens interserit
Asclepiades. vertat ictum carnifex
In os loquentis: inqꝫ maxillas manus:
Sulcosqꝫ acutos ꝛ fidiculas transferat.
Verbositatis ipse rumpatur locus.
Scaturientes perdat vt loquacitas
Sermonis auras perforatis follibus:
Quibus sonandi nulla lex ponit modum.
Ipsa ꝛ loquentis verba torqueri volo.
Implet iubentis dicta lictor improbus.
Charaxat ambas vngulis scribentibus
Genas: cruentis ꝛ secat faciem notis.
Hirsuta barbis soluitur carptim cutis.
Et mentem adusqꝫ vultus omnis scinditur.
Martyr fluentem fatur inter sanguinem.

Gnosce qui sis. qꝛ tu nō es is qui digito monstrari potest. sed quisqꝫ animus sius est vt Aristoteles in ethicis ꝛ Cicero. in. vi. de rep. scribunt. Interserit. interloquit. In os loquētis. vt confundat instrumenta loquendi. Fidiculas speciē ꝓ genere posuit. nā quid fidiculę poterant ori nocere. Locus verbositatis. i. os quo verba effundit. Scaturientes auras. i. verba ex ore emanātia Follibus. i. buccis que cū loquimur in modū folliū inflantur ad emittendam vocem. Modū. finem. Moratius. est mod⁹ in rebus sūt certi denięꝫ fines. Verba. t. instrumenta quib⁹ verba formātur. Charaxat .i. sculpat ꝛ signat. sed caratto est verbuꝫ grecū ꝛ in futuro charaxo. Ungu

is scribētib⁹. i. arātib⁹ siue sulcantib⁹ faciē. Notas. litteras vt pstaret in translatione. Hirsuta barbis. aut quia barbā more gentis nutriebat. aut ex longo carcere. Carptim. ꝛ
ium carptī laceratoꝫ vsqꝫ ad mentū. ipsam barbę sedem siue ossa menti. Vnlꝫ pro facie.

Grates debeo.pro habeo. Multa ora cum ante hac vno tantũ ore loquerer.

Beatus vnus.i. vnum os p quod tu rabat vox vna. Rictibus.i.oris aperti onibus. Undiqꝫ.i. ab omni parte facti ei. Cognitor.i.iudex Per solis ignes lucem et splendorez

Nostros dies. i. aetatez nostrã quã diebus metimur.t quicquid aliud agimus. Reciprocatis.tam in motu diurno ꝙ i annuo in se redeũdo vt dicit Uergilius.atqꝫ in se sua per vestigia voluitur annus.

Deuoret cõsumat

Spiculis. armamentis quibus dolor infertur. Fathiscit finditur ceditqꝫ

Stupor.qui nihil sentit ex iflictis vulneribus. Obcalluit.calles obduxit

Haurire.i.accipere. Diurnum.i lucidum. quia lux et tenebrę nõ possunt simul esse. Claraz facem.i. lucem claram.i.manifestam veritatem. San' videbit.i. qui credit statim intelliget iuxta illud nisi crediderit is non intelligetis. Lippus. qui lucem non admittit ex oculorum defectu. Oclos.oculos syncopa nota in huius nominibus saeclum pro seculum.periclum pro periculum.

Grates tibi o præfecte magnas debeo:
Quod multa pandens ora iã xpm loquor.
Circtabat ampli nominis præconium
Beatus vnus.impar ad laudes dei
Rimas parentes inuenit vox edita:
Multisqꝫ fusa rictibus reddit sonos
Hunc inde plures.et profatur vndiqꝫ
Christi patrisqꝫ sempiternam gloriam.
Tot ecce laudant ora:quot sunt vulnera.
Tali repressus cognitor constantia
Cessare poenam præcipit.tunc sit ait.
Per solis ignes iuro:qui nostros dies
Reciprocatis administrat circulis:
Cuius recursu lux et annus ducitur:
Ignes parandos iam tibi tristis rogi:
Qui fine digno corpus istud deuoret:
Quod perseuerant tam resistit nequiter
Sacris vetustis:nec dolorum spiculis
Victum fatiscit:fitqꝫ poenis fortius.
Quis hunc rigorem pectori iniecit stupor:
Mens obstinata est.corpus omne obcalluit.
Tantus nouelli dogmatis regnat furor.
Hic nempe vester Christus haud olim fuit:
Quem tu faceris ipse suffixum Cruci.
Hæc illa crux est omnium nostrum salus:
Romanus inquit.hominis hæc redemptio est.
Scio incapacem te sacramenti impie
Non posse cæcis sensibus mysterium
Haurire nostrum.nil diurnum nox capit.
Tamen in tenebris proferam claram facem.
Sanus videbit.lippus oclos obteget.

Insanabilis.qui iã habet organa vidẽdi lesa. Regẽ perennẽ.haec sũt verba lucis:quã tenebre nõ poterãt cõprehendere. Manẽtez inse.q; ĩtra se pater generat filiũ. caetera aut extra se creauit. Mõ minorẽ tẽpore.q; aeternaliter illũ intra se genuit. Fons retro.i. prĩcipiũ quo dies et tẽpora inceperũt. Ex patre.manãs ab illo per aeternã generationẽ. Hoc pater qõ fili⁹.quantũ ad essentiã quę sĩgnificat per gen⁹ neutrũ.nã in genere masculino falsum esset dicere hic est pater qui ẽ fili⁹.

Remouete lumen dicet insanabilis.
Iniuriosa est nil videnti claritas.
Audi profane quod grauatus oderis.
Regem perennem rex perennis protulit
In se manentem:nec minorem tempore:
Quia tempus illum non tenet.nã fons retro
Exordiorum est et dierum et temporum.
Ex patre Christus.hoc pater:quod filius.
Hic se videndũ præstitit mortalibus.
Mortale corpus sumpsit immortalitas.
Vt dum caducum portat aeternus deus:
Transire nostrum posset ad coelestia.
Homo est peremptus: et resurrexit deus.
Congressa mors est membra gestanti deo.
Dum nostra tentat. cessit immortalibus.
Stultum putatis hoc sophistæ seculi:
Sed stulta mundi summus eligit pater:
Vt stultus esset sęculi prudens dei.
Antiquitatem Romuli ⁊ mauortiam
Lupam renarras primum:⁊ omen vulturum.
Si res nouellas respues:nil tam recens.
Vix mille factis implet hanc ætatulam
Cursus dierum conditore ab augure.

Immortalitas.diuinitas.Caducum i.hominẽ mortalez Nostrũ.i.nos mortales. Homo ẽ peremptus. i. qua homo erat. Resurrexit deus. i. qua dei erat.vt pri. Petri. pri.et apostol⁹ paulus multis in locis scribit.⁊ qõ pr̃ suscitauit illũ et qõ de⁹ suscitauit illum a mortuis. Congressa deo. i. cum deo. vergilius atq; ipar congressus achilli. Gestanti mẽbra. .s. humana. Dum nostra tentat. i. tenet. Cessit immortali b⁹.quid si legas immortalitas.vt sit sẽsus qõ imortalitas. cessit morti.q; dictmus ex cõiectatione naturaruz qõ deus passus est. Stulta mũdi.ex pria Cori. i.qõ stultũ est dei sapientius est hoĩbus.et ibidẽ q̃ stulta sũt mũdi elegit de⁹.⁊ cap.iij.sapientia hui⁹ mundi stulticia est apud deum. Antiquitatẽ romuli confutat qõ asclepias es dixerat de antiquitate religionis romanę. Lupã mauortiã.i. martis tutelę consecraam q̃ romulũ educauit. Omen vulturũ.cũ auspicia vrbis condendę captans vidit duoecĩ vultures Hil tã recens.q̃.s.romuli deificatio. Vix millę tot fere anni fuerũt ab vrbe cõ ita ad galeriũ sub quo raman⁹ pass⁹ est. Fastis.i fastis.hoc est annalib⁹ q̃ fasti dicunt̃ vn e est Ouidi⁹ de fastis. Ab augure.romulo qui auguria captauit cũ vrbẽ esset cõditurus.

Sexcenta regna.puta assyriox sicyoniox.aegyptioxū. que omnia fuerūt ante iouē patrē martis progenitoris romuli.Capellā gnosiam.i.amalthеā que iouē educauit. Illa nō sūt quia iam perierūt.et hаec que nunc sunt aliquādo peribunt. Expressa signis et expedita litteris.puta quod adam fuit ex fructu arboris deceptus.ꝛ per arboris crucē restitut' iuxta illud quod ecclesia canit : et qui in ligno vincebat in ligno quoq; vinceretur. Litteris.s. sacris quę hoc multis ī locis significarūt vt qđ moses exaltauit aereū serpentē indeserto. Consono ore. quia idē prędixerūt q̄q; diuersis essent locis et tēporibus. Crux adumbra.i.per figurā vmbratilē significata. ima figura vmbra rei est:quam designat significata ē autem hаec crux saepe apud prophetas vt quod dominus regnauit in ligno. Combiberūt i.imbuta fuerūt crucis significatōe quę quidem nostris tēporibus est completa. Retectis vocibus.i.apertis ꝛ manifestatis cū antea fuissent recte. Antiquitas cōprobata .i.antiquoꝝ prophetarum dicta aetate nostra experimento vera. Refulsit coram.i.publice est manifestata.

Sexcenta possum regna pridem condita
Proferre toto in orbe si sit otium:
Multo ante clara:quam capellam gnosiam
Suxisse fertur Iuppiter Martis pater.
Sed illa non sunt.hæc et olim non erunt.
Crux ista Christi quam nouellam dicitis:
Nascente mundo factus vt primū est homo:
Expressa signis expedita est litteris.
Aduentus eius mille per miracula
Prænunciatus ore vatum consono.
Reges.prophetæ.iudicesq;.et principes.
Virtute.bellis.cultibus.sacris.stilo
Non destiterunt pingere formam crucis.
Crux prænotata:crux adumbrata est prius.
Crucem vetusta combiberunt secula.
Tandem retectis vocibus propheticis
Aetate nostra comprobata antiquitas
Coram refulsit ore conspicabili:
Ne fluctuaret veritas dubia fide:
Si non pateret teste visu comminus.
Hinc nos.ꝛ ipsum non perire credimus
Corpus sepulchro:quod vorādum traditur:
Quia Christus in se mortuum corpus cruci
Secum excitatum vexit ad solium patris:
Viamq; cunctis ad resurgendum dedit.

Ore conspicabili.i.verbis nō obscuris vt prius sed perspicuis.nam quod antea nō intelligebatur:nunc perspicue oculis cernimus. Veritas fluctuaret.vacilleret et infirma esset: nisi ea quę sunt predicta viderent oculis manifesta. Cōmun⁹.i.propere ante oculos. Nō perire corp⁹.nisi ad tēpus.qr postea resurrecturi sum⁹ quēadmodū ꝛ xp̄s resurrexit primicię dormientiū qđ aplūs multis ī locis testat. Crux illa nr̄a est.i.pro nobis xp̄s passus est.

Nos patibulum ascendimus.s.cum christo cui⁹ membra nos sumus ipse autē caput. Pe remptus nobis.i.causa nostra. Nobis reuersus.i.resurgens vt et nos in die iudicij resur gamus. Qui moriens homo.i.qua parte moritur est homo. Nam qua deus est immortalis permanet. Natura duplex.s.de⁹ et homo.sed moritur qua est homo domat mortez qua est de⁹ iuxta illud prophete ero mors tua o mors morsus tuus inferne. Redit resurgit. Juxta illud qꝫ perire ne sciat.i. in immortalitatez. Dixisse pau ca. colligit supiora vt transitum faciat ad sequentia. De mysticis.de mysteriis que supra retu lit. De processu spei .i. spes nostra quo tendat. Margaritas spargere. iuxta illud saluatoris. Mat.cap.vij.quod sanctum nō est canibus dandum neqꝫ porcis margaritae. Profunda ratione quia nō es capax. sētentiarū que sūt profundiores. Interroget sensus est. adducat puer simplex et qui neqꝫ artē syllogizandi neqꝫ artē oratoriam nouerit: sed in puris naturalib⁹ vt ita dicā sit positus. et hic sit iudex inter nos. Cōsulam⁹ prima.i. nō altiora sed q̄ sūt nobis.ppi qua Sentētia sim-

Crux illa nostra est. nos patibulum ascendimus.
Nobis peremptus Christus et nobis deus.
Christus reuersus ipse qui moriens homo est:
Natura duplex moritur:et mortem domat:
Reditqꝫ in illud:quod perire nesciat.
Dixisse pauca sit satis de mysticis
Nostrę salutis:deqꝫ processu spei.
Jam iam silebo.margaritas spargere
Christi vetamur inter immundos sues:
Lutulenta sanctum ne terant animalia.
Sed quia profunda non licet luctarier
Ratione tecum:consulamus proxima.
Interrogetur ipsa naturalium
Simplex sine arte sensuum sententia.
Fuci imperitus fac vt adsit arbiter.
Da septuennem circiter puerum aut minus:
Qui sit fauoris liber:et non oderit
Quenquam:necvllum mētis in vitium cadat.
Periclitemur quid recens infantia
Dicat sequendum.quid nouus sapiat vigor.
Hanc ille sancti martyris vocem libens
Amplexus:vnum de caterua infantium
Parvum:nec olim lacte depulsum capi:
Laptumqꝫ adesse præcipit.quid vis roga

plex.i.nō fucata aut arte alīq̄ imbuta. Fuci imperitus.fucū appellat.i.facies medicamētum quo vtunt mulieres:dialecticaz rethoricā et physicā. Septuennē.i.septē annoz. Fauoris liber.i.qui neutre parti faueat.i.sit vacu⁹ amoris.odio.inuidia:que solēt adprimere hoi ves rū iudicū. Periclitemur.i.periculū hoc est experiētiā faciam⁹. Nouus vigor.i.ille puer nulla arte iuratus sz rex oiz rudis. Ille.s.prefect⁹. Hāc vocē.s.vt puer rudis esset iudex libēs o libēter vt recēs.p recēter. Lacte depulsū.i.ablactatū. vergili⁹ i hic.depulsis arbut⁹ hoedis

Puſſo.ideſt hic puerulus. Quod probarit.ideſt vtrius noſtrum ſententiam approbarit. Ardens.cupiens. Lactantis oris.ideſt pueri lactentis. Quid videtur eſſe verum ⁊ congruens.ideſt vtrum verius ⁊ congruentius. Eſt quicquid illud. ordo eſt. quicquid illud eſt. Quod eſt vnicum vni.ex platonis ſententia qđ deus vnum deum genuit. et quod dicunt poetę Jouem ex concuſſione capitis mineruã genuiſſe. ſed vnũ pater generauit intra ſe qui et ipſe deus eſt.

Nec pueri. Juuenalis nec pueri credũt niſi qui nondũ aere lauantur. Sub pudore. ideſt preſentio pudore. Fluctuans. ideſt neſciꝰ quid faceret. Leges.quarũ ipſe prefectus erat executor

Autor huius.id ẽ quis te docuit iſta.

Mater. ſubaudi eſt autor. Et deus matri.etiam eſt autor. Imbibit.ideſt hauſit ⁊ accepit ſubaudi illud. Quo paſceret. ideſt nutriret me. Fontibus gemellis.vberibus lacte manantibus: qui ſunt pares ⁊ aequales. Mauſi credere. ideſt accepi vt crederem. Magiſtra impia.aut in filium docens vnde periret.aut in deos male de illis ſentiens. Triſtem exitum.ideſt filij triſtem mortem aſpiciat. Male eruditi. ideſt in malum ⁊ pernicicm illius docti. Quem corrupit.malis artibus erudiendo. Adſit vilis mulierc ula.hęc eſt vera lectio non abſit.

Inquit:ſequamur:quod probarit puſio.
Romanus ardens experiri innoxiam
Lactantis oris indolem filiole ait:
Dic quid videtur eſſe verum ⁊ congruens:
Vnum ne Chriſtũ colere ⁊ in Chriſto patrem:
An comprecari mille formarum deos:
Arriſit infans:nec moratus rettulit.
Eſt quicquid illud quod ferunt homines deum
Vnum eſſe oportet:quod vni eſt vnicum.
Cũ Chriſtus hoc ſit:Chriſtus eſt verus deus.
Genera deorum multa nec pueri putant.
Stupuit tyrannus ſub pudore fluctuans.
Nec vim decebat innocenti ætatulæ
Inferre leges.nec loquenti talia
Furor ſinebat efferatus parcere.
Quis author inquit vocis eſt huius tibi:
Reſpondit ille mater.⁊ matri deus.
Illa ex parente ſpiritu docta imbibit:
Quo me inter ipſa paſceret cunabula.
Ego vt gemellis vberum de fontibus
Lac paruus hauſi:Chriſtum ⁊ hauſi credere.
Ergo ipſa mater adſit exclamat.cedo
Aſclepiades:diſciplinæ ⁊ exitum
Triſtem ſuæ magiſtra ſpectet impia.
Male eruditi torqueatur funere
Infantis orba:quemqꝫ corrupit:fleat.
Adſit miniſtros vilis vt muliercula

Fatiget nostros.ministros.delassando illos filius dum torquebit infans. Nam quo filius patietur acrius sentiet mater: & idem ipse filius. vnde subdit. Quantulus dolor. quasi dicat minimus dolor vexabit artus infantis: quia breui morietur: ipsa autem mater viuet in luctu filio orbata. hinc illud Quintiliani torquebis filium et fatebitur mater.

Oculi parentis spectantis tormenta filij. Vngulæ ferramenta quibus dilaniabãtur martyrũ corpora. vnde hymnographus.

Nostros fatiget. quantulus autem dolor
Vexabat artus mortis auxilio breuis.
Oculi parentis punientur acrius:
Quam si cruentæ membra carpant vngulæ.
Vix hæc profatus pusionem præcipit
Sublime tollant: et manu pulsent nates:
Mox et remota veste virgis verberent:
Tenerumq; ictibus tergum secent.
Plus vnde lactis. quam cruoris defluat.
Quæ cautes illud perpeti spectaculum?
Quis ferre possit aeris. aut ferri rigor?
Impacta quoties corpus attigerat salix.
Tenui rubebant sanguine vda vimina.
Quem plaga fierat roscidis liuoribus.
Ferunt minaces verberantium genas
Inlacrimasse sponte dimanantibus
Guttis per ora barbarum frementia.
Scribas t ipsos et coronam plebium.
Proceresq; siceis non stetisse visibus.
At sola mater hisce lamentis caret.
Soli sereno frons renitet gaudio.

cessit his laceras fortiter vngula: nec carpsit penetralia.

Tollant sublime .s. sublimiter hoc ẽ in altum. Manus pulsent nates. quo modo infantes verberantur. quod iubet fieri vt paulatiz crescant tormenta cum doloribus.

Plus. lactis. ex Iuuenale de hedo. qui plus habet lactis quam sanguinis.

Quæ cautes. idest quas homo sæuus et durus crudelisq;

Quis rigor eris t ferri. i. aere' t ferre'

Salix impacta. i. virga salignea illisa corpori. Vimina. i. virgæ sanguine humide. Quæ plaga fierat. i. quæz sanguinem virgæ ex

oresserant: eo modo quo lachrymæ ex oculis eliciuntur. sed forte aliud verbum loco fierat reponendum est. L tuoribus roscidis. i. manantibus in modum roris virgarum ictibus faccientibus liuores. Genas minaces. idest oculos que genis integunt. sed quomõ minaces si illachrymabantur nimirum quia duplici laborabant affectu crudelitate scilicet et commiseratione. vnde subdit per ora frementia barbarorum. nam et fremebant et flebant. Coronam plebium. idest plebeiorum qui stabant in circuitu spectantes. Non stetisse. sub. ferunt ex superioribus. Frons renitet. i. est leta et serena lucretius nec domus argento fulgens auroq; renitens.

Pietas contumax.i.matris perseuerantia.nam contumacia in malam accipitur partem
Sensum indulgentie.quia vt ait Quintilianus indulgentia est mollis libe rorum educatio.sed hec mater colubebat tenerum illum amorem et obfirmabat se ad patientiam.
Ardor anime estuantis quia tristicia et dolor exiccant ossa. itaq; in tormentis positi sitiunt. neq; hoc affectu saluator noster carnit dicens in cruce Joannis ca.xix. sitio quamquam illud sitio aliud significabat. Torua mater.t. irata in filium quod videbatur cedere atq; vinci tormentis. Eminus.alongе.sicut supra comminus prope. Hanc stirpem .i.talem filium mihi futurum vt viscceretur. Lecto.i. mortis timore. Postulas? interrogatiue legendum.Fons viuus.et Joanne. ca. iiij. aqua quam ego dabo fiet in eo fons aquę saliētis in vitam aeternam et Psalmo. xxxv. apud te est fōs vitę.
Fluentum.idest flumen.Vergilius xanthiq; fluenta vocant. Flagrantiaz idest ardorem.geli' libro. xi. vigor ille materne flagrantię paulatim restinguitur. Mi hic.exemplis ad animi robur puerum hortatur mater.et primo sanctorum innocentium. Calix bibendus.alludit ad illud ex euangelio Ma. h.cap.xx.potestis bibere calicez quem ego bibiturus sum. Paruuli.et per appositionem aetas oblita lactis. ꝛc. et est ordo aetas refecta poculis amaris sanguinis:mox deinde refecta poculis dulcib' sumpsit. Matris et potentia.sic Vergilius.primo enei,ad cupidinem filium loquitur. Mate

Stat impiorum corde pietas fortior
Amore Christi contumax doloribus.
Firmatq; sensum mollis indulgentiæ.
Sitire sese paruus exclamauerat.
Animæ æstuantis ardor in cruciatibus
Hoc exigebat:lymphæ vt haustum posceret.
Quem torua mater eminus tristi intuens
Vultu seueris vocibus sic increpat.
Puto imbecillo nate turbaris metu.
Et te doloris horror afflictum domat.
Non hanc meorum viscerum stirpem fore
Deo spopondi.non in hanc spem gloriæ
Te procreaui:cedere vt leto scias.
Quam bibendam postulas:cum sit tibi
Fons ille viuus præsto:qui semper fluit.
Et cuncta solus irrigat viuentia
Intus foris q;:spiritum et corpus simul
Aeternitatem largiens potantibus:
Venies ad illud mox fluentum (si modo
Animo ac medullis solus ardor æstuet
Videre Christum) quod semel potum affatim
Sic sedat omnem pectoris flagrantiam:
Vita vt beata iam sitire nesciat.
Hic hic bibendus nate nunc tibi est calix:
Ille in Bethlem quem biberunt paruuli.

mee vires mea magna potentia solus, simile est illud Gen. cap. xlix. Ruben primogenitus meus tu fortitudo mea. Pater. deus omnipotens iuxta illud Cani hominis sapientia illius. Vagitibus. i. infantibus: vt de inocentibus dixit. Scis saepe. alterum. exemplum

Oblita lactis et papillarum immemor
Aetas amaris mox deinde dulcibus
Refecta poclis mella sumpsit sanguinis.
Exemplum ad istud nitere o fortis puer
Generosa proles matris et potentia.
Omnes capaces esse virtutum pater
Mandauit annos. neminem excepit diem.
Ipsis triumphos annuens vagitibus.
Scis saepe dixi cum docenti adluderes.
Et garrulorum signa verborum dares
Isaac fuisse paruulum patri vnicum.
Qui cum im molandus aram et ensem cerneret
Vltro sacranti colla praebuerit sacri.
Narraui et illud nobile ac memorabile
Certamen: vna matre quod septem editi
Gessere pueri sed tamen factis viri
Hortante eadem matre in ancipiti exitu
Poenae et coronae sanguini vt ne parcerent.
Videbat ipsos apparatus funerum
Praesens suorum: nec mouebatur parens.
Laetata quoties aut oliuo stridula
Sartago fixum torruisset puberem
Dira: aut cremasset laminarum impressio
Lomam: cutemq; verticis reuulserat
A fronte tortor nuda testa: vt tegmine
Cervicem aduscq; dehonestaret caput.

adducit de isaac immolando. ex Gen. cap. xxij. Docenti. s. mihi. Adluderes. i. quasi per ludum verba mea redderes. Virgilij. vij. eni nec plura alludens quod seruus exponit ad responsum verba cõponit vnde subdit. et garrulorum signa verborum dares. naz puer i nõ exacte pferũt que audiunt advocẽte. Sacranti. i. sacrificare volẽti abrahã patri seni. Narraui. tertium effert exemplum de septez Machabeis. ex secũdo Machabeorum volumine cap. vij. vbi latissime ponitur historia. In ancipiti exitu. qz forte illi defecassent si mater illos non fuisset exhortata. Ne parcerent sanguini. immo sanguinẽ effunderent. Funerum suorum aut funerũ quę sui filij sustinebant. aut qõ mox mortes erant sua mors. Sartago stridula. i. stridens cũ in ea frigitur aliquid et hoc mortis genere obiit ex machabęis primus. Laminaruz impressio. i. lamina candens capiti ipressa. sed hoc non legitur in machabęorũ libroz qõ sequtur videlz quod secundo ex machabeis tortor detraxit capiti cutẽ relicto cranco cute nudo. z est ordo. tortor reuulserat cutẽ verticis a fronte: nuda testa. i. tegmine nudata. vsq; ad cervicẽ ita vt dehonestaret. i. deformaret caput tegmine subaudi detracto.

Regio diademate.i.corona quę regũ est insigne. Linguam tyrannus. hec antiochus iussit fieri ex machabeis tertio. Pars optima.s.lingua.cuius laudes ex officio prosequitur. Fidelis interpres animi.nãvt Horati⁹ in poetica arte scribit natura.effert animi motꝰ interprete lingua. Cordis ministra.i.corũ quę corde concipiũtur. Præco.quasi præco sit nomẽ cõmune ducũ generũ dixit lingua præco. Redemptrix.s.animę. Ducem dicatam.i. deo cõsecratam. Ducẽ.i.præstantem totius primã Machabeos.sic græce appellarunt quos vocãt hebraice asmonaim.interpretatur aũt machabęus pugnator. nam mache est pugna.et machenępugno. Septies.naz toties de antiocho triumphauit mater illa cũ filijs victoribus. Feracẽ glorię.i.fertilem z foecundam Per huius alui. aduratio est. Cõceptacula.i.vterũ siue loculos vbi concipiuntur infantes Larem hospitalẽ idest vterum in quo diuersatus es p mẽses decem.s.inchoatos de quibus autores sępe faciunt mẽtionem. Vergilius. matri longa decem tulerũt fastidia mẽses. Si dulce nectar.i.lac. Vergilius.iiij.eneid⁹.si bene quid de te merui fuit aut tibi quicquam dulce meũ. Molle gremiũ.in quo te sępe sustinui. Grata si crepũdia.i.amuleta z ludicra que solent infantibus appendi.nonnunquã incunabula z panni quibus inuoluuntur.dicuntur autẽ crepundia a crepitu:vnde etiam crepitacula.de quibus Martialis in disticho cuius lemma est crepitaculum.Si tibi plorator decollo vernula pendet hęc quatiant tenerum garrula sistra manum. Persiste.idest esto constans z persęuerans. Adsere.idest adsertor esto z profitere. Authorem horum numerum.i.tantorum beneficiorũ quanta nobis contulit.s.animum corpus vitam:vnde subdit.

Clamabat illa.patere.gemmis vestiet
Vpicem corona regio ex diademate.
Linguam tyrannus amputari iusserat
Vni ex ephoebis:mater aiebat.satis
Jam parta nobis gloria est.pars optima
Deo immolatur.ecce nostri corporis
Digna est fidelis lingua:quæ sit hostia
Interpres animi.enuntiatrix sensuum.
Cordis ministra.præco operti pectoris.
Prima offeratur in sacramentum necis.
Et sit redemptrix prima membrorũ omnium.
Ducem dicatam mox sequentur cætera.
His Machabeos incitans stimulis parens
Hostem subegit subiugatum septies:
Quot foeta natis:tot triumphis inclyta.
Ade partus vt feracem gloriæ
Adea vita præstet:in tua est situm manu.
Per huius alui fida conceptacula:
Per hospitalem mense bisquino larem:
Si dulce nostri pectoris nectar tibi:
Si molle gremium:grata si crepundia:
Persiste:z horum numerũ authorẽ adsere.

Romanus.

Qua nam arte.ordo ꝛ sensus est.ego nescio qua arte.i.quomodo. Coeperis viuere nobis intus.i.cum te gestarē intra viscera quomodo ex inanimi factus sis animatus. Nihil iumq; illud.nō nihilū quia est aliquid semen virile ꝛ menstruū muliebre vnde est hominis corpus.nam anima a deo infunditur. Animator.i.deus scit.ego nescio. Si igitur qō viuis.quod spiras hoc totum dei est. Impendere.subaudi decet.vt Vergilius ṗmo cneidos me ne incoepto desistere victam. Cuius munere.i.beneficio. Ortus es.i. vinis. Quod dedit.i.vitam. Refuderis.i.reddideris.

Qua nam arte nobis viuere intus coeperis:
Nihilumq; ꝛ illud vnde corpus:nescio:
Nouit animator solus ꝛ factor tui:
Impendere ipsi:cuius ortus munere es:
Bene in datorem quod dedit:refuderis.
Talia canente matre iam lætus puer
Virgas strepentes ꝛ dolorem verberum
Ridebar.hic tum cognitor pronuntiat.
Claudatur infans carcere:ꝛ tanti mali
Romanus author torqueatur acrius.
Illum recentes per cicatricum vias
Denuo exarabant:quaq; acutum traxerant
Paulo ante ferrum:mox recrudescentibus
Plagis apertas persequebantur notas.
Quos iam superbus victor ignauos vocat.
O non virile robus:o molles manus:
Vnam labantis dissipare tandiu
Vos non potesse fabricam corpusculi?
Vix iam cohæret:nec tamen penitus cadit
Vincens lacertos dexterarum inertium.
Citius cadauer dentibus carpunt canes:
Longeq; morsus vulturum efficatior
Ad deuorandas carnis offas mortuæ.
Languetis imbelli fame:ac fathiscitis.

Strepentes. sonātes cum cedebatur puer. Cognitor.i. iudex qui de causa cognoscebat. Per recentes vias cicatricum.idest per cicatrices adhuc recentes. Exarabant.i. vngul'sulcos ex carnificando ducebant

Ferrum acutum. idest vngulas. Recrudescentibus plagis.idest recentatis ꝛ renouatis. Notas apertas.i. vulnerū signa que adhuc non coierant. Quos.s. tortores.

Victor superbus. quia victoria facit homines superbos ꝛ arrogātes.et sunt verba romāi ad tortores. Posse.posse. Vix cohæret.s.corpusculum.Vergilius in buco.vix ossibus haerent. Dexterarum inertium.i.languentium ꝛ debilium ad infligenda verba ꝛ plagas. Citius.subaudi q̄ vos corpus hoc meū lacerastis. Languetis imbelli fame.i.cupitis me excarnificare ꝛ desunt vobis vires. Et fatiscetis.i.deficitis ꝛ fessi estis.vnde defessus a defatiscor deducitur participiū priscIano autore.

posse. Lucretius.pro si forte aliquis credit grandora potesse corpora.

Bula ferina.qualis est ferarū. Socors edacitas.i.ignaua rabies edendi. Morarum poenitet.i.vis cito perire. Fies fauilla.i.cremaberis & redigeris in cinerem. Abiens a foro.vbi iudicatus est ad ignem. Respectās pone.i.retro.sed retro superfluit q̄ respecto per se significat retro aspicio. Appello.i.prouoco.nā illō proprie est prouocare: quod recētiores appellare dicunt.

Esse nil.i.frustra.

Cōplices.i.simul socij & sectatores.

Vir hominis. quia infans homo est ꝛ imperfectus. Locum cædis.in quo infans iugulari & romanus cremari debebat. Primitiuū foetum.i.infantem mater ferebat iugulandū eo modo quo abel obtulit deo de primogenitis gregis sui.geñ.cap.iiij. Ferculo abelis. est ferculum quod fertur & in quo aliquid fertur. Puriorē cæteris. ait nāq; scriptura. abel obtulit de primogenitis gregis sui & de adipib⁹ eorum. Immorata. immo statim dedit non flens sed lęta.

Patrone ex filio. quia cum sis mihi nūc filius illic eris mihi patronus. et ē casus vocatiui patrone. & est iungendum dulcissime patrone.

Bula est ferina.sed socors edacitas.
Erarsit istis turbida ira iudicis:
Seqꝫ in suprema concitat sententiam.
Si te morarum poenitet:finem citum
Subeas licebit.ignibus vorabere
Damnatus:et faulla iam tenuis fies.
Abiens at ille:cum foro abriperent virum
Truces ministri:pone respectans ait.
Appello ab ista perfide ad Christum meum
Crudelitate:non metu mortis tremens:
Sed vt probetur esse nil:quod iudicas.
Quid differo inquit ille vtroſq; perdere:
Puerum ac magistrum cōplices sectæ impiæ:
Gladius recidat vile vir hominis caput
Infantis:istum flamma vindex concremet.
Sit his sub vno fine dispar exitus.
Peruentum ad ipsum cædis implendæ locum.
Natum gerebat mater amplexu et sinu:
Vt primitiuum crederes foetum geri
Deo offerendum sancti Abelis ferculo:
Lectum exouili puriorem cæteris.
Puerum poposcit carnifex.mater dedit.
Nec immorata est fletibus: tantum osculum
Impressit vnum.vale ait dulcissime:
Et cum beatus regna Christi intraueris:
Memento matris iam patrone ex filio:
Dixit.deinde dum ferit ceruiculam
Percussor ense:docta mulier psallere
Hymnum canebat carminis dauidici.

Carminis dauidici. qui est in ordine psalmorum centesimus quintusdecimus.pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius.

Mors sancti.huius filij mei. Tuus ille seruus.ex psalmo centesimo vigesimo secundo. sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum sicut oculi ancillę in manibus domine sue ita oculi nostri ad dominū deum nostrum. Talia retexens.i.canēs.sic hymnographus que vox quę potuerit lingua retexere.alias retexere est quod textum est nō textum facere. Explicabat pallium.quo exciperet sanguinē pueri. Tendebat manus. cū explicato pallio.

Globū. idest sanguinis vndam conglobatam. Vstor. qui struebat pyrā.

Pinu arida.quo facilius ignem comprehenderet. Foeni struem. idest cumulum fomitis.

Quo pastu.i.quo fomite. Ferocius. pro fortius. Et iā ordo est. et iaz romanus actus. idest impulsus. Eminus. a longe. furca brachijs retortis. idest habenti brachia retorta ingerebatur. ꝛc. Hac eius orsa.i. postea ꝙ hęc locutus est. Fragor nubis hoc est tonitrus. nā fragor proprie de rebus dicitur fractis. sed quia dicit ruentis potest intelligi de fulmine.sed non significat nisi imbrē de coelo cadentem.

Pretiosa sancti mors sub aspectu dei.
Tuus ille seruus.proles ancillæ tuæ.
Talia retexens explicabat pallium:
Manusq; tendebat sub ictu et sanguine:
Venarum.vt vndam profluam manantium
Et palpitantis oris exciperet globum.
Excepit:et caro adplicauit pectori.
At parte campi ex altera immanem pyram
Texebat vstor fumidus pinu arida
Sarmenta mixtim subdita:et foeni struem
Spargens liquata roze feruentis picis:
Quo flamma pastu crescceret ferocius.
Et iam retortis brachijs furca eminus
Romanus actus ingerebatur rogo.
Scio inquit ille non futurum:vt concremer:
Nec passionis hoc genus dictum est mihi:
Sed restat ingens:quod fiat miraculum.
Hæc eius orsa sequitur immensus fragor:
Nubis ruentis.nimbus vndatim nigro
Præceps aquarum flumine ignes obruit.
Alunt oliuo semicombustas faces:
Sed vincit imber iam madentem fomitem.
Trepidare teter carnifex rebus nouis
Turbatus:et qua posset arte insistere:
Versare torres cum faullis humidis:
Pumas manuplis confouere stupeis:

Obruit ignes.idest extinguit. Alunt.scilicet torteres. Fomitem.idest materiaz ignis combustibilem. Trepidare.pro trepidabat. Nouis rebus.idest miraculis. Insistere insistebat. Versare.idest versabat. Torres.idest titiones. Confouere.idest confouebat ꝛ proprie nam fouere de foco proprie dicitur.

Semen ignis.i.scintillas. Quercre.pro querebat. Magus nam magice imputat hec miracula non diuine potentie Carmine thessalorum. vbi artes magice vigebant vt est apud lucianum et apuleium. Lucanus de necromantica phormonoe dixit. thessalis incubuit membris. Vertere poenam in ludibrium.i.dum puniur eludere nos. Fortasse cerui. per ironiaz hoc dicitur Flecti p cae di. Coibit plaga.i consolidabit in cicatricem. Vertex.i.caput pars pro toto. Eminebit. extabit.

Et semen ignis inter vndas quærere.
Quod cum timenti nuntiatum est iudici:
Commouit iram fellis implacabilis.
Quousqz tandem summus hic nobis magus
Inludit inquit thessalorum carmine
Poenam peritus vertere in ludibrium.
Fortasse ceruix si secandam iussero:
Flecti sub ensem non patebit vulneri.
Vel amputatum plaga collum diuidens
Rursus coibit: ac reglutinabitur:
Humerisqz vertex eminebit additus.
Tentemus igitur ante partem quampiam
Truncate ferro corporis superstitis:
Ne morte simpla criminosus multiplex
Cadat: vel vna perfidus cæde oppetat.
Quot membra gestat: tot modis pereat volo.
Libet experiri lerna sicut traditur
Vtrum renatis pululescat artubus:
Ac se imminutis corporis damnis nouum
Instauret. ipse presto erit tunc hercules
Hydrina suetus vstum ire vulnera.
Jam nunc secandi doctus adsit artifex:
Qui cuncta norit viscerum confinia:
Vel nexa neruis disparare vincula.
Date hunc reuulsis qui medetur ossibus:
Aut facta nodis sarciens compaginat.

Partez quampiam.i.aliam. Morte simpla.i. simplici et vnica. Multiplex criminosus. i. multipliciter nocēs. Vel iteruz repete ne ex superiori Tot modis. q.d. tot mortibus. Lerna.pro lernea hydra. nota est fabula. Imminutis corporis damnis. lege iminutus.i. truncatus damnis corporis. Ipse hercules erit presto.i. presens.q.d. nō aderit Hydrina vulnera .i. que hydre intulit nam tandē compressis faucib' hydrā exiccauit z quasi vstulauit. Viscerum confinia.i.iuncturas. Vel disparare. i. luxare conuellere et distrahere. Vincula nexa neruis.idest ossa neruis colligata. Date hunc.s.romano. Ossibus reuulsis.i.luxatis.nam qui scit de volare et restituere ossa luxata poterit facilius illa dissipare. Nodis.i.colligationibus quod faciunt luxatorū medici et chirurgi.

Omni corpore.i.toto.q.s.in deos iniecta est. Vetus fas.idest antiquã religionẽ. nam fas dicta est que prius dicebatur themis. Retectam.idest apertam. vergilius radũsq; retexerit orbem. Palatum tractat.explorans quomodo possit totam linguam abscondere.

Linguam priorem detrabat radicitus:
Quæ corpore omni sola viuit nequior.
Illa procaci pessima in nostros deos
Iniecta motu fas profanauit vetus:
Audax & ipsi non pepercit principi.
Christo quidam medicus accitus venit.
Proferre linguam præcipit.profert statim
Martyr.retectam pandit.ima & faucium
Ille & palatum tractat.& digito exitum
Vocis pererrans vulneri explorat locum.
Linguam deinde longe ab ore protrahens
Scalpellum inusq; guttur insertans agit.
Illo secante fila sensim singula
Nunquã momordit martyr:aut os dentibus
Compressit arctis:nec cruorem sorbuit.
Immotus & patente rictu constitit:
Dum sanguis extra defluit scaturiens
Perfusa pulcher menta ruffo stemmate
Fert:& cruenti pectoris spectat decus.
Fruiturq; & ostro vestis vt iam regiæ.
Prefectus ergo ratus elinguem virum
Cogi ad sacrandum posse cum verbis carens
Mil in deorum oblacteraret dedecus
Jubet reduci iam tacentem & debilem
Multo loquentis turbine olim territus.
Reponit aras ad tribunal denuo
Et tus & ignem viuidum in carbonibus.
Taurina & exta vel suilla abdomina.

Exitum vocis.i. epiglotida qua vox ex arteria erumpit.

Scalpellum. ferramentũ illud quo vena pertũditur in sanguinis diminutione. scalprũ quoq; reperitur pro nouacula. Marcian⁹ scalpro dicebat circuncidi vitia infantibus posse. Fila singula. ex quibus cõpacta est lingua.

Patente ritu.i.ex ore aperto. Rufo stẽmate.i.corona quã ex ruffo sanguine est assecutus. stẽma namq; a stepho quod est corono deducitur. Ostro vestis regiæ.nã ostruz hoc est purpura vestibus tantũ accõmodabatur principum. q.d. tam honorific⁹ erat hic sanguis in veste romani quã purpura in vestibus regum.

Oblacteraret. blaterare inquit festus est stulte & percupide loqui. noui⁹ quoq; multa.de hoc verbo. Multo turbine. Abdomina suilla.idest

ne.idest magno impetu & vehementia:qua obruebatur antea.
porcina.& est abdomen pinguc illud quod intestinis obducitur.

Insufflat.cum nō loqueretur in contēptū insufflauit illos. Musquid.i.aliquid. Intimo pulmone.vnde est vocis origo interior. Torta.i.repercussa. Sub testudine oris.i. sub coelo hoc est oris concauitate. Ex palato repercusso.idem est quod ex testudine oris. De pectine dentiū.nā vox articulata complures litteras format inter linguā ⁊ dentes.vt .t.d.th.f.v.consonās. Pectine dentiū.i.de dentibus vel a dentib⁹ pectinatim coeuntib⁹.

Lingua plectrum mobile. qz lingua ē quasi plectrū quod ferit certa loca ad formandū verba. ⁊ puto pro nunc vtroz bicz legēdū esse nec vt sit sensus. qui deus fecit in me vt vox expressa ex intimo pulmone:repercussa ad coelum nec det sonos ex palato repercusso. nec temperet de pectine dentium.necz sit. His agendis.i. formandis lingua. ⁊ cetera quod duobus exemplis probat se eo modo loqui quo si deᵛ vellet loqueretur fistula vel cymbaluz: quę habent sonos ⁊ non voces articulatas. In ipsis meatibus. idest fistulis quasi arteriis. Labra pressa. vt in prolatione. b.p. ph. ni litteris nunc hiantia. vt in alīs litteris.quasi dicat. ita possent loqui cymbala ⁊ fistule perinde ac si haberent instrumenta quibus formantur litterę ⁊ voces articulatę. Statum nature verti.idest mutari ab illo.scilicet. Cui.idest a quo. Forma. idest oris figura.

Ingressus ille vt hos paratus perspicit:
Insufflat ipsos ceu videret dæmonas.
Irridet hoc Asclepiades lætior.
Addit deinde.nunquid inclementius
Sicut solebas es paratus dicere:
Effare quod vis:ac per ora edissere.
Permitto vocem libere vt exerceas.
Romanus alto corde suspirans diu
Semitu querelam traxit:⁊ sic orsus est.
Christum loquenti lingua nunquam defuit.
Nec verba quæras quo regantur organo:
Cum predicatur ipse verborum dator:
Qui fecit vt vis vocis expressa intimo
Pulmone ⁊ oris torta sub testudine
Nunc ex palato det repercusso sonos:
Nunc temperetur dentium de pectine:
Sitcz his agendis lingua plectrum mobile.
Si mandet idem.faucium sic fistulas
Spirare flatu concinentes consono:
Vt verba in ipsis explicent meatibus:
Vel exitu oris cymbalis profarier
Nunc pressa parce labra nunc hiantia.
Dubitas ne verti posse naturæ statum:
Cui facta forma est:qualis esset primitus:
Hanc nempe facto: vertere vt libet potest.

Leges texere ac retexere. ideſt ponere ac tollere. Sic vergilius. vi. eneidos. leges ſirit atq; reſirit. Poſtulet. deſideret. quia poteſt facere vt ſine lingua quis loquatur. Preſſit pede. quo pacto abſente ſaluatore diſcipuli obruebantur vndis ad quos per fluctus venit. ex Matthęo. cap. xiiij.

Poſitaſq; leges texere. ac retexere:
Linguam loquela ne miniſtram poſtulet:
Vis ſcire noſtri numinis potentiam:
Fluctus liquentis æquoris preſſit pede.
Natura flura ac tenuis in ſolidum coit.
Quæ diſpar illis legibus: quis condita eſt:
Solet natatus ferre: fert veſtigia.
Habet viſitatum munus hoc diuinitas:
Quæ vera nobis colitur in Chriſto t patre.
Mutis loquelam: percitum claudis gradum:
Surdis fruendam reddere audientiam.
Donare cæcis lucis inſuetæ diem.
Hæc ſi quis aniens fabuloſa exiſtimat:
Vel ipſe tute ſi parum fidelia
Rebare pridem: vera cognoſcas licet.
Habes loquentem: cuius amputaueras
Linguam. probatis cede iam miraculis
Horror ſtupentem perſecutorem ſubit.
Timorq; t ira pectus in caliginem
Vertere. neſcit vigilet: an ne ſomniet.
Miratur hærens quod ſit oſtenti genus.
Formido frangit. armat indignatio.
Nec vim domare mentis effrenæ poteſt.
Nec quo furoris tela vertat: inuenit.
Poſtremo medicum ſæuus inſontem iubet
Reum citari. nundinatum hunc arguit

flura t tenuis. qualis eſt aquę.
Coit. condenſatur vt ſuſtinere poſſit ne cedat põderi. Diſpar. contraria.
Quis. pro quibus puta q ſit natabit nunc autẽ ſub chriſto ſuſtinet veſtigia
Hoc munus. ideſt officium quod facit miracula vt hoc qđ dixit t que ſequuntur. gradum percitum. i. velocẽ. alias percitus. i. cõmotus
Audiẽtiam. actũ audiẽdi. Cede miraculis. ideſt vincere t dare locum.
Vertere pro vertebat. in caliginẽ. id ẽ ignorantiam veri qz ira impedit animũ ne poſſit cernere verum. Hærens dubitans. Iuuenalis. hæremus dicat ipſa
Formido t indignatio. affectus contrarij in eodem homine. vim. ideſt violentiam t impetuz

Quo. ideſt in quẽ ſæuiat: cum non poſſit in romanum. Citari. in ius vocari. Nundinatum. ideſt ad diem certum vocatum. nam nundinari eſt in vrbem litis cauſa ad certum diem venire. aliquando etiam alijs de rebus. Pactus cum romano pretium faciens.

Colluderet.i.colluſionem faceret. Irritum.i.vanum nihilq; efficiens. Retunſis.i.obtuſis et hebetibus. Sauciata parte et non totam linguam. Uſqq quaq; omni ex parte alias ſemper alias vbiq; ſigt. Manere.ꝛc. ſubaudi inde[x] dicebat non poſſe et non poſſe iterũ verba exprimi in oris cõcauitate ſine lingua quę moderatur verba. Eſto.concedam' quod erũpat vox aut ſpiritus non tamen articulatus. Vacuo. ſpecu. i. ex ore vacuo aut thorace

Echo.i.per repercuſſionẽ vñ generatur echo. Oratio. que conſtat vocib' articulatis. Veris veritate et experimento. Calumniam falſam crimination em. Hauſtus patentes. i. partes per quas haurim' cibum potumq;.

Regat ſpiramina ideſt formet voces in verba quod eſt linguę officium. Puncto leui. ideſt punctura modica. Plectro. i. lingua. Cicero.ij. de natura deorum plectri ſimilem linguam noſtra ſolent dicere.

Fatus. i. loquela a faris vel fare. Magiſtra vocis. i. lingua vt dicit verborum moderatorũ

In vitium cadit. ideſt viciatur et lęditur. Fiat periculum. i. experimentum. Terentius. fac periculum in litteris. fac impalęſtra Lingua eruta. i. euulſa. Vox fragoſa. i. horrida et aſpera. ſed ſi elinguis fiat nullam habebit omnino.

Clamor inconditus. ideſt inarticulatus. Nil ſtridulum. ideſt non modo non emittet vocem ſed neq; ſtridorem quidem.

Mercede certa pactus vt conluderet:
Aut ferrum in ore nil agens et irritum
Uerſaſſe fruſtra. ſeu retunſis tactibus
Aut arte quadam vulnus illatum breue:
Quod ſauciata parte linguam læderet:
Neruos nec omnes vſquequaq; abſcinderet.
Manere ſaluam vocis armoniam probe
Non poſſe inani concauo verba exprimi:
Quæ concrepare lingua moderatrix facit.
Eſto vt reſultet ſpiritus vacuo ſpecu
Echo: ſed extat inde non oratio.
Ueris refutat medicus hanc calumniam.
Scrutare vel tu nunc latebras faucium:
Intraq; dentes curioſum pollicem
Circumfer: hauſtus vel patentes inſpice:
Lateat ne quicquam: quod regat ſpiramina.
Quanquam foraſſem forte ſi puncto leui:
Tenui ve linguam contigiſſem vulnere.
Titubante plectro fatus eſſet debilis.
Nam cum magiſtra vocis in vitium cadit:
Uſus et neceſſe eſt et loquendi intercidat.
Fiat periclum ſi placet: cuiuſmodi
Edat querelam quadrupes lingua eruta
Elinguis: et quę porca grunitum ſtrepat:
Cui vox fragoſa. clamor eſt inconditus:
Probabo mutam nil ſonare ſtridulum.

Salutem principis. sic iurare consueuerũt subditi. per vitam et per genium principis.
Suggilet verba. forte suggerat. i. subministret: qz suggilare aliud est. Latronẽ christianorũ. i. persecutorem et carnificem. Non bubulus. i. a bone, pfusus. Agnoscis illũ. s. bubulum sanguinẽ: et quod non est hic bubulus sed meus. Pagane. i. non initiate ad christianorum sacra sed profane. et est translatio sumpta ex eo quod omnis homo aut miles est aut paganus. Vestri bouis. i. quem vos sacrificare consueuistis. Litata cæde. i. in sacrificio effuso bouis sãguine. Scrobe acta sub terram. videtur significare terentina sacra quę fiebãt romę i campo martio in loco qui dicebatur terẽtos i quo erat ara diti patri sacra pedib' viginti sub terraz defossa sacrificabatur autẽ bos nigra. Infulatus. i. infula indutum habens caput quod erat sacerdotum insigne vt nũc est episcoporũ mitra. Tempora. i. ipse festus et quasi die festo ornatus.

Testor salutem principis me simplici
Functum secantis arte iudex optime:
Seruisse iussis absq; fraude publicis.
Sciat hic: quis illi verba suggillet deus.
Ego vnde mutus sit disertus: nescio.
His se Aristo purgat. at contra impium
Nil hæc latronem Christianorum mouent.
Magis magisq; fertur in vesaniam.
Quærit num alienus sanguis ille asperserit
Virum: suo ne fluxerit de vulnere.
Respondit his Romanus. eccũ præsto sum.
Deus iste sanguis verus est: non bubulus.
Agnoscis illum: quem loquor miserrime
Pagane vestri sanguinem sacrum bouis:
Cuius litata cæde permadescitis
Summus sacerdos nẽpe sub terram scrobe
Acta in profundum consecrandus mergitur
Bire infulatus: festa vittis tempora
Flectens: corona tum reperus aurea:
Cinctu gabino sericam fultus rogam.
Tabulis superne strata texunt pulpita
Rimosa rari pægmatis compagibus.

Reperus. aut minimum perus. vt persius. perus togaq; recenti. aut quod sacerdoti caput repecteretur vt turbarentur capilli. Ouidius. iij. de arte illa depexa modo est
Cinctu gabino. i. precinctus et expeditus Virgili' libro. vij. ipse quirinali lituo cinctuq; gabino et Lucan' in pri. ritu succincta gabino. Fultus togam. i. habens togam sericcam
Superne. i. a parte superiori scrobis. Pulpita strata. i. stragulis operta. Rimosa. vt permeas defluat sanguis in scrobẽ. Rari paegmatis. i. pulpiti in modum paegmatis fugisti. rarum autem dixit pro rimosum. est autem paegma machina ex tabulis compacta
ue rotis imposita poterat deferri per vrbem. Iuuenalis et paegma et pueros inde ad vetoria raptos.

Scindunt subinde vel terebrant aream:
Crebroque lignum perforant acumine:
Pateat minutis vt frequens hiatibus.
Huc taurus ingens fronte torua & hispida
Sertis reuinctus aut per armos floreis:
Aut impeditis cornibus deducitur.
Nec non & auro frons coruscat hostiæ:
Setasque fulgor brattealis inficit.
Hic vt statura est immolanda belua:
Pectus sacrato diuidunt venabulo.
Eructat amplum vulnus vndã sanguinis
Feruentis.inqꝫ terra pontis subditi
Fundit vaporum flumen:& late æstuat.
Tum per frequentes mille rimarum vias
Illapsus imber tabidum rorem pluit:
Defossus intus quem sacerdos excipit
Guttas ad omnes turpe subiectans caput.
Et veste et omni putrefactus corpore
Qui nos supinat obuias offert genas.
Supponit aures.labra.nares obicit.
Oculos et ipsos perluit liquoribus.
Nec iam palato parcit:et linguam rigat:
Donec cruorem totus atrum conbibat.
Postquam cadauer sanguine egesto rigens
Compage ab illa flamines retraxerint:
Procedit inde pontifex visu horridus.
Ostentat vdum verticem.barbam grauem.
Vittas madentes.atqꝫ amictus ebrios.
Hunc inquinatum talibus contagijs.
Labo recentis sordidum piaculi
Omnes salutant atqꝫ adorant eminus:
Illis quod illum sanguis et bos mortuus

Aream.i.pulpitium planciē quã dirit rimosaz. Minutis hiatibus.i.foraminib⁹ per quꝫ defluat sanguis dido & cornib⁹ auratis.& serti ex floꝛib⁹ Fulgoꝛ bractealis .i.ex bracteis auri. quibus est inauratus. Venabulo.vt cultro vel alio ferramẽto cũ venabulũ sit venationi aptũ. In terra.i. tabulata tabulis cõterta.i modũ põtis sublicij Flumẽ vapoꝛ.i. sãguinis enaporãtis Tabidũ roꝛẽ.i. sanguinẽ iã corruptuz qꝫ extra venas i modũ roꝛis sparsũ. Defoss⁹.s.i scrobe quã dirit putrefactus.i. maculatus et tabidus. Quinos supinat.i.organa oizqn ꝫ sẽ suũ erigit vt sãguinẽ excipiat. Genas oculoꝛũ palpebras aut malas. Cadauer.s.bouis. Sãguie egesto.i.exhausto.ab illa cõpage. i.scrobe cui supimpositũ erat pulpitũ ex tabulis cõpactũ. Amictus ebꝛios. i. sanguine madefactos. Recentis piaculi.i.sacrificij facti in piaculũ.i. purgationẽ aiaz. Eminꝰ alonge nõ audẽ accedere ꝓpter veneratiõẽ sacꝛdoti

Lauerint.i.explauerint. Hecatomben.i.centū boum hostiam.de qua saepe homerus.t Juuenalis qui promittat hecatombem.vnde subdit centena ferro. tc. Augures. id est ipsi sacrificiū. Macellum pulmnariū.i.sacrificia templorū redundantia cruore quasi in macello.pulmnaria aūt sternebantur in honorē deorum Cicero in quarto thus. deorū inquit pulmnarib' t epulis magistratuum. Vos metipsi de sacerdotibus bellonę dicit: qui non alieno sed sanguine suo deę sacrificabant et vtraq; manu gladijs strictis armati per vrbem efferebantur.et ita vaticinabantur fanatici.i.furibundi. Matrem deā. lego deum pro deorum.i cibelen. ex apulęj sentētia qui tres deas bellonā cibelen isidem idem numē esse putat t Juuenalis eosdē sacerdotes illis attribuit. cum dicit bellonę matrisq; deum chorus intrat. tc. Rotare.subaudi caput Parta.i. parata. Coelum.i.diuinitatem. Dic.f.gallus sacerdos matris deorum. Metenda. i. secanda. Horatius. pu. ser. candāq; solacem

Foedis latentem sub cauernis lauerint.
Addamus illam vis hecatomben tuam:
Centena ferro cum cadunt animalia:
Variaq; abundans cede restagnat cruor:
Tunc vt cruentis augures natatibus
Possint meare per profundū sanguinem:
Sed quid macellum pingue pulmnarium?
Quid maximorum lanciatores gregum
Euiscerata carne crudos crimur?
Sunt sacra:quando vosmetipsi exciditis.
Votiuus et cum membra detruncat dolor:
Cultrum in lacertos exerit fanaticus:
Sectisq; matrem bracchijs placat deam.
Furere ac rotare ius putatur inistycum.
Parta ad secandum dextra fertur impia.
Coelum meretur vulnerum crudelitas.
Ast hic metenda dedicat genitalia.
Rumen reciso mitigans ab inguine
Offert pudendum femmur donum deę.
Illam remulsa masculini germinis
Vena effluenti pascit auctam sanguine.
Uteroq; sexus sanctitati displicet.
Medium retentat inter alternum genus
Mas esse cessat ille:nec fit foemina.
Foelix deorum mater imberbes sibi

demeteret ferro. Rumen.i.deam cibelen. Nam putabant id esse sacrificij quoddam genus Juuenalis.mollia qui fama secut genitalia testa. Semmr. quoniā genitalia amisit. Donū pudendum.i.mentulam virilem Vena masculini generis.i.genitale virile qđ venis constat.Horatius.nam simul acvenas inflauit tetra libido. Sanctitati.i.deę sanctę nam gallus neq; vir est neq; foemina vndecet semmir appellat. Imberbes aut qi castratis decidūt barbę vnde Juuenalis et desperatio barbę aut qi ephebi ad hoc mun⁹ eligebant.

Lęuibus.acutis ꝛ politis. Sacrandus.ſacerdos ille gallus. Sphragitidas. ideſt medicamenta ex terra ſphragitide hoc eſt ſigillata: quę valet ad cicatricanda vulnera. Celſus libro.v. paſtillus ad glutinandū vulnus ſphragis nuncupatur. nam ſphragizo eſt ſigillo ſiue cōcludo. Membra. ideſt genitalia abſciſſa. Ignituerint. i. acuti illę fuerint ignitę. ſz vſitatꝰ eſt igneo vel igneſco. Stigmarit. pro ſtigmatizauerit. i. ſtigmati notauerit. Obducit cutem. ideſt operit partē illam cauterio notatā. Tormenta inuri. ideſt per inuſtionē infligi. Finis. mors quę eſt malorum finis.

Jam non licebit. ſcilz poſt mortem.

Ledas. ideſt vincaris. Et deſinas. ſcilicet torquere. Sector. ideſt carnifex qui ſecat membra. Sed peremptoris. ordo eſt. Sed manus perēptoris ſtrangulatrix fauciū ſuccedet illis ſcilicet faucibus. qꝛ vox inq̄eta oris garrulꝰ aliter neſcit ſilere q̄ ſi fregero tubam. ideſt intercluſero vocis meatus per ſtrāgulationē.

Parat miniſtros lęuibus nouaculis.
Quid cum ſacrandus accipit ſphragitidas:
Acus minutas ingerunt fornacibus.
His membra pergunt vrere. vt ignituerint
Quancunq; partem corporis feruens nota
Stigmarit: hanc ſibi conſecratam prædicant.
Functum deinde cum relinquit ſpiritus:
Et ad ſepulchrum pompa fertur funeris:
Partes per ipſas imprimuntur bracteæ.
Inſignis auri lamina inducit cutem.
Tegitur metallo: quod peruſtū eſt ignibus.
Has ferre poenas cogitur gentilitas.
Hac dij coercent lege cultores ſuos.
Sic dæmon ipſe ludit hos: quos ceperit.
Docet execrandas ferre contumelias.
Tormenta inuri mandat infelicibus.
At noſter iſte ſanguis ex veſtra fluit
Crudelitate. vos tyrannide de impia
Exulceratis innocentum corpora.
Si vos ſinatis: incruente viuimus.
At ſi cruente puniamur: vincimus.
Sed iam ſilebo. finis inſtat debitus.
Finis malorum. paſſionis gloria.
Jam non licebit improbe. vt licuit modo.
Torquere noſtra vel ſecare viſcera.
Ledas neceſſe eſt victus: etiam deſinas.
Teſſabit equidem tortor et ſector dehinc.
Judex minatur: ſed peremptoris manus
Succedet illis ſtrangulatrix fauciū.
Aliter ſilere neſcit oris garruli
Vox inquieta. quam tubam ſi fregero.
Dixit. foroq; protrahi iuſſit virum

Carceris noxialis.i.in quo noxij sunt clausi. Lictor nefandus. sic appellatur consulis aut pretoris minister. Vinculis.s.corporis in quibus violenter detinetur ex platonis sententia.ad quod alludit apostolus cum dicit cupio dissolui et esse cum christo.et alibi. miser Ego quis me liberabit a corpore mortishui⁹. Principi.quēadmodū diximus galerio cęsari. qui hūc asclepiadē pfecerat ātiochię Ordinē voluminū .i. volumia librorū explicatū. Tragoedię. Nam haec materia quodaz modo tragica fuit. In fasces.s.librorū vel poti⁹ in annales qui a consulib⁹nomē accipiebant quorū fasces erant insignia cum securibus.Cōficit ob litterat.qr i acti sub galerio nō reperitur hui⁹.martyris passio. Inscripta christo. in libro vite de quo in Apocalipsi.et tu euangelio Lucecap.x.noīa vestra scripta sunt ī coelis. Aper.qui litteris hebraeis przsertim ipponi consueuit Obsolescet.i. obliterabitur.vnde obsoleta dicuntur desuetа longo vsu. Angelus adstans.ex euāgelio angeli inquit eorum sempervidět faciē patris pingēs describens.Sanguinis dimēsio.i.quantitas. Sulcus.qua ductuz est ferrum.

Trudi in tenebras noxialis carceris.
Elidit illic fune collum martyris
Lictor nefandus.sic peracta est passio.
Anima absoluta vinculis coelum petit,
Gesta untimasse cuncta fertur principi
Przfectus addens ordinem voluminum:
Seriemqz tantæ digerens tragoediæ
Lætatus omne crimen in fasces refert
Suum tyrannus chartulis viuacibus.
Illas sed ætas conficit diutina.
Fuligo fuscat.pulus obducit situ.
Carpit senectus:aut ruinis obruit.
Inscripta Christo pagina immortalis est:
Nec obsolescet nullus in coelis aper.
Excepit adstans angelus coram deo:
Et quæ locutus martyr;et quæ pertulit:
Nec verba solum differentis condidit:
Sed ipsa pingens vulnera expressit stilo
Laterum.genarum.pectorisqz. et faucium.
Omnis notata est sanguinis dimensio.
Ut quanqz plagam sulcus exarauerit.
Altam.patentem.proximam.longā.breuem.
Quæ vis doloris.qui ve segmenti modus.
Guttam cruoris ille nullam perdidit.
Hic in regestis est liber coelestibus
Monimenta seruans laudis indelebilis:
Relegendus olim sempiterno iudici
Libramine æquo:qui malorum pondera

Proximam.i.in cutis sūmitate vt sit contrariū ei quod dixit altā hoc est profūdā. Segmēti.i.secationis .nā asecco dr segmentū. In regestis.i.in voluminibus in quib⁹ cōtinētur acta

et res geste. Mā corrupte dr volumē illud Gregorij registrū.p regestis. Et premiorū.t.bo nox id quod sequit.p eo qō precedit. Inter hedorū greges.t.inter peccatores qui sistendi sunt ad sinistras iu dicis ex euangelio Mat.cap.xxv. Di gnoscerer eminus. .t. a longe me con= spiceret Roman' Hoc .s. romano. Transfer hunc he dū.s. a sinistra i dex trā. t sis agn' tc.

Et præmiorum comparabit copias.
Vellem siniſter inter hedorum greges
Vt ſum futurus eminus dignoſcerer:
Atq; hoc precante:diceret rex optimus:
Romanus orat.transfer hunc hedum mihi.
Sit dexter agnus induatur vellere.

Finit Romanus.

Au.Pru.Cl.V.C. Peri stephanon.

Emiterij et chaledonij martyrum.

HOs duos martyres calagurritanos fuisse satis constat ex hymno cuius initiū est bis nouem noster vbi legit Calagurris ambos quos veneramur. Ma3 qō in quadā histo ria illorū legitur fuisse legionarios. i.ex legione ciuitate ex errore ortum est:qm fuerunt mi lites ex quadā ipa= toria legione voca3 ti sunt autem emi= terius et caledoni' siue vt in recentio= rib' libris legimus emiterius et cele= doni' siue chelido= nius Scripta sunt coelo ode monoco= los qualis est illa da puer plectrum. prima pars huius

Hymnus in honorem sanctorū Mar tyrum Emiterij et Chaledo mij Calagurritanorū.

SCripta sunt coelo duorū martyrū vocabula:
Aureisq; Christus illic annotauit litteris
Sanguinis notis eadē scripta terris tradidit.
Pollet hoc felix per orbem terra ibera stēmate.

carminis cōtinet laudes martyrum et loci in quoeorum corpora sunt sepulta qui mira mul torum populorum veneratione frequentatur propter miracula que ibi fiunt. deinde ponit ipsorum vitam et martyriu3. tum postea redit ad miracula. Coelo. iuxta illud Luce.ca.x. noia vestra scripta sunt in coel' duorum martyrum quorū non ponit noia sicut neq; posuit in hymno duodeviginti martyrū cesaraugustanorū. Notis sanguinis. t. litteris ex sangui ne martyrij scriptis Terra ibera. aut hispana que a graecis dr iberia. aut ppie ibera vbi ē calaguris vnde sunt hi duo martyres. vt nra gestabit calaguris ambos quos veneramur.

Stemmate.i.corona vt in romano virimus vel nobilitate posuit. Hic locus.s.calagu
ris celtiberorum vbs. Pudicus.castus et mundus. Hospes. qui reciperet.alias qui re
cipitur. Calentes vndas cede.i.sanguine duorum martyrum effuso. Confrequentant.
concelebrant. Incolæ calaguritam. Colon⁹ exteri orbis. i.peregrinus. Fama proditrix.i
manifestatrix.nam prodere est procul dare in hac significatione.

Hic locus dignus tenendis ossibus visus deo:
Qui beatorum pudicus esset hospes corpori.
Hic calentes hausit vndas cæda tinctus duplici.
Illitas cruore sancto nunc arenas incolæ
Confrequentãt obsecrãtes voce. votis. munere.
Exteri nec nõ et orbis huc colonus aduenit.
Fama nã terras in omnes præcucurrit ꝓditrix
Hic patronos esse mũdi:quos ꝑcantes ambiant.
Nemo puras hic rogãdo frustra cõgessit preces.
Lætus hinc tersis reuertit supplicator fletibus:
Omne quod iustũ poposcit impetratũ sentiens.
Tanta pro nostris periclis cura suffragantũ est:
Nõ sinãt inane vt vllus voce murmur fuderit.
Audiunt:statimqꝫ ad aurẽ regis æterni ferunt.
Inde larga fonte ab ipso dona terris influunt:
Supplicũ causas petitis quæ medelis inrigant.
Nil suis bonus rigauit christus vnquã testibus.
Testibus quos nec catenæ:dira nec mors terruit
Vnicum deum fateri sanguinis dispendio:
Sanguinis sed tale damnũ lux rependit longior.

Ambiant.i.ambitio
se obseruent. sum=
ptum verbum ab
iis qui suffragato=
res affectantur ad
obtinendos magi
stratus. Puras
preces. i. honestas
nam tales esse de=
bent si volum⁹ ali=
quid a deo ipetra=
re vt etiam persius
et Iuuenalis dicũt
Tersis fletibus.
nam venerat flens
et redit lętus lachry
mis absersis et ex
iccatis. Suffra=
gantum idest mar
tyrum qui sunt no
bis apud deum suf
fragatores. Non
sinant. ordo est.
Audiunt. scilicet
preces supplicum:
et statim ferunt ꝑ=
ces ad deum. vt nõ
sinant inane. i. va=
num. Murmur.
idest preces subau=
di quas vllus fuderit voce non alta sed suppressa iuxta illud persij murmur humilesqꝫ sus
surros tollere de templis. Tib ipso fonte.a deo quia vt Jacob⁹ in canonica scribit cap.pri.
omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a patre lumi=
num.quę dona.scilicet a deo profecta. Irrigant causas.idest fouent et recreant et sanant
morbos vnde causarij dicuntur valitudinarij vt digestorum libro de re militari. causaria
missio est quę propter valitudinem laboribus militię soluit. Suis testibus. idest marty
ribus. Nam martyr interpretatur testis. Dispendio sanguinis.idest iactura et damno
mortis. Lux longior.i.vita immortalis.rependit recompensat.

Membra.ordo est.donare ferro hostili membra texta ꝛ compacta. Venis languidis.i. aegrotantibus quę alias erant consumenda morbis. Nobilis porta. per quam intratur ad coeli aulam. Fonte rubro.i.in sanguinis baptismate quod est vnum de tribus que dant testimonium in terris. De sede cordis.quia ex corde exeũt cogitationes. Mat.cap. xv. Nec rudẽ. incipit vitam martyrũ narrare.nam antea ꝙ militarent christo: militauerant cęsari. Ad perenne cingulum. nam antea erant ornati baltheo.i. cingulo militari. quod erat insigne militię. nũc vero sunt ornati baltheo siue cingulo aeternitatis: quod est isigne militum christi. Virtus sueta bello.i. fortitudo exercitata bello saeculari. Militat armis sacrarijs. idest sacratis.hoc est christo. Signum crucis.pro signis et vexillis caesaris. Pallijs. idest velis siue vexillis ꝛ signis Ventosis.i. quę vento agitãtur. vel potius vẽtosis. i.vanis ꝛ superbis.

Hoc genꝰ mortis decor est:hocpbis dignũ virís:
Membra morbis exedenda texta venis lãguidis
Hostico donare ferro:morte ꝛ hostem vincere.
Pulchra res ictum sub ense persecutoris pati.
Nobilis per vulnus amplũ porta iustis pandit.
Lota mens in fonte rubro sede cordis exilit.
Nec rudem crudi laboris ante viam duxerant
Milites:quos ad perenne cĩgulũ christus vocat.
Sueta virtus bello ꝛ armis militat sacrarijs.
Cæsaris vexilla linquunt.eligunt signum crucis.
Procę ventosis draconum quos gerebãt pallijs:
Præferunt insigne lignũ quod draconẽ subdidit.
Vile censent expeditis ferre dextris spicula.
Machinis murum ferire.castra fossis cingere.
Impias manus cruentis inquinare stragibus.
Forte tunc atror secundos israelis posteros
Ductor aulæ mundialis ire ad aram iusserat:
Idolis litare nigris:esse Christi defugas.

Draconum.que erant insignia vexillorum cum aquilis.vnde signiferi ꝛ antesignarij tuis aquiliferi tum draconarij dicebãtur.vegetius auctor est libro primo.quid inquitipsi draconarij atq; signifert.qui sinistra manu hastas gubernant. Claudianus in epithalamio stent bellatrices aquilę saeuiq; dracones. Idem de tertio consulatu honorij involucres tollunt aquilas.hi picta draconum colla leuant. Insigne lignum.s.crucis. Quod.per christi passionem. Draconem.idest diabolũ.qui sub specie serpentis etiam decepit. Vile censerit.idest turpe negotium.exercerę officia militaria quę subdit. Forte.ordo est. Ductor atror.idest crudelis princeps. Aulę mundialis.idest imperij romani quod erat sęculare vt more religionis nostrę loquamur. Iusserat posteros israelis. idest christianos qui in locum filiorum israel substituti sunt ex gentilibus. ideoq; dixit secundos quia primis successerunt. Litare.idest sacrificare impropríe.nam litare est sacrificio impetrare. Et inbebat etiam. Esse defugas christi.idest perfugas siue transfugas:sunt antẽ qui se ad hostes in bello transferunt.

Pestis succincta ferro. idest persecutor armatus. Fidem liberam. quę facit homines liberos vera libertate. sicut econtrario qui facit peccatum servus est peccati. Illa fortis. s. fides christianorum. Ungulas bisulcas. idest bidentatas. Duris bacis. baca quod genus sit vinculi non legi. forte legendum est boijs. est autem boia genus vinculi tam lignea quam ferrea. plautus in asinaria. nervos. catenas carceris mumelas. pedicas. boias. vsus est eodem vocabulo in plogo psychomachię dicens. attrita bacis cola liberęrigit. Barbaras manus. crudeles. Veritas. idest christiana religio. Virtus cęsa. idest fidelis cęsus. Solum triste percussit. scilz cadēs in terram: quod triste spectaculum prębebat. Et ingesta. scilicet virtus illa.

Liberam succinta ferro pestis vrgebat fidem.
Illa virgas. z securęs. z bisulcas vngulas
Vltro fortis expetebat Christi amore interrita.
Carcer inligata duris colla bacis impedit.
Barbaras horum per omne tortor exercet manꝰ.
Veritas crimen putatur. vox fidelis plectitur.
Tunc z ense cæsa virtus triste percussit solum.
Et rogis ingesta moestis ore flammas sorbuit.
Dulce tunc iustis cremari. dulce ferrum perpeti.
Hic duorum cara fratrum conualescunt pectora
Fida: quos per omne tempus iunxerat sodalitas.
Stant parati ferre quicquid sors tulisset vltima:
Seu foret præbenda ceruix ad bipennē publicaz:
Verberū post vim crepantū: post catastas igneas:
Siue pardis offerendum pectus: aut leonibus.
Nos ne Christo procreati mămonæ dicabimur?
Et dei formam gerentes seruiemus sęculo?
Absit vt coelestis ignis se tenebris misceat.
Sit satis qđ capta primo vita sub chirographo

Focis. quia multi ex martyribus vstulati sunt. Hic duorum. i. in persecutione illa. Hi duorū. ergo hi duo martyres fratres erant

Ad bipennē publicam. quia consulum z pretorum insignia erant virgarum z securium fasces. Postvimverberum. idest post virgarum verbera. Crepantur. idest sonantium cum plagas inferunt.

Post catastas igneas. cum sit catasta carcer vbi venales serui sunt expositi venditioni. dicta a catastao quod est expono. in vita martyrū ponitur pro quodā genere tormenti siue vinculi. z forte pro igneas legendum est ligneas. Pardis. sunt mares in genere pantherarum pardi sicut foemine dicuntur varię. Nos ne. verba sunt martyrum. Christo. id est cultui christiano geniti. Mamone. idest diabolo. rebusq; mundanis. est autem mamona lingua syrisca siue aramea: pecunia aut diuitię: quarū dominus videtur esse diabolus. videturq; poeta alludere ad illud Matthei capi. vi. non potestis deo seruire z mamone.

Coelestis ignis. ij. cor. vi. que participatio lucis ad tenebras. Vita capta. forte legendū coepta. Sub primo chirographo. i. sub militari sacramento quo eramus addicti prius imperatori.

Functa rebus cesaris. idest officio debito caesari. Rependi. idest reddi ⁊ restitui. Juxta illud. Matthei. xxij. Reddite que sunt cesaris cesari ⁊ que dei deo. Magistri signifer et draconarij. Tribuni. scilz militum qui erant prefecti legionum. Absistite. idest discedite. Aureos torques. idest insignia militaria que dãtur pro vulneribus in prelio acceptis pro munere. Stipendia. que dantur militibus. quia nemo militat suis stipẽdijs. Candidatis. idest vestẽ cãdida indutis. vnde ⁊ ecclesia canit. Te martyrũ candidatus laudat exercitus. Rigor ⁊ chalybs flexus. idest rigidum ferrum ⁊ durum flexum in catenas ⁊ vincula. Involuit. idest impedit. Grauibus circulis. idest catenarum anulis. O vetustatis. dicit poeta quod multa sunt martyres perpessi quę scripta fuerunt de miraculis quę in eorum morte sũt facta: sed oblitterata sunt a satellitibus ⁊ ministris ne proderentur in ipsorum confussionẽ. Obliuio obsoleta. idest q̃ facit res obsolescere ⁊ in desuetudinem tendere. Invidentur nobis. idest illi invideru̇t nobis tãtam gloriaz ideo cõ cremauerũt scripta. Tenacibus libellis. scilicet memorię rerum gestarum. Spargerent idest divulgarent. Jugibus. idest non constat quo mortis genere sint affecti: mortui sint in catenis: ⁊ nutrierunt longum capillum ⁊ barbam. restituimus autem ordinem versus qui erant confussi. ⁊ turbabant sensum. Subtrahunt. idest quanquã cętera obsoleuerunt hoc vnum miraculum quod statim subiungit non potuit obliterari.

Debitum persoluit omne functa rebus cæsaris:
Tẽpus est deo rependi: quicquid est proprũ dei.
Jte signorum magistri. ⁊ vos tribuni absistite.
Aureos auferte torques: sanctorum præmia.
Clara nos hinc angelorum iam vocant stipẽdia.
Christus illic candidatis præsidet cohortibus.
Et throno regnãs abalto damnat ĩfames deos.
Vosq̃ qui ridẽda vobis monstra diuos fingitis.
Hæc loquẽtes obruuntur mille poenis martyres.
Nexibus manus vtrasq̃ flexus inuoluit rigor.
Et chalybs adtrita colla grauib⁹ ambit circulis.
O vetustatis silentis obsoleta obliuio.
Invidẽtur ista nobis: fama ⁊ ipsa extinguitur.
Chartulas blasphemus olim nã satelles abstulit:
Ne tenacibus libellis erudita secula
Ordinem. tempus. modumq̃ passionis proditũ
Dulcibus linguis per aures posterorũ spargerẽt.
Quo viros dolore torqor. quave poena ornauerit.
Jugibus longũ cathenis an capillum pauerint.
Hoc tamen solum vetusta subtrahunt silentia:
Illa laus occulta non est. nec senescit tempore.
Missa quod sursum per auras euolarũt munera.
Quæ viam patere coeli præmicando ostenderẽt.

Berens. idest dubitans an gladio percuteret prepeditus stupore. Sed peregit ictum. idest percussit truncauitq; martyres. quod est contrarium ei. quod supra dixerat. sed illic fortasse loquebatur de tormentis citra mortem. hic vero de mortis genere. Vasconum. q; calaguris in vasconibus celtiberis est sita. Crudelis error. quia per errorem hoc fecerũt: quia vt dicit apostolus. si dominũ glorię cognouissent numq; illum crucifixissent. Spiritus hostiarum. idest horum martyrum animas qui se deo obtulerunt hostias immolatas. Cerne id ẽ si nõ credis hoc crede saltem miraculis. Deuorant precordia. idest torquent homines. Miscent sensibus. illos perturbando.

Homo plenus hoste suo. idest a demone possessus. Sistitur. ponit ante martyrum sepulchra. Cruda lumina. id ẽ oculos tortuos. Expiandus. homo. scilicet demoniac⁹ purgandus ⁊ liberand⁹ a demonis potestate. Nõ suorum criminum. quia illud crimen non est hominis sed demonis

Eiulatus. scilicet demonum cum torquẽtur virtute martyrum vt inde exeãt cum non videatur tortor. Crescit. id ẽ extenditur suspensus. Latronem. demonem. Illęsam rapinam. translatio est sumpta ex lupis: qui relinquunt rapinam incruentam ⁊ abeunt faucibus siccis. Vergilius secundo eneidos. Lupi ceu raptores. atq; reliqti faucibus expectant siccis. Ungue ab imo. idest pedum.

Illius fidem figurans nubę fertur anulus.
Hic sui dat pignus oris (vt ferunt) orarium.
Quę superno rapta flatu lucis intrant intimum.
Per poli liquentis aerem fulgur auri abscõditur.
Ac diu visum sequacem textilis candor fugit.
Subuehuntur vsq; in astra. nec videntur ãplius.
Vidit hoc conuentus adstans. ipse vidit carnifex.
Et manum repressit hærẽs. ac stupore obpalluit:
Sed tamen peregit ictum: ne periret gloria.
Jam ne credis bruta quondã vasconũ gẽtilitas:
Quam sacrũ crudelis error immolarit sãguinẽ?
Credis in deum relatos hostiarum spiritus?
Cerne quã palã feroces hic domãtur dæmones:
Qui lupino capta rictu deuorant præcordia.
Strangulãt mẽtes ⁊ ipsas: seq; miscẽt sensibus.
Tũc suo iam plenus hoste sistitur furẽs homo
Spumeas efflãs saliuas. cruda torquẽs lumina.
Expiandus quæstione non suorũ criminum.
Eludias: nec tortor adstat: eiulatus flebiles.
Scinditur per flagra corpus: nec flagellũ cernit.
Crescit et suspensus ipse vinculis latentibus.
His modis spurcũ latronẽ martyr virtus quatit.
Hæc coercet. torquet. vrit. hæc catenas incutit.
Prædo vexatus relictis se medullis exuit.
Linquit inlæsam rapinam. faucibus siccis fugit:

sus. Latronem. demonem. Illęsam rapinam. translatio est sumpta ex lupis: qui relinquunt rapinam incruentam ⁊ abeunt faucibus siccis. Vergilius secundo eneidos. Lupi ceu raptores. catuliq; relicti faucibus expectant siccis. Ungue ab imo. idest pedum.

Confitens qua non potest dissimulare. Corpora alba.i.pallida qualia sunt aegrotantium persius.atq; albo ventre lauatur. Horror algid⁹.i.febrem precedens horripilium. Decolores artus.qr correptis frigore color mutat̃.Tumor.i pigue illud nõ soli dũ sz iane quo aegrotãtes tumẽt.Nostro oppido.i.calagurri. sz quõ nro si prudẽti⁹ cesaraugustan⁹ ẽ an nro.i.hispano.an celtibero.an qõ calagurris a cesaraugusta nõ multũ distat.

Sospitant.a morbis liberant. Hymnisic.i.hymnũ cantantes.pro salute filiorum et maritorũ sed hymnistas dixit matres sicut in psychomachia sodomita libido.

Ungue ab imo vsq; ad capillum salua reddit oia.
Confitens ardere sese:nam gehenne est incola.
Quid loquar purgata longis alba morbis corpora:
Algidus cum decolores horror artus cõcutit?
Hic tumor vultũ relinquit.hic color verus redit
Hoc bonũ Saluator ipse:quo fruamur: præstitit:
Martyrũ cum mẽbra nostro consecrauit oppido:
Sospitant quæ nunc colonos quos liber⁹ alluit.
State nũc hymnistę matres p receptis paruulis.
Coniugum salute læta vox maritarum strepat.
Sit dies hæc festa nobis: sit sacratum gaudiuz:
Finit peristephanon.

Hymn⁹ in honorẽ passiõis Laurentij beatissimi martyris.

Antiqua fanorum parens
Jaz Roma christo dedita
Laurentio victrix duce
Ritum triumphas barbarum.
Reges superbos viceras.
Populosq; frenis pressieras.
Nunc monstruosis idolis
Imponis imperi iugum
Hæc sola deerat gloria
Urbis togatæ insignibus:
Feritate capta gentium
Domaret vt spurcũ Jouem.
Non turbulentis viribus
Cossi Camilli.aut Cæsaris:
Sed martyris Laurentij

Antiqua fanor parẽs.carmen est q̃ le illud.ales dici nũci⁹. In pria carminis pte prudẽti⁹ gratulat̃ romę qõ laurentio duce expulerit deos gentiliũ. deiñ a xysto martyriũ sibi predictũ narrat. et quõ spe thesauror ecclię pfectũ vbis delusit:z tãdẽ igni iposit⁹ aiaz exhalauit.tũ demũ itez gratulat̃ vbi z celebritatẽ cũ ossa martyris cõmemorat.Parẽs fanorũ.i.tẽplor diis dicator fabricatrix. Jam xpo dicata. lego dedita vt stet xp⁹. sẽsus tñ idẽ.Ritũ barbar.i.religionẽ deor falsã.Reges supbos.sẽsus est qõ pri⁹ sub falsa religione vicit orbẽ terrar.nũc sub laurentio vicit deos falsos. Insignib⁹ victoriis de orbe totepartis. Urbis togatę. ex ver.romanos rex dños gẽtẽq; togatã.Capta feritate.i.post barbaros domitos z captos.Viribus cossi.Corneli⁹ coss⁹ tribun⁹ militũ bello cũ verẽtibus habito tolũntũ cor regẽ occidit spoliaq; opima de co toui feretrio detulit scõs post romulũ.Camilli M.furi⁹ camillus qui capitoliũ a gallis senonib⁹ obsessũ liberauit de quo Verg. referentẽ signa camillũ et cęsaris qui singularez obtinuit dictaturam.

Non in cruento prælio.
Armata pugnabat fides
Proprij cruoris prodiga.
Nam morte mortem diruit:
Ac semet impendit sibi.
Fore hoc sacerdos dixerat
Jam Xystus adfixus cruci:
Laurentium flentem videns
Crucis sub ipso stipite.
Desiste discessu meo
Fletum dolenter fundere.
Præcedo frater: tu quoq;
Post hoc sequeris triduum.
Extrema vox episcopi
Prænuntiatrix gloriæ
Nihil fefellit. nam dies
Prædicta palmam præstitit.
Qua voce? quantis laudibus
Celebrabo mortis ordinem?
Quo passionem carmine
Digne retexens concinam?
Hic primus e septem viris:
Qui stant ad aram proximi:
Leuita sublimis gradu
Et cæteris præstantior.
Claustris sacrorum præerat
Coelestis arcum domus
Fidis gubernans claubus:
Votasq; dispensans opes.
Versat famem pecuniæ
Præfectus vrbis regiæ
Minister insani ducis.
Exactor hauriet sanguinis.
Qua vi latentes eruat

Non in cruento. quia fuso sanguine peperit sibi victoriã. Prodiga cruoris. sic Horatius. animasq; in agne pdigũ paulum superante poeno. Semel impẽdit sibi. i. vitam præsentem vt viueret vitam immortalẽ. Xystus. episcopus q̃ martyrio præcessit laurentiũ. appellatur q; xystus nõ vt vulgus scribit sixtus. litteris inuersis. Sub stipite crucis. vbi xistus pendebat. Discessu meo. quo a te diuelor per mortẽ. Qua voce. poeta dicit se imparẽ ad describendã tam grandẽ materiam. Retexẽs. pangẽs ꝛ componẽs carmen. Primus e septem viris. ex cõsuetudine primitus ꝛ incipientis ecclesiæ. in qua fuerunt electi septem viri leuitæ qui altari ministrarent: quorum princeps fuit stephanus vt legitur actuum. capi. vi. Cæteris. aut leuitis collegis aut cæteris in rebus puta martyrio. Claustris sacrorũ. erat enim accutimus ꝛ aerarij sacri custos. Arcanum domus celestis. idest thesaurum secretum ecclesiæ. Votas opes. ꝛ hoc more primitiuæ ecclesiæ: ex communi victitantes. omnia namq; vendebant: ꝛ ponebant ante pedes discipulorũ. Præfectus vrbis. erat ab imperatore vrbi præpositus cuiusmodi potestatem habent qui hodie dicũtur vicereges. Insani ducis. idest imperatoris qui talem præposuit. Exactor hauriet sãguinis. lege exactor hausti sanguinis. idest qui acerbe exigebat vectigalia vsq; ad effusionem sanguinis. Iuuenalis. Ossa vides regum vacuis exhausta medullis. Qua vi. repete a superioribꝰ. et versat qua vi. ꝛc.

Cumulos.auri ⁊ argẽti. Montes monetę. vt vulgo dicimus montones. Soletis inquit. hec verba sunt prefecti blandientis laurentio dum pecunias extorqueat. ⁊ est sensus. non sumus adeo crudeles vt vos christiani dicitis. Sed censura feruẽs. idest censor iratus. Abest idest non sęuit. Quod debeas obire. idest erequi vt obeo munus legationis. idest erequor. Vestris orgijs. idest sacris. nam orgia sunt omnia sacra sed bacchi precipue. Foederis. idest religionis Sanguinem sacrum. non quod christiani sanguinez hostiarum funderent: sed q̃ hic ignarus religionis putat illos ita facere. Furoq̃. idest cãdelabris aureis Fratribus. idest eiusdem religionis socijs. sicut diximus factum fuisse in ecclesię initio. Millia. sub. multa. Addicta idest vendita. vt sępe in libris digestorũ vide est ⁊ titulus de in diem addictione vel venditione. Foedis auctionibus. quia ex eis liberi relinquuntur exheredes. Sanctis parentibus. idest quos appellatis sanctos. Haec. scilicet quę ex distractione illa bonorum redigũtur.

Creditur. a nobis christianis cum sit potius impietas.

Nummos operta existimans
Talenta sub sacrarijs:
Cumulosq̃ congestos tegi.
Laurentium sisti iubet.
Exquirit arcam ditibus
Auris refertam: et fulgidæ
Montes monetæ conditos.
Soletis inquit conqueri
Sæuire nos iusto amplius:
Cum Christiana corpora
Plus quã cruẽte scindimus.
Abest atrocioribus.
Censura feruens motibus.
Blande et quiete efflagito:
Quod sponte obire debeas.
Hunc esse vestris orgijs
Morẽq̃ et artem proditũ est:
Hanc disciplinam foederis
Libent vt auro antistites.
Argenteis scyphis ferunt.
Fumare sacrum sanguinem:
Furoq̃ nocturnis sacris
Adstare fixos cereos.
Tum summa est cura fratribus:
Vt sermo testatur loquax:
Offerre fundis venditis
Sestertiorum millia.
Addicta auorum prædia
Foedis sub auctionibus
Successor exhæres gemit
Sanctis egens parentibus.
Hæc occultantur abditis
Ecclesiarum in angulis:
Et summa pietas creditur

Mudare dulces liberos.
Deprome thesauros: malis
Suadendo quos præstigijs
Exaggeratos obrimes:
Migrante quos claudis specu.
Nos poscit vsus publicus.
Hoc fiscus, hoc ærarium:
Vt dedita stipendijs
Ducem iuuet pecunia:
Sic dogma vestrum est audio:
Suum quibusq; reddito:
En Cæsar agnoscit suum
Nomisma nummis inditũ.
Quod Cæsaris scis: Cæsari
Da: nempe iustum postulo.
(Ni fallor) haud vllam tuus
Signat deus pecuniam.
Nec cum veniret, aureos
Secum Philippos detulit.
Præcepta sed verbis dedit
Inanis a marsupio.
Implete dictorum fidem:
Quæ vos per orbẽ vẽditis.
Nummos libenter reddite.
Estote verbis diuites.
Nil asperum Laurentius
Refert ad ista aut turbidũ:
Sed vt paratus obsequi
Obtemperanter annuit.
Est diues inquit non nego:
Habetq; nostra ecclesia
Opumq; & auri plurimũ.
Nec quisquã in orbe ditior.
Is ipse tantum non habet

Malis præstigijs. idest artibus quibꝰ miseros deludis faciens illis apparere quod non est: quæ ars planetũ & circulatorum & prestigiatorum est. Specu nigrante. idest obscuro & tenebroso. Vsus publicus. quia resp. habet his opus. Fiscus & aerarium. haec distant inter se: quoniam fiscus est ipsius principis aerarium reip. pecunię destinatę. Pecunia dedita .i. decreta & attributa stipendijs militum. Dogma vestrum. ad illud salvatoris refert: cum dixit. reddite que sũt cęsaris cęsari & que dei deo. Suum nomisma. idest numinũ in quo est impressa imago sua. dixerat namq; saluator. cuius est imago hęc & circunscriptio. dicunt ei caesaris. Tuus deus. idest dei tui imago in nullis nomismatis est impressa.

Cum veniret. ad euangelium predicandum. Philippos. monetaꝫ quam philippus macedonum rex & alexandri pater percuti iussit. Horatius. rettulit acceptos regale nomisma philippos. Inanis a marsupio. idest vacuus. hoc enim multis in locis saluator discipulis interminatur. Fidem dictorum. idest facite quod dicitis. Vẽditis. idest diuulgatis quasi dicat. venditis falsa pro veris nisi facitis quod predicatis. Diuites verbis. i. non pecunia eo modo quo stoici dicunt sapientes diuites esse. Obtemperanter. obedienter.

Argenteorum aenigmatum. lege emble
matum.i.vasorum emblematis insigna-
torũ. Possidens arcem.s. imperij. Nũ
mus scribitur.i. cuius imago imprimi-
tur.& titulus circunscribitur. Iuuenalis
scripto radiat germanicus auro. Locu
pletis numinis. i. dei mei qui locuples ẽ
Christi.subaudi arca. Paululum in-
duciarum.i.in certã diem dilationẽ.quasi
gesturus postea bellum cum prefecto in-
ducias vocat. Digestim digerendo num
morum genera. Spem devorat.i. con-
cipit.plautus in asinaria.mea dicta devo
rate.i.auide accipite. et Martialis de-
vorat draucos. Laudatus.s. a prefecto
quod tam benigne sit pollicitus illos the
sauros. Sponsor sui. et sponsor lucri.s.
quod redditurus ipse cum omni suppel-
lectile Ecclesiastica. Agmina infirma.s.
pauperum valitudinariorum. Cauatos
vtrisq; obtutibus.i.vacuos vtrisq; oculis
hoc est cecos quos ipse ducebat. Mutan
tem gradum.i.passum vacillãtem. Clau
dus.tria clauditatis genera exponit. aut
fracto, aut amputato aut breuiori crure.

Argenteorum ænigmatum
Augustus arcem possidens:
Cui nũmus omnis scribitur,
Sed nec recuso prodere
Locupletis arcam numinis,
Vulgabo cuncta: et proferam
Præciosa quæ Christi tenet,
Unum sed orans flagito
Induciarum paululum:
Quo fungar efficacius
Promissionis munere,
Dum tota digestim mihi
Christi suppeller scribitur,
Nam calculanda primitus:
Tũ subnotanda est summula,
Lætus tumescit gaudio
Præfectus: ac spem devorat:
Aurum velut iam conditum
Domi maneret gestiens,
Pepigere tempus tridui,
Laudatus inde absoluitur
Laurentius sponsor sui
Et sponsor ingentis lucri,
Tribus per vrbem cursitat
Diebus infirma agmina:
Omnesq; qui poscunt stipem
Logẽs in vnum et congregãs,
Illic vtrisq; obtutibus
Orbes cauatos præferens
Baculo regebat præuio
Errore nutantem gradum,
Et claudus infracto genu
Vel crure trunco semipes
Breuiore ve planta ex altera

Gressum trahebat imparem.
Est vulnerosis artubus.
Qui tabe corrupta fluat.
Est cuius arens dextera
Neruos in vlnam contrahat.
Tales plateis omnibus
Exquirit assuetos ali
Ecclesiæ matris penu:
Quos ipse primus nouerat.
Recenset enim singulos
Scribens viritim nomina.
Longo et locatos ordine
Adstare pro templo iubet.
Præscriptus et iam fluxerat
Dies. furebat feruidus
Iudex auaro spiritu
Promissa solui efflagitans.
Tum matyr assistas velim:
Coramq; dispostas opes
Admirere: quas noster deus
Prædiues in sanctis habet.
Videbis ingens atrium
Fulgere vasis aureis:
Et per patentes porticus
Structos talentis ordines.
Est ille: nec pudet sequi.
Ventum ad sacratam ianuã.
Stabat caterua pauperum
Inculta visu examina.
Fragor rogantum tollitur.
Præfectus horrescit stupẽs
Conuersus in Laurentium
Oculisq; turbatis minax.
Contra ille. quid frendens ait

Tabe corrupta. i. pure ex vlcere defluent.

In vlnam contrahat. i. in brachiorum. ambitum incuruet.

Penu. i. alimentis que in penario solet adseruari. vt in digestis titulo de penu legata. Recenset. i. recognoscit.

Viritim per singulos viros.

Prædiues in sanctis. ambigue loquitur vt prefectus putaret in sacrariis. ille autem intelligebat in pauperibus.

Structos talentis ordines. i. talenta ordinibus distributa.

Ad sacratam ianuam. ad templum.

Fragor rogantum. i. clamor mendicantium.

Sordida aut villa.q.d.hęc vasa precio-
sa sunt. Rudera effossa nam venę aurj
et argenti eruderãtur a metallarijs. eru-
derare aũt est purgare ꝛ rudera ipsa pur
gamenta que exscrobibus effodiuntur.
Ermetallis.que vulgus appellat mine
ralia. Poenalis labor.eorum.s. qui dã
nabantur in metalla effodienda. Tur-
bidus turbidus.puta in lydia hermus et p
ctolus in hispania tagus et minius. Ju-
uenalis omnis arena tagi quedęs in ma
re voluitur aurũ. Terrulentũ. cum est
in balnea nã postea igni purgatur. Pu
dor p aurum. Ouidius pri.meta. effodi-
untur opes irritamenta malorũ.et Ciceꝛ.
iij.cõ.quid nõ mortalia pectora cogis au
ri sacra fames. Interciduꝛt. qꝛ omnia
corrumpuntur auro. Venenum glorię.i
aurũ:quo vera gloria perit. aut more lo-
quitur christianorum qui gloriam appel
lant sanctorũ beatitudinem. Lux et hu
manum genus.i.christus qui est lux mũ-
di. Joh. ca.viij.homines ab eo redempti
vnde subdit. Hi sunt alumni luminis de
quo lumine Joannes perhibuit testimo
nium. Jo.pri. Corpus debile. iuxta illũ
apostoli.ij. Cor.xij.cum infirmor fortior
sum. Mentis vicissim.ordo ꝛ sensus est
Vicissim.i.rursus et econuerso. Viscen
suum mentis saucıatur fortibus subaudi
membris. Sanguis in culpam cadens
i.incitans ad culpam cum calidus est.
Si est effoetus. idest debilitatus et ex-
haustus. Malis.i.morbis. Contrahat
virus elumbe.i.quod enerꝛuat ꝛ debilitat
Minus ministrat virium.idest non ha
bet tantas vires ad peccandum. Detur
optio.i.electio. Fragmenta.i.fracturam.

Minitaris:aut qd displicet:
Hũ sordida hæc aut vilia:
Rum despuęda existimas:
Aurum quod ardenter litis:
Effossa gignunt rudera.
Et de metalis squalidis
Poenalis excudit labor.
Torrens vel amnis turbidis
Voluens arenis implicat:
Quod terrulentum ac sordidũ
Flãmis necesse est decoqui.
Pudor per aurum soluitur.
Violatur auro integritas.
Pax occidit.fides perit.
Leges et ipsæ intercidunt.
Quid tu venenum gloriæ
Extollis et magni putas:
Si quæris aurum verius.
Lux est et humanũ genus.
Hi sunt alumni luminis:
Quos corpus arctat debile:
Ne per salutem viscerum
Aens insolescat turgida.
Cum mẽbra morbus dissecat:
Animus viget robustior.
Mentis vicissim fortibus
Vis sauciatur sensuum.
Nam sanguis in culpam calens
Minus ministrat virium:
Si seruor effoetus malis
Elumbe virus contrahat.
Si forte detur optio:
Malim dolore asperrimo
Fragmenta membrorũ pati:

Et pulcher intus viuere.
Committe formas pestium:
Et confer alternas lues:
Carnis ne morbus foedior:
An mentis & morum vlcera?
Nostri per artus debiles
Intus decoris integri
Sensum venusti innoxium
Laboris expertes gerunt.
Vestros valentes corpore
Interna corrumpit lepra.
Errorq; mancũ claudicat:
Et caeca fraus nihil videt.
Quemuis tuorum principum
Qui veste & ore praenitent:
Magis probabo debilem:
Quam quis meorum pauper.
Hunc qui superbit serico:
Quem currus inflatũ vehit:
Hydrops aquosus lucido
Tendit veneno intrinsecus.
Ast hic auarus contrahit
Manus recuruas: & volam
Plicans adũcis unguibus
Laxare neruos non valet.
Istum libido foetida
Per scorta tractum publica
Luto & cloacis inquinat:
Dum spurca mẽdicat stupra.
Quid ille feruens ambitu
Sitimq; honoris aestuans
Aduersis ne anhelat febribus.
Atq; igne venarum furit?
Quisquis tacendi intẽperans

Intus. i. in parte animę. Committe. idest compara. Lues alternas. idest alternatim subeuntes. Nostri. subaudi pauperes. Debiles per artus. truncatis membris debilitati. Intus. i. in anima. Expertes laboris. i. morbi et doloris.

Venusti gerunt. sensum integre. Decoris. idest habent mentem integram et decoram. Vestros gentiles infideles. Lepra interna. i. animi pestis. Claudicat mancum. i. ad modum mancorum et trũcatorum. et est aduerbium. sicut intonat horrendum. et ridet sardonicum. Improbabo magis debilem. subaudi esse. Hydrops aquosus. i. aqua intercus. Tendit. i. extendit et inflat. Veneno lucido. sic Horatius dixit turgescit vitrea bilis. & persius et splendida bilis. Mendicat stupra. idest interpellando pueros et puellas et huiusmodi procaces a precando & petulantes a petendo dicuntur. Sitim honoris aestuans. i. quodam feruore petens honores. et comparatur ambitiosus febrienti. i. luxuriosus spurco. auarus mãco. superbus hydropico. maledicus quoq; comparatur hepatico vel potius splenetico. de quo dixit persius sed sum petulanti splenecachimno.

Prodere ſilenda. vt ad riſum moueat auditores. Purit & ſcalpit & ſcabies. ad eos pertinet qui non poſſunt animi ſecretum retinere. ſed vicacitate quadam laborant. ſicut qui habet ſcabiem non poteſt vngues continere. Strumas turgidas. ſtrumoſos cõparat inuidis. eſt autem ſtruma vt inquit celſus tumor glandoloſus. maxime circa fauces & alas & inguina. Morbo regio. ideſt iterico. qui aurigo dicitur ab auri colore. dictus regius q̃ huiuſmodi morbo laborãtes deſticate debeant & regum more curari.

Sicut videntur interim. ideſt nunc in hac vita. Si ſuppetat facultas. ideſt ſi detur tibi ad hoc copia. Recenſendos. ideſt recognoſcẽdos. Obſitos pannis. Terentius. pannis et annis obſitus. i. pannoſos qui nunc ſunt purpurati. Pe alpebra putri. qualis eſt in vinoſis. Cicatrix cruda. ideſt nõ conſolidata ſed purulenta & pure manans.

Silenda purit prodere:
Vexatur & ſcalpit iecur.
Scabiemq; cordis ſuſtinet.
Quid inuidorum pectorum
Strumas reteram turgidas:
Quid purulenta & liuida
Malignitatum vulnera:
Tute ipſe qui Romã regis
Contempto: æterni dei:
Dum dæmonũ ſordes colis:
Morbo laboras regio.
Hi quos ſuperbus deſpicis:
Quos execrandos iudicas:
Breui vlceroſos eruent
Artus. & incolumes erunt.
Cum carne corruptiſſima
Tandem ſoluti ac liberi
Pulcherrimo vitæ ſtatu
In arce lucebunt patris.
Non ſordidati aut debiles:
Sicut videntur interim:
Sed purpurantibus ſtolis
Clari: & coronis aureis.
Tunc ſi facultas ſuppetat
Coram tuis obtutibus:
Iſtos potentes ſeculi
Velim recenſendos dari.
Pannis videres obſitos
Et mucculentis naribus.
Mentum ſaliuis vuidum.
Lipposq; palpebra putri.
Peccante nihil eſt tetrius:
Nil tam leproſus: aut putridũ.
Cruda eſt cicatrix criminum:

Oletq; vt antrum tartari.
Animabus inuersa vice
Corrupta forma infligitur:
Quas pulcher aspectus prius
In corpore oblectauerat.
En ergo nummos aureos.
Quos proxime spoponderam.
Quos nec faullis obruat
Ruina. nec fur subtrahat.
Nunc addo gemmas nobiles.
Me pauperem Christū putes.
Gemmas corusci numinis:
Ornatur hoc templū quibus.
Cernis sacratas virgines?
Miraris intactas anus?
Primiq; post damnum tori
Ignis secundi nescias?
Hoc est monile ecclesiæ.
His illa gemmis comitur.
Dotata sic Christo placet.
Sic ornat altum verticem.
Eccum talenta suscipe:
Ornabis vrbem Romulam.
Ditabis & rem principis.
Fies & ipse ditior.
Ridemur: exclamat furens
Præfectus: & miris modis
Per tot figuras ludimur:
Et viuit insanum caput?
Impune tantas furcifer
Strophas cauillo mimico
Te nexuisse existimas:
Dum scurra saltas fabulam?
Concinna visa vrbanitas

Antrum tartari. idest sulphur olet.
Uersa vice. idest econtrario q? vt inquit Aristoteles li. iij. ethi. p?ncmedicinę quedam sunt que per contraria fieri debent. vt qui dum viuerent erant ornatus studiose in morte sint deformati. contrarium ei quod Uergilius. vi. eñ. scribit: quisq; suos patimur manes. Ruina obruat. ad illud specta quod saluator dicit Lu. cap. xij. thesaurizate vobis thesauros.
Gemmas nobiles. virgines dicit et continentes. Intactas anus. post primas nuptias. alias intacta est virgo. Uergili' pri. eñ. cui pater intactaz dederat primisq; ingarat omnibus. Ignis secundi. id est secundarum nuptiarum. Uerticem idest caput. haec est illa noua Jerusalem descendens de coelo quasi sponsa ornata viro suo. de qua in Apoca. cap. xxi. Rem principis. i. patrimoniuz. Hora. rem quocunq; modo rem si possis recte. Et viuit? q. d. et non occiditur. Furcifer. ignominię causa sic appellabantur serui. Strophas. i. tergiuersationes. vtitur Martialis sepe et ex nostris Hieronimus. Cauillo inimico. i. cauillatione quali vtunt poetę comici et inimographi. Saltas fabulā nā erant poemata quę saltabant. vt sillenus vergilianus. quem ipse vergili' saltasse dicitur. Cōcinna visa. i. adeo ne uisus tibi sum idoneus vt mihi illuderes.

Acroama siue acroma. interpretatur auditio ab acromę audio. nepos in vita attici nemo in conuiuio eius aliud acroma audiuit Suetonius in augusto acroamata et histriones et triuiales ex circo ludos sunt ergo acroamata fabulę quę ad delectationē narrari solent. Adeo. sensus ē adeo ne nos censores debemus esse faciles: vt hęc et talia patiamur. Fascibus. i. consulib' et pretoribus quorum insignia sunt fasces. Securim. que fascibus virgarum adiungebatur. Retundit lenitas. i. clementia hebetat vt non sęuiat in huiusmodi delusores. Libenter oppetam. idest moriar. Mors votiua. i. quę a vobis optatur. Volenti. s. tibi optāti mortem. Compendiosus. i. breuis. Rapti velociter sed dabo vt lente per eas Inextricabilis. i. qui nō extricabit resoluet animam a corpore. nam extricare est explicare et dissoluere. Tepentes. ne. s. vapore ignis strāgulet ur. Abdita cordis. t sic pereat. Senescens. i. prope modum extinctus. Temperet tormēta. i. non acuat

Semustulatus. i. semusti. Lucanus in viij. semusta rapit resolutaq; nondū. Mysteriarches. i. misteriorum et sacrorum princeps. sicut mistarches sacerdotum.

Exemplum dabit. s. caeteris eiusdem sectę.

Tractare nosmet ludicris.
Egon cachinnis venditus
Acroma festiuum fui?
Adeo ne nulla austeritas:
Censura nulla est fascibus.
Adeon securim publicam
Mollis retundit lenitas?
Dicis libenter oppetam.
Votiua mors est martyri.
Est ista vobis nouimus
Persuasionis vanitas.
Sed non volenti impertiam
Præstetur vt mortis citæ
Compendiosus exitus.
Perire raptim non dabo.
Vitam tenebo: t differam
Pœnis morarum iugibus.
Et mors inextricabilis
Longos dolores protrahet.
Prunas tepentes sternite:
Me feruor ignitus nimis
Os contumacis occupet:
Et cordis intret abdita.
Vapor senescens languescat:
Qui fusus afflatu leui
Tormenta sensim temperet
Semustulati corporis.
Bene est quod ipse ex omnibus
Mysteriarches incidit.
Hic solus exemplum dabit:
Quid mox timere debeant.
Conscende constratum rogum:
Decumbe digno lectulo.
Tunc si libebit disputa:

Nil esse Vulcanum meum.
Hæc fante præfecto. truces
Hinc inde tortores parant
Nudare amictu martyrem.
Vincire membra. et tendere.
Illi os decore splenduit:
Fulgorq; circunfusus est.
Talem reuertens legifer
De monte vultum detulit:
Judæa quem plebes aureo
Boue inquinata t decolor
Expauit: t faciem retro
Detorsit impatiens dei.
Talemq; t ille prætulit
Oris conscii gloriam
Stephanus per imbrem saxeũ
Coelos apertos intuens.
Illuminatum hoc eminus
Recens piatis fratribus.
Baptisma quos nuper datum
Christi capaces fecerat.
Ast impiorum cæcitas
Os oblitum noctis situ
Nigrante sub velamine
Obducta clarum non videt.
Ægyptiæ plagæ in modum:
Quæ cum tenebris barbaros
Damnaret hæbreis diem:
Sudo exhibebat lumine.
Quin ipsa odoris qualitas.
Aduста quam reddit cutis:
Diuersa vtroſq; permouet
His nidor. illis nectar est.
Idemq; sensus dispari

Vulcanum meum. i. quem ego dico esse meum numen et quem tu irrides. Et tendere. i. distendere funibus. Legifer. i. moses cum secundo legem ex monte detulit vt legitur Exo. xxxiij. Aureo boue. vitulo quem sibi conflauerat vt est in Exodo. cap. xxxij. Decolor degenerans. Expauit. videntes inquit aaron et filij israel cornutam moysi faciem timuerunt prope accedere. Ille stephanus. protomartyr de quo Actuũ. cap. vi. viderunt faciẽ eius tanq; faciem angeli. et cap. vij. cum autem stephanus esset plen' spiritu sancto intendens in celum vidit gloriam dei &c. per imbrem saxeum. i. cum lapidaret

Illuminatum hoc eminus. forte aliter legendum est. est tamen sensus quod baptizati cernebant stephanum habentẽ faciem angeli. aut legendum quod baptizati a laurentio illuminati cernebant illum fulgore circumfusum eminus. i. a lõge. Recens piatis. per baptisma. in initio nascentis ecclesiæ cum per baptisma fiebant spiritus sancti capaces. Cæcitas impiorum. qui torquebant Laurentium. Oblitum. i. obscuratũ. noctis situ. i. quasi vmbra et tenebris: in quibus est rerũ situs. i. squallor. Obducta operta. sub nigro velamine. i. sub vmbra. Ægyptiæ plagæ. de qua in Exodo. cap. x. tribus diebus in tenebris nemo vidit fratrẽ suum vbicũq; habitabãt filij israel lux erat. sic in Laurẽtij martyrio baptizati fideles videbant illũ fulgentẽ. tortores aũt nihil tale videbãt sz quasi nube obductũ. Barbaros egyptios vt i psalmo in exitu israel de egypto dom' iacob de populo barbaro Sudor lumine. i. sereno Virg. viij. eñ. q sudũ rutilare videt dictũ sudũ. i. sine humido. Qualitas diuersa odoris. quia a christianis iudicatur nectar odoratum a tortoribus nidor qui ex concoctis cibis euaporat. Idem sensus. s. odoratus.

Aura varia.quia in aere fundatur odor.
Horore vindice.i.vltrices in tortores. aut
oblectamine in christianos. Christus
ignis.de quo Malachie cap.tij.ipse enim
quasi ignis conflans. et sedebit cõflans
et emundans argentum et purgabit filios
leui. Complet lumine et vrit.qui tamẽ
sunt contrarij effectus ex eadem causa p
fecti. E catasta. vt supra ex tormento fac
periculum.i.experire. Crudum ceu assum.quod vtrumq; erat in laurẽtio. Ludibundus.idest per ludum iocumq; hęc
dicebat. Vrbem romulam.a romulo cõditam. Horatius in carmine seculari. romulę genti date rem prolemq;. Numen
vnicũ.quia pater et filius et spiritus sanctus vnus deus sunt. O splendor t virtus patris. hebreorum cap.primo. qui cũ
sit splendor glorie et figura substantię ei⁹
et in hymno splendor paternę glorię. Virtus patris.i.fortitudo. vnde Esaias cap.
lvij. et brachium domini cui reuelatum
est. Autor horum moenium.quorum romulus dicitur esse conditor. quia ideo fecisti vt roma esset caput orbis vt omnes
gentes obedirent vnis legibus . nam qđ
vergili⁹ primo ẽn.scribit.his ego nec metas rerum nec tempora pono ad imperium ecclesię poti⁹ q̃ ad seculare pertinet.
Quirinali togę. quia romulus post consecrationem quirinus est cognominatus
et romana gens togata a vergilio dicuntur.vt romanos rerum dominos gentemq; togatam. Obseruantum.i.religionẽ
Ingenia.quę apud diuersas nationes varia sunt t ad diuersa studia inclinata.

Variatur aura:aut adficit
Horore nares vindice:
Aut mulcet oblectamine.
Sic ignis æternus deus
(Hã christ⁹ ignis verus ẽ)
Is ipse complet lumine
Justos.t vrit noxios.
Postquam vapor diutinus
Decorit exustum latus:
Vltro e catasta iudicem
Compellat affatu breui.
Conuerte partem corporis
Satis crematam iugiter:
Et fac periclum:quid tuus
Vulcanus ardens egerit.
Præfectus inuerti iubet.
Tũc ille.coctũ est.deuora.
Et experimentum cape:
Sit crudũ an assum suaui⁹.
Hæc ludibundus dixerat.
Coelum deinde suspicit.
Et congemiscẽs obsecrat
Miseratus vrbẽ romulã.
O Christe numen vnicum.
O splendor.o virtus patris.
O factor orbis t poli
Atq; author horũ moenium.
Qui sceptra romæ i vertice
Rerum locasti sanciens
Mundum quirinali togæ
Seruire t armis cedere:
Vt discrepantum gentium
Mores t obseruantiam
Linguasq; t ingenia t sacra

Unis domares legibus.
En omne sub regnum remi
Mortale concessit genus.
Idem loquuntur dissoni
Ritus: ad ipsum sentiunt.
Hoc destinatum quo magis
Jus Christiani nominis
Quodcũq; terrarum iacet:
Uno illigaret vinculo.
Da Christe Romanis tuis:
Sit Christiani vt ciuitas:
Per quã dedisti: vt cæteris
Mens vna sacrorum foret.
Confoederantur omnia
Hic ide mẽbra in symbolũ.
Mansuescit orbis subditus:
Mansuescat t sũmũ caput.
Aduertat abiũctas plagas
Coire in vnam gratiam.
Fiat fidelis Romulus:
Et ipse iam credat Numa.
Confundit error troicus
Adhuc catonum curiam
Veneratus occultis focis
Phrygum penates exules.
Janum bifrontem: t sterculũ
Colit senatus. horreo
Tot mõstra patrũ dicere:
Et festa Saturni senis.
Absterge ꝓpe hoc dedecus.
Emitte Gabriel tuum:
Agnoscat vt verum deũ
Errans Juli cæcitas.

Regnum remi. pro romuli. nã et ille particeps regni fuit. Dissoni ritus. i. diuersi mores. et homines diuersorum studiorum. Idem loquuntur et sentiunt. quia idem credunt et confitentur. s. fidem christianam. vel potius ad linguam latinam referendum et ad leges romanorũ. Hoc destinatum. a deo: vt quemadmodũ omnes tenentur vno imperio teneantur etiã vna religione. Mens vna sacrorum. da cum imperio propagata est religio christiana. In symbolum. i. in conuenientiam symbolum est in quo plura conueniunt. Mansuescit orbis. non totus sed ecclesia orientalis et grꝛca vnde incoepit religio nostra. Caput. roma. vergilius ꝙ alias inter caput extulit vrbes. Aduertat. roma videat. Abiunctas plagas. i. disiunctas regiones. In vnam gratiaz. idest amorem religionis conuenire. Romulus t numa. per quos intelligit romanorum principes. Error troiceus. idest romani qui a troianis acceperunt religionem hoc est vestam et penates et palladium. Curiam catonum. i. nobilium romanorum quales fuerunt catones. Occultis foscis. ignem vestalem qui in abditis seruabatur. vergilius. ij. ene. ꝛternumq; adytis effert penetralibus ignem. Penates exules. vergilius victosq; penates. Janum bifrontem. Ouidius primo fastorum Janus bifrons anni tacitq; labẽtis origo solus de superis qui tua terga vides. Sterculum. Macrobius in primo satur. cyrenenses mellis et fructuum repertorem saturnum existimant hũc romani sterculium vocant. Gabriel. recte non est ausus declinare sub hac terminatione. Cꝛcitas iuli. idest eorum qui ab ascanio iulo cneꝛ filio descendunt a quo julius cꝛsar ducebat originem. Vergilius Julius a magno demissus nomen iulo.

Et iam tenemus obsides
Fidissimos huius spei.
Hic nempe iam regnant duo
Apostolorum principes.
Alter vocator gentium.
Alter cathedram possidens
Primam recludit creditas
Aeternitatis ianuas.
Discede adulter Juppiter
Stupro sororis oblite.
Relinque romam liberam:
Plebemq; iã Christi fuge.
Te paulus hinc exterminat.
Te sanguis exturbat Petri.
Tibi id quod ipse armaueras:
Factum Neronis officit.
Video futurum principẽ
Quandoque: qui seruos dei
Tetris sacrorum sordibus
Seruire romam non sinat.
Qui templa claudat vectibus:
Valuas eburnas obstruat.
Ne fasta damnet limina
Obdens aheneos pessulos.
Tũc pura ab omni sanguine
Tandem nitebunt marmora.
Stabunt t vere innoxia.
Quæ nunc habentur idola.
Hic finis orandi fuit
Et finis idem vincula
Carnalia erupit. volens
Vocem secutus spiritus.
Vexere corpus subditis

Vocatõr gentium. s. paulus qui precęteris predicator gentium dicitur. Reclusdit. i. apperit. Aeternitatis. idest coelorum et vitę aeternę. Stupro sororis. Junonis quę iouis dicitur et soror et cõiunr.

Exturbat. eĳcit. Ouidius. xv. meta. Exturbare animas posuit pro eĳcere. Factum. neronis. qui petrum et paulũ martyrio coronauit. Quod tu armaueras. idest molitus eras quod cessit in pernicię tuam. Futurum principem. constantinum intelligit cuius edicto vt inquit hieronymus gentilium tẽpla subuersa sũt.

Obdens pessulos. i. ianuarum repagula. Marmora templorum. s. Idola. i. sanctorum imagines. quia idola deorum notia erant. Vincula carnalia. quibus anima in corpore tenetur. Erupit. pro rupit pro simplici compositum.

Peristephanon.

Cruicibus quidã patres:
Quos mira libertas viri
Ambire Christum suaserat.
Repens medullas indoles
Afflarat: & coegerat
Amore sublimis dei
Odisse nugas pristinas.
Refrixit ex illo die
Cultus deorum turpium.
Plebs in sacellis rarior.
Christi ad tribunal currit.
Sic dimicans Laurentius
Non ense præcinxit latus:
Hostile sed ferrum retro
Torquens in authorem tulit.
Dum dæmon inuictum dei
Testem lacessit prælio:
Perfossus ipse concidit:
Et stratus æternum iacet.
Hoc illa sancti martyris.
Hoc vera templorum fuit.
Tunc vesta pallados lares
Impune sensit deseri.
Quicquid quiritum fuerat
Ornare res vanas Numæ:
Christi frequentans atria
Hymnis resultat martyrem.
Ipsa et senatus lumina
Quõdã luperci aut flamines
Apostolorum et martyrum
Exosculantur limina.
Videmus illustres domos
Sexu ex vtroq; nobiles
Offerre votis pignora

Libertas viri. idest laurentij. nã patres illi cum vidissent martyrem tanta libertate apud vrbis prefectum fuisse vsum coeperunt et ipsi christum querere. Indoles. probitans illa martyris. Repens medulas. illorum patrum inflamarat.

Nugas pristinas. idest vanitates gentilicas. In sacellis. deorum gentilium.

Rarior. cum antea esset frequentior.

Curritur. plerique omnes currunt. Retro torquens. pro retorquens. nam moriens hostem superauit. sic enim in dies crescebat ecclesia. Stratus aeternum. aeternaliter nomen pro aduerbio. Vergilius sexto eneid. sedet aeternumq; sedebit. Vesta. idest ignis vestalis. Ouidi⁹. nec aliud vestam quam viuam intellige flammam. Lares palladios. i. templuz vbi erat palladium. Impune. quia si negligentia virginum vestalium ignis extinguueretur. capitale erat illis. sed tunc impune ille ignis extinctus est. Res vanas numę. qui religionem romanis tradidit et sacra. Resultat martyrem. i. resultando concinit. Luperci. sacerdotis panos dei pastor. Et flamines sacerdotes collegiorum. Lumina senatus. i. ex senatoribus illustrissimi. Ex vtroq; sexu. ex patre et matre fulgentes sanguine.

Pignora clarissimorum liberum. pro liberorum. idest ipsos liberos. qui sunt pignora parentibus.

Clarissimorum liberum.
Vittatus olim pontifex
Adscitur in signum crucis:
Eademq; Laurenti tuam
Vestalis intrat claudia.
Ter quaterq; t septies.
Beatus vbis incola
Qui te actuorum comminus.
Sedem celebrat ossium.
Cui propter aduolui licet:
Qui fletibus spargit locum.
Qui pectus in terram premit.
Qui vota fundit murmure.
Nos vasco iberus diuidit
Binis remotos alpibus
Trans cotianorum iuga.
Trãs t pirenas ninguidos.
Vix fama nota est:abditis
Quam plena sãctis Roma sit:
Quam diues vrbanum solum
Sacris sepulcris floreat.
Sed qui caremus his bonis:
Nec sanguinis vestigia
Videre coram possumus.
Coelum intuemur eminus.
Sic sancte Laurenti tuam
Nos passionem quærimus.
Est aula nam duplex tibi.
Hic corporis.mentis polo.
Illic inenarrabili
Allectus vbi municeps
Aeternæ in arce curiæ
Gestas coronam cunicam.
Videor videre illustribus

Pontifex vittatus:qui fuit apud gentiles in summa veneratione. Claudia vestalis. per quam intelligit quemlibet virginem sacerdotez ex collegio vestę.hęc est illa claudia que cum accusaretur polutę castitatis purgans innocentiam suaz angulo traxit nauẽ que neq; velo neq; remis promoueri poterat Terq; quaterq; et septies. ex Vergilio pri.eñ.o terq; quaterq; beati.sed septies conflatur ex ternario et quaternario.qui numerus ex certa quadam ratione perfectus est. Teo laurenti. Cõmunus.idest prope et in eadez vrbe. Aduolui propter.i.prope. Vergi. in buc. propter aquę rinũ viridi procumbit in vlua. Nos vasco iberus.sensus est ille dicitur foelix cui licet romę visitare cineres beati laurentij.sed nos hispanos

Iberus vasco. i. fluuius qui vascones abluit. Diuidit. i.separat nos.non q̃ iberus appelletur vasco cum preterfluit caesaraugustam vrbem: sed quod ortus in vasconibus fluit per illos t deinde per celtiberos. Binis alpibus. quod ipse declarat trans alpes cotianas t trans pyreneum dictę sunt autem cocticę alpes a cottio gallorum rege qui cum augusto amicitiã fecit coctianę dicuntur acornelio tacito. Ninguidos.i.niuosos.nã ninguis pro nix dicebant antiqui.et inde ninguidus.a.um. Sidoni⁹.iani numęq; ninguidos menses. Vix fama.i.nescitur Vrbanum solum.i.vrbis que per excellentiam sic dicitur. Coelum intuemur.vbi est certior sedes martyrum. Sic.f.intuentes coelum. Allectus vrbi Jerusalem coelesti. de qua in Apocalipsi.ca.xxi. Jnenarrabili.i.cuius opulentia narrari non potest

Coronam cunicaz.quę dabatur illi qui ciuem in prelio seruasset.

Gemmis coruscãtem virũ:
Quem Roma coelestis sibi
Legit perennem consulem
Quæ sit potestas credita:
Et muneris quantum datũ:
Probant quiritum gaudia:
Quibus rogatus annuis.
Quod quisq; supplex postulat:
Fert impetratum prospere.
Poscunt. litantur. indicant.
Et tristis haud vllus redit.
Ceu præsto semper assies.
Tuosq; alũnos vbicos
Lactante complexus sinu
Paterno amore nutrias.
Nos inter o Christi decus
Audi poetam rusticum
Cordis fatentem crimina:
Et facta prodentem sua.
Indignus agnosco et scio.
Quem Christus ipse exaudiat
Sed per patronos martyres
Potest medelam consequi.
Audi benignus supplicem
Christi reum Prudentium:
Et seruientem corpori
Ablue vinclis seculi.

Finis.

sed quia laurentius multos hoc modo reduxit ad christuz merito donatur corona cinita. Roma coelestis. sicut hierusalem coelestis. Quę sit potestas. quod in vita aliorum martyrum facit ꝛ in hac facit vt enarret huius martyris quẽadmodum ꝛ aliorum potestatem. Gaudia quiritum. consequentium petita.

Litantur. prolutant hoc est impetrant quod poscunt. Assies. antiquum pro adsis. Alumnos vbicos. idest tuos ciues. Lactante sinu. more matrum quę filios lactant. Quẽ exaudiat. quia peccatores deus non exaudit. Johan. capi. ix. Medelam. idest peccatorum veniã.

Reum christi. idest quem christus potest accusare peccatorem. Cice. pro milone. reus milonis lege plotia fuit clodius.

Seruientem corpori. dum est in hoc seculo.

Ode in laudē Eulalię martyris.

GErmine nobilis Eulalia
Mortis ⁊ indole nobilior
Emeritam sacra virgo suā:
Cuius ab vbere ꝓgenita est.
Ossibus ornat. amore colit.
Proximus occiduo locus est:
Qui tulit hoc decus egregium:
Urbe poteus. populis locuples:
Sed mage sanguine martyrij
Virgineoq; potens titulo.
Curriculis tribus atque nouem
Tris hyemes quater attigerat:
Cum crepitante pyra trepidos
Terruit aspera carnifices
Supplicium sibi dulce rata.
Jam dederat prius indicium
Tendere se patris ad solium:
Nec sua membra dicata toro
Ipsa crepundia repulerat
Ludere nescia pusiola.
Spernere succina. flere rosas.
Fulua monilia respuere.
Ore seuera. modesta gradu.
Moribus ⁊ nimium teneris
Canitiem meditata senum.
Ast vbi se furiata lues
Excitat in famulos domini:
Christicolasq; cruenta iubet

GErmine nobilis culalię. carmen est ꝙle illud o crucifer bone. ꝓtin cipio cōmēdat illā a nobilitate patrie. deinde a nobilitate generis. ⁊ qō ab in eunte ętate dedit ſpecīmen future reli gionis. deide proſequitur ordine beatę martyris paſſionē. tum demū proſeq= tur miracula quę in morte illius viſa ſunt et celebritatē omniū ad eius tu= mulum. Jndole mortis. i. virtute id quod precedit proco qō ſequitur. nam indoles virtutē precedit. Cuius ab vbere. i. fertilitate. Vergilius ꝓmo ęn. potens armis atq; vbere glebę. Oc= ciduo. i. occidenti ſcil. nā emerita non multū diſtat a ſacro promōtorio ꝙ eſt totius europe locus maxie omniū occi dentalis. Curriculis tribus. atq; no uem. i. ſolis duodecim reuolutionib' hoc eſt duodeci annis. Attigerat qua ter hyemes. i. duodecim annos accipiē do partem annorum pro toto anno. Pyra crepitante. i. lignorum ſtrue in cenſa. crepitat autē ignis cū ligna cō= buruntur quod aiunt vt inquit ariſto teles veſtam ridere. et notat quo mor tis genere paſſa eſt martyrū. Aſpe= ra. in ſeipſam talia ꝓpetrando. Dul= ce ſibi. i. rē dulcē. Verg. dulce ſatis hu mor. Jndictū. indolē vt ſupra dixit. Ad ſolū patris. Ad regnū cocleſte. in quo dei ſedes eſt. Dicata toro. ſubau di foro. i. dederat indictū ſe nemini nu ptuz ire. Crepūdia. dixim' fuiſſe cre pitācula ꝙ puſtolibus ⁊ puellis dātur ad cohibendos fletus. ⁊ in quibus lu= dunt. Puſiola. i. puellula. nā puſio paruus eſt puer. Succina. ꝙ grę. co= cuntur electra. vulgo ambar gūmi ar borum notiſſimū. Flere roſas. i. cum fletu abiſcere cum alię ſoleant flere vt dentur. Ful= ua monilia. i. aurea a colore. moribus teneris iuxta illud Sap. iij. cani hoīs ſapiētia illius. Furiata lues. i. ꝓſecutio in chriſtianos. Cruēta. i. crudelē inimitās niſi ſacrificēt tura ei io=

Tura cremare: iecur pecudis
Mortiferis adolere deis:
Infremuit sacer Eulaliæ
Spiritus: ingenio que ferox
Turbida frangere bella parat:
Et rude pectus anhela deo
Fœmina. prouocat arma virum.
Sed pia cura parentis agit:
Virgo animosa domi vt lateat
Abdita rure et ab vrbe procul:
Ne fera sanguinis in precium
Mortis amore puella ruat.
Illa perosa quietis opem
Degeneri tolerare mora
Nocte fores sine teste mouet:
Septaq; claustra fugax aperit:
Inde per inuia carpit iter.
Ingreditur pedibus laceris.
Per loca senta situ: et vepribus
Angelico comitata choro.
Et licet horrida nox sileat:
Lucis habet tamen illa ducē.
Sic habuit generosa patrum
Turba columni ferunt radiū:
Scindere qui tenebrosa potens
Nocte viam face perspicua
Præstitit intereunte chao.
Non aliter pia virgo viam
Nocte secuta diem meruit:
Nec tenebris adoperta fuit:
Regna canopica cum fugeret.
Et super astra pararet iter.
Illa gradu cita peruigili
Millia multa prius peragit:

cora dels. Parat frangere. ordo est. et rude peetus et ferox ingenio parat frangere. i. superare. Bella turbida. idest perturbationē aliꝰ afferentia. i. parabat se martyrio patiendo: iz hoc volebant parentes prohibere occultando illam in agro. Fera puella. effecta amore martyrij. Prouocat arma virum. pro virorum. i. instrumenta q̄ sciuant in ipsam. Quietis. i. pacis et tranquillitatis. Mora degeneri. da videbatur sibi degenerare si non rueret in martyrium. Septa claustra. i. domus sepimenta quibus erat clausa Ingreditur. vadit. per loca senta situ. i. loca spinosa et inculta. Vergilij est in sexto cñ. Sileat. i. sit noctis silentiū. Vergilius per amica silentia noctis. Sic habuit. ex exodo cap. xiij. domin⁹ inquit precedebat filios israel ad ostēdendā viā p diē i columna nubis. et p noctem in columna ignis. Patrum id est filiorꝫ israel. Intereunte chao. id est dissipatis tenebris. Meruit diem. i. diei luccm. Regna canopica. id ē aegyptia nam canopus ciuitas est aegypti que nūc damiata dicitur. sed per regna canopica intelligit regna mundi huius. que martyr fugiebat vt hebrei aegyptia. Gradu peruigili. quia totam noctem vigilauerat.

Quã plaga pandat eoa poluz.
Mane superba tribunal adit:
Fascibus adstat: ⁊ in medijs
Uociferãs rogo quis pudor est
Perdere præcipites animas:
Et male prodiga corda sui
Sternere rasilibus scopulis:
Omnipatremq; negare deum?
Quæritis o miseranda manus
Christicolũ genus? en ego suz.
Dæmoniacis inimica sacris.
Idola protero sub pedibus.
Pectore ⁊ ore deum fateor.
Isis. Apollo. Uenus nihil est.
Maximianus ⁊ ipse nihil.
Illa nihil: quia facta manu.
Hic manuum quia facta colit.
Friuola vtraq; ⁊ vtraq; nihil.
Maximianus opum dominus
Et tamen ipse cliens lapidum
Prostituat. vocatq; suis
Numinibus caput ipse suuz.
Pectora cur generosa quatit?
Dux bonus arbiter egregius
Sanguine pascitur innocuo.
Corporibusq; pijs inhians
Uiscera sobria dilacerat:
Gaudet ⁊ excruciare fidem.
Ergo age tortor adure. seca.
Diuide membra coacta luto.
Soluere rem fragilẽ facile est.
Non penetrabitur interior
Exagitante dolore animus.
Talibus excitus in furias

Plaga eoa. i. regio orientalis. Pandat polum. idest coelum aperiat fol oriẽs Uergili' panditur interea domus omnipotentis olympi. Adit tribunal vbi erat iudex In medijs fascibus. i. lictoribus q fasces præferebant magistratibus. Perdere animas. s. vestras precipitando illas ad inferos Scopulis rasilibus. i. viscera vestra radentibus. Male prodiga sui quia male impenditis mortem. Christolum. i. christicolarum. Isis. apollo qui sunt ex magnis ⁊ consentibus deis.

Maximiani qui particeps impij cuz dioclet iano fuit anno salutis. circiter trecentesimo: quo tempore persecutio valida in christianos fuit. Cliens lapidum. i. cultor idoloruz Nam cliens acolendo dicitur

Prostituat. verbũ turpe sũptum ab illis qui se prostituunt libidini publice. ⁊ in sacris litteris verbum est frequens inoc charl de ijs qui idola colunt. Generosa. qualem me profiteor. Quatit. i. persequitur. Dux bon'. per ironiam est legendũ. Sanguine innocuo. i. martyrũ.

Corporibus pijs. i. religiosis. Inhiãs sumptum apullis hirundinis qui cibis inhiant. i. auide cupiunt Seneca in hercule fur. nullo fine beatas componit apes gazis inhians. Fidem. i. fideles christianos Coacta. i. composita et compacta.

Rem fragilẽ. corpus frangibile cito.

Pretor ait.rape precipitem
Lictor:et obrue supplicijs.
Sentiat esse deos patrios:
Nec leue principis imperium.
Quem cuperem tamē ante necez
Si potis es reuocare tuam
Torua puellula nequitiam.
Respice gaudia quāta metas:
Que tibi fert genialis honor.
Te lacrymis labefacta domus
Prosequitur:generisqz tui
Ingemit aurea nobilitas:
Flore quod occidis in tenero.
Proxima dotib⁹ et thalamo.
Non mouet aurea pompa tori
Non pietas veneranda senum
Quos temeraria debilitas.
Ecce parata ministeria
Excruciablis exitij.
Aut gladio ferire caput.
Aut laniabere membra feris.
Aut facibus data fumificis
Flebiliterqz vlulanda tuis
In cineres resoluta flues.
Hec rogo:quis labor est fugere?
Si modicum salis eminulis.
Turis et exiguum digitis
Tangere virgo benigna velis.
Poena grauis pcul ab fuerit.
Martyr ad ista nihil:sed enim
Infremit:inqz tyranni oculos
Sputa iacit.simulacra dehinc
Dissipat. impositamqz molam
Turibulis pede prosubigit.

Obrue supplicijs.i.onera. vel lacera.
Sentiat.nunc cum dolore est hic sens⁹. Teren. sentiet qui vir sim. Nequiciam peccatum siue malum. Quanta gaudia metas .i. colliges vnde messores dicti. Genialis honor.i.nuptiç.vnde lectus genialis in aula est apud horatiuz.est enim genius generationis de⁹. Domus. parē tum familia. Nobilitas aut parentum aut omniū nobilium. Pōpa tori.i.thalami iam tibi parati ad nuptias. Senum.patris et matris. Debilitas.i. hoc tuo facto temeraria crucias. Ministeria pro ministris. sicut seruicia pro seruis apulei⁹ tunc me velut quandam victimā publice ministeria perducunt. Ferire caput laniabere membra synechdoche p verbum passiuum. Flues in cineres.i. cremaberis. Vlulanda tuis.more foeminarum que in fletu vlulant.Vergilius et foemineo vlulatu. Fugere hec. i. tanta mala que tibi sunt parata. Eminulis digitis.i.eminentibus et summis et est sensus.poena grauis aberit ate si summis digitis velis tangere modicum salis et exiguum thuris ad sacrificandū.s.diis salis autem dicit propter molam que sale spargebatur.Vergili⁹ et sulse fruges et circū tempora vittę varro. de re rustica scribēs de canibus spina neqz eminula neqz curua. Impositam molam que erat parata ad sacrificium. Prosubigit.i.proculcat Verg.iij.geor. et pede prosubigit terram

Pectora lunceas.i. pulchre deducta et composita Terentius in eunucho reddit curatura lunceas. Numerante notas.i signa quę faciebant virgule. Scriberis. alluſit ad notas quę aliquãdo ſignificãt litteras. ideo dicit o domine tu ſcriberis mihi.i. in me. Hos apices. qui litteris imponi conſueuerũt in litteris preſertim hebraeis et graecis. Notant.i. per notas repreſentant. Sanguinis eliciti. ex vulneribus meis expreſſi. Lucan⁹. in.ix. virus et elicitũ. ſacrum nomen.i. chriſtũ Fonte recalente.i. recentante ſanguinẽ Vergi.iij.geor. laut ater corpore ſanguis Vltima carnificina. i. ignis quod fuit vltimum tormentum. Laceratio. vt ante hac. Cratetenus.i. quę non penetrabat niſi vſq; ad coſtas que ſũt quaſi que dazcrates ipſius corporis. Crinis odor⁹ non tunc ſed qui ſolebat odorib⁹ ſuffici Vergili⁹. ambroſięq; comę diuinum vertice odorem ſpirauere. Ut in iugulos. i. in partem colli anteriorẽ. Inuolitans humeris.i. in humeros. et eſt ſenſus q; virgo deduxit capillos in faciez et humeros vt abſconderet pudorẽ ſuum cum more retur. Tegmine.i. capillis. Flãma crepans. Vergilius. pri. geor. atq; leuẽ ſtipulam crepitantibus vrere flãmis. Volat in faciem. quia capilli ſunt igne correpti. Vegetata. nutrita. Exuperat apicẽ. ſ. capitis. Vergi. ij. eñ. fundere lumen apex. Columba repens. pro repente ſicut recens pro recenter.

Hec mora carnifices gemini
Juncea pectora dilacerant:
Et latus virgula virgineum
Pulſat vtrinq; t ad oſſa ſecat
Eulalia numerante notas.
Scriberis ecce mihi domine:
Quã iuuat hos apices legere:
Qui tua Xpe trophæa notãt.
Nomẽ t ipſa ſacrum loquitur
Purpura ſanguinis eliciti.
Hæc ſine fletibus t gemitu
Læta canebat t intrepida.
Dirus abeſt dolor ex animo.
Membraq; picta cruore nouo
Fonte cutem recalente lauãt.
Vltima carnificina de hinc
Non laceratio vulnifica
Cratetenus: nec arata cutis:
Flamma ſed vndiq; lãpadib⁹
In latera ſtomachumq; furit.
Crinis odorus vt in iugulos
Fluxerat inuolitans humeris
Quo pudibunda pudicitia
Virgineuſq; lateret honos
Tegmine vertificis oppoſito.
Flamma crepans volat in faciẽ:
Perq; comas vegetata caput
Occupat: exſuperatq; apicem
Virgo citum cupiens obitum
Appetit: t bibit ore rogum.
Emicat inde columba repens
Martyris os niue candidior
Vlſa relinquere: t aſtra ſequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ

Lacteolus.celer.innocuus.
Colla fluunt abeunte anima.
Et rogus igneus emoritur.
Par datur artub⁹ eranimis.
Flat⁹ i aethere plaudit ouãs:
Templaq; celsa petit volucer.
Vidit et ipse satelles auem
Foemine ab ore meare palam.
Obstupefactus et adtonitus
Prosilit:et sua gesta fugit.
Lictor et ipse fugit pauidus.
Ecce niuem glacialis hyems
Ingerit:et tegit omne forum.
Membra tegit simul Eulaliæ
Aere iacentia sub gelido
Pallioli vice linteoli.
Cedat amor lachrymantũ hoim:
Qui celebrare suprema solent.
Flebile cedat et officium.
Ipsa elementa iubente deo
Exequias tibi virgo ferunt.
Nunc locus Emerita est tumulo
Clara Colonia Vettoniæ:
Quã memorabilis Amnisa na
Præterit:et viridante rapax
Surgite moenia pulchra lauat.
Hic vbi marmore perspicuo.
Atria luminat alma nitor.
Et peregrinus.et indigena.
Reliquias cineresq; sacros
Seruat hum⁹ venerãda sinu.
Tecta coruscа super rutilant
De laquearibus aureolis.
Saraq; caesa solum variant

Lacteolus.candidus. Flatus.i. spiritus. Templa celsa.i.coelum. quod proprie templum dicitur.nam hęc nra in terra per translationem dicuntur templa.

Meare pro volare. Sua gesta fugit.i. caede quam virgini fecerat. Lictor.qui preferebat pretoris insignia. Sub aere gelido.i.sub coelo.pars pro toto.vt intonuere poli.nam polus et axis partes sũt coeli. Vice pallioli linteoli.i. ad similitudinem pallij linthei. Cedat amor. sensus est quod exequię virginis huius magis honorifice sunt:q̃ eorum qui in funere deflentur. Locus. in quo martyr est passa. Emerita. colonia romanorũ in prouincia lucitania. Vectoniae. nam vectões.populi sũt lusitanię.de quib⁹ Luc. li.iij.vectonesq; leues Amnisena.fluui⁹ qui diuidit baeticam a lusitania et inde nobilis. Surgite viridante propter arbores aut herbas adiacentes ripis quod illius fluminis est proprium. Hic vbi.ordo est. Hic humus veneranda. propter virginis martyrium. Seruat in sinu.i gremio reliquias ↄ cineres sacra. Vbi nitor luminat.i.illustrat. Atria alma.i. templa. Marmore prospicuo.i. pellucenti ↄ splẽdido. Super rutilant de laquearibus.ordo est de super rutilant. Saxa caesa. i. secta in pauimenta vermiculata variata arte museaca qualia nunc emerita multa conspiciuntur.

Rosulenta. idest plena rosis. nam erant in pauimento lapillis formate rose et viole et hu iusmodi flores. Carpite. hoc ad laudem picture pertinet quod flores picti erant & similiu mi veris quare inuitat ad carpendos illos. Genialis hyems. ex vergilio. ij. geor. Inuitat genialis hyems. idest voluptuosa ex eo quod tunc omnes vacant otio. vel potius distinge

dus locus a superiori in uitatq; ad carpẽdos flo- res quos spargunt in tẽ plo diuerse ulatis. et tunc sequitur: non caret his hyems quia emerita in tali situ coeli est qui pro pter aeris clementiam per mediam hyemẽ flo- res parturit. ideo dicit glacies tepens. i. hyems tepida et clemens. Cu mulet. i. impleat cant- stra. Comantibus. flo rentibus. Pede dacty lico. cuiusmodi est pre- sens ode. Vilia. parui estimanda. Festa. i. fe sto virginis conuenien tia. Altar. altare. sicut cochlear et cochleare de clinatur. Propiciata. idest propicia et benuo la facta.

Floribus vt rosulenta putes
Prata rubescere multimodis.
Carpite purpureas violas.
Sanguineosq; crocos metite.
Non caret his genialis hyems.
Larat tarua tepens glacies:
Floribus vt cumulet calathos.
Ista comantibus e foliis
Munera virgo puerq; date.
Ast ego serta choro in medio
Texta feram pede dactylico
Vilia. marcida. festa tamen.
Sic venerarier ossa libet
Ossibus altar t imposítum.
Illa dei sita sub pedibus
Prospicit hæc. populosq; suos
Carmine propitiata fouet.

In sanctorum duodeui ginti martyrũ cęsarau- gustanorum.

Ode in laudem sanctorum decem t octo martyrum Cæsaraugustanorum.

Carmen est sapphicum mixtum adonico quale illud christe sanctorum. Celebrat poeta patriam suã narrando duodeuis ginti martyres t vincen tium et eucraten. duc sp cõfessores gaudium t cre mentum eiusdem ciuitatis indigenas.

Bis nouem noster populus sub vno
Martyrum seruat cineres sepulchro:
Cæsaraugustam vocitamus vrbem:
Res cui tanta est.
Plena magnorum domus angelorum
Non timet mundi fragilis ruinam

Bis nouẽ. i. duodeuiginti. Noster populus. da vt in prudẽtij vita diximus caesarau gustanus fuit. Res tãta. i. tanto precio estimãda. Mundi ruinã. qppe tanta scõr

prsentia est munita. Sinu.translatio sumpta ab ijs qui plenos numeribus sinus offerunt. Rube rubente.ad illum respicit quod scribit Euangelista. videbitis filium hominis venientem in nubibus cli Libram iustam.i. iusticiam qui libre omnia adequāti conuenit. Omnis ciuitas.quia omnes venturi sunt ad iuditium. Excitata caput.i. habens caput excitatum.perinde ac si ciuitas sit vna quedā persona. Dona preciosa.i. martyres idigenas.t qđ dixit in genere explicat p partes. Aphracarthago.ad differētiā carthaginis spartarie siue nouę que est in hispania. Cypriānū qui fuit carthaginensis.et solaz hanc posuit ex vrbibus peregrinis cuz reliquę omnes sint in hispania. Cordu ba.ciuitas betice nobilissima. Aciscli cuius festum ecclesia celebrat.xv.kl.decembris. zoellum huius quoqz festuz celebrat.v.kl Julij. sed nomine paululum immutato zotillū pro zoello nuncupans. cum alioquī zoilus nomē sit magis celebre. Tresco ronas.i.alios tres martyres quoz nomina nō sunt mihi comperta. Tarraco ciuitas hispanie citerioris. Tribus gēmis.i.augurio et

Tot sinu gestans simul offerenda
Munera Christo.
Cum deus dextram quatiens conuscam
Rube subnixus veniet rubente
Gentibus iustam positurus æquo
Pondere libram.
Orbe de magno caput excitata
Obuiam Christo properanter ibit
Ciuitas omnis pretiosa portans
Dona canistris.
Afra Carthago tua promet ossa
Ore facundo Cypriane doctor.
Corduba Aciscium dabit. t zoellum.
Tresqz coronas.
Tu tribus gemmis diadema pulchrum
Offeres Christo genitrix piorum
Tarraco. interit cui fructuosius
Sutile vinclum.
Hoc nomen gēmæ strofico illigatum est.
Emicant iuxta lapides gemelli.
Ardet t splendor parilis duorum
Igne corusco.
Parua Felicis decus exhibebit
Artubus sanctis locuples Gerunda.

eulogio et fructuosus.de quibus peculiarem odam paulo post cantatur est. Cui tarraconi. Fructuosus qui fuit terraconēsis eps. Interit pro interuit aut interet. Vinculz sutile.i.coronā cōtextā. Hoc nomē gēme.optnor legēdū esse nouę gēmę. Strophico.i.corone Verg.in copa.necte caput strophio. Lapides gemelli.i.auguri t eulogius qui fuerūt letitę fructuosi Splendor parilis.qz ambo erant eusdē ordinis. Gerūda.ciuitas quoqz hispanię citerioris cōuentis terra con ensis vbi cōciliū fuit celebre qđ gerundense dr. Focii

cis quo noie et alīquoꝫ martyres fuerūt. Ambos emeritū ⁊ chaledonisi de quib⁹ supra scripsit oden. Barcinō. ciuitas quoꝫ etiſdē puincię colonia romanorū fauētia cognominata. Narbo a qua dicta est pronicia narbonen. dicit autē narbo marti⁹. nūc est narbona.

Urbs. Emerita q̄ est caput lusitanię ⁊ est ciuitas metropolis. Puellę adoratę. i. eulalię quā omnes venerātur. Ad aram ipsam. i. quasi munus offerendum christo ad aram.

Sanguinez iusti. pplutū ciuitas ē tarraconensis ,puincię fortasse alcala qz id oēs opinant. et ē ordo iuuabit ferre sanguinē iusti et pastoris appositue ferculū. i. donū. siue vasculū in quo ferť donū. nā vtrūqꝫ sigt ferculū. Tigis ciuitas mauritanię bocchi quę quondā fuit hispanię contributa quā quā terminis hispanię nō cōtineať. Cassianus hic tingitanus nō videť esse is de quo paulo est exponeť martyriū et p appositionē ad cassianū subdit monumenta festa regum massylū pro massylorum q̄ sunt populi in eo tractu Vergilius. iiij. eñ. massylię ruunt equites. Qui cinis. non cinis sed ille cuius erat cinis. i. cassianus. Paucę. sub ciuitates placebunt singulis aut duobus. et alique qui que testibus. idest martyribus. nam martyr testis interpretatur. Pignore hostiarum. i. talibus hostiis quę sunt pignora quędam ad propiciandum deum. Reuincta oleis. quia oleis abundat quę sunt pacis insignia. Vergilius. ij. geor. et pinguem pacis nutritor oliuam. ideo subdit honori pacis.

Mostra gestabit Calagurris ambos
Quos veneramur.
Barcinon claro Lucifate freta
Surget: ⁊ Paulo spetiosa Narbo.
Teqꝫ prępollens arelas habebit
Sancte Genesi.
Lusitanorum caput oppidorum
Urbs Adoratæ cineres puellæ
Obuiam Christo rapiens ad aram
Porriget ipsam.
Sanguinem iusti cui pastor hæret
Ferculum duplex. geminumqꝫ donum
Ferre Complutum gremio iuuabit
Membra duorum.
Ingeret Tingis sua Cassianum
Festa Massylum monumenta regum:
Qui cinis gentes domitas coegit
Ad iuga Christi.
Singulis paucæ tribus aut duobus
Forsan ⁊ quinis aliquæ placebunt
Testibus Christi prius hostiarum
Pignore functæ:
Tu decem sanctos reuehes ⁊ octo
Cæsaraugusta studiosa Christi
Vertice flauis oleis reuincta
Pacis honori.

Prediues pietate.i.religiõe. Parens orbis poeni.i. Carthago ciuitas aphrice metropolis. In solio.q.d.in arce dominationis. in qua multi martyres passi sunt. Sacer sanguis.s.martyrum. Exclusit ex omnibus portis.qui erant intra vrbez. Inuidorum.quia demonum propria est inuidia. Nigras tenebras.i.offucias quas demones obiiciunt hominibus. Umbrarum. Larnax huiusfantasmatis Pestis.s.demonũ Refugit populus .s. caesaraugustanũ Patriã martyrũ .i.vbi martyres nimia fertilitate pueniunt. Debitam sacris coronis . id est ad hoc generatã vt martyres procrearet. Nobilitatis togatę.i.martyrũ qui iam toga candida iduti. vnde canit ecclesia te martyrum candidatus laudat exercitus. Vincenti. qui caesaraugustanus fuit ꝛ tamẽ sagunti martyrius passꝰ vt paulo post dicturus est. Clerꝰ clericoꝛoꝛdo.ex quo fuit vincentius. ꝛ valerius. Insulata. quia fuerunt eiusdẽ vrbis. Sacuus.qꝫ in christianoꝛũ persecutionibꝰ que fuerãt vsqꝫ in illa tempoꝛa caesaraugustę tipous q̃ vsquam alibi sęuitum est. In istud templum. idest in christianos qui templũ dei sunt vt inquit apostolus an nescitis quod templum dei estis.

Sola in occursum numerosiores
Martyrum turbas domino parasti.
Sola prædiues pietate multa
Luce fruetis.
Vir parens orbis populosa poeni.
Ipsa vir Roma in solio locata
Te decus nostrum superare in isto
Munere digna est.
Omnibus portis sacer immolatus
Sanguis excluſit genus inuidorum
Dæmonum: ꝛ nigras pepulit tenebras
Urbe piata.
Nullus vmbrarum latet intus horror.
Pulsa nam pestis populum refugit.
Christus in totis habitat plateis.
Christus vbiq; est.
Martyrum credas patriam coronis
Debitam sacris chorus vnde surgens
Tendit in coelum niueus togatæ
Nobilitatis.
Inde Vincenti tua palma nata est.
Clerus hic tantum peperit triumphum
Hic sacerdotum domus insulata
Valeriorum.
Sæuus antiquis quoties procellis
Turbo vexatum tremefecit orbem:
Tristior templum rabies in istud
Intulit iras.

Sine laude nostrum.i.nostrorum martyrum. Sub omni grandine.i.persecutione. Peregre necatus.s.sagunti non longe a valentia nunc est monuiedro. Rore sanguinis.forte propterea dicit: qđ ibi didicit quo pacto deberet esse martyr: cũ videret ciues suos martyrium pati. Hoc colũt ciues s. quod ibi natꝰ es ⁊ institutus ad fidem potest etiã legi hũc s.martyrẽ. neq; minori laude censendi sunt quaꝫ si etiaꝫ illius ossa haberent

Prope littus qsaguntus vt liuius scribit non distat a mari plusquã mille passus. Altę.i.antiquę.condita nãq; est a zacynthijs qui cum hercule in hispaniam venerunt.

Nostra palestra. i.christiana militia

Oliuo fidei quemadmodum palestritę olco se perungebant. et alludit ad oleũ chrismaq; baptismatis. Hostem persecutorem nominis christiani. Palmas victorias decez et octo martyrum. Eadem laude.qua. s.illi cucurrerunt.

Encrate. virgo et martyr quoq; ex eadem vrbe que nunc corrupte dicitur engratia.interpretatur namq; encrate temperata. Recubant ossa.i.monumenta. Quibus virtutibus.i.qua fortitudine. Tu virgo violenta.qz viribus id fecisti.vt illud ex Euangelio.regnum coelorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Dedecorasti seculum.quia victoria tua fuit mundi huius ignominia.

Nec furor quisquam sine laude nostrum
Cessit:aut clari vacuus cruoris
Martyrum semper numerus sub omni
Grandine creuit.

Nonne vincenti peregre necatus
Martyr his terris tenui notasti
Sanguinis roze speciem futuri
Morte propinqua?

Hoc colunt ciues:velut ipsa membra
Cespes includat suus:⁊ paterno
Seruet amplectens tumulo beati
Martyris ossa.

Noster est:quamuis procul hinc in vrbe
Passus ignota dederit sepulchri
Gloriam victor prope littus altæ
Forte sagunti.

Noster ⁊ nostra puer in palæstra
Arte virtutis fideiq; oliuo
Unctus horrendum didicit domare
Viribus hostem.

Nouerat templo celebres in isto
Octies partas deciesq; palmas:
Laureis doctas patrijs eadem
Laude cucurrit.

Hic ⁊ Encrati recubant tuarum
Ossa virtutum:quibus efferati
Spiritum mundi violenta virgo
Dedecorasti.

Martyrum nulli. quia illi assecuti sunt coronam martyrij per mortem hæc vero passa est omnia tormentorum genera et tamen superuixit fuitq; sibi ipsi superstes. Reteris. enarras. vt in hymno martyrij. quę vox que poterit lingua retexere. alias retexere est quod textum est infectum reddere. Recentans. idest renouans. quasi velit dicere exulcerans quod iam in cicatricem coierat. Sulcos. i. laniatus in sulcos mortem. Sub corde e cuius regione sũt papillę. Mynus precium. idest non multi estimandum precium namq; aliquando poenam significat vt Terentius ego precium pro stulticia fero. et Vergi. viij. eñ. rem magnam precũq; morę. Concitam quietem. idest citaz et velociter venientem. Ouidius. Morsq; minus poenę quam mora mortis habet Longum. nomen pro aduerbio. idest longo tempore.

Martyrum nulli remanente vita
Contigit terris habitare nostris.
Solatu morti propriæ superstes
Viuis in orbe.
Viuis: ac poenæ seriem reteris.
Carnis et cæsæ spolium recentans:
Tetra quam sulcos habeant amaros
Vulnera narras.
Barbarus tortor latus omne carpsit.
Sanguis impẽsus. lacerata membra.
Pectus abscisa patuit papilla
Corde sub ipso.
Jam minus mortis pretium peractæ:
Quæ venenatos abolens dolores
Concitam membris tribuit quietem
Fine supremo.
Cruda te longum tenuit cicatrix:
Et diu venis dolor hæsit ardens:
Dum putrescentes tenuat medullas
Tabibus humor.
Jnuidꝰ quãuis obitum supremum
Persecutoris gladius negarit:
Plena te martyr tamen vt peremptam
Poena coronat.
Vidimus partem iecoris reuulsam
Vnguis longe iacuisse pressis.

Numor tabidus. id est sanguis corruptus. martyr vocatiuus est. Plena poena. quia nihil defuit ad martyrij meritum. Vidimus. idest si adfuissemꝰ poteramus videre. Vergilius pri. geor. et studio in cassum videas gestire lauã

di. neq; enim per tempora licuit prudentio id videre. Vnguis pressis. idest in ipsa thoracis penetralia impressis. Mors pallens. ab effectu. Vergilius in. iiij. enei. et pallida morte futura.

Aliquid tuorum. subaudi membrorum. Fruendum. idest quo gloriaretur. Jugeviuentis. idest immortalis. et est nomẽ pro aduerbio iuge pro iugiter. Ergo. Cęsaraugustã patriam suam hortatur ad canendas duodeuiginti martyrum laudes: quos enumerat: preter quattuor saturninos. Diues ter senis. nã et cum genitiuo et cuz septimo casu construitur dines. horati⁹. diues agris diues positis in fenore nummis. Optato et luperco. et aliis qui sequuntur

Tibi met. idest non tantum ad illorum laudem. sed etiam ad tuã quę ex illis tibi quoq; accedit. Euenti. vocatiu⁹ est ab eo quod euentius.

Nomen extolli. p nomina celebrari. Renuẽte metro. quia syllabę q̃dam illorum nominum repugnabãt legi carminis sapphici. Carminis leges. sensus est q̃ nihil refert illorum nomina scribi nostro versu: dã nomina illorum scripta sunt in coelo. luce cap. x. Aureorum nominum. id est aureis litteris scribendorũ. Nõ est rudis. id est nouã quia semper celebrabuntur.

Hoc habet pallens aliquid tuorum:
Te quoque viua.
Hunc nouum nostræ titulum fruendum
Cæsaraugustæ dedit ipse Christus:
Juge viuentis domus vt dicata
Martyris esset.
Ergo ter senis sacra candidatis
Diues optato simul & luperco
Perge conscriptum tibimet senatum
Pangere psalmis.
Ede Successum. cane Martialem.
Hoc & Urbani tibi concinatur.
Juliam cantus resonet. simulq;
Quintilianum.
Publium pandat chorus. & reuoluat
Quale Frontonis fuerit tropæum.
Quid bonus Felix tulerit. quid acer
Cecilianus
Quantus Euenti tua bella sanguis.
Tinxerit. quantus tua Primitiue.
Cum tuos viuax recolat triumphos
Laus Apodemi.
Quattuor posthinc superest virorum
Nomen extolli renuente metro:
Quos Saturtinos memorat vocatos
Prisca vetustas.
Carminis leges amor aureorum
Nominum parui facit: & loquendi
Cura de sanctis otiosa non est
Hæc rudis vnquam.

ℙeristephanon.

ℙlenus artis modus. idest satis est quod illorũ nomina sint nota christo. Coeli liber. de quo in apocalypsi ioannis. Angelus. qui est cuiusq; hominis custos. Jure sepulchri idest quia in illa sepulti sunt: ideo peculiarem gerunt illius tutelam.

ℙlenus est artis modus annotatas
ℕominum formae recitare Christo:
Quas tenet coeli liber explicandas
Tempore iusto.
Octo tunc sanctos recolet. decemq;
Angelus coram patre filioq;
Urbis vnius regimen tenentes
Jure sepulchri.
Quin ad antiquum numerum trahentur
Viua post poenæ specimen puella.
Horsq; Vincenti. cui sanguis hinc ẽ
Fons ⁊ honoris.
Additis Gagio: nec enim silendi:
Teq; Crementi: quibus incruentum
Ferre prouenit decus ex secundo
Laudis Agone.
Ambo confessi dominum steterunt
Acriter contra fremitum latronum.
Ambo gustarunt leniter saporem
Martyriorum.
Hæc sub altari sita sempiterno
Lapsibus nostris veniam precatur
Turba: quam seruat procerum creatrix
Purpureorum.
Hos pio fletu. date. perluamus
Marmorum sulcos. quibus est operta
Spes: vt absoluam retina culorum

Ad antiquum nu⁹ merum. s. decem ⁊ octo memoratorũ.

ℙuella viua. id est que post martyrij tormẽta fuit superstes. Mors vincenti. quez dirim⁹ ortũ cęsarauguste. passũ vero sagũti.

Sanguis. idest natale solum. et origo honoris. vt potius honor martyrij cedat patrie q̃m loco vbi passus ẽ.

Additis gagio ⁊ crementio. hi duo cõfessores fuerũt: qui sine sanguine martyrij consecuti sunt parẽ illis gloriam. Latronuz. idest persecutoruz. sed de his nihil adhuc legi. neq; nũc id agimus vt excutiamus monumẽta vetustatis: sz vt aditum quendam ad hæc opera grãmaticis apertam⁹

Saporẽ. idest portionem quandam martyrij citra sanguinem. Lapsibus nostris. idest peccatis in q̃ labimur. Creatrix. s. cęsarauguста martyrum genitrix. Hos pro fletu. Sensus et ordo est Date. i. eia agite se et cęteros hortans hoc dicit: parluamus lachrymis sulcos marmoruz i. epitaphorum sulcatas litteras. Spes operta. i. cineres Jurta illud caro mea requiescet in spe subaudi resurgendi.

Vincla. i. peccata quibus deuinctus & impeditus teneor
Animas et artus idest ipsos martyres a mortuis resurgentes in die vniuersalis iudicij.

Prudentij

Vincla meorum.
Sterne te totam generosa sanctis
Cluitas mecum tumulis: deinde
Mors resurgentes animas et artus
Tota sequeris.

Ode in Laudem sancti Vincentij Martyris.

Vincentij Martyris.

BEate martyr. hymn' est qualis ille. Vles diet nuncius. vincentij q vt in superiori ode diximus caesaraugustae fuit ortus et sagunti passus martyriu celebrat. Prospera. idest prosperum fac Liuius libro. viij. quiritium victoriamq prosperetis. Merces sanguinis. i. martyrij. Hic dies. in quo passus es martyrium. Insigni stola. quę fuit apud romanas mulieres isigne castitatis. Testis indomabilis. idest martyr inuictus.

Satelles idoli. i. dacianus minister dęmonis. Atris legibus. i. duris et imperiosis. Captator. ille satelles captans vt caperet. Illudit prius vt illuz a matrę abstrahat ludens et blādiens. Rex maximus. romanus imperator. Romula. i. romana. Vergilius. vi. eñ. Romula tellus. Omnia mortales omnes.

BEate Martyr prospera
Diem triumphalem tuum:
Quo sanguinis merces tibi
Corona Vincenti datur:
Hic te ex tenebris seculi
Tortore victor iudice
Euexit ad coelum dies:
Christoq ouantem reddidit.
Nunc angelorum particeps
Conluces insigni stola:
Quam testis indomabilis
Riuis cruoris laueras.
Cum te satelles idoli
Præcinctus atris legibus
Litare diuis gentium
Ferro & catenis cogeret.
Ac verba primum mollia
Suadendo blande effuderat
Captator: vt vitulum lupus
Rapturus adludit prius.
Rex inquit orbis maximus
Qui sceptra gestat romula:
Seruire sanxit omnia
Priscis deorum cultibus.

Vos nazareni assistite:
Rudemq; ritum spernite.
Hæc saxa quæ princeps colit:
Placate fumo et victima.
Exclamat hic Vincentius
Leuita de tribu sacra
Minister altaris dei
Septem ex columnis lacteis.
Tibi ista præstint numina.
Tu saxa: tu lignum colas.
Tu mortuorum mortuus
Eias deorum pontifex.
Nos lucis authorem patrem.
Eiusq; christum filium
Qui solus ac verus deus:
Datiane confitebimur.
Hic ille iam commotior
Audesne non felix ait:
Ius hoc deorum et principũ
Violare verbis asperis?
Ius sacratum et publicum
Cui cedit humanum genus:
Nec te iuuentæ feruidæ
Instans periculũ permonet?
Hoc namq; decretum cape.
Aut ara ture ⁊ cespite
Præcanda iam nũc est tibi:
Aut mors tuẽda est sanguine.
Respondit ille altrinsecus:
Age ergo quicquid virium:
Quicquid potestatis tibi est:
Palam reluctor: erere.
Vox nostra quæ sit: accipe.
Est Christus ⁊ pater deus.

Assistite. idolis adstate. Nazareni. christiani. Rudem ritum. dest nouam religionem. Leuita. nõ quod fuit ex tribu leui iudeus. sed quod sacerdos sacrorumq; minister: quemadmodum ⁊ leuitæ ex tribu leui fuerunt. Et septem columnis. ad septem illos sacramenti ministrãdi leuitas respicit: de quibus Lucas in actibus apostolorum. cap. vi. Deorum mortuorum. non immortalium vt illi vocabant. vnde vnum deum verum ad illorum differentiam dicimus. Lucis autorem. quia a luce fabricam mundi inchoauit: cum dixit fiat lux. Commotior. i. perturbatior. Sacratum et publicum. idest religiosum ⁊ profanum. Ara. idest idolum in ara impositum imprecandum
Ture ⁊ cespite. quia ex cespitibus ⁊ herbis congerebant altaria. Altrinsecus. idest ex altera parte. Age exere. i. eia expedi. Reluctor palam. i. non dissimulanter resisto.

Extorque. idest per tormenta extrahe a me. Si potes. quasi dicat sed non poteris. Ludus christianus. idest quasi per ludum illa experimur. Scitum brutũ. idest decretum bestiale et iniquum. Cõdigna vestris sensibus. quia quales habetis deos talem et sapientiam. Excisa. puta ex saxis aut lignis. Aut recocta. id est ex aere fusili conflata. Dis. idest talibus dijs. idest in illorum honorem. Spiritus. idest dęmones maligni. Magistri idest autores. Auspices. idest qui vobis auspicantur in sacrificijs ventura. Vagi. qui vagantur per aerem. Impotentes. idest in malum potentes. aut quia ex se nihil possint nisi permissione diuina.

Latenter. per suggestionem alliciendo.

Differe regnum. Judicium vltimum dicit. Perfidis. idest malis qui a deo descuerunt quemadmodum et ipsi a principio mũdi. Clamant. puta cum dicebãt iesu christe fili dauid quid venisti ante tẽpus torquere nos. scimus qui sis. Diui et dęmones. quia in naturalibus angelis sunt aequales.

Serui huius & testes sumus.
Extorque si potes fidem.
Tormenta. carcer. vngulæ.
Stridensq; flammis lamina:
Atq; ipsa poenarum vltima
Mors Christianis ludus est.
O vestra inanis vanitas.
Scitumq; brutum Cæsaris
Condigna vestris sensibus
Coli iubetis numina.
Excisa fabrili manu.
Laus recocta & follibus.
Quæ voce. q̃ gressu carent
Immota. cæca. elinguia.
Dis sumptuosa splendido
Delubra crescunt marmore:
Dis colla mugientium
Percussa taurorum cadũt.
Adsunt & illic spiritus.
Sunt sed magistri criminũ.
Vestræ & salutis auspices
Vagi. impotentes. sordidi.
Qui vos latenter incitos
In omne compellũt nefas.
Vastare iustos cædibus.
Plebem piorum carpere.
Norunt & ipsi: ac sentiunt
Pollere Christũ & viuere:
Eiusq; iam ianque affore
Regnũ tremendũ perfidis.
Clamant fatentes denique
Pulsi e latebris corporum
Virtute Christi & nomine.
Diuiq; idem dæmones.

His intonantem martyrem
Iudex profanus non tulit.
Conclamat.os obtrudite:
Ne plura iactet improbus.
Vocem loquentis claudite.
Raptimq; lictores date
Illos reorum carnibus
Pastos.manuq; exercitos.
Iam faxo ius prætorium
Conuitiator sentiat.
Impune ne nostris sibi
Dijs destruendis luserit?
Tibi ergo soli contumax
Tarpeia calcentur sacra?
Tu porro solus obteras
Romam.senatum.cæsarem?
Vinctum retortis brachijs
Sursum ac deorsum extẽdite.
Compago donec ossium
Diuulsa membratim crepet.
Post hinc hiulcis ictibus
Rudate costarum abdita:
Vt per lacunas vulnerum
Iecur retectum palpitet.
Ridebat hæc miles dei
Manus cruentas increpans:
Quod fixa non profundius
Intraret artus vngula.
Ac iam omne robur fortium
Euiscerando cesserat:
Nisusq; anhelos soluerat
Fessos lacertorum toros.
At ille tanto lætior
Omni vacantem nubilo

Obtrudite.claudite. purior lectio est obstruite. Reorum carnibus.i.carnifices martyrum illi date'et obijcite. Ius prætorium.quia decianus prætor erat iuri q; dicundo præfectus. Sentiat.cum dolore.s.tormentorum. Luserit.pro illuserit.vergilius.iiij.nostris illuserit aduena regnis. Sacra tarpeia.idest quæ coluntur i capitolio quæ rupes tarpeia dicitur. q.d.sacra romanorum. Diuulsa membratim.idest distracta per membra.Multis ictibus et hiantibus vulneribus. Abdita costarum.idest quæ latent intra costas hoc est exta et omenta. Retectum. idest apertum. Vngula non intraret.id est penetraret. Cessarat.i. defecerat et victum erat. Nisus anhelos.idest conatus ex labore anhelantium. Toros musculos. Nubilo.idest sine vlla tristicia. sed lætus.nubilum autem et serenũ translationes sunt.

Quis vultus iste. idest tam letus in tormentis. Renidet. idest splendet et serenus est. Prouocat. idest lacessit in tormenta. Et tortus. idest qui torquetur est fortior quam tortus. Illa vis. s. tortorus exercita in tormentis martyrum. Ars dolorum. idest tormentorum inferentius dolores. Alumni carceris. aut lictores aut carnifices aut custodes alloquitur. Cohibete dexteras. idest cessate a tormentis Mihi. idest ad hoc quod volo facere. Vigor. s. martyria patentia patiendi aut vestra torquendi. Ulcera. sãguine fluẽtia. Colligit. idest vulnus in cicatricem coit Resulcans. i. iterum scindens. Leuites. sic graece declinatur nos leuita. s. declinamus. Tuorum canum. i tortorum.

Ostende. illis. s. Riuos. s. sanguinis. Meam poenam. i. de me. Alter homo. i. non hic carnalis qui videtur sed ille interior de quo apostolus. induite nouum hominem.

Frontem serenam luminat
Te Christe præsentez videns.
Quis vultus iste pro pudor
Datianus aiebat furens.
Gaudet. redimet. prouocat
Tortor. t tortus acrior.
Mil illa vis exercita
Tot noxiorum mortibus
Agone in isto proficit.
Ars t dolorum vincitur.
Sed vos alumni carceris
Pars semper inuicta mihi
Cohibete paulum dexteras:
Respiret vt lassus vigor.
Præsicca rursus vlcera:
Dum se cicatrix colligit:
Refrigerati sanguinis
Manus resulcans diruet.
His contra leuites refert.
Suam tuorum perspicis
Languere virtutem canum.
Age ipse maior carnifex:
Ostende quo pacto queas
Imos recessus scindere:
Manus t ipse interfere:
Riuosq; feruentes bibe.
Erras cruente: si meam
Te rere poenam sumere:
Cum membra morti obnoxia
Dilancinata interficis.
Est alter homo intrinsecus:
Violare quem nullus potest.
Liber. quietus. integer.
Exors dolorum tristium.

Hoc quod laboras perdere
Tantis furoris viribus:
Vas est solutum ac fictile
Quocunq; frangendũ modo.
Quin immo nunc emitere
Illum secare ac plectere:
Qui perstat intus.qui tuam
Calcat tyranne insaniam.
Hunc lacesse.hunc discute
Inuictum.insuperabilem.
Nullis procellis subditum:
Soliq; subiectum deo.
Hæc fatur:& stridentibus
Laniatur vncis denuo.
Cui prætore subdolo
Anguina verba exsibilat.
Si tanta callum pectoris
Prædurat obstinatio:
Puluinar vt nostrum manu
Abomineris tangere.
Saltem latentes paginas:
Libros; opertos detege.
Quo secta paruum seminans
Iustis cremetur ignibus.
Vis martyr auditis ait.
Quem tu maligne mysticis
Minitaris ignem litteris:
Flagrabis ipse hoc iustius
hõphæa nam coelestium
Vindex erit voluminum
Tanti veneni interpretem
Linguã perurẽs fulmine.
Vides fauillas indices
Gomorreorum criminum:

Hoc quod laboras.s.corpus. Vas est. de quo idez apostolus scientes vnusquisq; suuz vas possidere. Vas solutum.idest solubile. Illum.scilicet hominem interiorem. Calcat.vincit et superat. Exibillat.quia dixit anguina verba. Callum pectoris.idest patientiam. Puluinar nostrum.idest altaria. Nam in templis puluinaria sternebantur. Libros. religionem vestram continentes. Rhomphea.i.ensis. Erit vindex.idest liberatrix. Interptem tanti veneni.i.blasphemiz. Vides fauillas.Exemplo illum deterret:cũ ita illum conflagraturum dicit vt sodomorum gomorz. Indices.i.dest testes et indicium facientes.

Cinis. quia totus ille locus quasi cinere sparsus est. O serpens. quia supra dixit anguina verba scribilat. Fuligo et bitumen. i. aliquid simile iis que sunt apud sodomã et gomoram: apud inferos te expectat. bitumen autem sudat asphaltites lacus indeç. vnde bitumen iudaicũ vocatur. Cunctat⁹ diu. deliberans quid faceret. Extrema omnium. subaudi tormentorum vt scilicet quęstio exerceatur. per tormenta namq; in quęstionibus veritas extorqueri solet. Ad hęc munera. i. officia. Pernix. alacris et velox.

Ad palestram gloriç. idest ad certamen in quo martyr reportaturus erat victoriã

Spes. vincendi ex parte martyris et crudelitas carnificis. Regule serrata. cõmodius dixisset lamina cum Vergilio. primo geor. argutę lamina serręç. Dente infrequenti. idest valde frequenti. nã hic inauget. Viuum habitum. idest vaporem igneum. Excussus salis. idest excussio nisi forte velis intelligere quod salis sit casus rectus. Punctis stridulis. idest puncturis cum stridore crumpentib⁹ cum nucasalis.

Sodomita nec latet cinis
Testis perennis funeris.
Exemplar hoc serpens tuum est
Fuligo quem mox sulphuris
Bitumen et mistum pice
Imo implicabunt tartaro.
His persecutor saucius
Pallet. rubescit. æstuat.
Insana torquens lumina
Spumasq; frendens eregit.
Tum deinde cunctatus diu
Decernit extrema omnium
Igni grabato et laminis
Exerceatur quæstio.
Hũc ille sese ad munera
Gradu citato proripit.
Ipsosq; pernix gaudio
Pœnæ ministros præuenit.
Ventus ad palestram gloriæ.
Spes certat. et crudelitas:
Luctamen anceps conserunt
Hinc martyr. illinc carnifex.
Serrata lectum regula
Dente infrequenti exasperat:
Cui multa carbonũ strues
Viuum vaporat halitum.
Hunc sponte conscendit rogum
Vir sanctus ore interrito:
Seu iam coronæ conscius.
Celsum tribunal scanderet.
Subter crepante aspergine
Scintillat excussus salis.
Punctisq; feruens stridulis
Sparsim per artus figitur.

A ruina posthinc igneum.
Impressa cauterem lauit:
Vis vnde roris fumidi
In membra sensim liquitur.
Hæc inter immotus manet
Tanquam dolorum nescius.
Tenditq; in altum lumina:
Nam vincla palmas presserãt.
Sublatus inde fortior
Lugubre in antrum truditur.
Ne liber vsus luminis
Animaret altum spiritum.
Est intus imo ergastulo
Locus tenebris nigrior:
Quem saxa mersi fornicis
Angusta clausũ strangulant.
Aeterna nox illic latet
Expers diurni syderis.
Hic carcer horrens suos
Habere fertur inferos.
In hoc baratrum conijcit
Truculentus hostis martyrez
Lignoq; plantas inserit:
Diuaricatis cruribus.
Quin addit & poenã nouam.
Crucis peritus artifex
Nulli tyranno cognitam
Nec fando compertam retro.
Fragmenta testarum iubet
Hirta impolitis angulis
Acuminata informia
Tergo iacentis sternerent.
Totum cubile spiculis
Armant dolores anxij:

A ruina. pingue illud quod adiacet carni impressa in corpus martyris. vel in ipsuz cauterũ aduoluta. est aũt cauter sine cauterũ instrumentũ ad vrendũ a cauteria zo quod est cõburo dictum. Lauit. i. tinguit. et declinatur per tertiam lauo. is. laui. Roris fumidi. sic enim gutta distillatur ex pingui. Nescius. i. non sentiens.

In altum lumina. ex Vergilio. ij. enei. lumina nã teneras arcebant vincula palmas. Inde. s. ex tormentis. Vsus liber. i sine impedimento. Animaret. i. animo florẽ redderet. Ergastulo. i. carcere cum tamen prope ergastulum sit eoz qui damnantur ad facienda opera. Saxa angusta. i. angustum locum claudentia strangulant. i. contrahunt in strictũ quasi puteum Fornicis mersi. i. testudinis subterranee. Aeterna nox. tenebre sunt illic semper suos inferos. quasi dicat est ille locus subterraneus quasi inferi inferoz.

Baratrũ. sic appellatur apud inferos locus damnatorum. Ligno. quem nos hi spani cippum vocamus. Diuaricatis. i. distractis quã maximo fieri potest spacio

Fando. i. inter loquendum in fabulis. Vergilius. ij. enei. fando aliquid si forte tuas peruenit ad aures. Compertaz retro. i. temporibus retro actis. Fragmenta testarũ. i. scrupulos angulosos. Hirta. i. aspera. Informia. i. nõ formata in planiciem. Spiculis. i. aculeatis illis lapidibus et scrupulis.

Insomne qui subter latus
Mucrone pulsent obuio.
Hæc ille versutus vafra
Meditatus ar te struxerat
Sed bel zebulis callida
Cõmẽta Christus destruit.
Nam carceralis cæcitas
Splendore lucis fulgurat:
Duplexq; morsus stipitis
Ruptis cauernis dissilit.
Agnoscit hic Vincentius
Adesse quod sperauerat
Tanti laboris præmium
Christum datorẽ luminis.
Cernit deinde fragmina
Jam testulatum mollibus
Vestire semet floribus
Redolente nectar carcere.
Quin t frequentes angeli
Stant:ac loquuntur cõmin⁹.
Quorũ vnus ore augustior
Compellat his dictis virũ.
Exurge martyr inclite.
Exurge securus tui.
Exurge:t almis coetibus
Noster sodalis addere.
Decussa iam satis tibi
Pœnæ minacis munia.
Pulchroq; mortis exitu
Omnis peracta est passio.
O miles inuictissime.
Fortissimisq; fortior
Jam te ipsa sæua t aspera
Tormenta victorẽ tremũt.

Subter latus insomne. idest non sinebat martyrẽ dormire. Mucrone obuio. idest stimulo latus excipiente. Beelzebulis. idest diaboli qui princeps siue vir muscarum interpretatur. dicitur namq; bel et beel et baal. Cæcitas. id est obscuritas. vnde cæcam noctem vergilius dixit.

Duplex morsus stipitis. idest cippi. q duobus constat lignis incastratis. Cauernis. idest cauis in quibus vinctorum crura insortantur. Datorem luminis. non solum illius sed etiã spiritalis. Mollibus. quæ prius fuerant aculeata. Nectar. pro ambrosia posuit: quæ vt vergilius dixit diuinum spirat odorẽ. Augustior. idest venerabilior. Securus tui. quia deus peculiarem tui curam agit. Addere. idest sis additus nam secunda imperatiui modi persona est. Munia pœne minacis. idest officia laborisq; tormenta patiendi. sunt decussa. idest ex te excussa et detracta. aut decussa pro decussata idest perfecta.

Spectator hæc Christus deus
Compensat ævo interminо:
Proprieq collegam crucis
Larga coronat dextera.
Pone hoc caducum vasculum
Compage textum terrea.
Quod dissipatum solvitur:
Et liber in coelum veni.
Hæc ille. sed clausas fores
Interna rumpunt lumina.
Tenuisq per rimas nitor
Lucis latentis proditur.
Hoc cum stupefacto territus
Obsessor atri liminis:
Quem cura pernox manserat
Servare feralem domum.
Psallentes audit insuper
Predulce carmē martyris.
Cui vocis instar æmulæ
Conclave reddit concavum.
Pavens deinde introspicit.
Admota quantū postibus
Acies per arctas cardinum
Intrare iuncturas potest.
Cernare multis floribus
Stramenta testarum videt:
Ipsumq vulsis nexibus
Ob ambulantem pangere.
Implentur aures turbidi
Prætoris hoc miraculo.
Flet victus et voluit gemens
Iram. dolorem. dedecus.
Exemptus inquit carcere
Paulum benignis fotibus

Ævo interminо. idest immortalitatē.
Collegam crucis. idest passionis. Larga dextera. i. benigna et munifica. Vasculum. corpus quod est quasi animę vagina. Liber. expeditus. Rumpunt. id est erumpunt per fores clausas. Proditur. idest ostenditur. Obsessor atri luminis. forte legendum carceris. nam quomodo lumen erat atrum. Cura pernox idest vigilia per totam noctem durans.
Manserat. i. expectabat. hoc enim significat cum accusativo constructum manco verbum. Cui. s. carmini. Conclave cō cavum. idest testudineum. Reddit. per vocis repercussionem quod maxime fit per echo in locis concavis. Acies. s. oculorum. nam per ianuarum rimas aspexit quid intra carceris barathrum fiebat.
Stramenta testarum. i. testas illas stratas. Nexibus vinculorum. s. et compedis. Fotibus. idest fomentis quibus recreetur. vt deinde magis sentiat dolores in tormentis.

Recreetur: vt paſtum nouum
Poenis refectus præbeat.
Loire toto ex oppido
Turbam fidelem cerneres
Mollire præfultum torum.
Siccare cruda vulnera.
Ille vngularum duplices
Sulcos pererrat oſculis.
Hic purpurantem corporis
Haudet cruorem lambere.
Plerisq; veſtem lineam
Stillante tingunt ſanguine:
Tutamen vt ſacrum ſuis
Domi reſeruent poſteris.
Tunc ipſe manceps carceris
Et vinculorum ianitor
Vt fert vetuſtas conſcia.
Repente Chriſtum credidit.
Hic obſeratis vectibus
Denſæ ſpecum caliginis
Splendore lucis aduenæ
Adicuiſſe clauſum viderat.
Vt vero poſtquam lectuli
Martyr quietem contigit:
Eleger morarum tædio
Et mortis incenſus ſiti
Si mors hũda huiuſmodi eſt:
Quæ corporali ergaſtulo
Mentem reſoluit liberam:
Et reddit authori deo:
Mentem piatam ſanguine
Mortis lauacris inclytam:
Quæ ſemet ac vitam ſuam
Chriſto imolandam prebuit:

Paſtum nouum. ideſt materiam integram ad tormenta. Turbam fidelem. i. chriſtianos putantes quod prætor parabat illum dimittere. Duplices ſulcos. erant enim vngule ad modum raſtri bidentis. pererrat oſculis. i. oſculatur.

Stillante ſanguine. ſ. martyris. vt pro annilcto vtatur ad pericula morboſq; depellendos. Manceps carceris. i. qui miniſterio carceris mãcipatus erat Vt fert vetuſtas. i. vt fama ex antiquo tempore conſtat. Obſeratis vectibus. ideſt clauſis ianuis vt diximus. Lucis aduenæ. i. extra venienti. Quietem lectuli. quia obdormiuit paululum. Eleger. i. dolens. Tædio morarum. i. quod tamdiu moraretur in hac vita. Siti mortis. i. cupidꝰ moriendi. Et per parentheſiz interponit ſi mors habenda eſt que reſoluit mentez liberam a corporis carcere. ꝛc. ꝛpendet vſq; ad locum illum. ergo vt recliue. Reddit. quaſi rem ab illo mutuo acceptam.

Ergo vt recliue mollibus
Reiecit auleis caput:
Victor relictis artubus
Coelum capessit spiritus.
Cui recta celso tramite
Referatur ad patrem via:
Quam fratre cæsus impio
Abel beatus scanderat.
Stipant euntem candidi
Hinc inde sanctorum chori:
Pariq; missus carcere
Baptista Ioannes vocat.
At Christiani nominis
Hostem coquebant inrita
Fellis venena: et liuidum
Cor efferata exusserant.
Sæuire inermem crederes
Fractis draconem dentibus.
Euasit exultans ait
Rebellis: et palmam tulit.
Sed restat illud vltimum
Inferre poenam mortuo
Feris cadauer tradere:
Canibusve carpendum dare.
Iam nunc et ossa extinxero:
Ne sit sepulchrum funeris:
Quod plebs gregalis excolat
Titulumq; figat martyris.
Sic frendit: et corpus sacrum
Profanus ab dirum nefas
Nudum negato tegmine
Exponit inter carices.
Sed nulla dirarum fames.
Aut bestiarum. aut alitum.

Caput recline. idest inclinatum. Auleis mollibus. pro culcitris aut pulvillis posuit cum sint alicqui aulea que ad parietes appenduntur. Ad patrem. i. creuz. omnium parentem. Cæsus fratre. idest occisus a Cain primogenito Adaz ex Eua vxore. de quo saluatoris testimonio pronũciatur quod fuerit iustus. Pariq; carcere quia Ioannes baptista i carcere quoq; fuit obtruncatus et ex carcere migrauit ad dominum. Vocat. subaudi ad se et iuxta se collocat. Irrita venena. i. vana et que non sunt consecuta suum effectum. Et efferata. s. illa venena que illuz efferationem reddiderunt. Inermez dẽtibus. quia draconum arma sunt dentes

Euasit exultans. s. vincentius. Palmam tulit. i. victoriam de me. Carpendum. dilacerandum. Extinxero. pro extinguam. nam futurum est indicatiui modi

Plebs gregalis. i. eiusdem gregis hoc est christianorum. Excolat. i. veneretur.

Titulum. idest epitaphium sepulchro insculpat. Negato tegmine. i. funerali veste. Inter carices. i. palustres arundines minutulas.

Audet trophæum gloriæ
Foedare tactu squallido.
Quin si qua clangens improbe
Circumuolaret eminus:
Trucis volucris impetu
Depulsa vertebat fugam.
Nam coruus heliæ datus
Olim ciborum portitor
Hoc munus implet cedulo:
Et irremotus excubat.
Hic ex frutetis proximis
Infestus alarum sono:
Oculosq; penitus verberans
Exegit immanem lupum.
Quis perfidorum credere
Ausit rapacem belluam
Tauris paratam congredi
Cessisse plumis mollibus?
Ibat malignum murmurans
Leui volatu exterritus:
Prædamq; visam fugerat
Custodis imbellis minis.
Quis audienti talia
Datiane tunc sensus tibi?
Quantis gementem spiculis
Figebat occultus dolor?
Cum te perempti corporis
Virtute victum cerneres
Ipsis et impar ossibus
Vacuisq; iam membris minor?
Sed quis tyranne pertinax
Hunc impotentem spiritum
Determinabit exitus?
Nullus ne franget modus?

Trophæum gloriæ. idest victorem gloriosum. Tactu squallido. idest immundo.

Si qua clangens. subaudi alitum. hoc est aquilarum. nam clangere proprie aquilarum est. Trucis volucris. idest corui. quod ipsum mirum est quod corvus fugaret aquilam. Heliæ datus. ex tertio regum volumine petēda est historia quo pacto corvus pascebat heliam prophetā.

Excubat. idest vigilat et tuetur. Proximis. et loco vbi martyris corpus iacebat. Exegit. fugauit. Belluam. idest lupum illum. Congredi tauris. i. cum tauris. vergilius primo ene. impar congressus achilli. idest cum achille. Plumis mollibus. idest corvo. Malignum. idest maligne. nomē pro aduerbio. Leui volatu. s. corui leuiter volātis. Quis audienti. ex vergilio. iiij. eneid. quis tibi tunc dido cernenti talia sensus. Spiculis. idest stimulis. Sed quis tyranne. verba sunt poetę alloquentis decianum.

Determinabit. p finiet. Nullus modus. idest finis.

Nullus.nec vnquã desinam.
Nam si ferina immanitas
Mansuescit:et clementia
Lupos voraces mitigat:
Mergam cadauer fluctibus.
Insana nunquam naufragis
Ignoscit vnda:et spumeum
Nescit profundum parcere.
Aut semper illic mobilis
Incerta per ludibria
Austri feretur flatibus
Squamosa pascens agmina:
Aut sub fragosis rupibus
Scabri petrarum murices
Inter recessus scrupeos
Discissa rumpent viscera.
Ecquis virorum strenue
Cumbam peritus pellere
Remo rudente et carbaso
Secare qui pontum queas.
Rapias palustri e cespite
Corpus:quod intactuz iacet.
Leuiqz vectum lembulo
Amplum per æquor auferas.
Sed complicatum sparteus
Claudat cadauer culleus:
Quem fune connexus lapis
Præceps in altum deprimat.
Ut tu per vndas emices
Rorante præceps palmula:
Donec relictum longior
Abscondat aspectus solum.
Hæc iussa quidam militum:
Eumorphio nomen fuit

Nullus.facit vaclanum respondentem
Nunquam ignoscit.sed semper intecta
deuorat. Illic.idest in flumine. Incer
ta ludibria.idest per motus incertos. Nã
et ludere pro moueri in aqua. vergilius
posuit primo geor.teretes inquit collude
re plumas. Agmina squãmosa.idest pi
sces. Scabri murices.idest aspere rupes
nam murex etiam inter alia hoc quoqz
significat.vergilius.vi.ẽn. Inter recessi
sus scrupeos. idest speluncas saxosas et
asperas. vnde vergilius in sexto scrupea
saxa dixit. Ecquis.interrogatiuum est
sed hic videtur ponere pro aliquis: quia
subdit peritus pellere cumbam strenue:
qui queas.ꝛc. Cumbam.pro cymba po
suit vt murrha pro myrrha y psilo muta
to in.u.vocalem. Leui lẽbulo.idest par
uo lembo.qui etiam ex cymbarum gene
re est.vergilius primo georg aduerso vir
flumine lembum. vbi Seruius exponit
nauiculam admodum breuẽ. Culleus
sparteus.idest fiscus ex sparto cõtextus.
quanquam culleus sit corium ex boue so
lidum. sed paricidæ culleo insuebantur:
et deinde in mare deiiciebantur fiscinam
appellauit culleum a similitudine. Emi
ces.idest eas remorum impulsu. vergili⁹
Iuuenum manus emicat ardẽs. Pal
mula.idest remi pala. vergilius in.v.Le
uas feriat sine palmula cautes. Solũ
relictum. idest terram: hoc est vbi terra
nusquam appareat:sed vndiqz sit aut coe
lum aut mare.

Violentus audax barbarus,
Furore feruens arripit.
Funale textum conserit:
Suto quod implet corpore.
Emensus et multum freti.
Inter procellas excutit.
Ꝓ præpotens virtus dei:
Virtus creatrix omnium:
Quæ turgidũ quõdam mare
Gradiente Christo strauerat:
Vt terga calcans æquoris
Siccis mearet passibus
Plãtas nec vndis tingueret
Valti viator gurgitis.
Hæc ipsa virtus iusserat
Rubrum salum dehiscere:
Patẽte dum profundo aridũ
Secura plebs incesserit.
Necnon et ipsa nunc iubet
Seruire sancto corpori
Pontum quietis lapsibus
Adcurua pronum littora.
Saxum molaris ponderis
Vt spuma candens innatat.
Tantiq; custos pignoris
Fiscelle fertur fluctibus.
Cernunt stupentes nauitæ
Electam remenso marmore
Labi retrorsum leniter
Æstu secundo et flamine.
Certant et ipsi concito
Pontum faselo scindere:
Longe sed artus præuolant
Telluris ad mollem sinum.

Hec iussa arripit. idest etequitur. Funale textum. idest fiscum ex funibus contextum. Corpore suto. idest intus clauso & implicato. Emẽsus. idest enauigãs Excutit. idest in mare deiscit. Gradiẽte christo. quo tempore petrum a profundo maris liberauit. Viator gurgitis. id est viam faciens per mare. Hec virtus. cum populum israeliticum per mare rubrũ traiecit. Dehiscere. idest sulcari vndis stantibus ex vtroq; latere. Et ipsa. subaudi virtus. Quietis lapsibus. idest tranquillis. Pronum ad littora. id est decliue. nam pronum dicitur quod deorsum vergit. vergilius. v. ſũ. et acuto in murice remi. Spuma candens. epitheton est inseparabile: quoniaz omnis spuma candicat. Sistella. proprie quam supra culleum dixerat. Remenso marmore. idest retro nauigato mari. Vergilius iij. ſũ. pelagoq; remenso iprouisi aderunt. Idem in. vij. et lento luctantur marmore tonsę. Aestu secundo et flamine. idest vndarum refluxu sequente & vento. nam aestus maris proprie dicitur cum crescit et vndas ad littora impellit. Certant ipsi. qui merserãt martyris cadauer in põtum. Fasello. quem supra vocant cymbam et lembulum. nam fasellus quoq; nauicula est. Iuuenalis. Fictilibus solitum q; dare vela fasellis.

Peristephanon.

Prius relatos deniqz
Humus quieta suscipit:
Quia pulsa summis nisibus
Carina portum tangeret.
Foelix amoeni littoris
Recessus ille, qui sacra
Fouens harenis viscera
Vicem sepulchri præbuit.
Dum cura sanctorum pia
Defens adornat aggerem.
Tumuloqz corpus creditum
Vltæ reseruat posteræ.
Sed mox subactis hostibus
Jam pace iustis reddita
Altar quietem debitam
Præstat beatis ossibus.
Subiecta nam sacrario
Imamqz ad aram condita
Coelestis auram muneris
Perfusa subter hauriunt.
Sic corpus ast ipsum dei
Sedes receptum continet
Cum machabæis fratribus
Secto Esaiæ proximum.
Simplex sed illis contingit
Corona poenarum, quibus
Finem malorum præstitit
Mortis suprenus exitus.
Quid tale sector ausus est?
Truncata nunquid corporis
Segmenta post serram feris
Obiecit aut vndis dedit?
Num Machabæi martyris
Linguam tyrannus erutam?

Humus quieta. idest vbi corpus requi escit in spe resurgẽdi. sepultus namqz putatur a christianis qui aderant. Sanctorum hominum. s. christianorum. Vltæ posteræ. idest ad diem iudicij quo reuicturi sunt omnes. Subactis hostibus. idest postquam gentiles cesserunt christianis et summa rerum omnium delata ẽ ad nos. Altar. vt supra quoqz posuit, p altare. Maurium auram. idest fauorez celestem. non quod spirent viuentes ossa sed quod integra manent conseruata diuino munere. Sic corpus. subaudi habet se. Vltipsum. idest animam illius. que est totũ hominis esse vt philosophi dicunt. Cum fratribus machabæis. q̃ pro lege domini passi sunt quemadmodũ scribitur libro machabæorum secundo. Esaiæ secto. idest serra in duas partes diuiso. sic enim scribitur diem suum obiisse.

Simplex. quia machabæi simplici morte necati sunt. et esaias quoqz. at vincentius mille tormẽtorum generibus. Sector. idest qui serra esaiam secuit. Quid tale? quale in vincentium. Machabæi martyris. quo pacto hæc gesta sunt capi. vi. secundi voluminis machabæor legit.

Bis inclyte. scilicet in vita cum pateretis tormenta et post mortem intectus marmi. Latronem. idest violentum persecutorem. Efficax orator. idest sufficiēs qui pro nobis ores. vel potius orator. i. patronus qui causam nostrā coram tudice defendas. Per te. per particula est adiurandi. Vergilius. perq; si qua est quę restat. Stipitem carceralem. idest cippum illum ligneum. Fragmen testeum. idest lapillos illos testaccos. Per lectulum. sepulchrum dicit: in quo situs est. Imputet quod non potest sine reprehensione fieri. Sternimur. proiscientes nos pronos in tuum sepulchrum. Huc illabere. idest ad nos descende.

Raptam ve pellem verticis
Duibus cruentis obtulit.
Tu solus o bis inclyte.
Solus brabij duplicis
Palmam tulisti. tu duas
Simul parasti laureas.
In morte victor aspera
Tum deinde post mortē pari
Victor triumpho proteris
Solo latronem corpore.
Adesto nunc et percipe
Voces precantum supplices
Nostri reatus efficax
Orator ad thronum patris.
Per te. per illum carcerem
Honoris augmentum tui.
Per vincla. flāmas. vngulas.
Per carceralem stipitem:
Per fragmen illud testeum
Quo parta creuit gloria:
Per quē trementes posteri
Exosculamur lectulum:
Miserere nostrarum precum:
Placatus vt Christus suis
Inclinet aurem prosperam:
Noxas nec omnes imputet.
Si rite solennem diem
Veneramur ore et pectore:
Si sub tuorum gaudio
Vestigiorum sternimur:
Paulisper huc in labere
Christi fauorem deferens.
Sensus grauati vt sentiant
Leuamen indulgentiæ.

Sic nulla iam restet mora
Quin excitatam nobilis
Carnem resumat spiritus
Virtute perfunctam pari.
Ut quæ laborum particeps
Commune discrimen tulit:
Sit et cohæres gloriæ
Cunctis in æuum seculis.

Finis.

Ode in laudem beatissimorũ martyrũ Fructuosi epispicopi ecclesiæ Terraconensis.et Augurij.et Eulogij diaconi.

Sic nulla iam. Sic particula est adiurantis vt supra dixim⁹ de per. vt sit sensus. fac quod te rogam⁹. sic nulla mora resect: id est cito nobilis spiritus tuus resumiat carnem excitatam quod fiet in die vltimi iudicij perfunctam pari virtute. i. vtraq; tua pars exerceat cõmunes operatiões. vt caro que particeps laboris i passione fuit: sit cohæres gloriæ. i. simul cum spiritu hæres.

Fructuosi augurij t eulogij

Felix Terraco Fructose vestris
Attollit caput ignibus conuscum
Leuitis geminis procul relucẽs.
Hispanos deus aspicit benignus:
Arcem quandoquidem potens iberam
Trino martyre trinitas coronat.
Ardens Augurius capessit æthram.
Nec non Eulogius simul supernũ
Christi lucidus ad sedile tendit.
Dux t præuius t magister illis
Ad tantum decus ex episcopali
Clarus nomine Fructuosius ibat.
Accitus quia præsidis repente
Jussu venerat ad forum sacerdos
Leuitis comitantibus duobus.
Inde ad carceream viros cathenam
Pastus sanguine carnifex trahebat.
Gaudet currere Fructuosius vltro.
Ac nequis socios timor feriret:

Hi tres martyres ex tarracone fuerant tarraconensis prouincie ciuitate metropoli. sed fructuosius episcopus reliqui duo leuitę. Carmen est quale illud. pastis visceribus. Vestris ignibus. i. quia ex incẽdio migrarunt ad dominum. Arcem iberam. i. tarraconem vrbem hispanam. Ardẽs ex igni conflagrans. Eulogius. ex igni quoq;. Ad tãtum decus. s. ad ignis martyrium. Præsidis iussu. i. emiliani qui reddebat ius. Carnifex pastus sanguine. quia eius officium est excarnificare.

Eundo.i. inter eundum hoc ē dū eunt. Calore. idest amore. Specum reorum. idest carcerem. Mysticum lauacrum. quia illic baptizabant venientes. Et purgamen aquæ. quia baptisma pertinet ad animarum purgationem. Stupent tenebræ. mirabilibus que ibi fiebant. Tergeminos fratres. egonescio an fuerūt tergeminī. i. eodē partu nati: sed forte appellat illos tergeminos. idest in christo fratres per baptisma regenerationis. Catastę. idest ipsa tormenta cum ipsi potius illa timere debebant. Imminebat. i. erat tormentorum autor. Nouum commenti genus. idest nouam sectam & cōmēticiam. Lucos idest arbores alicui deo consecratas: quimos gentibus frequens erat: vt etiam in sacris litteris sape legimus. Anile dogma. idest vetularum religionem.

Gallieni. imperatoris romanorū anno. cclxviij. post christi natalem. Princeps. idest gallienī imperator. Haec fanti. aemiliano loquenti. Principem dierum. potius legendum esset deorum. sed nihil muto. Prosatū. idest progenitum. Gregis pastor. quia episcopus erat vt diximus.

Præceptor vehemens eundo firmat:
Incenditq; fidem calore Christi.
Specum state viri. vocat cruentus
Ad poenam coluber dei ministros.
Ne mors terreat. est parata palma.
Carcer Christicolis gradus coronæ est.
Carcer prouehit ad superna coeli.
Carcer conciliat deum beatis.
His dictis adeunt specum reorum.
Exercent ibi mysticum lauacrum
Et purgamen aquæ. stupent tenebræ.
Sex hic continuis latent diebus.
Tandem stant trucis ad tribunal hostis.
Fratres ter geminos tremunt catastæ.
Judex Emilianus imminebat.
Atrox. turbidus. insolens. profanus.
Iras dæmonicas coli iubebat.
Tu qui doctor ait seris nouellum
Commenti genus: vt leues puellæ
Lucos destituant. Jouem relinquant.
Damnes si sapias anile dogma.
Jussum est Cæsaris ore Galliani:
Quod princeps colit hoc colamus omnes.
Hæc fanti placidus refert sacerdos:
Aeteruum colo principem dierum
Factorem dominumq; Gallieni.
Et Christum patre prosatum perenni:
Cuius sum famulus. gregisq; pastor.

Jam fuisti. idest non es nunc sed fuisti olim. Libandum poculum. quod solet fieri iis qui traḣuntur ad mortis poenam. quemadmodum et saluatori nostro est oblatum. Mona hora. qua ieiuuantes soluti erant cibuz sumere. hoc est tertia post meridiem. Meum sacrum. s. ieiuniuum resoluet. idest violabit. Sitim peregit. idest protraxit: quanquam diriisset sitio. Rotunda cauea. amphitheatrum definit i quo gladiatores concurrebant: et ferarum venationes repreſentabantur et multi martyres excarnificati sunt.

Spectacula cruenta. s. gladiatorii Voluptas fremit. .s. spectatorum fauentium alterutri ex gladiatoribus.

Niger minister. idest fumidus ex fuligine. Facib' supremis. quia cõstructa pyra siue lignorum strue: tãdem faces subdebantur. Qui dũ dissoluit. ex carcere. Fracto antro. idest corpore quod est animi carcer in quo detinetur inuitus. Sodales. amici martyrum.

Subridens ait ille. iam fuisti.
Nec differt furor: aut refrenat iram.
Sæuis destinat ignibus cremandos.
Exultant: prohibentq; flere vulgum.
Quosdam de populo videt sacerdos
Libandum sibi poculum offerentes.
Jeiunamus ait. recuso potum.
Nondum nona diem resignat hora.
Nunquam conuiolabo ius dicatum.
Nec mors ipsa meum sacrum resoluet.
Sic Christus sitiens crucis sub hora
Oblatum sibi poculum recusans
Nec libare volens sitim peregit.
Intrant interea locum rotunda
Concluſum clauea: madens ferarum
Multo sanguine: quem furor frequentat:
Cum spectacula perstrepunt cruenta.
Ac vilis gladiator ense duro
Percussus cadit. et fremit voluptas.
Nic flammante pyra niger minister
Ardens supplicium parare iussus
Construxit facibus rogum suprẽmis.
Quidam corpora concremanda soluit:
Feruentes animas amore lucis
Fracto carceris expediuit antro:
Certant officijs piis sodales.
Plantis calciamenta dissolutis
Pronus detrahere studebat vnus.
Sed sanctus vetatrix Fructuosus
Inclinata premit. facessite inquit

vnus ex sodalibus illis. Pronus pedibus aduolutis. Facessite. idest discedite.

Obsequela.idest ministerium. Grauet.i.grauiorem et molestiorem faciat. Pedes resoluam.idest excalciabo. Vinclis.i.calceis qui sunt quasi pedum vincula. Velut moyses Exhodi.iij. Sacram crematione idest rubum qui incensus non cremabatur. Adstare deo. idest accedere ad deum. Vestigia pura.i.calceis nudata.sic Juuenalis obseruant vbi festa mero pede sabbata reges. Stabat calce mero. idest nudo vt Juuenalis. dixit mero pede. Spiritus. idest angelus quispiam. Et serit loquelam.idest aere verberato,pfer vba Tenui puncto.id est.breui momento. Rapit vitam. idest.non aufert vitaz sed reddit restituit ꝙ. Fugiet. quia per hos ignes fugient ignes aeternos gehennę. Minantur. enim ediuerso ignes soleant cremandis minari. Nexus decidunt. idest vincula. Poena.i.vinculum manuum. In morez crucis. i. expansas eorum morę qui sũt affixi crucis.

Ne nostram graueto bsequela mortem.
Atqui ipse meos pedes resoluam:
Ne vestigia præpedita vinclis
Tardis gressibus in ruant in ignem.
Cur lamenta rigant genas madentes?
Cur vestri memor vt siem rogatis?
Cunctis pro populis rogabo Christum.
Vix hæc ediderat, relaxat ipse
Indumenta pedum:velut Moyses
Quondam fecerat ad rubum propinquans.
Non calcare sacram crematione:
Vlut adstare deo prius licebat:
Quam vestigia pura figerentur.
Stabat calce mero.resultat ecce
Coelo spiritus et serit loquelam
Quæ cũctos tremefecit audientes.
Non est credite poena quam videtis:
Quæ puncto tenui citata transit.
Nec vitam rapit illa:sed reformat.
Felices animæ:quibus per ignem
Celsa scandere contigit tonantis:
Quas olim fugiet perennis ignis
Hæc inter rapidis focos crepantes
Intrant passibus.et minantur ipsis
Flammarum trepitantibus caminis.
Nexus demiqz qui manus retrorsus
In tergum reuocauerant reuinctas:
Intacta cute decidunt adusti.
Non ausa est cohibere poena palmas
In morem crucis ad patrem leuandas:

Soluit brachia:quæ deum precentur.
Priscorum specimen trium putares:
Quos olim Babylonicum per ignem
Cantantes stupuit tremens tyrannus.
Illis sed pia flamma tum pepercit
Non dum tempore passionis apto:
Nec mortis decus incohante Christo.
Hos cum defugeret vaporus ardor:
Orant:vt celer ignis aduolaret:
Et finem daret anxijs periclis.
Exorata suos obire tandem
Maiestas famulos iubet caducis
Abissos corporibus:sibiq; reddi.
Vidit præsidis ex domo satelles
Coelum martyribus patere apertum:
Insignesq; viros per astra ferri.
Quin et filiolæ monens herili
Ostendit sceleris notam paterni
Coelo viuere:quos forum peremit.
Hæc tum virginitas palam viuere
Per sudum meruit patente coelo:
Vt crimen domini domus timeret.
Tum de corporibus sacris fauillæ:
Et perfusa mero leguntur ossa:
Quæ raptum sibi quisq; vindicabat.
Fratrum tantus amor domum referre
Sanctorum cinerum dicata dona:
Aut gestare sinu fidele pignus.
Sed ne relliquias resuscitandas.
Et mox cum domino simul futuras
Discretis loca diuidant sepulchris:
Cernuntur niueis stolis amicti.
Mandant restitui:cauoq; claudi
Mixtim marmore puluerem sacrandum.

Trium. s. puerorum qui iussu Nabucdonosor immissi sunt in fornacem ignis ardentis.

Illis pepercit.quia illesi ex fornace fūt egressi.hi vero passi sunt pro christi nomine: atq; ex igni consecuti sunt coronam. Ardor vaporus.idest vapor ardens Aduolaret. vt se velocius adiureret. Missos ex corporibus.i.solutos et expeditos. Sibiq; reddi.i.restitui sibi ſpīs q; dū anima est in corpore non est sui iuris. ergo cum euadit ex corpore restituitur sibi ſpī Satelles.i.vnus ex ministris præsidis Filiolę herili.i.domini sui. Notaq; sceleris.i.crimē et infamiā patris. hoc est ipsos martyres. Forum.i.āphitheatrū vbi fūt cōcremati. Virginitas.i.filia præsidis Ergo. Per sudū.i.p serenum Verg. p sudū rutilare vident. Fauille.i.cineres. Perfusa mero.nā mortuorū cineres vino cōsueuerūt spargi. Vergilius.vi.eñ.reliquias vino et bibulas lauere fauillas. Discretis sepulchris.i. i diuersis locis distribute. Mixtiq; quod in sepulchrorū monumentis sæpe legim' mixtis cineribus.

Prudentij

O triplex honor. o triforme culmen:
Quo nostræ caput excitatur vrbis:
Cunctis vrbibus eminens iberis.
Exultare tribus libet patronis:
Quorum præsidio fouemur omnes
Terrarum populi pyrenearum.
Circunstet chorus ex vtroq; sexu
Heros. virgo. puer. senex. anicla.
Uestrum psallite rite fructuosum.
Laudans Augurium resultet hymnus
Mistis Eulogium modis coequans.
Reddamus paribus pares camoenas.
Hinc aurata sonent in arce tecta.
Blandum littoris extet inde murmur.
Et carmen freta feriata pangant.
Olim tempus erit ruente mundo:
Cum te Tarraco Fructuosus acri
Soluet supplicio tegens ab igni.
Fors dignabitur et meis medelam
Tormentis dare prosperante Christo:
Dulces endecasyllabos reuoluens.

Nostre vbis. non qs tarraco sit patria prudẽ tij sz nostrã vocat: qz hi span⁹. Eminens cũctis quippe aqua ẽ cognominata, puincia tarraconẽsis terra ꝫ pyrenearum. i. adiacentiũ montib⁹ pyreneis. Anicla persyncopen pro anicula. sicut periclũ et sęclũ p periculũ ⁊ sęcz. Mixtis modis. i. cantib⁹ modulatis. Paribꝰ i martyrio. Pares camoenas. i. hymnos vt sit metonymia cum ponimus deũ presidez pro re cui⁹ est pręses. In arce. i. in vrbe. Murmur littoris resultãs ex hymnoꝝ cõcentu. Freta feriata. i. maria festũ diẽ agẽtia. nã ferię sũt dies festi. Tegẽs ab igni. i die. s. iudicij ptegẽs ꝛc. Reuoluẽs i. repetẽs ⁊ mẽcorãs. Endecasyllabos. qz hi xvi⁹ vt i principio dixim⁹ phaleutici sũt vndecisyllabarum.

Quirini episcopi et martyris

Insignem meriti. Cursꝰ mẽ est glyconi cuz cõstans spõdeo. choriambo. ⁊ pyrrhichio. fuit autẽ hic martyr ex siscia vrbe pannonię superioris vt scribit Ptolome⁹ et Strabo. libro. vij. Insignẽ. Ordo est moenia vrbis siscię fouent compleru patrio Quirinum insignem meriti virum. martyrẽ sibi concessum. i. ipsi vrbi. Illyricos sinus. i. qui præferat illyrię: quę est confinia pannonię, et est sumptum ex Uergilio pri. eñ. Illyricos penetrare sinus Peręnnum. i. perennem.

Ode in laudẽ Quirini martyris Episcopi ecclesię Siscianæ.

Insignem meriti virum
Quirinum placitum deo
Urbis moenia Siscię
Concessum sibi martyrem.
Complexu patrio fouent.
Hic sub Galerio duce
Qui tunc illyricos sinus
Urgebat ditionibus:
Ferunt catholicam fidem
Inlustrasse per exitum.

Non illum gladij rigor.
Non incendia. non feræ
Crudeli interitu necant:
Sed lymphis fluuialibus
Burges dum rapit: abluit.
Nil refert vitreo æquore:
An de flumine sanguinis
Tinguat passio martyrem.
Aeqz gloria prouenit
Fluctu quolibet vuida.
Summo pontis ab ardui.
Sanctæ plebis episcopus
In præceps fluuio datur
Suspensum laqueo gerens
Fngentis lapidem molæ.
Deiectum placidissimo
Amnis vertice suscipit:
Nec mergi patitur sibi
Miris vasta natatibus
Saxi pondera sustinens.
Spectant eminus e solo
Doctorem pauidi greges.
Nã Christi populus frequẽs
Riparum sinuamina
Stipato agmine sepserat.
Sed quirinus vt eminus
Os circumtulit heu suo
Exemplo trepidos videt
Nil ipse proprij memor
Inter stagna periculi.
Confirmat pia pectora
Verbis mirificis rogans:
Ne quem talia terreant.
Heu constans titubet fides.

Abluit qz in aqua extict⁹ assecut⁹ est qꝫ alij martyres sanguinis effusione. ideo subdit nil refert vitreo acquore. Fructu quolibet vuida. vel fluminis vel sanguinis. Summo pontis. incipit narrare quo pacto gestum est hoc. Summo põtis. i. a summitate pontis a rdui. In præceps. idest in precipitium. Nec patitur mergi sibi. i. vt in se mergatur e solo. i. ex ripa fluminis. Sinuamina riparum. idest ripas sinuosas et obliquas. Suo exemplo trepidos. i. timentes ne ipsi quoq; eodem modo traherentur ad mortem.

Terga amnis. idest superficies flumi-
nis. Fluitantibus vadis. idest currente
flumine. Nec substracta profunditas.
idest flumen profundum subiectũ. De-
hiscere. idest apertri et cedere. Gloria in
solita. quia non est nouum quod super
aequora ambulaueris. quodq; Iordanem
conuerteris retrorsum. Subiecisse salũ
solo. idest fecisse mare stabile in quo pos-
set ingredi quasi i solo. Jordanem quo
q; nouimus. de quo lege volumẽ Josue.
At modo suspendar. idest suspẽsus tra
har. Trabam scopulum. idest lapidem
collo appensum. Plenus titulus. idest
gloria. Vis nominis prodita. idest ma-
nifestata. Quam gẽtilis stupor habet.
idest stupet et miratur.

Aut poenam putet emori.
Dicentem fluitantibus
Amnis terga vehũt vadis.
Nec substrata profunditas
Saxoq; t laqueo t viro
Audet sponte dehiscere.
Sensit martyr episcopus
Jam partam sibi præripi
Palmam mortis t exitus:
Ascensumq; negarier
Aeterni ad solium patris.
Jesu cunctipotens ait:
Haud quaquam tibi gloria
Hæc est insolita aut noua:
Calcare fremitum maris:
Prona t flumina sistere.
Scimus discipulum Petrũ:
Cum vestigia tingueret
Mortali trepidus pede:
Dextræ subsidio tuæ
Subiecisse salum solo.
Jordanem quoq; nouimus
Tortis vorticibus vagum:
Dũ fertur rapido impetu:
Ad fontem refluis retro
Confugisse meatibus.
Hæc miracula sunt tuæ
Virtutis domine: vt modo
Suspendar leue prænatans
Summo gurgite fluminis
Cum collo scopulum traham.
Jam plenus titulus tui est:
Et vis prodita nominis:
Quam gentilis habet stupor.

Absoluas precor optime
Huius nunc animæ moras.
Quid possis:probat amnicus
Qui vectat silicem liquor.
Hoc iam quod superest cedo:
Quo nil est pretiosius
Pro te Christe deus mori.
Orantem simul halitus
Et vox deserit.et calor
Scandit spiritus ardua.
Fit pondus graue sarum.
Corpus suscipiunt aquæ.

Fit pondus graue.quod fuit antea leue.

Passio Cassiani Martyris

Sylla statuit Cornelius.hoc itali vrbem
Vocant ab ipso conditoris nomine.
Hic mihi cum peterem te rerũ maxima Roma:
Spes est oborta prosperum Christum fore.
Stratus humi tumulo aduoluebar:quem sacer ornat
Martyr dicato Cassianus corpore.
Dum lacrymans mecum reputo mea vulnera:et omnes
Vitæ labores.ac dolorum acumina:
Erexi ad coelum faciem.stetit obuia contra
Fucis colorum picta imago martyris
Plagas mille gerens.totos lacerata per artus.
Ruptam minutis præferens punctis cutem.
Innumerari circum pueri miserabile visu
Confossa paruis membra figebant stilis:
Vnde pugillares soliti præcurrere ceras
Scholare murmur adnotantes scripserant.
Aedituus consultus ait.quod prospicis hospes
Non est inanis aut anilis fabula.
Historiam pictura refert:quæ tradita libris
Veram vetusti temporis monstrat fidem.

Præfuerat ſtudijs puerilibus:et grege multo
Septus magiſter litterarum ſederat.
Uerba notis breuibus comprendere cuncta peritus
Raptimq; punctis dicta præpetibus ſequi.
Aſpera nonnunquam precepta.et triſtia iuſſa
Impube vulgus mouerant ira et metu.
Doctor amatus enim diſcentiſemper Ephoebo:
Nec dulcis vlli diſciplina infantiæ eſt.
Ecce fidem quatiens tempeſtas ſeua premebat
Plebem dicatam chriſtianæ gloriæ.
Extrahitur coetu e medio moderator alumni
Gregis:q; aris ſupplicare ſpreuerat.
Poenarum artifici querenti quod genus artis
Uir noſſet alto tam rebellis ſpiritu:
Reſpondent agmen tenerum.ac puerile gubernat
Fictis notare verba ſignis imbuens.
Ducite conclamat captiuum ducite:et vltro
Donetur ipſis verberato: parvulis.
Ut libet inludant.lacerent impune.manuſq;
Tinguant magiſtri feriatas ſanguine.
Ludum diſcipulis volupe eſt:vt præbeat ipſe
Doctor ſeuerus:quos minis coercuit.
Uincitur poſt terga manus ſpoliatus amictu.
Adeſt acutis agmen armatum ſtilis.
Quantum quiſq; odij tacita conceperat ira:
Effudit ardens felle tantum libero.
Conijciunt alij lapides:inq; ora tabellas
Frangunt.reliſa fronte lignum diſſilit.
Buxa crepant cerata genis in pacta cruentis:
Rubetq; ab ictu curta tumens pagina.
Inde alij ſtimulos et acumina ferrea vibrant:
Qua parte aratis cera ſulcis ſcribitur.
Et qua ſecti apices abolẽtur:et æquoris hirti
Rurſus niteſcens innouatur area.

Hinc foditur Christi confessor:et inde secatur.
Pars victus intrat molle.pars scindit cutem.
Omnia membra manus pariter fixere cruentæ:
Totidemq; guttæ vulnerum stillant simul.
Maior tortor erat:qui summa pupugerat infans:
Quam qui profunda perforarat viscera.
Ille leuis:quoniam percussor morte negata
Sæuire solis scit dolorum spiculis.
Hic quanto interius vitalia condita pulsat:
Plus dat medelæ dum necem prope applicat.
Este precor fortes:et vindicite viribus annos.
Quod defit æuo suppleat crudelitas.
Sed male conatus tener infirmusq; laborat.
Tormenta crescunt dum fatiscit carnifex.
Quid gemis exclamat quidam:tute ipse magister
Istud dedisti ferrum:et armasti manus.
Reddimus ecce tibi nunc millia multa notarum:
Quæ stando.flendo te docente excepimus.
Non potes irasci q; scribimus.ipse iubebas:
Nunquam quietum dextera vt ferret stilum.
Non petimus toties te præceptore negatas
Auare doctor iam scholarum ferias.
Pungere puncta libet:sulcisq; intexere sulcos.
Flexas cathenis impedire virgulas.
Emendes licet inspectos longo ordine versus:
Addendosa forte siquid errauit manus.
Exerce imperium. ius est tibi plectere culpam:
Si quis tuorum te notauit segnius.
Talia ludebant pueri per membra magistri.
Nec longa fessum poena soluebat virum.
Tandem luctantis miseratus abæthere Christus
Jubet resolui pectoris ligamina.
Difficilesq; moras animæ ac retinacula vitæ
Relaxat artus.et latebras expedit.
Sanguis ab interno venarum fonte patentes

Prudentiſ.

Vias ſecutus deſerit præcordia.
Totq; foraminibus penetrati corporis exit
Fibrarum anhelans ille vitalis calor.
Hæc ſunt quæ liquidis expreſſa coloribus hoſpes
Miraris. iſta eſt Caſſiani gloria.
Suggere ſi quod habes iuſtum vel amabile votum:
Spes ſi qua tibi eſt: ſi quid intus æſtuas:
Audit crede preces martyr proſperrimus omnes.
Ratas que reddit: quas videt probabiles.
Pareo. complector tumulum. lacrymas quoque fundo.
Altar tepeſcit ore. ſaxum pectore.
Tunc arcana mei percenſeo cuncta laboris.
Tunc quod petebam: quod timebam murmuro.
Et poſt terga domum dubia ſub ſorte relictam.
Et ſpem futuri forte nutantem boni.
Audior. vrbem adeo. dextris ſucceſſibus vror.
Domum reuertor: Caſſianum prædico.

Paſſio Hippolyti martyris ad Valerianum epiſcopum.

TAnumeros cineres ſanctorum Romula in vrbe
Vidimus o Chriſti Valeriane ſacer.
Inciſos tumulis titulos. et ſingula quæris
Nomina: difficile eſt: vt replicare queam.
Tantos iuſtorum populos furor impius hauſit:
Cum coleret patrios Troia Roma Deos.
Plurima litterulis ſignata ſepulchra loquuntur
Martyris aut nomen: aut epigramma aliquod.
Sunt et mura tamen tacita claudentia tumbas
Marmora: quæ ſolum ſignificant numerum.
Quanta virum iaceant congeſtis corpora aceruis
Poſſe licet: quorum nomina nulla legas.
Sexaginta illic defoſſas mole ſub vna
Reliquias memini me didiciſſe hominum.
Quorum ſolus habet comperta vocabula Chriſtus:

Vt pote quos proprie iunxit amicitiæ.
Hæc dum lustro oculis: et sic vbi forte latentes
Rerum apices veterum per monumenta sequor:
Inuenio Hippolytum: qui quondam schisma Nouari:
Presbyter attigerat nostra sequenda negans:
Vsqz ad martyrij prouectum insigne tulisse
Lucida sanguinei præmia supplicij
Nec mirere senem peruersi dogmatis olim
Munere ditatum catholicæ fidei.
Cum iam vesano victor raperetur ab hoste
Exultante anima carnis ad exitium:
Plebis amore suæ multis comitantibus ibat:
Consultus quæ nam secta foret melior.
Respondit fugite o miseri execranda Nouati
Schismata: catholicis reddite vos populis.
Vna fides vigeat: prisco quæ condita templo est:
Quam Paulus retinet: quamqz cathedra Petri.
Quæ docui: docuisse piget. venerabile martyr
Cerno: quod a cultu rebar abesse dei.
His vbi detorsit leuo de tramite plebem:
Monstrauitqz sequi: qua via dextra vocat:
Seqz ducem recti spretis amfractibus idem
Præbuit: erroris qui prius author erat:
Sistitur insano rectori christicolas tunc
Ostia verberanti per tyberina viros.
Illo namqz die Roma secesserat: ipsos
Peste suburbanos vt quateret populos:
Non contentus humum celsa intra moenia Romæ
Tinguere iustorum cædibus assiduis.
Ianiculum cum iam madidum. fora. rostra. suburram.
Cerneret eluuie sanguinis affluere.
Protulerat rabiem tyrrheni ad littoris oram:
Quæqz æquoreus proxima portus habet.
Inter carnifices et constipata sedebat.

Oficia extructo celsior in solio.
Discipulos fidei detestandicq; rebelles
Idolij ardebat dedere perfidiæ.
Carcereo crinita situ stare agmina contra
Jusserat horrendis excrucianda modis.
Inde catenarum tractus: hinc lorea flagra
Stridere: virgarum concrepitare fragor.
Ungula fixa cauis costarum cratibus altos
Pandere secessus: et lacerare iecur.
Ac iam lassatis iudex tortoribus ibat
In furias cassa cognitione fremens:
Nullus enim christi famulis per tanta repertus
Supplicia auderet: qui vitiare animam:
Inde furens quæsitor ait. iam: tortor ab vno
Desinc. si vana est quæstio: morte agito.
Huic abscinde caput. crux istum tollat in auras:
Viuentesq; oculos offerat altibus.
Hos cape præcipites: et vinctos conijce in ignem.
Sit pyra: quæ multos deuoret vna reos.
En tibi quos properes rimosæ imponere cumbæ:
Pellere et in medij stagna profunda freti.
Quos vbi susceptos rapidũ malesuta per æquor
Uexerit: et tumidis casa labarit aquis:
Dissociata putrem laxent tabulata carinam:
Conceptumq; bibant vndiq; naufragium.
Squãmea coenoso prestabit ventre sepulchrum:
Belua consumptis cruda cadaueribus.
Hæc persultanti celsum subito ante tribunal
Offertur senior nexibus implicitus.
Stipati circum iuuenes clamore ferebant
Ipsum christicolis esse caput populis.
Si foret extinctum propere caput: omnia vulgi
Pectora Romanis sponte sacranda deis.
Insolitum loeti poscunt genus: et noua poena
Inuenta: exemplo quo trepident alij.

Ille supinata residens ceruice quis inquit
Dicitur: affirmant dicier Hippolytum.
Ergo sit Hippolitus. quatiat: turbetq; iugales.
Intereatq; feris dilaceretur equis.
Vix hæc ille. duo cogunt animalia freni
Ignara insueto subdere colla iugo.
Non stabulis blandive manu palpata magistri:
Imperiumq; equitis ante subacta pati:
Sed campestre vago nuper pecus e grege captũ.
Quod pauo: indomito corde ferinus agit.
Iamq; reluctantes sociarant vincula bigas:
Draq; discordi foedere nexuerant:
Temonis vice funis inest: qui terga duorum
Diuidit: et medius tangit vtrunq; latus.
Deq; iugo in longum se post vestigia retro
Protendens trahitur: transit et ima pedum.
Huius ad extremum sequitur qua puluere sũmo
Cornipedum refugas orbita trita vias:
Crura viri innectit laqueus: nodoq; tenaci
Astringit plantas: atq; rudente ligat.
Postquam composito satis instruxere paratu
Martyris ad poenam verba. vincla. feras:
Instigant subitis clamoribus atq; flagellis:
Iliaq; infestis perfodiunt stimulis.
Ultima vox audita senis venerabilis hæc est.
Hi rapiunt artus: tu rape Christe animam.
Prorumpunt alacres: cæcoq; errore feruntur.
Qua sonus atq; tremor: qua furor exagitant.
Incendit feritas. rapit impetus. et fragor vrget.
Nec cursus volucer mobile sentit onus.
Per syluas per saxa ruunt. non ripa retardat
Fluminis: aut torrens oppositus cohibet.
Prosternunt sepes: et cuncta obstacula rumpunt.
Prona. fragosa petunt. ardua transiliunt.
Scissa minutatim labefacto corpore frustra

Carpit spinigeris stirpibus hirtus ager.
Pars summis pendet scopulis.pars sentibus hæret
Parte rubent fundes.parte madescit humus.
Exemplar sceleris paries habet illitus:in quo
Multicolor fucus digerit omne nefas.
Picta super tumulum species liquidis vigetvmbris
Effigians tracti membra cruenta viri.
Rorantes saxorum apices vidi Optime papa:
Purpureasq notas vepribus impositas.
Docta manus virides imitando effingere dumos.
Luserat:et minio russeolam saniem.
Cernere erat ruptis cõpagibus ordine nullo
Membra per incertos sparsa iacere situs.
Addiderat caros gressu lachrymisq sequentes:
Deuia quo fractum semita monstrat iter
Moerore attoniti atq oculis rimantibus ibant:
Implebantq sinus visceribus laceris.
Ille caput niueum complectitur:ac reuerendam
Caniciem moli confouet in gremio.
Hic humeros.truncasq manus.t brachia. vt vlnas
Et genua.et crurum fragmina nuda legit.
Palliolis etiam bibulæ siccantur harenæ:
Ne quis in intecto puluere ros maneat.
Si quis t in sudibus recalenti aspergine sanguis
Inridet:hunc omnem spongia pressa rapit.
Nec iam densa sacro quicquam de corpore sylua
Obtinet: aut plenis fraudat ab exequijs.
Cumq recensitis constaret partibus ille:
Corporis integri qui fuerat numerus.
Nec purgata aliquid deberent auia toto
Exhomine exterfis frondibus et scopulis.
Metando eligitur tumulo locus.ostia linquunt.
Roma placet:sanctos quæ teneat cineres.
Haud procul extremo ad culta pomeria vallo
Aersa latebrosis crypta patet foueis.

Peristephanon.

Huius in occultum gradibus via prona reflexis
Ire per anfractus luce latente docet.
Primas nanq; fores summo tenus intrat hiatu:
Illustratq; dies limina vestibuli.
Inde vbi progressu facili nigrescere visa est
Nox obscura loci per specus ambiguum:
Decurrunt celsis immensa foramina tectis.
Quæ iaciunt claros antra super radios.
Quamlibet ancipites texant hinc inde recessus
Arta sub vmbrosis atria porticibus:
Attamen excisi subter caua viscera montis
Crebra terebrato fornice lux penetrat.
Sic datur absentis per subterranea solis
Cernere fulgorem: luminibusq; frui.
Talibus Hippolyti corpus mandatur opertis:
Propter vbi opposita est ara dicata deo.
Illa sacramenti donatrix mensa: eademq;
Custos fida sui martyris apposita
Seruat ad ætatem spem vindicis ossa sepulchro:
Pascit item sanctis thybricolas dapibus.
Mira loci pietas et prompta precantibus ara
Spes hominum placida prosperitate iuuat.
Hic corruptelis animiq; et corporis æger
Graui quoties stratus: opem merui.
Quod lætor reditu: quod te venerande sacerdos
Complecti licitum est: scribo quod hæc eadem:
Hippolyto scio me debere. deus cui Christus
Posse dedit: quod quis postulet annuere.
Ipsa illas animæ exuuias: quæ continet intus
Aedicula: argento fulgurat ex solido.
Præfixit tabulas diues manus æquore læui
Candentes: recauum quale nitet speculum.
Nec parijs contenta aditus obducere saxis
Addidit ornando clara talenta operi.
Mane salutatum concurritur, omnis adorat

Pubis.eunt.redeunt solis aduscꝫ obitum.
Conglobat in cuneum latios simul ac peregrinos
Permistim populos relligionis amor.
Oscula perspicuo figunt impressa metallo.
Balsama diffundunt.fletibus ora rigant.
Jam cum se renouat decursus mensibus annus:
Natalemꝫ diem passio festa refert:
Quanta putas studijs certantibus agmina cogi:
Quæve celebrando vota coire deo?
Vrbs augusta suos vomit:effunditꝫ quirites.
Una et patricios ambitione pari.
Confundit plebeia phalanx vmbonibus æquis
Discrimen procerum præcipitante fide.
Nec minus albanis acies se candida portis
Explicat:et longis ducitur ordinibus.
Exultant fremitus variarum hinc inde viarum.
Indigena. et Picens. plebs et Ethrusca venit.
Concurrit Samnitis atror habitator:et altæ
Campanus Capuæ.iamꝫ Nolanus adest.
Quiscꝫ sua lætus cum coniuge dulcibus et cum
Pignoribus rapidum carpere gestit iter.
Vix capiunt patuli populorum gaudia campi.
Hæret et in magnis densa cohors spatijs:
Angustum tantis illud specus esse cateruis
Haud dubium est:ampla fauce licet pateat.
Stat sed iuxta illud quod tanta frequentia templū
Tunc ardeat cultu nobile regifico:
Parietibus celsum sublimis.atꝫ superba
Maiestate potens.muneribusꝫ opulens.
Ordo colūnarum geminus laquearia tecti
Sustinet auratis suppositus trabibus.
Adduntur graciles tecto breuiore recessus:
Qui laterum seriem iugiter exsinuent.
At medios aperit tractus via latior alti
Culminis exurgens editiore apice.
Fronte sub aduersa gradibus sublime tribunal

Tollitur: antiſtes prædicat vnde deum.
Plena laborantes ægre domus accipit vndas.
Artaq; confertis æſtuat in foribus.
Paternum pandens gremium quo condat alumnos:
Ac foueat foetos accumulata ſinus.
Si bene commemini: colit hunc pulcherrima Roma
Idibus auguſti menſis: vt ipſa vocat:
Ritu more diem: quem te quoq; ſancte magiſter
Annua feſta inter dinumerare velim.
Crede ſalutigeros feret hic venerantibus ortus
Lucis honoratæ præmia reſtituens.
Inter ſolennes Cypriani vel Chelidoni.
Eulaliæq; dies currat et iſte tibi:
Sic te pro populo cuius tibi tradita vita eſt
Orantem Chriſtus audiat omnipotens.
Sic tibi de pleno lupus excludatur ouili.
Agna nec vlla tuum capta gregem minuat.
Sic me gramineo remanentem denique campo
Sedulus ægrotam paſtor ouem referas.
Sic cum lacteolis caulas compleueris agnis:
Raptus tipſe ſacroſis comes Hippolyto.

Paſſio beatorum apoſtolorum Petri t Pauli.

Lus ſolito coeunt ad gaudia: dic amice quid ſit.
Romam per omnem curſitant. ouantq;.
Feſtus apoſtolici nobis redit hic dies triumphi
Pauli atque Petri nobilis cruore.
Inus vtrunque dies pleno tamen innouatus anno
Vidit ſuperba morte laureatum.
Scit Tyberina palus: quæ flumine labitur propinquo
Binis dicatum ceſpitem trophæis:
Et crucis t gladij teſtis. quibus inrigans eaſdem
Bis fluxit imber ſanguinis per herbas.
Prima Petrum rapuit ſententia legibus Neronis
Pendere iuſſum præminente ligno.

Ille tamen veritus celsæ decus æmulando mortis
Ambire tanti gloriam magistri:
Exigit: vt pedibus mensum caput imprimat supinis:
Quo spectet imum stipitem cerebro.
Figitur ergo manus subter sola versus in cacumen
Hoc mente maior: quo minor figura.
Mouerat et humili coelum citius solere adiri.
Deiecit ora spiritum daturus.
Vt teres orbis iter flexi rota percucurrit anni:
Diemq; eundem Sol reduxit ortus:
Euomit in iugulum Pauli Nero feruidus furores:
Jubet feriri gentium magistrum.
Ipse prius sibimet finem cito dixerat futurum.
Ad Christum eundum est. iam resolvor inquit.
Nec mora protrahitur. poenæ datur. immolatur ense.
Non hora vatem: non dies fefellit.
Diuidit ossa duum Tybris sacer ex vtraq; ripa:
Inter sacrata dum fluit sepulchra.
Dextra Petrum regio tectis tenet aureis receptus
Canens oliua et murmurans fluento.
Hanc supercilio saxi liquor ortus excitauit
Fontem perennem chrismatis feracem.
Hunc preciosa ruit per murmura: lubricatq; cliuum
Donec viuenti fluctu et Colymbo
Interior tumuli pars est vbi lapsibus sonoris:
Stagnum niuali voluitur profundo.
Omnicolor vitreas pictura superne tinguit vndas.
Musci relucent. et viresçit aurum.
Cyaneusq; later vmbram trahit imminentis ostri.
Credas moueri fluctibus lacunar.
Pastor oues alit: ipse illic gelidi rigore fontis
Vidit sitire quas fluenta Christi.
Parte alia Pauli titulum via seruat ostiensis:
Qua stringit amnis cespitem sinistrum.

egia pompa loci est.princeps bonus has sacrauit arces:
Lusitq; magnis ambitum talentis.
ractcolas trabibus subleuit:vt omnis aurolenta
Lux esset intus ceu iubar sub ortu.
ibdidit et parias fuluis laquearibus columnas:
Distinguit illic quas quatenus ordo.
um Lamyros hyalo insigni variæ cucurrit arcus.
Sic prata vernis floribus renident.
ce duas fidei summo patre conferente dotes
Vbi colendas quas dedit rogatæ:
pice per bifidas plebs romula funditus plateas
Lux in duobus feruet vna festis.
os ad vtrumq; tamẽ gressu properemus incitato:
Et his et illis perfruamur hymnis.
imus vlterius qua fert via pontis hadriani:
Leuam deinde fluminis petemus.
ranstyberina prius soluit sacra peruigil sacerdos:
Mox hic recurrit:duplicatq; vota.
ec didicisse sat est Romæ tibi.tu domum reuersus
Diem bis festum sic colas memento.

Passio Cypriani martyris.

Unica terra tulit:quo splẽdeat omne quicquid vsquã est.
Inde domo Cyprianum.sed decus orbis et magistrum.
Est propius patriæ martyr:sed amore et ore noster.
cubat in Lybia sanguis:sed vbiq; lingua pollet.
ola superstes agit de corpore:sola obire nescit:
um genus esse hominũ Christus sinet:et vigere mundum:
um liber vllus erit:dum scrinia sacra litterarum:
leget omnis amans Christum:tua Cypriane discet.
piritus ille dei:qui fluxerat author in prophetæ
ntibus eloquij:te coelitus auctus intigauit.
niue candidius linguæ genus.o nouum saporem.
liquor ambrosius.cor mitigat.imbuit palatum.
dem animæ penetrat.mentem fouet.et pererrat artus.

Sic deus interius sentitur: et inditur medullis.
Unde bonum subitum terris dederis pater revela.
Decerat apostolicis scriptis opulentus executor:
Fligitur locuples facundia quæ doceret orbem:
Quæq; voluminibus pauli famulata disputaret:
Quo mage cruda hoim præcordia perpolita nossent
Sive timoris opus: seu mystica vel profũda Christi.
Unus erat iuuenum doctissimus artibus sinistris
Fraude pudicitiam perfringere: nil sacrum putare
Sæpe etiam magicum cantamen inire p sepulchra:
Quo geniale tori tusso lueret æstuante nupta.
Luxuriæ rabiem tantæ cohibet repente Christus.
Discutit et tenebras de pectore. pellit et furorem.
Implet amore sui. dat credere. dat pudere facti.
Jamq; figura alia est: quamq; fuit oris et nitoris.
Exuitur tenui vultus cute. transit in sæueram.
Deflua cæsariès compescitur ad breues capillos.
Ipse modesta loqui. spem quærere. regulam tenere.
Viuere iustitia Christi. et penetrare dogma nostruz.
Dis igitur meritis dignissimus vsq; episcopale
Prouehitur solium doctor. capit t sedile summum.
Valerianus opum princeps erat: atq; Galienus.
Constituere simul poena capitis dominum fatenti.
Millia terrigenum spurcissima iusserant sacrari.
Contra animos populi doctor Cyprianꝰ incitabat:
Me quis ab egregiæ virtutis honore discreparet:
Meu fidei pretium qui sumere degener timeret.
Esse leuem cruciatum si modo conferas futura:
Que deus ipse viris intermina fortibus spopõdit.
Merce doloris emi spem luminis: t diez peremnem.
Omne malum volucri tempore transuolare cursim.
Nil graue quod peragi finis facit: et quiete donat.
Se fore principium pulchræ necis t ducem cruoris.
Seq; caput gladio submittere sanguinem dicare.
Quis sociare animã Christo velit: vt comes sequat.

His vbi corda virum Christo calefacta præparauit:
Ducitur ante alios proconsule perfurente vinctus.
Antra latent tyriæ Carthaginis abditis reposta
Conscia tartareæ caliginis abdicata soli.
Clausus in his specubus sanctꝰ Cyprianꝰ et catena
Nexus vtrãq; manũ nomen patris inuocat supremi.
Omnipotens genitor Christi decus et creator orbis
Christe parens hominis: quẽ diligis: & vetas perire:
Ille ego vipereis quæ tu bonus oblitum venenis
Criminibus varijs tinctum miseratus abluisti:
Iamq; tuum fieri mandas: fio Cyprianus alter.
At nouus ex veteri nec iam reus aut nocens vt ante:
Si luteum facili chrarismate pectus expiasti:
Vise libens tenebris ergastula cæca dissipatis:
Eripe corporeo de carcere vinculisq; mundi
Hanc animam. liceat fuso tibi sanguine immolari:
Ne qua ferum reprimat clementia iudicem tyranni:
Neu sciat inuidia mitescere gloriam negare.
Dã quoq; ne quis iners sit de grege: quẽ tuũ regebã:
Ne cadat impatiens poenæ: titubetq; quis tuorum:
Incolumen ve numerũ reddã tibi: debitũq; soluam.
Vocibus his dominum permouerat. influebat inde
Spiritus in populum Carthaginis: author acrioris
Ingenij stimulis vt pectora subditis calerent
Ad decus egregium discrimine sanguinis petendus
Non trepidare docens. nec cedere. nec dolore vinci.
Laudis amore rapi: christum sapere: et fidem tueri.
Fama refert foueam campi in medio patere iussam
Calce vaporifera summos prope margines refertaz
Sara recosta vomunt ignem: niueusq; puluis ardet
Vrere tacta potens: et mortifer ex odore flatus
Appositam memorant aram fouea stetisse summa
Lege sub hac: salis aut micam iecur et suis litarunt
Christicolæ: aut mediæ sponte ruerent in ima fossæ.
Prosiluere alacres cursu rapido simul trecenti

Surgite puluereo mersos liquor aridus vorauit:
Præcipitemq; globum fundo tenus implicauit imo.
Corpora candor habet.candor vehit ad superna mentes.
Candida massa dehinc dici merut per omne sæclum.
Lætior interea iam Thascius ob diem suorum
Sistitur indomiti proconsulis eminus furori.
Dogmatis atq; loci iussus genus edere Christian⁹ inquit
Trado salutiferi mysteria consecrata Christi.
Ille sub hæc.satis est iam criminis.ipse confitetur
Thascius.ipse Iouis fulmen negat.expedite ferrum
Carnifices.gladio poenam luat hostis idolorum.
Ille deo meritas grates agit:et canit triumphans.
Fleuit abire virum moesta Africa:quo docente facta est
Cultior eloquio.cuius sibi docta gloriatur.
Ador tumulum lacrymans struxit:cineresq; consecraunt.
Desine flere bonum tantum.tenet ille regna coeli:
Nec minus inuolitat terris.nec ab hoc recedit orbe.
Disserit.eloquitur.tractat.docet.instruit.prophetat.
Nec Lybiæ populus tantum regit exitusq; in ortum
Solis et vsq; obitum:gallos fouet.imbuit britannos.
Præsidet hesperiæ.Christum serit vltimis iberis.
Demq; doctor humi est:idem quoq; martyr in supernis.
Instruit hic homines:illic pia dona dat patronus.

Passio Agnetis martyris.

Hnes sepulchrum est Romuli in domo
Fortis puellæ martyris inclytæ.
Conspectu in ipso condita turrium
Seruat salutem virgo quiritium:
Necnon et ipsos protegit aduenas
Puro ac fideli pectore supplices.
Duplex corona est prestita martyri.
Intactum ab omni crimine virginal:
Mortis deinde gloria liberæ.
Iunt iugali vir babilem toro

Primis in annis forte puellulam
Christo calentem fortiter impijs
Jussis renisam: quo minus idolis
Addicta sacram desereret fidem.
Tentata multis nam prius artibus
Nunc ore blandi iudicis illice:
Nunc sæuientis carnificis minis
Stabat feroci robore pertinax.
Corpusq; duris excruciatibus
Ultro offerebat non renuens mori.
Tum trux tyrannus si facile est ait
Poenam subactis ferre doloribus:
Et vita vilis spernitur: at pudor:
Carus dicatæ virginitatis est:
Hanc in lupanar trudere publicum
Certum est: ad aram ni caput adplicat:
Ac de minerua iam veniam rogat:
Quam virgo pergit temnere virginem.
Omnis iuuentus inruit: & nouum
Ludibriorum mancipium petit.
Haud inquit Agnes immemor est ita
Christus suorum: perdat vt aureum
Nobis pudorem: nos quoque deserat.
Præsto est pudicis: nec patitur sacræ
Integritatis munera pollui.
Ferrum impiabis sanguine: si voles:
Non inquinabis membra libidine.
Sic elocutam publicitus iubet
Flexu in plateas sistere virginem.
Stantem refugit moesta frequentia
Auersa vultus: ne petulantius
Quisquam verendum conspiceret locũ.
Intendit vnus forte procaciter
Os in puellam: nec trepidat sacram
Experctare formam lumine lubrico.

En'ales ignis fulminis in modum
Vibratur ardens:atq; oculos ferit.
Læcus corusco lumine corruit:
Atq; in platea puluere palpitat.
Tollunt sodales seminecem solo:
Verbisq; deflent exequialibus.
Ibat triumphans virgo deum patrem
Christumq; sacro carmine concinens:
Quod sub profani labe periculi
Castum lupanar nec violabile
Experta victrix virginitas foret.
Sunt qui rogatam rettulerint preces.
Fudisse Christo:redderet vt reo
Lucem iacenti.tum inuemt halitum
Vitæ innouatum visibus integris.
Primum sed Agnes hunc habuit gradum
Coelestis aulæ:mox alius datur.
Accensus iram nam furor incitat
Hostis cruenti.vinco: ait gemens.
Stringe ferrum miles:et exere
Præcepta summi regia principis.
Vt vidit Agnes stare trucem virum
Mucrone nudo:lætior hæc ait.
Exulto talis:quod patius venit
Velanus.atror.turbidus.armiger:
Quam si veniret languidus ac tener
Mollisq; Ephoebus tinctus aromate
Qui me pudoris funere perderet.
Hic hic amator iam fateor placet.
Ibo irruentis gressibus obuiam:
Nec demorabor vota calentia.
Ferrum in papillas omne recepero:
Pectusq; ad imum vim gladij trabam.
Sic nupta Christo transiliam poli
Omnes tenebras æthere celsior.

Peristephanon.

Aeternæ rector diuide ianuas
Coeli obseratas terrigenis prius:
Ac te sequentem Christe animam voca.
Cum virginalem tum patris hostiam.
Sic fata Christum vertice cernuo
Supplex adorat: vulnus vt imminens
Ceruix subiret prona paratius.
Ast ille tantam spem peragit manu.
Unum sub ictu nam caput amputat.
Sensum doloris mors cita præuenit.
Exutus inde spiritus emicat:
Liberq; in auras exilit. Angeli
Sepsere euntem tramite candido.
Miratur orbem sub pedibus situm.
Spectat tenebras ardua subditas.
Videtq; solis quod rota circuit:
Quod mundus omnis voluit: et implicat:
Rerum quod atro turbine viuitur:
Quod vana secli mobilitas rapit.
Reges. tyrannos. imperia. et gradus.
Pompasq; honorum stulte tumentium
Argenti et auri vim. rabidam sitim
Cunctis petitam per varium nefas.
Splendore multo structa habitacula.
Illusa pictæ vestis inania.
Iram. timorem. vota. pericula.
Nunc triste longum. nunc breue gaudium.
Liuoris atri fumificas faces.
Nigrescit vnde spes hominum et decus.
Et quod malorum tetrius omnium est
Gentilitatis sordida nubila.
Hæc calcat Agnes. ac pede proterit
Stans et draconis calce premens caput:
Terrena mundi qui ferus omnia

Spargit venenis: mergit et inferis.
Hunc virginalis perdomitus solo
Crustas celebri deprimit igniti:
Nec victus audet tollere verticem.
Cingit coronis interea deus
Frontem duabus martyris innubæ:
Unam decemplex edita series
Aberces perenni lumine conficit.
Centenus extat fructus in altera.
O virgo felix. o noua gloria.
Coelestis arcis nobilis incola:
Intende nostris colluuionibus
Cultum gemello cum diamedate:
Cui posse soli cunctiparens dedit
Castum vel ipsum reddere fornicem.
Purgabo roris propitiabilis
Fulgore nostrum si iecur impleas.
Nil non pudicum est: quod pia visere
Dignaris: almo vel pede tangere.

Finis.

Sequitur Psychomachiæ liber qui incipit Senex fidelis. et signatur per. a paruum.

Prudentij liber.

Enex fidelis Carmen est trimetrum iambicum senarium siue archilochium Recipiens:in locis imparibus spondeum.anapestum. iambũ. tribrachum.paribus vero iambum nomnmq; et anapestum.Scripturus vero poeta psycomachiam:premittit proemiũ:in quo dicit cum qui per virtutes sit cũ vitijs decertaturus debere in fide fundamẽta iacere. Itaq; affert historiam ex genesi dicens: q; abraã a fide orsus est. Quia quẽadmodũ cap.xij.legim⁹: cũ apparuisset illi deus dixissetq; vt egrederetur de terra et de cognatiõe sua ⁊ de domo patris sui:⁊ quod daturus esset illi innumeram posteritatez credidit monẽti et egressus inde cum tota familia sua venit in terram chanaan.et iterum cap.xv.vbi eadez repromissio ad abraam facta repetitur subdit. credidit abraã deo et reputatũ est illi ad iusticiã. et quemadmodũ post fidẽ acceptam cũ quattuor illi reges de quibus cap.xiiij.profligassent fudissentq; reges pẽtapolcos.i.quinq; illarum ciuitatum que diuino postea iudicio perierunt: Loth quoq; abraam ex fratre nepotem qui in sodomis habitabat cum omni substantia duxissent captiuum: Cumq; abraam nuncio eius rei accepto expedisset trecentos decem et octo seruos vernaculos regesq; insecutus cecidisset:nepotemq; cũ preda recuperasset: Ita et nos cum vitijs decertaturi a fide auspicabimur atq; ita demum fide que aliarum virtutum est fundamentũ muniti cum vitijs confligemus.et cetera que sequũtur. Senex fidelis.ordo est. abram senex fidelis.i.qui fide potissimuz cẽsetur:quia vt diximus credidit abraam deo. Pater serus.quia sero hoc est anno etatis centesimo isaac genuit: Est prima via credẽdi.i.quã crediturj debemus imitarj. Cui⁹ nomẽ.s.abrã. Syllaba adiecta.s.a.elemẽto aspirato addito: siue poti⁹ interiecto. Aurit nomẽ:vt ex abrã factus sit abraã. Ideo subdit.abrã parẽti dictus.i.a patre suo thare. Abraã deo.ex genesi cap.xvij.dixit nãq; illi deus nõ vocabitur nomẽ tuũ abram:sed vocabitur abraã.quia patrẽ multarum gentiũ constitui te. Hieronymus in libro hebraicaz questionũ hunc locũ exponens: dicunt inquit hebrei q; ex nomine suo deus qđ apud illos est tetagramaton hoc est quattuor litteraz he litterã abrahã dederit.dicebaẽ enim abram qđ interptatur pater excelsus:⁊ postea appellatus est abrahã qđ est pater multitudinis.nã qđ sequitur gentiũ nõ habetur in nomine sed intelligitur. Pignus senile.i.isaac filiũ quẽ vt dixim⁹ abraã cẽtenarius genuit.pignus autẽ .p filijs sepe legimus. Dicauit victime.i.destinauit siue deuouit. Vergili⁹.ij.eñ.⁊ me destinat are. Cũ litare.i.sacrificio aliq̃d adeo impetrare. Offerendũ deo credito.i.cui

Aurelj Prudentij clementis Psycomachie liber.

Senex fidelis prima credendi via est
Abram beati seminis serus pater:
Adiecta cuius nomen auxit syllaba:
Abram parente dictus Abraham Deo.
Senile pignus qui dicaut victimæ
Docens ad aram cum litare quis velit:
Quod dulce cordi est quod piũ.quod vnicũ:
Deo libenter offerendum credito.

credi necessarium est:id qđ ꝛ ipse fecit:et reputatū est illi ad iusticiā. Dulce.pium.vnis cum.que tria fuerunt ex isaac patri. Nam quid potuit dulcius esse abraam filio in senecta ex vxore genito? quid obsequentius eo qui patri se victimā prebuit? Nam qđ vnicus ex vxore fuerit satis constat: cū ex aggar ancilla prius ismaelē ꝛ postea ex cetura plures genuerit. Pugnare nos.sensus est:ꝙ abraam cū loth captiuū audisset ab illis quattuor regibus qui pē tapoleos finesvbi loth habitabat populati sunt collecta seruorū manu illos persecutus ꝛ nepotem restituit libertati ꝛ omnez predam cumvictoria reportauit. Deinde centenariꝰ ex sara nonagenaria filiū legitimū procreauit: poeta nūc moraliter rem gestam exponens dicit. ꝙ quemadmodum abraam profligatis hostibꝰ genuit filium ex vxore: ita ꝛ nos superatis hostibus spiritalibus qui sunt caro mūdus ꝛ demonia:debemus gignere liberos legitimos.i.operà virtutis deo placētia ex anima: que vitijs antea erat sterilis ꝛ oppressa:nūc vero illis expulsis libera.

Pugnare nosmet cum prophanis gentibus
Suasit:ꝛ suum suasor exemplum dedit:
Nec ante prolem coniugalem gignere
Deo placentem matre virtute editam:
Quam strage multa bellicosus spiritus
Portenta cordis sæuientis vicerit.
Victum feroces forte reges ceperant
Loth immorantem criminosis vrbibus
Sodomæ ꝛ gomorrae:quas fouebat aduena
Pollens honore patruelis gloriæ.
Abram sinistris excitatus nuncijs
Audit propinquum sorte captum bellica
Seruire duris barbarorum vinculis.
Armat trecentos terqꝫ senos vernulas:
Pergant vt hostis terga euntis cædere:
Quem gaza diues.ac triumphus nobilis
Captis tenebant impeditum copijs.

Dicit igitur. Suasit.s. abraā pugnare cum profanis gētibus i.cū vitijs:quemadmodū ille pugnauit cum quattuor regibus. Prolē coniugalē.i.ex vxore legitima hoc est aia vitijs libera:vt ille ex sara isaac genuit vt apostolus ait nō secundū carnē sed expmissione. Spiritus bellicosus .i.recta ratio ꝛ prudētia vitioꝝ profligatrix. Vicerit portēta cordis.i.vitia ꝛ pestes animoꝝ:que sibi in corde sedes fixerūt. Sed quia pugna illa quā abraā pugnauit pro liberādo nepote nimis stricte ptractata est:itez ꝑ partes quo pacto res est gesta exponit. Victū feroces.ꝛc. Sed argumētū huiꝰ historie ex genesi cap.xiiij. deliniata est. Reges feroces.hi qttuor fuerūt. Amraphel rex senear. Arioch rex pōti. Codor logomor rex elamitarū ꝛ Thadal rex gentiū. Ceperāt loth.cū popularētur fines pētapoleos.vbi forte fortuna eo tpre loth habitabat. Criminosis.crimine illo pessimo qđ ab ipsis cognominatū ē. Fouebat.illustrabat. Patruelis.i.abraā patrui sui.ac si dicat:ꝙ loth causa patrui sui ꝛ illustrabat loca illa ꝛ honorabaꝫ ab illis locis incolis. Sinistris nūcijs.sinistrū nūciū afferētibꝰ. Terq; senos,i.duo de vigiti. Hostis cūctis.i.cū ꝓda se in patriā recipiētis.

Captis copijs.i.aduersarijs pentapolcos superatis. Graues.i.onustos. Proterit.i. proculcat & profligat. Catenas.quibus erat impeditus loth cũ reliquis captiuis. Attrita baccis colla.quia antea q̃ ab hostib⁹ caperet. gestabat monilia baccata.i. gẽmata. Uergilius pri.eñ.colloq; monile baccatũ. Prole fratris.i.loth qui erat filius aran fratris abraã. Nequa vis.i.ne aliqua violẽtia. Recentẽ de tanta cede.i.cruentatũ. Uergilius.ij.eñ. Me bello tanto digressũ & cede recẽti. Sacerdos. Melchisedec rex salem: qui abraã reportãti ex hostibus victoriã occurrit offerẽs illi panẽ et vinum. Ferculis celestibus.alludit ad illud qđ scribit psalmo.cix. Tu es sacerdos in eternuz secundũ ordinem melchisedec: qui panem & vinum hoc est consecrationis materiã abraã victori obtulit. Sed cui⁹ hic fuerit filius ignorat. Paulus in epistola ad hebreos ca.vij. Melchisedec inquit rex salez sacerdos dei summi: qui obuiauit abrae regresso a cede regum et benedixit ei: cui & decimas omniũ diuisit abraam. Primũ quidẽ qui interpretatur rex iusticie deĩde rex salem qđ est rex pacis sine patre & sine matre sine genealogia neq; initium dierum neq; finem vite habẽs assimulatus autẽ filio dei manet sacerdos in perpetuũ. Hebrei referẽte Hieronymo in libris hebraicarũ questionũ dicũt hunc fuisse sem filium noe: & supputantes annos vite sue ostendunt ad isaac vsq; etatem peruenisse. Dicit itaq; dei sacerdos.&c.et est ordo. Melchisedec dei sacerdos et idẽ rex prepotẽs.

Ignotus qua stirpe.qa vt dicit apls̃ sine patre.sine matre.sine genealogia. Itaq; idẽ Hieronym⁹ ad Euagriũ scribẽs ageonologon melchisedec appellat. Quis maiorib⁹.i.q̃ bus pẽtib⁹ auis atauis. Reuisit mapalia.&c.melchisedec mq̃. Cui⁹ origo secreta.i.q̃ ignorat. Fõte ienarrabili.i.p̃cipio qđ enarrari nõ põt. Iuxta illud Esaie.gnationẽ eius qs enarrabit. Nullum auctorem sui.i.pgenitorem. Prodit.i.ostẽdit. Mox.s.post oblationem panis et vini. Trinitas triformis angelorum. Ex genesi cap.xviij. vbi legitur.

Quin ipse ferrum stringit: & plenus deo
Reges superbos mole prædarum graues
Pellit: fugatos sauciatos proterit.
Frangit catenas: & rapinam liberat.
Aurum.puellas.paruulos.monilia.
Greges equarum.vasa.vestes buculas.
Loth ipse ruptis expeditus neruibus
Attrita baccis colla liber erigit.
Abraam triumphi dissipator hostici
Redit recepta prole fratris inclytus.
Nequa fidelis sanguinis prosapiam
Vis pessimorum possideret principum.
Adhuc recentem cæde de tanta virum
Donat sacerdos ferculis coelestibus:
Dei sacerdos: Rex & idem præpotens:
Origo cuius fonte inenarrabili
Secreta nullum prodit auctorem sui.
Melchisedec qua stirpe quis maioribus
Ignotus vni cognitus tantum Deo.
Mox & triformis Angelorum trinitas

quod apparuerunt abr aam tres angeli in ſpecie virorũ.ſed quod aliquando de tribus fit mentio quaſi de vno:aliquando ſingulatim quaſi de pluribus:ita per tres angelos trinitatem intelligimus ſicut ſupra per melciſedec chriſtum ieſum. Mapalia.domos paſtoricias. Vergilius.iij.geor.rariș habitata mapalia tectis eadem ꝛ magalia dicũtur. Et iam ſara.abraam vxor que interpretatur princeps.nã antea ſarai.i.princeps mea dicebatur. Vieta.i.languida ꝛſinevi hoc eſt naturalib⁹ priuata viribus vt exponit feſtus. Cicero in.ij.de diuinatiõe. bonis exile et exiguum ꝛ vietuz cor. In aluo fertilis. quaſi dicat. licet fronte rugis ſulcata ꝛ reliquis viribus corporis deſtituta.fecunda tamen erat. Mater exãguis. quia in ſenibus ſãguis eſt diminut⁹. Lucan⁹ in.ij.de martia.dũ ſanguis inerat.dũ vis materna peregi iuſſa Cato. Stupet munus iuuente.i.miratur ſe preſtare officiũ iuuencule hoc eſt parere. Poenitens cachinni.i.riſus.quãdo videlicet riſit poſt oſtium tabernaculi audiẽs ex angelo qõ filium eſſet paritura.vnde et iſaac riſus interpretatur. Hec ad figuram.ex hiſtoria ſuperius enarrata infert ſenſum allegoricum,dicens. Hec linea.i.hec hiſtoria que per quandam figuram oſtẽdit nobis viam:qua ſit in hac vita proficiſcendũ ad alteram. Reſculpat.q.d.hiſtoria oſtendit nobis lineam.i.ſemitam anguſtam:ſed nos debemus eaz reſculpere.i.atterẽdo dilatare pede recto non declinando ad dexteram neqꝫ ad ſiniſtram. In armis.ita habẽt omnes codices.ſed vt conſtet ſenſus in animis potius legendum eſt. Omnẽ portionẽ noſtri corporis,i.partis irrationalis:que membris et partibus corporis vtitur:cũ ab imperio rationis rebellat. Liberandã.i.a vitiorum miſera ſeruitute libertati vere reſtituendam.

Viribꝫ.coactis domi.i.vernaculis domeſticis:qõ ꝛ abrã fecit.Quia vt cicero dicit: i morbis corporis:op⁹ medico exterior habem⁹. at in animi vitijs remedia ipſa intra nos ſũt: atqꝫ illud in primis velle curari:quare vires domeſticas vocat prudentiã.ſolertiã ꝛ eiuſmodi virtutes. Large diuites.i.valde copioſi. Figura myſtica.i. ſecreta ꝛ diuina. Trecenti bis nonenis additis.i.trecentũ decẽ ꝛ octo. Quid autẽ numer⁹ ille ſignificet:conſulẽdus eſſet quiſpiã pythagoricus.q̃ in huiuſmodi rationib⁹ numeroꝝ verſatur.Sed ego nullũ aliud myſteriũ video p abraã comites ſignificari:niſi trecẽtos decẽ ꝛ octo cpos illos q̃ in cõcilio niceno interfuerũt vbi multa de chriſtiana religione cõſtituta ſunt:ſed in ꝑmis de fide qua cẽſetur abraã.ibi nãqꝫ ſymbolũ nicenũ eſt cõflatũ. Sacerdos verus. q̃

Senis reuiſit hoſpitis mapalia.
Et iam vieta Sarra in aluo fertilis
Munus iuuentæ mater exanguis ſtupet
Hærede gaudens:ꝛ cachinni poenitens.
Hæc ad figuram prænotata eſt linea.
Quam noſtra recto vita reſculpat pede.
Vigilandum in armis pectorum fidelium:
Omnem que noſtri portionem corporis:
Quæ capta foede ſeruiat libidini.
Domi coactis liberandam viribus.
Nos eſſe large vernularum diuites:
Si quid trecenti bis nouenis additis
Poſſint:figura nouerimus myſtica.

secundum ordinem melciſedec ſeipſum in ſpecie panis et vini obtulit. Alto ⁊ ineffabili. ſicut melciſedec incognito. Victoribus beatis.ſ.qui ſuperauerũt animi vitia. Paruã caſam.hoc eſt abraam per quem intelligimus victorem vitiorum:qui tamen poſſit dicere domine non ſum dignus vt intres ſub tectũ meum. Honorẽ trinitatis hoſpite. quia honorificum eſt abraam quod trinitas in domum ſuam diuertat:et ita animã a vitijs purgate q̃ ſit templũ trinitatis. Animam deinde. Ordo eſt deinde chriſtus faciet animã maritaz.i.copulabit illaz ſibi quaſi ſponſam. Cõnexibus ſpiritus id eſt ſpiritus ſancti copula. Diu expertem prolis pie. ideſt ſterilem bonorum operũ cuz erat ſub peccatoz dñatione. Fertilem.i.fecundã cõtra id qđ dixit ſterilem. Sara puerpera.i. aĩa prolis fecunda. Poſſidens dotem.qua fuit dotata cum primum creata eſt hoc eſt innocentiam. Implebit digno herede ideſt ſeipſa. Domum patris.ideſt regnum celi in quo noſtra merces repoſita eſt.

Mox ipſe Chriſtus: qui ſacerdos verus eſt:
Parente natus alto ⁊ ineffabili
Cibum beatis offerens victoribus
Paruam pudici cordis intrabit caſam
Monſtrans honorem trinitatis hoſpitæ.
Animam deinde ſpiritus connexibus
Pię maritam prolis expertem diu
Faciet perenni fertilem de ſemine.
Tum Sarra dotem poſſidens puerpera
Hærede digno patris implebit domum.
Chriſte graues hominum ſemper miſerate labores.
Qui patria virtute cluis propria qz ſed vna

Inuocat et proponit.

Chriſte graues.tametſi in procemio ſuperiori prudentius inſinuauit qua de re in hoc opere ſcripturus erat:cum poetarum latinorum moris ſit: prius proponere. deinde inuocare. tum demum proſequi opus inſtitutum. hoc in loco ſimul inuocat et proponit: poetas graecos imitatus.vt Homerus in iliade. Iram pande mihi pelide diua ſuperbi. et in odyſſea.dic mihi muſa virum captae poſt tempora troiae. Sed quia poetarum eſt deos earum rerum praeſides.de quibus ſcripturi ſunt inuocare: chriſtum quo cum nobis humanitatis commercium eſt: quiq̃ per redemptionem vel peculiari quodam iure noſter eſt dominus:more poetarum inuocat vt nobis in hac pugna rationis cum parte animi irrationali adſit:quandoquidem ipſe et per ſe ⁊ per nuncios ſuos apoſtolos ⁊ prophetas illud ipſum debere facere multis in ſacre ſcripture locis hortatus eſt. Chriſte graues. emulatio eſt vergiliana.ex libro eneidos ſexto. phaebe graues ſemper noſtros miſerate labores. Qui patria virtute cluis.ideſt pugnas et es potens.id enim cluere ſignificat:vnde et dei brachium in ſcriptura appellatur.et Apoſtolus illum portare omnia verba virtutis eius dicit.et qui centones ex Vergilij poemate compegerunt ſignificanter pa

trem ad filium loquentem inducunt. Mate mec vires mea magna potentia solus. ꝓ pria ꝙ sed vna. quia illa virtus cum sit patris: est et propria filij: quia vna ⁊ eadem est in vtroq; virtus. Unum nanq;. per parenthesim interponit duos versus reddens rationez cur eadem sit virtus patris et filij: quia cum sit idem deus essentia: est tamen trinus in personis. ideo subdit: non tamen ⁊ solum. neq; enim satis est confuse vnum ⁊ eundē solū deuz confitert: sed explicare psonas in diuinis vt solū referatur ad per= sonam. vt seduli⁹ solus de solo. itaq; sublūgit: quia tu deus ex patre chri ste: subaudi proce dens per ꝛternam generationē. Dif fere rex noster. or= do est christe rex noster differe. i. o= stende. Quo mi lite. quib⁹ armis ⁊ auxilio. Mēs armata. de parte animi rationali i= telligitur. Que at pellere culpas.

Unum nanq; Deum colimus de nomie trino:
Nō tamē ⁊ solū: ꝙa tu Deus ex patre Christe:
Differe Rex noster: quo milite pellere culpas
Mens armata queat nostri de pectoris antro:
Exoritur quotiens turbatis sensibus intus
Seditio: atq; animam morborum rixa fatigat.
Quod tunc præsidium pro libertate tuenda:
Que ve acies furijs inter præcordia mixtis
Obsistat meliore manu. nec enim bone ductor
Magnarū virtutum iopes neruis q; carētes
Christicolas vitijs populantibus exposuisti.
Ipse salutiferas obsesso in corpore turmas
Depugnare iubes: ipse excellentibus armas
Artibus ingenium: quib⁹ ad ludibria cordis

Idest vitia quę occupauerūt alteram partem animi rationis expertem: quod appellat an= trum pectoris. idest receſſum quendam: vbi vitia sedes suas fixerunt. Exoritur quoties. quasi velit dicere ad expellendas animorum pestes tunc prosunt diuina pręcepta. paren= tum cohibitiones. atq; vt ait Aristoteles amicorum admonitiones atq; consilia: cum sen= timus ciusmodi bellum vltra nes geri: hoc est in quibus incontinentia locum habet. Mā qui vitio stupet fibrisq; increuit opimum pingue: demersus summa rursus non bullat in vnda. Quod presidium. significantius dixisset subsidium. Que acies. s. rationuz qui bus vtendum est contra appetitum. Obsistat. opponatur. Meliore manu. idest ex= ercitu a parte honestiore. Neq; enim bone ductor. sensus est. neq; enim credibile est qđ Simonides inquit inuidisse deum homini faciendo illum tot morbis atq; animorum pe stibus obnoxium: quin potius propter ntiniam charitatem qua dilexit nos: vt ait Apo= stolus misisse filium suum: vt eos qui sub peccati iugo erant: a misera vitiorum seruitute liberaret. Carentes neruis. idest viribus. Vitijs populantibus, idest humanū ge nus euertentibus. Turmas salutiferas. idest virtutes morales. quę opponuntur vi= tijs. Ad ludibria cordis. idest vanas aut pernicioſas cogitationes quę nos illudunt.

Tibi dimicet et vincat, idest ad nominis tui gloriam. Presens ratio. idest impō

tu et manifesta. Si liceat notare. idest si mihi concedatur fingere atq; ante oculos po-
nere. Cominus. i. prope more illorum qui conflicturi sunt. Facies virtutum. idest for-
mas siue figuras. Et portenta. i. vitia quę tam sunt pręter naturę intentionem ꝙ homi
nem nasci bicipitem aut multipedem.

Fidei et idolatrię pugna.

Oppugnanda potens tibi dimicet: & tibi vicat
Vincendi præsens ratio est: si cominus ipsas
Virtutum facies & colluctantia contra
Viribus infestis liceat portenta notare.

Fidei. & Idolatriæ pugna.

Prima petit campum dubia sub sorte duelli
Pugnatura fides, agresti turbida cultu.
Nuda humeros, intõsa comas, exerta lacertos
Mãq; repentinus laudis calor ad noua feruẽs
Prælia nec telis meminit nec tegmine cingi:
Pectore sed fidẽs valido: mẽbris q; retectis
Prouocat insani frangenda pericula belli.
Ecce lacessentem collatis viribus audet
Prima ferire fidem veterum cultura deorum.
Illa hostile caput phalerata q; tempora vittis

Prima petit. opponit atq; in certamen committit fidem hoc ẽ christianam religionem atq; gentilium impietatẽ cultumq; deorũ. quã primo cõgressu ponit fuisse superatã: vt significet videlicet. i. ijs quę ad cõuellendam cõtra nos insurgũt: nõ esse dandũ locum longis disputationibus. sed quod dicitur oculis clausis andabatarum more pugnantes primo impetu rem conficere. Sub dubia sorte. nõ q victoria sit dubia fortiter pro fide pugnanti: sed ad naturam respexit: in qua fortuna plerumq; dominari solet. Turbida. non q per aliquam animi perturbationẽ in pugnam descenderit: sed q exarmata et nuda: vtcunq; illam sors offendit sola conscientia atq; sui fiducia ad primum instantis pugnę clamorem concurrerit. Ideo dicit. Cultu agresti. i. inornato. Exerta lacertos. i. habens exertos ac proinde ad conflictum magis expeditos lacertos Noua prælia laudis. idest victorię unde magnam laudem atq; gloriam erat reportatura. Telis armis vt vulgo dicitur offensiuis. Tegmine. idest armis defensiuis. Membris retectis. idest nudis atq; exarmatis. Pericula frangenda. idest periculosum hostem: sed tamen facile profligandum. Lacessentem. scilicet fidem prouocantem illam ad certamen. Collatis viribus. i. consertis in pugna. Veterum deorum. quia idolatria iam inde a prima assyriorum monarchia incepit. Illa. s. fides. Insurgens altior. vt. s. maiori conatu ictum infligeret. Labefactat. i. dissipat atq; dissoluit. Phalerata tempora. idest odornata: cum tamen proprie equorum ornamenta sint phalerę. Vittis. idest velaminibus sacris quibus in sacrificijs vtebantur,

Et applicat solo.i.in terrã deprimit. Ora satiata de cruore pecudũ.quas sacrificãtes dijs immolabant. Et pede calcat oculos.i.cum oculis totum caput. Elisos in morte.i. dissipatos ex pedum conculcatione. Vergilius. viij. eneı. angit inhyrens elisa oculos et siccum sanguine guttur. Cõmertia gutturis.i.vicissitudo expirãdi ꝛ respirandi que per guttur fit. Intercepti.pro intercluſi. Animã malignã.i.spiritũ tenuẽ:quẽadmodũ Vergilius.vi.eneı. sub luce maligna vocauit pro angusta.

Altior insurgens labefacta:ꝛ ora cruore
De pecudũ satiata solo applicat:ꝛ pede calcat
Elisos in morte oculos.animam qꝫ malignam
Fracta intercepti commertia gutturis arctãt:
Difficilem qꝫ obitum suspiria longa fatigant.
Exultat victrix legio.quam mille coactam
Martyribus regina fides animarat in hostẽ.
Tunc sortes socios parta pro laude coronat
Floribus:ardenti qꝫ iubet vestirier ostro.

Suspiria longa ideſt singultꝰ mortis. Obitũ difficilem.i.violentum. Vergilius.iiij.eñ. longũ miserata laborem difficilesqꝫ obitus. Legio.ſ. martyꝛ:per quos fides impietatem gentiũ superauerat. Coacta.constipata et coadunata. Animarat incitarat. Juuenalis. animãte tuba galeatũ sero duelli pœnitet. Floribus. sertis ex floribus contextis. Vestirier.paragoge est pro vestiri. Ostro ardenti.i.purpura siue murice splendenti. Vergilius.iiij.eñ. ryrioqꝫ ardebat murice læna.

Pudicitiæ.ꝛ Libidinis pugna.

Ecce in gramineo in campo concurrere prompta
Virgo Pudicicia speciosis fulget in armis
Quã patrias succincta faces sodomita Libido
Aggreditur:piceam qꝫ ardenti sulphure pinũ

Ecce in gramineo.secundus pudicicie cum libidine conflictus: quam nostri tertiã amorum pestem faciunt: hoc est luxuriam: cum sit luxuria aliud quemadmodum infra dicemus. Concurrere prona.ideſt procliuis et parata ad concurrendum cum libidine. Sodomita libido.ideſt que diu versata est sodomis vrbe illa pentapoleos infami impurate libidinis vitio.quam sodomitam genere fœminino protulit: cum ex forma declinationis græcæ id quod aliubi diximus generis sit tantum masculini: nam fœminino sodomitis sodomitidis potius diceretur. Succincta faces.ideſt habens faces ignis succinctas sic enim exponi solet synecdoche per participium.sed hic improprie pro ipa succincta ideſt expedita habens faces. Faces patrias.ideſt intinctas bitumine sulphureo quod asphaltites lacus hoc est mare quod hebrei vocant mortuum exudat: vbi sodoma cum aliis quattuor vrbibus incendio absumpte sunt:itaqꝫ patrias appellauit cum ipsa libido sodomita sit patria nataliqꝫ. Ardenti sulphure:ex bitumine quod diximus. Pinũ piceam.ideſt facem ex pinu arbore in cuius genere numeratur picea. Vergilius sexto eneidos. Procumbunt picæ.sonat ista securibus ilex.

Appetit.pro impetit et inuadit. Pudibunda.verecunda in bonam partem accipiendo. Ignea tela.i.faces pineas ex sulphure incensas. Lupe dire.i.meretricis:sic enim apud antiquiores dicebatur vnde et lupanaria dicta sunt.Iuuenalis.ite quibus grata est picta lupa barbaramitra. Tedas.illas faces igneas. Transfigit.traiecit atq; trãsuerberat. Gladio adacto.i.impulso ac impresso. Vapores concretos sanguine.i.spiritum sanguine cõmixtũ emittit. Vergil.iij. gñ.squallentẽ barbam cõcretos sanguine crines. Cenoso. i. ad cœni similitudinem crasso et turpi. Inde ex iuguli trãsfossi vulnere. Hoc tibi habe. subaudi vulnus. Terentius in ãdria habet captus est:quod donatus pro vulneratus est illo in loco exponit. Flãmas mortiferas.i. venerez et amores ad mortem ẽternã perducẽtes. Venena intima. pro ieiocore posuit. Vergilius. iiij. gne. vulnus alit venis et cæco carpitur igni

Ingerit in faciez: pudibũda qz lumina flãmis
Appetit:et tetro tentat suffundere fumo.
Sed dextram furiæ flagrantis et igneа diræ
Tela lupæ saxo ferit imperterrita virgo:
Excussas qz sacro tædas depellit ab ore.
Tunc exarmatæ iugulum meretricis adacto
Transfigit gladio. calidos vomit illa vapores
Sãguine concretos cenoso.spiritus inde
Sordidus exhalans vicinas polluit auras.
Hoc tibi habe exclamat victrix regina.supremus
Hic tibi finis erit.semper prostrata iacebis.
Nec iam mortiferas audebis spargere flãmas
In famulos famulas qz dei:q̃bus intima casti
Venena animi sola feruet de lampade Christi.
Te ne o vexatrix hominum potuisse resumptis
Viribus extincti capitis recalescere flatu:
Assyriũ postquã thalamum cernit olopherni
Cæsa cupidineo madefactum sanguine lauit:
Hẽmatũ qz torũ moechi ducis aspera iudith
Spreuit:et incæstos compescuit ense furores
Famosum mulier referens ex hoste tropheum
Nõ trepidãte manu mea vindex coelit9 audax.

Lampade christi.i. amore casto non venereo. Iuuenalis. Nec pharetris veneris macer est aut lãpade feruet. Te ne o veratrix.pudicicia victrix amare atq; hostilit increpat libidinẽ pfligatã. Ipotuisse.subaudi decent.Verg.pri.gñ.me ne iliacis occũbere cãpis nõ potuisse. Recalescere flatu.i.reuiuiscere spũ. Capitis extincti.ac si dicat quo tẽpore iudith ãputauit caput holophernis tu quoq; cũ illo parit extincta es. quomõ igit nũc reuiuiscis atq; pristinas vires resumis? Assyriũ thalamũ.da holophernes dixerat nabuchdonosor assyriorũ regis. Lauit sanguine.i.cõmaculauit. Moechi ducis.i.q̃ volebat esse moechꝰ.vt Verg.quos ego sũ toties iã dedignata maritos. Famosum tropheũ.victoriã insignẽ. Mea vindex.i.q̃ me i libertatẽ asseruit:da vlta est. Cæ-

tus audax:quia illud pclarũ factnus nõ potuit absolui sine celesti quodã auxilio. At fortasse paruꝫ fortis.immo fortiter pro pudicicia rem gessit:quãuis sub lege veteri in qua pudicicia nõ tantopere cõmendabatur sed nimiũ inquit illa figura nouꝫ legis erat:i qua virginieas viduitati.continentia nuptijs pferetur:cõtra prisce legis consuetudinem.

Sub vmbra legis.i.lege vmbratili et quꝫ figura erat legis solidꝫ vere ꝛ expresſ:quia vt inquit Apſtus ad corinthios prima oia in figura contingebant illis. Quibus.ſ. tẽporibus. Virtus vera.nõ fucata. non adũbrata.vt in lege veteri:in qua probabatur filios nõ gignere. Fluxit i corpora terrena.i.illapsa est in hoies. Excisura grande caput.sũptum est ex eo qõ scribitur pri. corin. pri. Elegit deus infirma mundi huiꝰ vt fortia quꝫq cõfunderet. Nunquid ꝛ intacte libidinem nihil iuris habere in corpora humana ostẽdit: postea ꝙ verbũ dt uinum incarnatũ vel vt dicunt grci humanatũ est:pp

Alt fortasse parum fortis matrona sub vmbra
Legis adhuc pugnãs:dũ tẽpora nãa figurat:
Vera quibus virtus terrena in corpora fluxit:
Brãde per ifirmos caput excisura ministros.
Nunquid ꝛ intactæ post partum virginis vllum
Fas tibi iã supest:post partũ virginis.ex quo
Corporis humani naturam prisca propago
Deseruit:carnem que nouam.vis ardua seuit:
Atqꝫ inupta deum concæpit foemina christũ:
Mortali de matre homiẽz:sed cũ patre numẽ.
Inde omnis iã diua caro est:quæ cõcipit illũ.
Naturam que dei consorti foedere sumit.
Verbum quippe caro factum non destitit esse:
Quod fuerat:verbum carnis dũ glutinat vsũ.
Maiestate quidem non degerante per vsum
Carnis:sed miseros ad nobiliora trahente.
Ille manet quod sẽper erat:quod non erat esse
Incipiẽs.nos quod fuimus:iã nõ sumꝰ aucti
Nascendo in melius.mihi cõtulit. ꝛ sibi mãsit.
Nec deus ex nostris minuit sua:sed sua nostris
Dum tribuit:nosmet dona ad coelestia vexit.

terea ꝙ ex carnis hũane cõmercio cũ diuinitate sumꝰ quodãmõ cõsecrati. Illũ fas supꝫ est.i.relicta ẽ tibi vlla facultas aut potestas:q.d.nulla:nisi ãtenꝰ hoies vici se volũt. Ex quo.subaudi tpe vl ex quo partu. Propago pca.i.vetꝰ hõ subiectꝰ morti,ppt peccatuꝫ.

Deseruit naturã.i.mutauit cõditionẽ. Vis ardua.i.diuina.hoc ẽ verbũ. Seuit nouã carnẽ.i.inseuit.qd si legas sũpsit? Cũ pre numẽ.i.deũ ex pris substãtia: ꝛ hoiem ex substãtia matris. Caro diua ẽ.i.diuinitatis facta pticeps ꝛ sacrata. Que cõcipit illũ:vt referaꝫ ad totã speciẽ:nõ ad numerꝫ. Cõsorti fœdere.i.cõi societate:qõ quẽadmodũ factũ sit ꝛ qd inde sequaꝫ mltis modis expõit. Dũ glutinat.i.sibi coagmẽtat ꝛ cõnectit. Vsum carnis.i.carnẽ ꝙ veluti instrumẽto quodã vtaꝫ. Nõ degenerãte.i.in deteriꝰ mutata.uaꝫ illa degenerare dicũtur ꝙ sui gẽris pncipio nõ respõdẽt. Iã nõ sumꝰ,imo ijdẽ sumꝰ:ſz au

eti nasc̃do i melit'.i.cõditio mẽ nobiliorẽ. Mihi cõtulit.i.mihi aliqd dedit.ꝛ ipse nihil a misit.qõ adhuc alijs verbis explicat magis. Hec sũt dona.i.bñficicia hominꝫ a deo concessa. Quis,p qbus. Lutulẽta.luto plẽa ꝛ imũda. Post mariã.i.marię fecundã virginitatẽ. Perstrigere.i.vel leuit tãgere ꝛ violare. Przceps.actiue,p p̃cipitãs:siue p̃cipitãter impellẽs.

Dõa hæc sunt:quis victa iaces lutulẽta libido.
Nec mea post mariã potis es perstrigere iura.
Tu przceps ad mortis iter. tu Janua leti
Corpora cõmaculãs animas i tartara mergis.
Abde caput tristi iam feruida pestis abysso.
Occide pstibulũ.mães pete.claudere auerno.
Inque tenebrosum noctis detrudere fundum.
Te voluãt subter vada flãmea.te vada nigra.
Sulphureꝰ qꝫ rotet per stagna sonãtia vortex.
Nec iam christicolas furiarum maxima tẽtes:
Ut purgata suo seruentur corpora regi.
Dixerat hæc.ꝛ læta libidinis interfectæ
Morte pudicitia.gladium iordanis in vndis
Ablnit infectum.sanies cui rore rubenti
Hæserat:ꝛ nitidum maculârat vulnere ferrũ.
Expiat ergo aciem fluuiali docta lauacro
Victricem victrix: abolens baptismate labem
Hostilis iugulí:nec iam contenta piatum
Condere vagina gladium.ne tecta rubigo
Occupet:ablutum scabrosa sorde nitorem
Catholico in templo diuini fontis ad aram
Cõsecrat: æterna splendens vbi luce nitescat.

pitãter impellẽs.

Pestis feruida ad veneris iguẽ naturam rettulit.

Abde caput.id ẽ mergere siue mergaris. Occide,p stibulũ.i.morere o meretrix. sic.n.meretrices vocant̃ ,p stibulę a ,pstando. Manes pete.i.feres. In fũdũ noctis.i. i ,pfũditatẽ iferox. verg.pallẽtes vmbras erebi noctẽq ,pfundaz.

Vada flãmea.i. phlegetõ fluuiꝰ inferoꝝ q flãmeꝰ int̃pretat̃. Vada nigra.crebrũ itelligit de quo verg.imas erebi descendit ad vmbras. Vortex sulphureꝰ. ad eundẽ phlegetõta rettulit.de quo verg. q rapidꝰ flãmis ãbit torrẽtibꝰ amnis tartareꝰ phlegetõ. Furiaꝝ maxima.verg.furiaꝝ maxima iuxta accubat. Iordanis i vndis.q sũt xp̃i baptismate cõsecrate. Sanies hæserat.i.sãguis corruptꝰ: qppe q extra venas. Rore rubẽti.i.sãguine rorãti. Vulnere.i.vulneris cruore. Virgo docta.i.q hmõi armoꝝ polituraꝫ bñ nouerat. Victrẽ victricẽ.i.gladiũ quo ipa fuerat victrix. Labẽ hostilis iugulí.i.maculã ex libidis cruore. Baptismate.i.ablutiõe ꝛ intictu.nã baptizare ẽ intigere siue mergere.alludit tñ ad baptisma quo vestigia pẽti abluunt̃. Tecta rubigo.i.gladij scabricia:q ex vagie tegumẽto citiꝰ irrepit. Cõsecrat nitorẽ ablutũ.i.gladiũ nitẽtẽ ꝛ politũ. Sorde scabrosa.i.q gladijs scabriciẽ supducit. Ad arã diuini fõtis .i.iordanis xp̃i baptismate cõsecrati.ꝛ tãgit cõsuetudinẽ illoꝝ q artis sue instrumẽta emeriti deo cõsecrabãt i cuiꝰ erãt tutela. Hora.pri.epi. Veiamꝰ armis herculis ad postẽ fixis latet abdutus agro.

Patientia cum ira.

ECce modesta. tertius patientie cum ira conflictus quam nostri quartā animorū pestem dicunt. Graui vultu. i. sereno et constanti. Defixa oculos. i. habēs oculos in terram deiectos: quod ipsum constantie signum est. Vergilius. vi. enei. illa solo fixos oculos auersa tenebat. Spectabat vulnera. que ab omnibus inuicem inferebantur. Et vitalia. subaudi mēbra. Peruia. i. exposita armoꝝ incursionibꝰ. Et manebat lenta. i. immobilis ꝛ otiosa. Ira tumens. propriū ire epitheton. Feruida rictu spumanti. i. pꝛpter calorē per oꝛa spumas emittens.

Intorquens lumina. i. huc atq; illuc volues oculos contra id quod de patientia dixit defixa oculos. Sāguinea. Vergilius. sanguineā volues aciē. Suffuso felle. i. mixto cū sanguine. Lacessit hanc. i. puocat ad pugnā patientiaz

Patientiæ ꝛ Iræ pugna.

Ecce modesta graui stabat Patientia vultu
Per medias īmota acies varios qz tumultꝰ:
Vulnera que ꝛ rigidis vitalia perua pilis
Spectabat defixa oculos: ꝛ lenta manebat.
Hanc procul ira tumēs spumāti feruida rictu.
Sanguinea intorquens suffuso lumina felle.
Vt belli exortem telo que ꝛ voce lacessit:
Impatiens que moꝛæ conto petit. increpat oꝛe
Hyrsutas quatiens galeato in vertice cristas.
En tibi Martis ait spectatrix libera nostri.
Excipe mortiferum securo in pectoꝛe ferrum:
Nec doleas: quia turpe tibi gemuisse doloꝛe.
Sic ait. ꝛ stridens sequitur conuitia pinus
Per teneros crispata notos: ꝛ certa sub ipsum
Defertur stomachum: recto qz illiditur ictu.
Sed resilit duro loꝛicæ excussa repulsu.

Telo et voce. idest armis et verbis. Vt exortem belli. quasi inuidens illi: quod significant per illud quod dixit suffuso felle: cum videret illam immunem belli. Impatiens moꝛe. idest non potis se continere. Iuuenalis. impatiensq; moꝛe pauet. Conto petit. id est hasta. Increpat oꝛe. quod dixit teloq; et voce lacessit. Quatiens cristas hirsutas. idest ex equina cauda. Vergilius. caudaq; hirsutus equina. et alio in loco. Cui triplici crinita iuba galea alta. In pectoꝛe securo. idest sine belli cura. quia turpe. non quod ita putabat ira: sed quod patienti id se facere iactat: vt sit dictum per ironiam. Pinus stridens. idest cum stridoꝛe volans. Crispata. idest vibrata et tremens. Per notos teneros. i. puios. qd si legas tenues. Verg. Tenues in vētos vita recessit. Certa. i. nō frustrata ictū destinatū. Illuditur ictu recto. i. in nullā partē aliā deflexo. Resilit. i. resultat ꝛ repercutit. Induerat thoraca. de eadē armatura dixit loricā ꝛ thoracē: cū lorica ꝓpꝛie sit ex hamis cōtexta. thoraꝛ ex corio. Sed varro lorica inqt q̄ e loris de corio crudo pectoralia faciebāt. postea succuderūt galli e ferro sub id vocabulū ex annulis tunicā ferreā.

Trilicem thoraca. Vergilius de lorica libro.v. Leuibus huic hamis consertâ auroq; trilicẽ loricam: cum sit corio crudo. Martialis. Accipe belligere crudum thoraca minerue. Squãmosa terga. idẽ dicit sed alijs verbis. nã nihil aliud est lorica ferri: ꝙ annuli siue hami ferrei cõtexti in modũ squãmaꝝ. Cõmiserat. i. connexuit ⁊ coagmẽtauit. Iuuenalis: eadẽ plũbo cõmissa manebit. Per neruos intortos. quia forte ad maiorem loricę securitatẽ neruꝰ interponebantur hamis ferreis. Inde. s. ex armature firmitate. Telorum nimbos. i. ad tela cadẽtia i modum grandinis siue pluuie. Durans nõ penetrabile. nomẽ pro aduerbio. ꝑ impenetrabiliter. vel positus genus posuit ꝑ genere. vt sit nõ penetrabile ꝑ nõ penetrabilis. Mota est. i. ꝓturbata.

Operiẽs. i. expectans. Stomachando. i. irascendo. Impenderat lacertos. i. cõsumpserat vires. Irrita. deluſa ⁊ frustrata sua spe. Lassauerat. i. vsq; ad lassitudinẽ fatigauerat. Nube iaculorũ. quod supra dixit telorum nimbos. Vẽtosa tela. i. ꝑ ventos volitantia. Ictibus vacuis. i. otiosis ⁊ finem suum nõ consequentibus. Ad capulum. i. ad ensem qua parte capitur cũ stringendus est. Connixa ab aure dextra. graphice morem ferire volentium exprimit. Ouidius pri. metamorpho. Retundit aciem. i. hebetat gladij acumen. Vena rebellis. i. galea crea resistens. nam ex venis terre effoditur es ⁊ ferrum. Chalybem illisum. i. ensem impactum. Nescia cedere. idest perforari et vinci. Excipit assultus. i. ictus ire assilientis: Mucronis. idest ensis. Crepuisse. idest cum crepitu dissiluisse. Capulum. solum sine lamina ferri.

Prouida nam virtus conserto adamante trilicẽ
Induerat thoraca humeris. squamosaq; ferri
Texta per ĩtortos commiserat vndiq; neruos.
Inde quieta manet patiẽtia fortis ad omnes
Telorum nimbos: ⁊ non penetrabile durans.
Nec mota est iaculo monstri sine more furẽtis
Opperiens propriis perituram viribus iram.
Scilicet ĩdomitos postquã stomachãdo lacertos
Barbata bellatrix impenderat: ⁊ iaculorum
Nube superuacua lassauerat irrita dextram:
Cum ventosa leui cecidissent tela volatu:
Ictibus ⁊ vacuis hastilia fracta iacerent:
Vertitur ad capulũ manꝰ iproba: ⁊ ẽse coruſco
Connixa in plagam dextra sublimis ab aure
Erigitur: mediumq; ferit librata cerebrum.
Aerea sed cocto cassis formata metallo
Tinnitum percussa refert: aciem q; retundit
Dura resultãtem: frangit quoq; vena rebellis
Illisum chalybem: dum cædere nescia cassos
Excipit assultus: ferienti ⁊ tuta resistit.
Ira vbi truncati mucronis fragmina uidit:
Et procul in partes ensem crepuisse minutas:
Jam capulũ retinẽtez manu sine põdere ferri:

Mentis inops.i.preceps ⁊ ſine conſilio. ebur infelix.i.capulũ ex ebore quo infeliciter vſa eſt. Signa perfida.i.capulũ in quo erant ſigna ⁊ imagines eburi impreſſe.q̃ tñ perfida vocat:quia illis nõ erat fidendũ vtpote falſis. Decoris pudendi.i.ornamenti ex quo plus ignominie quã laudis rettulit:Monimenta triſtia.i.que triſtem recordationem illi afferebant:quoniã illorũ defectu victu fuit Effera.i.furioſa ⁊ veluti ferarũ rabie percuta. Unum miſſile.i.iaculum. In vſus peruerſos.i. in perniciem ſuaz verſos cũ illos antea in patientiam iaculata fuiſſet.

Raſile lignuz.i. haſtam politaz ac leuigatã. Cuſpide verſa. ſubaudi cõtra ſeipſã. Trãſit.pro traiecit ⁊ penetrat. Uerbere calido.i.haſta ſanguine calefacta.

Uicimus vituz .i.irã victoſam.nãtra per prudẽtiã moderata nõ eſtuoſa vt peripatetici oſtendunt:quin potius in manſuetudinem refertur: vt probat Ariſtoteles in tertio ethicorum libro. Uis ignea . diffinitio ẽ ire:hoc eſt accẽſio ſãguinis circa cor

Secat cohortes ideſt rranſit. Uergilius.littus harenoſum libye ventoſq̃ ſecabat. Job haeſerat.qui potiſſimum patientia commendatur. Fronte ſeuerus.ideſt triſtis et rugoſus. Anhelus pre nimio labore ſudans. Ulcera clauſa.in cicatricem coeuntia. Truci vultu ſubridens. ſignificat in illo triſticiam leticie fuiſſe mixtam. Per numeruz cicatricum.ideſt multitudinem plagarum. Milia pugnarum ſudata. ideſt cum ſudore ſuo deuicta. Sua premia. appoſitio eſt.ideſt ſuam victoriam et laudem. Dedecus hoſtis.ſcilicet.impatientie et ire. Multiplicare,quia omnia que illi fuerant rapta reddita ſunt duplicia.

Mentis inops ebur infelix decoriſq̃ pudendi
Perfida ſigna abiecit:monimẽtaq̃ triſtia lõge
Spernit:⁊ ad proprium ſuccẽditur effera letũ.
Miſſile de multis:quæ fruſtra ſparſerat:vnũ
Puluere de campi peruerſos ſumit in vſus.
Raſile figit humi lignum :ac i ſe cuſpide verſa
Perfodit:⁊ calido pulmonem vulnere trãſit.
Quam ſuper aſſiſtens patientia vicimus:inquit
Exultans vitium ſolita virtute ſine vllo
Sanguinis ac vitæ diſcrimine.lex habet iſtud
Noſtra genus belli:furias omnemq̃ malorũ
Militiã ⁊ rabidas tolerãdo extinguere vires.
Ipſa ſibi eſt hoſtis veſania.ſeq̃ furendo
Interimit:moriturq̃ ſuis ira ignea telis.
Hæc effata ſecat medias impune cohortes
Egregio comitata viro.nam proximus iob
Hæſerat inuictæ dura inter bella magiſtræ
Fronte ſeuer⁹ adhuc:⁊ multo funere anhelus.
Sed iam clauſa truci ſubridens vlcera vultu.
Perq̃ cicatricũ numerum ſudata recẽſens
Milia pugnaruz ſua præmia dedecus hoſtis.
Illum diua iubet tandẽ requieſcere ab omni
Armorum ſtrepitu:captis ⁊ perdita quæ ſunt

Nec peritura.idest permansura semper. Per imbres vulniferos.s.telorum.sic supra ex eadem translatione dixit telorum nymbos et iaculorum nubem. Una comes.virtutibus. Est nanq; patientia quemadmodum in rhetoricis a Cicerone diffinitur honestas est vtilitatis causa rerum difficillium diuturna perpessio.quod in omni virtute necessarium est quia virtus et ars circa difficile versantur.

Multiplicare opibus:nec iã peritura referre.
Ipsa globos legionum ꝛ concurrentia rumpit
Agmina vulniferos gradiẽs itacta per ĩbres.
Omnibus vna comes virtutibus associatur:
Auxiliumq; suum fortis patientia miscet.
Nulla anceps luctamen init virtute sine ista
Virtus:nã vidua est:quã nõ patientia firmat.

Superbiæ ꝛ humilitatis pugna.

Forte per effusa inflata Superbia turmas
Effreni volitabat equo:quem pelle leonis
Texerat:ꝛ validos villis onerauerat armos.
Quo se fulta iubis iactantius illa ferinis
Inferret tumido despectans agmina fastu.
Turritum tortis caput accumularat in altum
Crinibus:extructos augeret vt addita cirros
Cõgeries:celsũq; apicem frons ardua ferret.
Carbasea ex humeris summo collecta coibat
Palla sinu teretem nectens a pectore nodum
A ceruice fluens tenui velamine limbus

Forte effusos. humilitatis cũ superbia congressum ponit ante oculos. Effreni. qualis et ipsa est.

Quo. pro vt.

Fulta. idest ipsa sedens et sustentata pelle leonis iubata. Accumularat in altuz. idest in sublime crescere fecit. Caput turrituz. idest in modum turris extructum. Crinibus tortis. idest in funium similitudinem cõtextis: quasi chimeraz et galee cricristas. sic supra dicit de ira. hirsutas quatiẽs galeato in vertice cristas. Ut congeries addita. id est illa criminum multitudo adiuncta capiti aut cassidi. Augeret cirros. idest crines. ad maiorem hostis terrorem.

Palla carbasea. ex carbaso genere lini candidissimo contexta. Collecte summo sinu. quia sinus vestis inferiores fluxi erant:sed superior sinus collectus a pectore surszuz. ideo dicit. nectens a pectore nodum teretem. idest cingulum. Vergilius in. iiij. eneidos. aurea purpuream subnectit fibula vestem. Idem in sexto. Sordibus ex humeris nodo dependet amictus. itaq; nodum teretem fibulam cinguli appellat. Limbus tenui velamine. idest velamen tenue habens limbum. A ceruice fluens. idest pendens.

Infestas auras.i.obstantes siue obuias. Ouidius.obuiaq; aduersas vibrabãt flamina vestes. Textis turgentibus.i.velaminibus aura inflatis. Sonipes.i.equus nõ ponarier ora.synecdoche per verbũ passiuum. Obuertit terga.i.retrocedit. Negata libertate fuge.i.cursus.hoc est quia non pmittitur currere. Ventosa virago.i.superbia opinione sui tumida
et inflata. Super
eminet.quia i om
nibus se ostentat.
Circũflectit.s.ha
benis quãuis su-
pra effrenẽ dixit:
sed intelligendus
effrenem pro ma-
le frenis obedien-
tem. Aduersum
cuneũ.i. humilita
tis aciem in cunei
speciem ordinatã.
Milite raro. da
pauci tales reperi
untur. Coegerat.
congregauerat.
Pauptinis.pau
peribꝰ. Apuleius.
qõ oro fili paupti-
nas reculas donas
vicinis. Mẽs hu
milis. i. hũilitas.
sed nõ potuit i car
mie tres syllabas
breues ponere.
Regina quidez.i.
quamꝗ paup nõ
sine maiestate re-
gia. Proprio paratu.i.exercitus expeditione. Collegã.i.auxiliarẽ ad hãc pugnam ad quã sola spe vincendi descendebat. Cuius regno diuite.s.spei. Opulentia.i.omniũ rerum abundãtia. est edita.i.procreata. et suspensa ab humo.i.e terra subleuata.et alludit ad consuetudinem romanorũ qui infantes recens natos humi collocabant et deinde subleuabãt.vnde est dea leuana que infantes de terra leuabat. Humilẽ mentẽ.vt supra humilitatẽ. Nullo ostẽtamine.i.sine ostẽtatione:cũ superbia nihil sine ostentatiõe faciat.
Fũdit se.i.prorũpit. Nõ pudet.infectatur multis ỽbis atq; amarulentis humilitatis milites dicens indignos qui cum suo exercitu audeant pugnare. Lacessere.prouocare ad certamen. Peperit,comparauit. Calcare,idest possidere.

Concipit infestas textis turgentibus auras.
Nec minus instabili sonipes feritate superbit
Impatiens madidis frenarier ora lupatis.
Huc illuc frendens obuertit terga:negata
Libertate fugæ:pressis qꝫ tumescit habenis.
Hoc sese ostentans habitu ventosa virago
Inter vtranq; aciẽ supereminet.et phaleratũ
Circũflectit equum. vultuq; et voce minatur
Aduersum spectans cuneum: quẽ milite raro
Et paupertinis ad bella coegerat armis
Mens humilis regina quidẽ:sed egens alieni
Auxilij:proprio nec sat confisa paratu:
Spem sibi collegam coniunxerat: edita cuius
Et suspẽsa ab humo est opulẽtia diuite regno.
Ergo humilẽ postquã male sana Superbia mẽtẽ
Vilibus instructam nullo ostentamine telis
Aspicit.in vocem dictis se fundit amaris.
Non pudet o miseri plebeio milite claros
Attentare duces:ferroq; lacessere gentem
Insignem titulis:veteres cui bellica virtus
Diuitias peperit:lætos et gramine colles
Imperio calcare dedit:nunc aduena nudus

Si fas est.q.d.quod nefas est. En qui nostra suis.est quale illud Vergilij ex ẽn.en qui nostra sibi bello connubia poscunt. Sceptra.i.insignia nostri regni. Sulcare nouales.i.exercere agros qui quo anno cultura renouantur dicuntur nouales. sicut quo non coluntur anno restiles appellantur. Capta manu.vel antea a nobis vel nunc ab ipsis. Popularier.i.per vim occupare. Hospite aratro.i.cultura sua qui non indigene sed hospites sunt. Duros colonos. i.nos fortes viros. Natalibus horis.Sẽsus est.ego superbia sic exercco meos milites quod ab hora dicinatalis assuefacio illos ad rerum dominiũ. Calidos a matre.Iuuenalis. Modo ṗmos incipientem edere vagitus et adhuc a matre rubentez. Vim potestatuz .i.potentes vires. Et omnes.i.ego cũ meis. In ossibus rudibus.i.ab infantia et tenera ętate. Quis locꝰ .q.d. in ditione nostra que nobiscuz genita est ꝛ creut nullus est locus. Congenitis ditionibus.i.regnis ꝛ dominijs rerũ nobiscum genitis. Et domus et domini.idem dicit alijs verbis. Ex quo.dicit iam inde ab initio mundi hoc fuisse ꝙ potentiores atq; perinde superiores rerum potiti sunt.

Plasma nouum.adam ex luto factus. Pellitos habitus.i.vestes pelliceas. Ouidius de ponto. Littora pellitis nimium subiecta coralliis. Nostra ṗcepta.i. per superbiam occupasset agros. Ab oris ignotis.idest aduena.ignobilis et obscurus. Tam serum ius.idest sero. Mimirum vacue, sensus est non esse credendum famę: quę iubet miseros bene sperare. Frnola creduntur famę.idest frustra illi creditur. Vacue. idest vane siue otiose. Spem boni futuri. quia spes non est nisi de bono futuro.

Mititur antiquos(si fas est)pellere reges.
En qui nostra suis in prædam cedere dextris
Sceptra volũt? en ꝙ nostros sulcare nouales?
Arua ꝙ capta manu popl'arier hospite aratro
Contendunt:duros ꝛ pellere marte colonos?
Nempe o ridiculum vulgus natalibus oris
Totũ hoiez: ꝛ calidos a mr̃e ãplectimur artꝰ:
Vimq; potestatum per membra recẽtis alũmi
Spargimus: ꝛ rudibus dñamur ĩ ossibꝰ oẽs.
Quis locus ĩ nostra tũc vobis sede dabatur.
Congenitis cũ regna simul ditionibus æquo
Robore crescebant:nati nam luce sub vna
Et domus:ꝛ dñi paribus adoleumus ãnis.
Ex quo plasma nouum de consepto paradisi
Limite progrediens amplũ transfugit in orbẽ:
Pellitos ꝙ habitus sumpsit venerabilis adã
Mudꝰ adhuc: nisi nr̃a foret ṗcepta secutus.
Quis nam iste ignotis nunc hostis surgit ab oris
Importunus. iners. infelix.degener. amens:
Qui sibi tam serũ ius vindicat hactenus exul?
Mimirum vacuæ creduntur friuola famæ:
Quæ miseros optare iubet:quandoq; futuri

Vt palpent. sensus est vt hec lenis consolatio blandiatur illorum desidię. Pigro medicamine.i.leui remedio.. Quidni.i.certe. Spes iners.i.quę inertium est. Palpet illos.i.illis blandiatur.construiturq; cum accusatiuo ꝛ cum datiuo. Iuuenalis. quez munere palpat carus. Horatius.cui male si palpare recalcitrat. Quos bellona.dea belli. Non excitat.non exercet. In isto puluere.idest in exercitio militari.ac si dicat indigni sunt qui i militia versentur. Truci ere.idest terribili tuba. Virtus tepefacta.i.fortitudo quę debet esse feruentissima. Resoluit. euirat enervat. Iecur gelidum. nam cum in feruore iecoris sit vis amoris: pudicicia frigescat ea parte necesse est. Pietatis opus tenerum.idest religionis quę in timore est dei: videturq; homines facere formidolosos.

Spem fortasse boni:lenta vt solatia mollem
Desidiam pigro rerum medicamine palpent:
Quid ni illos spes palpet iners:qs puluere i isto
Tirones bellona truci non excitat ære:
Imbelles q animos virtus tepefacta resoluit:
An ne pudicitiæ gelidum iecur vtile bello est:
An tenerum pietatis opus sudatur in armis:
Quam pudet o maiors ꝛ virtus conscia:talem
Contra stare aciem:ferro q̄ lacessere nugas:
Cumq; hanc virgineis dextram cōferre choreis.
Iusticia est nā semper egens. ꝛ pauper honestas.
Arida sobrietas.albo ieunia vultu.
Sanguine vix tenui pudor interfusus. aperta
Simplicitas:ꝛ ad oīne patēs sine tegmīe vuln⁹.
Et prostrata in humum:nec libera iudice sese
Mens humilis:quā degenerē trepidatio prodit:
Faxo ego sub pedibus stipularum more teratur
Inualida ista manus.neq; enī perstrigere duris
Dignamur gladijs:algenti ꝛ sanguine ferrum
Imbuere:ꝛ fragili vires foedare triumpho.

Sudatur. idest exercetur. Virt⁹ conscia. idest vires quarum nobis ipsis sumus conscij. Nugas.id est homines nihili. Hanc dextram.i.nostrum robur. Cum choris virgineis.i.cum virtutibus quę virgines finguntur.vt puticicia.pietas. Iusticia egens.quia viri iusti non possunt ditari. Honestas pauper.quia qui in sola honestate ponit beatitudinem pauper fit necesse est cum bona fortunę non numeret in bonis. Sobrietas arida. cum e contrario ebrietas sit madida. Albo vultu.i.pallido. Tenui sanguine.s.tantum in facie.vbi est sedes pudoris. Simplicitas aperta.quia nullam habet duplicitatem. Ad omne vulnus. quia quilibet potest illā decipere. Prostrata in humū.vnde dicitur humilitas. Nec libera sed serua. Trepidatio.i.conscientia proprij timoris. Prodit degenerum.i.facit degenerare. Faxo ego.idest faciam. Sub pedibus.conculcando nō ferro percutiendo. Perstringere.idest vulnerare. Imbuere ferrum.idest intingere. Sanguine algenti.id est hostium ignauorum. Fragili triumpho.idest ex tam parua materia.

Rapidum cornipedem.i.equum velocem. Laxis frenis.i.solutis.Vergilius. Laxas sciret dare iussus habenas. Umbonis equi.i.clypeo siue cetra ex corio equino. Ruinam.i.humilitatem ruentem. Fraus callida.que pro parte superbie in pugna stabat.

Aequore interciso.i.campo medio effosso.vt in illa compleretur quod psalmigraphus scribit:incidit in foueam quam fecit. Detestandis pestibus.i.inter pestes detestandas.

Talia vociferans rapidum calcaribus vrget
Cornipedem:laxis q̄ volat temeraria frenis
Hostē humilē cupiēs ipulsu vmbonis equini
Sternere:deiectam q̄ super calcare ruinam.
Sed cadit i foueam p̄ceps:quā callida forte
Fraus interciso suffoderat æquore furtim.
Fraus detestandis vitiorum pestibus vna est
Fallendi versuta opifex:quæ p̄scia belli
Planitiem scrobibus violauerat insidiosis
Hostili de parte latens: vt fossa ruentes
Exciperet cuneos:atq̄ agmina mersa voraret:
Ac ne fallacem puteum deprændere posset
Clara acies:virgis adopertas texerat oras:
Et super unposito simularat cespite campū.
At regina humilis quanuis ignara manebat
Ulteriore loco:nec adhuc ad fraudis opertum
Uenerat:aut foueæ calcarat furta maligne.
Hūc eques illa dolū: dū ferē p̄æ pete cursu:
Incidit:t cæcum subito patefecit hiatum.
Prona ruētis equi ceruice inuoluitur:ac sub
Pectoris impressu fracta īter crura rotatur.
At virtus placidi moderaminis vt leuitatem
Prospicit obtritā mōstri sub morte iacentis:

Versuta.callida t astuta sed in malū. Prescia belli.gerendi inter superbiam t humilitatem. Violauerat.effodiēdo corruperat. Deprēdere. quasi quod lateret furto. Oras.i.fossarū. Ad opertas virgis.i. arborum ramis.

Simularat campum cespite.i. herbis congestis: cuz reuera esset fossa.

Quamuis ignara.scilicet latentis fosse. Ulteriore loco.idest citra fossam. Ad opertum fraudis.idest ad scrobem quem fraus effoderat:in quem humilitas non incidit: quia suo precipicio superbia loci fraudem patefecerat.

Eques illa.idest superbia obequitans. Incidit hunc.idest in hunc. Hiatum cecum.idest ramis t cespitibus opertum. Prona inuoluitur.idest preceps deiicitur. Ceruice equi.idest super equi ceruicem. Sub impressu pectoris.scilicet equi qui super ipsam sestricem cecidit. Fracta.idest dissipata et lacerata. Inter crura.scilicet equi. Virtus placidi moderaminis.idest humilitas vite humane moderatrix. Lenitatem monstri. idest superbiam sibi contrariam quod est quasi monstrum quoddam.

Intendit gressum.i.properat. Exigit os parce.quod superbia quassanti capite atq; erecta ceruice fecisset. Vultu comi.i.festiuo et hilari. Cunctanti.dubitanti quid faceret.vel quod humilitas nihil precipitanter agit. Amorem laudis.i.victorie. Hostem. superbiam. Supinat faciem.quia prona erat. Leua reuocante.idest illam resupinante. Orantis.misericordiam victricis suppliciter implorantis. Colla.scilicet cum capite. Spes.humilitatis comes. quia ipsa humilitas nihil sublime aut minax dixit.

Grande loqui. quod ante hac faciebas. Magna cadũt. Lucanus. In se magna ruũt. Inflata crepant. idest rumpuntur tumescẽdo. Tumefacta premuntur.idez dicit alijs verbis. Supercilium.i. superbiã Juuenalis.Si cũ magnis virtutib⁹ affers grande supcilium. Sententia christi. Luce capi.xiiij. Qui se exaltat humiliabitur:et qui se humiliat: exaltabitur. atq; vnus ex septem sapientibus. interroganti aesopo quid faceret tu piter:respondit.extollit humiles atq; superbos deprimit. Vidimus.quod de superbia dixit:spes exemplo golie ex primo regum libro demonstrat. Membris.erat quippe procerus. Animis.idest animositate grandiloquus. Inualida manu. dauid pueri debilis comparatione golie:cum alioqui robustissimus esset. Stridore fundali.idest missum ex funda cum stridore. Cauo vulnere.quia lapis descendit ad intimum cerebrum Amarus.amarulentis vtens verbis. Indomitum et formidabile. nomina sunt pro aduerbijs. Dum territat auras. Ex Uergilio.xi.ſnicidos.cælum territat armis. Ludrica pueri, quia funda rem aliquam figere puerorum ludus est.

Intendit gressum mediocriter:os quoq; parce
Erigit:z comu moderatur gaudia vultu.
Cunctanti spes fida comes succurrit:z offert
Ultorem gladium:laudis q; inspirat amorẽ.
Illa cruentatam correptis crinibus hostem
Protrahit:z faciem leua reuocante supinat.
Tunc caput orantis flexa ceruice resectum
Eripit:z madido suspendit colla capillo.
Extinctum vitium sancto Spes increpat ore.
Desine grãde loqui.frãgit deus oñe superbũ.
Magna cadũt.iflata crepãt.tumefacta p̃mũt.
Disce supercilium deponere:disce cauere
Ante pedes foueã:quisquis sublime minaris.
Peruulgata viget nostri sentencia Christi:
Scãdere celsa hũiles.z ad ima redire feroces.
Vidimus horrẽdũ membris animis que goliã
Inualida cecidisse manu.puerilis in illum
Dextera fundali torsit stridore lapillum
Trãsiectã que cauo penetrauit vulnere frõtẽ.
Ille minax.rigid⁹.iactãs.truculentus.amar⁹.
Dũ tumet indomitum.dũ formidabile feruet.
Dum sese ostentat clypeo.dum territat auras.

Bellator turbidus.i.precipitanter oia atq; ex perturbatiõe faciens. Teneris armis.i. puerilibus quia ętas tenera est. Secutus me.scilicet spem maiora in dies exequendi. Pube virtutis.i.adolescentia sub virtutum exercitio educata. Tetendit in mea regna idest direxit. Animos florentes.idest animi actiones in ętate florida. Certa domus.nõ quod spes illuc vsq; perueniat dicente apostolo: cum venerit quod perfectum est:euacuabitur quod ex parte est: sed quod in via sperãtes in patria collocãdi sunt

Expertus pueri quid possint ludicra parui.
Succubuit teneris bellator turbidus armis.
Ade tunc ille puer virtutis pube secutus
Florentes animos sursuz i mea regna tetẽdit.
Seruatur qua certa mihi dom9 omnipotẽtis
Sub pedib9 dñi.me que ad sublime vocãtem
Victores cæsa culparum labe capessiunt.
Dixit.ꝛ auratis perstringens aera pennis
In coelum se virgo rapit.mirantur euntem
Virtutes.tollunt que animos in vota.volẽtes
Ire simul.ni bella duces terrena retardent.
Consligunt vitijs.seq; ad sua præmia seruant.

Ad sublime, id est regna ęclestia.

Cesa labe culparum.idest superata causa vitiorum

Perstringẽs aera.idest leniterverberans. Tollũt animos in vota.i. erigunt se in spem

Volentes ire simul.cum spe in ęlum ascendente.

Bella terrena. qa in hac vita decertandum est cũ vitijs. Ad sua prę-mia. post victoriã de illis partam.

Luxuriæ.ꝛ sobrietatis pugna.

Venerat occiduis mundi de finibus hostis
Luxuria extinctæ iamdudum prodiga famæ:
Delibuta comas:oculis vaga:languida voce:
Perdita delitijs.vitæ cui causa voluptas.
Elumbẽ mollire animũ.petulanter amoenas

Venerat. describit sobrietatis cum luxuria certamen accipiens luxuriam in propria significatiõe hoc est pro superfluitate in omni re cuius est immoderatus vsus.Cicero primo officiorum.Intelligimus q̃ sit turbe defluere luxuria. delicate ac molliter viuere. De finibus occiduis:de aphrica:an de hispania? sed a neutra mores corrupti venerunt in medium orbem. An de finibus occiduis. idest vergente mundi vespere vt canit hymnographus:in quos vt inquit apostolus seculorum fines deuenerunt.prima cor.x. Unde paulo post vespertinus edit populus.idest in mundi vespere constitutus. Prodiga famę.non curans de infamia quę inde sequitur. Delibuta comas. scilicet vnguento pręcioso. Oculis vaga.Persius:permisit sparsisse oculos. Languida voce.i.habens vocem effeminatam. Causa vitę.quia nisi propter voluptates nollet viuere. Elumbem animum,id est enervatum.Persius.summa delumbe salua.

Marcida.i.ex nimio cibo languens. Cenam peruigilem.ideſt quę ab incipiente veſpere per totam noctem durauerat. Sub lucem.i.aduentante die. Lituos raucos.i. tubas bellicum canentes. Pocula tepentia.ideſt calefacientia potores. Greſſu lapſanti.ideſt paſſu titubante. Floribus.ſertis.quę iam ex capitibus deciderant.Vergilius.ſerta procul tantum capiti delapſa iacebant. Venuſto curru.ideſt pulchro. Corda saucia. iam pridē a ſe vulnerata. Ales arūdo. ideſt ſagitta alaſ ex plumis habēs. Pulſa neruo. ideſt arcus chorda. Lācea ſtridula. ideſt cuz ſtridore miſſa. Framea.ideſt enſe. Calathos.q̄bus flores cōportantur. Inimica per agmina. ſ. ſobrietatis. Illex ideſt luxuria illiciens ad ſe offices. Eblanditis.i. blāditijs delinitis. Et male dulcis.i. in pernicicm vtentium a luxuria oblatus. Domat. vincit. Ferratos toros. ideſt muſculos ꝛ neruos rigidos. vnde toroſa iuuent' dixit Perſius. Oblito robore. ideſt priſtino rigore. Gemmarum luce. quibus currus erat ornatus. Bracteolis.laminis aureis. Vergilius.vi.ene. Tenui crepitabat bractea vento. Axem ex auro ſolido.Ouidius.ij.meta.aureus axis erat. Inhiāt ideſt quaſi hiantes admirantur. Vergilius.ij.georg.nec pulchros inhiant varia teſtudine poſtes. Defixis obtutibus.Vergilius pri.ene.obtutuq̄ manet defixus in vno. Et radiorum ſeriem.Ouidius ſecundo meta.radiorum argenteus ordo.

Haurire illecebras.ꝛ fractos ſoluere ſenſus.
Et tunc peruigilem ructabat marcida coenā
Sub lucē:quia forte iacēs ad fercula raucos
Audierat lituos.atq̄ inde tepentia linquens
Pocula lapſanti pervina ꝛ balſama greſſu
Ebria calcatis ad bellum floribus ibat:
Nō tamē illa pedes:ſed curru inuecta venuſto
Saucia mirantum capiebat corda virorum.
O noua pugnādi ſpecies.non ales harūdo
Neruo pulſa fugit:nec ſtridula lācea torto
Emicat amento:framea nec dextra minatur:
Sed violas laſciua iacit:foliiſq̄ roſarum
Dimicat:ꝛ calathos inimica per agmina fūdit.
Inde eblanditis virtutibus halitus illex
Inſpirat tenerum labefacta per oſſa venenū:
Et male dulcis odor domat ora ꝛ pectora ꝛ arferratos q̄ toros oblito robore mulcet. (ma:
Deijciunt animos ceu victi:ꝛ ſpicula ponunt
Turpiter heu dextris lāguētib⁹ obſtupefacti:
Dum currum varia gēmarum luce micātem
Admirantur:dum bracteolis crepitantia lora:
Et ſolido ex auro precioſi ponderis axem
Defixis inhiant obtutibus:ꝛ radiorum

Textura rotarum.ideſt curuatura vt Ouidius dicit. Aurea ſummę curuatura rotę.hęc a grecis canthus dicitur. Electri pallentis. eſt enim electrum in quo quinta pars argẽti auro miſcetur. Cuncta acies.ſcilicet virtutum deſciſcentium a ſobrietate. In amorem deditionis.cupiens dedere ſe luxurię. Perfida.atq; ex perfidia tranſfuga. Fluentis ideſt fluxe et delicatę. Lara lege.ideſt ampla ꝛ ſolutiora. Ganeorum.ideſt popinarum. ſiue cauponarum

Argẽto albẽtẽ ſeriem: quam ſumma rotarum
Flexura electri pallentis continet orbe.
Et iam cuncta acies in deditionis amorem
Sponte ſua verſis tranſibat perfida ſignis
Luxuriæ ſeruire volens:dominæ que fluentis
Iura pati:ꝛ lara ganeorum lege teneri.
Ingemuit tam triſte nefas fortiſſima virtus
Sobrietas dextro ſocios decedere cornu:
Inuictã que manũ quondã ſine cæde perire.
Vexillũ ſublime crucis:quod i agmine primo
Dux bona prætulerat:de fixa cuſpide ſiſtit:
Inſtaurat que leuez dictis mordacibus alam
Extimulãs animos:nũc,pbris:nũc p̃ce mixta.
Quis furor inſanas agitat caligine mentes:
Quo ruitis:cui colla datis:quæ vicula tãdẽ:
Prohpudor armigeris amor ẽ pferre lacertis
Lilia luteolis interlucentia ſertis:
Et ferrugineo vernantes flore coronas.
His placet aſſuetas bello iã tradere palmas
Nexibus:his rigidas nodis innectier vlnas:
Vt mitra cæſariem cohibens aurata virilem

Dextro cornu.i. quos ipſa in dextro pugnae cornu collocauerat. Deſerire ſine cede. ſcilicet in hoc certamine. Prætulerat ideſt pę ſe tulerat

Alam leuem.id eſt exercitum inco ſtantem. Inſtaurat. in meliorem partem reducens confirmat. Agitat caligine. ideſt perturbat atq; obcecat. Quo ruitis.q.d. in pernicem manifeſtariaz

Cui colla datis? .q.d. ignominioſę luxurię. Quę vicula? quaſi dicat turpia et propter ignauiam recepta ſcilicet lilia pro vinculis. Luteolis ſertis. ideſt coronis ex floribus pallidulis. Flore ferrugineo.ex purpura nigricante:qualis eſt color violaceus.Vergilius.ferrugine clarus ibera. His nexibus.ſcilicet florum.Vergilius inſciunt ipſis ex vincula ſertis Innectier vlnas.ideſt habere vlnas innexas.ꝛ eſt ſynechdoche per verbum paſſiuum.vt Vergilius expleri mentem nequit. Mitra aurata. qđ ornamentum mollium virorum aut meretricum eſt.Vergilius.iiij.ene. Meonia mentuz mitra.et Iuuenalis.Ite quibus grata eſt picta lupa barbara mitra.

Croceo religamine.t.reticulo in quo inuoluuntur comę. Iuuenalis.sed nigrum flauo crinem abscondente galero.ꝛ illud reticulumq; comis auratum ingentibus implet.

Signacula.ex chrismate caracteres. Unguentum regale.t.oleo quo reges inungebantur. Et chrisma perenne:quia caracter ille nunq; delebitur. Ut tener.sensus est.vt togam siue tunicam cādidam quam in baptismate accepimus: incedamus vestiti mollib⁹ indumētis. Syrmate. veste caudata. nam syrma est vestis pars quę p terram trahitur.

Membris infractis.idest effoeminatis et mollibus fluitent. idest i sinus effundātur.

Tunicam immortalē.de qua i baptismate dicitur. accipe vestem candidam ꝛc. Pectoribus lotis. aqua baptismatis mundatis. Ipsa renasci.vnde ꝛ regeneramur per illam.

Ite ad epulas. permissio est ironica. Cantharus ingens. Vas in sacris bacchi. Despuit. quod redundat effundit. idest dicit damna spumantia. Falerni effusi.scilicet in pateras. Fulcra rigantur.idest mensę. Toreumata.vasa celata siue sculpta. Rore veteri.idest vino. Eremi sitis.quando hebrei in deserto siti laborabant.ꝛ syllabam natura longam breuiauit in hac particula eremus.

Mystica virga.scilicet aaron et mosis. Eltcuit.quasi per vim extraxit. et sumptum est ex exo.cap.x.sicut quod sequitur ex cap.x. Angelicus cibus.idest manna de coelo.

Nostris auis.idest nostris patribus et maioribus. Populus vespertinus.idest christianus qui in mūdi vespere surrexit. De corpore christi.idest in corpore christi quem manna figurabat:de quo in psalmo. Panem angelorum manducauit homo. His dapibus.idest pane coelesti. Crapula turpis.ebrietas deformis. Lupanar madidum. idest quo se ebrij conferunt.

Combibat infusum croceo religamine nardum
Post inscripta oleo frontis signacula: postquæ
Unguentum regale datū.post chrisma perenne.
Ut tener incessus vestigia syrmate verrat:
Serica q̄ infractis fluitent vt pallia membris:
Post immortalem tunicam:quam pollice docto
Texuit alma fides dans impenetrabile tegmen
Pectoribus lotis:dederat quibus ipsa renasci.
Ite ad nocturnas epulas:vbi cantharus ingens
Despuit effusi spumantia damna falerni
Immēsam cyathis stillantibus vndā:vbi multo
Fulcra mero:veteri q̄ toreumata rore rigantur.
Excidit ergo animis heremi sitis.excidit ille
Fons patribus de rupe datus:quē mystica virga
Elicuit scissi salientem e vertice saxi.
Angelicus ne cibus prima in tentoria nostris
Fluxit auis:quem nunc sero foelicior æuo
Uespertinus edit populus de corpore christi.
His vos imbutos dapibus iā crapula turpis
Luxuriæ ad madidum rapit importuna lupanar.

Quosq; viros ira frementes. idest persecutores nominis christiani. Idolaq;. idest deorum gentilium cultus. Cedere. idest vinci. Saltatrix ebria. idest luxuria. Memores vestri. idest virtutis pristinę. Vestra tribus. idest ex quo genere estis orti. Quę gloria. quia non oportet gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. Quis deus et rex. quia solus rex regum ꝛ dominus dominantium. Germen iudę: ad illud referendum est qđ ducit: quę sit vestra tribus. et est ordo gloria dauid celeberrima excitet vos germen. Ad dei genitricē. quia ab abraā p isaac. iacob. iudaz et ceteros patriarchas propagata ē genealogia materna saluatoris. Longo sanguine. idest stemate nobili. hoc q ē adoptati estis in familiam christi p baptisimum. Excitet exēplis hortatur suos milites sobrietas ad pugnam capessendam contra luxuriā. et primo de dauid rege qui bellis gerendis omne prope tempus contriuit. Samuel. hoc er primo regum libro cap. xv. sumptū est. vbi saul iussu samuelis profectus contra amalechitas illos vsq; ad internetionem cecidit. nisi quod pepercit illorum regi agag. et partem prędę seruauit cōtra preceptum dei.

Quos q; viros non ira frementes. nō idolaq; bello
Cedere compulerant: saltatrix ebria flexit.
State p̄cor vestri memores: memores quoq; xp̄i.
Quæ sit vestra trib⁹: quæ gloria: quis de⁹: ꝛ rex:
Quis domin⁹: meminisse decet. vos nobile iudæ
Germen ad usq; dei genitricem: qua deus ipse
Natus homo procerum venistis sanguine longo.
Excitet egregias mentes celeberrima dauid
Gloria continuis bellorum exercita curis.
Excitet ꝛ samuel: spolium qui diuite ab hoste
Attrectare vetat. nec victum viuere regem
Incircumcisum patitur: ne prœda superstes
Victorem placidum rediuiua in prœlia poscat.
Parcere iam capto crimen putat ille tyranno.
At nobis contra vinci: ꝛ succumbere votum est.
Poeniteat: per siqua mouet reuerentia summi
Numinis: hoc tam dulce malum voluisse nefāda
Proditione sequi. si poenitet: haud nocet error.

Regem victum. scilicet agag. Ne pręda superstes. idest aliquis qui ex ea pugna fuisset reliquus. Victorem placidum. idest saul. In prędia rediuiua. idest quę inde post ea renascerentur. Iuuenalis. rediuiuus pullulet arca numus. idest renascens. Tyranno capto. quia nihilominus samuel iussit illum occidi. Contra. q̄ fecerunt dauid et samuel. Per si qua. per tirantis est. et est ordo. per reuerentiam summi numinis. idest dei. si qua reuerentia dei monet vos. Sic Vergilius secūdo ęneidos. p si qua est quę restat adhuc mortalibus vsquā intemerata fides. Proditione. quia proditis deum vestrum sequentes dulce malum. idest luxuriam.

Poenituit ionathan.ex eodem primo regum libro cap.xiiij.quomodo in pugna contra philistcos Jonathan contra preceptum Saul patris quod non audierat gustauit mellis fauum. Male gustato.quia contra patris adiurationem. Regni voluptas.quia in eadem pugna agebatur de summa regni. Resoluit. idest violauit.Vergilius.iiij. eneidos. quam te violem aut tua iura resoluam. Patrias secures.quia Saul iubebat filium ex lege occidi.

Conspirare. subaudi mecum. Male suada.idest quę ad malum suadet Vergilius in. vi. Malesuada fames. Feruentibus quadrigis.id est equis ardore pcitis i pugnã. Lignum venerabile idest adorandam crucem. Feroces.scilicet equi.

Expansis cornibus. idest brachijs.duo eni brachia crux habet extenta. Fusi.equi consternati perterrefactiq; obiectu crucis. Per prę-rupta. idest loca aspera et in precipitium posita. Auriga.quę moderabatur currum luxurię. Reductis loris.quia frustra retinebat contrahebatq; lora. Dominam excussam.scilicet ipsam luxuriam ex curru deiectam. Sufflamine lacero. idest machina qua occurrens rota ex nimio impetu retinetur. De parte rupis.idest partem rupis ad magnitudinem lapidis molaris. Vexillifer. idest sobrietati signum crucis pro vexillo ferenti. Hunc ictum.scilicet lapidis molaris.

Poenituit ionathã ieiunia sobria dulci
Conuiolasse fauo sumpto:mellisq; sapore
Heu male gustato:regni dum blãda voluptas
Oblectat iuuenem:iurata q; sacra resoluit.
Sed ḋa poenituit:nec sors lacrymabilis illa ẽ:
Nec tinxit patrias sententia sæua secures.
En ego sobrietas(si conspirare paratis)
Pãdo viam cunctis virtutib⁹:vt male suada
Luxuries multo stipata satellite poenas
Cũ legione sua christo sub iudice pendat.
Sic effata crucem domini feruentibus offert
Obuia quadrigis.lignum venerabile in ipsos
Intentans frenos.quod vt expauere feroces
Cornib⁹ expãsis ꝛ summa frõte coruscum:
Vertunt præcipitẽ cæca formidine fusi
Per prærupta fugã.fertur resupina reductis
Ne quicquã loris auriga.comasq; madẽtes
Puluere foedat humi: tunc ꝛ vertigo rotarus
Implicat excussam dominã. nã prona sub axe
Labitur:ꝛ lacero tardat sufflamine currum.
Addit sobrietas vulnus letale iacenti
Cõnisciẽs silicem rupis de parte molarẽ

Belli insigne.idest vexillum crucis. Casus fortuna.immo prouidentia quędam di uina. Spiramen oris.idest qua spiramus ore. Palato recauo.idest ipsius oris coe lo concauo. Dentibus resolutis.idest dissipatis et confusis intra oris inanitatem.

Gulam resectam.idest in gluuiem qua cibos glutimus ictu lapidis pertusam. Cum frustis.superabundat prępositio cum. Crudescit. idest ex cruditate redundat. Ossa colliquefacta. id ē fracta et cōminuta. Offas. frustra sanguinis ossium et carnis. Virgo.sobrietas. Propriuz.idest tuum. Hęc fercula. sensus est.oportet eos qui ętatem in delitijs cōsumpserunt exitū vitę tristis sequatur. Aeui prętereriti sub luxibus.i. transacti in voluptatibus. Gustus amare mortis. et quod idem est sapor vltimus. Asperat haustu horrifico. id est asperiores reddit et exacerbat. Illecebras. idest blandicias. Cęde ducis idest morte luxurię. Acies nugatrix. idest vana et nihil agens. Jocus.filius veneris. Et petulantia.quę ipsa in comitatu veneris siue luxurię est. Cymbala.instrumenta libidinis excitatiua. Uergilius. Cymbala cum crotalis puriginis arma. Talibus armis.scilicet cymbalis. Meditantes vulnera. idest exercentes prędia. Juuenalis.statiua meditatur prędia lusca. Sistro.tuba proprie in sacris isidis. Amor.et ipse veneris filiꝰ in comitatu quoq; luxurię versatus. Tela lita veneno.i.sagittas Arcum et pharetram.quę sunt illius insignia. Ostentatrix.idest quę non ad veritatem sed ad ostentationem et ad id quod videtur ad prędens viuit.

Hunc vexilifer: quoniam sors obtulit: ictum
Spicula nulla manu. sed belli insigne gerēti
Casus agit saxum. medij spiramen vt oris
Frangeret. et recauo misceret labra palato.
Dētibꝰ introrsum resolutis. lingua resectā
Dilaniata gulam frustis cū sāguinis implet.
Insolitis dapibus crudescit guttur. et ossa
Colliqfacta vorās reuomit. qs hauserat. offas.
Ebibe iā propriū post pocula multa cruorē.
Virgo ait icrepitans. sint hęc tibi fercula tādē
Tristia prętereriti nimijs sub luxibus ęui.
Lasciuas vitę illecebras gustatus amarę
Mortis. et horrifico sapor vltimꝰ aspat haustu.
Cęde ducis dispersa fugit trepidāte pauore
Mugatrix acies. iocus. et petulātia primi
Cymbala proijciūt. bellū nā talibꝰ armis
Ludebāt resono meditātes vulnera systro
Dat tergum fugitiuus amor. lita tela veneno.
Et lapsū ex humeris arcū. pharetrā qz cadētē
Pallidus ipse metu sua post vestigia linquit.
Pompa ostentatrix vani splendoris inanis

Exuitur peplo inani.ideſt veſte qua prius videbatur ſibi pudenda tegere.quę tamen in fine denudantur. Serta venuſtatis.i.veneris.ſicut econtrario venus pro venuſtate.

Aurum colli et verticis.i.monilia et diſcriminalia ex auro. Diſcordia.i. tumultus et trepidatio in caſtris.quia nihil eſt tam diſſonum ꝙ ſunt vitia inter ſe. Per fruteta.i. per loca fruticoſa ꝛ vepribus aſpera. Pedibus attritis.cum antea non niſi mollia calcarent. Tolerare fugaz.i. fugę labores ꝛ difficultates. Perdurat. actiue. i. duras et tolerãtes laboris reddit. Ad iter cruciabile.i. crucians actiue. Agmen fugax.i.exercitus luxurię fugitiuus. Damna iacẽt.i.ſpolia ſparguntur. Acus ornat.i. qua crines diſcriminantur. Flammeo luz. velamẽ quod nouis nuptis ante faciem pręxtenditur. Strophium quod tum capitis diadema ſignificat.vt Vergili⁹ necte caput ſtrophio tum faſciaz pectoralem.vt Catullus.non tereti ſtrophio lactentes vincta papillas. Exuuijs. ſpolijs ex hoſtibus. Scandala.ideſt offendicula.ſic enim ſcandalum grece latine interpretatur. ſunt enim omnia huiuſmodi ornamenta occaſiones quędam ad vitia. Fronte conniuente.idſte ſaltem annuente.

Exuitur nudata peplo.diſciſſa trahuntur
Serta venuſtatis.colli que ac verticis aurum
Soluitur.ꝛ gemmas diſcordia diſſona turpat.
Non piget attritis pedibus per acuta fruteta
Ire voluptatem:quoniam vis maior acerbam
Compellit tolerare fugam.formido pericli
Perdurat teneras iter ad cruciabile plantas.
Qua ſe cũcꝫ fugax trepidis fert curſib⁹ agmẽ:
Damna iacẽt.crinalis acus.redimicula. vitæ.
Fibula.flãmeolũ.ſtrophiũ.diadema.monile.
His ſe ſobrietas ꝛ totus ſobrietatis
Abſtinet exuuijs miles:damnata que caſtis
Scãdala proculcat pedib⁹.nec fronte ſeueros
Cõniuente oculos prædarũ ad gaudia flectit.

Auaritiæ ꝛ Largitatis pugna.

Fertur auaritia gremio præcincta capaci
Quicquid edax luxus ꝑciosum liquerat: vnca

ralem.vt Catullus.non tereti ſtrophio lactentes vincta papillas. Exuuijs. ſpolijs ex hoſtibus. Scandala.ideſt offendicula.ſic enim ſcandalum grece latine interpretatur. ſunt enim omnia huiuſmodi ornamenta occaſiones quędam ad vitia. Fronte conniuente.idſte ſaltem annuente.

Fertur auaricia.Certamen miſericordię vel potius liberalitatis cum auaricia. et quia dixerat paulo ante poſt victoriam partam de luxuria campũ relictum hoſtium exuuijs plenum.dicit nunc auariciam eo deſcendiſſe ſinuſqꝫ ſpolijs impleuiſſe. Præcincta gremio.ita vt ex ſinuoſa veſte amplũ receptaculũ faceret. Luxus edax.oia cõſumens.vt Vergili⁹.ignis edax.

et est ordo. Auaricia fertur corripuisse manu vnca. i. ad rapiendum digitos habens adū cos. Ad ludibria pulchra. i. ad dicta spolia homines ludentia. Inhians. more nimis cupientium. Infarcire. inculcare id quod alioqui iam plenum. s. loculos et crumenas. Distendere. implere atq; infarcire. Vergilius. distendant vbera vaccę. Fiscos. fiscinos siue fiscelas ex sparto: in quibus reponebantur pecuniæ ex ære præsertim ex publicis vectigalibus. Juuenalis. Et grata multus in arca fiscus.

Corripuisse manu pulchra ad ludibria vasto
Ore inhians: auri que legens fragmenta caduci
Inter arenarum cumulos. nec sufficit amplos
Impleuisse sinus: iuuat infarcire crumenis
Turpe lucrū: et grauidos furtis distēdere fiscos:
Quos leua coelante tegit: lateris que sinistri
Velat oprimento. velox nam dextera rapinas
Abradit: spoliis que vngues exercet alienos.
Cura. fames. metus. anxietas. periuria. pallor.
Corruptela. dolus. commenta. insomnia. sordes.
Eumenides furiæ monstri comitatus agūtur.
Nec minus interea rabidorum more luporum
Crimina persultant toto crassantia campo
Matris Auaritiæ nigro de lacte creata.
Si fratris galeam fluuis radiare ceraunis
Germanus vidit commilito: non timet ensem
Exerere: atq; caput socio mucrone ferire
De consanguineo rapturus vertice gemmas.
Filius extinctum belli sub sorte cadauer
Aspexit si forte patris: fulgentia bullis
Cingula: et exuuias gaudet rapuisse cruentas.
Cognatam ciuilis agit discordia prædam:

Tegit. propriū auaricię occultare diuitias. Oprimento. syncopam fecit pro operimēto. Vngues alienos. i. rigidos et duros acutosq; ad rapiendum. Cura. quos habeat comites auaricia.

Eumenides furię. quibus exagitatur. Monstri. .i. auaricię. Nec minus. quid auaricia in bello cogat mortales facere. Crimina crassantia. idest sceletia. Campo. in quo pugnandum est. Nigro lacte. cum alioqui sit album. Germanus commilito. id est in eadem parte exercitus quod execrabilius èst. Fuluis ceraunis. speciem pro genere. neq; enim ceraunus lapis adeo est preciosus. Exercere. stringere in fratrem. Socio eiusdęz partis fautor: quod vt diximus magis est impium. Sub sorte belli. idest fortuna quę vt ait Cicero cum aliis in rebus plurimum dominetur. tum in bello precipue vires suas ostentat. Cingula fulgentia bullis. idest balthea. Vergilius. xij. eneidos. Baltheus et notis fulserunt cingula bullis. Ciuilis discordia. quia hęc auaricię crimina in bellis maxime ciuilibus contingunt. Prędam cognatam. idest ex spoliis cognatorum.

Propijs pignoribus.i.etiam propijs filijs. Suos natos.idem dicit sed alijs verbis.
Victrix orbis.idest quę totum orbem suis moribus infecerat. Talia funera.idest crimina. Vulneribus varijs.quia alios alia via decipit. Unde subdit. Hunc lumine adempto.obcęcat enim illum vt nesciat distinguere turpe ab honesto. Effosis oculis.scilicet mentis. Offensacula.idest obijces quibus incurrat et in quos pedes impingat.

Baculo.q.d. si non oculis ducib⁹ saltem baculo:ita ꝙ omni ope illuz destituit: ne possit cernere verum.

Intuitu.idest videntem: faciēs eaquę videat vt apparcant meliora appetibiliora ꝙ ꝑ sint. Excipitur telo. quasi ex insidijs. Vergili⁹. vi. ene. Aemulus exceptum triton. Incauti⁹. nihil tale timens. Sub occulto cordis. id ē sub corde occulto. Suspirat saucius. videns iam se sub auaricię dominio: sed iam nō posse redire in pristinam libertatez.

Adactum. idest in intima pressuz.

Nec parcit propijs amor insatiatus habendi
Pignoribus:spoliat ꝙ suos fames impia natos.
Talia per populos edebat funera victrix
Orbis auaritia sternens centena virorum
Milia vulneribus varijs.hunc lumine adempto
Effossis ꝙ oculis velut in caligine noctis
Cęcum errare sinit:perꝙ offensacula multa
Ire:nec oppositum baculo tentare periclum.
Porro alium capit intuitu:fallit que videntem
Insigne ostentans aliquid:quod dum petit ille:
Excipitur telo incautus:cordis que sub ipso
Saucius occulto ferrum suspirat adactum.
Multos præcipitans in aperta incendia cogit:
Nec patitur vitare focos:quibus æstuat aurum:
Quod petit arsurus pariter speculator auarus.
Omne hominum rapit illa genus:mortalia cūcta
Occupat interitu: neꝙ est violentius vllum
Terrarum vitium:quod tantis cladibus æuum
Mūdani inuoluat populi: damnet que gehēnæ.
Quin ipsos tentare manu(si credere dignum est)
Iussa sacerdotes domini.qui prælia forte

In aperta incendia.idest in manifesta pericula. Quibus ęstuat aurū. idest ardet
Speculator auarus.qui videt res pręciosas incendio perire. Occupat interitu.idest interimit. Terrarum vitium.idest hominum in terra viuentium. Aeuum populi mundum.idest vitam hominum. Gehenne. morti eternę. Sacerdotes domini. quos sacerdotes significet:non ausim dicere an heli cuius filios corrupit.nam de samuele achimalech abiathar sadoc non est dignum credere. Post indā asmonai hoc est machabeū:qō interp̄tat̄ pugnax:oēs auaricia ꝑpe subegit. Pro laude virtutum.non pro sua gloria. Classica.idest tubas ad pręlium animantes. Et fors.forte fortuna.

Tinxisset ferruz.idest in sententiam suam illos traxisset. Ratio armipotens.immo quę potentior est omnibus armis. Una comes fida.idest quę sola semper comitata est

sacerdotes. Gentis leuitidis: idest sacerdotum qui erant de genere leui. a leusta nam & pro genere foeminino leuitis leuitidis dicimus. Ab incursu atrę hostis. idest inuasione turpis auaricię. Stant fortes animi. subaudi sacerdotum. In cute summa. qua vulnus non descendit ad viuum. Perstringens. leuiter tangens. Paucis. scilicet ex sacerdotibus: qui aliquando in paruis ab auaricia corrumpuntur. Lues improba. idest hominum pestis.

Ductores primã ante aciẽ pro laude gerebant
Virtutũ: magno que implebant classica flatu:
Et fors innocuo tinxisset sanguine ferrum:
Illi ratio armipotens gentis leuitidis vna
Sẽper fida comes clypeũ obiectasset: & atræ
Hostis ab incursu claros texisset alumnos.
Stant tuti rationis ope. stant turbine ab omni
Immunes fortes qz animi. vix in cute summa
Perstringens paucos tenui de vulnere lædit
Cuspis auaritiæ. stupuit lues improba castis
Heroum iugulis longe sua tela repelli.
Ingemit: & dictis ardens furialibus infit.
Vicimur heu segnes: nec nostra potentia perfert
Vim solitam. languet violentia sæua nocendi:
Sueuerat inuictis quæ viribus omnia vbiqz
Rũpere corda hominũ. nec enĩ tã ferrea quẽqz
Formauit natura virum: cuius rigor æra
Sperneret: aut nostro foret ĩpenetrabilis auro.
Ingeniũ oẽ neci dedim⁹. tenera. aspera. dura.
Docta. indocta simul. bruta. & sapiẽtia. nec nõ
Casta. incasta meæ patuerunt pectora dextræ.

Sua tela repelli. iddest repercuti & non admitti.

Iugulis castis: idest non corruptis. Heroum. idest sacerdotum semideorum. de quibus scriptura dicit. ego diri dixi estis. Vincimur. quia hoc genus hominum nõ possumus superare. Vim solitaz qua ante hac omnes superabam⁹.

Quę sueuerat idest consueuerat

Ferrea natura dura & impenetrabilis. Cuius rigor. idest duricia. Sperneret cra. idest pecunias. Nostro auro. quo omnes expugnare cõsueuimus. Neci dedimus. idest vsqz ad internitionem profligauimus. Pectora tenera. quod in genere dixit ingenium omne neci dedimus: nunc per partes enumerat. Patuerunt. idest exposita et aperta fuerunt meis telis. Sola. quasi non et alia vitia plures demerserit in inferos. sed loquitur ex arrogantia quod prope sola. cum plures quam alia vitia in stygа detruserit.

Styx.palus apud inferos.Dij cuius iurare timent et falleee numen. Auaris gurgiti bus.quia quę semel vorauit:nunq̃ remittit. Ditissima tartara.quippe in quę omnia ter minantur.vnde ꝛ Pluto deus inferorum dis hoc est diues appellatur. Debent nebis. quia ego illos transmisi illuc. Quod voluunt secula.i.homines in hoc sęculo quod mi scent atq; perturbant mentiendo.peierando.imponendo.decipiendoq; totum est auaritię opus. Quod mi
scet.idem dicit.
Qui fit.i.quomodo potest fieri hoc
Gloria pollẽs.i. qua ante hac ego pollebã. Deserit vires.s. meas pristinas. Ludit lacertos . i qb⁹ nulle mihi sũt vires ad torquenda tela in christianos precipue. Effigies monetę rutilantis.i. moneta aurea habens effigiem impressam. Emblemata argẽti.i.vasa argẽtea in quibus sũt imagines eęlate. nã argumẽtum eęlaturę dicit emblema. Honore nigrãte.qa thesauri nõ habẽtur in precio apud illos. Docta fastidia.idest homines thesauros fastidientes. Scarioth.idest ex iuda scariothe. Conuiua dei.christi contubernalis. Fallit haud ignarum.i.cõscium eoꝝ quę iudas subripiebat.

Sola igitur rapui quicquid styx abdit auaris
Gurgitibus.nobis ditissima tartara debent
Quos retinẽt ppłos.quod voluũt scła: nim ẽ.
Dũ miscet mũdꝰ vesana negotia: nostrũ est.
Qui fit:prævalidas quod pollens gloria vires
Deserit:ꝛ cassos ludit fortuna lacertos:
Sordet christicolis rutilantis fulua monetæ
Effigies.sordent argenti emblemata:ꝛ omnis
Thesaurus nigrante oculis vilescit honore.
Quid sibi docta volunt fastidia:nõne triũphũ
Egimus ex Scarioth:magnꝰ qui discipuloꝝ
Et cõuiua dei dum fallit foedere mensæ
Haud quãq̃ ignaꝝ:dextrãq̃ parapside tingit:
Incidit in nostrũ flammantẽ cupidine telum:
Infamẽ mercatus agrũ de sanguine amici
Huminis eliso luituruus iugera collo.
Viderat ꝛ iericho ꝓpria inter funera quantum
Posset nostra manus:cũ victor cõcidit achan
Cædibus insignis:murali ꝛ strage superbus
Succubuit capto victis ex hostibus auro:

In nostrum telum.cum acceperit triginta argenteos proditionis precium. Mercatus agrum.non ipse.sed illi quibus ipse precium restituit. Infamem agrum.idest testẽ infamis proditionis. De sanguine.idest de precio sanguinis christi. Luiturus.idest in pęnam soluturus Jugera.idest precium quo ager ille est emptus. Collo eliso.qa se suspendit laqueo. Viderat iericho.ex Josue libro cap.vij. quomodo achan fuit lapidatus a populo propter furtum ex preda hostili. Nostra manus. quia superaui achan.
Victor.expugnata vrbe Jericho. Succubuit.victus a me.

Legens anathema insigne.i.furto surripiens pallium coccineum.ducentos siclos argẽti.ꝛc.que erant domino consecranda.ꝛ separanda ab vsu profano. Fauillis vetitis.s.a iosue.cap.vi. Haurit.i.subripit achan. Juda erat enim achan ex tribu iuda: qui numeratur in genealogia christi. Tali nepote.i.christo. Quis placet. pro quibus placet exemplum generis sumentes exemplũ a suis maioribus. Placeat forma.quam ex illis imitentur. Eadem poena.i.sque peccãtes sque puniantur. Populares iude. ex qua tribu fuit achan.

Sacricole.i.aaron qui fuit ex tribu leui. Impar. scilicet ego. Nil refert. Vergi.ũ.cne. dolus an virt⁹ qs in hoste requirat?

In habitum honestum.cũ in proprio nõ posset fallere. Virtus frugi.i.frugalitas. et totuz hoc sumptũ est ex Juuenale. Fallit enim vitiũ specie virtutis et vmbra Hec dubie tanꝯ frugi laudatur auarus.Tanꝯ parcus homo ꝛ rerum tutela suarum. Tanquaz nil raptet.sed non satis est abstinere ab alieno.nisi etiã de proprio benefeceris. Ceu sedula.quasi diligens custos. Artis adumbrante.idest virtutis non verꝫ.nam virtus et ars pro alterutro accipiuntur. Mendax bellona.idest auaricia bellum gerens cũ hominibus. Huius specie.aut frugalitatis aut parsimonię Non vt auara lues.i.pestilens auaricia. Sed virtus parca.i.parsimonia quę a liberalitate paululũ declinat ad auariciã. Pietatis tegmine.i.sub colore acquirẽdi filijs: in quos est patrũ pietas. Crines anguinos.quos auaricia ꝗsi furia hẽt. Furori.s.acqui

Dũ vetitis insigne legens anathema fauillis
Hoesta ruinarum spolia insatiabilis haurit.
Non illum generosa tribus:non plebis auitæ
Juuit iuda parẽs christo quãdoqꝫ propinquo
Nobilis:ꝛ tali felix patriarcha nepote.
Quis placet exẽplũ generis:placeat ꝗz forma.
Exitij sit poena eadem:quibus ꝛ gen⁹ vnũ est.
Quid moror aut iudæ popl'ares.aut popl'ares
Sacricolæ summi(summus nam fertur aarõ)
Fallere fraude aliqua martis cõgressib⁹ ipar.
Nil refert armis contingat palma dolisve.
Dixerat.ꝛ toruam faciem furialia que arma
Exuit:ĩ qꝫ habitum se se transformat honestũ.
Fit virtus specie vultu que ꝛ veste seuera:
Quã memorat frugi.parce cui viuere cordi ẽ:
Et seruare suum: tãquam nil raptet auare:
Artis ad vmbratæ meruit ceu sedula laudẽ.
Huius se specie mendax bellona coaptat:
Non vt auara lues:sed virtus parca putetur.
Necnon ꝛ tenero pietatis tegmine crines
Obtegit anguineos:vt cãdida palla latẽtẽ
Dissimulet rabiem:diro qꝫ intenta furori

fendi. Quod rapere.i.rapinã. Clepere.i.furtũ.nam clepo'eſt furor. Jactat.i. fingit.
Sub dulci nomine.i.honeſto. Corda male credula.i.qõ malũ eſt credẽtia. Monſtrũ ferale.i.auariciã. Impia erymnis.i.furia hoc eſt auaricia. Arctat caput manicis. impropꝛie pro vinculis poſuit.poteſtq; legi caput vt fugiamus impropꝛietatẽ. Cõſenſu faciles.i.conſentientes ſe vinciri.quaſi ſit figura ſynechdoche quę nõ cõſueuit fieri per verbum actiuum.ſed melius eſt legas cõſenſu facili. Mutabat.i.dubitabat

Biformis portẽti. i. auaricię ſub honeſta ſpecie ad malum ſuadẽtis.

Loctũ verſatile. ſubaudi erat. qa dubitabat acies virtutũ p qua parte occũberet.

Lubꝛicat viſus ideſt huc atq; illuc voluit oculos qõ ipſum dubitãtis eſt qd faciat. Miſeratio quam auctor opponit auaricię. Auxilio ſocijs.i. in auxiliũ ſociorꝫ. Poſtrema gradu. ſed in hac pugna futura victrix. Triſte.i.timenduꝫ ab hoſte. Omnib' ibat. nimiruꝫ quę oĩa pauperib' bona ſua elargita ẽ.

Onus.diuitiaꝫ

Mulcte faſce.i.onere. Vergili'.ego hoc te vaſce leuabo. Libera.i.expedita ⁊ exonerata. Benigne.i.largiter.ſicut ecõtrario maligne p anguſte. Verg.vi.cñ.ſub luce maligna. Bene pdiga.qa ⁊ ſi pdigalitas vitiũ eſt atq; vituperabilis hęc tñ laudanda eſt. Loculos inanes.i. facta pauꝑ ſed diues fide. Numerãs ſummã ęternã.i.expectãs q̃ſi rẽ iã mamb' teneat. Foenore ędituro.qa p ſimplis cẽtena reddẽtur. Fulmẽ inuicte virtutis.i.miſeratiõis impe-

Qõ rape.⁊ clepere ẽ.auideq; abſcõdere parta:
Patrum curam dulci ſub nomine iactat.
Talib' illudẽs male credula corda virorum
Fallit imagimb'.monſtrum ferale ſequuntur:
Dum credũt virtutis op'.caput ĩpia erinnys
Conſenſu faciles manicisq; tenacib' arctat.
Attonitis ducibus perturbatis que maniplis
Mutabat virtutum acies errore biformis
Portẽti:ignorans quid amicũ credat in illo:
Quid ve hoſtile vocet letũ verſatile et anceps
Lubꝛicat incertos dubia ſub imagine viſus.
Dum ſubito in medium frẽdẽs miſeratio cãpũ
Proſilit auxilio ſocijs:pugnam q; capeſſit
Militiæ poſtrema gradu:ſed ſola duello
Impoſitura manũ:nequid iam triſte ſuperſit.
Omne on' ex humeris reiecerat:omnib' ibat
Nudata exuuijs:multo ⁊ ſe faſce leuarat:
Olim diuitijs grauib' q; oppꝛeſſa talentis:
Libera nũc miſerẽdo inopũ:qs larga benigne
Fouerat effũdens patriũ bene prodiga cẽſum.
Jam loculos ditata fide ſpectabat inanes:
Eternã numerans redituro foenoꝛe ſummã.
Horruit inuictæ virtutis fulmen:inopsq;
Mentis auaritia ſtupefactis ſẽſibus hæſit

tum animiq; vigorẽ. Certa mori. pr̃ desperatiõe vincẽdi. Quę via fraudis? q.d. null' est relict' locus dolo. Ut ipsa calcatrix mũdi. i. diuitiaꝝ contẽptrix. Spreto auro. quo solo auaricia alios cõsueuit superare. Virtus fortissima. i. miseratio. Nodus vinarũ. comprimens illã inter brachia. Exanguẽ gulã. i. mortuã. Uincla lacertorũ. eadẽ vincula ꝛ cõprimebant lacertos ꝛ guttur sub mentũ. ꝛ extingũt animã. Nullo vulnere sed tantũ vinculoꝝ cõpressione.

Palpitat. p partes corporis tremit. Intercepto aditu. i. intercluso meatu spirandi. Carcere venaꝝ qr̃ nõ exhalauit aiaꝝ p fauces: sed intercluso spiramẽto q̃ si in carcere extincta est. ꝛ loquitur de aia nõ qua sentimus viuimus et intelligimus quę immortalis est: ſz de anima quã spiramus ꝛ respiram⁹. Persius. pulmo anime ꝓlarg⁹ anhelet. Reluctãti. s. auaricię. Perfodit. i. trãsuerberat. Ilia anhela nã partes ille potissimũ spiritu intendũtur ꝛ remittuntur. Sordida spolia. i. turpiter acquisita. Frusta auri rudis. idest non formati in nummos aureos. et est appositio ad id quod dixit spolia. Marsupia exesa. idest corrupta et nimia attritione consumpta. Crebris cinctis. idest crebra cinctura. nam ex eo erant attrita marsupia ꝙ crebro illa cingebat auaricia.

Nummos virides. quia pecunię ex ere contrahunt erugnem quandam viridem. Diu seruata. ab auaricia. Dissipat. idest diuidit. Tenues. idest pauperes. Munere captiuo. idest quod ex hoste auaricia cepit. Coronam. i. milites suos in circuitu assistentem.

Soluite procinctum. i. belli apparatum. vel potius procinctus dicebat: vt inquit Festus

Certa mori. nã quæ fraudis via restat? vt ipsa
Calcatrix mundi mundanis victa fatiscat
Illecebris: spreto ꝙ iterum sese implicet auro.
Inuadit trepidã virtus fortissima duris
Ulnarum nodis: relisso ꝛ gutture frangit
Exanguem siccam ꝙ gulã. compressa ligantur
Uincla lacertorũ sub mentũ: ꝛ faucib⁹ arctis
Extorquent animã: nullo quæ vulnere rapta
Palpitat: atq; aditu spiraminis intercepto
Inclusam patitur venarum carcere mortem.
Illa reluctanti genibus ꝙ ꝛ calcib⁹ instans
Perfodit ꝛ costas: atq; ilia rumpit anhela.
Mox spolia extincto de corpore dirripit: auri
Sordida frusta rudis: nec adhuc fornace recoctã
Materiem. cinctis etiam marsupia crebris
Exesa: ꝛ virides obducta erugine nummos
Dispergit seruata diu victrix: ꝛ egenis
Dissipat: ac tenues captiuo munere donat.
Tunc circũfusã vultu exultãte coronã
Respiciẽs alacris media inter milia clamat.
Soluite procinctũ iusti: ꝛ discedite ab armis.

tum exercitus cinctus erat ritugabino confestim pugnaturus. Plinius li. vlij. comibus in procinctu ad dimicandũ paratis. Ingluuie pereũte. i. voracitate pecuniarũ in auaricia. Sũma quies. i. maxima tranquillitas animi. Sup. i. vltra. Simplex alimonia. quę sufficit intra naturę fines viuenti. Una vestis. ex euãgelico cõsilio. qui habet duas tunicas det vnã nõ habẽti. Recreet ꝛ ad id qđ dixit simplex alimonia refertur. Nõ trahat extra. i. quisq; nõ trãsgrediatur. Modũ naturę expletũ. i. finẽ cũ natura habet quod satis est ad necessitates victus et vestitus. Perã ne tollito. Consilium quoq; euãgelicuz.

Causa mali tanti iacet interfecta lucrandi
Ingluuie pereunte. licet requiescere sanctis.
Summa quies. nil velle: super q̃ postulat vsus
Debitus: ꝛ simplex alimonia: vestis ꝛ vna
Infirmos tegat: ac recreet mediocriter artus:
Expletũ q̃ modũ naturæ non trahat extra.
Ingressurus iter peram ne tollito: ne ve
De tunicæ alterius gestamine prouidus esto.
Nec te sollicitet res crastina: ne cibus aluo
Defluerit. redeunt escæ cum sole diurnæ.
Nonne vides vt nulla auium cras cogitet: ac se
Pascendam præstante deo non anxia credat:
Confidunt volucres victum non defore viles.
Passeribus q̃ subest modico venalibus asse
Indubitata fides: dominum curare potentem
Ne pereant. tu cura dei facies quoq; christi
An dubitas ne te tuus vnquam deserat auctor:
Ne trepidate homines. vitæ dator est dator escæ.
Quærire luciferum coelesti dogmate pastum.
Qui spem multiplicans alit inuiolabilis æui
Corporis immemores. memor est: q̃ cõdidit illud:
Suppeditare cibos: atq; indiga membra fouere.

Tunicę alterius. subaudi ab ea q̃ habes. Redeũt cum sole. qđ fit prouidentia quadam diuina. Cras cogitet. i. de crastino solicita sit. Non anxia. i. sine cura.

Credat se pascẽdam. i. q̃ nõ deficiet sibi cibus. Volucres viles. i. parui precij. Subest fides. idest credũt

Modico asse. ad illud qđ euangelista dicit duo passeres asse veneunt. et aliꝰ quinq; passeres veneunt dipondio. Tu cura dei. i. cuius peculiarẽ curam habet deus. Facies christi. ad cuius similitudinem factus es. Vitę dator. ꝛ hoc de iure naturali. Quęrite ordo est. vos immemores corporis. i. nullã curam illius habentes. Quęrite pastum luciferum. i. cęlestem et spiritalem. Dogmate cęlesti. i. ex saluatoris nostri sententia qui ait. operamini cibum qui non perit. Multiplicans spem. quia omnis illius spes ex futuro sęculo pendet. Indiga membra. idest indigentia cibo potu et vestitu. His dictis. hemistochium est Vergilij ex sexto eneidos. Metus et labor. ꝛc.

Hec in comitatu auaricie erant. Fraus inficiatrix.i.negatrix ꝛ aduersa. Fides placide .i.que cõsiliat hoies inter se vt placide viuant. Vertere solũ.i.fugerũt.quanꝯ vertere solũ propriꝫ est fugere ob debita. Iuuenalis.qui vertere solũ batas ꝛ ad ostia currũt. Pax. que secuta est post victoriã. Discinditur.i.dissipatur. Exfibulat ilia.pro refibulat ꝛ resoluit ãsi lorica. Vestis defluit.qõ in pace fit.nã in pugna vestes precincte sunt. Vergili⁹ pri.ene. vestis pedes defluxit ad imos. Priuata modestia.i.priuatam vitã agens.i. nõ ductans exercitus. Curua era. cornua erea. nam tuba recta est. Ouidius.nõ tuba directi non eris cornua flexi. Placabilis. q̃ prius erat iratus. Implet vaginã.i.reponit.

Suda facies.i. serena. Vergi.iiij. geor. ergo vbi vernacte sudũ. Liq̃de diei.i.pure ꝛ defecate. Vultũ tonantis.i.deum ad esse. Turme arridere.p arridebãt inuicẽ. Et gaudere.p gaudebũt

Aperire arcẽ et portũ profunduz. q̃a portus quo profundior eo securior est.ponit autẽ portum pro regno coelesti quo omnes tendimus. Dat signũ.i.iubet canere receptui. Victrices aquilas.more romanor loquitur quor vexilla aquilas habebant. Cogi.i.plicata repont. Tanta species.i.victorie pulchritudo. Nec par decus.i. equalis honore. Duceret.s.cõcordia. Bifida agmina.i.in duas partes diuisa.s.peditũ et equitũ. Non aliter cecinit.Cõparatio est.q̃ post victoriã partã de auaricia sic cecinit dei laudes victor exercitus:quemadmodũ israel cum vidit insequentes egyptios in mari submersos.Exo.cap.xv.Tunc cecinit moses ꝛ filij israel carmen hoc ꝛc. Mantem rabiẽ

His dictis curæ emotæ.metus.ꝛ labor.ꝛ vis.
Et scelus.ꝛ placidæ fidei fraus inficiatrix
Depulsæ vertere solum.pax inde fugatis
Hostibus alma abigit bellũ.discindit omnis
Terror.ꝛ auulsis exfibulat ilia zonis.
Vestis ad vsq; pedes descẽdens defluit imos.
Temperat ꝛ rapidũ priuata modestia gressuz.
Cornicinũ curua æra silent. placabilis implet
Vaginam gladius.sedato ꝛ puluere campi
Suda redit facies.liquidæ sine nube diei
Purpuream videas coeli clarescere lucem.
Agmina casta super vultũ sensere tonantis
Arridere.hilares pulso certamine turmæ.
Et Christum gaudere suis victoribus arcem
Aetheris.ac portum famulis aperire pfundũ.
Dat signum felix concordia.reddere castris
Victrices aquilas:atq; in tentoria cogi.
Nunquã tãta fuit species:nec par Deus vlli
Debitiæ:cum dispositis bifida agmina lõge
Duceret ordinibus: peditũ psallente caterua.
Ast alia de parte equitũ resonãtibus hymnis.
Non aliter cecinit respectans victor hiantem

ponti.i.pontum in duas partes fissum. Littora ulteriora. quę erant ex aduerso littorib⁹ egyptiorum. Mons aquę pendentis. Uergilius pri.ẽn. Insequitur cumulo præruptus aquę mons. Per extima calcis.i.extra pedes hebreorum.nam extimus.a.um.ab extra deducitur in forma superlatiui. Nilicolas.i.egyptios. qui fere omnes habitãt iuxta nilum. Arenas undas.cum apertum erat mare. Turba dei.israel. Plectro.quo tympana pulsantur.

Opus omnipotentis. hoc est ripas. Liquidas .i.puras ⁊ purgatas: ⁊ posuit ripas pro littorib⁹. Sub sistente procella.i. crescenti procello so marí facto hinc inde partete. Crescere.i. in longum qua ituri erant aperiri. Globos.i. maris undas globosas. Resultãt .i.resonant. Uentum erat.i.exercitus post victoriaꝫ venerat. Ad fauces.ad angustias.

Portę castrensis. portam prętoriam dicit. erat et decumana ⁊ principalis. Bifori cardine.quia valuę duę sunt ostiorum plerunqꝫ.

Inopina tempestas.idest subita ⁊ nõ putsa. Astu. i.astutu et dolo discordię. Inuida turbatrix.ea erat discordia quę inuidit paci quę secuta est victoriam superiorem.

Israel rabiem ponti post terga minacis.
Cum iam progrediens calcaret littora sicco
Ulteriora pede:stridens qꝫ per extima calcis
Mõs rueret pendẽtis aquæ: nigrosqꝫ relapso
Surgite nilicolas fundo deprenderet imo:
Ac refluente sinu iã redderet unda natatum
Piscibus:⁊ nudas præceps operiret arenas.
Pulsant resono modulãtia timpana plectro
Turba di: celebrãs miꝫ ac memorabile sæclis
Omnipotentis op⁹:liquidas inter freta ripas
Fluctibus incisis:⁊ subsistente procella
Crescere:suspensosqꝫ globos potuisse teneri.
Sic expugnata uiciorum gente:resultant
Mystica dulcimodis uirtutũ carmia psalmis.
Uẽtũ erat ad fauces portæ castrẽsis:ubi arctũ
Liminis introitũ bifori dãt cardine claustra:
Nascitur hic inopina mali lacrymabilis astu
Tempestas placidæ turbatrix inuida pacis:
Quæ tantũ subita uexauit clade triumphum.

Concordiæ ⁊ Discordiæ pugna.

Inter confertos cuneos Cõcordia forte
Dum stipata pedẽ iã tutis moenib⁹ infert:

Inter confertos. Inducit pugnã concordię cũ discordia. Confertos cuneos.idest cõdensatos ordines militum. Concordia stipata.idest ab omni parte armatis circumdata. Moenibus.aut castrorum aut alicuius urbis in qua triumphaturi erant.

Excipit occultum mucronem.i.vulnus accipit ab ictu. Vitij latitantis.ideſt diſcordię Texta ſquallentia.ideſt thoraces ſiue lorice in modum ſquammarum contextae. Nam vt inquit Bellius libro ſecundo ſquallere dictum eſt a ſquammarum crebritate aſperitateq; quę in ſerpentium piſciumq; coriis viſuntur. Catenato ſub tegmine.ideſt contexto cum ſtamine vt ſic dixerim. Et reſpuerent.ideſt repellerent. Acumen vulneris.ideſt enſis ſiue teli. Hammis rigidis.ex quibus lorica contexta erat. Sutis.ideſt contextis.

Excipit occultum vitij latitantis ab ictu
Mucronẽ leuo in latere:ſquallentia quãuis
Texta catenato ferri ſub tegmine corpus
Ambirent:ſutis ⁊ acumen vulneris hamis
Reſpuerent:rigidis nec fila tenacia nodis
Impactũ ſinerent penetrare in viſcera telum.
Rara tamẽ chalybẽ tenui trãſmittere puncto
Cõmiſſura dedit:qua ſeſe extrema politæ
Squama ligat tunicæ:ſinu⁹ ⁊ ſibi cõſerit oras.
Intulit hoc vulnus pugnatrix ſubdola victæ
Partis:⁊ incautis victoribus inſidiata eſt.
Nam pulſa culparũ acie Diſcordia noſtros
Intrarat cuneos:ſociam mentita figuram.
Scíſſa pcul palla: ſtructũ ⁊ ſerpẽte flagellum
Multiplici media cãporum in ſtrage iacebat
Ipſa redimitos olea frondente capillos
Oſtentans feſtis reſpondit læta choreis:
Sed ſicam ſub veſte tegit.te maxima virtus:
Te ſolam tanto in numero Concordia triſti
Fraude petens:Sed nõ vitalia rumpere ſacri

Vergilius.v. ene. Leuibus huic hamis cõſertam auroq; trilicem loricam. Fila tenacia. quibus hami loricę connectebãt per nodos. Telum impactum.i. viribus adactuz ⁊ impulſum. Cõmiſſura rara. id ẽ qua parte loricę membra committuntur .i. coniunguntur. Tranſmittere chalybem .i. diloricare iunctura illã. Sed puncto tenui.i. leui pũctura. Qua ſeſe. exponit qua parte lorica admiſit vulnus. Extrema ſquama.i. loricę ora. Ligat ſeſe tunicę. armatura quoq; eſt tunica. Iuuenalis tunicati fuſcina gracchi. Sinus conſerit oras.ideſt medium illud iungit extremitates. Pugnatrix ſubdola.ſcilicet diſcordia. Incautis.nihil tale cauentibus. Acie culparum.ideſt vitiorum. Sociam figuram.ideſt nobis amicam. Palla et flagellum. Vergilius ſexto eneidos.diſcordia demens vipereum crinem vittis innexa cruentis et illud ſciſſa diſcordia palla. Structum ſerpente multiplici. ideſt textum ex implicatis ſerpentibus. Ipſa læta.ſimulans ſe lætam. Olea frondente.quę in tuis tela pacis eſt atq; pacem petituri illam preferebant. Sicam. gladium. Petens te fraude triſti.ab effectu que triſticiam victoribus attulit.

Extima.exterior non interior. Summo tenus tactu.i.leuiter perstringens.Vergilius. summo tenus attigit ore. Latet hic.scilicet in castris pacificis. Vibrat ferrum.torquet iaculaturq;. Sedasse.i.pacasse et ad tranquillitatem reduxisse. Omne sanctum recep= tum.i.omnes virtutes a periculis liberatas et restitutas. Conuertere oculos.scilicet ad verba concordię. Index vulneris.appositiue.idest qui cruor signum erat vulneris.

Ferrata de veste idest lorica ferrea

Hostem.s.discor diam. Pallor cō scius.i.ex conscien tia sceleris pacti proueniens. Dat signa reatus. pro culpę vt Iuniores accipiunt: cuz rea tus sit ei⁹ qui po= stulatur coram iu dice siue iuste siue iniuste. Manus deprensa.s. in crí= mine Pallor al= bus. idest ad albe dinē vergens.hoc est ipa pallida tre mit. Strictis mu cronibus.i. enagi natis ensib⁹.Ver gilius.stat ferri a= cies mucrone cho rusco stricta pata neci. Et genus ꝛ nomē.quinq; sunt q̄ a discordia que= runtur.genus.no men. patria. reli= gio.ḋs illaz misit.

Corporis est licitū.summo ten⁹ extima tactu
Læsa cutis tenuem signauit sanguine riuum.
Exclamat virtus subito turbata:Quid hoc est?
Quæ manus hic inimica latet? q̄ pectora nſa
Vulnerat:ꝛ ferrū tanta inter gaudia vibrat?
Quid iuuat indomitos bello sedasse furores:
Et sanctum vitijs pereūtibus omne receptū:
Si virt⁹ sub pace cadit:trepida agmina moe=
Cōuertere oclos.stillabat vulneris īdex (stos
Ferrata de veste cruor.mox ꝛ pauor hostem
Cominus astantem prodit.nā pallor in ore
Conscius audacis facti dat signa reatus:
Et deprēsa tremit lāgues man⁹: ꝛ color albēs.
Circūstat propere strictis mucronibus omnis
Virtutū legio:exquirens feruente tumultu
Et genus.ꝛ nomen.patriā.sectāq; deumq;
Quem colat.ꝛ iussu cuiatis venerit.illa
Exangui s turbante metu Discordia dicor.
Cognomēto Hæresis.de⁹ ē mihi discolor inq̄t.
Nūc mior aut maior.mō duplex ꝛ mō simplex.
Cum placet aereus ꝛ de phantasmate visus:
Aut innata aīa est. quoties volo ludere numē.
Præceptor belial mihi ē.dom⁹ ē plaga mūdi.

Ad quę oia respondet. Cuiatis iussu.pro cuius deriuatiuū pro primitiuo. Discordia dicor.ecce nomen. Hęresis.ecce genus.nam cognomentū cōmune est multorum. Deus discolor.i.varius. Nunc minor aut maior.vt arrian⁹ qui dixit filiū minorē patre. Mo do duplex.vt quidam grecorū qui tertiā personā in diuinis excluserunt. Modo simplex. vt Manicheus qui vnā tantū personā posuit fortitā per officia diuersa nomina. Aere⁹ ꝛ de phantasmate.hoc manicheus de christo dixit sumpsisse corpus phantasticū. Alia in nata.i.aia mundi vt Plato. Numē.i.verus deus.sed cum ludit non cū re vera fatetur.

Fides quam a principio indurimus cũ idolatria pugnantem. Regina virtutuz.quia est illarum fundamentũ. Pilo.telo romanoz proprio.cuius ferri acumine illius transfrit linguam. Carpitur.i.partes laceratur. Frustatim.i.per frusta. Cloacis immundis.quę sunt emunctoria per quę sordes vrbis expellũtur:partim ex latrinis partim aliarũ sordiũ colluuione.Columela.immũdis quęcunq; vomit latrina cloacis. Monstris

Non tulit vlterius capti blasphemia monstri
Virtutum Regina Fides.sed verba loquẽtis
Impedit:ꝛ vocis claudit spiramina pilo
Pollutam rigida transfigens cuspide linguã.
Carpitur innumeris feralis bestia dextris:
Fructatim sibi quisq; rapit:qđ spargat i auras:
Qđ canibus donet:corruisq; edacibus vltro
Offerat:immũdis coeno exhalante cloacis
Qđ tradat:mõstris qđ mãdet habere marinis.
Discissum foedis animalibus omne cadauer
Diuidit.hæresis ruptis perit horrida mẽbris.
Compositis igitur rerum morũq; secundis
In cõmune bonis:tranquille plebis ad vnum
Contigit hac statione frui:vallocq; foueri
Pacificos sensus:ꝛ in ocia soluere curas.
Extruitur media castrorum sede tribunal
Editiore loco:tumulus quẽ vertice acuto
Excitat in speculam:subiecta vnde omnia late
Liber inoffenso circumspicit aere visus.
Hũc sincera Fides simul et Cõcordia sacro
Foedere iuratæ Christi sub amore sorores
Conscendũt apicem: mor ꝛ sublime tribunal:
Par sanctũ.charumq; sibi supereminet æquo
Jure potestatis.consistunt aggere summo

marinis.i.mari pi scibus ad deuorãdam.sed appellat monstra: quia diuersaz formaruz cotidie in mari reperiuntur aquatilia. Foedis animalibus.carnuoris ꝛ feris. Hęresis. nimis inconstanter: cuz prius primaz breuiarit: hic candẽ produxit. In cõmune. i.ad publicã omnium vtilitẽ. Trãquillę plebis. ordo est.cõtigit sensus pacificos plębis trãquillę frui hac statione.i. vigilia siue loco in castris vbi milites stant expediti.

Foueri vallo. id est recreari intra castra vallo fossa pro pugnaculisq; munita. Tribunal.idest suggestũ vnde cõcordia ad populum concionatura erat. Quẽ.s.locũ. Tumulus excitat in speculã.i.erigit in cacumen siue mõtis verticẽ:vnde speculari in oẽs partes quispiã posset. Vnde.i.ex q̃ specula. Visus liber. i.expedit⁹. Cõscendũt hũc apicẽ.i.hũc mõtis verticẽ. Jurate.cõiurate. Par sanctũ. qa ãbe inter se pares erãt sanctũ quoq; ꝛ charũ sibi dixit:qa de duob⁹ inter se certãtib⁹ p⁹ prie đr. Hora.p.ser.rupili ꝛ psi par pugnat. Supeminet tribunal.i.eminet sup tribunal

Conſpicue.i.ab omnibus conſpiciendę. Frequentes.i.creebros et condenſatos. Nulla latet.ſenſus eſt.vſq; adeo omnes alacri animo cõcurrebant ad cõtionem: q nulla erat animi pars quę non geſtiret in lęticiam. Iners.i.otioſa. Quę interſepta.i.circumclauſa. Vllo ſinu corporis.i.quę animi pars aliquando ſolet recipere ſe ad intima cogitandi aliquid aut contẽplandi gratia. Tegat ſeſe.i.in tanta celebritate recolligat ſeſe. Per cõceptacula.i. per interiores receſſus.

Languore oegeneri.i.inertia. Velis.ſ.tentoriorũ tabernaculorumq;.

Carbaſa.i.vela ex carbaſo qđ ẽ genus lini.ꝛ dicit idẽ

Ne quis marceat.in tãta ſolẽnitate dormiat in loco abdito. Cõtio.i. q̃ venerũt ad contionẽ quaſi concilĩ. Virtutibus. .ſ.alijs atq; illarũ ſtudioſis. Prima.i. prior ꝺa de duobus loquitur.

Gloria cumulata.i.cumulate parta. Pignora fidiſſima.ideſt filij. Barbaries.ſ.vitiorum barbar⁹ exercitus. Sancte vrbis . in qua boni habitant. Indigenas.i.incolas ibidem genitos.

Conſpicuę:populosq; iubẽt aſtare frequẽtes.
Concurrunt alacres caſtris ex omnib⁹ omnes.
Nulla latet pars mẽtis iners:q̃ corporis vllo
Intercępta ſinu per conceptacula ſeſe
Degeneri langore tegat.tentoria apertis
Cũcta patent velis.referãtur carbaſa:nequis
Marceat obſcuro ſtertẽs habitator operto
Auribus intentis expectat cõcio:quid nam
Victores poſt bella vocet:Cõcordia princeps
Quã velit atq; Fides virtutib⁹ addere legẽ.
Erumpit primam in vocem Concordia tali
Alloquio cumulata quidem iã gloria vobis
O patris. o domini fidiſſima pignora Chriſti
Contigit.extincta eſt multo certamine ſæua
Barbaries:ſanctæ quæ circũſepſerat vrbis
Indigenas ferroq; viros flãmaq; premebat.
Publica ſed requies priuatis rure foroq;
Conſtat amicicijs.ſciſſura domeſtica turbat
Rem poplĩ:titubatq; foris: qđ diſſidet intus.
Ergo cauete viri:ne ſit ſententia diſcors
Senſibus in veſtris:ne ſecta exotica tectis
Naſcatur conflata odijs:quia ſciſſa volũtas
Confundit varijs arcana biformia fibris.

Publica requies
ſenſus eſt q̃ concordia publica conſtat ex amicitijs priuatis. Publica requies.i.ciuitatis tranquillitas. Rure ꝛ foro.i.intra vrbem:et extra vrbẽ. Sciſſura.i.diſcordia. Qđ diſſidet intꝰ.i.in domibus p̃uatis diſcordat. Titubat foris.i.fluctuat in rep. Senſibꝰ in vr̃is.i.intra vos. Exotica.i.extranea ꝛ peregrina opinio. Cõflata odijs tectis.i.occultis inimicitijs. Naſcat.ꝛ qđ eſt cõſequẽs inualeſcat. Volũtas ſciſſa.i.nõ vniformis ſed diſcors. Arcana biformia.i.ambigua ꝛ incerta. Fibris varijs.i.intimis pręcordijs

variãtibus. Coniũgat amor.i.christi charitas cõciliet ꝛ cõsentire faciat. Qđ viuimus .i.tota vita nr̃a. Uno studio.quia idẽ velle ꝛ idẽ nolle ea est vera charitas. Utq; homini. Similitudo est q̃ quẽadmodum christus mediator dei ꝛ hominũ:cõciliauit nos patri tta spiritus debet cõciliare partes intra nos metipsos dissidentes. Mortale.i.genus humanũ.vel potius naturã humanã quia subdit. Ne carnea distent spiritu.i.humanitas a diuinitate. Utrũq; .s.hũanitas vnimodis cõpagib⁹. t.tũcturis vtraq; viuum faciẽtibus.

Qđ sapimus:cõiungat amor.qđ viuim⁹:vno
Cõspiret studio.nil dissociabile firmum est.
Ubiq; homini atq; deo mediũ iteruenit iesus:
Qui sociat mortale patri:ne carnea distent
Spiritui æterno: sitq; vt deus vnus vtrunq;.
Sic quicquid gerim⁹ mẽtisq; ꝛ corporis actu:
Spiritus vnimodis texat compagib⁹ vnus.
Par plenũ virtutis op⁹. Par summa labor̃.
Par belli exacti preciũ est:preciũq; pericli.
Sydera pace vigent.cõsistunt terrea pace.
Nil placitũ sine pace deo.nõ munus ad aram
Cum cupias offerre:probat:si turbida fratrẽ
Uen s impacati sub pectoris oderit antro.
Nec si flãmiuomis christi ꝓ nomine martyr
Ignibus insilias seruans inamabile votum
Bile sub obliqua:precioſam prosit Jesu
Impẽdisse animã:meriti quia clausula pax est.
Nõ inflata tumet.nõ inuidet æmula fratri.
Omnia perpetitur patiẽs:atq; omnia credit.
Munq; læsa dolet.cũcta offensacula donat.
Occasum lucis venia præcurrere gestit
Anxia:ne stabilẽ linquat sol conscius iram.

Par est preciũ .i.merces siue prẽmium. Belli exacti.i.finiti. Et pericli subeuntati.

Sydera pace.đa in coelo nulla est pturbatio ꝫ summa quies atq; cõstantia. Terrea i.hoies i terra habitantes. Consistunt pace.quẽadmodum dissipant discordia. Sine pace.i. sine animi tranquillitate ꝛ odij vacuitate. Nõ ꝓbat. subaudi de⁹ Ex Mach.cap.v.

Pectoris impacati.i.nõ habẽtis pacẽ cuꝫ proximo.

Antro.i.recessu cordis penetrali.

ꝛ accipit pacẽ ꝓ charitate.vñ subdit ex Epĩa ad corin.pri.ca.xiij. Ignib⁹ flãmiuomis.qđ apls ait.si tradidero corp⁹ meũ ita vt ardeã charitatẽ aũt nõ habuero nihil mihi ꝓdest. Seruãs inamabile votũ.i.nõ habẽs charitatẽ. Bile sub obliq̃.i.trat⁹ primo. Prosit. tũge cũ superiori.nec.nec ꝓsit. Jesu.xpo vitã dedisse. Clausula.i.in qua includitur omnis christiana virtus:quę sola meritoria est. Par.pro charitate vt supra. Nõ inflata. omnia hęc ex apostolo vbi supra. Offensacula donat.i.remittit offensas. Anxia.i.solicita. Præcurrere occasum.i.antea q̃ sol occidat.Ex apostolo Ephes.iiij. Sol non occidat super iracundiam vestram. Sol conscius,idest tu sole teste nõ relinquas iram.

Litare deo.i.adeo aliquid sacrificio impetrare.nam illud est litare. Liquido odore.alludit ad iudeorum holocausta ex quibus incensis ascendebat fumus ad dominũ quasi illum oblectaturus. Liquidum vero appellat odorem ex flammis resolutũ. Persius. Tot tibi cum inflammas iunicũ omenta liquescant. Ad donaria.loca in templo quo dona feruntur. Vergi.iij.geor. Imparibus ductos alta ad donaria currus. Columbis niueis. Ex euãgelio mat. c.x. Estote prudẽtes sicut serpẽtes.

Quisq; litare Deo mactatis vult holocaustis:
Offerat in primis pacẽ.nulla hostia Christo
Dulcior.hoc solo sancta ad donaria vultum
Adunere cõuertens liquido oblectatur odore.
Sed tamen et niueis tradit deus ipse columbis
Pennatum tenera plumarũ veste colubrum
Rimante ingenio docte internoscere mixtum
Innocuis auibus.latet et lupus ore cruento
Lacteolam mentitus ouem sub vellere molli.
Cruda per agninos exercens funera rictus.
Hac sese occultantq; Fotinus ⁊ Arrius arte
Immanes feritate Lupi.discrimina prodũt
Nostra recẽsq; cruor cuius de corpore summo:
Quid possit furtiua man⁹.gemitũ dedit oñis
Virtutum populus casu concussus acerbo.
Tunc generosa Fides hæc subdidit.imo secũdis
In rebus cesset gemitus.Concordia læsa est:
Sed defensa Fide.quin ⁊ Cõcordia sospes
Germanam comitata fidẽ sua vulnera ridet.
Hæc mea sola sal⁹.nihil hac mihi triste recepta.
Vnum opus egregium restat post bella labori
O proceres.regni q3 tandem pacifer hæres
Belligeri armatæ successor inermis et aulæ

Colubrũ plumatum.i. prudentiaz serpẽtis. Tenera veste pennarũ.i.sub mollib⁹ plumis colũbarum.

Ingenio rimante internoscere. i. inquirente ad dignoscere. Mixtũ. idest quod se vult immiscere vt decipiat. Lupus ex eo quod scribitur Matthei.vij. attẽdite a falsis prophetis ⁊c. Rictus agninos. cum rictus proprie sint ferarum et carnivororum animalium. Fotinus et arrius. insignes heretici. Discrimina nostra. quando paulo ante vulnerata sum. Dedit gemituz. recordata vulneris a concordia accepti. Hæc subdidit.idest coepit loqui. In rebus secundis. idest pacificis. Defensa fide.quia illam tutata sum. Sua vulnera ridet.idest nihili facit me comite. Sola salus.quia hac sospite ego ero sospes. Hac recepta.idest a periculo liberata vt supra. Vnum opus.scilicet cõstructio et dedicatio templi siue coelestis ierusalem:quę non ex lapidibus manu quadratis sed ex beatorum animis construenda est.

Quod scilicet opus hoc est templum.per quod significabatur templum hoc spirituale

Salomon pacifer.hoc enim solomon interpretatur.i.pacificus. Heres regis belligeri .i.dauid viri in bellis exercitatissimi vt in primo r.ij.regũ legitur. Et successor inermis. idem dicit alijs verbis. Genitoris anhelt.i.dauid in bellis defatigati. De sanguine calido. atq; ideo nolnit deus vt ab eo templum edificaretur. vnde in primo paralipo.cap. xxvij.nõ edificabis mihi domũ eo q; sis bellator r sanguinẽ multũ effuderis. Fũdatur fundari debet.

Instituit salomon:quoniã genitoris anheli
Fumarat calido regũ de sanguine dextra.
Sanguine nam terso templũ fundatur:r ara
Ponitur auratis christi domus ardua tectis.
Tunc hic ierusalem templo lustrata quieto
Suscepit iam diua deum.circũuaga postquã
Sedit marmoreis fundata altaribus arca.
Surgat r ĩ nostris templũ venerabile castris:
Omnipotens cuius sanctorũ sancta reuisat.
Nam quid terrigenas ferro pepulisse phalãges
Culparum prodest:hominis si filius arce
Aetheris illapsus purgati corporis vrbem
Intret in ornatam. templi splendentis egen9.
Hactenus alternis sudatũ est comin9 armis.
Munia nunc agitet tacitæ toga cãdida pacis:
Atq; sacris sedẽ properet discincta iuuentus.
Hæc vbi dicta dedit. gradibus regina supbis
Desiluit.tantiq; operis Cõcordia consors
Metatura nouum iacto fundamine templũ.
Aurea planiciem spacijs percurrit arundo

Domus christi.i. familia christianorum. Jerusalẽ diua.i.celestis quę terrenã designat.

Templo quieto idest pacifico: da ierusalẽ visio pacis interpretatur.

Suscepit deum vt in ea hoc est animis fideliuz habitaret. Arca circũuaga.habitans ex philistinorũ tabernaculis in domo obededõ. quo ad templũ est illi ędificatum a salomone. ex libro.ij. Regũ. cap.vi.vij.

Sancta sanctor sicut arca in templi sacrario fuit posita. Phalanges terrigẽas culparum.i.vitiorum exercitum qui ex terra habet originem nihilq; sapit coeleste. Illapsus.idest descendens de coelo. Purgati corporis.quia non satis est animã a vitijs purgatam esse nisi etiam ornetur quasi sponsa sponso. Egenus templi.non quod eget deus tali templo iuxta illud Psal.xv.Bonorum meorum non eges. Sudatum est.elaborauimus in profligandis vitijs. Alternis.idest diuersarum partium. Toga.vestis cuius erat vsus tempore pacis. Munia et officia. Juuentus discincta.sicut econtrario in bello milites dicuntur precincti et esse in precinctu. Regina.scilicet fides. Metatura.graphice descriptura more eorum qui ędificaturi sunt. Templum nouum. Juxta illud Apocalipsis.xxi. Jerusalem nouam descendentem de coelo. Arundo.hęc metiendi templi ratio ex apocalipsi tota sumpta est.

Quadrent.i.in formam quadrati consentiat. Angulus impar.i.acutus aut obtusus hoc ē maior aut minor recto. Cōmissuris distātibus.i.in distantia commissurarum vbi duo latera in angulos coeūt. Mutilet normam.i.defraudet non consentiendo cum illa. est autem norma hispane el cartabon. Argutam autem vocat.i.ingeniosam quia deprehendit errata. Symmetra dissona.i.commensurationes discordantes. Aurore.clara est descriptio ternaruz a quattuor mundi lateribus portarum. Saxuz structile.idest quale aliorū ędificiorum. Sed gē: ma caua. vt ex foratura in ędificio possit colligari.

Uestibulū penetrabile.i.per quod introitus est ad tē pli penetralia. Nomina bissena. i.duodeciz aposto lorum. Spiritꝰ his titulis. quid sibi velint nomia duodecim apostolorum ostendit docens qđ spiritus idest sensus spiritualis. Ambit. i.inquirit. Arcana.i.secreta quędam mystica. His titulis.scilicet duodecim nominum. Uocat in precordia.idest ad intimam cogitationem reducit. Sensus electos.idest exquisitos. Quaqꝫ hominis. Ordo est: spiritus adit aram cordis. qa sacrificium deo spiritus contribulatus et cor contritum. Trinis ingressibus. subaudi ab vnoquoqꝫ quattuor laterum vt ter quattuor reddant numerum apostolorum. Qua viget natura hominis.quia a corde est fons ⁊ origo totius vigoris. Quadrina vis.quę per quattuor templi latera designantur: sunt quattuor hominis ętates que quattuor quoqꝫ partibus diei aut anni coequantur. Prima pueritię a media nocte ad ortum solis. Secunda adolescentię ab ortu solis ad meridiem. Tertia ętatis perfectę.a meridie ad occasum. Quarta senectutis.ab occasu ad mediam noctem. Agat.idest regat. Ephebos.idest adolescentes. Ueni consummabili.idest ętatis consumate et perfecte.

Dimēsis: quadrēt vt quattuor vndiqꝫ frontes.
Me commissuris distātibꝰ āgulus impar
Argutā mutilet per dissona symmetra normā.
Aurorę de parte tribus plaga lucida portis
Illustrata patet. triplex aperitur ad austrum
Portarum numerus. tres occidualibꝰ offert
Janua trina fores. totiens aquilonis ad arem
Pāditur alta domus. nullū illic structile saxū:
Sed caua per solidū multo qꝫ forata dolatu
Gemma relucēti limē complectitur arcu.
Uestibulū qꝫ lapis penetrabile concipit vnꝰ.
Portarum summis inscripta in postibus auro
Nomina apostolici fulgent bissena senatus.
Spiritꝰ his titulis arcana recondita mentis
Ambit: ⁊ electos vocat in præcordia sēsus.
Quaqꝫ hoīs natura viget: quaz corpore toto
Quadrua vis animat: trinis ingressibꝰ aram
Cordis adit. castis qꝫ colit sacraria votis.
Seu pueros solꝑmꝰ agat: seu feruor ephebos
Incēdat nimiꝰ: seu consumabilis æui

Aetas borex.i.senecta que respondet illi parti diei in qua sol ab oriente occasu tendit ad septē trionem.sed possunt anapestum pro spondeo in sexto loco. Ad pia sacra.quia ętas religiom vacare debet. Trinum.s.portarum. Ad quadrina compita.i.quattuor laterum cōcursus. Totidem gemmarum.de quibus in Apocalypsi cap.xxi. Animas colorum viuentes.i.colores vnos per quos aie designantur. Profundo liquido.i.fundamentis ⁊ medio diaphano ⁊ pellucenti. Interlitus auro.habet enim chrysolitus maculas aureas. vnde et nomen. Hinc inde ttaq; ipse erat medius. Distantes honores.i.pulchritudines.i.ex varietate colorum. Vergilius primo gne. lętos oculis afflarat honores. Calcedon hebes.idest subobscur⁹. Perfunditur.i. ei⁹ color excitatur. Lapis.scilicet cyaneus.hic est quez seculo nostro turchium dicimus propter stagna cyanea que sunt in ponto siue in sicilia vnde dict⁹ lapis vt vult poeta. astro aquoso.id purpura marina. Pingunt varietate colorum.vt Vergilius.pingit vacinia caltha. Prata smaragdina. idest smaragdi colorem prata habētia tempore verno. Lux herbida.idest coloris herbacei lapis. Fluctus vagos.i. colores fluctuū marmor.qui virides sunt. Martialis.duasq; similes fluctibus pares gemmas. de smaragdis loquitur. Chrysoprase.gemma viridis maculas habens aureas vnde nomen habet. Sydus.idest syderis splendorem. Columela sic dixit.terrestria sydera flores. Machinafunalis. throclea ⁊ epagon dicitur a grecis.

Funclis grauibus.idest crassis et robustis funibus.

Perficiat lux plena viros:siue algida borex
Aetas decrepitā vocet ad pia sacra senectā.
Occurrit trinum quadrina ad cōpita nomē:
Quod bene discipulis disponit rex duodenis.
Quin etiam totidē gemmarum insignia textis
Parietib⁹ distincta micāt:animasq; colorū
Viuētes liquido lux euomit alta profundo.
Ingēs chrysolitus natiuo interlitus auro
Hinc sibi sapphyrū sociauerat inde beryllum:
Distātes que nitor medi⁹ variabat honores.
Hinc chalcedō hebes perfūditur et hiacynthi
Lumine vicino.nam forte cyanea propter
Stagna lapis cohibēs ostro fulgebat aquoso.
Sardonychē pigūt amethystina.pigit hiaspis
Sardonū iuxta appositū.pulcher q̄ topazō.
Has inter species smaragdina gramine verno
Prata virēt.voluitq; vagos lux herbida fluct⁹.
Te quoq; cōspicuū structura interserit ardens
Chrisoprase.⁊ sydus saxis stellantibus addit.
Stridebat grauidis funalis machina vinclis
Immēsas rapiēs alta ad fastigia gemmas.
At domus interior septē subnixa columnis

Crystalli algentis.quia crystallus est aqua congelata et lapis qui ex medijs nimbus eruitur. Rupe vitrea.i.nimbus ⁊ glacie congelata. Quarum edita.i.altitudinem columnarum hoc est culmen. Cæsus in conum.i.formatus in cacumen.quod a grecis epistylium hieronymus capitellum interpretatur. Subductum capita.i.habentem capita subducta hoc est a parte inferiori excauata:et sinnosa. In speciem conche.hoc est striate siue canalicula te. petasum greci vocãt partes que ex colũne epistylio propendẽt. Quẽ .scilicet. calculum albentem. Fides pararat.i.comparauit. hic est ille calculus albus q̃ in euangelio dicitur pꝛecioſa margarita: quam qui inuenit homo abijt ⁊ vendidit oia que habuit ⁊ emit eam.per quã christus intelligitur.

Hoc solio.i.templo in quo est solium. Tutãdi hominis. i. humane reipub. cõseruãde

Sceptrũ. insigne regiũ. Lignũ viuũ.semp virens

Humor alat.per radices. Viret fronde.i.habet frondes virides. Miscet lilia.cum sceptri frondibus. Sanguine incolumi.i.vigente ⁊ non corrupto:vt rose imitentur sanguinis viui colorem. Collo marcenti.i.languido quod fit cum lilia flaccescunt. Forma huius sceptri.i.virga aaron fuit similis huic sceptro.nã quemadmodũ legitur in libro numerorũ cap.xvij. Virga aaron floruit inter ceteras virgas filiorum israel. que posita est in tabernaculo testimonij a mose.

Ōd.s.gestamen aaron.i.virga. Trudens.i.emittens.Germinauit inquit virga aarõ. et turgentibus gẽmis eruperant flores qui foliis dilatatis in amygdalas deformati sũt.

Explicuit tenerũ decorẽ.idest sparsit flores teneros nimia pulchritudine. Spe pubescente.i.flore in quo est fructus spes germinante. In nouos foetus.s.amygdalinos.

Reddimus conclusio est operis conueniens principio. Indulgentissime.i.qui nos

Crystalli algentis vitrea de rupe recisis
Construitur:quarũ tegit edita calculꝰ albens
In conũ cæsus capita:⁊ sinuamina subter
Subductum cõchæ in speciẽ: qꝺ mille talẽtis
Margaritarum ingens opibꝰ ⁊ viribus arte
Adductis animosa fides mercata pararat.
Hoc residet solio pollens sepientia:⁊ omne
Consilium regni celsa disponit ab aula:
Tutãdi q̃ hominis leges sub corde retractat.
In manibus dominæ sceptrũ nõ arte politũ:
Sed lignũ viuũ est.viridi quod stirpe recisum
Quamuis nullus alat terreni cespitis humor:
Fronde tamẽ viret ĩcolumi.tũc sãguine tictis
Intertexta rosis candentia lilia miscet
Mescia marcenti florem submittere collo.
Huius forma fuit sceptri gestamẽ aaron
Floriferum sicco.qꝺ germina cortice trudens
Explicuit tenerum spe pubescente decorem:
In q̃ nouos subito viruit virga arida foetus.
Reddimus æternas indulgentissime doctor

molliter et dedicate tractas. Reddimus grates.pro agimus atq; repetimus. Meritos honores.i.debitos. Nam cor.q.d.corde non possumus quia indigni igitur ore. Tu nos. sensus est.tu fecisti vt cognoscere possemus hanc compugnantiam anime secum: id quod intra nos metipsos sentimus. Ordo est.tu voluisti nos agnoscere. Pericula latebrosa.i. vnde imminet nobis periculum latens Operti corporei.i.quod occultum intra nos latet de quo psal. ab occultis meis munda me. Animę luctãtis.i.secum compugnãtis. Ancipites sensus, de quibus apostolus. Ro.vij. video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee. Crescere indole.i. vincere rationem.

Ad iuga deteriora.i. vinci et trahi sub iugum peccati.

Animam incaluisse deo cum superauit vitia. Tepefactum.et ardore illo diuino remissum Cessisse.i. fuisse victum. Stomacho tetro.i.turpi sensu. hoc est male sentiẽdo. Ossibus.i.intra nos ipsis medulis. Non simplex. q̃r altera pte rõalis et altera irrõalis pugnat. Viscera.i.pars irrationalis q̃ corporis cõtagio tendit in malũ. Editus afflatu sereno.i. cœlesti habens originẽ.

Grates christe tibi: meritosq; sacramus honores
Ore pio.nam cor vitiorum stercore sordet.
Tu nos corporei latebrosa pericula operti
Luctantis que animæ voluisti agnoscere casus.
Nouimus ancipites nebuloso in pectore sensus
Sudare alternis conflictibus:ꝛ variato
Pugnarum euentu nunc indole crescere dextrã:
Nunc inclinatis ceruicibus ad iuga vitæ
Deteriora trahi:sese que addicere noxis
Turpibus:ꝛ propriæ iacturam ferre salutis.
O quoties animam vitiorum peste repulsa
Sensimus incaluisse deo: quoties repefactum
Cœleste ingenium post gaudia candida tetro
Cessisse e stomacho.feruent bella horrida.feruẽt
Ossibus:atq; inclusa fremit discordibus armis
Non simplex natura hominis.nam viscera limo
Effigiata premunt animum.contra ille sereno
Editus afflatu nigrantis carcere cordis
Æstuat:ꝛ sordes arcta inter vincla recusat.
Spiritibus pugnant variis lux atq; tenebræ.
Distantes que animat dupler substantia vires:
Donec præsidio Christus deus adsit: ꝛ omnes
Virtutum gemmas componat sede piata.

Lux et tenebræ.i.ratio et appetitus. Dupler substantia. idem dicit. Distantes.i. diuersas atq; contrarias. Deus adsit:quia sine dei gratia ex tali pugna non possumus euadere victores. Sede piata.in regno cœlorum. Peccati regnauerat.s.in homine. Templi. vt deus in illo habitet. Speculamine morum.i.moribus spectatis hoc est virtutibus perfectis Sapientia de qua dicitur Prouer.ix.sapientia edificauit sibi domum.

Prudentij

Atq; vbi peccatum regnauerat: aurea templi
Atria constituens: terat spectamine morum
Ornamenta animæ: quibus oblectata decoro
Æternum solio diues Sapientia regnet.

Finis.

Oblectata. s. animę ornamentis: vt cum illa ineat nuptias. Æternũ reguet nomen pro aduerbio. Verg. vi. cĩ sedet æternumq; sedebit.

Aurelij Prudentij Clementis. V. L. Apotheosis

Hymnus de Trinitate.

Est tria summa deus. trinum specimen. vigor vnus.
Corde patris genita est sapientia: filius ipsa est
Sanctus ab æterno subsistit spiritus ore.
Tempore nec senior pater est. nec numine maior.
Nam sapiens retro semper deus edidit ex se
Per quod semper erat gignenda ad sæcula verbum.
Edere sed verbum patris est. at cætera verbi
Adsumptũ gestare hominem. reparare peremptum.
Conciliare patri. dextraq; in sede locare.
Spiritus ista dei complet. deus ipse fideles
In populos charisma suum diffundere promptus
Et patris et Christi virtutem in corpora transfert.

Hymnus in infideles.

Est vera secta: te magister consulo:
Rectam ne seruamus fidem:
An viperina non cauemus dogmata:
Et nescientes labimur:
Arctam salutis vix viam discernere est
Inter reflexas semitas:

Tam multa surgunt perfidorum compita
Tortis polita erroribus:
Obliqua sese conferunt diuortia
Hinc inde textis orbitis:
Quas siquis errans ac vagus sectabitur
Rectum relinquens tramitem:
Scrobis latentis pronus in foueam ruet:
Quam fodit hostilis manus.
Manus latronum: quæ viantes obsidet
Iter sequentes deuium.
Quid non libido mentis humanæ struat:
Quid non malorum puriat:
Statum lacessiunt omnipollentis dei
Calumniosis litibus.
Fidem minutis dissecant ambagibus:
Vt quisquis lingua est nequior.
Soluũt: ligant que questionum vincula
Per syllogismos plectiles.
Væ captiosis sycophantarum strophis.
Væ versipelli astutiæ.
Nodos tenaces recta rumpit regula
Infesta dissertantibus.
Idcirco mundi stulta delegit deus:
Vt concidant sophistica.
De que imbecillis subiugauit fortia:
Simplex vt esset & credere.
Lapis ecce nostro fixus offensaculo est:
Impingat in quem vanitas:
Signum cauenti: non cauenti scandalum.
Hunc sternit: illum dirigit.
Dum plura tentat cæcus in certo gradu:
Incurrit id: quod obuium est.
Fax sola fidei est præferenda gressibus:
Vt recta sint vestigia.

Quos in tenebris hostis errantes tamen
Pulsat: trahitq; & proterit:
Qui sparsa ad ipsum comeantum transitum
Frumenta sæuus deuorat.
Qui læta Christi culta fur interpolat
Addens auenas æmulas:
Quas de venen i lacte in herbam fertilem
Patitur colonus crescere:
Ne forte culmum fibra inani spiceum
Simul reuulsa internecet.
Expectat ergo dum dolosa & farrea
Feruens coquat maturitas:
Det ventilabro lecta quæque vt horreis:
Arat recrementum focis.
Refert sed ipsa nosse. quæ messem necant:
Zizaniorum semina.

Contra Hæresem: quæ patrem passum affirmat.

Plurima sunt: sed pauca loquar: ne dira relatu
Dogmata catholicam maculent
male prodita linguam.
Ille patrem pellens solio detrudit in arctum
Corporis humani gestamen: nec pauet ipsum
Obiectare neci: duro que adfigere ligno.
Passibilis ue deus: cuius species & imago
Nulli visa vnquam: nec enim comprendier illa
Maiestas facilis sensiue oculisiue manuue:
Ioannis magni celebris sententia præsto est:
Haud vnquam testata deum potuisse videri.
Ille pater quem nulla acies violenta tuendo
Eminus ardentis penetrauit acumine visus:
Qui se formam hominis non induit: & deitatis
Immensum adsumpto nõ temperatore modoue.

Aut euangelici pietas spernenda libelli
Jam blaspheme tibi est:aut nunquam visa beati
Uis intacta patris non admiscenda caducis.
Sed tamen ⁊ patris est specimē:quid cernere fas sit:
Humanis aliquando oculis concurrere promptū:
Quod cuius hebes intuitus speculamine glauco
Humentiq; acie potuit nebulosius adire.
Quisque hominum vidisse deuz memoratur:ab ipso
Infusum vidit natum.nam filius hoc est
Quod de patre micans se prestitit inspiciendum
Per species:quas possit homo comprendere visu.
Nam mera maiestas est infinita:nec intrat
Obtutus aliquos:ni se moderamine formet.
Hoc vidit princeps generosi seminis Abram
Jam tunc dignati terras inuiscere Christi
Hospes homo in triplicem numen radiasse figuram.
Hoc conluctantis tractarunt brachia Jacob.
Ipse dator legis diuinæ accedere coram
Jussus amicitiæ conlato qui stetit ore:
Comminus et sacris comunxit verba loquelis:
Carnis in effigie Christum se cernere sensit.
Sed maiora petens animum per vota tetendit
In concessa homini plusquam mortale laborans
Ipsum quantus erat sine corpore visere Christum.
Denique post multi sermonis mutua:postq;
Conspectum presentis heri:⁊ consortia longa:
Quæso ait:vt liceat te nunc deus optime nosse.
Respondit dominus:mea non me cernere iustis
Posteriora dabo:quod apertius absque aliena
Quam sumat facie verbum non posse videri:
Posse tamen cum malit idem nunquam patre viso
Terrenis oculis habitu se ostendere nostro.
Sæpe et in angelicas vel mortales moderatum
Induci species queat.vt sub imagine cerni

Hoc verbum est.quod vibratū patris ore benigno
Sumpsit virgineo fragilem de corpore formam.
Inde figura hominis non dum sub carne Moysi
Obiecta effigiem nostri signauerat oris.
Quod quandoqz deus verbi virtute coactum
Sumpturus corpus faciem referebat eandem.
Sed tamen t sentum visa est excita cremare
Flamma rubum.deus in spinis volitabat acutis
Vulnificasqz comas.innoxius ignis agebat.
Esset vt exemplo deus inlapsurus in artus
Spiniferos sudibus.quos terunt crimina densis.
Et peccata malis hirsuta doloribus implent
Inculto nam stirpe frutex vitiosus iniquis
Luxuriam iurgis inhonesto effundere succo
Coeperat.t nodos per acumina crebra ligabat
Cernere erat steriles subito splendescere frondes.
Accensisqz foliis magno impete late
Conlucere deum.nec spinea lædere texta
Lambere sanguineos fructus.et poma cruenta
Stringere mortiferi vitalia germina ligni.
Quandoquidem tristes purgãtur sanguine culpæ.
Quem contorta rubus densis cruciatibus edit.
Ergo nihil visum nisi quod sub carne videndum
Lumen.imago dei.verbum deus.t deus ignis.
Qui sentum nostri peccamen corporis implet.
Nam lucis genitor verbi sator auctor.t ignis
Creditur extra oculos vt apostolus edocet author.
Qui negat intuitu fontem deitatis adiri.
Credite.nemo deum vidit.mihi credite.nemo.
Visibilis de fonte deus.non ipse dei fons
Visibilis cerni potis est.qui nascitur.at non
Innatus cerni potis est.lactet os patris illud.
Unde deus.qui visibilem se prestitit olim
Tale aliquid formans in sese. quale secuta est

Passio.quæ corpus sibi vendicat.ardua nam vis
Est impassibilis.quoniam natura superni
Ignis ad horrificas nescit descendere poenas.
Nec capit humanis angoribus excruciari
Pura.serena.micans.liquido pra libera motu.
Subdita nec cuiquam dominatrix vt pote rerum:
Cui non principium de tempore.sed super omne
Tempus.et ante diem maiestas cuz patre summo:
Immo animus patris.z ratio.z via consiliorum.
Quæ non facta manu.nec voce creata iubentis
Protulit imperium patrio ructata profundo.
Hanc igitur non flagra secant.non sputa saliuis
Aspergunt.alapis non vexat palma relisis.
Nec perfossa cruci clauorum vulnera figunt.
His affecta caro est hominis.quã foemina prægnãs
Enixa est sub lege veteri.sine lege mariti.
Ille famem patitur.fel potat.et haurit acetum.
Ille pauet mortis faciem.tremit ille dolorem
Dicite sacrilegi doctores.quia patre summo
Desertum iacuisse thronum contenditis.illo
Tempore quo fragiles deus est in lapsus in artus:
Ergo pater passus? quid non malus audeat error?
Ipse puellari conceptus sanguine creuit.
Ipse verecundæ distendit virginis aluum.
Et iam falsiloqua est diuini pagina libri.
Que verbum in carnis loquitur fluxisse figuram.
At non qui verbi pater est caro factus habetur.
Fige gradum scriptura tuum.nil mobile.et anceps
Adfirmasse decet.pater est quem cernere nulli
Est licitum.pater est qui nunquam visus in orbe est.
Nec mundana inter radiauit lumina coram:
Verbum conspicuum misit.missum que recepit.
Cum voluit.verbo præstrinxit viscera puræ
Virginis.et verbo struxit puerilia membra.

Ipse quidem in terris virtute & numine præsens
Semper adest quocunq; loci. nec pars vacat vlla
Maiestate patris. nusquam est genitor deus absens
Per verbum. sed semper adest. atq; inde Philippo
Christus ait. tanto tecum iam tempore verso.
Et patrem te nosse negas. quem perspicis in me
Est inuisibilis donum patris edere natum
Visibilem. per quem valeat pater ipse videri.
Nec solis sanctorum oculis. sed lumine cassis.
Cæcorum cæcos loquor. atra secordia quorum
Corde tenebroso verum perpendere nescit.
Quem si perspicuum mortalibus inficiaris
Fare age. quem videar Babylonis ab arce tyranni
Innocuas inter flammas procul ex spaciantem
Calcantem rapidos inadustis fratribus ignes
Nempe ait. o proceres tres vasta incendia anhelis
Accepere viros fornacibus. additus vnus
Ecce vaporiferos ridens intersecat ignes
Filius ille dei est. fateor quem victus adoro
Inrisas remouere faces. tedasq; tepentes
Subtrahite. friget succensi sulphuris ardor.
Filius haud dubium est. ait hæc miracula rerum.
Quem video deus ipse. dei certissima proles
Imperat. immensis ardoribus. & domat iras
Insultans famulante rogo. piceos que furores
Comprimit. & rabiem flammarum algescere cogit
Barbaricos calida aura sinus non tangere iussa
Præterit. & tenues stridens transcurrit amictus
Ipse per Assyrias metuit vapor ire tiaras
Ne coma. fusa humeris fumo obsordescat amaro.
Hæc ait. & varios iubet obmutescere cantus
Organa. sambucas. citharas. calamosq;. tubasq;.
Stulta superstitio tacuit. vox festa quieuit.
Quæ male conspicuæ celebrabat imaginis aurum

Apotheosis.

Carmina sanctorum resonant iam sola virorum
Concentu triplici regem laudantia coeli
Qui mare. qui terras. qui lucida sydera fecit
Ignibus ⁊ mediis securos texit alumnos.
Semper in auxilium sermo patris omnipotentis
Descendit seruando homini. mortalia semper
Admiscenda sibi proprio curauit amore.
Vt socianda caro. dominoq; implenda perenni
Degenerem vitam. quæ tunc animalis agebat
Exemplo mutaret heri. similesq; per artus
Cernere consortem terreni adsuesceret oris.
Participemq; suum visu velut obside nosse.
Et consanguineo Paulatim accedere Christo.
Ergo animalis homo. quondam nunc spiritus illum
Transtulit ad superi naturam seminis. ipsum
Infundendo deum mortalia viuificantem.
Nunc noua materies solidata intercute flatu.
Materies. sed nostra tamen de virgine tracta
Exuit antiquæ corrupta exordia vitæ.
Immortale bonum proprio spiramine sumens.
Filius ille hominis. sed filius ille tonantis
Jam solum vultum patris aspicit. ⁊ videt ipsum.
Nemo patrem nouit. nisi filius. ⁊ cui monstrat
Filius. ⁊ nostri mediator. ⁊ omnipotentis.
Denique concludam breuis vt compendia summæ.
Non pater in carnem descendit. sed patris arcem
Sumpta caro ascendit. natus per vtrumq; cucurrit.

Contra Unionitas. i. Sabelianos hæreticos.

CEde profanator Christi: iam cede Sabelli.
Depositor: q3 patris: nati que insane negator.

Nonne patrem violas: dum natum scire recusas?
Quandoquidem non est genitor. nisi filius extet.
Nec vocitare patrem potis es: quem germine fraudas.
Sed fortasse velis patriæ pietatis honore
Despoliare deum contentus nomine nudo
Quod deus est. adimasq; decus patris: & generis vim:
Et quis in idolio recubans inter sacra mille:
Ridiculosq; deos venerans sale. cespite. ture
Non putat esse deum summum & super omnia solum:
Quamuis Saturnis. Junonibus. & Citheræis.
Portentisq; alijs fumantes consecret aras?
Attamen in coelum quoties suspexit: in vno
Constituit ius omne deo: cui seruiat ingens
Virtutum ratio varijs instructa ministris.
Quæ gens tam stolida est animis: tam barbara linguis?
Quæ ve superstitio tam sordida? quæ caniformem
Latrantemq; throno coeli præponat Anubim.
Nemo Cloacinæ. aut Tiphonæ super astra deabus
Dat solum: quamuis solidam persoluat acerram:
Sacrilegusq; molam manibus rimetur & exta.
Consule barbati deliramenta Platonis:
Consule & hircosus Cynicus quod somniat: & quos
Texit Aristoteles torta vertigine neruos:
Hos omnes quamuis anceps labyrinthus & error
Circumflexus agat: quamuis promittere & ipsi
Gallinam soleant aut gallum: clinicus vt se
Dignetur præstare deus morientibus æquum:
Cum ventum tamen ad normam rationis & artis
Turbidulos sensus. & litigiosa fragosis
Argumenta modis concludunt numen in vnum:
Cuius ad arbitrium sphæra mobilis atq; rotunda
Voluatur: seruentq; suos vaga sydera cursus.
Non recipit natura hominis: modo quadrupes ille
Non sit: & erecto spectet coelestia vultu:

Non recipit:neget vt regimen pollere supremum.
Istud & ipse Numæ tacitus sibi sensit aruspex.
Semifer & Scottus sentit cane milite peior.
Sed nos qui dominum libris & corpore iam bis
Vidimus:ante fide mox carne & sanguine coram.
Quinq; voluminibus vatum Cruce teste probatis:
Rimantes digitos costarum in vulnera cruda
Mersimus.& manuum visu dubitante lacunas
Scrutati æternum regem cognouimus Iesum.
Abiurare deo titulum nomenq; paternum
Credimus esse nefas:qui regem protulit ex se
Non regem populi Parthorum aut Romulidarum:
Sed regem summæ & mediæ rationis & imæ.
Atq; ideo rerum dominum & super omnia regem
Carnis habet medium.summum patris.& stygis imum.
Defluit his gradibus:rursusq; reuoluitur in se.
Est deus.est & homo.fit mortuus.& deus idem est.
Omnia percurrit naturæ munia pronæ:
At cursum patris in gremium replicata reportet:
Mortua quæ fuerant:ipsos quoq; subuehat artus.
Hæc fore cum veterum cecinissent organa vatum:
Nos oculis.manibus.congressu.voce.loquela
Experti heroum tandem intelleximus ora
Piscorum:& viso patefacta oracula Christo.
Hæc est nostra salus.hinc viuimus.hinc animamur.
Hoc sequimur.nunquam detracto nomine nati
Appellare patrem.patris & sine nomine nunquam
Natum nosse deum.nunquam nisi sanctus & vnus
Spiritus intersit:natumq; patremq; vocare.
Sic tamen hæc constare tria:vt ne separe ductu
Tris faciam.tribus his subsistat sed deus vnus.
Nec pater ipse autem:qui filius.vt quia natum
Scimus ab innato:vere pater & sata vere
Sit soboles:nec sit genitor sibi filius ipse.

Siue pater natus fuerit.siue ipse repente:
Perquam ridiculum est ꝛ futile:natus vt ex se
Nascendi noua materies:ac se deus vltro
Ediderit:natumq; sibi se fecerit ipsum.
Nil falsum aut mandax diuina vocabula fingunt.
Qui pater est:gignendo pater.tum filius ex hoc.
Filius authore vt genitus quod sit patre summo
Sum? ꝛ ipse tamẽ.nec eñ minor aut patre dispar.
Unde in vtroq; operis forma indiscreta:nisi omnẽ
Uim maiestatis patriæ generosius haberet
Filius:idq; deus genitor quod filius esset.
Pergunt vlterius scrutantes.quid sit id ipsum
Gignere: si fas est humanos tendere sensus
Usq; ad secretum:quod tempora cuncta dieſq;
Præuenit antiquos:et principium super ipsum
Eminet: ꝛ quodcũq; potest homo quærere:trãsit.
Cum sit difficilis via noscere principiorum
Semina:cui dabitur mortali exquirere:quid nam
Ultra principium deus egerit:aut quo pacto
Ediderit verbum:quod principio caret omni.
Hoc solum scimus:qnod traditur esse deum quod
Non genitus genitor generauerit: vnus ꝛ vnum.
Integer integrum.non coeptum sed tamen ortuꝫ:
Et comperpetuum retro patri: sed patre natum.
Sed nec decisus pater est:Ut pars patris esset
Filius: extendens nec se substantia tractim
Produxit:minuit ve aliquid de numine pleno:
Dum mutata nouum procudit portio natum.
Non conuertibilis:nec demutabilis vnquam
Est deus:aut gignendo aliquid sibi detrahit :atq;
Totus et ex toto deus est de lumine lumen.
Quando autem lumen sine lumine:quando refulgens
Lux fulgore caret:quando est vt prodigus ignis
Ignem deminuat:quando pater et deus ꝛ lux

Non lucis deus & pater est: qui si pater olim
Non fuit: & serum genuit post tempora natum:
Fit nouus: inq; nouum ius proficit. absit vt vnquam
Plenus proficiat: qui non eget incremento.
Et deus. & genitor. lumenq;. & gloria semper
Ille fuit: nec post sibi contulit: vt pater esset.
Sic fit vt æternum credamus cum patre Christum
Illo authore satum: cui nullus præfuit author.
Hæc tu si dubitas nati mysteria Christi
Perdite: catholica non es de plebe: sed vnus
De grege turifero venerator deucalionum.
Deuotus cippo. ficulin stipitis vnctor.
Quin potius scrutare dei signacula in ipso
Fonte vetustatis. percurre scrinia primi
Scriptoris: quem non Bardus pater. aut auus augur.
Fabula nec veteris famæ. nec garrula nutrix.
Nec sago clangore loquax & stridula cornix
Rem docuere dei. sed coram proditus ipse:
Ipse deus trepidum mortalem mitis amico
Imbuit alloquio: secq; ac sua summa retexit.
Nimirum meminit scriptor doctissimus illo
Orbis principio non solum nec sine Christo
Informasse patrem factura plasma nouella.
Fecit ait condens hominem deus: & dedit olli
Ora dei: quidnam est aliud quam dicere solus
Non erat: atq; deo deus adsistebat agenti:
Cum dominus faceret domini sub imagine plasma:
Christus forma patris. nos Christi forma & imago
Condimur in faciem domini bonitate paterna
Venturo in nostram faciem post secula Christo.
Possum multa sacris exempla excerpere libris
Ni refugis: quæ te doceant non in patre solo
Vim maiestatis positam: sed cum patre Christum
Esse deum: velut ille ait genealogus idem.

Adomino dis flammas pluit in Sodomitas.
Quis dominus: de quo domino: si solus ab arce.
Syderea spectat pater: aut ardescit in iras:
Filius arm atam domini patris ignibus iram
Spargebat dominus, sunt vnum fulmen vtraq;.

Aduersus Judæos.

Nec si iudaicos sic intellecta rigassent
Auditus: stupidas vt possent tãgere fibras:
Audissent dominũ virtutum: qui per eũtes
Venerat vt seruaret oues. ꝟ ab auribꝰ ois
Fluxerat ornatus: caput ⁊ iam coctile Baal
Finxerat: auriculas que suo spoliarat honore.
Dux populi peccantis adest de monte corusci
Luminis: alloquio que dei tabulas que tremendo
Incisas digito cæca ad tentoria defert.
Sed cadit in faciem plebs non visura profundæ
Legis in effigie scriptum per ænigmata Christum
Infelix: quæ luce oculos prestricta pauentes
Texerit: ⁊ presso faciem velarit amictu.
At nos reiecto Christum velamine coram
Cernimus: atq; deum vultu speculamur aperto:
Nec sub lege graui depressa fronte iacemus:
Sed legis radium sublimi agnoscimus ore.
Heu frondosa prius ramis felicibus arbor:
Pinguibus heu quondam radix oleagina baccis:
Ecce tibi inserto reuirescit nunc oleastro
Truncus: ⁊ externi vestitur cortice libri.
Jam miserere tui. non se siluestris oliui
Surculus exultans alieno stipite iactat:
Sed monet vt generis ppry memor: vnguine amaro
Contristare comas desuescas: stirpe nec imo
Inuides missis in celsa cacumina virgis.
Blasphemas dominum gẽs ingratissima Christuꝫ.

Pascha tuum dic dic cuius de sanguine festum
Tam solenne tibi est: quis tandem cæditur agnus:
Amniculus sacer ille tibi redeuntibus annis
Sed sacer in pecude stultum est sic credere sacrum
Sanguine balantis summos contingere postes
Lasciuire choris: simulaginis azimon esse
Cum fermentati turgescant crimine mores.
Non sapis imprudens nostrum te fingere pascha:
Legis & antiqs præductis pingere sulcis
Omne sacramentum retinet: quod passio vera:
Passio quæ nostram defendit sanguine frontem:
Corporeamqs domum signato conlinit ore.
Hanc fugit ercluſis Aegyptia plaga flagellis.
Hæc regis Pharij regnum ferale resoluit.
Deqs potestatis mundanæ grandine densa
Eripit Abraham cum stirpe & gente fideli.
Abrahæ genus est: verum cui sanguis in ore
Creditur: inscriptusqs rubet cui visus in orbe
Haud dubitante fide. deus est deus ex patre verus.
Ille deum vidit: visum mox credidit: at tu
Posteritas carnis carnaliter omnia cernens
Carnis opus sub lege geris: quam spiritus implet
Interior. nec enim lex coelo carnea fluxit:
Quam tu carne colis. sed Christo fixa meamqs
Spem paritura vtero: quam spem nisi numinis almum
Lumen: & aduentum domini quem viderat Abræ
Prima fides: nostrisqs pater promiserat olim
Perspiciendum oculis & legis voce probandum.
Hec solum legis: nanqs iam littera Christum
Non habet: aut quæ non scriptorum armaria Christi
Laude referta nouis celebrant miracula libris:
Hebræus pangit stilus. Attica copia pangit.
Pangit: & Ausoniæ facundia tertia linguæ
Pilatus iubet ignorans scriba tripictis

Digere versiculis.quæ sit suffixa potestas
Fronte crucis.titulus sit triplex triplice lingua.
Agnoscat iudæa legens.et Græcia norit.
Et venerata deum percenseat aurea Roma:
Quicquid in ære canore boãs tuba curua remugit.
Quicquid ab arcano vomit ingens spiritus haustu.
Quicquid casta chelys.quicquid testudo resultat.
Organa disparibus calamis quod cõsona miscent.
Æmula pastorum quod reddunt vocibus antra
Christũ cõcelebrat.Christũ sonat.omnia Christũ.
Muta etiam fidibus sanctis animata loquũtur:
O nomen prædulce mihi.lux.et decus.& spes.
Præsidium que meũ.requies o certa laborum.
Blandus in ore sapor.flagrans odor.inriguꝰ fons.
Castus amor.pulchra species.syncera voluptas.
Si gens surda negat sibi tot præconia de te
Tam multas rerum voces.clementaq; tantæ
Nuntia letitiæ stolidas intrare per aures:
Audiat insanum bacchantis energia monstri
Quod rabidus clamat capta inter viscera dæmon:
Et credat miseranda suis.torquetur Apollo
Nomine percussus Christi:nec fulmina verbi
Ferre potest agitant miserum tot verbera linguæ:
Quot laudata dei resonant miracula Christi.
Intonat Antistes domini.fuge calide serpens.
Exue te membris.et spiras solue latentes
Mancipium Christi fur corruptissime veras.
Desine.Christus adest humani corporis vltor.
Non licet vt spolium rapias:cui christus inhæsit.
Pulsus abi ventose loquitur.Christus iubet exi.
Has inter voces medias Cyllenius ardens
Eiulat:et notos suspirat Jupiter ignes.
Ecce Gerasenos legio ruit affera porcos:
Et post multiplices busti sub rupe catenas.

Poenarum gemitus longis grũnitibus edit:
Clamarat sed ab ore hominis cognoscimus Jesum
Nate Deo.nate sceptris ꝛ germine Dauid.
Quis sis.quid venias.qua nos virtute repellas
Nouimus.aduentusq; tui terrore iacemus.
Hæc Judæa tuas vox non peruenit ad aures:
Peruenit mentem.sed non penetrauit egenam
Lucis ꝛ a primis foribus discluſa refugit.
Audit aduentum domini.quem solus iberi
Vesper habet roseus.ꝛ quem nouus excipit ortus
Larauit Scythicas verbo penetrante pruinas
Vox euangelica.hircanas quoq; feruida brumas
Soluit:vt exutus glacie iam mollior amnis
Caucasea de cote fluat Rodopeius hebrus.
Adsuevere Getæ.feritasq; cruenta Geloni
Lacte mero sitiens exanguia pocula miscet
Libatura sacros Christi de sanguine potus.
Novit ꝛ Atlantis pridem plaga perfida Mauri
Dedere crinitos ad Christi alteria reges.
Ex quo mortalem præstrinxit spiritus aluum
Spiritus ille dei.deus ꝛ se corpore matris
Induit:atq; hominem de virginitate creauit.
Delphica damnatis tacuerunt sortibus antra.
Non tripodas Cortyna regit.non spumat anhelus
Fata Sibyllinis fanaticus edita libris.
Perdidit insanos mendax dodona vapores.
Mortua iam mutæ lugent oracula cumæ.
Nec responsa refert libycis in syrtibus Ammon
Ipsa suis Christum capitolia romula moerent
Principibus lucere deum:destructaq; templa
Imperio cecidisse ducum.iam purpura supplex
Sternitur Eneadæ rectoris ad atria Christi:
Vexillumq; crucis summus dominator adorat.
Principibus tamen e cunctis non defuit vnus

Me puero: vt memini: ductor fortissimus armis.
Conditor & legum celeberrimus. ore manuq;
Consultor patriæ: sed non consultor habendæ
Religionis. amans tercentum millia diuum.
Perfidus ille deo. quamuis non perfidus vbi
Augustum caput ante pedes curuare Mineruæ
Fictilis: & soleas Junonis lambere plantis
Herculis aduolui: genua incuruare Dianæ.
Quin & Apollineo frontem submittere gypso:
Aut Pollucis equum suffire ardentibus extis
Forte litans Hecaten placabat sanguine multo.
Pontificum festis ferienda securibus illic
Agmina vaccarum steterant: vitulasq; reuincta
Fronte coronatas vmbrabat torta cupressus.
Jamq; insertato reserarat viscera cultro
Vittatus de more senex: manibusq; cruentis
Tractabat trepidas letali frigore fibras.
Postremoq; animæ pulsus in corde repenti
Callidus interpres numeris & fine notabat:
Cum subito exclamat media inter sacra sacerdos
Pallidus. en quid ago: maius rex optime maius
Flumen nescio quod nostris interuenit aris:
Quam sufferre queant spumantia cimbia lacte
Cæsarum sanguis pecudum verbena coronæ
Accitas video longe dispergier vmbras
Territa Persephonæ vertit vestigia retro.
Extinctis facibus tracto fugitiua flagello.
Nil agit hircanum murmur. nil Thessala prosunt
Carmina. turbatos reuocat nulla hostia manes.
Nonne vides vt turibulis frigentibus ignis
Marceat: vt canis pigrescat pruna fauillis:
Ecce Palatinus pateram retinere minister
Non valet. elisa destillant balsama dextra.
Flamen & ipse suas miratur vertice laurus
Cedere: & incertum frustratur victima ferrum.

Nescio quis certe subrepsit christicolarum.
Hic iuuenum genus hoc hominũ tremit. insula. & omne
Puluinar diuum. lotus procul absit & vnctus.
Pulchra reformatis redeat Proserpina sacris.
Dixit. & exanguis conlabitur. ac velut ipsum
Cerneret exerto minitantẽ fulmine Christum:
Ipse quoq; exanimis posito diademate princeps
Pallet: & astantes circunspicit. ecquis alumnus
Chrisinatis inscripto signaret tempora ligno.
Qui Zoroastreos turbas & fronte susurros
Armigere cuneo puerorum flauicomantum
Purpurei custos lateris deprenditur vnus.
Nec negat: & gemino gemmata hastilia ferro
Proiicit: ac signum Christi se ferre fatetur.
Prosiluit pauidus deiecto Antistite princeps
Marmoreum fugiens nullo comitante sacellum.
Dum tremefacta cohors dominiq; oblita supinas
Erigit ad coelum facies: atq; inuocat Iesum:
Iam ne piget facti: iam poenitet: en tibi Christum
Infelix Iudæa deum: qui sabbata soluens
Terrea: mortales æterna in sabbata sumpsit.
Sentibus emicuit. præfulsit regibus orbem.
Possidet imperij dominam: sibi cedere Romam
Compulit: & simulacra deum Tarpeia subegit.
Disce tuis miseranda malis: quo vindice tandem
Vana superstitio lex & carnaliter acta
Plectatur. cuius vitius te proterat vltrix.
Destructo ne iacent Salomonia sara metallo
Edificata manu. iacet illud nobile templum.
Cur iacet: artificis quia dextra solubilis illud
Cementum struxit. resolubile iure solutum est.
Et iacet: in nihilum qñ redit omne politum.
Quod fieri recipit: recipit quandoq; perire.
Si nostrum contra quod sit. vis discere templum.
Est illud quod nemo opifex fabriliter aptans

Composuit.quod nulla abies pinus ve dolata
Texuit.exciso quod nunquam mox moxe creuit.
Cuius onus nullis fultum sublime columnis
Fornice curuato tenui super arce pependit:
Sed verbum factum domini.non voce sonora:
Sed verbo:quod semper erat:verbū caro factuz est.
Hoc templum æternū est.hoc finē non habet.hoc tu
Expugnare volens flagris Cruce felle petisti.
Destructum iacuit poenis vexantibus.esto
Patris enim ex vtero quod destrueretur:habebat.
Sed quod morte breui materna ex parte solutuz est:
Maiestate patris viuum lux tertia reddit.
Vidisti angelicis comitatum coetibus alte
Ire meum cuius feruor munimine templum
Illius æternæ suspendunt culmina portæ:
Ac per inaccessas scalarum gloria turres
Tollitur:et gradibus lucet via candida summis.
At tua congestæ tumulant holocausta ruinæ.
Quid mereare:Titus docuit.docuere rapinis
Pompeianæ acies:quibus extirpata per omnes
Terrarum pelagicq plagas tua mēbra feruntur.
Exilijs vagus huc illuc fluitantibus errat
Judæus:postquam patriæ de sede reuulsus
Supplicium pro cæde luit:Christicq negati
Sanguine respersus commissa piacula soluit.
En quo priscorum virtus defluxit auorum.
Seruit ab antiquis delapsa fidelibus hæres
Nobilitas.sed iam non nobilis illa recentem
Suspectat captiua fidem.vis tanta nouellæ
Credulitatis in est.Christum confessa triumphat
Gens infusa prius.Christi sed victa negatrix
Subditur imperio dominos sortita fideles.

Contra homuncionitas.

Apotheosis.

SVnt qui iudaico cognatum dogma furori
Instituunt media Christum ratione secuti
Hoc tantũ: qđ verus homo est. at coelitus illum
Adfirmant non esse deum: pietate fatentur:
Maiestate negant. morum pro laude sacratum
Concelebrant. admunt naturæ summa supernæ
Omne opus egregium: per quod solertia pollens
Emicat: ingenij est aut roboris. illud acuto
Corde viget: duris excellit viribus: istud
Mortale est: sed vtrumq; homini. nam cana senescũt
Ingenia: et validos consumunt secla lacertos.
Hæc nos in domini virtute et laude perenni
Non sequimur: sequimur nullo quod semine terræ
Germinat in mundum: quod non de labe virili
Sumit principium. tener illum seminat ignis:
Non caro. non sanguis patrius. nec foeda voluptas
Intactam thalami virtus diuina puellam
Syncero afflatu per viscera casta maritat.
Incomperta ortus nouitas iubet vt deus esse
Credatur. Christus sic conditus. innuba virgo
Nubit spiritui vitium nec sentit amoris.
Pubertas signata manet. grauis intus: & extra
Incolumis florens. de fertilitate pudica
Jam mater: sed virgo tamen: maris inscia mater.
Quid renuis? quid inane caput nõ credule quassas?
Angelus hoc sancto pronunciat ore. placet ne
Credere? et angelicis aurem referare loquelis?
Ipsa coruscantis monitum sacra virgo ministri
Credidit: atq; ideo concepit credula Christum.
Credentes nam Christus adit. dubitabile pectus
Sub titubante fide refugo contemnit honore.
Virginitas et prompta fides Christum bibit aluo
Cordis: et intactis condit paritura latebris.
Crede quod emissus solio patris angelus infit.

Vel ſi concretus liquidam de ſidere vocem
Non capit auditus:mulier quid coniuge pregnans
Clamet anus credens:et tandem ſobrius audi.
Mira fides.vtero interceptus amli
Virgineum dominum materno ex ore ſalutat.
Primus et infantem non natus nunciat infans
Jam noſtrum vagire ſibi.nam puſio nondum
Norat:r orat deo reſerabat garrula Chriſto.
Promite ſecretos.faſtos date.pandite librum:
Euomuit ſpirante deo quem ſanctus Eſaias
Percẽſere libet:calamicꝫ reuoluere ſulcos:
Sydereis quos illa notis manus aurea duxit.
Jte hinc dum rutilos apices ſubmiſſus adoro:
Dum lachrymãs veneror.dumcꝫ oſcula dulcia figo.
Gaudia concipiũt lachrymas.dant gaudia fletum.
Aduenit promiſſa dies:quem dixerat iſte
Adfore verſiculus cum virgo puerpera teſte
Haud dubie ſponſo:pacti cui cura pudoris
Edidit:Emanuelꝫ meum me cernere fecit.
Eſt ne deus iam noſter homo:r verſatur et aſtat
Nobiſcum.nomencꝫ probat.verſumcꝫ vetuſtis
Obſcurum ſeclis præſenti inluminat ore.
Eſt ne deus:cuius cunas veneratus eous
Lancibus auratis regalia fercula ſuppler
Virginis ad gremium pannis puerilibus offert:
Quis tam pennatus:rapidocꝫ ſimillimus auſtro
Nuntius aurorę populos atcꝫ vltima bactra
Attigit inluxiſſe diem lactantibus oris:
Qua tener innupto penderet ab vbere Chriſtus.
Vidimus hunc aiunt puerum per ſydera ferri:
Et ſuper antiquos ſignorũ ardeſcere tractus.
Diriguit trepidans Chaldęo in vertice pernox
Aſtrologus ceſſiſſe Anguem fugiſſe Leonem.
Contraxiſſe pedes lateris manco ordine Cancrum.

Cornibus infractis domitum mugire Iuuencum.
Sidus et Hyrcinum laceris marcescere villis.
Labitur hinc pulsus puer Hydrius. inde Sagittæ
Palantes Heminos fuga separat. improba Virgo
Prodit amatores tacitos in fornice mundi.
Quinq; alij horrificis pendent in nubibus ignes
Luciferum timuere nouum. rota lurida solis
Hæret et excidium sensit iam iamq; futurum.
Seq; die medio velandam tegmine glauco.
Splendoremq; poli periturum nocte diurna
Orbe repentinis caput obnubente tenebris.
Hunc ego non cumulẽ myrrhæq; et turis et auri
Muneribus. scio quemvideã. quæ dona rependam.
Hunc ego non venerer? qui coelo visus humiq;
Iuuentus rex atq; deus moderatur vtrumq;
Naturæ specimen: tumuloq; inferna refringens
Regna resurgentes secum iubet ire sepultos.
Coelum habitat. terris interuenit. abdita rumpit
Tartara. vera fides deus est: qui totus vbiq; est.
Nunquid vana viros aut mẽs aut lingua fefellit?
Nunquid fortuitis frustrantia dona dederunt
Casibus? aut cæco votum sub honore dicarunt?
Quæ porro causa aut ratio submittere colla
Ante pedes Mariæ: pueriq; crepundia parui:
Si tantum mortalis erat: nec summa potestas
Implebat teneros diuinis flatibus artus.
Sed iam tolle magnos. tus. aurum. myrrhea dona:
Quæ verum docuere deum: præsepia. pannos.
Patris adoratum gremium. face syderis ardens
Ipsa deum virtus factorum & mira loquantur:
Insanos video subito mitescere ventos:
Cum iubeat Christus. video luctantia magnis
Æquora turbinibus tranquillo marmore tendi
Imperio Christi. video calcatus eundem

Cum patitur gurges tergum solidante liquore
Ipse super fluidas plantis nitentibus vndas
Ambulat:ac presso firmat vestigia fluctu.
Increpat ipse notos:& flatibus otia mandat
Quis iubeat sæuis aquilonibus(ite.silete
Carceribus vestris.amplocq facessite ponto)
Sit nisi coelipotens aquilonum conditor idem.
Anguidus agnoscit boreas:atcq imbrifer eurus
Nimborum dominum tempestatumcq potentem:
Excitamcq hyemem verrunt ridente sereno.
Quis pelagi calcarit aquas:quis per vada glauca
Gressibus impressis spaciatus triuerit vdum
Non submersus iter sola pendulus & pede sicco
Aequoreæ nisi factor aquæ:qui spiritus olim
Ore superfusus patrio volitabat in vndis
Nondum discretis:nec certo littore clausis.
Sustinuit gressum domini famulus liquor:ac se
Mobilitate carens solidos substrinxit adusus.
Quid diuersa dei memorem facta inclyta Christi:
Altius inspecta quæ maiestate negantur:
Haud dubitans hominē tute ipse fatebere numen.
Inleuit cæcos oculos:& lumina limo
Reddidit.humectam sacro sputamine terram
Contrectans digitis luteum medicamen operta
Nox habuit.tenebras obducta vligo remouit.
Insuper ostendit quo nam caligo lauacro
Expurganda foret.varijs siloa refundit
Momentis latices:nec fluctum semper anhelat:
Sed vice disti..ta largos lacus accipit haustus.
Agmina languentum sitiunt spem fontis auari
Membrorum maculas puro abluitura natatu.
Certatim interea roranti pumice raucas
Expectant scatebras:& sicco margine pendent.
Hoc limum iubet impositum de fonte lauari

Christus: & infusa vultum splendescere luce.
Horat enim limo sese informasse figuram
Ante tenebrosam: proprij medicamen & oris
Adiecisse nouo quem primum finxerat Adæ.
Nam sine diuino domini perflamine summi
Arida terra fuit. nulli prius apta medelæ.
Sed postquam liquidus coelestis spiritus ore
Virgineam respersit humum. medicabilis illa est.
Inde trahit succum. lentoq; humore salutem
Inlinit. infunditq; diem baptismate lota.
Cæcus adest oculis iam Christi ex ore retectis.
Seq; luto & nitidis lucem sumpsisse fluentis
Clamat. & authorem stupefacta per oppida mõstrat
Authorem lucis. largitoremq; dierum
Non dedignatum medicæ purgamina lymphæ
Corpore sub proprio monstrare errantibus ægris.
Millibus ex multis paucissima quæq; reteram.
Summatim relegam totus quæ non capit orbis.
Quinq; in deserto panes iubet. & duo pisces
Adponi in pastum populis. qui forte magistrum
Non reuocante fame stipabant vndiq; septum.
Immemoresq; cibi vicos. castella. macellum.
Oppida. mercatus. & conciliabula. & vrbes
Respuerant: largo contenti dogmate vesci.
Multa virum strato feruent conuiuia foeno.
Centenos simul accubitus iniecere sodales.
Seq; per innumeras infundunt agmina mensas.
Pisciculis iam crede deum saturanda duobus.
Et paucis crescente cibo per fragmina crustis
Ambesis dapibus cumulatim aggesta redundant
Fercula. bissenos micarum molibus implent
Post coenam cophinos. crudus conuiua resudat
Congeriem ventris. gemit & sub fasce minister.
Quis cumulare potest epulas in grandia paruas?

Quis nisi. qui corpus. pastumq; & corporis omnem
Condens ex nihilo nulla existente creauit
Mundum materia: non sicut sculptor ab aeris
Rudere decoctam consuescit viuere massam.
Sed deus omnipotens orbem sine semine finxit
Nil erat omne quod est. nil id procedere & esse.
Altq; nouum fieri mox. & grandescere iussum est.
Paruum de nihilo primum fuit. addita paruo
Incrementa modis auxerunt omnia plenis.
Ergo ego cum videam manibus sic crescere Christi
Parua alimenta hominum: possum dubitare per ipsum
Exiguas rerum species elementaq; mundi
Ex nihilo primum modica. & mox grandia sensim
Creuisse ex modicis: quæ consumata videmus.
Ac ne post hominum pastus calcata perirent:
Neue relicta lupis ait: aut vulpibus exiguisue
Muribus in prædam nullo custode iacerent.
Bis sex appositi cumulatim: qui bona Christi
Seruarent grauidis procul ostentata canistris.
Sed quid ego hæc autem titubanti voce retexo:
Indignus qui sancta canam: procede sepulchro
Lazare: dic cuius vocem tellure sub ima
Audieris: quæ vis penetrauerit intima leti.
Quod cum te Christus penitus migrante profundo
Immersum vocat: vt redeas: ceu proximus audis.
Nec remoratus ades. quæ tam vicina charybdis.
Regna tenebrarum tenui distantia fine
Coniungit superis: vbi tenara tristia vasto
In præceps delecta chao: latebrosus & ille
Amnis inexpletis voluens incendia ripis.
Ante fores tumuli. quas saxa immania duro
Obijce damnarant. scopulosis substructa cauatis
Stat dominus: nomenq; ciet frigentis amici.
Nec mora funereus reuolutis rupibus horror

Euomit exequias gradiente cadauere viuas.
Soluite iam lætæ redolentia vincla sorores.
Solus odor sparsi spiramen aromatis efflat.
Nec de corporeo nidorem sordida tabo
Aura refert oculos sanie stillante solutos.
Pristinus in speculum decor excitat: & putrefactas
Tincta rubore genas paulatim purpura vestit.
Quis potuit fluidis animam suffundere membris?
Nimirum qui membra dedit, qui fictilis vluæ
Perflauit venam madidam, cui tabida gleba
Traxit sanguineos infecto humore colores.
O mors auritis iam mitis legibus: o mors
Surda prius iam docta sequi quacunq; iubetur.
Cui tantum de te licuit conuicta fatere
Esse deum: solus qui me tibi præripit Jesum.
Abde negatores Christi nemo inuidet, abde
Vtere sorte tua blasphemis nocte tenendis.
Perpetuam plebem iustorum capta resolue.
Qui norunt hominem atq; deum sic dicere Christum
Vt verus summusq; deus mortalia gestet
Ipse gerit: quod struxit opus, nec ferre pudescit
Factor: quod peperit, corpus loquor atq; animæ vim.
Finxerat hoc digitis, animam sufflauerat ore.
Totum hominem deus adsumit: quia totus ab ipso est.
Et totum redimit, quem sumpserat, omne reducens
Quicquid homo est, istud tumulis: ast illud abysso.

De natura Animæ.

Occurrit dubitans hic dissertator: & illud
Obijcit: an ne fides capit, vt substantia flante
Inspirata deo cruciatum sentiat: vtq;
Inferni petat ima poli: barathroq; coquatur.
Crede animam non esse deum: sed crede creatis

Maiorem cunctis.ipsam quoq; crede creatam.
Formata est namq; ore dei:quæ non erat ante:
Sed formata habitu pulcherrima:pictaq; rebus
Diuinis: et plena deo: similisq; creanti:
Non tamen ipsa deus.quoniam generatio non est:
Sed factura dei est.solus de corde parentis
Filius emicuit.verus deus ille:sed istud
Conlatum est animæ subito:vt quæ non erat:esset.
Ille coeternus patris est:et semper in ipso.
Nec factus:sed natus habet quodcunq; paternũ est.
Hæc similis velut vmbra dei est.sic ipse locutus
Factor vtroq; hominem meditãs de figmine iunctũ
Aedificare sui similem:sed non habet vmbra
Quod corpus solidum:cuius imitatio in vmbra est.
Atq; aliud verum est:aliud simulatio veri.
Est similis:seclis quod non consumitur vllis.
Quod sapiens iustiq; capax reginaq; rerum
Imperat.ante vidit.perpendit.præcauet.infit.
Verborum morumq; opifex instructaq; mille
Artibus:et coelum sensu precurrere docta.
His animam similem sibi conditor effigiauit
Cætera dissimilem.quippe hanc cõprehendere promptum est:
Quem mod⁹ et species determinat. at deus ingens
Atq; superfusus trans omnia nil habet in se
Extremum:vt claudi valeat:sensuve teneri.
Incomprensa manet virtus: cui linea defit
Ultima:quam spacium non mensurabile tendit.
Ergo animam factam magno et factore minorem
Maioremq; alijs atq; omnibus imperitantem
Corruptela putris nascentem turbida carnis
Concipit:ac membris tabentibus interfusam
Participat de fece sua.fit mista deinde
Peccandi natura luto cum simplice flatu.
Sed fortasse animam domini quia fluxit ab ore

Compositam factamq; neges: velut ipsa dei pars.
Quod dictu scelus est: tetras trahat oblita culpas:
Et pessum damnata ruens chaos intret opertum.
Sit res illa dei non abnuo: pars tamen illa
Haudquaquaz dicenda dei est: quæ tempore coepit.
Nec prior aut senior quam primum plasma putãdest.
Tunc etenim factam vidit concordis amici
Intrauit germana domum: limiq; recentis
Hospita et ipsa recens fraterna sedit in aula.
Illa quidem flatus domini est: sed spiritus et vis
Non est plena dei. tanto moderamine missa:
Quantum flans voluit flandi seruare tenorem.
Est impossibile spectare profunda sabaoth:
Sed speculum deitatis homo est. in corpore discas
Rem non corpoream soleres interprete Christo:
Qui patrem proprium mortali in corpore monstrat.
Perspice quam varios fundamus ab ore vapores.
Spiramus quoties animæ sufflabilis auras.
Hunc flatum tepidum calor exhalatus anhelat
Horantes nebulas vdis de faucibus efflans.
Cum libet in gelidum flabrali frigore ventum
Spiritus existit tenuis: z sibilat aer.
Adde et distinctum quem musica tibia flatum
Concipit aut ille est presso modulamine parcus.
Aut tumidum largo sublimat flamine bombum.
Aut raucos frangit modulos. aut lene susurrat.
Aut exile trahens sonitus producit acutos.
Aut murmur tenerum sublidit voce minuta.
Hæc cum te videas mortali in corpore posse:
Cur non æternum potuisse infundere credas
Qualem animã voluit: præscriptis quã quia cõdes
Efflauit: fuditq; modis: sit facta necesse est.
Denicq; multa sapit: sed non sapit omnia nostræ
Vis animæ certum sapere ac prænoscere iussa.

Jam cui certus ineſt modus :et cui noſſe negatũ eſt
Omnia factura eſt:nam condita et aucta probatur.
Collige de ſimili ſit ne hæc factura, creauit
Nempe manus domini corpus mortale:lutumq;
Compoſuit digitis:nunquid manus articulatim
Eſt digeſta dei:nunquid vola:nunquid et vngues
Claudere flexibiles:patulam ſeu tendere palmaz:
Iſta figura manus noſtræ eſt:quam non habet in ſe
Incircumſcriptus dominus: ſed tradita forma eſt,
Humanis quæ nota animis daret intellectum:
Vt per corpoream ſpeciem plaſmaſſe feratur
Corporis effigiem.ſic eſt plaſmata viciſſim
Flatu incorporeo res flabilis oris:et eſſe
Fertur opus.tenuis per quod conſtructa refulſit.
Forma animæ:atq; rudi factam ſe munere ſenſit.
Si non eſt factura manus caro noſtra:nec oris
Eſt factura anima flatu et ſpiramine coepta:
Inq; locum deducta aliquẽ .nanq; oẽ quod hora
Natalis profert:locus accipit.et locus vllus
Quod cohibere poteſt:modicũ eſt: nec in oia fuſuz.
Et quod tam modicũ eſt:vt certa cede locetur :
Jam titubare poteſt.et quod titubauerit;intra
Naturam vitij eſt vitioſum denicq; triſte
Recidit in poenam:deus hoc mihi credite non eſt.
Aut ſi maieſtas anima eſt:oſtendite quid ſit:
Quod lapſã Chriſticq inopem noua gratia mũdat.
Spiritus et ſanctus baptiſmate iuſtificatam
Nobilitat:famulæq; decus quod defuit.addit.
Quod quia preſtatur meritis :meritiſq; negatur:
Abſurde fertur deus aut pars eſſe dei.quæ
Diuinum ſummumq; bonum de fonte perenni
Nunc bibit obſequio:nũc culpa aut crimine perdit.
Et modo ſupplicium recepit.modo libera calcat.
Miraris peccare animam:quæ carne coactam
Sortita eſt habitare domum:cum peccet & ipſe

Angelus: hospitium qui nescit adire caducum
Gratis tabisluæ. peccat: quia factus et ipse est
Non genitus: quocunq; modo sit factus: id vnus
Scit factor dominus. factum mihi credere sat sit.
Solus labe caret peccati conditor orbis.
Ingenitus genituſq; deus pater et patre natus
Solus et exceptus tormentum admittere triste
Inuiolatus agit: nec quicquam sentit acerbi.
Exortem dic esse animam crucis atq; doloris:
Si culpe immunem vacuamq; crimine nosti.
Quæ peccare valet: valet et succumbere poenæ.
Ipsa quidem syncera fuit dum conditur olim.
Que conlata rudem fecit viuiscere limum:
Ut pote de liquido naturæ semine primos
Accipiens habitus superq; expressa sereno.
Sed mox vtgrauido iussa est innectier aruo:
Suauibus inlecebris nimium blandita refrixit:
Deq; volutabris pretiosum polluit ignem:
Dum transgressa dei positum fas improba calcat.
Hæc prima est natura animæ. sic condita simplex
Decidit in vitium per sordida foedera carnis.
Exin tincta malo precamine principis Adæ
Infecit genus omne hominum: quod pullulat inde:
Et tenet ingenitas animarum infantia in ortu
Primi hominis maculas: nec quisquã nascitur īsons.
Vitandus tamen error erit: ne traduce carnis
Transfundi in sobolem credatur fons animarum
Sanguinis: exemplo cui texta propagine vena est.
Non animas animæ pariunt: sed lege latenti
Fundit opus natura suum: quo parvula anhelent
Flascula: vitalisq; adsit scintilla coactis.
Quæ quamuis infusa nouum penetret noua semper
Figmentum: vetus illa tamen de crimine auorum
Dicitur in luto: quoniam concreta veterno est.

Inde secunda redit generatio: & inde lauatur
Naturæ inluuies: iterumq; renascimur intus
Perfusi: vt veterem splendens anima exuat Adam.
Quæ quia materiam peccati ex fomite carnis
Consociata trahit: nec non simul ipsa sodali
Est incentiuum peccaminis: implicat ambas
Vinder poena reas peccantes mente sub vna:
Peccandiq; cremat socias cruciatibus æquis.
His crucibus Christus nos liberat incorruptæ
Patris & innocui gestator corporis vnus.
Naturam poenæ expositam: sed nonvitiorum
Naturam expositam contactibus: induit Jesus.
Atq; ideo poenæ nil debuit intemeratus.
Fraude carens omni. culparum aspergine libet.
Quid Christi in membris peccati sæua satelles
Poena ageret: quid mors hominis sine crimine posset:
Nimirum cassis conatibus & sine neruis
Consideret sterilis peccati fomite nullo.
Mors alitur culpa. culpam qui non habet ipso
Pastus defectu mortem consumit inanem.
Sic mors in domini consumpta est corpore Christi.
Sic perijt solitum dum non habet arida pastum.
Suspice quapropter solum inculpabile numen
Virtutem patris & Christi: & iam desine nostræ
Inuidiam conflare animæ: quod sit deus: aut quod
Portio parua dei: cum Christo abscidere quicquã:
Et resecare deo partem: vel carpere tantum
Numen non liceat plenum sibi semper & in se.

Aduersus phantasmaticos. qui Christum negant verum hominis corpus habuisse.

Est operæpreciũ nebulosi dogmatis vmbram
Prodere: q̃ tenues atomi compage minuta

Instituunt.sed cassa cadit:ventoq; liquescit
Assimilis:fluxu nec se sustentat inani.
Aerium Manicheus ait sine corpore vero
Peruolitasse deum mendax fantasma:causaq;
Corporis effigiem nil contrectabile habentem.
Ac primum specta an deteat quicquã simulatum
Adsignare deo:cuius mera gloria falsi
Nil recipit membris hic se fallacibus aptans
Fingeret esse hominem ventos ac subdolus arte
Mentitus toties:cum diceret inueteratis
Do veniam morbis:simul et peccata remitto.
Filius est hominis:pestem qui pellere carnis
Et scelerum nexus latare et soluere possit.
Surge valens.surge innocuus.iam tolle grabatum.
Filius hoc hominis iubeo,dignus ne videtur:
Qui testis sibi sit:secq; ac sua carnea norit.
Quid cum discipulos hominis quid filius esset
Passurus fido iam præscius ore monebat:
Non ne fatebatur secum virtute paterna
Esse hominem verum:quod si non credo:fefellit.
Si natura dei quæ sit Manichee hæc requiris:
Omne quod est:verũ est:nam si mendosus ait quid
Nec deus est:mendum diuinus non capit vsus.
Obicis aeterno domino:quod lubricus ad nos
Venerit adsimulans aliud:quam verus habebat.
Obmutesce furor.linguam canis improbe morde
Ipse tuam.lacero consumens verba palato.
Latranti obsistit Matthæus:rabiemq; refellit:
Qui notat omne genus carnalis stirpis aduscq;
Corporeum Christum per sex septena virorum
Nomina descendens:& venam sanguinis alti
Ex atauis longo texens per stemmata filo.
Septimus hebdomadi venit super addere sextæ
Hunc numerũ Christus:placiduq; qui conficit amsu

Cuncta remittentem contractibus inlaqueata
Multimodis:hominēq; hominis de morte leuantē.
Imperfectus enim limus mortalis erat tunc.
Vir solus perfectus adestatq; integer Jesus:
Cui nihil ex septem septenis defuit:ex quo
Perficeret mortale genus virtute perenni.
Hic ille est nobis:qui septima sabbata complet:
Vt caro nostra deo tandem sociata quiescat:
Quam bis terna malis vexabāt sabbata noxis.
Curramus nobis gradibus:tergumq; sequamur:
Progeniem Christum inuenies de carne parentuz
Effluxisse hominum:qui sit de semine Dauid
Stirpe recensita numerandus sanguinis hæres.
Quid cum sanctilogus reuoluto germine Lucas
Sursum versus ait seriem scandente nepotis
Corpore:perq; atauos cursum relegente vetustos
Septenos decies conscendit Christus in ortus.
Et duo nam totidem doctores misit in orbem
Descensos nascendo gradus redeundo retexit
Actus aduscq; apicem terreni corporis adam.
Inde parens deitas recipit sua nostraq; mistum:
Fitq; dei summi per Christum filius adam.
Restat vt aeriam pingas ab origine gentem
Aerios proceres leui. Iudam. Simeonem.
Aerium Dauid magnorum corpora regum
Aeria.atq; ipsam foecundæ virginis aluum
Aere fallaci:nebuliscq; et nube tumentem.
Vanescat sanguis perflabilis.ossa lĕquescant
Mollia.neruorum pereat textura volantum.
Omne quod est gestum:notus auferat irritus.auræ
Dispergant tenues.sit fabula quod sumus omnes.
Et quid agit Christus:si me non suscipit?aut quem
Liberat infirmum:si dedignatur adire
Carnis onus:mānuumq; horret monumēta suarum:

Apotheosis.

Indignum ne putat luteum conscisce corpus?
Qui non indignum quondam sibi credidit ipsum
Pertractare lutum: cum vas componeret aruo
Nondum viscereo: sed inertis gultine limi:
Impressoq; putres sub pollice duceret artus:
Tantus amor terræ: tanta est dilectio nostri.
Dignatur prepinguis humi comprehendere mollem
Diuinis glebam digitis: nec sordida censet
Hærentis massæ contagia. iusserat vt lux
Confieret: facta est: vt iusserat. omnia iussu
Imperitante nouas traxerunt edita formas.
Solus homo emeruit domini formabile dextra
Os capere: et fabro deitatis figmine nasci.
Quorsum igitur limo tanta indulgentia nostro
Contigit: vt domini manibus tractatus honora
Arte sacer fieret tactu iam nobilis ipso?
Decrerat quoniam Christum deus incorrupto
Admiscere solo: sanctis quod fingere vellet
Dignum habuit digitis: et carum condere pignus.
Destituit natura quidem destructa coactæ
Telluris formam: mortiq; obnoxia cessit:
Sed natura dei nunquam soluenda caducam
Tellurem nostro vitiatam primitus vsu
Esse suam voluit. nec iam vitiabilis esset.
Christus nostra caro est. mihi soluitur. et mihi surgit.
Soluor morte mea. Christi virtute resurgo.
Cum moritur Christus: cum flebiliter tumulatur:
Ne video. et tumulo cum iam remeabilis adstat:
Cerno deum. si membrorum phantasma meorum est:
Et fantasma dei est. mendax in vtroq; necesse est
Sit Christus specie: si Christus fallere nouit.
Si non verus homo est: quem mors hominẽ pbat ipsa:
Nec verus deus est: operis quem gloria prodit
Esse deum. vel crede mori. vel ad esse refelle.

Et gemina verum Christum ratione negato.
Nam quid magnificum: si non est mortuus Jesus.
Et redit illa dei iustus memorabilis. est vt
Occisus redeat superis. surgatq; sepultus.
Quisq; deum Christum vult dicere: dicat eundem
Esse hominē: ne maiestas sua fortia perdat.

De resurrectione carnis humanæ.

Nosco meū in Christo corpus consurgere. quid me
Desperare iubes? veniam: quibus ille reuenit
Calcata de morte vijs. quod credimus hoc est.
Et totus veniam. nec enim minor aut alius quam
Nunc sum. restituar. vultus. vigor: & color idem
Qui modo viuit: erit. nec me vel dente vel vngue
Fraudatum remouet patefacti fossa sepulchri.
Qui iubet vt redeam: non reddet debile quicquam.
Nam si debilitas redit: instauratio non est.
Quod casus rapuit. quod morbus. quod dolor hausit.
Quod truncauit edax senium populante veterno:
Omne reuertenti reparata in membra redibit.
Debet enim mors victa fidem: ne fraude sepulchri
Reddat curtum aliquid: quamuis iam curta vorauit
Corpora debilitas. tamen & violentia morbi
Virtus mortis erat. reddet quod particulatim
Sorbuerat. quodcunq; modo ne mortuus omnis
Non redeat: si quid pleno de corpore desit.
Pellite corde metum mea membra & credite vosmet
Cum Christo reditur a deo. nam vos gerit ille:
Et secum reuocat. morbos ridete minaces.
Inflictos casus contemnite. tetra sepulchra
Despuite. & surgens quo Christus prouocat: ite.

Finit Apotheosis.

Aurelij Prudentij Clementis viri Consularis Amartigenia.

Fratres Ephebi fossor et pastor duo:
Quos foeminarum prima primos pcreat:
Sistunt ad aram de laborum fructibus
Deo sacranda munerum primordia
Hic terrientis: ille viuis fungitur.
Certante voto discrepantes immolant
Foetum bidentis alter: ast alter scrobis.
Deus minoris comprobaut hostiam.
Reiecit illam: quam parauit grandior.
Vox ecce summo missa per sultat throno.
Cain quiesce. namq; si recte offeras:
Oblata nec tu lege recte diuidas:
Peruersa nigram vota culpam traxerint.
Armat deinde parricidalem manum.
Frater probatæ sanctitatis æmulus
Germana curuo colla frangit sarculo.
Mundum recentem cæde tingit impia:
Sero expiandum iam senescentem sacro
Cruore Christi: quo peremptor concidit.
Mors prima coepit innocentis vulnere:
Cessit deinde vulnerato innorio.
Per crimen orta: dissoluta est crimine.
Abel quod ante perculit: Christū dehinc.
Finita et ipsa est finis exortem petens
Ergo ex futuris prisca coepit fabula.
Factoq; primo res notata est vltima.
Vt ille mortis inchoator rusticus
Insulsa terræ deferens libamina:
Deumq; rerum mortuarum deputans
Rastris redacta digna sacris crederet:

Viuentis atrox æmulator hostis:
Agnosco nempe: quæ figura hæc denotet.
Quis fratricida. quis peremptor inuidus
Prauæ sacrorum disciplinam diuidat:
Dactare dum se vota censet rectius.
Martionarij forma corruptissimi
Docet duetas discrepare a spiritu
Contaminate dona carnis offerens:
Et segregatim numen æternum colens.
Qui si quiescat: nec monentem negligat:
Pacem quietam diligat germanitas
Unum atq; viuum fassa viuorum deum.
Hic se caduco dedicans mysterio
Summam profanus diuidit substantiam:
Malum bonumq; ceu deorum seperans
Regnum: duorum sceptra cõmittit: duo
Deum esse credens quem fatetur pessimum.
Cain cruentus. vnitatis inuidus.
Mundi colonus. immolator squallidus.
Cuius litamen sordet: et terram sapit.
Terram caduci corporis venam putrem
Humore denso conglobatam. et puluere
Natura cuius fraude floret fertili
Foecunda fundens noxiorum crimina.
Animæq; vitam labe carnis enecat.
Caro in sororem tela mentem dirigit.
Mens illecebro ventilatur ebrio.
Ex quo furores succulentos colligit
Madens veneno corporis lymphatico.
Deum perennem findit in duos deos.
Audet secare nomen insecabile.
Cadet peremptor denegans vnum deum.
Cain triumphat morte fratris altius.

Amartigenia
Aduersus Marcionitas, qui duos deos esse affirmabant.

QVo te præcipitat rabies tua perfide Cain
Diuisor blaspheme dei? tibi conditor vnus
Non liquet: et bifidæ caligant nubila lucis.
Insyncera acies duo per diuortia semper
Spargitur in geminis visum frustrata figuris.
Terrarum tibi forma duplex obludit: vt ex eo rs
Diuiduum regnare deum super ethera credas:
Bina boni atq; mali glomerat discrimina sordens
Hic mundus: domino sed coelum obtemperat vni.
Non idcirco duos retinent coelestia reges:
Quod duo sunt opera humanas agitantia curas.
Exterior terrenus homo est: qui talia cernens
Coniscit esse duo variarum numina rerum:
Dum putat esse deum: qui parua effinxerit olim:
Et qui recta itidem condens induxerit: ambos
Autumat esse deos natura dispare summos.
Quæ tandem natura potest consistere duplex:
Aut regnare diu: quam fons diuisus ab arce
Seperat: alternaq; apicum ditione recidit.
Aut vnus deus est: rerum cui summa potestas:
Aut quæ iam duo sunt: minuuntur dispare summo.
Porro nihil summum: nisi plenis viribus vnum:
Distantes quoniam proprium dum quisq; reuulso
Vindicat imperio: nec summa nec omnia possunt.
Jus varium non est plenum: quia non habet alter:
Quicquid dispar habet: cumulum discretio carpit.
Nos plenum sine parte deum testamur & vnum:
In quo Christus inest. idem quoq; plenus & vnus.
Qui viget: ac viguit super omnia: quiq; vigebit
Participem nullum conlato foedere passus.
Summa potestatum. simplex dominatio rerum.
Virtutum sublime caput. fons vnicus orbis.

Naturalis apex. generisq; t originis author.
Ex quo cuncta fluunt t lux t tempora t anni
Et numerus. qui post aliquid dedit esse secundum.
Unus enim princeps numeri est: nec dinumerari
Tantum vnus potis est. sic cum pater: ac deus alter
Non sit: item Christus non sit genitore secundus.
Anterior numero est: cui filius vnicus vni est.
Ille deus meritoq; deus: quia primus t vnus
In virtute sua. primus tum primus in illo
Quem genuit. quid enim differt generatio simplex.
Unum semper erit gignens: atq; vnus ab vno
Ante chaos genitus. numeroq; t tempore liber.
Quis dixisse duos rem maiestate sub vna
Regnantem propriamq; sibi retroq; perennem
Ausit: t vnius naturæ excindere vires:
Nunquid adoptiuum genitor sibi sumpsit: vt alter
Externi generis numerum præstare duorum
Debeat: t geminum distans inducere numen:
Forma patris veri verus stat filius: ac se
Unum rite probat dum formam seruat eandem.
Non amor adscitus sociat: nec iungit vtrumq;
Coniurata fides: pietas sed certa: genusq;
Unum quod deus est: summã reuocatur ad vnam.
Hæc tibi Marcion via displicet: hanc tua damnat
Secta fidem dominis coelum partita duobus.
Quæ te confundunt nebulæ: quis somnus inerti
Incubat ingenio: cui per phantasmata duplex
Occurrit species biuio dispersa superno:
Si vim mentis hebes stupor obsidet: aspice saltem
Obuia terrenis oculis elementa: quibus se
Res occulta dei dignata est prodere signis.
Hereſin hanc præsaga patris præuiderat olim
Maiesta s fore: quæ rectorem lucis t orbis
Scinderet in partes geminatum segrege regno.

Idcirco ſpecimen poſuit ſpectabile noſtris
Exemplumq; oculis:ne quis duo numina credat.
Una per immenſam coeli caueam reuolutos
Præbet flamma dies.texit ſol vnicus annum.
Triplex ille tamen nullo diſcrimine trina
Subnixus ratione viget.ſplendet.volat.ardet.
Motu agitur.feruore cremat.tum lumine fulget.
Sunt tria nempe ſimul lux.t calor.t vegetamen.
Una eademq; tamen rota ſideris indiſcretis
Fungitur his:vno ſeruat tot munera ductu:
Et tribus vna ſubeſt miſtum ſubſtantia rebus.
Non conferre deo velut æquiparabile quicquam
Auſim:nec domino famulum componere ſignum
Ex minimis:ſed grande ſuum voluit pater ipſe
Coniectare homines.quibus ardua viſere non eſt.
Paruorum ſpeculo non intellecta notamus.
Et datur occultum per proxima quærere verum.
Nemo duos ſoles niſi ſub glaucomate vidit.
Aut ſi fuſca polum ſuffudit palla ſerenum
Oppoſitus quoties radiorum ſpicula nimbus
Igne repercuſſo mentitus ſpargit in orbes.
Sunt animis etiam ſua nubila craſſus t aer.
Eſt glaucoma aciem quod tegmine vellet aquoſo
Libera ne tetrum penetret meditatio coelum.
Neue deum rapidis comprendat ſenſibus vnum
Spargitur in bifidas maleſana intentio luces.
Et duplices geminis authoribus extruit aras.
Si duo ſunt igitur.cur non ſint multa deorum
Millia?cur numero deitas contenta gemello eſt?
An non in populos diſperſa examina diuum
Fundere erat melius:mundumq; implere capacem
Semideis paſſim nullo diſcrimine monſtris?
Quis fera barbaries perituros mactat honores:
Diſſona diſcretum retinent ſi numina coelum.

Conuenit t nebulis.t fontibus.t reboanti
Oceano.t siluis.t collibus.t speluncis.
Fluminibus.ventis.fornacibus.atq; metallis
Adsignare deos proprios.sua cuiq; iura.
Vel si gentiles sordet venerarier vmbras.
Et placet esse duos sceptris socialibus æquos.
Dic age quis terras ditionis sorte retentet:
Quis regat æquoreas æterna lege procellas:
Ede cohæredum distinctum ius dominorum.
¶ Vnus ais tristi residet sublimis in arce.
Author nequitiæ.scelerum deus.asper.iniquus.
Qui quodcunq; malum vitioso feruet in orbe:
Seuit:t anguineo medicans noua semina succo
Rerum principium mortis de fomite traxit.
Ipse opifex mundi terrã.mare.sydera fecit.
Condidit ipse hominem:lutulenta t membra coegit
Effigians quod morbus edat.quod crimine multo
Sordeat.informi tumulus quod tabe resoluat.
¶ Ast alij pietatis amor.placidumq; medendi
Ingenium.recreans homines.mortalia seruans.
Testamenta duo fluxerunt principe vtroq;.
Tradidit iste nouum melior.vetus illud acerbus.
Hæc tua Marcion grauis.t dialectica vox est.
Inimo hæc attoniti cerebri manifesta phrenesis.
¶ Nouimus esse patrem scelerum:sed nouimus ipsum:
Haud quaquam tamen esse deum.quin immo gehennæ
Mancipium:stygio qui sit damnandus auerno.
Marcionita deus.tristis.ferus.insidiator.
Vertice sublimis:cinctum cui nubibus atris
Anguiferum caput t fumo stipatur.t igni
Liuentes oculos subfundit felle perusto.
Inuidia impatiens iustorum gaudia ferre.
Hirsutos iuba densa humeros errantibus hydris
Obtegit:t virides allambunt ora cerastæ.

Ipſe manu laqueos per lubrica fila reflexos
In nodum reuocat: faciliq; ligamine tortas
Innectit pedicas: neruoſq; in vincula tendit.
Ars olli captare feras: animalia bruta.
Inretit ore plagis retinacula. deniq; cæcis
Indeprehenſa locis erranti opponere prædæ.
Hic ille eſt venator atrox: qui ſede frequenti
Incautas animas non ceſſat plectere Nembrod.
Qui mundum curuis anfractibus & ſyluoſis
Horrentem ſcopulis verſuto circuit aſtu
Fraude alios. tectiſq; dolis innectit adortus.
Porro giganteis alios luctando lacertis
Frangere funereos late exercere triumphos.
¶ Improba mors quid non mortalia pectora cogis:
Ipſe ſuam (pudet heu contempto principe vitæ)
Perniciem veneratur homo. colit ipſe cruentum
Carnificem: gladijq; aciem iugulandus adorat.
Intantum miſeris peccati nectare captis
Dulce mori eſt. tanta in tenebris de peſte voluptas.
Qui mala principio genuit: deus eſſe putatur.
Quiq; bona infecit vitijs: & candida nigris.
Par furor illorum: quos tradit fama dicatis
Conſecraſſe deas febrem ſcabiemq; ſacellis.
Inuentor vitij non eſt deus. angelus illud
Degener infami conceptum mente creauit:
Qui prius Auguſtum radiabat ſydus: & ingens
Ex nihilo ſplendor nutrito ardebat honore.
¶ Ex nihilo nam cuncta retro factumq; quod vſquã eſt.
At non ex nihilo deus & ſapientia vera.
Spiritus & ſanctus. res ſemper viua. nec vnquam
Coepta: ſed aerios etiam molita miniſtros.
Horum de numero quidam pulcherrimus ore
Maieſtate feror: nimijs dum viribus auctus
Inflatur: dum grande tumens ſeſe altius effert.

Ostentatq; suos licito iactantius ignes:
Persuasit proprijs genitum se viribus. ex se
Materiam sumpsisse sibi: qua primitus esse
Inciperet: nasciq; suum sine principe coeptum.
Hinc scola sub tacitã medicatur gignere sectam:
Que docet e tenebris subditũ micuisse tyrannuz.
Qui velut æterna latitans sub nocte retrorsum
Uixerit: et tecto semper regnauerit æuo.
Æmulus: vt memorant: opera ad diuina repente
Corrumpenda. caput caligine protulit atra.
Hoc ratio sed nostra negat: cui non licet vnam
Infirmare fidem: sacro quæ tradita libro est.
Nil ait absq; deo factum: sed cuncta per ipsum:
Cuncta: nec est alius quisquã nisi factus ab ipso.
Sed factus de stirpe bonus bonitatis in vsum
Proditus et primo generis de fronte serenus.
Deterior mox sponte sua dum decolor illum
Inficit inuidia: stimulisq; instigat amaris:
Arsit enim scintilla odij de fomite zeli:
Et dolor ingenium subditus conflauit iniquum.
Uiderat argillam simulacrum et structile flatu
Concaluisse dei: dominum quoq; conditione
Impositum: natura soli pelagiq; poliq;
Ut famulans homini locupletem fundere partu
Posset: et effusum terreno adiscere regi.
Qui cunctũ proprio regeret moderamine mundũ.
Inflauit fermento animi stomachante tumorem
Bestia: decq; acidis vim traxit acerba medullis
Bestia. sorde carens cui tunc sapientia longi
Corporis enodem seruabat recta iuuentam.
Complicat ecce nouos sinuoso pectore nexus.
Inuoluit nitidam spiris torquentibus aluum.
Simplex lingua prius varia micat arte loquendi:
Et discissa dolis resonat sermone trisulco.

Hinc natale caput vitiorum: principe ab illo
Fluxit origo mali: qui se corrumpere primum
Ador hominem didicit nullo informante magistro.
Vltimus exitium subuerso præside mundus
Sortitur: mundiq; omnis labefacta supellex.
Non aliter quã cum incautum spoliare viantem
Forte latro adgressus prædæ prius immemor ipsum
Ense ferit dominum pugnæ nodumq; moramq;
Quo pereunte trahat captiuos victor amictus
Iam non obstanti locuples de corpore prædo.
Sic hominis sublecta domus ditissimus orbis
Scilicet in facilem domino peccante ruinam
Lapsus herile malum iam tunc vitiabilis hausit.
Tunc lolium. lappasq; leues per adultera culta
Ferre malignus ager glebis male pinguibus ausus
Triticeam vacuis segetem violauit auenis:
Tunc etiam innocuo vitulorum sanguine pasci:
Iamq; iugo edomitos rictu laniare iuuencos
Occiso pastore truces didicere Leones.
Necnon & querulis balatibus irritatus
Plenas nocte lupus studuit perrumpere caulas.
Omne animal diri callens solertia furti
Imbuit: & tortos acuit fallacia sensus.
Quamuis maceries florentes ambiat hortos:
Sæpibus & densis vallentur vitea rura:
Aut populata rodit gemmantia germina bruchus:
Aut auibus discerpta feris lacerabitur vua.
Quid loquar herbarum fibras medicante veneno
Tinctas letiferi fudisse pericula succi.
Horrius in teneris sapor æstuat ecce frutetis:
Cum prius innocuas tulerit natura cicutas.
Roscidus & viridem qui vestit flos rhododaphnen
Pabula lasciuis dederit sincera capellis.
Ipsa quoq; oppositum distructo foedere certo

Transcendunt elementa modum: rapiuntq; ruuntq;
Omnia legeruptis quassantia viribus orbem.
Frangunt vimbriferos aquilonum prælia lucos.
Et cadit immodicis sylua extirpata procellis.
Parte alia violentus aquis torrentibus amnis
Transilit obiectas præscripta repagula ripas:
Et vagus euersis late dominatur in agris.
Nec tamen his tantam rabiem nascentibus ipse
Conditor instituit: sed lapsa licentia rerum
Turbauit placidas rupto moderamine leges.
Nec mirum si membra orbis concussa rotantur:
Si vitijs agitata suis mundana laborat
Machina: si terras lues incentiua fatigat
Exemplum datura hominum quo cætera peccent.
Vita hominum cui quicquid agit vesania. terror
Suppeditant vt bella fremant. vt fluxa voluptas
Diffluat: impuro feruescat vt igne libido:
Sorbeat vt cumulos nummorum faucibus amplis
Burges auaritiæ. finis quam nullus habendi
Temperat aggestis addentem vota talentis.
Auri nanq; fames parto fit maior ab auro.
Inde leges scelerum radix & sola malorum:
Dum scatebras fluuiorum omnes & operta metalla
Eliquat ornatus soluendi leno pudoris:
Dum venas squalentis humi scrutatur inepta
Ambitio scalpens naturæ occulta latentis:
Si quibus in foueis radiantes forte lapillos
Rimata inueniat: nec enim contenta decore
Ingenito externam mentitur fœmina formam.
Ac velut artificis domini manus imperfectum
Os dederit: quod adhuc res exigat. aut hiacinthis
Pingere sculptilibus redimitæ frontis in arce:
Colla vel ignitis sincera incingere sertis.
Auribus aut grauidis virides suspendere baccas

Nectitur & nitidis concharum calculus albens
Crinibus.aureolisq; riget coma texta catenis.
Tædet sacrilegas matrum percurrere curas:
Muneribus dotata dei quæ plasmata fuco
Inficiunt.vt figmentis cutis inlita perdat
Quod fuerat falso non agnoscenda colore.
Hæc sexus malefortis agit:cui pectore in arcto
Ardens fragilis facili vitiorum fluctuat æstu.
Quid:quod & ipse caput muliebris corporis & rex
Qui regit inualidam propria de carne resectam
Particulam:qui vas tenerum ditione gubernat:
Soluitur in luxum.cernas mollescere cultu
Heroas vetulos:opifex quibus aspera membra
Finxerat:& rigidos durauerat ossibus artus.
Sed pudet esse viros.quærunt vanissima quæq;
Quis niteant:genuina lues vt robora soluant.
Vellere non ouium:sed eoo ex orbe petitis
Ramorum spolijs fluitantes sumere amictus
Gaudent:& durum scutulis perfundere corpus.
Additur ars:vt fila herbis saturata recoctis
Inlaudant varias distincto stamine formas.
Vt quæq; est lanugo feræ mollissima tactu
Nectitur.hunc videas lasciuas præpete cursu
Venantem tunicas:auium quoq; versicolorum
Indumenta nouis texentem plumea telis.
Illum pigmentis redolentibus ex peregrino
Puluere fœmineas spargentem turpiter auras.
Omnia luxus habet nostræ vegetamina vitæ:
Sensibus in quinq; statuens quæ condidit author:
Auribus.atq; oculis.tum naribus.atq; palato
Quæritur infectus vitiosis artibus vsus.
Ipse etiam toto pollet qui corpore tactus
Palpamen tenerum blandis ex fotibus ambit
Pro dolor ingenuas naturæ occumbere leges:
Captiuasq; trahi regnante libidine dotes.

Peruersum ius omne viget: duz quicquid habēduz
Omnipotens dederat studia in contraria vertunt.
Id circo ne rogo speculatrix pupula molli
Subdita palpebræ est: vt turpia semiuirorum
Membra theatrali spectet vertigine ferri
Incestans miseros foede oblectamine visus.
Aut ideo spirant: mediaq; ex arce cerebri
Dimittunt geminas sociata foramina nares:
Vt bibat in lecebras male conciliata voluptas:
Quas pigmentato meretrix iacit improba crine:
Num propter lyricæ modulamina vana puellæ
Neruorumq; sonos et conuiuæ recalentis
Carmen nequitiæ patulas deus addidit aures:
Perq; cauernosos iussit penetrare meatus
Vocis iter: nunquid madido sapor inditus ori
Viuit ob hanc causam: medicata vt fercula pigram
Ingluuiem vegetamq; gulam ganeonis inescent:
Per varios gustus instructa vt prandia ducat
In noctem: lassetq; grauem sua crapula ventrem:
Quid duruz. quid molle foret. q̄d lene. quid horrēs.
Quid calidum. gelidum ve deus cognoscere nosmet
Adtactum voluit palpandi interprete sensu.
At nos delicias plumarum et linea texta
Sternimus: atq; cute fulcro attenuate polimus.
Foelix qui indultis potuit mediocriter vti
Muneribus: par cumq; modum seruare fruendi.
Quem locuples mundi species t amoena vetustas
Et nitidis fallens circumflua copia rebus
Non capit vt puerum: nec inepto addicit amori.
Qui subadumbrata dulcedine triste venenum
Deprendit latitare boni mendacis operta.
Sed fuit id quondam nobis sanctumq; bonumq;
Principio rerum Christus cum conderet orbem.
Vidit enim deus esse bonum: velut ipse Moyses

Historicus mundi nascentis testificatus.
Vidit ait deus esse bonum quodcunq; creauit.
Hoc sequar.hoc stabili conceptum mente tenebo
Inspirante deo:quod sanctus vaticinator
Prodidit antiquæ recolens primordia lucis:
Esse bonum quicquid deus & sapientia fecit.
Conditor ergo boni pater est:& cum patre Christus.
Nam deus atq; deus pater est.et filius vnum.
Quippe vnum natura facit.quæ constat vtriq;
Una voluntatis.iuris.virtutis.amoris.
Non tamen id circo duo numina:nec duo rerum
Artifices:quoniam generis dissensio nulla est:
Atq; ideo nulla est operis distantia.nulla
Ingenij.peperit bona omnia conditor vnus.
Nil luteum de fonte fluit:nec turbidus humor
Nascitur.aut primæ violatur origine venæ:
Sed dum liuentes liquor incorruptus harenas
Prælambit:putrefacta inter contagia sordent.
Nunquid equus.ferrum.taurus.leo.funis.oliuum
Inse vim sceleris cum formarentur:habebant?
Quod iugulatur homo non ferrum causa furoris.
Sed manus est nece cum vesania feruida circi
Authorem leuitatis habet rapidive fragoris
Mens vulgi rationis inops.non cursus equorum
Perfurit.infami studio perit vtile donum.
Sic Lacedæmonicas oleo maduisse palestras
Nouimus.et placidum seruire ad crimina succum.
Inde per aerium pendens audacia funem
Ardua securis scandit proscenia plantis.
Inde feras volucri temeraria corpora saltu
Transiliunt:mortisq; inter discrimina ludunt.
Sanguinis humani spectacula publicus edit
Confessus: legesq; iubent venale parari
Supplicium:quo membra hominũ discerpta cruẽtis

Morsibus oblectent hilaram de funere plebem:
Mille alia stolidi bacchantia gaudia mundi
Percensere piget:quæ veri oblita tonantis
Humanum miseris voluunt erroribus æuum.
Nemo animum summi memorem genitoris in altum
Excitat:ad coelum mittit suspiria nemo:
Nec recolens apicem solij natalis ad ipsum
Respicit authorem:nec spem super aera librat:
Sed mentem grauidis contentam sternere curis
Indigno subdit domino:perituraq; pronus
Diligit:& curuo quærit terrestria sensu.
Hoc pulchrum quod terra parit.quod gloria confert
Lubrica.commendat quod perniciosa voluptas.
Quod velut excitus diffiato puluere ventus
Præterit:exemplo tenuis quod transuolat vmbræ.
His ægras animas morborum pestibus vrget
Prædo potens:tacitis quem viribus interfusum
Corda bibunt hominum.serit ille medullitus omnes
Nequitias:spargitq; suos per membra ministros.
Manq; illic numerosa cohors sub principe tali
Militat.horrendisq; animas circumsedit armis
Ira.superstitio.moeror.discordia.luxus.
Sanguinis atra sitis.vini sitis.& sitis auri.
Liuor.adulterium.dolus.obtrectatio.furtum.
Informes horrent facies:halituq; minaces.
Ambitio ventosa tumet.doctrina superbit.
Personat eloquium.nodos fraus addita nectit.
Inde Canina foro latrat facundia toto.
Hinc gerit Herculeam vilis sapientia clauam.
Ostentatoq; suos vicatim gymnosophistas
Incerat lapides fumosos idololatrix
Religio:& surdis pallens aduoluitur aris.
Heu quantis mortale genus premit improbus hostis
Armigeris.quanto ferrata satellite ducto:

Bella gerit.quanta victos ditione triumphat.
Surgit in auxilium Chananæus.atq; agmina denſet
Laſſide terribili ſetarum ponderamento
Concutiens:dextramq; graui cum cuſpide quaſſans.
Aſt alia de parte furens exercitus ardet
Regis Amorrei.tum millia Gergeſæorum
Effundunt aciem toto volitantia campo.
Eminus hi feriunt.confligunt comminus illi.
Ecce Gebuſaicæ feruent ad prælia turmæ.
Aurea tela quibus de ſanguine tincta draconis
Mortifero ſplendore micant.radiantq;.micantq;.
Nec non terrificas pilis armare cateruas
Tecethee iuuat.ſed gens Ferezea ſagittis
Inſultat virtute pari.ſed diſpare ferro.
Poſtremum cuneum rex promouet Euæorum.
Squamoſum thoraca gerens de pelle colubri.
His ſubnixa viris ſcelerum peruerſa poteſtas
Edomat inualidas mentes.quæ ſimplicitate
Indociles.bellicq; rudes ſub foedere falſo
Triſtis amicitiæ primum ſocia agmina credunt.
Dammoneamq; fidem pacis ſub amore ſequuntur.
Mox faciles ad vincla rapi iuga dura volentes
Addictis ſubeunt ceruicibus.t nebulonum
Spirituum iuſſis ſeruire ferocibus aptant.
Ille ſuperuacuis augens patrimonia fundis.
Finitimiſq; inhians contempto limite agellis.
Ducitur innexus manicis.t mille cathenis
Ante triumphales currus poſt terga reuinctus.
Nec ſe barbaricis addictum ſentit habenis.
Hic qui ventoſæ ſcandit faſtigia famæ.
Inflaturq; cauo pompæ popularis honore.
Qui ſummum.ſolidumq; bonum putat ambitionis
Creſcere ſucceſſu.præconum voce trementes
Examinare reos.miſerorum in corpora faſces

Frangere terribiles. legum exercere ſecures
In laqueum iam colla dedit. iam compede dura
Flectitur. ⁊ pedibus ſeruilia vincula limat.
Credite captiui mortales: hoſtica quos iam
Damnatos cohibent ergaſtula: quos famulatu
Poenarum virtus non intellecta coercet:
Hæc illa eſt Babylon: hæc trãſmigratio noſtræ
Gentis: ⁊ horribilis victoria principis Aſſur.
Carmine luctifico quam deflens Hieremias.
Orbatam propriis vlulauit ciuibus vrbem.
Num latet. aut dubium eſt animas de ſemine Jacob
Exilium gentile pati: quas perſica regna
Captiuas retinent: atq; in ſua foedera cogunt:
Illic natali deſueſcunt viuere ritu.
Moribus ⁊ patrijs exutæ in barbara iura
Degenerant. linguamq; nouam: veſtemq; ſequuntur:
Deq; profanato diſcunt ſordeſcere cultu:
Nutricemq; abolent petulanti e pectore Sion.
Jam patriæ meminiſſe piget. iam myſtica frangunt
Organa. ⁊ externi laudant anathemata regni.
Nonne fuit melius ſæuum Amphitidis aulæ
Jmperium toleraſſe patres: penituſq; ſiniſtris
Adſediſſe focis: poſitos Pharaonis iniqui
Sub pedibus limo: ⁊ paleis ſeruire paratos:
Carnis ⁊ immodicæ ſpurco ructamine crudos.
Quo tantum auxilij per prodigialia ſigna
Effudit dominus. populum dum forte rebellem
Seruat ope immerita. vinclis dum ſubdita colla
Soluit. ⁊ Aegyptum virga ſerpente coercet:
Quid iuuat equoreum pelago cedente profundum
Puluerea calcaſſe via: cum conſcia ponti
Saxa ſub ignota patuerunt prodita coelo:
Aruit ⁊ medio ſitiens in gurgite limus:
Si victor virtute dei. mediaſq; tenebras

Luce columnari scindens exercitus olim.
Perdidit inuenti vallē botryonis opimam:
Si nescit versare solum cui melle perenni
Gleba fluens niueos permiscet lactea riuos.
Si domitam hierico lituis atq; ære canoro
Rursus in antiquos patitur consurgere muros:
Si riuis restin iordanis pellitur. et iam
Deserit adscriptam dimensa in iugera sortem:
Deniq; si strictam tantis sudoribus vrbem.
Et quæ nubigenas transcendunt culmina nimbos
Defensare nequit. si nescit. quis lapis illest
Hostibus obsistens. et inexpugnabile turris
Præsidium. quē non fragor hosticus arietis. aut quē
Vis impacta quatit. non æris machina rostro
Arietat insiliens. nec ferrea verbera quassant:
Angulus hic portæ in capite est. hic cōtinet omnem
Saxorum seriam constructaq; limina firmat.
Quam qui rite suis per propugnacula muris
Mouerit insertum seq; ac sua moenia vallo
Præcingat triplici celsa stans eminus arce
Fretus amore petræ. castis ꝛ peruigil armis
Non illum regina Tyri. non accola magni
Eufratis Parthus rapiet . non decolor indus
Tempora pennatis redimitus nigra sagittis.
Quin si fulmineos cogens ad bella gigantas
Allophylus tua castra velit delere tyrannus.
Tutus eris. nec te firma statione mouebit
Ipse Charon mundi numen Marcionis ipse.
Qui regit aerio vanas sub sole tenebras.
Nam vanum quicquid sol aspicit. ex elementis
Cuncta solubilibus. fluxoq; creamine constant.
Fallo. creaturam nisi doctor apostolus omnem
Subiectam vanis non sponte laboribus orsus
Periuro ingemuit miserans seruire latroni

Errat ait.qui luctamen cum sanguine nobis.
Et carne.et venis feruentibus.et vitioso
Felle putat.calidisq; animam peccare medullis.
Non mentē sua membra premūt nec terrea virtus
Oppugnat sensus liquidos.bello ve lacessit
Sed cum spiritibus tenebrosis nocte.dieq;
Congredimur.quorum dominatibus humidus iste.
Et pigris densus nebulis obtemperat aer.
Scilicet hoc medium.coelum inter.ɔ infima terræ.
Quod pater et vacuo nubes suspendit hiatu
Frena potestatum variarum substinet ac sub.
Principe Belial rectoribus horret iniquis.
His conluctamur prædonibus.vt sacra nobis
Ous apostolici testis sententia prodit.
Nemo habitum naturæ.aut inritamina peccans
Corporis accuset.facile est frenare rebelles
Affectus carnis.nimiosq; retundere pulsus
Materiæ fragilis.et viscera victa domare.
Quippe animus longe præstantior.vt pote summo
Aethere demissus.subiectos.si velit artus
Imperio quassare graui.iussisq; seueris
Dedere regnanti domino.vis nulla resistit.
Maior inest.vis illa homini.quæ flatile virus
Ingerit.ɔ tenuem tenui ferit aere mentem.
Parthica non æque ventos transcurrit harundo.
Cuius iter nullus potis est comprendere visus.
Præpes enim volucris dū pennis transuolat auras.
Improuisa venit.nec stridor nuntiat ante.
Diuentum leti.quam pectoris abdita rumpat.
Securam rapiens medicato vulnere vitam.
Sed magis aligera est.magis et medicata sagitta.
Quam iacit vmbrosi dominatio lubrica mundi.
Eludens excussa oculos.calamiq; volantis
Præpete transcursu cordis penetralia figens.

Nec segnis natura animæ. vt tarda cauendi
Vulneris ignitum. quoniam deus indidit olli
Ingenium purum. sapiens. subtile. serenum.
Mobile. solicitum. velox. agitabile. acutum.
Factorem modo facta suum veneretur. et ipsi
Mobilitet. ac victum proculcet sobria mundum
Nil de pestiferis opibus. aut fallificatis
Terrarum spolijs. stulto oblectamine libans
Nec sub fasce iacens alieno. ꝛ dedita regno.
Ne queat argutas hostis vitare sagittas.
Sed quid ego oē malū mūdiq; hominūq; maligni
Hostis ad inuidiam detorqueo: cum mala nostra
Ex nostris concreta animis genus et caput ꝛ vim
Quid sint: quid valeant: sumant de corde parente:
Ille quidem fomes nostrorum ꝛ causa malorum est.
Sed tantum turbare potest aut fallere: quantum
Nos volumus. qui decrepito suggesta Leoni
Armamenta damus: friget fera futile frendens:
Humani generis ni per suffragia gliscat.
Signimus omne malum proprio de corpore nostro.
Vt genuit Dauid alias pater optimus vnum
Crimen Absalom tetrum pater ille: sed vnum
Innocuas inter soboles genuit patricidam:
Ausus in authorem generis qui stringere ferrum.
Ah pietas. signis contraria signa paternis
Egit: ꝛ vnius commisit sanguinis arma.
Nostra itidem diros vrente propagine natos
Pectora parturiunt: versis qui protinus in nos
Moribus insuescunt gignentum viuere poenis.
Depopulantur enim nimium foecunda parentum
Viscera: et interitu genitalis stirpis aluntur.
Progeniem verum ille suam rex vt pote summus
Atq; dei vates partituræ et virginis author:
Tristibus atq; pijs variauerat: vt Salomonis

Frater Abessalom misceret crimina iustis
Pignoribus: ducemq; domum turbaret amaris.
Nos dignum Salomone nihil. nos degener implet
Solus Abessalom lacerans pia viscera ferro.
Si licet ex ethnicis quicquam præsumere: vel si
De physicis exempli aliquid: sic vipera (vt aiunt)
Dentibus emoritur fusæ per viscera prolis.
Mater morte sua non sexu fertilis aut de
Concubitu distenta vterum. sed cum calet igni
Percita foemineo moriturum obscoena maritum
Ore sitit patulo. caput inserit ille trilinguæ
Coniugis infauces: atq; oscula feruidus intrat
Insinuans oris coitu genitale venenum
Rupta voluptatis vi saucia mordicus haustum
Frangit amatoris blanda inter foedera guttur:
Infusasq; bibit caro pereunte saliuas.
His pater inlecebris consumitur. at genitricem
Clausa necat soboles. nam postquam semine adulto
Incipiunt calidis corpuscula parua latebris
Serpere: motatumq; vterum vibrata ferire.
Aestuat interno pietatis crimine mater:
Carnificemq; gemit damnati conscia sexus
Progeniem septi rumpentem obstacula partus.
Nam quia nascendi nullus patet exitus: aluus
Foetibus in lucem nitentibus excruciata
Carpitur: atq; viam lacerata per ilia pandit.
Tandem obitu altricis prodit grex ille dolorum
Ingressum vitæ vix eluctatus tortum
Perscelus exculpens. lambunt natale cadauer
Reptantes catuli: proles dum nascitur orba.
Haud experta diem miseræ nisi posthuma matri.
Non dispar nostræ conceptus mentis abore
Vipereo infusum sic combibit illa venenum
Coniuge Beliadæ; sic oscula deuorat hausto:

Interiusq; rapit. sic felle libidinis ardens
Impletur vitijs perituro mista marito.
Tunc prægnans loetale genus concepta maligni
Fert opera ingenij de semine complicis hydri:
Quem poenis pensare prius sua facta necesse est
Corruptæ pro stupro animæ proq; orbe perempto.
Ipsam porro animam crudelia vulnera carpunt
Mille puerperijs: soboles dum parturit ex se
Contra naturam genitas: peccamina crebra
Scilicet & partos materno funere natos.
Hinc illa est domini iusta obiurgatio Christi:
Nonne pater dæmon vos increpo peccatores
Concubitu carnis semen sitiens iniquum
Vos genuit. sanctum lector percense volumen:
Quod loquor inuenies dominum dixisse profanis
Vera obiectantem mortalibus. ex patre nam vos
Esse meo genitos pietas ait ipsa probaret
Ac pietatis opus. pro cæca libido. quid hoc est:
Quod cum se thalamis desponsam mens bona iustis
Mouerit: inq; thronum regis nuptura vocetur:
Et regis semper iuuenis. senioq; repulso
Diuinum decus æterno seruantis in ore:
Malit adulterium: furuo & se munere vilem
Vendat noctricolæ spurcis complexibus indi
Aspernata dei fusam per virginis artus
Progeniem: dulcesq; vocans in fornice natos:
Sentio quam contra moueat pellacia litem:
Quod dente obnitens spinosa calumnia pugnet:
Hosq; lacessito vocet ad luctamina vero.
Si non vult deus esse malum: cur non vetat inquit.
Nil refert author fuerit factorq; malorum:
An ne opera in vitium sceleris pulcherrima verti
Cum possit prohibere: sinat: q si velit omnes
Innocuos agere omnipotens. nec sancta voluntas

Degener & facto nec se manus inquinet vllo.
Condidit ergo malum dominus: quod spectat ab alto:
Et patitur: fieriq; probat: tanquam ipse crearit.
Ipse creauit enim: quod cum discludere possit:
Non abolet: longoq; sinit crassarier vsu.
Damna aures pater alme meas: & claude meatus
Obrutescentis capitis: ne peruia tales
Concipiat flexura sonos. est perdere tanti
Extinctum vitæ officium de parte cerebri:
Immunem modo sese anima expertemq; nefandi
Auditus felix stolida conseruet ab aure.
Quis ferat hæc iniecta deo conuitia: qui se
Diuinis meminit præcellere nobilitatum
Muneribus. multa vt taceam: vel sola benignum
Res probat esse deum: vetiti quod amore peremptos
Excitat e tumulis homines: regnisq; per æuum
Particeps iubet esse sui. qui si foret author:
Seruatorq; mali: nunquam post damna salutis
Peccantumq; obitus rediuiuam ferre medelam
Vellet: & amissos opere instaurare secundo.
Labi hominis: seruare dei est. meritis perit iste:
Ille abolet pereuntis opus: meritumq; resoluit.
Argumentum ingens: dominum qui talia præstet:
Nolle malum. nec quod post abluit: ante probare.
Inuito ne aliquis potis est peccare tonante:
Cui facile est in corde hominis componere sensus
Quos libeat: fibrasq; omnes animare pudicis
Pulsibus: & totum venis infundere honestum:
Nescis stulte tuæ vim libertatis ab ipso
Formatore datam. nescis ab origine quanta
Sit concessa tibi famulo super orbe potestas.
Et super ingenio proprio laxeq; soluto
Iure potestatis liceat cui velle. sequiq;
Quod placitum est; nulliq; animũ subiungere vinclo.

An cum te dominum cunctis quæcunq; crearat:
Præficeret:mundumq; tuis seruire iuberet
Imperijs.cuncta arua.polum.mare.flumina.ventos
Dederit:arbitrium de te tibi credere auarus
Nollet vt indigno:libertatemq; negaret:
Quale erat electus magni rector:bis vt esset:
Non rex ipse sui curto foedatus honore.
Nam quis bonos domini est:cuius mens libera non est:
Una sed impositæ seruit sententia legi:
Quæ laus porro hominis:vel quod meritum sine certo
Inter vtramq; viam discrimine viuere iuste:
Non fit sponte bonus:cui non est prompta potestas
Velle aliud:flexosq; animi conuertere sensus.
At qui nec bonus est:nec conlaudabilis ille:
Qui non sponte bonus.quoniam probitate coacta
Gloria nulla venit:sordetq; in gloria virtus.
Nec tamen est virtus:ni deteriora refutans
Emicet:t meliore viam petat indole rectam.
Vade ait ipse parens opifexq; t conditor Aldæ:
Vade homo adflatu nostri prænobilis oris
Insubiecte.potens.rerum arbiter.arbiter idem
Et iudex mentis propriæ.mihi subdere soli
Sponte tua:quo sit subiectio t ipsa soluto
Libera iudicio.non cogo:nec exigo per vim:
Sed moneo iniustum fugias:iustumq; sequaris.
Lux comes est iusti:comes est mors horrida iniqui.
Elige rem vitæ.tua virtus temet in æuum
Prouehat.alternum tua damnet culpa vicissim:
Præstet t alterutram permissa licentia sortem.
Hac pietate vagus.t tanto munere abundans
Transit propositum fas:t loetalia prudens
Eligit atq; volens:magis vtile dum sibi credit:
Quod prohibente deo persuasit callidus anguis.
Persuasit certe hortatu:non impulit acri

Imperio.hæc mulier rea criminis exprobranti
Respondit domino suadelis se male fabris
Illectam suasisse viro:vir et ipse libenter
Consensit.licuit ne hortantem spernere recti
Libertate animi:licuit.nãq; et deus ante
Suaserat:vt meliora volens sequeretur.at ille
Spernens consilium sæuo plus credidit hosti.
Hunc inter vitæ dominum mortisq; magistrum
Consistit medius.vocat hinc deus:inde tyrannus
Ambiguum atq; suis se motibus alternantem
Accipe gestarum monumenta insignia rerum:
Præluserit quibus historia spectabile signum.
Loth fugiens Sodomis ardentibus omnia secum
Pignora cara domus properabat sede relicta
Nubibus vbicremis subducere:sulphure cum iam
Nimboso ignitus coelum subtexeret aer:
Flagrantemq; diem crepitans incenderet imber.
Angelus hanc hospes legem præscripserat ollis
Emissus virtute dei sub imagine dupla:
Omnis vt e portis iret domus atq; in apertum
Dirigeret constans oculos:nec pone reflexo
Lumine regnantes per moenia cerneret ignes.
Nemo memor Sodomæ:q̃ mũdi forma cremãdi est:
Vt semel e muris gressum promouerit:ore
Post tergum verso respectet funera rerum.
Loth monitis sapiens obtemperat.at leuis vxor
Nobilitate animi torsit muliebre retrorsus
Ingenium:Sodomisq; suis reuocabilis hæsit.
Traxerit Eua virum diræ ad consortia culpæ:
Hæc peccans sibi sola perit.solidata metallo
Rigunt fragilis:saxumq; liquabile facta
Stat mulier:sicut steterat prius omnia seruans
Caute sigillati longum salis effigiata
Et decus,et cultum,frontemq;,oculosq;,comamq;.

Et flexam in tergum faciem.paulumq; relata
Menta retro:antiquæ monumenta rigentia noxæ.
Liquitur illa quidem falsis sudoribus vda:
Sed nulla ex fluido plenæ dispendia formæ
Sentit deliquio:quantumq; armenta saporum
Adtenuant saxum:tantum lambentibus humor
Sufficit:attritamq; cutem per damna reformat.
Hoc meruit titulo peccatrix foemina sisti
Infirmum fluidumq; animum per lubrica soluens
Consilia t fragilis iussa ad coelestia voti
Propositum contra non commutabile seruat.
Loth ingressus iter nec moenia respicit alto
In cinerem conlapsa rogo populumq; perustum.
Et mores populi.tabularia.iura.forumq.
Balnea.propolas.meritoria.templa.theatra.
Et circum cum plebe sua.madidasq; popinas.
Quicquid agunt homines.Sodomorum incendia iustis
Ignibus inuoluunt:t Christo iudice damnant.
Hæc fugisse semel satis est.non respicit vltra
Loth noster:fragilis sed coniunx respicit:t quæ
Fugerat inuerso mutabilis ore reuisit:
Altq; inter patrias perstat durata fauillas.
En tibi signatum libertatis documentum:
Quod voluit nos scire deus.quodcunq; sequendum est
Sub nostra ditione situm:passimq; remissum
Alterutrum calcare viam.duo cedere iussi
De sodomis:alter se præripit:altera mussat.
Ille gradum celerat fugiens:contra illa renutat.
Liber vtriq; animus:sed dispar vtriq; voluntas.
Diuidit huc illuc rapiens sua quenq; libido.
Talem multa sacris speciem notat orbita libris.
Aspice Ruth gentis moabitidis:t simul Orfam.
Illa socrum Noemi fido comitatur amore:
Deserit hac.atqui thalamis,t lege iugali

Exutæ.hebreisq; thoris.sacrisq; vacantes.
Jure fruebantur proprio.sed pristinus Orfæ
Fanorum ritus præputia barbara suasit
Malle:& semiferi stirpem nutrire Goliæ.
Ruth dum per stipulas agresti amburitur estu:
Fulcra Booz merut:castoq; adscita cubili
Christigenam foecunda domum dauidica regna
Edidit: atq; deo mortales miscuit ortus.
Sæpe egomet memini fratres geminos ad hiulcum
Peruenisse simul biuium nutante iuuenta:
Et dubitasse diu bifido sub tramite:quod nam
Esset iter melius.cum dextrum spinea sylua
Sentibus arctaret:scopulosaq; semita longe
Duceret aerium cliuoso margine callem.
Sit leuium nemus vmbriferum per amoena vireta
Ditibus ornaret pomis:& leue iacentem
Planicies daret ampla viam. squalentibus vnum
Contentum spuis reptasse per ardua saxa:
Porro alium campo sese indulsisse sinistro.
Illum syderibus caput immiscere propinquis:
Hunc incoenosas subito cecidisse paludes.
Omnibus vna subest natura:sed exitus omnis
Non vnus peragit placitorum segrege forma.
Haud secus.ac si olim per sudum lactea forma
Lapsa columbarum nubes descendit in aruum
Ruris frugiferi:laqueos vbi callidus auceps
Porrætendit:lentoq; inleuit vimina visco:
Sparsit et insidias siliquis vel farre doloso.
Inliciunt alias fallantia grana:gulamq;
Innectunt auidam tortæ retinacula setæ:
Adolle vel implicitas gluten circunligat alas:
Ast aliæ quas nullus amor prolectat edendi:
Cressibus innocuis sterili spatiantur in herba:
Suspectamq; cauent oculos conuertere ad escam.

Mox vbi iam coelo reuolandum: pars petit æthram
Libera sydeream plaudens super aera pennis:
Pars captiua iacet. laceris et saucia plumis
Pugnat humi: et volucres nequiquã suspicit auras
Sic animas coeli de fontibus vnicolores
Infundit natura solo: sed suauibus istic
Deuinctæ inlecebris retinentur: & æthera paucæ
Conscendunt reduces. multas viscosius inescat
Pastus et ad superas percurrere non sinit auras.
Prescius inde pater liuentia tartara plumbo
Incendit liquido: piceasq; bitumine fossas
Infernalis aquæ furuo suffodit auerno:
Et flegethonteo sub gurgite sanxit edaces
Perpetuis scelerum poenis inolescere vermes.
Norat enim flatu ex proprio vegetamen inesse
Corporibus nostris: animamq; ex ore perenni
Formatam non posse mori. non posse vicissim
Pollutam virtus rursum ad conuexa reuerti
Mersandam penitus puteo feruentis abyssi.
Vermibus. & flammis. et discruciatibus æuum
Immortale dedit. senio ne poena periret
Non pereunte anima carpunt tormenta. fouentq;
Materiem sine fine datam. mors deserit ipsa
Aeternos gemitus: et flentes viuere cogit.
At diuersa procul regionibus in paradisi
Præmia constituit maiestas gnara futuri
Spiritibus puris & ab omni labe remotis.
Quicq; Gomorreas non respexere ruinas:
Auersis sed rite oculis post terga tenebras
Liquerunt miseri properanda pericula mundi.
Ac primum facili referuntur ad astra volatu:
Unde fluens anima structum vegetauerat Adam.
Nam quia naturam tenuem decliuia vitæ
Pondera non reprimunt: nec tardat ferrea compes:

Concretum celeri relegens secat aera lapsu.
Exuperatq; polum feruens scintilla remensum
Carcereos exosa situs: quibus hæserat exul.
Tunc post liminio redeuntem suscipit alto.
Cana fides gremio: teneriscq; oblectat alumnam
Delitijs multos post diuersoria carnis
Ore renarrantem querulo: quos passa labores.
Illic purpureo latus exporrecta cubili
Floribus aeternis spirantes libat odores:
Ambrosium q; bibit roseo de stamine rorem.
Ditibus et longo fumantibus interuallo
Fluminaq; et tutos coeli sitientibus imbres
Implorata negat digitum insertare palato:
Flammarumq; apices humenti extinguere tactu.
Nec mirere locis longe distantibus inter
Damnatas iustasq; animas concurrere visus
Conspicuos: meritasq; vices per magna notari
Interualla: polus medio quæ diuidit orbe.
Errat quisque animas nostrorum fine oculorum.
Aestimat inuolui: vitreo quos lucida palla
Obice: quis speculum concreta coagula texunt:
Impediuntq; vagas obducto humore fenestras.
Num ne animarum oculis denso vegetamine guttæ
Voluuntur teretes: aut palpebralius extra
Horrescunt setis: cilio ve vmbrante teguntur?
Illis viua acies. nec pupula parua. sed ignis
Traiector nebulæ: vasti et penetrator operti est.
Nil ferrugineum solidum ve tuentibus obstat.
Nocturnæ cædunt nebulæ. nigrantia cedunt
Nubila. patenti cedit teres area mundi.
Nec tantum aerios visu transmittit hiatus
Spiritus: oppositos sed transit lumine montes.
Oceani fines. atq; vltima littora Thules
Trans adijt: volucresq; oculos in tartara mittit.

Nostris nempe omnes pereunt sub nocte colores
Visibus: & cæco delentur tempore formæ.
Nunquid & eruti membris ac viscere perdunt
Agnitione notas rerum: vel gressibus errant?
Una animam semper facies habet. & color vnus
Veris. vt cuicq est meritorum summa sinistri
Seu dextri alternas nec commutabile tempus
Conuertit. variatq vices. longum atq perenne est:
Quicquid id est. vnus voluit sua secula cursus.
Expertus dubitas animas percurrere visu.
Abdita corporeis oculis cum sæpe quietis
Rore soporatis cernat mens viua remotos:
Distantesq locos aciem per rura. per astra.
Per Maria intendens. nec enim se segregat ipsa
Ante obitum viuis ex artubus: aut fugit exul
Sanguinis & carnis penetralia. seq medulis
Exut: abductam ve abijt de pectore vitam:
Viscerea sed sede manens speculatur acutis
Omnia luminibus. & qua circuntulit acrem
Naturæ leuis intuitum nullo obice rerum
Discluſa ante oculos subiectum prospicit orbem:
Atq orbis sub mole situm sordens elementum.
Ob iacet interea tellus: nec visibus obstat:
Quin si stelligerum vultus conuertat ad arem:
Nil intercurrens obtutibus impedit ignem
Peruigilis animæ: quamuis densata grauentur
Nubila: & opposito nigrescat vellere coelum.
Sic arcana videt tacitis cooperta futuris
Corporeus Joannes adhuc nec carne solutus:
Munere sed somni paulisper carne sequestra
Liber ad intuitum sensuq oculisq peragrans
Ordine dispositos venturis solibus annos.
Procinctum videt angelicum: iam iamq cremandi
Orbis in excidium raucos & percipit aure

Mugitus grauium mundi sub fine tubarum:
Hæc ille ante obitum membrorum carcere septus
Secedente anima non discedente videbat.
Nonne magis flatus sine corpore cuncta notabit
Corporis inuolucris tumulo frigente repostis
Certa fides rapidos subterna nocte cammos.
Qui pollutam animam per sęcula longa perenni
Igne coquunt oculis longum per inanē remotis
Pauperis expositos:nec secius aurea dona
Justorum dirimente chao.rutilasq; coronas
Eminus ostendit poenarum carcere mersis.
Hinc paradisicolæ post vlcera dira beato
Prodit̃ infoelix vlulans in peste reatus
Spiritus:inq; vicem meritorum mutua cernunt.
O dee cunctiparens animæ dator:o dee Christe:
Cuius ab ore deus subsistit spiritus vnus:
Te moderante regor. te vitam principe duco.
Judice te pallens trepido.te iudice eodem
Spem capio fore quicquidago veniabile apud te.
Quam libet indignum venia faciamq;:loquarq;:
Confiteor. dimitte libens:& parce fatenti.
Omne malum merui:sed tu bonus arbiter aufer
Quod merui.meliora fauens largire precanti
Dona animæ quandoq; meæ:cum corporis huius
Liquerit hospicium neruis.cute.sanguine.felle.
Ossibus extructum:corrupta quod incola luxu
Heu nimium complexa fouet:cum flebilis hora
Clauserit hos orbes:et conclamata iacebit
Materies:oculisq; suis mens nuda fruetur:
Ne cernat truculentum aliquem de gente latronum
Immitem rabidum.vultuq; & voce minaci
Terribilem:qui me maculosum aspergine morum
In preceps vt prædo trahat:nigrisq; ruentem
Immergat specubus cuncta exacturus aduso

Quadrantem minimum damnosæ debita vitæ.
Multa in Thesauris patris est habitatio Christe
Disparibus discreta locis.non posco beata
In regione domum.sint illic casta virorum
Agmina puluereum quæ dedignantia censuz
Diuitias petiere tuas.sit flore perenni
Candida virginitas animum castrata recisum.
At mihi tartarei satis est si nulla ministri
Occurrat facies:nec flamma gehennæ
Deuoret hanc animam mersam fornacibus imis.
Esto cauernoso:quia sic pro labe necesse est
Corpore a:tristis me sorbeat ignis auerno:
Saltem mirificos incendia lenta vapores
Exhalent:æstuq; calor languente tepescat.
Lux immensa alios et tempora vincta coronis
Glorificent:me poena leuis clementer adurat.

Finit Amartigenia.

Aurelij Prudentij Clementis. V. C. Contra Symmachum liber primus

Aulus præco Dei qui fera gentium
Primus corda sacro per domuit stilo:
Christum per populos ritibus asperis
Immanes placido dogmate seminans
In mansueta suas vt cærimonias
Gens pagana deo sperneret agnito:
Actus turbinibus forte nigerrimis
Hibernum pelagus iam rate debili:
Et vim naufragi pertulerat noti.
Sed cum cerulei prælia gurgitis

Jussisset domini dextra quiescere:
Ad portum fluitans cumba relabitur:
Expositq; solo littoris vuidi
Contractos pluuio frigore remiges.
Tunc de littoreis sepibus algidi
Arentum propere brachia palmitum
Conuectant: rapidos vnde focos struant.
Fascem quisq; suum congerit ignibus
Expectans calidi luxuriam rogi.
Paulus dum fragiles cogere surculos:
Et densare foci congeriem studet:
Incautam cumulis inseruit manum.
Torpebat glacie pigra vbi vipera
Sarmentis laqueos corporis implicans.
Quæ postquam intepuit fomite fumeo:
Laxauitq; ferox colla rigentia:
Jam flecti facilis rettulit ad manum
Vibrato capite spicula dentium
Hærentem digiti vulnere mordicus.
Pendentemq; gerens Paulus inhorruit.
Exclamant alij: quod cute liuida
Virus mortiferum serpere crederent.
At non intrepidum terret Apostolum
Tristis tam subiti forma periculi.
Attollens oculos sydera suspicit
Christum sub tacito pectore murmurans.
Excussumq; procul decutit aspidem.
Abiectus coluber verberat aera.
Atq; oris patuli soluit acumina.
Nec or omnis sanies deserit & dolor:
Ceu nullo laceram vulnere dexteram.
Siccatusq; perit vipereus liquor.
Hydrum præcipitem dum rotat impetus:
Arsurum medijs intulit ignibus.

Sic nunc post hyemem vimq; trucis freti
Quo iactata ratis tunc sapientia est:
Cum sub sacricolis territa regibus
Vix panso poterat currere carbaso:
Afflictosq; suos turbine seculi
Vectarat rabidis fluctibus innatans:
Horsum vulnificum lex pia pertulit.
Occultabat enim se prius abditum
Virus:nec grauidum protulerat caput.
Contentum inuolucris atq; cubilibus.
Subter quo premeret clausa silentia.
Sed dum forte latens impietae riget:
Dextram iustitiæ pigra momorderat
Succensi stomacho fellis inæstuans.
Heu quam catholicam nil prope profuit
Pupem nasse sacri remigio stili:
Quem Paulus varijs gentibus edidit.
Vix portu placido tuta quieuerat
Victrix:edomitis mille furoribus:
Vix adstricta suis iam retinaculis
Vectores stabili condiderat solo:
Erupit subito triste periculum.
Nam dum præcalidos igniculos sibi
Soluendis adolent et senio et gelu:
Dum virgas steriles atq; superfluas
Flammis de fidei palmite concremant.
Vt concreta vagis vinea crinibus
Siluosi inluuiem poneret idoli:
Palpauit nimius perniciem tepor.
Spes insueta subit serpere flexibus.
Et vibrare sagax eloquij caput.
Sed dextra impatiens vulneris inritos
Oris rhetorici depulit halitus:
Effusum ingenij virus inaniter

Summa Christicolis in cute substitit.
Saluator generis Romulei precor:
Qui cunctis veniam das pereuntibus:
Qui nullum statuis non operis tui
Mortalem:facili quem releues manu:
Huius si potis est iam miserescito
Præruptam in foueam præcipitis viri.
Spirat sacrilegis flatibus insciius:
Erroresq; suos indocilis fouet.
Obtestor iubeas:ne citus impetus
Arsurum mediis inferat ignibus.

Finit præfatio.

Credebam vitijs ægram gentilibus vrbem
Jam satis antiqui pepulisse pericula morbi:
Nec quicquam restare mali:postquam medicina
Principis immodicos sedarat in arce dolores.
Sed quoniam renouata lues turbare salutem
Tentat Romulidū: patris iploranda medela est:
Ne sinat antiquo Romam squallere veterno:
Neve togas proceruz fumoq; & sanguine tingui.
Inclytus ergo parens patriæ moderator & orbis.
Nil egit prohibenda:vagas ne pristinus error
Crederet esse deum migrante sub aere formas:
Aut elementorum natura(quæ patris ars est
Omnigeni) summa pro maiestate sacraret
Vir solus:cui cura fuit:ne publica morum
Plaga cicatricem summa leuiter cute clausam
Duceret:et latebram tabentis vulneris alte
Impressam:penitusq; putri de pure per esam
Juncta superficies medico fallente foueret.
Sed studuit quo pars hominis generosior intus
Viueret:atq; animam letali peste piatam
Posset ab interno tutam seruare veneno.

Illa tyrannorum fuerat medicina videre:
Qui status ante oculos præsentibus ac perituris
Competeret rebus:nec curam adhibere futuris.
Heu male de populo meriti:male patribus ipsis
Blanditi:quos præcipites in tartara mergi
Cum Ioue fuerunt:multa ꝛ cum plebe deorum.
Ast hic imperium protendit latius æuo
Posteriore suis cupiens sancire salutem.
Nimirum pulchre quidem doctissimus:esset
Publica res inquit tunc fortunata satis:si
Vel reges saperent:vel regnarent sapientes.
Est ne ille e numero paucorum:qui diadema
Sortiti ætheriæ coluerũt dogma sophiæ?
Contigit ecce hominum generi.gentiq; togatæ
Dux sapiens.felix.nostræ res publica Romæ
Iustitia regnante viget.parete magistro
Scepta gubernanti.monet vt deterrimus error:
Vt que superstitio veterum procul absit auorum.
Nec putet esse deum.nisi qui super omnia summ9
Emineat:magnicq; immensa creauerit orbis.

De Saturno.

Num melius Saturnus auos rexisse latinos
Creditur:edictis qui talibus informauit
Agrestes animos:et barbara corda virorum?
Sum deus.aduenio fugiens.prebete latebras.
Occultate semen nati feritate tyranni
Deiectum solio:placet hic fugitiuus et exul
Vt lateam:genti atq; loco latium dabo nomen.
Vitibus incuruum (si qua est ea cura)putandis
Procudam chalybem.nec non et moenia vestri
Fluminis in ripa statuam Saturnia vobis.
Vos nemus appositasq; meo sub honore sacrãtes:
Sum quia nam coelo genitus:celebrabitis aras.
Inde deos:quorum patria spectata sepulchra

Scimus: in ære hebetes informauere minores:
Aduena quos profugus gignens & equina libido
Intulit Italiæ. thuscis nanq; ille puellis
Primus adhinniuit simulato numine moechus.

De Ioue.

¶ Mox patre deterior siluosi habitator olympi
Iuppiter incoestas spurcauit labe Lacænas.
Nunc boue subuectam rapiens ad crimen amatam.
Nunc tenera pluma leuior: blandosq; susurtos
In morem recinens suaue immorientis oloris.
Capta quibus volucrem virguncula ferret amorem.
Nunc fornbus surdis sera quas vel pessulus arctis
Firmarat cuneis per tectum diues amator
Imbricibus ruptis vndantis desuper auri
Infundens pluuiam gremio excipientis amicæ.
Armigero modo sordidulam curante rapinam
Compressu immundo miserum cupiens catamytum:
Pellice iam puero magis indignante sorore.
Hæc causa est & origo mali: quod secla vetusto
Hospite regnante crudus stupor aurea finxit.
Quodq; nouo ingenio versutus iuppiter astus
Multiplices variosq; dolos texebat: vt illum
Vertere cum vellet pellem faciemq;: putarent
Esse bouem. prædari aquilam. confingere cygnum.
Et nummos fieri: & gremium penetrare puellæ.
Nam quid rusticitas non crederet indomitorum
Stulta virum. pecudes. interituſq; ferinos
Dedere sueta: animum diuæ rationis egenum
In quancunq; fidem nebulonis callida traxit
Nequitia. infelix facilem gens præbuit aurem.

De Mercurio.

¶ Successit Iouis imperio corruptior ætas:
Quæ docuit rigidos vitijs seruire colonos.
Expertes furandi homines hac imbuit arte

Mercurius Maia genitus: nunc magnus habetur
Ille deus. cuius dedit experientia fures.
Necnon theſſalicæ doctiſſimus ille magiæ
Traditur. extinctas ſumptæ moderamine virgæ
In lucem reuocaſſe animas: cocytia loeti
Iura reſignaſſe ſurſum reuolantibus vmbris:
Aſt alias damnaſſe neci: penituſq; latenti
Immerſiſſe chao. facit hoc ad vtrumq; peritus
Vt fuerit: geminoq; amarit crimine vitam.
Murmure nam magico tenues excire figuras:
Atq; ſepulchrales ſcite incantare fauillas:
Vita itidem ſpoliare alios ars noxia nouit.
Artificem ſcelerum ſimplex mirata vetuſtas
Supra hominem coluit ſimulans per nubila ferri:
Aligeriſq; leues pedibus tranſcurrere ventos.

De Priapo.

Ecce deum innumero formatus æneus adſtat
Graius homo: auguſtaq; Numæ præfulget in arce.
Strenuus exculti dominus quondam fuit agri:
Hortorumq; opibus memorabilis. hic tamen idem
Scortator nimius: multaq; libidine ſuetus
Ruſticolas vexare lupas: interq; ſalicta
Et denſas ſepes obſcoena cubilia inire.
Indomitum intendens animum ſemperq; paratum
Ad facinus: nunquam calidis dabat ocia venis.
Hic deus e patrio prænobilis Helleſponto
Venit aduſq; italos ſacris cum turpibus hortos.
Sinum lactis & hæc votorum liba quotannis
Accipit: ac ruris ſeruat vineta ſabini:
Turpiter adfixo pudeat quem viſere ramo.

De Hercule.

Herculeus mollis pueri famoſius amore
Ardor: & in tranſtris iactate ferbuit Argus:
Nec maris erubuit nemeæa pelle fouere

Concubitus:et Hylan pereuntem quærere coelebs.
Hunc salius:cantuq; domus pinaria templum
Collis Auentini conuexa in sede frequentat.
Thebanus iuuenis superatis fit deus indis.
Successu dum victor ouans lasciuit:et aurum
Captiuæ gentis reuehit:spolijsq; superbus
Diffluit in luxum cum semiuiro comitatu:
Atq; auidus vini multo se proluit haustu
Gemmantis pateræ spumis multoq; falerno
Perfundens bijugum roxantia terga ferarum.
His nunc pro meritis Baccho caper omnibus aris
Cæditur.t virides discindunt ore chelydros
Qui Bromium placare volunt:quod t ebria iam tunc
Ante oculos regis satyrorum insania fecit:
Et fecisse reor stimulis furialibus ipsas
Mænadas inflammante mero in scelus omne rotatas.
Hoc circum saltante choro tumulentus adulter
Inuenit expositum secreti in littoris acta
Corporis egregij scortum:quod perfidus illis
Liquerat incoesto iuuenis satiatus amore.
Hanc iubet assumptam feruens post vina Hexeram
Secum in delitijs fluitantis stare triumphi:
Regalemq; decus capitis gestare coronam.
Mox Ariadnæus stellis coelestibus ignis
Additur:hoc pretium noctis persoluit honore
Liber:vt ætherium meretrix illuminet axem.
Tantum posse omnes illo sub tempore reges.
Indocilis fatui ducebat ineptia vulgi:
Vt transire suis cum sordibus imperator
Posset in æternum coeli super ardua regnum.
Regia tunc omnis vim maiestatis t omnis
Parua licet coeli imperium retinere potestas
Credita.thure etiam ducibus paruoq; sacello
Impertitus honos:quẽ dum metus.aut amor.aut spes

Accumulant longum miseris processit in ævum
Mos patrius. coepit falsæ pietatis imago
Ire per ignaros nebuloso errore nepotes.
Tunc quia quæ viuis veneratio regibus ante
Contigerat functis: eadem iam munere lucis
Cessit: & ad nigras altaria transtulit vmas.
Inde puellarum ludibria. pignora. partus.
Et furtiuus amor iuuenum: & deprehensa iugalis
Corruptela tori: quoniam regalibus aula
Feruere tunc vitijs solita est: nec perdita luxu
Diuorum soboles sancti meminisse pudoris.
Atq; vt Roma tuos coelesti ex sede parentes:
Quis te semideam iactant authoribus ortam:
Perstringam breuiter Gradiuum vel Citheream:
Ille sacerdotem violat. contra illa marito
Succumbit Phrygio. coitus fuit impar vtriq;.
Nec terrestre deam decuit mortale subire
Coniugium: nec coelicolam descendere Ephoebum
Virginis ad vitium: furtiuoq; igne calere.
Sed Venus augusto de sanguine foemina vili
Priuatoq; viro vetitum per dedecus hæsit.
Et si Rhea sacram lasciui Martis amore
Lusa pudicitiam fluuiali ammisit in vlua:
Crediderim generosæ aliquem stirpis: sed eundem
Moribus infamem compressa virgine per vim
Si dixisse deum: ne stuprum numinis vllus
Obicere auderet turpi miseræq; puellæ.
Hæc Italos induxit auos vel fama vel error:
Martia romuleo celebrarent vt sacra campo:
Vtq; palatinis capitolia condita saxis
Signarent titulo proaui Iouis: atq; pelasgæ
Palladis: & Libyca Iunonem ex arce vocarent
Cognatos de Marte deos: Veneris quoq; nudum
Accirent proceres hericino e vertice signum:

Utq; deum mater Phrygia veheretur ab ida.
Bacchica de viridi peterentur vt orgia Maro.
Facta est terrigenæ domus vnica maiestatis.
Et tot templa deo Romæ:quod in vrbe sepulchra
Heroum numerari licet.quos fabula manes
Nobilitet noster populus veneratus adorat
Hos habuere deos Anc⁹.Numitor.Numa.Tull⁹.
Talia pergameas fugerunt numina flammas.
Sic vesta est.sic Palladium.sic vmbra penatum.
Talis et antiquum terra asseruauit asylum.
¶Ut semel obsedit gentilio pectora patrum
Vana superstitio:non interrupta cucurrit
Aetatũ per mille gradus.tener horruit hæres:
Et colui:quicquid sibimet venerabile cani
Monstrarant ataui.puerorum infantia primo
Errorem cum lacte bibit.gustauerat inter
Vagitus de farre molæ.sara inlita cæris
Viderat:vnguentoq; lares humescere nigros.
Formatũ fortunæ habitum cum diuite cornu:
Sacratum que domi lapidez consistere paruus
Spectarat:matremq; illic pallere precantem.
Mox humeris positus nutricis triuit et ipse
Impressis silicem labris.puerilia vota
Fudit. opesq; sibi cæca de rupe poposcit.
Persuasumq; habuit:qđ quis velit fide petendum.
Non qui oculos animũq; leuans rationis ad arcem
Retulit:insulsum tenuit sed credulus vsum
Priuatos celebrans agnorum sanguine diuos.
Jamq; domo egrediẽs vt publica festa dieq;
Et ludos stupuit:celsa et capitolia vidit:
Laurigeroq; deũ templis astare ministros
At sacram resonare viam mugitibus ante
Delubrum Romæ:colitur nam sanguine et ipsa
More dea:nomenq; loci ceu numẽ habetur

Atq; vrbis: Veneriſq; pari ſe culmine tollunt
Templa: ſimul geminis adolentur thura deabus.
Vera ratus: quæcunq; ſenatu authore probentur.
Contulit ad ſimulacra fidem: dominoſq; putauit
Aetheris: horrifico qui ſtant ex ordine vultu.
Illic. Alcides ſpoliatis gradibus hoſpes
Arcadiæ fuluo ære riget: gemini quoq; fratres
Corrupta de matre nothi ledeia proles.
Nocturniq; equites celſæ duo numina Romæ
Impendent retinente ſolo: magniq; triumphi
Nuntia ſuffuſo figunt veſtigia plumbo.
Aſſiſtunt etiam puſcorum inſignia regum
Dir italus. Januſq; bifrons. genitorq; Sabinus.
Saturnuſq; ſenex. maculoſo & corpore Picus
Coniugis epotum ſparſus per membra venenum.
Omnibus ante pedes poſita eſt ſua cuiq; vetuſta
Arula. Jano etiam celebri de menſe litatur
Auſpiciis epuliſq; ſacris. quas inueterato
Heu ſub honore miſeri agitant. & gaudia ducunt
Feſta calendarum. ſic obſeruantia creuit
Et atauis quondam male coepta. deinde ſecutis
Tradita temporibus ſeriſq; nepotibus aucta
Traxerunt longam corda inconſulta catenam.
Moſq; tenebroſus vitioſa in ſæcula fluxit.
Hunc morem veterum docili iam ætate ſecuta
Poſteritas. menſe. atq; adytis. & flamine. & aris
Auguſtum coluit. vitulo placauit & agno.
Strata ad puluinar iacuit. reſponſa popoſcit.
Teſtantur tituli. produnt conſulta ſenatus.
Cæſareum Jouis ad ſpeciem ſtatuentia templum.
Aldiacere ſacrum: fieret quo Liuia Jimo
Non minus infamis thalami ſortita cubile:
Quam cum fraterno caluit Saturnia lecto.
Nondum maternam partu vacuauerat aluum:

Conceptamq; viri sobolem paritura gerebat
Pronuba iam graudæ fulcrum t geniale parantur.
Jam sponsus saliente vtero nubentis amicos
Aduocat. haud sterilẽ certus fore iam sibi pactam.
Vitricus ante venit tardum præferuidus ortum
Priuigni nondum geniti. mox editur inter
Fescennina nouo proles aliena marito:
Idq; deum sortes t Apollinis antra dederunt
Consilium: nunquam melius nam cederet tædas
Responsum est: quã cũ prægnans noua nupta iugatur.
Hanc tibi Roma deam titulis t honore sacratam
Perpetuo flores inter veneresq; creasti.
Nec mirum. quis enim sapiens dubitauerat illas
Mortali de stirpe satas vixisse: t easdem
Laude venustatis claras in amoribus vsq;
Ad famæ excidium formæ nituisse decore?
Quid loquar Antinoum coelesti sede locatum?
Illum delitias nunc diui principis: illum
Purpureo in gremio spoliatum sorte virili?
Adrianiq; dei Ganymedem non erat os dis
Pergere: sed medio recubantem cum Ioue fulcro.
Nectaris ambrosij sacrum portare lyæum:
Cumq; suo in templis vota exaudire marito.
Ergo his auspicibus Traianus. Merua. Seuerus.
Et Titus. t fortes gesserunt bella Merones:
Quos terrena viros illustres gloria fecit:
Et virtus fragilis prouexit in ardua famæ
Adscitæ terris sub relligione iacentes.
Quam pudet hoc illis persuasum talibus: vt se
Romanasq; acies censerent Martis amore
Posse regi: dum se Paphiæ male blandus adulter
Venditat: æneadasq; suos successibus auget.
Felices si cuncta deo sua prospera Christo
Principe dispósita scissent: qui currere regna

Certis ducta modis: Romanorumq; triumphis
Crescere: & impletis voluit se infundere seclis.
Sed caligantes falso animas & luce carentes
In Iouis Augustiq; adytis templisq; duarum
Iunonum Martisq; etiam Venerisq; sacellis
Mactatas tetro læti immersere baratro.
Supremum regimen crassis in partibus orbem
Esse rati: mersoq; poli consistere fundo.
Quicquid humus. pelagus. coelū mirabile gignunt:
Id duxere deos. colles. freta. flumina. flammas.
Hæc sibi per varias formant elementa figuras.
Constituere patres hominumq; vocabula mutis
Scripserunt statuis: vel Neptunum vocitantes
Oceanum: vel cyaneas caua flumina nymphas:
Vel siluam oryadas: vel deuia rura napæas.
Ipse ignis nostrum factus qui seruit ad vsum.
Vulcanus perhibetur: qui virtute superna
Fingitur: ac delubra deus & nomine & ore
Assimilatus habet: necnon regnare caminis
Fertur: & æoliæ summus faber esse vel ætnæ.
Est qui conspicuis superos quæsiuit in astris
Ausus habere deum solem: cui tramite certo
Conditio imposita est vigilem tolerare laborem
Visibus obiectum mortalibus: orbe rotundo
Precipitem: teretiq; globo permane volantem.
Et quod nemo negat mundo coeloq; minorem.
Area maior enim. quam qui percurrit in illa.
Et longe campi spatium diffusius. in quo
Micat. ac volucri feruens rota volitur axe.
Quamuis nonnullis placeat terram breuiore
Dicere circuitu: quam sit pulcherrimus ille
Circulus & flammas immensi syderis vltra
Telluris normam porrecto extendere gyro.
Cum ne etiam coeli minor & contractior orbis:

Cuius planiciem longo transmittere tractu
Circinus excurrens meta interiore laborat:
Ille deus verus.quo non est grandior vlla
Materies:qui fine caret:qui præsidet omni
Naturæ:qui cuncta simul concludit:et implet.
Solem certa tenet regia.plaga certa coercet.
Temporibns varijs distinguitur.aut subdit ortu.
Aut ruit occasu.latet.aut sub nocte recurrēs
Non torquere facem potis est ad signa trionum:
Orbe nec obliquo portas aquilonis adire:
Nec solitum conuersus iter reuocare retrorsum.
Hic erit ergo deus prescriptis lege sub vna
Deditus officijs:Libertas laxior ipsi
Concessa est homini:formam cui flectere vitæ:
Atqz voluntatis licitum est seu tramite dextro
Scandere:seu leuo malit decurrere campo.
Sumere seu requiem:seu continuare laborem:
Seu parere deo:siue in contraria verti.
Ista ministranti regimen solenne dierum
Haud quaquam soli datur a factore potestas:
Sed famulus subiectus ait.quodcūqz necesse est.
Hoc sydus currū.rapidas q̄ agitare quadrigas
Commenti et radios capitis. et verbere dextræ.
Et frenos.faleraſqz t equorum pectora anhela
Aeris inaurata.vel marmoris.aut orichalci
Jusserunt nitido fulgere polita metallo.
Post trabeas et eburnā aquilam sellamqz curulē
Cernuaqz ora senex barbatus.t oscula figit
Cruribus aeripedum si fas est credere equorum:
Immotasqz rotas et flecti nescia lora
Aut ornat redimita rosis.aut ture vaporat.
Hoc tamē vtcunqz est tolerabile.quid? qō t istos
Dant tibi Roma deos inferni gurgitis vmbræ.
Eumenidum domina stygio caput exerit antro

Rapta ad tartarei thalamum Proserpina regis:
Et si quando suos dignatur adire quirites.
Placatur vaccæ sterilis ceruice resecta:
Et regnare simul coelocq; erebocq; putatur.
Nunc bigas frenare boues:nunc sæua sororum
Agmina vipereo superis immittere flagro:
Nunc etiam volucres caprearum in terga sagittas
Spargere:terocq; suas eadem variare figuras.
Denicq; cum luna est:sublustri splendet amictu.
Cum succincta iacit calamos:latonia virgo est.
Cum subnixa sedet solio:plutonia coniunx
Imperitat furijs:et dicta iura Megæræ.
Si verum quæris.triuiæ sub nomine dæmon
Tartareus colitur:qui te modo raptat ad æthram:
Sydereocq; deum venerandum suadet in astro.
Per siluas modo mortiferi discurrere mundi:
Errores q; sequi subigit:nemorumq; putare
Esse deam:quæ corda hominum pauitantia figat:
Quæq; feras perimat letali vulnere mentes.
Depressos modo subter humum formidine sensus
Obruit:implorent vt numina lucis egena:
Secq; potestati committant noctis opertæ.
¶Respice terrifici scelerata sacraria Ditis:
Cui cadit infausta fusus gradiator harena
Heu male lustratæ phlegethontia victima Romæ.
Nam quid vesani sibi vult ars impia ludi:
Quid mores iuuenũ:quid sanguine pastavoluptas:
Quid puluis caueæ semper funebris:et illa
Amphitheatralis spectacula tristia pompæ:
Nempe Charon iugulis miserorum se duce dignas
Accipit inferias placatus crimine sacro.
Hæ sunt delitiæ Iouis infernalis in istis
Arbiter obscuro placidus requiescat auerno.
Non ne pudet regem populis sceptrisq; potentem

Talia pro patriæ censere litanda salute?
Religionis opem subternis poscere ab antris?
Euocat heu poenis tenebrosa ex sede ministrum
Interritus? speciosa hominum cui funera soluat.
Incessum arguere taurica sacra solemus.
Funditur humanus latiali in munere sanguis:
Consessusq; ille spectantum soluit ad aram
Plutonis fera vota sui. quid sanctius ara:
Quæ bibit egestum per mystica tela cruorem?
An ne fides dubia est tibi sub caligine cæca
Esse deum? quem tu tacitis rimeris in vmbris.
Ecce deos manes cur inficiaris haberi:
Ipsa patrum monumẽta probant. dis manibus illic
Harmota secta lego. quacunq; latina vetustos
Custodit cineres: densisq; salaria bustis.
Dic quibus hic scribis titulũ: nisi quod trucis orci
Imperium veræ ceu maiestatis adoras?
En quibus implicita squallebat regia summi
Imperij tractis maiorum aborigine sacris.
Cum princeps geminis victor cęde tyranni
Pulchra triumphali respexit moenia vultu:
Nubibus obsessam nigrantibus aspicit vrbem.
Noctis adumbratæ caligine turbidus aer
Arcebat liquidum septena ex arce serenum.
Ingemuit miserans: & sic ait. exue tristes
Fida parens habitus. equidẽ prædiuite cultu
Illustrata cluis: spolijsq; insigne superbis
Attollis caput. & multo circumfluis auro.
Sed nebulis propter volitantibus obsitus alti
Verticis horret apex. ipsas quoq; liuida gemmas
Lux hebetat. spissusq; dies et fumus obora
Suffusus rutilum frondis diadema retundit.
Obscuras video tibi circumferrier vmbras:
Betuleasq; animas. et nigra idola volare.

Censeo sublimem tollas super aera vultum:
Sub pedibusq; tuis nimbosa elementa relinquas.
Omne quod ex mundo est:tibi subiacet. hoc deꝰ ipse
Constituit:cuius nutu dominaris:et orbi
Imperitas:et cuncta potens mortalia calcas.
Non decet:vt submissa oculos regina caducum
Contemplere solum:maiestatemq; requiras
Circa humiles rerum partes:quibus ipsa superstas.
Non patiar veteres teneas vt me duce nugas:
Ut cariosorum venereris monstra deorum.
Si lapis est:senio dissoluitur:aut crepat ictu
Percussus tenui.mollis si brattea gypsum
Texerit:infido rarescit glutine sensim.
Si formam statuæ laminis commisit ahenis
Lima terens:aut in partem caua membra grauata
Pondere curuantur:scraba aut erugo peresam
Conficit effigiem:crebroq; foramine rumpit.
Nec tibi terra deus coeli.nec sit deus astrum.
Nec deus oceanus.nec vis quæ subter operta est
Infernis triste ob meritum damnata tenebris.
Sed nec virtutes deus hominum aut animarum.
Spirituum ve vage tenui.sub imagine formæ.
Absit vt vmbra deus tibi sit genus ve locus ve.
Aut deus aerias volitans phantasma per auras.
Sint hæc barbaricis gentilia numina pagis:
Quos penes oẽ sacrum est: quicq̃d formido tremẽdũ
Suaserit:horrificos quos prodigialia cogunt
Credere.monstra deos:quos sanguinolentus edẽdi
Mos iuuat:vt pinguis luco lanietur in alto
Victima visceribus multa inter vina vorandis.
At te:quæ domitis leges ac iura dedisti
Gentibus instituens.magnus qua tenditur orbis:
Armorum morumq; feros mansuescere ritus:
Indignum ac miserum est in relligione tenenda
Id sapere:inmanes populi de more ferino

Quod sapiunt:nullaq; rudes ratione sequuntur.
Seu vos procinctus maneat:seu pace quietas
Dictemus leges:seu debellata duorum
Colla tyrannorum media calcemus in vrbe:
Agnoscas Regina libens mea signa necesse est:
In quibus effigies crucis:aut gemmata refulget:
Aut longis solido ex auro præfertur in hastis.

De Potentia Crucis.

Hoc signo inuictus transmissis alpibus vltro
Seruitium soluit miserabile Constantinus.
Cum te pestifera premeret Maxentius aula:
Lugebas longo damnatos carcere centum
Vt scis ipsa patres.aut sponsus foedera pactæ
Intercepta gemens diroq; satellite rapta.
Immersus tenebris dura inter vincla luebat.
Aut si nupta torum regis conscendere iussa
Coeperat impurum domini oblectare furorem:
Morte maritalis dabat indignatio poenas.
Plena puellarum.patrumq; ergastula sæui
Principis abducta genitor: si virgine mussans
Tristius ingemuit:non ille impune dolorem
Prodidit:aut confessa nimis suspiria traxit.
Vim libertatis nimiam patriumq; dolorem
Testis christicolæ ducis aduentantis ad vrbem
Miluius exceptum tyberina in stagna tyrannum
Præcipitans.qua nam victricia viderit arma
Maiestate regi:quod signum dextera vinder
Prætulerit:quæ tali radiarint stemmate pila:
Christus purpureum gemmanti textus in auro
Signabat labarum.clypeorum insignia Christus
Scripserat.ardebat summis crux addita cristis.
Ipse senatorum meminit clarissimus ordo:
Qui tunc concreto processit crine catenis
Squallens carcereis:aut nexus compede vasta:

Complexusq; pedes victoris ad inclyta flendo
Procubuit vexilla iacens. tunc ille senatus
Militiæ vltricis titulum Christiq; vetendum
Nomen adorauit: quod collucebat in armis.
¶ Ergo caue egregium caput orbis inania posthac
Prodigia: et esse deos solito tibi fingere cultu:
Atq; experta dei virtutem spernere veri.
Deponat iam festa velim puerilia. ritus
Ridiculos. tantoq; indigna sacraria regno.
Marmora tabenti respergine tincta lauare
O proceres liceat statuas consistere puras
Artificum magnorũ opera. hæc pulcherrima nostræ
Ornamenta fuant patriæ: nec decolor vsus
In vitium versæ monumenta coinquinet artis.
Talibus edictis vbs informata refugit
Errores veteres: et turbida ab ore vieto
Rubila discussit iam nobilitate parata
Aeternas tentare vias: Christumq; vocante
Magnanimo doctore sequi: et spem mittere in æuuz.
¶ Tunc primum senio docilis sua secula Roma
Erubuit. pudet exacti iam temporis. odit
Præteritos foedis cum relligionibus annos.
Mox vbi contiguos fossis muralibus agros
Sanguinis iustorum innocuo maduisse recordans
Inuidiosa videt tumulorum millia circum:
Tristis iudicij mage poenitet: ac dictionis
Effrenis. nimiæq; sacris pro turpibus iræ
Compensare cupit teterrima vulnera læsæ
Iustitiæ sero obsequio veniaq; petenda:
Ne tanto imperio maneat pietate repulsa
Crimen sæuitiæ monstrata piacula quærit:
Inq; fidem Christi pleno transfertur amore.
Laurea victoris Marij minus vtilis vbi
Cum traheret Numida populo plaudẽte Jugurtaz:

Nec tantum Arpinas consul tibi Roma medelæ
Contingit extincto iusta inter vincla Lethego:
Quantum præcipuus nostro sub tempore princeps
Præscripsit: tribuitq; boni. multos Catilinas
Ille domo pepulit non sæua incendia tectis
Aut sicas patribus: sed tartara nigra animabus:
Internocq; hominum statui tormenta parantes.
Errabant hostes per templa. per atria passim.
Romanumq; forum. & capitolia celsa tenebant.
Qui coniuratas ipsa ad vitalia plebis
Molliti insidias intus serpente veneno
Consuerant tacitis pestem miscere medullis.
Ergo triumphator latitanti ex hoste togatus
Clara trophæa refert sine sanguine: remq; Quirini
Adiuescit supero pollere in sęcula regno.
Demq; nec metas statuit. nec tempora ponit.
Imperium sine fine docet: ne Romula virtus
Iam sit anus. norit ne gloria parta senectam.

Romanorum Senatũ conuersum ad Christum.

Exultare patres videas pulcherrima mundi
Lumina: conciliumq; senum gestire Catonum:
Candidiore toga niueum pietatis amictum
Sumere: & exuuias deponere pontificales.
Iamq; ruit paucis tarpeia in rupe retectis
Ad sincera virum penetralia Nazareorum:
Atq; ad apostolicos euandria curia fontes
Anniadum soboles & pignora clara proborum.
Fertur enim ante alios generosius Anitius vbis
Illustrasse caput. sic se Roma inclyta iactat.
Anin & Olibriaci generisq; & nominis hæres
Adiectus fastis palmata insignis abolla
Martyris ante fores Bruti submittere fasces
Ambit: & Ausoniam Christo inclinare securem.
Non Paulinorum. non Bassorum dubitauit

Prompta fides dare se Christo: stirpem q superbaz
Gentis patriciæ futuro attollere sęclo.
Jam quid plebicolas percurrã carmine gracchos
Jure potestatis fultos et in arce senatus
Præcipuos: simulacra deum iussisse reuelli:
Cumq suis pariter lictoribus omnipotenti
Suppliciter Christo se congregasse regendos:
Sexcentas numerare domos de sanguine prisco
Nobilium licet ad Christi signacula versas
Turpis ab idoli vasto emersisse profundo.
Si persona aliqua est: aut si status vrbis in his est:
Si formam patriæ facit excellentior ordo:
Hi faciunt. iuncta est quoties sententia plebis:
Atq vnum sapiunt plures simul ac potiores.
Respice ad illustrem lux est vbi publica: cellam:
Vix pauca inuenies gentilibus obsita mugis
Ingenia obstrictos ægre retinentia cultus:
Et quibus exactas placeat seruare tenebras:
Splendentemq die medio nec cernere solem.
Plebem Romanam in Christum credidisse:
Post hĩc ad populũ cõuerte oculos. quis in vrbe est:
Qui Jouis infectam sanie non despuat aram:
Omnis qui celsa scandit coenacula vulgus:
Quiq terit silicem varijs discussibus atram:
Et quem panis alit gradibus dispensus ab altis:
Aut vaticano tumulum sub monte frequentat:
Quo cinis ille latet genitoris amabilis obses:
Loetibus aut magnis Laterani accurrit ad ædes:
Vnde sacrum referat regali chrismate signum.
Et dubitamus adhuc Romam tibi Christe dicatã
In leges transisse tuas omniq volentem
Cum populo et summis cum ciuibus ardua magni
Jam super astra poli terrenum extendere regnum:
Nec moueor: quid pars hominũ rarissima clausos

Non aperit sub luce oculos et gressibus errat.
Quamuis illustres meritis et sanguine clari
Præmia virtutum titulis et honoribus aucti
Ardua rettulerint: faustorumq; arce potiti
Annales proprio signarint nomine chartas:
Atq; inter veteres cera numerentur et aere.
Attamen in paucis iam deficiente caterua
Nec persona sita est patriæ: nec curia constat.
Et quodcunq; fouent studij priuata voluntas.
Ac iam rara tenet: ac publica vota reclamant
Dissensu celebri trepidum damnantia murmur.
Sic consulta patrum subsistere conscriptorum
Non aliter licitum prisco sub tempore: quam si
Trecentum sensisse senes legerentur in vnum.
Seruemus leges patrias. infirma minoris
Vox cedat numeri: paruaq; in parte silescat.
Aspice quam plena subsellia nostra Senatu
Discernant: infame Iouis pulumar et omne
Idolum longe purgata ex vrbe fugandum.
Qua vocat egregij sententia principis: illuc
Libera tum pedibus tum corde frequentia transit.
Nec locus inuidiæ est. nullum vis aspera terret
Ante oculos. sic velle patet. cunctiq; probatu
Non iussu sola capiti ratione sequuntur.
Deniq; promeritis terrestribus æqua rependens
Munera sacricolis: summos impertit honores
Dux bonus: et certare sinit cum laude suorum.
Nec pago implicitos per debita culmina mundi
Ire viros prohibet: quoniam coelestia nunquam
Terrens solitum per iter gradientibus obstant.
Ipse magistratum tibi consulis: ipse tribunal
Contulit: auratumq; togæ donauit amictum.
Cuius religio tibi displicet o pereuntum
Adsertor regum: solus qui restituendos

Vulcani Martisq; dolos Veneriscq; peroras.
Saturniq; senis lapides. phoebiq; furores.
Iliacæ matris megalesia. bacchica Misi.
Isidis amissum semper plangentis Osirim.
Mimica ridendaq; suis solemnia caluis.
Et quascunq; solent capitolia claudere laruas.
O linguam miro verborum fonte fluentem:
Romani decus eloquij: cui cedat et ipse
Tullius. has fundit diues facundia gemmas:
Os dignum æterno tinctum quod fulgeat auro:
Si mallet laudare deum: cui sordida monstra
Prætulit: et liquidam temerauit crimine vocem.
Haud aliter quam cum rastris quis tentat eburnis
Coenosum versare solum: limoq; madentes
Excolere aureolis si forte ligombus vluas:
Splendorem dentis nitidi scrobis inquinat atra
Et preciosa acies. squallenti sordet in aruo.
Non vereor ne me nimium confidere quisquam
Arguat: ingenijq; putet luctamen inire.
Sum memor: ipse mei satis: et friuola noui.
Non ausim conferre pedem. nec spicula tantæ
Indocilis fandi coniecta lacessere linguæ.
Illæsus manet liber excellensq; volumen.
Obtineat partam dicendi fulmine famam:
Sed liceat. tectum seruare a vulnere pectus:
Oppositaq; volans iaculum depellere parma.
Nam si nostra fides sæclo iam tuto quieto
Viribus infestis hostiliq; arte petita est:
Cur mi fas non sit lateris sinuamine flexi
Ludere ventosas iactu pereunte sagittas?
Sed iam tempus iter longi cohibere libelli:
Ne tractum sine fine ferat fastidia carmen.

Finit liber primus cõtra Symmacum.

Ynion quem vocitãt
petrum:
Sũmus discipulus
dei
Lucis forte subexitu
Cum vesper crocens rubet:
Curuam vulserat ancoram
Captans flamina linteis:
Et transnare volens fretum
Nox ventum mouet obuium
Fundo: qui misceat mare:
Jactatam quatiat ratem.
Clamor nauticus æthera
Plangens atq; vlulans ferit
Cum stridore rudentium.
Nec quicquam suberat spei
Mergendis prope naufragis:
Cum christũ procul aspicit
Pallens turba periculis
Calcantem pedibus mare:
Ac si per solidam viam
Siccum littus obambulet.
Hæc miracula cæteri
Vectores pauidi stupent:
Solus non trepidus petrus
Agno scit dominum poli
Terræq; et maris inuii:
Cuius omnipotentiæ est
Plantis æquora subdere.
Tendit suppliciter manus.
Notum subsidium rogat.
Ast ille placidus annuens
Puppi vt desiliat iubet.
Jussis osequitur Petrus.
Sed vestigia fluctibus
Summis tinguere coeperat.
Et lapsante gradu pedes
Pessum mergere lubricos
Mortalem deus increpat:
Qui sit non stabili fide:
Nec calcare fluentia:
Nec christum valeat sequi.
Tum dextra famulum leuat:
Sistitq; et docet ingredi
Tergum per tumidum freti.
Sic me tuta silentia
Egressum dubijs loquar
Infert lingua periculis.
Non vt discipulum petrum
Fidentem merito et fide:
Sed quẽ culpa frequẽs leuẽ
Voluat per freta naufragum.
Sum plane temerarius:
Qui noctis mihi conscius
Quam vitæ in tenebris ago
Puppem credere fluctibus
Tanti non timeam viri.
Quo nunc nemo disertior
Exultat. fremit. intonat.
Ventisq; eloqui tumet.
Cui versare facillimum est
Tractandæ indocilem ratis:

Mi tu christe potens manum
Dextro numine porrigas.
Facundi oris vt impetus
Non me fluctibus obruat:
Sed sensim gradiens vadis
Insistam fluitantibus.

Finit Præfatio.

Actenus et veterum cunabula prima deorum
Et causas: quis error hebes conflatus in orbe est:
Diximus:et nostro Romam iam credere Christo.
Nunc obiecta legam.nunc dictis dicta refellam.
Unde igitur coepisse ferunt:aut ex quibus orsum:
Quo mage sancta ducum corda illice flecteret arte.

Symmachus.

Uis ita familiaris est barbaris:vt aram Victoriæ non quærat? cauti in posterum simus:et talium rerum ostẽta vitemus.reddatur saltem nomini honor:qui numini denegatus est.multa Victoriæ debet æternitas vestra:& adhuc plura debebit.Auersentur hanc potestatem: quibus nihil profuit. Clos amicum triumphis patrocinium nolite desere re.Cunctis potentia ista votiua est. Nemo colendam neget: quã profitetur optandam

Prudentius.

Rmorum dominos venerantes flore iuuentæ
Inter castra patris genitos sub imagine auita
Eductos exempla domi congesta tenentes
Orator catus instigat:ceu classica belli
Clangeret:exacuitq; animos:et talia iactat.
Si vobis vel parta viri Victoria cordi est:
Vel parienda dehinc:templum dea virgo sacratum
Obtineat vobis regnantibus.et quis magnus

Hostibus hanc sancte vestro negat esse colendam
Imperio: cui semper adest: quod laudibus implet:
Hæc vbi dicta dedit. reddunt placidissima fratrum
Ora ducum. scimus quam sit victoria dulcis
Fortibus ausoniæ vir facundissime linguæ:
Sed qui illa modis qua sit ratione vocanda:
Nouimus. hac primum pueros pater imbuit arte.
Hanc genitore suo didicit puer ipse magistro.
Non aris. non farre. sale victoria felix
Exorata venit. labor impiger. aspera virtus.
Vis animi excellens. ardor. violentia. cura.
Hanc tribuunt durum tractendis robur in armis.
Quæ si defuerint bellantibus: aurea quamuis
Ad armoreo in templo rutilas Victoria pennas
Explicet: et multis surgat formata metallis:
Non aderit: versisq; offensa videbitur hastis.
Quid miles propriis diffisus viribus aptas
Irrita foemineæ tibimet solatia formæ:
Nunquam pennigeram legio ferrata puellam
Vidit anhelantem: regeret que tela virorum.
Vincendi quæris dominam: sua dextera cuiq; est
Et deus omnipotens: non pexo crine virago
Nec nudo suspensa pede strophioq; recincta.
Nec tumidas fluitante sinu vestita papillas.
At vos pictorum docuit manus assimilatis
Jure poetarum numen componere monstris:
Aut lepida ex vestro sumpsit pictura sacello:
Quod variis imitata notis cæraq; liquenti
Duceret in faciem sociisq; poematis arte:
Aucta coloratis auderet ludere fucis.
Sic vnum sectantur iter: sic insania rerum
Somnia concipiunt 7 Homerus 7 acer Apelles
Et Numa: cognatumq; volunt pigmenta camenæ.
Idola conflauit fallendi trina potestas.

Hæc si non ita sunt:edatur cur sacra vobis
Extabulis cerisq; poetica fabula præstat:
Cur berecynthiacus perdit truncata sacerdos
Inguina:cum pulcher sese castrauerit Attys:
Cur etiam templo triuiæ lucisq; sacratis
Cornipedes arcentur equi:cum phedra pudicum
Raptarit iuuenem volucri per littora curru:
Idq; etiam paries tibi versicolorus adumbret:
Desine si pudor:est gentilis ineptia tandem
Res incorporeas simulatis fingere membris.
Desine terga hominis plumis obducere frustra.
Fertur auis mulier:magnusq; eadem dea vultur.
Vis decorare tuum ditissima Roma Senatum:
Suspende exuuias armis & sanguine captas:
Congere cæsorum victrix diademata regum.
Frange repulsorum foeda ornamenta deorum.
Tunc tibi non terris tantum Victoria parta:
Sed super astra etiam media seruabitur æde.
Talia principibus dicta in te fantibus:ille
Prosequitur:magnisq; tubam concentibus inflat.
Allegat morem veterum.nil dulcius esse
Adfirmat solitis:populosq; hominesq; teneri
Lege sua:sicut variæ nascentibus inquit
Contingunt pueris animæ:sic vrbibus adfert
Hora diesq; suus cum primum moenia surgunt
Aut fatum aut ingenium:cuius moderamine regnent.
Addit & arcanum rerum veriq; latebras
Prosperitate aliqua deprendi posse secundis
Per documenta bonis:si sint felicia:quæ quis
Experiendo probet cessisse parentibus omne
Idolum semper feliciter & pede dextro.
Enumerat longi vim temporis.excitat ipsam
Crinibus albentem niueis & fronte vieta
Ore reposcentem querulo sua numina Romam.

Libera sum.liceat proprio mihi viuere more.
Et quis erit:qui mille meos reprehenderit annos?
Uno omnes sub sole siti.vegetamur eodem
Aere.communis cunctis viuentibus aura.
Sed qui sit:qualisq; deus:diuersa secuti
Quærimus.atq; vijs longe distantibus vnum
Imus ad occultum.propriùs genti cuiq; est mos.
Per quod iter properans eat ad tam grande profundum.
His tam magnificis tantaq; fluentibus arte
Respondit vel sola fides doctissima primum
Pandere vestibulum veræ ad penetralia sectæ.
Nam cum diuinis agimus de rebus:illum
Qui vel principio caruit:vel fine carebit:
Quicq; chao anterior fuerit:mundumq; crearit:
Coniectare animo contendimus.exigua est vis
Humani ingenij:tantoq; angusta labori.
Quippe minor natura aciem si intendere tenter
Acriùs:ac penetrare dei secreta supremi:
Quis dubitet victo fragilem lassescere visum:
Uimq; fatigatæ mentis sub pectore paruo
Turbari:inualidisq; hebetem succumbere curis?
Sed facilis fidei via prouocat omnipotentem
Credere:qui bona non tantum præsentia donat.
Sed ventura etiam:longisq; interminat seclis
Promittit.nec totus eam resolutus inane
In nihilum:pereamq; breuem post luminis vsum:
Muneris authorem ipso de munere pendas.
Aeterna æternus tribuit.mortalia confert
Mortalis.diuina deus:peritura caducus.
Omnia quæ tempus peragit:quæq; exitus aufert:
Uilia sunt breuitate sui.nec digna perenni
Largitore:cui propria est opulentia:nunquam
Desinere:idq; homini dare quod non desinat vnquã.
Nam si corruptum corrumpendumve deus quid

Præstat:habetq; nihil:quod sit preciosius istis:
Pauper & infirmus & summo indignus honore
Et non omnipotens:sed inanis numinis vmbra est.
Hac ratione fides sapienter conjcit:immo
Non dubitat verum esse deum.qui quod sumus:& quod
Viuimus:illæsum semper fore si mereamur:
Nos sperare iubet.coelestia si placet inquit
Scandere:terrenas animo depellite curas.
Nam quantum subiecta situ tellus iacet infra:
Diuiditurq; ab humo conuexi regia coeli:
Tantum vestra meis distant mundana futuris.
Dira bonis.scelerata pijs.tenebrosa serenis.
Quicquid obire potest fugiatis censeo.quicquid
Naturæ ratione capit vitium:atq; senescit.
Pro nihilo in nihilum quia sunt reditura putetis.
Cuncta quidem quæ gignit humus:quæ continet ipsa:
Principio institui.nitidoq; insignia mundo
Ornamenta dedi.speciosaq; semina finxi.
Sed tamen esse modum volui:parcisq; fruenda
Mortibus indulsi.quantum moribundus & ægri
Corporis:ac vitæ volucris sibi posceret vsus:
Non vt captus homo studijs & inaniter ardens
Duceret omne bonum positum in dulcedine rerum
Et specie tenui:quas currere tempore iussi:
Atq; æuum statui:sub quo generosa probarem
Pectora:ne torpens & non exercita virtus
Robur enervatum gereret sine laude palæstræ.
Enervare suum corrupta per ocia robur
Posset:& in nullo luctamine pigra iaceret.
Illecebrosus enim sapor est & pestifer horum
Quæ dum prætereunt miro oblectamine mentes
Implicitas vinctasq; tenent. Vincenda voluptas.
Elaqueanda animi constantia:ne retinaclis
Mollibus ac lentis nexa & captiua prematur.

¶ Nitendum summis conatibus inter acerba.
Sectandum virtutis iter: ne suauia fluxæ
Conditionis amet: nimium ne congerat aurum.
Ne varios lapidum cupide spectare colores
Ambitiosa velit. ne se popularibus auris
Ostentet. pulchroq; inflata tumescat honore.
Ne natale solum. patrij ne iugera ruris
Tendat. et externos animum diffundat in agros.
Et ne corporeis addicat sensibus omne
Quod vult: aut quod agit. ne præferat vtile iusto.
Spemq; in me omnem statuat. nunquam peritura
Quæ dedero: sunt. æternum mea dona manebunt.
¶ Hæc igitur spondente deo: quis fortis et acer
Virtutisq; capax breue quidq; perēnibus in se
Prætulerit: vel quis sapiens potiora putarit
Gaudia membrorum: quam viuæ præmia mentis:
Non ne hominem ac pecudem distantia separat vna:
Qō bona quadrupedū ante oculos sita sūt: ego cōtra
Spero: quod extra aciem longum seruatur in æuum.
Nam si tota mihi cum corpore vita peribit:
Nec poterit superesse meum post funera quicquam:
Quis mihi regnator coeli: quis conditor orbis:
Quis deus: aut quæ iam merito metuēda potestas:
Ibo per impuros feruente libidine luxus.
Incestabo toros. sacrum calcabo pudorem.
Inficiabor habens aliquod sine teste propinqui
Depositum. tenues auidus spoliabo clientes.
Longæuam perimam magico contamine matrem.
Tardat anus dominum dilata morte secundum.
Nec formido malum. falluntur publica iura.
Lex armata sedet: sed nescit crimen opertum.
Aut si res pateat: iudex corrumpitur auro.
Rara reos iusta percellit poena securi.
Sed quid ego hæc meditor. reuocat deꝰ ecce seuera

Maiestate minax. negat interitura meorum
Per mortem momenta operum. non occidit inquit
Interior qui sperat homo. luet ille perenne
Supplicium: quod subiectos male rexerit artus.
Nec mihi difficile est liquidam circundare flammis
Naturam: quamuis perflabilis illa feratur
Aure noti. capiam tamen: & tormenta adhibebo
Ipse incorporeus ac spirituum sator vnus.
Quin & corporibus parili consortia poena
Decernam: possum quoniam renouare fauillas
Antiquam in faciem. nec desperanda potestas.
Qui potui formare. nouum reparabo peremptum.
Non desunt exempla meæ virtutis. in ipsis
Seminibus natura docet reuirescere cuncta
Post obitum. siccantur enim pereunte vigore:
Quo vixere prius. tunc sica & mortua sulcis
Aut foueis mandata latent & more sepulchri
Obruta de tumulis rediuiuo germine surgunt.
Nunquid nosse potes vel coniectare: quis istud
Tam solers opifex struat: aut quæ vis agat intus:
Ne vos o miseri physicorum dogmata fallant.
En ego gignendi dominus ac restituendi
Quod periit: fluxitq; potens siccissima quæq;
In veteres formas aut flores aut fronde reduco.
Idq; ipsum quandoq; homini facturus: inani
Surgat vt ex cinere: structura que pristina constet.
Quæ mihi pro meritis vel per tormenta rependat
Crimina: vel summæ virtutis in arce corusci.
Non peritura dehinc quacunq; in sorte manebit.
Interea dum mista viget substantia in vnum:
Sit memor authoris proprij. veneretur. & oret
Artificem submissa suum. Non condidit alter
Halantis animæ figmentum & corporis alter:
Nec bona præsentis vitæ numerosa gubernant

Numina.non alius segetes & spicea farra
Suppeditat deus:haud alius dat musta racemis:
Purpureumq; graui fundit de palmite succum.
Ipse ego sum virides oleas pinguescere baccis
Qui facio:graia quas Pallade fingitis ortas.
Et qui lucinas tribuo nascentibus horas.
Duplex lege mea per mutua foedera sexus
Signere amat sobolem:generisq; propagine gaudet:
Quem vos lasciuis violatis amoribus ignem.
Et stupra vestra dex Veneris præteritis vmbra.
Vnus ego elementa rego. nec mole laboris
Vt miser infirmusue aliquis fragilisue fatigor.
¶ Lux immensa mihi est:& non resolubilis ætas.
Sensibus & vestris haud intellecta vetustas.
Inde ministeriis ad tot moderamina mundi
Non egeo.nec participes socioue requiro.
Porro autem angelicas legiones: quas mea fecit
Dextera:nosse meum est.& quæ natura creatis
Subsistat:qualesq; mihi seruentur ad vsus:
¶ Tu me præterito meditaris numina mille:
Quæ simules parere meis virtutibus.vt me
Per varias partes minuas.cui nulla recidi
Pars aut forma potest:quia sum substantia simplex.
Nec pars esse queo. solis diuisio rebus
Compositis factisq; subest.me nemo creauit:
Vt scindi valeam. cunctorum conditor vnus
Crede quod ex nihilo formaui.pars mea non est.
Quare age mortalis soli mihi construe templum.
Neq; vnum venerare deum.cementa remitto.
Et que saxa Paros secat.& quæ punica rupes.
Quæ maculosa tenet Symna.& viridis Lacedemõ.
Natiuum nemo scopuli mihi dedicet ostrum.
Templum mentis amo:non marmoris. aurea in illo
Fundamenta manent.fidei structura niuali

Consurgit pietate nitens. tegit ardua culmen
Justicia. interius spargit sola picta rubenti
Flore pudicitiæ pudor almus: & atria seruat.
Hæc domus apta mihi ẽ. hæc me pulcherrima sedes
Accipit. æterno coelestiq; hospite digna.
Nec nouus hic locus est: fluxit mea gloria in artus
Ut lux vera dei. deus illustrauit alumnam
Materiem. corpusq; parans habitabile fecit
Ipse sibi: placito vt posset requiescere templo.
Condideram perfectum hominẽ spectare superna:
Mandaram totis conuersum sensibus in me
Recto habitu celsoq; situ & sublime tuentem.
Sed despexit humum: seq; inclinauit ad orbis
Diuitias: pepulitq; meum de pectore numen.
Restituendus erat mihimet. summissus in illum
Spiritus ipse meus descendit: & edita limo
Viscera diuinis virtutibus informauit.
Jamq; hominem adsũptum summus deus in deitatẽ
Transtulit: ac nostro docuit recalescere cultu.
Scire velim præcepta patris: quibus auribus hæc tu
Accipias italæ censor doctissime gentis.
An veterum tantum morem ratione relicta
Eligis: & dici id patitur sapientis acumen
Ingeniumq; viri. potior mihi pristinus est mos:
Quam via iusticiæ. pietas quam prodita coelo.
Quamq; fides veri. rectæ quam regula sectæ.

Symmachus.

SIq; cuiq; mos: suus cuiq; ritus est. Jã si lõga ætas authoritatẽ religionib9 faciat: seruãda est tot siculis fides. Et sequendi sunt nobis parentes: qui feliciter secuti sunt suos.

Prudentius.

SI quicquid rudibus mundi nascentis in annis
Mos habuit: sãcte colere ac seruare necesse est.

Omne reuoluamus sua per vestigia sæclum
Vsq; ad principium:placeat damnare gradatim
Quicquid posterius successor repperit vsus:
Orbe nouo nulli subigebant arua coloni.
Quid sibi aratra volunt:quid cura superflua rastri:
Ilignis melius saturatur glandibus aluus.
Primi homines cuneis scindebant fissile lignum:
Decoquat in massam feruens strictura secures
Rursus:et ad proprium restillet vena metallum.
Induuias cæsæ pecudes et frigida paruas
Præbebat spelunca domos:redeamus ad antra
Pellibus insutis.hirtos sumamus amictus.
Immanes quondam populi feritate subacta
Edomiti iam triste fremant:iterumq; ferinos
In mores redeant:atq; ad sua prisca recurrant.
Præcipitet scythia iuuenis pietate vietum
Votiuo de ponte patrem.sic mos fuit olim.
Cædibus infantum fument saturnia sacra:
Flebilibusq; truces resonent vagitibus aræ.
Ipsa casas fragili texat gens romula culmo.
Sic tradunt habitasse Remum.regalia foeno
Fulcra supersternant:aut pelle libystidis vrsæ
Compositam chlamydem villosam corpore gestent.
Talia Trinacrius ductor vel Thuscus habebant.
Roma antiqua sibi non constat versa per æuum.
Et mutata sacris.ornatu.legibus.armis.
Multa colit:quæ non coluit sub rege Quirino.
Instituit quædam melius.nonnulla refugit:
Et morem variare suum non destitit.7 quæ
Pridem condiderat iura:in contraria vertit.
Quid mihi tu ritus solitos romane Senator
Obiectas:cum scita patrum populiq; frequenter
Instabilis placiti sententia flexa nouarit:
Nunc etiam quoties solitis decedere prodest:

Preteritosq habitus cultu damnare recenti.
Gaudemus compertũ aliquid. tandemq retectum
Quod latuit. tardis semper processibus aucta
Crescit vita hominis: et longo proficit vsu.
Sic æui mortalis habet se mobilis ordo.
Sic variat natura vices. infantia repit.
Infirmus titubat pueri gressusq animusq.
Sanguine præcalido feruet neruosa iuuenta.
Ador stabilita venit maturi roboris ætas
Vltima. consilijs: melior: sed viribus ægra.
Corpore succumbit mentem purgata senectus.
Vis genus humanum per dissona tempora duxit
Curriculis æuum mutabile. sic hebes inter
Primitias versumq solo titubauit: et instar
Quadrupedis pueri lactantia viscera traxit:
Mox tenerum docili ingenio iamq artibus aptus
Noscendis varia rerum nouitate politum est.
Inde tumens vitijs calidos adoleuit in annos:
Donec decocto solidaret robore vires.
Tempus adest: vt iam sapiat diuina serenæ
Mentis consilio viuacius abdita solers
Quærere: et æternæ tandem inuigilare saluti.
Quanquam si tantum studium est: et cura vetusti
Moris: et a prisco placet haud discedere ritu.
Extat in antiquis exemplum nobile libris
Iam tunc diluuij sub tempore prius vni
Inseruisse deo gentem: quæ prima recentes
Incoluit terrae: vacuoq habitauit in orbe.
Vnde genus nostræ ducit porrecta propago
Stirpis: et indigenæ pietatis iura reformat.
Sed quia Romanis loquimus de cultibus: ipsum
Sanguinis hectorei populum probo tempore longo
Non multos coluisse deos: rarisq sacellis
Contentum paucas posuisse in colibus aras.

Innumeros post inde deos virtute subactis
Urbibus et claris peperit sibi Roma triumphis.
Inter fumantes templorum armata ruinas
Dextera victoris simulachra hostilia cepit:
Et captiua domum veneransceu numina vexit.
Hoc signum rapuit bimaris de strage Corinthi.
Illud ab incensis in prædam sumpsit Athenis.
Quasdam victa dedit capitis Cleopatra canini
Effigies.quasdam domitis Ammonis harenis.
Syrtica commutas facies habuere trophæa.
Roma triumphantis quoties ducis inclyta currum
Pausibus excepit:toties altaria diuum
Addidit:et spolijs sibimet noua numina fecit.
Numina:quæ patrijs cum moenibus eruta: nullum
Præsidium potuere suis afferre sacellis.
Cernis vt antiqui semper vestigia moris
Gressibus incertis varie titubasse probentur:
Adsciscendo deos.maioribus incompertos:
Seqz peregrina sub relligione dicasse:
Nec ritus seruasse suos: quodcunqz sacrorum est:
Exulat:æternumqz inimicam venit in vrbem.
Frustra igitur solitis praua obseruatio inbæres.
Non est mos patrius:quez diligis improba.non est:
Sed solers orator ait fataliter vrbem
Sortitam quo nam genio proprium exigat æuum.
Cunctis nam populis.seu moenibus inditur inquit
Aut fatum aut Genius nostrarum more animarum:
Quæ sub disparili subeunt noua corpora sorte.

Symmachus.

TAlios custodes vrbibus mens diuinæ distribuit. vt animæ nascentibus: Ita populis fatales Genij induntur.

Prudentius.

IAm primum qui sit Genius: vel qui status illi
Competat: ignoro. & quid possit: et vnde oriatur
Spiritus informis sine corpore. forma ne: an vlla
Sit species. & quid sapiat. quæ munera curet.
Contra animas hominum venis vitalibus intus
Sic interfusas intelligo: sanguis vt ex his
Accipiat motumq; leuem tenerumq; vaporem:
Vnde pererratis viget: et præcordia membris
Frigida succendat. riget arida. dura relaxet.
Sic hominis vitam sibi temperat: atq; gubernat
Aliuida mens: quam tu ficto componere tentas
Embryorum genio: q̃ nusquam est: nec fuit vnquã.
Quin et corporibus versat mens viua regendis
Summum consilium: fida vt tutacula nudis
Inualidisq; paret metuenda pericula vitet.
Vtile prospiciat. varias agitetur ad artes.
Consulte cui se domino submittat et orbis
Quem putat authorem. quæ rerũ summa sequatur
At tuus hic vbis Genius dicas volo: quando
Coepit adhuc paruæ primum se infundere Romæ.
Fluxit ab vberibus nemo rosa in valle lupinis:
Infantesq; aluit dum nascitur ipse gemellos:
An cum vulturibus volitans ignota per auras
Vmbra repentinam traxit de nube figuram:
Culminibus summis sedet: an penetralia seruat:
Instituit mores: et iura forensia condit:
An castrorum etiam infossis interuenit: acres
Cogit ad arma viros. lituus ciet. vrget in hostem:
Quæ quis non videat sapientum digna cachinno:
Fingamus tamẽ esse aliquam: quæ talia curet:
Vmbram siue animam: per quam res publica fatum
Hauserit: et calidis animetur tota medullis:
Cur non hæc eadem de relligione colenda

Consultat:cur non prospectat libera coelum:
Cur tibi præscriptum non commutabile fatum
Vt captiua putat genesis:cur vincula fingit:
Cur iam nolle licet:quod tunc voluisse licebat:
Errores q abolere suos:ac flectere sensus:
Sic septingentis errauit circiter annis
Lubricaq et semper dubitans: quæ forma placeret
Imperij:et quæ regnandi foret æqua potestas.
Aegius extortam iam tunc habuit status vrbem.
Non sine grandæuis curarum in parte locatis.
Mox proceres de stirpe senum tractasse videmus
Clauum consilij.plebeias inde catervas
Collatas patribus mistum ditionibus æquis
Imperitasse diu:belloq et pace regendis.
Consule nobilitas viguit.plebs fisa tribuno est.
Displicet hic subito status:et bisquina creantur
Summorum procerum fastigia:quos duodeni
Circumstant faces simul:et sua quemq securis.
Rursus se gemmis reddit ductoribus omnis
Publica res:et consulibus dat condere fastos.
Vltima sanguineus turbauit sæcla triumuir.
Fluctibus his olim fatum.Genitusve.animusve
Publicus errauit.tandem deprendere rectum
Doctus iter caput Augustum diademate cinxit
Appellans patrem patriæ populi atq Senatus
Rectorem.qui militiæ sit ductor.et idem
Dictator.censorq bonus.morumq magister.
Tutor opum.vindex scelerum.largitor honorum.
Quod si tot rerum gradibus toties variatis
Consilijs:ægre tandem peruenit ad illud
Quod probet:ac sancto reuerentia publica seruet
Foedere:quid dubitat diuina agnoscere iura
Ignorata prius sibimet.tandemq retecta:
Gratemur.iam non dubitat.nam subdita christo

Seruit Roma deo cultus exosa priores.
Romam dico viros: quos mentē credimus vrbis
Non Genium: cuius frustra simulatur imago.
Quanq; cur Genium Romæ mihi fugitis vnum:
Cum portis. domibus. thermis. stabulis soleatis
Adsignare suos genios: perq; omnia membra
Vrbis perq; locos geniorum millia multa
Fingere: ne propria vacet angulus vllus ab vmbra.
Restat vt et fatum similis clementia cunctis
Aedibus imponat: paries vt quisq; sub altro
Fundatus structusq; suo qua sorte maneret:
Quando autem rueret primis acceperit horis.
Adscribunt saxis lachesis male fortia fila.
Rectorumq; trabes fusis pendere rotatis
Credunt. atq; ipsis tribuunt decreta tigillis.
Ceu distet: cuius stelle sit fraxinus ortu
Eruta: quæ summum conscenderet ardua culmen.
Deniq; nulla hominum res est: nulla actio mundi:
Cui non fatalem memorent incumbere sortem.
Quæ quia constituunt: dicant cur condita sit lex
Bis sex in tabulis: aut cur rubrica minetur:
Quæ prohibet peccare reos: quos ferrea fata
Cogunt ad facinus. ⁊ in ineuitabile mergunt:
Quin ⁊ velle adigunt prauum insinuantia votū:
Ne liceat miseris vetitum commitere nolle.
Cedite si pudor est: gladiumq; retundite vestrū.
Aspera nil meritos poenis plectencia iura:
Antrum carcereum disoluite: corpora sub quo
Alginis innocui fato peccante tenetis.
Nemo nocens: si fata regunt: quod viuitur. ac fit.
Immo nocens: quicūq; volēs quod nō licet: audet.
Alterutrum quia velle suum est. nec fata reatum
Imponunt homini. sed fit reus ipse suapte
Arbitrio: placitumq; nefas. ⁊ facta rependit

Impia supplicijs et merito non sorte peremptus.
Quis putat esse fato locum. sciat omnipotentem
Posse deum nulli vetitum fatalibus astris.
Nec præscripto aliquo pellit pia vota mathesis.
Spirat enim maiora animus: secq; altius effert
Syderibus: transit que vias et nubila fati:
Et momenta premit pedibus; quæcunq; putantur
Figere propositam natali tempore sortem.
Huc ades omne hominũ genus. huc concurrite turbes:
Lux immensa vocat. factorem noscite vestrum.
Libera secta paret. nil sunt fatalia. vel si
Sunt aliqua: oppositio vanescunt irrita Christo.

Symmachus.

Succedit vtilitas: quæ maxime homini deos adserit.
Nam cum ratio omnis in operto sit: vnde rectius
quam memoria atq; documentis rerum secundarum cognitio venit numinum?

Prudentius.

Sed multa duxere dei per prospera Romam:
Quos coluit ob meritum magis donata triũphis.
Ergo age bellatrix quæ vis subiecerit ede
Europam Lybiamq; tibi. dic nomina diuum.
Iuppiter vt Cretheæ domineris. Pallas vt Argis.
Cynthius vt Delphis: tribuerunt omine dextro
Isis Pilicolas. Rhodios Venus alma reliquit.
Venatrix Ephesum virgo. Mars dedidit Hebrum.
Destituit Thebas Bromius. concessit et ipsa
Iuno suos phrygijs seruire nepotibus Aphros:
Et quam subiectis dominam dea gentibus esse:
Si qua fata sinant: iam tum tenditq; fouetq;:
Iussit Romuleis addictã viuere frenis.
Per fidia ne deum indigenum cecidere tot vrbes?
Destructæq; iacent ipsis prodentibus aræ?
Opietas, o sancta fides, traduxit alumnos

Maiestas infida locos:et creditur istis
Fluminibus:quæ transfugio meruere sacrati:
An voluit seruare suos:luctataq; multum
Religio infoestas tentauit pellere turmas
Romanis obnisa globis:sed fortior illam
Virtus luctifico camporum in puluere fregit.
Immo ita est:armis et viribus indiga veri
Victa superstitio est:et inanem gloria fugit.
Sed nec difficilis fuit:aut satis ardua genti
Natæ ad procinctus victoria frangere inertes:
Molliaq; omni genum colla inclinare deorum.
Tunc cum dictæis bellum Corybantibus asper
Samnitis:Marsusq; leui sudore gerebant
Tum mastigophoris:oleoq; & gymnadis arte
Unctis pugilibus miles pugnabat Etruscus.
Nec petaso insignis poterat lacedæmone capta
Mercurius seruare suas de clade palæstras.
Appenninicolam peditem Cybeleius hostis
Congressu excipiens Asiam defendere et Idam
Qui potuit cogente acies in prælia gallo:
Idalias nisi forte rosas:laurum cytharoedi
Natis:siluicolæ calamos arcumq; puellæ
Dedere seruitio:calcataq; sacra domare
Difficilis operis fuit:immensiq; laboris.
Fluctibus actiacis signum symphonia belli
Aegypto dederat.clangebat buccina contra.
Institerant tenues cymbæ fragilesq; faseli.
Inter turritas memphitica rostra liburnas
Nil potuit Serapis deus et latrator Anubis.
Stirpis iulex ductore exercitus ardens
Prævaluit:gelidoq; miserat Alcidus axe.
Non armata Venus.non tunc clypeata minerua
Venere auxilio.non diuum degener ordo
Et patria extorris Romanis adfuit armis

Victus et ipse prius.inimica nec agmina iuuit.
Si tamen antiquum notat retinere dolorem.
Sed dicis legisse deos: vbi sanctior vsus
Templorum cultu celebri sine fine maneret:
Eneadumq; vltro victricia signa virorum
Regis amore Rumæ nullo cogente secutos.
Rum Diomedis item tentoria et acris Vlixi
Castra volens Pallas cæsis custodibus arcis
Legit:vbi humenti sudaret moesta sigillo:
Aut quoties doctor macedum fortissimus altos
Templorum cineres victis cumulauit Amyclis:
Optarunt prædis domini se numina capta
Discerni:assyriæq; vehi Babylonis ad arcem:
Non fero Romanum nomen sudataq; bella.
Et titulos tanto quæsitos sanguine carpi:
Detrahit inuictis legionibus et sua Romæ
Præmia diminuit:qui quicquid fortiter actum est
Adscribit Veneri palmam:victoribus aufert.
Frustra igitur currus summo miramur in arcu
Quadrijugos:stantesq; duces in curribus altis
Fabricios.Curios.hinc Drusos.inde Camillos.
Sub pedibusq; ducum captiuos poplite flexo
Ad iuga depressos:manibusq; in terga retortis:
Et suspensa graui telorum fragmina trunco:
Si Brēnū.Antiochū.Perseu.Pyrrhū.Mitridatē
Flora.Batuta.Ceres.t Laurentina subegit.
His tamen auspicibus successus dextra dederunt.
Omina lætificos:t foelix adfuit ales.
Quid sibi vult virtus:quid gloria:si coruinum
Coruus Apollineus penna vel gutture iuuit:
Sed tamen hic coruus cur defuit exitiali
Forte die: in faustas tegerent cum funera canas:
Oppeteretq; super congesta cadauera consul:
Cur Cremeræ in campis cornice vel oscine parra.

Nemo deum monuit perituros Marte sinistro
Tercentum Fabios vir stirpe superstite in vno:
Nulla ne tristificis tritonia noctua Carris
Aduolitans præsto esse deam prænuncia Crasso
Prodidit:aut Paphiam niueæ vexere columbæ:
Cuius inauratum tremeret gens Persica lembum.
Sed video quæ te moueant exempla vetustæ
Virtutis.dicis domitum terraq; mariq;
Orbem.res lætas et prospera queq; retexis.
Mille triumphorum memoras ex ordine pompas.
Ductaq; per mediam spoliorum fercula Romam.
Vis dicam quæ causa tuos Romane labores
In tantum extulerit:quis gloria fortibus aucta
Sic cluat:impositis vt mundum frenet habenis:
Discordes linguis populos et dissona cultu
Regna volens sociare deus subiungier vni
Imperio quicquid tractabile moribus esset:
Concordiq; iugo retinacula mollia ferre
Constituit:quo corda hominum coniuncta teneret
Religionis amor.nec enim fit copula Christo
Digna:nisi implicitas societ mens vnica gentes.
Sola deum nouit concordia.sola benignum
Rite colit tranquilla patrem.placidissimus illum
Foederis humani consensus prosperat orbi.
Seditione fugat.sæuis exasperat armis.
Munere pacis alit.retinet pietate quieta
Omnibus in terris:quas continet occidualis
Oceanus.roseoq; aurora inluminat ortu.
Miscebat Bellona furens mortalia cuncta.
Armabatq; feras in vulnera mutua dextras.
Hanc frenaturus rabiem deus vndiq; gentes
Inclinare caput docuit sub legibus hisdem:
Romanosq; omnes fieri quos Rhenus.et Ister.
Quos Tagus aurifluus.quos magnus inundat iberus.

Corniger Hesperidum quos interlabitur: & quos
Ganges alit. tepidicq; lauant septem ostia Nili.
Jus fecit commune pares: & nomine eodem
Nexuit: & domitos fraterna in vincla redegit.
Viuitur omnigenis in partibus haud secus: ac si
Ciues congenitos concludat moenibus vnis
Vrbs patria: atq; omnes lare concilientur auito.
Distantes regione plagæ diuisaq; ponto
Littora conueniunt nunc per vadimonia ad vnum
Et commune forum. nunc per commercia & artes
Ad coetum celebrem: nunc per genialia fulcra
Externi ad ius connubij. nam sanguine misto
Feritur alterius ex gentibus vna propago.
Hoc actum est tantis successibus atque triumphis
Romani imperij. Christo iam tunc venienti
Crede parata via est. quam dudum publica nostræ
Pacis amicitia struxit moderamine romæ.
Nam locus esse deo quis posset in orbe feroci
Rectoribusq; hominum discordibus: & sua iura
Dissimili ratione tuentibus: vt fuit olim:
Sic incompositos humano in pectore sensus
Disiunctasq; animi turbato foedere partes
Nec liquida munsit sapientia nec deus intrat.
At si mentis apex regnandi iure potitus
Pugnacis stomachi pulsus fibras que rebelles
Frenet: & omne iecur ratione coerceat vna:
Fit stabilis vitæ status: & sententia certa
Hæsurit corde deum: domino & subiungitur vni.
Vna ades omnipotens concordibus influæ terris.
Jam mundus te Christe capit. quem congrege nexu
Pax & Roma tenent. capita hæc & culmina rerum
Esse iubes. nec Roma tibi sine pace probatur.
Et pax vt placeat: facit excellentia Romæ:
Quæ motus varios simul & ditione coercet:

Et terrore premit. nec enim spoliata priorís
Robore virtutis senuit: nec sæcula sensit:
Nec tremulis cum bella vocant: capit arma lacertis.
Nec tam degeneri venerandis supplicatore
Principibus: quam vult prænobilis ille senator:
Orandi arte potens: et callida fingere doctus:
Mentitumq; grauis personæ inducere pondus:
Vt tragicus cantor ligno tegit ora cauato:
Grande aliquod cuius per hiatum crimen anhelet.

Symmachus.

ROmam nunc putemus adsistere: atq; his vobiscum agere sermonibus. Optimi principes patres patriæ Reueremini annos meos: in quos me pius ritus adduxit. Vtar coerimonijs antis. neq; enim poenitet. viuam more meo: quia libera sum. Hic cultus in leges meas orbē redegit. Hæc sacra Hannibalem a moenibus: a capitolio Senonas repulerunt.

Prudentius.

SI vocem simulare licet: nempe aptior ista
Vox Romæ est: quam nunc eius sub nomine promam.
Quæ quia turpe putat templorum flere repulsam:
Aegidaq; in dubijs pro se pugnasse periclis
Dicere: seq; grauem senio inclinante fateri:
Ductores complexa suos sic læta profatur.
O clari saluete duces. generosa propago
Principis inuicti: sub quo senium omne renascens
Deposui: vidiq; meam flauescere rursus
Canitiem. nam cum mortalia cuncta vetustas
Imminuat: mihi longa dies aliud parit æuum:
Quæ viuendo diu didici contemnere finem.
Nunc nunc iusta meis reuerentia competit annis.
Nunc merito dicor venerabilis: et caput orbis:
Cum galeam sub fronde oleæ cristasq; rubentes
Concutio viridi velans fera cingula serto

Atq; armata deum sine crimine cædis adoro.
Crimen enim piget heu crimen persuaserat atrox
Iuppiter: vt sacro iustorum sanguine tincta
Assuetum belli scelerarem in funere ferrum.
Illius instinctu primus Nero matre perempta
Sanguinem apostolicum bibit: ac me strage piorum
Polluit: & proprium facinus mihi sæuus inussit.
Post hunc & Decius iugulis bacchatus apertis
Insanam paut rabiem. mox hæc sitis arsit
Adultorum similis per vulnera tristia flagrans
Extrahere insignes animas: ac ludere poenis:
Undantesq; meum in gremium diffundere mortes.
Et sub iure fori non noxia colla secare.
Hac me labe ream modo tempora vestra piarunt.
Viuo pie vobis authoribus. impia pridem
Arte iouis fateor: quid enim non ille cruentum
Tradidit: aut quid mite sibi placidumue poposcit:
Qui dum præmetuit cultus inolescere Christi:
Sæuiit: ac miserum foedauit sanguine seclum.
Et sunt qui vobis bella exprobare sinistra
Non dubitent: postquam templorũ sprevimus aras:
Affirmentq; libyn collinæ a cardine portæ
Hannibalem iouis imperio Martisq; repulsum:
Victores Senonas Capitoli ex arce fugatos
Cum super excelso pugnarent numina saxo:
Qui mihi præteritam cladem veteresq; dolores
Inculcant. iterum videant me tempore vestro
Jam nil tale pati. nullus mea barbarus hostis
Cuspide claustra quatit. non armis. veste. comisq;
Ignotus capta passim vagus errat in vrbe
Transalpina meam rapiens in vincula pubem.
Tentauit Geticus nuper delere tyrannus
Italiam patrio veniens iuratus ab istro
Has arces æquare solo, tecta aurea flammis

Soluere. mastrucis proceres vestire togatos.
Jamq; ruens Venetos turmis protriuerat agros:
Et Ligurum vastarat opes & amoena profundi
Rura padi: thuscumq; solum victo amne premebar.
Depulit hos equitum nimbus. non peruigil anser
Proditor occulti tenebrosa nocte pericli:
Sed vis cruda virum. perfractaq; congredientum
Pectora: nec trepidans animus succumbere leto
Pro patria: & pulchram per vulnera quærere laudē.
Nunquid & ille dies Joue contulit auspice tantum
Virtutis precium: duxq; minis imperijsq;.
Christipotens nobis inuenis fuit & comes eius:
Atq; parens Stilico. deus vnus Christus vtriq;.
Huius adoratis altaribus & cruci fronti
Inscripta cecinere tube. prima hasta dracones
Præcurrit. quæ Christi apicem sublimior effert.
Illic terdenis gens exitiabilis annis
Pannoniæ poenas tandem deleta pependit.
Corpora famosis olim ditata rapinis
In cumulos congesta iacent. mirabere seris
Posteritas seclis inhumata cadauera late:
Quæ pollentinos texerunt ossibus agros.
Si potui manibus gallorum excisa leuare
De cinerum squallore caput: & redeunte Camillo
Signa renitendi fumans si fronte recepi:
Si potui miseras sertis redimire ruinas:
Et male pendentes lauro præcingere turres.
Quo te suscipiam gremio fortissime princeps:
Quos spargam flores: quibus insertabo coronis
Atria: quæ festis suspendam pallia portis:
Immunis tanti belli ac te stante sub armis
Libera: & auretenus geticos experta tumultus.
Scande triumphalem currum: spolijsq; receptis
Huc Christo comitante veni. dat vincula demam

Captiuis gregibus. manicas deponite longo
Tritas seruitio matrum iuuenumq; cateruæ.
Dediscat seruire senex laris exul auiti.
Discat et ad patrium limen genitrice reuersa
Ingenuum se nosse puer. timor omnis abesto.
Vicimus. exultare libet. quid tale repulso
Poenorum quondam duce contingit: ille petitæ
Postq; pertulerat tremefacta repagula portæ.
Baianis resolutus aquis: durissima luxu
Robora destituit: ferrumq; libidine fregit.
At noster Stilico congressum comminus ipsa
Ex acie ferrata virum dare terga coegit.
Hic Christus nobis deus adfuit: & mera virtus.
Illic lasciuum Campania fertilis hostem
Deliciæ vicere tuæ. non Iuppiter acrem
Protexit Fabium: sed vicit amoena Tarentus:
Quæ dedit illecebris domitum calcare tyrannum.
His ego pro meritis quæ præmia digna rependam
Non habeo. membra statuis effingere vile est:
Virtutem nil vile decet. nam vile quod ætas
Eripit. æra cadunt. aut fuluum defluit aurum.
Aut candor perit argenti: si defuit vsus.
Et fuscata situ corrumpit vena colorem.
Viua tibi princeps debetur gloria. viuum
Virtutis precium decus immortale secuto.
Regnator mundi Christo sociabere in æuum:
Quo ductore meum trahis ad coelestia regnum.
Nil te permoueat magni vox rhetoris oro:
Qui sub legati specie sacra mortua plorans
Ingemi telis et fandi viribus audet
Heu nostram tentare fidem. nec te videt: ac me
Deuotos Auguste deo: cui sordida templa
Clausimus: & madidas sanie delecimus aras.
Vnus nostra regat: seruetq; palatia Christus:

Nequis Romuleas dæmon iam nouerit arces:
Sed soli pacis domino mea seruiat aula.
Sic affata pios Roma exorauit alumnos
Spernere legatum non admittenda petentem:
Legatum Iouis ex adytis ab aruspice missum.
At non a patria patriæ.nam gloria Christus.
Persistit tamen affirmans iter esse viandi
Multifidum variumq;:deus cum quæritur vnus:
Hinc alios.ast inde alios properare seorsum
Quemq; per anfractus proprios:sed competa eodez
Fine coarctari:simul et concurrere in vnum.
Quinetiam coelum.atq; soluz.ventos.mare.nubes
Omnibus in commune dari:vel qui colimus te
Christe:vel exta litant sculptis qui tabida saxis.

Symmachus.

AEquum est:quicquid omnes colunt vnũ puta
ri.Eadem spectamus astra.cõmune coeluz est.
idẽ nos mundus inuoluit. Quid interest qua quisq;
prudentia veruz requirat:vno itinere non potest per
uenri ad tam grande secretum.

Prudentius.

NOn nego commune cunctis viuentibus ipsum
Aeris.astrorum.pelagi.telluris.et imbris.
Immo etiam iniustus pariter iustusq; sub vno
Arehabitant.vnas capit impius:et pius auras.
Lastus. et incoestus.meritrix et nupta.nec alter
Ore sacerdotis:quem Admillonis anhelat
Spiritus:ærio vitam qui temperat haustu.
Nubes verna pluit zephyro impellente sed æque
Furis et innocui foecundat rura coloni.
Surgitis æstiui sic pura fluenta viator
Vt latro fessus adit.sic piratis mare seruit
Vt mercatori.nec fluctus secius hosti
Obsequitur:quaz cum dominæ fert transtra carinæ.

Ergo capax vtriusque rei natura creandis
Se præbet populis.nec habet discernere dispar
Viuentum meritum.quos tantum pascere iussa est.
Seruit enim mundus:non iudicat.hoc sibi summus
Naturæ dominus præscripta in tempora seruat.
Nunc adsunt homini data munera legibus hisdem
Quis concessa semel.fons liquitur.amnis inundat:
Velivolum ratibus mare finditur.influit imber.
Aura volat tenuis.vegetatur mobilis aer.
Et res naturæ fit publica promptaq; cunctis:
Dum seruant elementa suum famulantia cursum.
Sic probus atque reus capitalis criminis hisdem
Sideribus facilisque poli bonitate fruuntur.
Viuere commune est:sed non commune mereri.
Denique romanus.daca.Sarmata.Vándalus.Hunn⁹.
Getulus.garamas.Alemannus.Saxo.Halaulas
Una omnes gradiuntur humo.coelũ omnibus vnũ est.
Vnus & oceanus.nostrum qui continet orbem.
Addo aliud.nostros potant animalia fontes.
Ipso rore mihi seges est:quo gramen onagris.
Sordida sus nostro amne natat.nostra intrat & ipsos
Aura canes:animatq; leui fera corpora flatu.
Sed tantum distat romana & barbara:quantum
Quadrupedes bipedi abiunctæ:mutæve loquenti.
Quantum etiam qui rite dei præcepta sequuntur
Cultibus a stolidis:& eorum erroribus absunt.
Non facit ergo pares in relligione tenenda
Aeris & coeli communio.corpora tantum
Gignit.alit.reparat.recidiuaq; semina seruat.
Nec refert cuius generis:cuiusve figuræ:
Aut cuius meriti:modo sint vt corpora terra
Edita terrenis quibus est vigor ex elementis:
Artificis quia patris opus discrimine nullo
Influit in medium:nec auaro munere currit

Ante datum:quaz primus homo sordesceret Adam.
Nec vitio vtentum restrictum deficit.aut se
Subtrahit indignis:nec foeda et turpia vitat.
Haud aliter solis radius cum luminat omnes
Diffuso splendore locos:ferit aurea tecta:
Sed ferit et nigro sordentia culmina fumo.
Intrat marmoribus capitolia clara:sed intrat
Carceris et rimas:et tetra foramina clausi
Stercoris:et spurcam redolent in fornice cellam.
Sed non illud erunt obscura ergastula:quod sunt
Regia gemmato laquearia fulua metallo.
Nempe magis non illud erunt:qui numen in vmis
Querunt ac tumulis:et laruas sanguine placant.
Quod sunt qui summum coeli dominũ venerantur:
Justitiamqz litant.et templum pectoris ornant.
Secretum sed grande nequit rationis opertæ
Quæri aliter.quam si sparsis via multiplicetur
Tramitibus:et centenos gerat orbita calles
Quæsitura deum variata indage latentem.
Longe aliud verum est.nam multa ambago viarum
Anfractus dubios habet:et perplexius errat.
Sola errare caret simplex via nescia flecti
In diuerticulum:biuijs nec pluribus anceps.
Non tamen inficior duplex occurrere nobis
Semper iter geminis mortalia partibus ire:
Cum dubitant:quo nam ferat ignorantia gressum.
Altera multifida est:at simplex altera z vna.
Una deum sequitur:diuos colit altera plures.
Et tot sunt eius diuortia:quot templorum
Signa:quot aerijs volitant phantasmata monstris.
Aut hos thyrsigeri rapit ad dyonysia Bacchi
Illicit aut alios ad saturnalia festa.
Aut docet occultus quæ sacra diespiter infans
Inter tinnitus solui sibi poscat ahenos.
Jamqz lupercales ferulæ.nudiqz petuntur

Discursus iuuenum: megalesius hinc spado diris
Incensus furijs cæca ad responsa vocatur.
Sunt qui quadruijs breuioribus ire parati
Cilia miliacis venerantur holuscula in hortis:
Porrum et sepe deos imponere nubibus ausi:
Alliaqꝫ et Serapin coeli super astra locare.
Isis enim. et Serapis. ⁊ grandi simia cauda.
Et crocodilus: ides quod Juno. Lauena. Priapus.
Hos tu nide deos colis: et tu tybris adoras.
Una superstitio est: quamuis non concolor error.
Hinc alia exoritur tenebrosis tecta fruteris
Semita: quam pecudes et muta animalia carpunt.
Quæqꝫ latent siluis: operitur nescia coeli
Aers hominum sæuo viuens captiua tyranno.
Hæc putat esse deum nullum. namqꝫ omnia verti
Casibus: et nullo sub præside secla rotari.
Hoc iter haud quaquam magno discrimine distat
Hisce vijs: quas vos teritis: qui numina multa
Et portenta deum summum numerosa putatis.
Simplicis ergo viæ dux est deus. ille per vnam
Ire iubet mortale genus: quam dirigit ipse
Sublimem dextro celsa ad fastigia cliuo.
Prima viæ facies inculta. subhorrida. tristis.
Difficilis. sed fine sui pulcherrima ⁊ amplis
Prædita diuitijs ⁊ abundans luce perenni:
Et quæ præteritos possit pensare labores.
Multiplici dæmon sed adest qui morte sinister
Centifidum confundit iter. trahit inde sophistas
Barbatos. trahit hinc opibus vel honore parentes.
Illicit et volucrum linguis: et aruspice fallit.
Instigat bacchantis anus ambage Sibyllæ.
In magicas artes trahit. inuolutqꝫ mathesin.
Omine sollicitat. capit augure. territat extis.
Cernis vt vna via est multis anfractibus errans

Talem passa ducem:qui non sinat ire salutis
Ad dominum:sed mortis iter per deuia monstrat:
Deuia picta bonis breuibus:sed fine sub ipso
Tristia:& in subitam præceps immersa charybdim.
Ite procul gentes.consortia nulla viarum
Sunt vobis cum plebe dei.discedite longe:
Et vestrum penetrate chaos:quo vos vocat ille
Præuius infernæ perplexa per auia noctis.
At nobis vitæ dominum quærentibus vnum
Lux iter est.& clara dies.& gratia simplex.
Spē sequimur.gradimurq; fide.fruimurq; futuris:
Ad quæ non veniunt præsentis gaudia vitæ.
Nec currunt pariter capta & capienda voluptas.

Symmachus.

QUanto commodo ærarij vestri vestaliū virginū prærogatiua detracta est.sub largissimis Imperatorib⁹ denegat:quod parcissimi præstiterunt.honor solus est in illo velut stipendio castitatis:vt vittæ earum capiti decus faciūt.ita insigne ducitur sacerdotij vacare muneribus. Nemo me putet tueri solam causam religionum. Ex eiusmodi facinoribus orta sunt cuncta humani generis incommoda. honorauerat lex parētum vestales virgines: ac ministros deorū victu modico.iustisq; preuilegijs stetit muneris huius integritas vsq; ad degeneres trapezetas. qui ad mercedem vilium baiulorum sacræ castitatis salimenta verterūt. Secuta est hoc fames publica:& spem prouinciarum omnium messis ægra decepit.nō sunt hæc vitia terrarū.nihil imputemus austris. nec rubigo segetibus obfuit.nec auena fruges necauit.sacrilegio annus exaruit.necesse enim fuit perire omnibus:quod religionibus negabatur. Quid tale proaui pertulerunt:cum religionum ministros honor publicus pasceret:

Liber secundus
Prudentius.

Vltima legati defleta dolore querela est:
Palladijs quod farra focis: vel quod stipis ipsis
Virginibus castisq; toris alimenta negentur.
Vestales solitis fraudentur sumptibus ignes.
Hinc ait et steriles frugescere rarius agros:
Et tristem sæuire famem: totumq; per orbem
Mortales pallere inopes ac panis egenos.
Quæ tanta extiterit præsenti tempore tamq;
Mouerit ira penu pro virginis vlciscendo.
Non memini. nec tale aliquid vel fama susurrat.
Audio per pharios Nilum discurrere campos
More suo: viridisq; sata stagnare Canopi.
Aut veniat sicco qui flumine nuntius affert
Ieiunam squallere siti sub puluere Memphim:
Nec Peluſiacæ limum sudare paludis.
Num fons arcano naturæ tectus operto
Aruit: & tenuem vix stillat vena liquorem:
Num refugus nostras odit perstringere ripas
Amnis: & exustos cursum deflectit ad indos:
Num tractu in medio bibulus vorat alueus vndam
Fluminis: & subito stagna absorbentur hiatu:
Ne sulcos operire vadis. ne ve arida possint
Aegipti per plana trahi: glebasq; rigentes
Infusis ad pingue lutum mollire fluentis:
Vnde seges late crinitis fluctuet agris:
Densius & grauidis se vestiat æquor aristis:
Respice num Libyci desistat ruris arato:
Frumentis onerare rates: & ad hostia tybris
Mittere triticeos in pastum plebis aceruos.
Numne leontini sulcator soluere campi
Cesset frugiferas Lilibæo ex littore cymbas:
Nec det vela fretis: Romana nec horrea rumpat
Sardorum congesta vehens granaria classis.

Ergo pyris mensas siluestribus implet arator
Poenus: & anulsas siculus depascitur herbas.
Jamq; Remi populo quernas Sardinia glandes
Sub peditat. iam corna cibus lapidosa quiritum.
Quis venit esuriens magni ad spectacula circi?
Quæ regio gradibus vacuis ieiunia dira
Sustinet? aut quæ ianiculi mola mota quiescit?
Quantos quæque ferat fructus prouincia. quamq;
Ubere foecundo large fluat orbis opimus
Indicio est annona: tuæ quæ publica plebi
Roma datur: tantæq; manus longa otia pascit.
Sit fortasse aliquis Paulo infoecundior annus.
Nil mirum. nec in orbe nouo didicere priores.
Perpessi plerunque famem: si tabidus aer
Siccauit tenues ardenti sydere nubes.
Nec vernas infudit aquas creberrimus imber
Fruge noua: & viridis si messis adulta priusquã
Conceptas tenero solidaret lacte medullas:
Afflatum calido succum contraxit ab euro:
Jeiunosq; tulit calamos: atq; irrita vota
Agricolæ sterilis stipularum silua fefellit.
His (ni fallor) ager vicijs corruptas & ante
Subiacuit: quam Palladiũ. quam Vesta. penates
Sub lare pergameo seruarent igne reposto.
Quam priami genitor conductis moenia fabris
Extrueret. quam virgo suas fundaret Athenas
Pallas. in his quo nam vestalis origo fauillæ
Urbibus vt memorant primo de fomite sũpta est:
Sacraruntq; focos. aut Phryx. aut Graius alumnos.
Antiquis elementa labant erroribus: ac de
Legitimo discussa modo plerunque feruntur
In casus alios: quam lex habet: aut iter anni.
Nunc consumit edax segetem rubigo maligni
Aeris ex vitio. nunc culpam vere tepenti

Post zephyros gelidi glacies aquilonis inurit.
Imbustumq; caput culmi fuligine tinguit.
Seminis aut teneri turgens dum germinat herba.
Continuis nimijsq; parit constricta pruinis:
Nec potis est tenuem telluri adfligere fibram.
Ador eiecta solo glacie sidente superfit:
Rudaq; subducto radix auellitur aruo.
Incipites tribuli subeunt:& carduus horrens.
Hos fert sicca sitis.hunc ebrius educat humor.
Temperies effusa minus vel plus agit istos
Terrarum morbos:& mundum vulnerat ægrum.
Non aliter nostri corruptus corporis vsus
In vitium plerunque cadit:nec in ordine recto
Perstat:& excessu moderaminis adficit artus.
Unus enim status est mundiq; & corporis huius:
Quod gerimus.natura eadem sustentat vtrunq;.
Edita de nihilo crescunt:nihilumq; futura.
Aut titubant morbis.aut tempore victa senescunt.
Nec natura caret vitio:cui terminus instat.
Semper crede polus varijs prouentibus annos
Texuit.hos multa ditauit fruge fluentes.
Quosdam infelices astris damnauit iniquis
Spe cassa et sterili curam frustratus agrestem.
Sed si vestalis vlciscitur ista puellas
Pestis:ab infido quæ gignitur improba mundo:
Cur non christicolum tantum populatur agellos:
Per quos virginibus vestris stata dona negantur?
Utimur et ruris reditu et ratione colendi.
Exercere manum non poenitet.et lapis illic
Si stetit antiquus.quem cingere sueuerat error:
Fasceolis:vel gallinæ pulmone rogare
Frangitur.et nullis violatur terminus ertis.
Et quæ fumificas arbor vittata lucernas
Seruabat:cadit vltrici succisa bipenni.

Nec tamen idcirco minor est aut fructus agelli.
Aut tempestatis clementia læta serenæ
Temperat aut pluuius qui culta noualia ventus.
Sed nec magno opus est frugi viuentibus. & cum
Maxima proueniunt. non amplo in gaudia sensu
Soluimur: incq; luctum studio exultamus auro.
Nam quibus æternum spes informatur in æuum:
Omne bonum tenue est: quod præsens ingerit ætas.
O felix nimium sapiens & rusticus idem:
Qui terras animumq; colens impendit vtrisque
Curam peruigilem. quales quos imbuit author
Christus: & adsumptis dedit hæc præcepta colonis.
Semina cum sulcis committitis: arua cauete
Dura lapillorum aciem: ne decidat illic.
Quod seritur: primo quoniam præfertile germen
Luxuriat: succo mox deficiente sub æstu
Syderis igniferi sitiens torretur: & aret.
Ne ve in spinosos incurrant semina vepres:
Aspera nam segetem surgentem vincula texunt:
Ac fragiles calamos nodis rubus arctat acutis.
Et ne iacta viæ spargantur in aggere grana:
Hæc auibus quia nuda patent: passimq; vorantur.
Immundisq; iacent foeda ad ludibria coruis.
His deus agricolam confirmat legibus. ille
Jus coeleste patris non summa intelligit aure:
Sed simul & cordis segetem disponit & agri:
Ne minus interno niteant præcordia cultu:
Quam cum læta suas ostentant iugera messes.
Extirpamus enim sentos de pectore vepres:
Ne vitiosa necent germen vitale flagella.
Ne frugem segetemq; animæ spinosa malorum
Impediat sentis scelerum peccamine crebro.
Glarea ne tenuis ieiunis siccet harenis
Marcentem sub corde fidem. ne pectoris æstus

Flagret.et affectis vrat carismata venis.
Denique ne iecoris detrita in parte relinquat
Vilis cura deum.ne spem qua vescimus intus
Deserat:obscoenisq; auibus permittat edendum:
Et proiecta fides hosti sit præda volucri.
Talis nostrorum solertia centuplicatos
Agrorum rediget fructus:quibus acrius instat.
Nec metuit:ne congestum populetur aceruum
Gurgulio:vel nigra cauis formica recondat.
Sunt et virginibus pulcherrima præmia nostris.
Et pudor.et sancto tectus velamine vultus.
Et priuatus honos.nec nota et publica forma.
Et raræ tenuesq; epulæ.et mens sobria semper.
Lecto; pudicitiæ cum fine peracta.
Hinc decies seni rediguntur in horrea fructus.
Horrea nocturno nunquam obnoxia furi.
Nam coelum fur nullus adit.coelestia nunquam
Fraude resignantur.fraus terris volvitur imis.
Quæ nunc vestalis sit virginitatis honestas:
Discutiam.qua lege regat decus omne pudoris.
Ac primum paruæ teneris capiuntur in annis
Ante voluntatis propriæ:quam libera secta
Laude pudicitiæ feruens et amore deorum
Iusta maritandi condemnat vincula sexus.
Captiuus pudor ingratis addicitur aris.
Nec contẽpta perit miseris:sed adempta voluptas.
Corporis intacti mens non intacta tenetur.
Nec requies datur vlla toris:quibus innuba cæcum
Vulnus.et amissas suspirat foemina tedas.
Tum quia non totum spes salua interficit ignem.
Nam resides quandoq; faces adolere licebit.
Festaq; decrepitis obtendere flammea canis
Tempore prescripto membra intemerata requirens.
Tandem virgineam fastidit Vesta senectam.

Dum thalamis habilis timuit vigor. inrita nullus
Foecundauit amor: materno viscera partu.
Nubit anus veterana sacro perfuncta labore:
Desertisq; focis: quibus est famulata iuuentas.
Tranffert emeritas ad fulcra iugalia rugas:
Discit et in gelido noua nupta tepescere lecto.
Interea dum torta vagos ligat infula crines:
Fataleſq; adolet prunas innupta sacerdos:
Fertur per medias vt publica pompa plateas
Pilento residens molli: seq; ore retecto
Imputat attonitæ virgo spectabilis vrbi.
Inde ad concessum caueæ pudor almus et expers
Sanguinis it pietas hominum visura cruentos
Spectatura sacris oculis. sed et illa verendis
Vittarum insignis phaleris: fruiturq; lanistis
O tenerum mitemq; animum. consurgit ad ictus.
Et quoties victor ferrum iugulo inserit: illa
Delitias ait esse suas: pectusq; iacentis
Virgo molesta iubet conuersa pollice rumpi:
Ne lateat pars vlla animæ vitalibus imis
Altius impressa: dum palpitat ense secutor
Hoc illud meritum est. quod continuate feruntur
Excubias latij pro maiestate palatij:
Quod redimunt vitam populi procerumq; salutem.
Perfundũt quia colla comis bene. vel bene cingunt
Tempora taeniolis. et litia crimínibus addunt.
Et quia subter humum luctales testibus vmbris
In flammaz iugulant pecudes: et murmura miscẽt.
An quoniam podij meliore in parte sedentes
Spectant æratam faciem: quam crebra tridente
Impacto quatiant hastilia saucius et quam
Vulneribus patulis partem perfundat harenæ:
Cum fugit: et quanto vestigia sanguine signet.
Congressus morteſq;. et vulnera vendita pastu.

Quod genus vt sceleris iam nesciat aurea roma:
Te precor ausonij dux Augustissime regni.
Et tam triste sacrum iubeas:vt cætera tolli.
Perspice.non ne vacat meriti locus iste paterni.
Quem tibi supplendum deus ⁊ genitoris amica
Seruabit pietas.solus ne præmia tantæ
Virtutis caperet:partem tibi nate reseruo.
Dixit.⁊ integrum decus intactumq; reliquit.
Arripe dilatam tua dux in tempora famam.
Quodq; patri superest:successor laudis habeto.
Ille vrbem vetuit taurorum sanguine tingui:
Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari.
Nullus in vrbe cadat:cuius sit poena voluptas.
Nec sua virginitas oblectat cædibus hora.
Jam solis contenta feris infamis harena.
Nulla cruentatis homicidia ludat in armis.
Sit deuota deo.sit tanto principe digna
Et virtute potens ⁊ criminis inscia roma:
Quemq; ducem belli sequitur:pietate sequatur.

Finit contra Symmachum.

Dittochaeum.
Aurelij Prudentij Clementis viri
Consul. Dittocheum.

De Adam et Eua.

Ua columba fuit tum candida: nigra deinde
Facta per anguinũ maleſuada fraude venenũ.
Tinxit et innocuũ maculis ſordẽtibus Adam.
Dat nudis ficulna draco mox tegmina victor.

De Abel et Cain.

Fratrum ſacra deus nutu teſtante duorum
Aeſtimat accipiens viua: et terrena refutans:
Rusticus inuidia paſtorem ſternit. in Abel
Forma animæ exprimitur. caro noſtra in munere Cain.

De Noe t diluuio

Nuntia diluuij iam decreſcentis ad arcam
Ore columba refert ramum viridantis oliuæ.
Coruus enim ingluuie per foeda cadauera captus
Hæſerat. illa datæ reuehit noua gaudia pacis.

De Abraham et hoſpicio.

Hoſpitium hoc domini eſt. ilex vbi frondea mambræ.
Armentale ſenis protexit culmen. in iſta
Riſit Sarra caſa ſobolis ſibi gaudia ſera
Ferri: et decrepitum ſic credere poſſe maritum.

Abraham agrum emiſſe.

Abraham mercatus agrum. cui conderet oſſa
Coniugis: in terris quoniam peregrina morabatur
Juſtitia atq; fides. hoc illud millibus emptum
Spelæum ſanctæ requies vbi parta fauillæ eſt.

Pharao ſomnium vidiſſe.

Bis ſeptem ſpicæ vaccæ totidem Pharaoni
Per ſomnium viſæ portendunt diſpare forma
Uberis atq; famis duo per ſeptennia tempus
Inſtare. hoc ſoluit Patriarcha interprete Chriſto.

Prudentij

Joseph a fratribus venditur.

Venditus insidijs fratrum puer. ipse vicissim
Cratera in farris sacco clam precipit abdi.
Ut que reos furti ioseph tenet: auctio fallax
Proditur agnoscunt fratrem. veniaq; pudescunt.

Moisem Rubum vidisse ardentem.

Sentibus inuolitans deus igneus ore coruſco
Compellat iuuenem pecoris tunc forte magistrū.
Ille capit iussus virgam. fit vipera virga.
Soluit vincla pedū properat Pharaonis ad arcē.

Pharaonem in mari summersum.

Tutus agit vir iustus iter vel per mare magnum.
Ecce dei famulis scissim freta rubra dehiscunt.
Cum peccadores rapidos eadem freta mergant:
Obruitur Pharao. patuit via libera Moſi.

Moſi legem datam.

Fumat mortis apex diuinis ignibus: in quo
Scripta decem verbis saxorum pagina Moſi
Traditur. ille suos suscepta lege reuisit.
Forma sed his vituli solus deus. et deus aurum.

Manna in desertum datum.

Panibus angelicis albent tentoria patrum.
Certa fides facti. tenet vrceus aureus exin
Seruatum Manna. ingratis venit altera nubes.
Atq; auidos carnis saturat congesta coturnix.

Serpens æneus in remo.

Aspide sicca malo via deferuebat Fremi.
Jamq; venenati per liuida vulnera morsus
Carpebant populum: sed prudens ære politum
Dux cruce suspendit. qui virus temperet anguis.

Moses aquas amaras per lignum in dul=
cedinem vertit.

Aspera gustatu populo sitiente lacuna
Tristificos latices stagnanti felle tenebat.

Dittochæum.

Moser sanctus ait:lignũ date: gurgitem in istum
Conicite:in dulcem vertentur amara saporem.

De.xii.fontibus.t.lxx.palmis.

Deuenere viri Mosi duce:sex vbi fontes:
Et sex forte alij vitreo de rore rigabant.
Septenas decies palmas.qui mysticus olim
Lucus apostolicum numerum libris quoq; pixit.

Filij Israel Jordanem transeunt.et
ex eo lapides colligunt.

In fontem refluo Jordanis gurgite fertur
Dum calcanda dei populis vada sicca relinquit.
Testes bisseni lapides:quos flumine in ipso
Constituere patres in formam discipulorum.

Raab in Hierico speculatores recepit.

Procubuit Hierico.sola astant atria Raab
Hospita sanctorum meretrix.tanta est fidei vis
Incolumi secura domo spectabile coccum
Ignibus aduersis in signum sanguinis offert.

Samson.

Inuictum virtute comæ Leo frangere Samson
Aggreditur.necat ille feram. sed ab ore Leonis
Mella fluunt:maxilla asinæ fontem vomit vltro.
Stultitia exundat lymphis.dulcedine virtus.

De Samson.

Tercentum vulpes Samson capit.ignibus armat.
Pone faces caudis circunligat.in sata mittit
Allophylũ:segetesq; cremat.nunc hereses ignes
Callida:quæ vulpes vitiorum spargit in agros.

Dauid pastor ouiũ in Regem euadit.

Dauid paruus erat fratrum vltimus:et modo Jesse
Cura gregis citharã formans ad ouile paternuz.
Inde ad delicias regis.mox horrida bella
Conserit:et funda sternit stridente Goliam.

Dauid rex vngitur.

Prudentij.

Regia mirifici fulgent insignia Dauid.
Sceptrũ.oleuz.cornu.diadema.ꝛ purpura. ꝛ ara.
Omnia cõueniunt Christo.chlamys atq; corona.
Virga potestatis.cornu crucis. altar.oliuum.

Salomon templũ edificat.et Regi=
na Austri munera adfert.

Aedificat templum sapientia per Salomonis
Obsequium. Regina austri graue congerit aurũ.
Tempus adest quo templũ hois sub pectore Xps
Aedificet:quod graia colant:quod barbara ditẽt.

De fillijs prophetarum ligna cædentibus.

Forte prophetarum nati dum ligna recidunt:
Fluminis in ripa cecidit discussa bipennis.
Surgite submersuz est ferrum.sed mox leue lignũ
Iniectum stagnis ferrum reuocabile fecit.

De Captiuitate Hebræorum.

Gens hebræorum peccamine capta frequenti
Fleuerat exilium diræ Babylonis ad amnes.
Tum patrios cantare modos præcepta recusat:
Organaq; in ramis salicis suspendis amare.

De Ezechia rege.

Hic bonus Ezechias meruit ter quinq; per annos
Præscriptum proferre diem:legemq; obeundi
Tendere quot gradib9:quos vespera texerat vmbra
Lumine perfusis docuit sol versus in ortum.

Aduentus domini.

Aduentante deo descendit nuncius alto
Gabriel patris ex solio.sedemq; repente
Intrat virgineam:sanctus te spiritus inquit
Impleuit Maria.Christum paries sacra virgo.

Bethlem caput orbis.

Sancta Bethlem caput est orbis:q̃ protulit Jesum.
Orbis principium.caput ipsum principiorum.
Urbs hoiem Christuz genuit.qui Christ9 agebat

Ante deus.quam sol fieret.quam lucifer esset.
Magi dona ferunt.
Hic preciosa Magi sub Virginis vbere Christo
Dona ferunt puero myrrhæqz.et thuris.et auri.
Miratur genitrix tot casti ventris honores.
Seqz deum genuisse.hominẽ.regemqz supremũ:
Nunciatur pastoribus natum christum.
Peruigiles pastorum oculos vis luminis implet
Angelici natum celebrans de virgine Christum.
Inueniunt tectum pannis præsepe.iacenti
Luna erat.exultant alacres.et numen adorant:
Occiduntur infantes in Bethlem.
Impius innumeris infantũ cædibus hostis
Perfurit Herodes: dum Christũ quærit in illis.
Fumant lacteolo paruorum sanguine cunæ.
Vulneribusqz madent calidis pia pectora matrũ.
Christus in Jordane baptizatur.
Perfundit fluuio pastus Baptista locustis.
Siluarumqz fauis et amictu veste cameli.
Tinxerat et Christum.sed spiritus æthere missus
Testatur tinctum:qui tinctis crimina donet.
Pinna templi.
Excidio templi veteris stat pinna superstes.
Structus enim lapide ex illo manet angulus vsqz
In seclum secli:quem sprerunt edificantes.
Hunc caput est templi.z lapidũ compago nouoz.
Ex aqua vinum.
Fœdera coniugij celebrabant auspice coetu
Forte Galilæi.iam deerant vina ministris.
Christus vasa iubet properãter aquaria lymphis
Impleri: inde meri veteris defunditur vnda.
Piscina Siloa.
Morborum medicina latet:quam spiritus oris
Eructat varijs fusam ratione latenti.

Siloam vocitant. sputis vbi conlita cæci
Lumina Saluator iussit de fonte lauari.

Passio Joannis.

Præmia saltatrix poscit funebria virgo
Joannis caput: abscisum quod lance reportet.
Incoestæ ad gremium matris fert regia donum
Psaltria respersis manibus de sanguine iusto.

Per mare ambulasse Christum.

It mare per medium dominus: fluctusq; liquentes
Calce terens iubet instabili descendere cymba
Discipulum. sed mortalis trepidatio plantas
Mergit. at ille manum tegit. et vestigia firmat.

Dæmonium missum in porcos.

Vincla sepulchrali sub carcere ferrea dæmon
Fregerat. erumpit. pedibusq; aduoluitur Jesu.
Ast hominem dominus sibi vendicat: et iubet hostem
Porcorum raptare greges. ac per freta mergi.

Quinq; panes et duos pisces.

Quinq; deus panes fregit piscesq; gemellos.
His hominum large saturauit millia quinq;.
Implentur nimio micarum fragmine corbes
Bisseni: æternæ tanta est opulentia mensæ.

Lazarus suscitatus a mortuis.

Conscius insignis facti locus in Bethania
Vidit ab inferna te Lazare sede reuersum.
Apparet scissum fractis foribus monumentum:
Vnde putrescentis redierunt membra sepulti.

Alger acheldemach.

Campus acheldemach sceleris mercede nefandi
Venditus exequias recipit tumulosus humandas.
Sanguinis hoc preciũ est Christi. Judæ manꝰ arctat
Infelix collum laqueus pro crimine tanto.

Domus Caiphæ.

Dittochæum.

Impia blasphemi cecidit domus ecce Caiphæ:
In qua pulsata est alapis facies sacra Christi.
Hic peccatoris manet exitus. obruta quorum
Vita ruinosis tumulis sine fine iacebit.

Colũna ad quã flagellatus est Christus.

Vinctus in his dominus stetit ædibus: atq; columnæ
Adnexus tergum dedit vt seruile flagellis.
Præstat adhuc: templumq; gerit veneranda columna:
Mosq; docet cunctis immunes viuere flagris.

Passio saluatoris.

Transfectus per vtrunq; latus laticem atq; cruorem
Christus agit. victoria. sanguis. lympha. lauacrum.
Tunc duo discordant crucibus hinc inde latrones
Contiguis. negat ille deum: fert iste coronam.

Mons oliuetum.

Montis oliuiferi Christus de vertice sursum
Ad patrem rediit signans vestigia pacis.
Frondibus æternis præpinguis liquitur humor.
Qui probat infusum terris de chrismate donum.

Passio Stephani.

Primus init Stephanus mercedem sanguinis imbri
Afflictus lapidum. Christum tamen ille cruentus
Inter saxa rogat: ne sit lapidatio fraudi
Hostibus. o prime pietas miranda coronæ.

Porta Speciosa.

Porta manet templi: Speciosam quam vocitarunt
Egregium Salomonis opus. sed maius in illa
Christi opus emicuit. nam claudus surgere iussus
Ore Petri: stupuit laxatos currere gressus.

Visio Petri.

Somniat illapsum petrus alto ex æthere discum
Confertum omnigenis animalibus. ille recusat
Abandere. sed dominus iubet omnia munda putare.
Surgit: et immundas vocat ad mysteria gentes.

Prudetij dittochæum.

Vas electionis.

Miclupus ante rapax vestitur vellere molli.
Saulus qui fuerat: fit adempto lumine Paulus.
Mox recipit visum. fit apostolus ac populorum
Doctor: & ore potens corvos mutare columbis.

Apocalypsis Joannis.

Bis duodena senum sedes pateris citharisq;
Totq; coronarum fulgens insignibus agnum
Cæde cruentatum laudat. qui evoluere librũ:
Et septem potuit signacula pandere solus.

Ode in qua poeta de se loquitur.

EJus. fidelis. innocens. pudicus
Dona conscientiæ
Quibus beata mẽs abũdat intus:
Alter & pecuniam
Recidit: vnde victitant egeni.
Nos citos iambos
Sacramus & rotatiles Trochæos
Sanctitatis indigi
Nec ad levamen pauperum potentes.
Approbat tamen deus
Pedestre carmen: & benignus audit.
Multa diuitis domo
Sita est per omnes angulos supellex.
Fulget aureus scyphus.
Nec ære defit expolita peluis.
Est et olla fictilis.
Gravisq; & ampla argentea est paropsis.
Sunt eburna quæpiam.
Non nulla quercu sunt cavata & vlmo.
Omne vas fit vtile:
Quod est ad vsum congruens herilem.

Instruunt enim domum.
Ut empta magno sic parata ligno.
De paterno in atrio.
Ut obsoletum vasculum caducis
Christus aptat vsibus:
Simitq3 parte in angulí manere
Munus ecce fictile.
Animus intra regiam salutis.
Attamen vel infimam
Deo obsequelam prestitisse prodest.
Quicquid illud accidit:
Iuuabit ore personasse Christum.
Finis.

Fuit impressum presens opus in Ciuitate Lucronis per Arnaldumguillermū de Brocario, et finitur die secunda mēsis Septēbris Anno a natiuitate Christi Millesimo quingentesimo duodecimo.

0744
1881
Bulay

AA512
P9710
c.